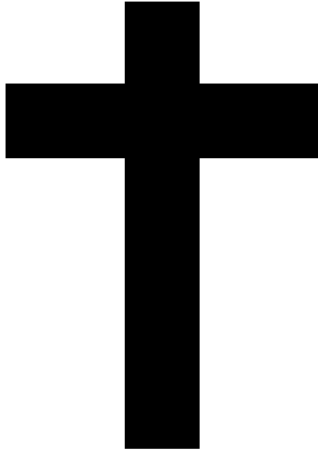

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

PIN^KOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

Matyu	1
Mak	62
Luk	98
Jon	160
Yabekbi	205
Rom	265
1 Korin	294
2 Korin	320
Galesia	338
Epesas	348
Pilipai	358
Kolosi	365
1 Tesalonaika	372
2 Tesalonaika	378
1 Timoti	382
2 Timoti	390
Taitus	396
Pilimon	400
Ibru	402
Jems	425
1 Pita	433
2 Pita	442
1 Jon	448
2 Jon	455
3 Jon	457
Jut	459
Panalon Abi	462
Kap	495

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban panjetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan imgwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anjalagit unun do yosok. Anjek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinjop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanbek Sanbek Papia Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pinjop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papia da Yesu do unun amin mani yansi nolisak. Unun papia Matyu da mandagitgwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anek Pinjop minjat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minjat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinjop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok.

Unungwan Yesu da ilenon Pinjop gen yagit. Pinjop dakon minjat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panjet kabini kinjek iyi dakon geni aminon yan tenjenjek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pinjop dakon Amin Kila Agakni dakon anpak do minjat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minjat aminyo iyi dakon panjet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1-4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon man silip
(Lk 3.23-38)*

¹ On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

³ Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Menji unun Tamar.)

Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.

⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.

Aminadap unun Nason dakon datni.

Nason unun Salmon dakon datni.

- 5 Salmon unjun Boas dakon datni.
 (Menji unjun Reap.)
 Boas unjun Obet dakon datni.
 (Menji unjun Rut.)
 Obet unjun Jesi dakon datni.
- 6 Jesi unjun kila amin madep Dewit dakon datni.
 Anjakwan Dewit unjun Solomon dakon datni. (Solomon dakon menji kalip Uria dakon minjatni egipgut.)
- 7 Solomon unjun Reoboam dakon datni.
 Reoboam unjun Abiya dakon datni.
 Abiya unjun Asa dakon datni.
- 8 Asa unjun Jeosapat dakon datni.
 Jeosapat unjun Jeoram dakon datni.
 Jeoram unjun Usia dakon datni.
- 9 Usia unjun Jotam dakon datni.
 Jotam unjun As dakon datni.
 As unjun Esekia dakon datni.
- 10 Esekia unjun Manase dakon datni.
 Manase unjun Emon dakon datni.
 Emon unjun Josaia dakon datni.
- 11 Josaia unjun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
 (Unjun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panji yopba egipgwit.)
- 12 Babilon panji egipgwit bisapmon, Joiakin unjun Sealtiel dakon datni.
 Sealtiel unjun Serubabel dakon datni.
- 13 Serubabel unjun Abiut dakon datni.
 Abiut unjun Eliakim dakon datni.
 Eliakim unjun Aso dakon datni.
- 14 Aso unjun Sadok dakon datni.
 Sadok unjun Akim dakon datni.
 Akim unjun Eliut dakon datni.
- 15 Eliut unjun Eleasa dakon datni.
 Eleasa unjun Matan dakon datni.

- Matan unjun Jekop dakon datni.
- 16 Jekop unjun Josep dakon datni.
 Josep unjun Maria dakon eni.
 Anjakwan Maria da Yesu anjalagit.
 Yesu unjun Kristo yan iyan.
 17 Abrahamon da win Dewiron dagagit unjun babikni 14 kabi.
 Anjakwan Dewiron da win uwalni da timik Babilon miktimon panjiwit bisap unjun babikni 14 kabi.
 Anjakwan Babilon egipgwiron da win Kristo altagit unjun kisi babikni 14 kabi.

Yesu altagit
 (Lk 2.1- 7)

- 18 Yesu Kristo altagit unjun dakon gen yan. Menji Maria unjun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima panjakwan Maria unjun monji kwap kili awilgit. Monji kwap awilgit unjun Telagi Wup da tapmimon da awilgit. 19 Anjakwan Josep unjun Maria monji kwapni kinda awilak yan nandanek yipman det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da inamon Maria mayagi im do dima nandagit. Yan do anek pasilikon da kirinik im do nandagit.

20 Josep yan nandanek egakwan Amin Tagi dakon anjelo kinda da dipminon altan iminek yan iyigit, "Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap unjun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. 21 Unjun monji wili analanban minjat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yan iyiki."

22 Unjun yo morap altanakwa Amin Tagi da kombi amin antagap aban gen yagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan tosok.

23 "Nandaki. Minjat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda anjalasak.

Añalanban mani Emanuel yan yoni.”
(Emanuel dakon mibili unun yan; “Pinjkop nin gat egisak.”)

²⁴ Josep dipminon da pidañek Amin Tagi dakon anjelo da gen iyigit unun guramigek miñatni Maria pagit. ²⁵ Mani kalonji dima pagek egi wigi Maria da monji wili kinda añalagit. Añalanban Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

¹ Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem unudon Maria da Yesu añalagit. Unun bisapmon Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altañakwan nandak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. ² Abiñ Jerusalem amin yan yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kanjek gawak im do abamañ.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit unun nandañek wiripdakgit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ununyo kisi yan gin nandañek wiripdakgwit. ⁴ Erot da gen unun nandañek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyinjet amin gat yan yoban abiñ muwukgwit. Muwukba yan yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?”

⁵ Yanban kobogi yan iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yan mandagit,

⁶ ‘Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktim dakon kokup morap yapmanjal.

Unun amin da amin kabano Israel unun dakon kila amin madep egipdisak.’”

⁷ Yan yanba nandañek yoyinban kiwit. Kinakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bisapmonsialtagit?” ⁸ Yoyinban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandañek Betlehem kokupmon yabegek yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusiñ koni. Kanjek abiñ nayinba nakyo kisi kin gawak ibeñ.”

⁹ Yan yanban nandañek kinakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altañ yomgut. Gik unun kinakwan yol anki Monji si paggit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kanjek but galak madepsi ¹¹ nandañek yutnon wigek Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek njakbeñ anek Monji gawak imgwit. Yan anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibanji tagisi yumañ nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Pinjkop da dipminon Erot do dima tobil kini do yoyinban nandañek kosit njakñwari nan miktimnikon si kiwit.

Josep gat miñatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin Tagi dakon anjelo da Josep dipminon altañ imiñek yan iyigit, “Erot da Monji anakban kimotjak do wisikdisak, do gak pidañ monji njakjak gat meni gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji njakjak gat meni gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yan anakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami

noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankwalan yan nandanej butjap madepsi nandagit. Yan nandanej Betlehem kokupmon ae kokup moni moni Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi al-tosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandanej kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinjik imni do dima nandagit.”

Josep gat minatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan ingut. ²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat menji gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit. ²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanej Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unun nandanej kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit

(Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abin altagit. Abin altanej Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minjat aminyo unudon kwa Pinkep gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pinkep da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.” ³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit: “Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanej yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanji. Anek bit gip kinda nan boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jodan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kin yokwini yan kwok anakwa

Jodan Pakbikon telagi pakbi soŋ yomgut.

⁷ Anjakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi soŋ yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pinjkop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinjkop dakon butjap apdisak namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Yanjsi dayisat, Pinjkop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ Parenka unun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi soŋ yomisat unun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat soŋ damdisak. ¹² Unun wit dakon sibat sibat wiririk kindap kirinji kisitnikon tanjakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.”

Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)

¹³ Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanek Jodan Pakbikon, Jon da telagi pakbi soŋ imjak do opgut. ¹⁴ Mani Jon da kirinjik iminek

yan iyigit, “Nak da telagi pakbi soŋ gaben do abil, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi soŋ nabi kan, unun da tagi asak.”

¹⁵ Yan yanban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi soŋ nabi. Yan anjaki Pinjkop da yo morap anen do nandisak unun kindasok dima yapmanek kisisi an mudonen.” Yanban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ Pakbi soŋek Yesu pakbikon da wigit. Winjek unudon gin kundu wital kindakwan Yesu yan kagit, Pinjkop dakon Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak pin kwenikon yikgit.

¹⁷ Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Unun Monjino. Butno unun do tagisi anjakwan but dasi galak tan imisat.”

4

Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)

¹ Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da anjekwaljak do miktin amin da aripmi dima egipmi timon anjigit. ² Anki yipban Pinjkop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Anjakwan Panjekwal Amin da abin altan iminek yan iyigit, “Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit.”

⁴ Mani Yesu da kobogi yan iyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pinjkop dakon gen kisi morap panek egip egip pan.’”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pinjkop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ Yipmanek yan

iyigit, “Pinjkop papiakon gen yan tosok:

‘Ujun da anjloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anjelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinjkop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

⁷ Mani Yesu da yan iyigit, “Pinjkop dakon papia da gen kinda gat yan yosok,

‘Amin Tagi Pinjkopji dakon tapmim kok do anjek dimasi anjkwaldo.’”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyin anjan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae unjodon yo tilimni ton gat kisi yoligit. ⁹ Yolinjek yan iyigit, “Nwakben anjek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Sunduk gak nepmanjet! Pinjkop dakon papia da yan yosok:

‘Amin Tagi Pinjkopji unun nan gin gawak iminek oman anjimni.’”

¹¹ Yan iyinban Sunduk Yesu yipman dek kinakwan anjelo da abin Yesu anpulugawit.

*Yesu Galili miktimon pi wasagit
(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)*

¹² Yesu Jon dam tebanon yipgwit yan nandanek tobil Galili miktimon kigit. ¹³ Nasaret kokup yipmanjek

Kapaneam kokupmon kin unjodon egipgut. Kapaneam unun Galili Pakbi Idap ilenikon, Sebulan ae Naptali miktimon unjodon tosok.

¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁵ “Sebulan miktim, ae Naptali miktim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Unun miktim bamot kosit tapmon pikwan miktimon tomal.

Galili miktimon Amin Nwakjwari Kabikon nani morapmi ekwan.

¹⁶ Unun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgon, mani unun da tentenji madep altan yoban kili kan.”

**Yesu da Pinjkop da Amin
Kila Asak unun dakon
Gen Bin Tagisi yan
tentenjek sot amin
panmilip agit**

(Kilapmi 4.17-9.34)

Yesu da pini wasanek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

¹⁷ Unun bisapmon Yesu wasanek Pinjkop dakon gen yan tentenjek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.”

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi Idap kidipminj agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgwan mabal pigakwan egipgumal. ¹⁹ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ²⁰ Yanban unjodon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek yolgimal.

²¹ Yesu timisok di kinjek ae amin bamori gat pindakgit, kinda unun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anjo anakwal pindakgit. Pindagek yan yoban ²² nandanek unjodon

gin botni gat datni Sebedi gat yopmanjek yolgimal.

Yesu Pinjkop gen yanek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

²³ Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyin dekgit. Anek Pinjkop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Yan anek sotni ton ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. ²⁴ Yan anjakwan gen bini da kin irentan Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae konni ton gat, ae sot kinda unun amin miktimon man pagek giptimni nimmimikgan unun gat, ae kidari alek tarbi unun kisi panapba Yesu da panmilip agit. ²⁵ Anjakwan Galili minjat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

5

Yesu ilenon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Yesu minjat amin kabi madep pindagek ilenon pawigi yigakwan panjet kabini iyi yigiron apgwit.

² Apba yoyin degek yan yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit

(Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yan nandan amin, unun amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan, do unun kisik kisik ekwan.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep an, unun Pinjkop da butni panjetban akdisak,

do unun kisik kisik ekwan.

⁵ Amin morap iyi do nandaba pan, unun Pinjkop da yo morap yom do yagit unun yoban timitdan,

do unun kisik kisik ekwan.

⁶ Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandan unudenji nandan amin, unun Pinjkop da aripnikon yoban tugokdan,

do unun kisik kisik ekwan.

⁷ Amin morap notni do bupmi nandan, unun amin Pinjkop da bupmi nandan yomdisak,

do unun kisik kisik ekwan.

⁸ Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pinjkop kokdan,

do unun kisik kisik ekwan.

⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pinjkop dakon monjini yan yoyikdan,

do unun kisik kisik ekwan.

¹⁰ Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan,

do unun kisik kisik ekwan.

¹¹ “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi andamni kan, ji kisik kisik ani. ¹² Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae tenjeni ekwan

(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

¹³ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, nianji anek

galagini ankaluk aneñ? Galagini yipman detjak kan, pini mini. Isal maba kwa amin da bamon.

¹⁴ “Ji amin dakon tenjenji yombem da ekwan. Kokup madep kinda ileñon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak. ¹⁵ Amin da lam kolenj kwoba ban dima witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi tenjenan yoman. ¹⁶ Yangin, tenjenisi da amin da dabilon tenjenosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji ankisini.”

Pinjkop dakon gen teban do yagit

¹⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton anjudoni do pigim. ¹⁸ Nak asisi dayisat, kundu gat miktin gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan. ¹⁹ Amin kinda da gen teban moninjosok kinda yapmanek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pinjkop da Kila Asak kokupmon mani pinbisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pinjkop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi unun da gen teban yoyindet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kan, ji Pinjkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan.”

Amin dapba kimokgon dakon gen

(Lk 12.57-59)

5:14: Jn 8.12; 9.5 5:15: Mk 4.21; Lk 8.16; 11.33 5:16: Ep 5.8-9; 1Pi 2.12 5:17: Ro 3.31
5:18: Lk 16.17; 21.33 5:19: Jem 2.10 5:21: TP 20.13; GT 5.17 5:22: 1Jn 3.15 5:23:
Mk 11.25 5:27: TP 20.14; GT 5.18

²¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda anjaban kimotjak kan, unun amin gen pikon kisak.’ ²² Mani nak yan dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kan, unun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yanba yokwi tok asak kan, unun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin kinda ‘Gak nandan kokwingo tagi mini!’ yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³ “Do paretgo altakon panjobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yan nandisak kan, ²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anek don kin Pinjkop do paret aki.

²⁵ “Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi moneñ nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanga kikdisal.”

Minjat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Minjat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.’

28 Mani abisok nak da yan dayisat, amin kind a minat kind a kanjek unun do galak tar imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak. 29 Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kind a pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi. 30 Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kan, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kind a pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi.”

Minat pan kwinit dakon gen

(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

31 Yesu da sanbenek yan yagit, “Kalip gen yan yawit:

‘Amin kind a minatni kwinit do kan, minat pan kwinit dakon but piso papia kind a minatni do mandan imjak.’

32 Mani abisok nak da yan dayisat, minatgo kwinit yipbi kwan wili kaluk pasak kan, eni gak da gulusun al, do minatgo da yumabi asak. Anjakwan wili unun kaluk pasak unun kisi yumabi asak. Do minatgo yumabi dima anjakwan isal dogin dima kwinitki.”

Gen pan teban ak dima akdo

33 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kind a babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin Tagi da dabilon gen yan pan teban asal unun dima yapmanek kisi guramigek abi.’

34 Mani nak abisok yan dayisat, gen yan pan teban ak dimasi ani. Kwen Kokup unun Pin kop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima pan teban ani. 35 Ae miktim

unun Pin kop dakon kandap yipyip tamoni, do miktim da manon genji dima yan pan teban ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yan pan teban ani. 36 Ae ji da busun dangwanji kind a kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yan pan teban ani. 37 Ji ‘asi’ bo ‘dima’ yan gin yoni kan, unun da tagi. Gen unun da kwenon sanbenek yon unun Yokwi Ami da panalon asak.”

Yokwi an daba kobogi dima anyomni

(Lk 6.29-30)

38 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kind a babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin kind a da amin kind a dakon dabil anupbal asak kan, unun amin dakon dabilniyo kisi anupbal ani.

Ae amin kind a da amin kind a dakon geni anak biripmitjak kan, unun amin dakon geni kisi anak biripmitni.’

39 Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi an daba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kind a da mogim kulbak gikban kan, mogingo teri kind a kisi antobil ibi. 40 Amin kind a da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalgo gat kisi ibi. 41 Ae amin kind a da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik unun imegek 2 kilomita kiki. 42 Ae amin kind a da yo kind a ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kind a da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi.”

Uwalnin but dasi galak tan yomner

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

⁴³Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Notgo do but dasi galak tan yominek uwalgo do nandabi yokwi toni.’

⁴⁴Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anek yokwi andaman amin do bisit ani. ⁴⁵Yan anek Pin kop Datji Kwen Kokup egisak unun dakon monjinisi egipni. Unun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶Amin yokwi takis timit timit amin da notni banjin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pin kop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷Ji notji banjin gildat tagi yan yoyini kan, unun da tagi dima asak. Pin kop dima nandan iman amin kabi kisi yan gin an. ⁴⁸Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yan gin gwaljigi mini kilegisi egipni.”

6

Amin panpulugok dakon gen

¹Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji kan kimotni. Amin da dandani yan do unun da dabilon anpak tagi ani kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da unun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

²“Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unuden amin kinda yabekbi mibiltan gaminek kwen dima pisosak. Yan an amin unun amin da nandaba wukwan yomni yan do an. Nak

asisi dayisat, unun kobogi kisasi wagiini timikgan. ³Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

⁵Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unuden dima ani. Jamba but amin unun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Unun amin amin da pindatni do yan an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagiini timikgan. ⁶Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi tagisi gamdisak. ⁷Amin Nwakanwari Kabi gen isali morapmi yanapno pin kopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani. ⁸Ji unun amin da an unuden dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok. ⁹Ji bisit yan ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal, gak dakon man telagi tosak.

¹⁰Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosak,

miktimon ninon yan gin tosak.

¹¹Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹²Nin amin notnin dakon yokwini yopmanganan.

Unuden gin yokwinin wiririk nibi.

¹³Pan kewalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron nanj puluganj nipbi.'

14 "Ji notji dakon yokwini yopman yomni kanj, Datji Kwen Kokup egisak unun da yokwisi yopmanj damjak. 15 Mani amin dakon yokwini dima yopmanj yomni kanj, Datji da yokwisi dima yopmanj damjak."

Pinjkop do nandanek jap kelkel dakon gen

16 Yesu da sanbenek yan jagit, "Ji Pinjkop do nandanek jap kelek egip do nandan kanj, jamba but amin da an unudenj tomno dabilyosi dima injan toni. Yan ani kanj, amin da ji Pinjkop do nandanek jap dima non yan dandani. Nak asisi dayisat, unun amin kobogini kisi wagilni timik mudonj. 17 Mani ji Pinjkop do nandanek jap kelek egip do nandan kanj, busunj dangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi ban sugoni. 18 Yan anakwa amin da ji jap kelek ekwan yan dima nandanj damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unun da dandanek kobogi tagisi damdisak."

Yo tagisi panmuwut dakon gen
(Lk 12.33-34)

19 Yesu da sanbenek yan jagit, "Ji on miktimon yo tagisi panmuwut do nandak nandak dima ani. Unun yo monin da nokdan, ae manjut manjut akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek panjisibikdanj. 20 Yo tagisi Kwen Kokupmon panmuwut do nandak nandak ani. Unudon yo monin da dima nokdan, ae manjut manjut dima akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdanj. 21 Yo kabigo tagisi dukwan tonj, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak."

Dabil unun giptim dakon tenjenj
(Lk 11.34-36)

22 Yesu da sanbenek yan jagit, "Dabil unun giptim dakon tenjenj. Dabilgo tagisi kanj, giptimgo kalon tenjenjini tonj. 23 Mani dabilgo yokwi kanj, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do tenjenj butgokon toso unun pilin tuksi asak kanj, unun da pilin tuk madepsi asak."

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

24 Yesu da sanbenek yan jagit, "Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kanj, kinda nanjin galak tanj iminek kinda do nandaban yokwi tanj imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjkop gat ae monenj gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Nandaba kik anek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

25 Yesu da sanbenek jagit, "Unun do anek yan dayisat, ji egip egipji do nandaba kik anek jap pakbiyo ni ban nonen yan dima nandani. Ae giptimji do nandanek imal dukon ban panen, yan nandanek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmandak, ae giptimji da imal yapmandak. 26 Ji minam pindakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap panmuwut yutnon jap dima panek panmuwuk yopmanjanj. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da jap upmokdok. Ji pinji anakwa minam da yo madep yan nandan, ma? 27 Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenja wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

28 "Ji nido imal do nandaba kik anj? Jarenj oni tanj ananj kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanjanj. 29 Mani

yanj dayisat, jarej pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ³⁰ On jon tan ananj kwan unun anjwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pinjkop da si panjtilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pinjkop da ji do nandaban yo madepsi anjakwan imal tilimi tonji ban panj damdisak.

³¹ “Nandaba kik anjek jap pakbiyo dukon ban nonen, bo imal dukon ban panen yanj dima nandani. ³² Pinjkop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da ji unun yo morap do wadan unun nandan mudosok. ³³ Do mibiltok Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yanj anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak. ³⁴ Do anjwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jigi unun iyi da aripmon tan tan anj.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani

(Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

¹ Yesu da sanjenek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yanj ani kanj, Pinjkop da jiyo kisi kokwin akdisak. ² Amin dakon anpak kokwin nianji ani, Pinjkop da jiyo kisi unuden gin kokwin akdisak. ³ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴ Gaga da dabilon kindap kwik tanjakwan nianjon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun panj gamdisat’ yanj tagi iyiki? ⁵ Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik

tosok unun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanji pisanjakwan tagi paki.

⁶ “Yo telagi pinjan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinikbam.”

Bisit dakon mibili
(Lk 11.9-13)

⁷ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Pinjkop bisit iyinba yo damjak. Pinisi anjek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pinjkop da wital damjak. ⁸ Amin morap Pinjkop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami konj, ae yoma domon tidon amin unun wital yomisak. ⁹ Monjisi kinda da datni bret do iyinban tip kinda tagi injak? ¹⁰ Bo tap kilap do iyinban tunon amin emari tonj kinda tagi injak? Unun aripmi dimasi. ¹¹ Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yansi nandani. Bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

¹² “Amin da anpak tagisi nianji andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yansi ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen
(Lk 13.24)

¹³ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji wigat gitni nanj pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nanj yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nanj pikwan. ¹⁴ Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kanj kwonj.”

*Kombi amin toptopmi dakon gen
(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)*

¹⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pujan butni tan yoman. ¹⁶ Ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli tonj da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. ¹⁷ Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. ¹⁸ Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon sosoj. ²⁰ Yanjo, ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ ‘Amin Tagino’ yan yan naman amin unun kisisi Pinjop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yanji nayikdan, ‘Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae konj yolgiman, ae pi madep agiman.’ ²³ Yan yanba yanji yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!’”

*Amin nandan kokwini tagisi ae
nandan kokwini tagi dima
(Lk 6.47-49)*

²⁴ “Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktim tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktim tebaikon witjinbi, do

tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktim yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit.”

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minjat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek njwaknjwarisi agit. Amin kinda da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

*Yesu da wuda tebani tonj amin
kinda anmilip agit*

(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

¹ Yesu ilejon da pin kinakwan minjat amin kabiyi morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani tonj kinda da Yesukon kin njwakben an iminek yan iyigit, “Amin Tagi, Pinjop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

³ Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinjek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanjakwa giptimni kilek tagit. ⁴ Kilek tanban Yesu da yan iyigit, “Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.”

*Emat amin dakon oman monjini
anmilip agit*

(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kinda da abin anpulugosak do anek yan

iyigit, ⁶ “Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak.”

⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kin anmilip aben.”

⁸⁻⁹ Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak madepno da yongangwan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinjini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinjino ekwan. Emat amino kinda ‘Ki!’ yan iyiko kisak. Ae kinda ‘Ap!’ yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda ‘Pi on aki!’ yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak.”

¹⁰ Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bunon yol awilgwit amin yan yoyigit, “Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagin. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pinjok da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. ¹² Mani Juda amin kalip Pinjok da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kin yo altoni do nandan teban tal unun yan gin noman tan imen kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsio oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

¹⁴ Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon

yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. ¹⁵ Yan kanek kisitni kisirikon wutjinban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanek Yesu do jap panjoman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yan anjakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

Yesu yolyol dakon mibili

(Lk 9.57-60)

¹⁸ Yesu da amin morapmi angwasinek akba pindagek panjetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kinda do kino.” ¹⁹ Anjakwan gen teban yoyidet amin kinda da obin Yesu yan iyigit, “Yoyidet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun mikingwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

²¹ Yanban panjetni kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen.”

²² Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

Yesu da yanban mirim madep ya-wokgit

(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

²³ Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan

anjakwan Yesu dipmin pagakwan²⁵ panjetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

²⁶ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi.” Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.²⁷ Aban panjetni tamtam yanek yawit, “On nianjen amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da konyolgit
(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori konni ton unun da amin kimakba panji tip kinangwan yopmangan miktimon da abin Yesu altan imgumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nan dima agipgwit.²⁹ Unun amin bamot da yan tidanek Yesu yan iyigimal, “Pinjkon dakon Monji, niansi anjim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanjakwan tepmi pi nimdisal?”

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit.³¹ Kon unun da Yesu bisit tebaisi yan iyigimal, “Nol nipbi abiginen kan, unun bit kabi da butgwan piginen do nandaman.”

³² Yanba yoyigit, “Ji abigit!” Yan yanban kon da aminon da win kinjek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek gilokon da pakbi idapgan manek pakbi nan kimakgwit.³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit.³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktim

unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindan anmilip agit
(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu bot kindan abidanek pakbi idap teri kindan iyi da kokupmon kigit.² Anjakwan amin kabi kindan da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindan waman unudon anjagwit. Anjaba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yan iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ma! On amin Pinjkon kulabisak!”

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan?”⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yan mudan nabi nansi nandaba piosak.” Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”

⁷ Yan yanban nandanek amin unun pidan yutnikon kigit.⁸ Minjat amin kabi madep unun yo njaknwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinjkon anjisinjek yan yawit, “Mao, Pinjkon da tapmim madepsi amin do yomisak!”

Yesu da Matyu yan imgut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kin amin kindan kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabenon yikgit. Kanek

yanj iyigit, “Abiŋ nak nol.” Yanban Matyu pidaŋ Yesu yolgit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat paŋdetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da paŋdetni yanj yoyiwit, “Yoyiŋdetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non?”

¹² Yesu da gen unun nandanek yanj yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwanj. Sotni tonj amin dagan wuda wamagon kwanj. ¹³ Ji kinj Pinjkop da papiakon gen kind a tosok unun dakon mibili nandan kimotni. Gen unun yanj: ‘Ji da paret anj unun do dima galak tosot.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’ Gen yanj tosok, do nandani, amin kilegi yanj ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yanj ilit do pigim.”

Pinjkop do nandanek jap kelek egip egip dakon gen

(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ Yanj yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon paŋdetni da abiŋ yanj iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Pinjkop do nandanek jap kelek egapno gak dakon paŋdet kabigo nido yanj dima anj?”

¹⁵ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok kind a miŋat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwanj, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayen ananj kinakwa notni unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek ekwanj.”

¹⁶ “Nin ilikba pigik garanj pudaŋkwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganji kind a nanj dima bupmanjgamanj. Yanj

kanj, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudanj ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yanj kanj, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolonba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Yesu da miŋatjok kind a aban pidagit, ae miŋat kind a sot agit unun anjmilip agit

(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen unun yoyinjakwan kila amin kind a da abiŋ Yesu burikon gawak iminek yanj iyigit, “Gwano ongwanjok kimokdok, mani gak da kinj kisitgo da kwenikon wutjinbi pidosak.” ¹⁹ Iyinja nandanek Yesu paŋdetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kinakwa miŋat kind a da abiŋ manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Miŋat unun daganj mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²¹ Miŋat unun ilikba pigiknikon igayinjek noman tokenj yanj nandagit.

²² Aban Yesu da tobil kanek yanj iyigit, “Gwano, dima pasolgi. Nandan gadanj namisal, do kilek tosok.” Yanj yanban unudon gin giptimni kilek tagit.

²³ Yesu kila amin da yutnon wigek kasisinj pisok amin gat ae miŋat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek ²⁴ yanj yoyigit, “Abigit. Miŋatjok unun dima kunjwak, unun yum dipmin pokdok.” Yesu da yanj yanban nandanek jikgo yanjanj imgwit. ²⁵ Yanj aba yoyinban yomakon pigi mudanjakwa wigi miŋatjok kisirikon abidanban pidagit. ²⁶ Yanj aban wasok tapmimi tonj unun agit dakon gen bini yoyinja unun

9:11: Lk 15.2 * **9:11:** Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yanji pindakgwit. Nido takis timigek ae monen kabokon da di gat kisi timikgwit. **9:13:** Os 6.6; Mt 12.7 **9:14:** Lk 18.12 **9:21:** Mt 14.36

miktım dakon miñat amıno kisi da nandawit.

Yesu da amın dabilı mıni ae amın kadımyo kisi pañmilip agıt

²⁷ Yesu unun miktım yipman kınakwan dabilı mıni amın bamori da abın yolgumal. Yolek yañ tidanek yañ yağım, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amın dabilı mıni bamot unudon wiñbal yañ yoyigit, “Nak da dabiljil pañmilip aber do nandan gadan namamal bo dima?”

Yañban iyigimal, “Amin Tagi, nandan gadan gamamak.”

²⁹ Yañ yañbal Yesu da kisitni dabilnikon witjinek yañ yoyigit, “Nandan gadan namamal unun da arıpmoñ gin noman tañ damdisak.”

³⁰ Yañban dabilı sinñanakwal Yesu da yañsop tebai anyomiñek yoyigit, “Yo madep asat do amın dimasi yoyinjal.”

³¹ Mani Yesu dakon gen yañbal unun miktımon madepsi ireñtan anañ kigit.

³² Amin bamot unun Yesu yipman dek kınakwal amın kadım koñni toñ kindı Yesukon anañ opgwit. ³³ Anopba Yesu da koñni yol imınakwan amın kadım unun gen yagit. Yañ aban amın da kanek nandaba yo ñwakñwarisi aban yañ yawit, “Yo unuden kindı Israel miktımon dima altagit.”

³⁴ Mani Parisi amın da yañ yawit, “Koñ dakon kila amın madep da tapmımon koñ yoldak.”

Yesu pañdetni do pi yomgut

(Kılapmi 9.35-10.42)

Yesu da amın do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup monıñ ae kokup pap kisi agek Juda amın da muwut muwut yutni tañ tañ awiron

wıgek amın yoyın degek Pinçop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyın tenñtagit. Anek gıptımnikon sot wudaniyo mibılı mibılı tawit unun pañmilip agıt.

³⁶ Miñat amın kabıyo madepsi pındakban pañpulugogi mıni yokwi egıpgwit. Sipsip kila amını mıni yombemsi ekwa pındagek bupmisi nandan yomgut.

³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanek pañdet kabini yañ yoyigit, “Pigaga jap bamı madepsi tañ pektan, mani pi monji bamı pakpak amın morapmi dima.

³⁸ Do ji bamı pakpak dakon Amin Tagini bisit iyınba pi amın pañalon an yopban pinikon kın jap pañ pañmuwutni.”

10

Yabekbi 12 kabi dakon man (Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)

¹ Yesu da pañdetni 12 kabi yoyınban apba koñ yolyol ae sot mibılı mibılı kisisi pañmilip agak dakon pi ani do yañ mudan yomgut. ² Yabekbi 12 kabi dakon man unun yañ:

mıbiltok Saimon (mani kindı Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amın Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (unun kalip Selot* da kabikon egıpgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unun da don Yesu uwal da kisiron yıpgut.)

Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut

(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)

9:27: Mt 20.29-34 **9:30:** Mt 8.4 **9:33:** Mk 2.12 **9:34:** Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15

9:35: Mt 4.23; Mk 1.39 **9:36:** IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 **9:37:** Lk

10.2 **10:1:** Mk 6.7; Lk 9.1 * **10:4:** Selot unun amın kabi kindı, Rom amın yolno kınakwa nin miktımnın kila aneñ yañ nandawit.

⁵ Yesu da amin 12 kabi unun yabegek yan yoyigit, “Ji Amin Nwaktwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini. ⁶ Ji Israel amin kabi sipsip da yan kili pasilgwit unun amin kabikon kini. ⁷ Kijek Pinjop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwan tosok unun dakon gen yan tentenoni. ⁸ Anek sotni toj amin panmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani toj panmilip ani, ae konni toj amin konni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa moner bo kopa moner dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup monij kindakon kij altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kinda wusij kan unun gat gin egek yipman kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yan yoyini. ¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kan, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kan, but yawotji unun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kinda da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kan, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigı pakdan unun si yap-

manek jigı madepsi pakdan.”

Jigı mibili mibili altokdan
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem ban jon pinjan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek akwan unun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabikon depmanek muwut muwut yutnikon baljokdan. ¹⁸ Nak dakon man abij yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madepmon panjikdan. Pankwa kila amin madepmon ae Amin Nwaktwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyij tentenoni. ¹⁹ Gen pikon panji depmanakwa gen ni ban yoner ae gen kobogi nian yoyiner yan nandanj pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pinjop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da meni datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan. ²² Nak nandan naman do anek amin morapni da ji do nandaba yokwi tok andaman. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Pinjop da yokwikon ban timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kan, kokup unun yipmanek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

10:6: Jer 50.6 **10:7:** Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11 **10:9:** Lk 10.4 **10:10:** Lk 10.7; 1Ko 9.14
10:12: Lk 10.5-6 **10:14:** Lk 10.10-12; Ya 13.51 **10:15:** Mt 11.24; Jut 7 **10:16:** Lk 10.3;
 Ro 16.19 **10:17:** Mk 13.9-11; Lk 12.11-12; 21.12-15 **10:20:** Jn 14.26 **10:21:** Mai 7.6; Mt
 10.35; Mk 13.12; Lk 21.16 **10:24:** Lk 6.40; Jn 13.16; 15.20

²⁴ “Papia yut miñat monjiyo da yoyiñdetni dima yapmanñan. Ae oman amin da madepni dima yapmanñan. ²⁵ Miñat monjiyo da yoyiñdetni da tilagon egipni kan, uñun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kan, uñun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yañ nayini kan, gwakni ji do nandaba piñbisi anjakwa man wagil yokwisi damdan.”

Piñkop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)

²⁶ Yesu da gen sanbeñek yañ yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo wiñjiñbi da toñ uñun don noman tokdan. Ae gen pasili toñ uñun don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, uñun gildat kalba yañ teñteñoni. Gen pisik mirakjikon dayisat uñun yut kwenon da agek yañ teñteñan yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimokgoñ uñun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Piñkop dosi pasolni. Uñun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam moniñ uñun yo moniñisok, bamori dakon yumañ nogi uñun monen giman tabili kaloni gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Piñkop da busuñ danñwanji nian da toñ uñun kisisi nandan mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam moniñ moniñ morapmi dakon yumañ nogi uñun madep dima, mani ji dakon yumañ nogi uñun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yañ yok do dima pasolneñ
(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbeñek yañ yagit, “Amin kinda miñat

aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yañ yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uñun amin nak dakon amin’ yañ iyikdisat. ³³ Mani amin kinda miñat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yañ yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uñun amin nak dakon amin dima’ yañ iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tañ imiñ kimotdo
(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbeñek yañ yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yañ dima nandani. Nak emat agak sibanañ anañ pigim. ³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da meni uwal an imdisak.

Anjakwan miñat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anjakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdan.’

³⁷ “Amin kinda meni datniyo do but dasi galak tañ yomisak uñun yapmanek nak do wukwisi yañ dima nandisak kan, uñun amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tañ yomisak uñun yapmanek nak do wukwisi yañ dima nandisak kan, uñun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kan, uñun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kan, uñun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, uñun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

*Yesu dakon amin panpulugon
amin da tomni tagisi timitdan*
(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sarɓenɓek yaɗ yaɗiɗ, “Amin kinɗa ji but dasi timikɗak, uɗun nak naɗ abidosok. Amin kinɗa nak abidosok, Pinɓop nak yabekban pigim uɗun naɗ abidosok. ⁴¹ Amin kinɗa da nak kombi amin kinɗa anpulugosot yaɗ nandanɓek kombi amin kinɗa abidan anki yutnikon kilani asak kan, Pinɓop da yo tagisi kombi amin do yomisak yaɗ gin uɗun amin do imdisak. Ae amin kinɗa da nak amin kilegisi kinɗa anpulugosot yaɗ nandanɓek amin kilegi kinɗa abidan anki yutnikon kilani asak kan, uɗun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yaɗ gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinɗa da nak Yesu dakon panɗetni kinɗa anpulugosot yaɗ nandanɓek nak dakon panɗetno mani mini kinɗa do pakbi mirimjok kinɗa koleɗ imjak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu uɗun namin?

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

*Jon da panɗet kabini yabekban
Yesukon kiwit*
(Lk 7.18-35)

¹ Yesu panɗetni 12 kabi yoyin deɗ mudanɓek uɗun kokup yipmanɓek Galili miɗtim dakon kokup pap tawit uɗudon agek Pinɓop dakon gen yoyin deɗgit.

² Anɗakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanɓek panɗet kabini yaɗ yoyigiti, ³ “Ji Yesukon kin yaɗ iyini, ‘Pinɓop da amin yabet do yaɗiti uɗun gak, bo nin amin kinɗa don apdisak uɗun do jomjom aneɗ?’ ”

⁴ Yanɓa Yesu da kobogi yaɗ yoyigiti, “Ji kin yo morap kan nandanɓo an uɗun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin sinɗon, kandapmi alek tarɓi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pinɓop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kinɗa nak nandanɓek nandan gadatni dima witdal kisak uɗun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyinɓan Jon dakon panɗet kabini kinɗakwa Yesu da miɗat amin kabi madep Jon do yaɗ yoyigiti, “Ji miɗtim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal panɗayin aban pindat do kiwit? ⁸ Uɗun dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinɗa da ilikba pigikni mani tonɗi pagit uɗun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon uɗuden amin da ekwan. ⁹ Dima kan, ae ninan kok do kiwit? Kombi amin kinɗa kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ¹⁰ Uɗun amin dogin Pinɓop da papiakon gen yaɗ tosok: ‘Nandani, geno yaɗ tentenɓosak do amin kinɗa yabekgo uɗun da mibiltan gamjak. Anɓek kositgo anɗoman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miɗtimon alton uɗun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pinɓop da Amin Kila Asak da kagagwan pinɓisi ekwan uɗun da Jon yapmanɓan.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Pinɓop da Amin Kila Akdisak uɗun do yaɗ tentenɗakwa win Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagiti bisapmon wigiti. Jon da Pinɓop dakon gen wasanɓek yagiron da win abisok ekwamanɗon Pinɓop da Amin Kilani Ak do pi

madepsi asak. Anakwan amin da unun kirinjit do pi madep an. Yan anek emat jigiyu morapmisi panalon an. ¹⁴⁻¹⁵ Unun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan nandisat. Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandan pisoni. Jon unun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwan unun nandan kokwini tagi dima. Unun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unun minjat monjiyo da yan, yumanj gwayek tamokon yigek notni yoyinj yoyinj anek yan yonj, ¹⁷ ‘Nin kasisinj kili pisomanj, mani ji kap ak do dima nandayinj. Nin bupmi kap yamanj, mani ji bupmi nandanek kunam tat do dima nandayinj.’”

¹⁸ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Jon abinjek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Konji tonj’ yan yawit. ¹⁹ Ae Amin Dakon Monji da abinj jap pakbiyo agit. Yan anakwan kanjek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Pinjop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But tobil dima an amin unun bupmisi

(Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi tonj morapmi agit, mani but tobil dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit, ²¹ “Korasin ae Betsaida amin, awa! Nak wasok tapmimi tonj abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon

yik imalyo panjek abilagon yikbam. ²² Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigij tagapmi panakwa ji da kobogi do jigij madepsi pakdan. ²³ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi tonj abo pindagek ji but tobil dima awit. Unun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom toso gin. ²⁴ Do yanji dayisat, Pinjop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom amin da jigij pakdan unun si yapmanjek ji da jigij madepsi pakdan.”

Ji nagon obinjek yik yawotni

(Lk 10.21-22)

²⁵ Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. ²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigij mibili mibili panjek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirinj panjeban aba yo jigij ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirinj pani. Nak dakon kindap kirinj unun yawori ae yik imetni unun

tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinji, do nak gat egek Pinjkop do dayin dekho butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen

(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

¹ Sabat kindakon Yesu gat panjetni unun wit pi kinda da bikbik nan kiwit. Kinjek panjetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit. ² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, panjet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanjek pi an?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anjek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinjkop do parekbi unun abidan nanjek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pinjkop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanjo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanjek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun yan;

‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjikbi kinda anmilip agit (Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

⁹ Yesu unudon da muwit muwit yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjikbi kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmanjekwan gen pikon yipnen yan nandanjek iyiwit, “Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganjek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yando, Sabat bisapmon amin kinda anpulugonej kan, gen teban yapmanjan yan dima nandani.”

¹³ Yan yanjek amin kisiri girenjikbi yan iyigit, “Kisitgo anjnjnjnj a.” Yanban amin unun kisiri anjnjnjnj aban kilek tan kisiri teri kinda yombem gin agit. ¹⁴ Anakwan Parisi amin da kin “Nian anjek Yesu anjatnen?” yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Pinjkop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanjek kigit. Kinjakwan amin morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmilip anjek ¹⁶ Yesu iyi nianjen amin kinda unun amin dima yoyini do yansop anyomgut. ¹⁷ Yan anakwan Pinjkop da kalipsigwan kombi amin Aisaia antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan;

¹⁸ “On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tan imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

19 Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

20 Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

21 Anakwan amin miktimi miktimi egi anan kwan unun da mani do nandan gadan iminjak panpulugosak do nandan teban tanjek jomjom akdan.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

22 Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit. 23 Yan aban minjat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

24 Mani Parisi amin da gen unun nandanek yawit, “On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak.”

25 Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori

anek emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. 26 Yanjin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. 27 Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigekek gulusun yon yan tagi dayini. 28 Mani Pin kop dakon Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

29 “Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

30 “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal annama. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgama, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

31 “Do yan dayisat, Pin kop da yokwi morap gat ae Pin kop do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. 32 Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak.”

Kindap yokwi unun bami yokwi potdan

(Lk 6.43-45)

33 Yesu da sanbenek yan yagit, “Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi

yanj pindakgan. ³⁴ Ji tunjon amin emari tonj yombem. Gen tagisi nianjsi anek yoni? Yo ni da butjigwan tonj unjon gen yogokjikon panjalon anj. ³⁵ Amin kilegi unjon burikon yo tagisi morapmi tonj, do anjak kilegisi anj. Ae amin yokwi unjon burikon yo yokwi morapmi tonj, do anjak yokwi anj.

³⁶ “Mani yanj dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Pinjkop da mibili nido yawit unjon do yoyinban kobogi iyinj iyinj akdanj. ³⁷ Gaga gen yosol unjon da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yanj gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ Gen teban yoyinjet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yanj iyiwit, “Yoyinjet, gak da wasok tapmimi tonj kinda abi kanek asi gak Pinjkop dakon pi nanj asal yanj gandanenj.”

³⁹ Yanjba yanj yoyigit, “Amin on bisapmon ekwanj unjon amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nanj asat yanj nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yonj. Mani kinda dima kokdanj. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdanj. ⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yanj tap kilap da but kagagwan egipgut, yanjin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yanj potdisak. ⁴¹ Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unjon da Jona yapmanj mudosok, mani ji but tobil dima anj. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidanj agek abisok ekwanj amin kabi dakon anjak yokwi unjon do yanj tenjtenokdanj. ⁴² Miktim saut tetgin

dakon kila amin minjat madep unjon Solomon dakon nandanj kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unjon da Solomon yapmanjad, mani geni dima nandanj. Do gen kokwin bisap madepmon unjon kila amin minjat madep da pidanj agek abisok ekwanj amin kabi dakon anjak yokwi unjon do yanj tenjtenokdisak.”

Konj aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Konj kinda da amin kinda yipmanj degek kinj miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴ yanj yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kikenj.’ Kinj kanjan yut unjon isal tosok ae sibat sibat ikdiganj anjilim abi kosok. ⁴⁵ Yanj kosok, do kinj konj 7 kabi iyi yapmanjek wagil yokwisi gat timikban kwa unjon yutnon egek anjak yokwisi anj. Mibiltok unjon amin yokwi egipgut, mani abisok unjon yapmanjek wagil yokwisi egisak. Yanjin abisok yokwi pakpak amin ekwanjon yanj gin altosok.”

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu minjat amin kabi madep gen yoyinjakwan menji padik padikni panabinj yomakon agek Yesu gat yanj nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanjba yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, “Menjo padik padikgo yomakon abenj da gak gat yanj nandat ak do yonj.”

⁴⁸ Yanjan iyigit, “Menjo padik padikno unjon namin?” ⁴⁹ Yanjek panjetni kabikon kisit suganek yagit, “Menjo padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak unjon dakon gen guramikganj amin

unjun menjo padik padikno ae saminoyo.”

13

Jap yet tirtinok dakon gen
(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹Unjun gildaron gin Yesu yut unjun yipmanjek pakbi idap da ilenon pabigi yikgit. ²Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit. ³Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda unjun jap yet tirtinok do pigaga kigit. ⁴Jap yet tirtinanjakwan diwari kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶Ae yeri diwari da miktim tipmi ton timon mawit. Unjun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷Anakwa jap yet diwari jon keli ton timgwan mawit. Unjun jon keli ton gat kisi kwanjek wutinba kibidawit. ⁸Ae jap yet diwari da miktim tagisikon man kwawit. Man kwanakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit. ⁹Gen yosot unjun pakyansi nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰Tilak gen unjun yoyin mudanban pandet kabini da abin iyiwit, “Minjat amin kabijo madep gen yoyinek tilak gen ban nido yoyisal?”

¹¹Yanba yan yoyigit, “Pinjop da Amin Kila Asak unjun dakon mibili pasili tosok unjun ji da tagi nandani do Pinjop da nandisak, mani unjun amin do dima yolisak. ¹²Amin nak dakon gen nandanjek burikon yipmandak unjun amin Pinjop da sanjenek nandak nandak tagi

madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandanjek burikon dima yipmandak unjun amin nak dakon gen diwari nandagit unjun pasil imdisak. ¹³Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unjun dabil sintanjek kon, mani yo kinda dima kon. Mirak panjek nandaj, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴Amin da yan anakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unjun bami ton asak. Gen unjun yan yagit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sintanjek kokdan, mani dima kanja pisokdisak.

¹⁵Unjun do anek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak tanjek mirakni panj sopgwit, ae dabilni wamanj sopgwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba tagi panmilip abom.’

¹⁶Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandaj, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanjo an unjun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandaj unjun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tirtinok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸Yesu da sanjenek yan yagit, “Kili jap yet tirtinok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani.

¹⁹Amin Pinjop da Amin Kila Asak dakon gen nandanjek butni dima pison unjun jap yet kosiron mawit

unjuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen panjisak. ²⁰ Jap yet tipni ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjkop dakon gen nandanek unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Pinjkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban witdal kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjkop dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae monej da anjilikban unun do galagisi nandanakwan unun da Pinjkop gen witjinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjkop dakon gen nandanek mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tantan an.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tinjinagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbigwan jon yokwi dakon yeri tinjinanek kigit. ²⁶ Jap yet kwanek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianjon da kwawit?’

²⁸ “Iyinja yan yagit, ‘Uwal kinda da tinjinagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitnen do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiken. Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik yopni. Anek jap bami pan iligek jap yutnokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pinjkop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinji. Yeri monjisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudanek kindap da yan kwosok. Ae kilinj madep yopban kinakwa minam morapmi da panabinj unjungwan yikgan.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dajin Pinjkop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minat amin kabi yoyigit unun tilak genon dajin yagit. Gen noman dima yoyin tentenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Nak da ji tilak gen dayiken.

Yo kalipsi Pinjkop da miktim wasagit bisapmon pasili

tawit da ae abisok tonj unjun do dayiken.”

Jonj yokwi pigaga kwonj dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minjat amin kabi madepsi yopmanjek yutnon wigakwan panjetni da Yesukon kinjek yanj iyiwit, “Jonj pigaga kwonj dakon tilak gen unjun dakon mibili yanji nandano.”

³⁷ Iyinja yanj yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unjun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unjun on miktim. Anjek jap yet tagi unjun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minjat amin kabiyo. Ae jonj yokwi unjun Yokwi Ami dakon minjat amin kabiyo. ³⁹ Anjek uwal jonj tintinagit unjun Sunduk, ae jap pakpak bisap unjun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unjun Pinjkop dakon anjelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jonj pilik kindapmon soson unjudej gin bisap mudok mudogikon yanj gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unjun anjelo kabini yabekban unjun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon anj gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan banj pilik maba kindap tepmisi sosok unjungwan pigikdanj. Pigi unjungwan kunam tagek iyonj iyonj yanjek egipdanj. ⁴³ Unjun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tentenjosok unjudej tentenanjek egipdanj. Nak da gen yosot pakyanjsi nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanbenjek yanj yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unjun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nanj kanjkwanj aeni anjki sibigit. Anjek but galak nandanjek yo kabini

tanj imgwit unjun kisisi aminon yumanj nanjek unjun dakon moneji banj unjun miktim tim yumanj nagit.”

Kindirinj mani tonjsi dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanbenjek yanj yagit, “Ae Pinjkop da Amin Kila Asak unjun monej ilit amin kinda yombem. Unjun amin yo tomni wikwisi wisinj pindat do pi asak. ⁴⁶ Anjek kindirinj kinda wagil mani tonjsi tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kinj yo kabini tanj imgwit unjun kisisi aminon yumanj nanjek unjun dakon moneji banj unjun kindirinj tagisi yumgut.”

Tap kilap simil simil yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanbenjek yanj yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjkop da Amin Kila Asak unjun tap kilap simil simil yik yombem. Amin da unjun yik pakbi idapgwan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgwan pikwan. ⁴⁸ Pigi tujanba ilikba ilenikon wikwan yigek tap kilap kokwinikganj. Tagi amin idap madepmon yopmanjek yokwi amin maba kwanj. ⁴⁹ Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yanj gin altokdisak. Anjelo kabi da abinj amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwanj unjun timitdanj. ⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pikeg unjungwan kunam tagek iyonj iyonj yanjek egipdanj.”

⁵¹ Yanj yanjek Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Gen morap dayisat unjun dakon mibili nandanj mudonj bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandanj mudomanj.”

⁵² Yanjba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyinjet amin Pinjkop da Amin Kila Asak unjun dakon mibili kaluk nandanjek nandanj gadasak unjun yut kinda dakon

ami yombem. Unjun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panabin amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak tan imgwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unjun tilak gen morap yoyin mudanek unjun kokup yipmanek ⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unjudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanek yan yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi ton agak dakon tapmim dukwan ban pagit?” ⁵⁵ Unjun kisit kilda dakon monji. Menji unjun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unjun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yan yanek kurak tan iminiek nandaba pinban imgwit.

Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.” ⁵⁸ Amin unjun dima nandan gadan imgwit, do Yesu unjudon wasok tapmimi ton morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anjakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹ Kila amin madep Erot unjun Yesu dakon gen bin nandanek ² oman amin kabini yan yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unjun kimoron da pidak, do wasok tapmimi ton agak unjun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unjun tagi dima.” Gen unjun nandanek Erot

da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit. ⁵ Erot unjun Jon anakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unjun kombi amin kinda yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anjakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaben.” ⁸ Iyiban meni da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unjun dakon busuni idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unjun da inamon yan teban tok agit unjun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini yoyinban minatjok da gen iyigit unuden anek ¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busuni mandan dagawit. ¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unjun do iba anki meni do imgut. ¹² Anakwan Jon dakon pandetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unjun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unjun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandanek iyi gin bot kinda abidanek miktim amini minikon kigit. Kinakwan minat amin kabi madep Yesu unjudon kisak yan nandanek kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilenji nan yol ankiwit. ¹⁴ Anakwa bot unjun panji ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon winjek amin kabi madepsi pindak bupmi nandanek sot amin panmilip agit. ¹⁵ Anakwan

pilindo pan̄detni da abin̄ Yesu yan̄ iyiwit, “Miktim amin̄i minikon ekwaman̄, ae gildat kili pigikdisak, do yoyin̄bi amin̄ kabi madep kokup monin̄ monin̄ kin̄ek iȳi do jap yuman̄ noni.”

¹⁶ Yan̄ba yan̄ yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyin̄ban yan̄ yawit, “Ninon jap morapmi d̄ima. Bret kisit kind̄a ae tap kilap bamori dagin̄ tan̄ niman̄.”

¹⁸ Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Un̄un nagon pan̄opni.” ¹⁹ Yan̄ yan̄ek amin̄ morap jon̄ timon̄ yitni do yoyigit. An̄ek bret kisit kind̄a ae tap kilap bamot pabidan̄ek Kwen Kokup sin̄tan̄ek gisamikgit. Yan̄ an̄ek bret jokgalek pan̄detni do yoban un̄un da amin̄ do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin̄ morap kisisi ar̄ipmisi nawit. Nan̄ba bret diwat tawit un̄un pan̄detni da similba yik madepsi 12 kabi yan̄ tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae min̄jat mon̄jiyo jap nawit un̄un d̄ima man̄jikbi.

Yesu pakbi idapmon baman̄ baman̄ kigit

(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)

²² Yesu pan̄det kabini boron wigek pakbi idap teri kind̄a un̄un da kalip wigini do yoyigit. Kin̄akwa Yesu min̄jat amin̄ kabi madep yoyin̄ban kiwit. ²³ Yoyin̄ban kin̄akwa iȳi gin ilen̄ kindakon bisit ak do wigigit. Wiḡi gildat pigakwan iȳi gin ilen̄on egipgut. ²⁴ Yesu ilen̄on egakwan pan̄det kabini boron da kin̄ dubak tan̄akwa mirim da abin̄ bot tomnikon tidan̄akwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman̄ baman̄ kin̄ pan̄detni kabikon noman tan̄ yomgut. ²⁶ Pakbi idapmon baman̄ baman̄ apban kan̄ek pan̄detni

si pasalgwit. An̄ek “Kon̄ kind̄a abisak!” yan̄ yan̄ek yan̄ tidawit.

²⁷ Yan̄ tidan̄akwa un̄udon gin̄ Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji si teban tan̄ek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

²⁸ Yoyin̄ban Pita da iyigit, “Amin̄ Tagi, gaga abisal kan̄, yan̄bi pakbi kwenon da baman̄ baman̄ gagon opbo.”

²⁹ Iȳin̄ban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan̄ yan̄ban Pita da bot yipman̄ek pin̄ pakbi kwenon baman̄ek Yesukon kigit. ³⁰ Kin̄akwan mirim un̄un tebai aban kan̄ pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan̄ tidan̄ek yagit, “Amin̄ Tagi nak an̄puluga!”

³¹ Yan̄ tidan̄ban un̄udon gin̄ Yesu da Pita abidan̄ek yan̄ iyigit, “Gak nandan̄ gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

³² Yan̄ iȳin̄ban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Dagan̄akwan boron yikgwit amin̄ un̄un Yesu gawak im̄in̄ek yawit, “Asisi, gak Pin̄kop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin̄ morapmi pan̄milip agit
(Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kind̄a Genesaret miktimon kin̄ ilen̄ikon wigakwan ³⁵ un̄un miktim amin̄ da Yesu kan̄ nandan̄yo awit. Kan̄ nandan̄yo an̄ek Yesu abik dakon gen bin̄ san̄ben̄ba miktim teri teri kigit. Kwan nandan̄ek sot amin̄ kisisi pan̄abin̄ yopman̄akwa ³⁶ sot amin̄ da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin̄ un̄un kilek tan̄ mudawit.

15

Pin̄kop dakon gen teban da babik dakon gen yapman̄dak
(Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyiñdet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinej Yesu yan iyiwit, ² “Nido panjet kabigo babik dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap nonj?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen panjeban anek unun ban panj ekwan. Unun tagi dima. ⁴ Pinjkop da yan yagit, ‘Ji menj datyo dakon pinji egek geni guramitni’

ae kinda gat yan yosok, ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusun yoyiñ degek yan yoyan, ‘Menj datyo do nandaba wikwanek yo kabi unun do panpulgogi unun Pinjkop do paretni kan unun tagi’ ji da sun yan yoyan. ⁶ Ji yan anek babikji dakon gen teban guramigek Pinjkop dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak antagap aban ji do gen yanji mandagit:

⁸ ‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.’

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinjkop dakon gen” yan yanek amin yoyiñ dekgan. Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’”

Yo noknogi da amin dakon but dima anupbal asak
(Mk 7.14-23)

¹⁰ Yesu da minjat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanek nandaba pisosak. ¹¹ Yo si nono pikwan unun do Pinjkop da nandaban yokwi dima asak. Mani

gen yoman unun do Pinjkop da nandaban yokwi tosok.”

¹² Yan yanban panjetni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi tonj gak unun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyinjbi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pisonj? ¹⁷ Jap morap noman unun kwasopninon pigekek kosiri nan abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin panupbal asak. ¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin da unun anpak morap anakwa Pinjkop da pindakban yokwi an. Mani ji kisitji dima suganek jap nonj unun da yokwi dima asak.”

Kenan minjat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit. ²² Kinj altanakwan Kenan minjat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano konj da madepsi anupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan panjet kabini da obinej Yesu yan iyiwit, “Minjat on yan tidanek jiggi niminek

noldak. Unjun tagi dima. Iyinjbi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjkop da nak Israel amin sip-sip kabini pasilbi unjun banjin panpulugoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanek minjat da abin gawak iminek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Minjat monjiyo dakon jap pinjan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban minjat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinjan tewigi da tamokon da jap jimjim monjun unjun tagi nonj.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanek yan iyigit, “O minjat, nandan gadatgo unjun wukwisi. Yo nido yal unjun yan gin altañ gamdisak.” Yan iyinjakwan unjudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unjun kokup yipmanek Galili Pakbi Idap da ilenikon kigit. Kinjek unjudon da ilen kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan minjat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panagwit. Kandapmi yokwi ae girenjiki, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unjun Yesu da buron panabin yopmanakwa panmilip agit. ³¹ Anjakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenjiki da kosit agipgit, ae dabili mini da sinjawit. Amin da unjun pindagek Israel dakon Pinjkop do tamtam yanek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mk 8.1-10)

³² Yesu da panjet kabini yan yoban apba yan yoyigit, “On minjat amin kabiyo nin gat gildat kapbi egipmaman. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan

yomisat. Jap dima yominek yabetno kini kan, kosiron injam kimot anek man potdan.”

³³ Yanban panjetni da yan iyiwit, “On miktim amini minikon bret morapmi dukon ban on minjat amin morapyo yomno noni?”

³⁴ Yanba yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moningok bamorisok dagin tan niman.”

³⁵ Yan yanakwa Yesu da minjat amin kabiyo madep miktimon pabin yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyinban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pinjkop ya yan iyinek pudan panjetni do yoban unjun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi nanba jap diwat tawit unjun panjetni da timigek yik madepsi 7 kabi similgwit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae minjat monjiyo jap nawit unjun dima manjikbi.

³⁹ Yesu unjun minjat amin kabi madepsi yoyinban kinakwa iyi boron wigek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu anjekwal do anek opgwit. Asi Pinjkop dakon pi nan asak bo dima yan do wasok tapmimi ton kinda aban koni do iyiwit. ² Iyinjba yoyigit, “Gildat pigik do anjakwan ji yan yon, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yan yon, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi an, mani abisok bisap ekwaman unjun kanek kokwin tagi dima an. ⁴ Amin on bisapmon ekwan unjun amin

yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yonj. Mani kinda dima kokdanj. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdanj.”

Yan yoyinjek yopmanj kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen
(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon panjetni bret do intanjek kiwit. ⁶ Yan aba Yesu da yan yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyansi kanj kimotni.”

⁷ Yanban notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

⁸ Gen unun yanba Yesu burikon da pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yan yonj? Ji nandanj gadatji pisipmi! ⁹ Ji butji sigin pakyansi dima nandanj pisonj, ma? Nak bret 5 kabi banj amin 5 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si intonj? ¹⁰ Ae bret 7 kabi banj amin 4 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si intonj? ¹¹ Nak bret do yat yan nandanj, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyansi kanj kimotni, nak unun do dayit.”

¹² Yan yanban nandanjek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyinjetni toptopmi do kanj kimotnej do yosok yan nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjetagit
(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek panjetni yan yoyigit,

16:6: Lk 12.1 **16:9:** Mt 14.17-21 **16:10:** Mt 15.34-38 **16:14:** Mt 14.1-2; Mk 6.14-15; Lk 9.7-8 **16:16:** Jn 6.69 **16:17:** Gal 1.15-16 20.23

“Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kinda yan yonj?”

¹⁴ Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yonj, ae diwari da Elaija yan yonj, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin njwaknjwari kinda yan yonj.”

¹⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yonj?”

¹⁶ Yan yoyinban Saimon Pita da yan iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop egip egipmi tonj unun dakon Monji egisal.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miktim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit.

¹⁸ Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino pan- muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabinj yopmanakwan toktogisi tanj anj anj kikkisak. ¹⁹ Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon yoma witdal gabenj. Gen miktimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miktimon yan witdalbi, Kwen Kokup-mon Pinjkop da yan gin yan witdaljak.”

²⁰ Yan yanjek Yesu da panjetni dima yoni do kirinjik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

**Yesu kimot bisapni
kwanj tanjakwan panjetni
da iyi dakon anpak ani
do yoyinj dekgit**

(Kilapmi 16.21-20.34)

Kimagekpidosak unun dakon but piso yagit

(Mk 8.31-9.1 ae Lk 9.22-27)

²¹ Unun bisapmon Yesu da wasanjek yo noman tanj imdanj

16:18: Jn 1.42; Ep 2.20 **16:19:** Mt 18.18; Jn

uñun do pañdetni yoyiñek yañ yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kiñek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyiñdet amin uñun da yo yokwisi añ namineñek niñba kimotdisat. Añek gildat kapbi añakwan Piñkop da aban pidokdisat.”

²² Yañban Pita da uñun gen nandañek Yesu ilenikon añki tebai yañ iyigit, “Amin Tagi! Uñun yo morap dimasi altañ gamni!”

²³ Yañban Yesu da Pita yañ iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima añnam. Gak Piñkop dakon nandak nandak nañ dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nañ yoldal.”

²⁴ Yañ yañek Yesu da pañdetni yañ yoyigit, “Amin kindsa nak nol do nandisak kañ, uñun amin iyi dakon galaktok morapni kisi yopman mudañek tilak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵ Amin kindsa iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandañek pi madep asak kañ, egip egipni pasil imjak. Mani amin kindsa nak do nandañek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kañ, uñun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Amin kindsa da miktim dakon yo morap pañ egakwan egip egipni pasiljak kañ, uñun yo morap da nian añek añpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninañ yumjak? ²⁷ Amin Dakon Monji uñun Datni dakon tilimni gat ae añelo kabini gat apdisak. Uñun bisapmon miñat amin morapyo añpakni awit uñun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on akgañ kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji uñun kila amin madep mani pañek apban kokdañ.”

17

Yesu dakon giptimi kulabik agit (Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

¹ Gildat 6 kabi mudañakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyiñban buñon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Heñon egek kanakwa Yesu dakon giptim nwanjwarisi agit. Añakwan tomno dabilniyo gildat da yañ tenñenagat. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tenñenini tonñi agit. ³ Yañ aban kanakwa Moses gat Elaija gat altañbal Yesu gat gen yañ nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yañ añakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyiñdet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yañ nandabi kañ, nak da yut kaben kapbi aben. Kindsa gak do, kindsa Moses do ae kindsa Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yañakwan gin gikwem tenñenini madep da piñ ilimik yomiñakwan gen kindsa uñungwan da yañ noman tagit, “Uñun Monjino, but dasi galak tañ imisat, ae uñun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Pañdetni gen uñun nandañek miktimon mañ pagek madepsi pasal nimnimikgwit. ⁷ Yañ aba Yesu da abañ giptimikon witñenek yañ yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yañ yañban pidan kwen sinñenek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanñin kawit.

⁹ Heñon da tobil piñek Yesu da yañ yoyigit, “Yo uñun pindañ uñun dakon gen amin kindsa dima iyini. Añakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak uñun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Pañdetni da Yesu yañ iyiwit, “Gen teban yoyiñdet amin da gen kindsa yañ yon, ‘Elaija mibiltok abañakwan Kristo uñun buñon apjak.’ Gen uñun nido yon?”

¹¹ Iyinjba Yesu da gen kobogɪ yanɔ yoyigɪt, “Gen unun bami yonɔ. Elaija da abinɔ yo morap panjaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanɔba pisagit, do galak-tokni yolek yo yokwi mibɪli mibɪli anɔ imgwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibɪli mibɪli yanɔ gin anɔimdanɔ.”

¹³ Yanɔ yanɔban panɔetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yanɔ nandaba pisagit.

Yesu da monji kinda konni yol imgut

(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat panɔetni kapbi gat ilenon da pinɔ minat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abinɔ Yesu da buron gawagek yanɔ iyigɪt, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandanɔ ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nɪmnimigek jigɪ tepmiyo madepsi pasak. Anɛk bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan manɔ pigisak. ¹⁶ Nak panɔet kabigokon anɔkiko anɔmilip ak do anɔtidok ayinɔ.”

¹⁷ Yanɔban Yesu da yanɔ yagit, “Ji nandanɔ gadatji mini amin, ji anɔpakji yokwisi. Nak bisap nianɔ da ji gat egek jigɪsi guramik dabenɔ? Monji unun nagon anɔogut!” ¹⁸ Yanɔ yoyinɔban anɔpba Yesu da konɔ unun gen tebaisi iyinjban winɔ abiginakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

¹⁹ Anɔkwan don panɔetni iyɪ gin obinɔ Yesu yanɔ iyiwit, “Nin nido konɔ unun yol do anɔtidok amanɔ?”

²⁰⁻²¹ Yanɔba yanɔ yoyigɪt, “Ji dakon nandanɔ gadatji unun pisipmisi, yanɔ do anɛk anɔtidok ayinɔ. Nak asisi dayisat, ji dakon nandanɔ gadatji unun monɪsisok, mastat yet yombem tanɔ damisak kanɔ, ji kabap on iyinjba tuwil ki timi

kindakon tagɪ kisak. Ae pi morap kisi tagɪ ani.”

²² Yesu panɔetni gat Galili miktimon muwugek yanɔ yoyigɪt, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ unun da anɔkba kimotdisak. Anɔkwa gildat kapbi anɔkwan Pinɔkop da kimoron nanɔ aban pidokdisak.” Gen unun yanɔban nandanɔjek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ Yesu gat panɔetni gat Kapaneam kokupmon kinɔ altanɔkwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kinɔ yanɔ iyiwit, “Yoyinɔdetgo Telagi Yut Madep do takis yopmanɔdak bo dima?”

²⁵ Yanɔba Pita da yagit, “O, yopmanɔdak.”

Pita da yanɔ yoyinɛk yutnon wigi gen kinda dima yanɔkwan Yesu da kalip yanɔ iyigɪt, “Saimon gak nianɔ nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikganɔ, unun takis namin da yopmanɔganɔ? Iyɪ dakon monjini da bo amin nɔwakɔwari da yopmanɔganɔ?”

²⁶ Yanɔban Pita da yagit, “Amin nɔwakɔwari da yopmanɔganɔ.”

Yanɔban iyigɪt, “Yanɔdo, iyɪ dakon monjini da takis dima yopmanɔganɔ.

²⁷ Mani nin takis dima yopnɛn kanɔ, uwal anɔnimdanɔ. Do gak pakbi idapmon kinɔ nap yipbi pikwan tap kilap mibɪtok anɔatjak unun da gen kagakon monɛn kinda tanɔban kokdisal. Unun monɛn nanɔ nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

Mibɪtok amin egip egip dakon gen

(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)

¹ Unun bisapmon panɔetni da Yesukon kinɛk yanɔ iyiwit, “Pinɔkop

da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari yapmanjek man madepni tonj?"

² Yanja Yesu da amin monij kinda iyinban opban panjetni da bikbigon yipban agakwan ³ yanj yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji kulabik anek amin monij da tilagon dima egipni kanj, ji Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdan. ⁴ Amin kinda iyi do nandaban pinjakwan amin monij da tilagon egipjak kanj, unun amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni tonj. ⁵ Ae amin kinda da amin monij oden kinda nak nandan gadanj naminejek egakwan anpulugosok kanj, unun amin nak nanj anpulugosok."

⁶ Yesu da sanbenjek yanj yagit, "Amin kinda da amin monij kinda nak nandan gadanj naminejek egakwan yokwi asak do yabetjak kanj, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anjakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon wamanj maba tap ilarigwan pigek kimotjak kanj unun tagi.

⁷ "Miktimon amin ekwanj, awa! Amin diwari da yokwikon depdan. Mani yokwi ani do yabetdan amin, awa!

⁸ "Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kanj, mandanj daganj mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do kisitgo bo kandapgo mandanj daganjek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kanj, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do dabilgo kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹ Ji kanj kimotni. Amin monij dakon aneloni Kwen Kokupmon Pinjkop da inamon toktogisi ekwanj.

Do amin monij do nandaba yo isali dima ani."

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

¹² Yesu da sanbenjek yanj yagit, "Ji nianj nandan? Amin kinda sipsipni 100 kabikon da kinda pasiljak kanj, nianj asak? Kanj 99 kabi ilej obakon yopban jap nanjek egakwa kalonj pasiljak unun wusik do kisak.

¹³ "Nak asisi dayisat, sipsipni kanj kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun do tagi nandisak. Mani kalonj pasiljak nanj kanj kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yanjin Kwen Kokup Datji da amin monij kinda pasiljak do dima galak tosok."

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

¹⁵ Yesu da sanbenjek yanj yagit, "Notgo kinda yokwi anjaban kanj, kinj kanbi disilgin gen unun yanj anmilip ak do pi anjil. Gengo nandan yawokban kanj notgo abidanbi gagakon apjak. ¹⁶ Mani gengo dima nandan yawokban kanj, amin kalonj bo bamori yanj timikbi kini. 'Yanj anek ji amin bamori bo kapbi da gen unun tagi anteban ani.'

¹⁷ Unun amin kapbi dakon gen dima nandisak kanj, kinj panmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anek panmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kanj, unun amin yokwisi asak. Unun amin do Pinjkop dima nandan iman amin ae takis timit timit amin yanj nandan imni.

¹⁸ "Nak asisi dayisat, gen miktimon yanj anteban asal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yanj gin yanj anteban akdisak. Ae gen miktimon yanj witaldal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yanj gin yanj witaldisak.

18:3: Mt 19.14; Mk 10.15; Lk 18.17 **18:5:** Mt 10.40; Lk 10.16; Jn 13.20 **18:8:** Mt 5.29-30

18:10-11: Lk 19.10; Ibr 1.14 **18:15:** Lk 17.3; Gal 6.1 **18:16:** GT 19.15; Jn 8.17 **18:18:** Mt 16.19; Jn 20.23 **18:19-20:** Mk 11.24; Jn 15.7

19-20 “Nak sanjenek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kan, nak bikbiknikon egipben, do but kalon anek yo kinda do bisit yoni kan, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

²¹ Unun bisapmon Pita da abin Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi ananban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

²³ “Nandani, Pin kop da Amin Kila Asak unun yan. Kila amin madep kinda pi monjini da goman an imgwit, unun gomani panjkilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani panjkilek anakwan amin kinda anan opgwit. Unun amin goman monen 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unun sopsop dakon monen unun da aripmon dima tan imgut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da monen iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon monen ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unun nandanek amin tagi nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango kisisi sopben.’ ²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipman iminjakwan isal kigit.

²⁸ “Anakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun goman monen 10 danari tan imgut unun kagit. Kanek tegikon tebai

abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

²⁹ “Pi isalni unun geni nandanek nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango gaben.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. ³¹ Anakwan pi isalni diwari da kanek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

³² “Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyanban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipman gamit. ³³ Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ ³⁴ Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, ‘Ji anakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanjenek yan yagit, “Yan gin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin an damdisak.”

19

Yesu da minat panjkwin it dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu gen unun yan mudanek Galili miktim yipmanek Jordan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinakwan minat amin kabi madepsi da yol anan kinakwa Yesu da sot amin morapmi panmilip agit.

³ Anakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yan iyiwit, “Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Ji Pin kop da papiakon gen kinda

tosok unun dima manjin kawit?
Unun yan tosok,

‘Wasok wasogikon Pinjop da amin
wasanjek minjat ae wiliyo kisi
wasagit.’

⁵ Wasanjek yan yagit,

‘Wili da meni datniyo yopmanjek
minjatni gat muwukbal
giptim kalonji anjil.’

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da
bamori dima, giptim kalonji amal.
Unun do Pinjop da minjat wili kili
panmuwukgit, do amin da dima
panjwasekdo.”

⁷ Yan yanban Parisi amin da
iyiwit, “Yan kan ae mibili nido
Moses da gen teban kinda yan
mandagit? Gen unun yan: ‘Amin
kinda minjatni kwinit do kan, minjat
pankwinit papia kinda mandan
iminjek kwinitjak.’”

⁸ Yanba Yesu da yagit, “Moses
unun but tebanji do anek gen
teban unun mandagit. Mani wasok
wasogikon minjat pankwinit dakon
kosit unuden kinda dima tagit.

⁹ Yan dayisat, amin kinda minjatni
yumabi dima anjakwan kwinigek
minjat kaluk pasak kan, unun wili
iyi yumabi asak.”

¹⁰ Panjetni da gen unun nan-
danjek yan iyiwit, “Yan kan minjat
eyo dima anek egipdo.”

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit,
“Amin diwari Pinjop da panpulugan^{akwan}
minjat dima panek tagi egipni. ¹² Ae
amin diwari unun giptimni yokwi
da alton, ae diwari amin da yabi
pabi, ae diwari Pinjop da Amin
Kila Asak dakon pi do nandanjek
egip egipni parekgan, yan do anek
minjat dima pan. Gen on abidok do
nandan amin unun tagi abidoni.”

*Yesu da amin monij yopba
iyikon opni do yagit*

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Unun bisapmon amin da
minjat monjiyoni Yesu da kisitni
kwenikon wutjinjek bisit anyomjak
do panjopgit. Panjopba panjetni
da dima panjopni do tebai yoyiwit.
¹⁴ Yan aba Yesu da panjetni yan
yoyigit, “Minjat monjiyo yopba
nagon apgut. Dima kirinjik yomni.
Pinjop da Amin Kila Asak unun
amin minjat monjiyo da tilagon
ekwan unuden amin dakon.” ¹⁵ Yan
yanjek kisitni minjat monjiyo da
kwenon wutjinjek don unun kokup
yipman kigit.

*Monji gimonj kinda yoni
morapni da Yesu yol do yagit*
(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda
da Yesukon obinjek yan iyigit,
“Yoyindet, nak ni anpak tagi kinda
nan anek egip egip dagok dagogi
mini abidoken?”

¹⁷ Yanban yan iyigit, “Gak anpak
tagi do nido nayisal? Amin Kalonji
gin unun tagisi. Gak Pinjop dakon
gen teban guramigek egip egip
dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ Yanban iyigit, “Gak ni gen teban
do yosol?”

Yanban Yesu da iyigit,
“Amin dima dapba kimotni,
minjat eyo kili abi ji yumabi
dima ani,

yo kabo dima noni,
top gen yanjek amin notji yum
dogin gen pikon dima yopni,

¹⁹ men dat do nandaba wukwanek
geni guramitni,
ae gaga do but dasi nian galak
tosol, unuden gin amin do
but dasi galak tan yobi.”

²⁰ Yan yanban monji gimonji da
yan iyigit, “Nak unun gen teban
morap guramik mudosot. Mani yo
kinda gat ninansi anek egip egip
dagok dagogi mini abidoken?”

²¹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.” ²² Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

²³ Kinakwan Yesu da panjetni yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdan. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁵ Yanban panjetni nandan wiripdagek yan yawit, “Yan kan namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁶ Yanba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iy aripmi dima ani, mani Pinjkop da yo morap ak do tagi asak.”

²⁷ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitne?”

²⁸ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panek kila amin madep yityit tamoni tilimi ton unudon yitdisak. Anakwan ji nak nolgan amin unun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan. ²⁹ Amin morap nak do nandanek yutni, notni, sami, menji, datni, minjat monjiyoni, ae jap pini yopman detni, unun yo morapni kosiri 100 yan timik timik

akdan. Yan anek egip egip dagok dagogi mini abidokdan. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdan. Anakwan amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun yan. Amin kinda miktimni morapmi. Unun amin wisa dagok-dosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do monej 1 danari timitni do yoyinban but kalon aba wain pinikon yabekban kiwit.

³ “Kinakwa timi di egi 9 kilok anakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yan yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kin pi anakwa pi ani da aripmon monej daben.’ Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

⁵ “Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?’

⁷ “Yanban gen kobogi yan iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dima nimik.’

“Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, ‘Ji kisi kin wain pinokon pi ani.’

⁸ “Yan yoyinnek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, ‘Pi monji yan panmuwugek monejni yobi. Bujonsi aben unudon da wasanek yominaki wigi mibiltok aben unudon dagosak.’

⁹ “Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do monej 1 danari yomin yomin agit. ¹⁰ Yan

aban kanjek pi monji mibiltok apgwit unun nin da monerj madep timitdaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monerj 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok abenjamin unun monerj 1 danari timigek pi unun dakon ami do nandaba yokwi tanban ¹² yan iyiwit, 'Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nindanakwan pilin tosok. Bujonsi abenjamin unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monerj tilak kalonji kongin nimisal?'

¹³ "Yan yanba nandane amin tagi da pi monji kindan yan iyigit, 'Not, nak da gak yokwi kindan dima angamit. Nak monerj 1 danari gaben do gayiko gaga but kalon al. ¹⁴ Do gak monerjgo abidanek ki. Naga da galaktogon amin bujon abenjamin unun gat monerj tilak kalonikon damisat. ¹⁵ Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monerjno tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?'"

¹⁶ Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, "Yan gin bujon amin da mibiltokdan, anakwa mibiltok amin da bujon amin akdan."

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit

(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek panjetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit, ¹⁸ "Nin abisok Jerusalem kinjapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. ¹⁹ Yan dagok anek Amin Nwakjwari Kabi da kisiron yipdan. Yipba unun da toptopmon da

man madep iminek, baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan Pinjop da kimoron nan aban pidokdisak."

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal

(Mk 10.35-45)

²⁰ Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kin altanek menji da njwakben anek Yesu da yo kindan an yomjak do iyigit.

²¹ Iyiban Yesu da yan iyigit, "Nak da ninan abenjamin do nandisak?'"

Iyiban yan yagit, "Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panek kindan da gak da amin tet do ae kindan da gwanden tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisat."

²² Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, "Jil gen unun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?'"

Yanban iyigimal, "Tagi panden."

²³ Yan yanbal Yesu da yoyigit, "Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwanden tet do yitjak, unun nak da aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Datno da amin kili manjin yopgut unun dakon."

²⁴ Panjetni 10 kabi gen unun nandane amin bamot unun do butjap nandawit. ²⁵ Yan nandanakwa Yesu da yoyiban opba yan yoyigit, "Ji Amin Nwakjwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandan. Unun iyi do nandaba wukwanek minjat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan. ²⁶ Mani unun dakon anak unun jikon dima tosok. Jikon da amin kindan amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin

tagi man pasak. ²⁷ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori panmilip agit

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup pap yipman degakwa minjat amin kabiyo madepsi da yolgwit. ³⁰ Kinakwa kosit ilenon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandanek madepsi yan tidanek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³¹ Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³² Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninar an daben do nandamal?”

³³ Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

³⁴ Yanbal Yesu bupmi nandanek kisit da dabili witjinban unudon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin dekgit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

¹ Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage

kokupmon kin altawit. (Kokup unun flej Olipmon tosok.) Altanek Yesu da panjetni bamori yabegek ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki menji kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun witald ilik idon panopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok’ yan iyinbal unun da tepmi daban panopjil.”

⁴ Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

⁵ “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabir, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimoni da kwenon yigek abisak.’”

⁶ Yesu da panjet bamot yoyinban geni guramigek kigimal. ⁷ Kin donki menji gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit. ⁹ Minjat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae buron yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak.

Pinjop Wikwisi ankisino!”

¹⁰ Yesu unun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yan yawit, “On namin aminsi kinda?”

¹¹ Yanba Yesu gat agipgwit minjat amin kabi madep da yan yawit, “On Yesu, unun kombi amin kinda,

Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

12 Yesu kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unun yolban wanja abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin* gat minam yuman nawit amin dakon tamo unun kisi panjto bilban tagal kiwit.

13 Yan anek gen yan yoyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan tosok: ‘Nak dakon yut unun minjat aminyo da abin bisit anjamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba ‘kabo noknok dakon pasili tamo’ yombem asak.”

14 Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unudon opba panmilip agit. 15 Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyin det amin da wasok tapmimi ton agit unun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanek yan yawit, “Osana! Dewit Dakon Monji anjisino!” Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

16 Yan nandanek Yesu yan iyiwit, “Gak on gen yon nandisal?”

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen yon unun nandisal, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan: ‘Gak minjat monjiyo gat ae monji njakjak gat panjtagap anjaki mango yan anjenokgon.’”

17 Yan yoyin ek kokup pap unun yipman wanja pige k unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

18 Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon to bil kin ek kosiron jap do agit. 19 Anek kosit ile non pik kindap kinda akban kagit. Kan ek kapmatjok da kin bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, “Gak bunon ae bami dimasi toki dosi nandisal!” Yan iyin akwan unudon gin wagils kibidagit. Tami kisi alek tan mudawit.

20 Anakwa pan detni da pindagek tamtam yan ek iyiwit, “Pik kindap nianon da tepmi kibidak?”

21 Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamasi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ile n pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak. 22 Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjkop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak.”

Yesu man madep pagit ae tapmin tan imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

23 Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin deggit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obin ek yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gangut da yo unun asal? Ae namin da man madep gangut?”

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. 25 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da

* **21:12:** Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abin iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit.

21:13: Ais 56.7; Jer 7.11

21:16: Kap 8.2

21:21: Mt 17.20; Lk 17.6; Jn 14.12; 1Ko 13.2

21:22: Mt 7.7-11; 18.19

yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?"

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Pinjop da yabekgit' yan iyinej kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan ingwit?'²⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kindu yan nandan, do 'Amin da yabekgit' yan iyinej kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minjat amin kabi madep da nindapdan."

²⁷ Yan nandanej Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namn da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiken."

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanjenek yan yoyigit, "Amin kindu monji bamori gat egipgit. Egek monji mibiltogi yan iyigit, 'Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.'

²⁹ "Iyiban yagit, 'Pi dima aken.' Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ "Anakwan datni da kin monji bunon nani yan gin iyiban monji da yan iyigit, 'Dat, pi tagi aben', mani pikon dima kigit.

³¹ "Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?"

Yanban yan iyiwit, "Mibiltok amin."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da ji gwapmanek Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan damanej kwan. ³² Jon da jikon obinej kosit kilegi dayin doliiban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi

gat ae kosit oba minjat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ Yesu da sanjenek yan yoyigit, "Nak tilak gen kindu gat yoko nandabit. Amin kindu da wain pini anek nagal an unun nagalon wain sop baman til do gapma kindu wayikgit. Wayik mudanej kabo noknok pindat do yut dubak kindu aban wigigit. Yut an mudanej amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanej pi unun da kisiron yipmanek miktin dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panjoni do kiwit.

³⁵ "Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigej, kindu anak ukwayityo awit, anek kindu anakba kimagakwan, kindu tip ban anakgit. ³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unudenj gin yokwi anyomgit. ³⁷ Bunonsi iyi dakon monji nan yabek yan yagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.'

³⁸ "Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anatan kimagakwan wain pini nin do anawanen.' ³⁹ Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimakgit.

⁴⁰ "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?"

⁴¹ Yanjban yan iyiwit, “Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin njwakjwari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi panj imni.”

⁴² Yanjba Yesu da yoyigit, “Ji Pinjkop da papiakon gen tosok unun dima manjinj nandawit? Gen unun yanj:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yanj yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinda nanj tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.’

⁴³ Unun do nak yanj dayisat, Pinjkop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nanj gwayen amin kabi kinda bami tagi panjalon agagi unun da kisiron yipdisak.

⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da manj dapa bisal kikkdan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.”

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unun yanjban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yanj nandawit. ⁴⁶ Yanj nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinda yanj nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minjat panjek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yanjek amin yanj yoyigit, ² “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinda unun yanj. Kila amin madep kinda monji do minjat panjek sojnok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwanj tanjakwan kalip yanj yomgut amin yoyinba

opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kinj yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ “Yanj aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yanj yoyigit, ‘Ji kinj mibiltok but piso yoyinbi amin unun yanj yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonji kili dapmanj mandan sonj yopmat. Jap morap kili sonj panj noman anj yopmat. Do ji opba monjino do minjat pagim unun dakon sojnok anenj.’

⁵ “Pi monjini unun gen ananj unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandanek iyi da galak togon kinj kinj awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monej ilit pinikon kigit. ⁶ Yanj anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi anj yominek dapa kimakgwit. ⁷ Yanj aba kila amin madep unun japmisi nandanek emat amini yabekban kinj pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapa mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ “Anakwa kila amin madep da pi monjini yanj yoyigit, ‘Minjat pakpak dakon jap kili panj noman abi, mani si yanj yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yanjdo, ji kinj kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo anenj.’ ¹⁰ Yanj yoyinban pi monjini kosit papmon kinj amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin obenj unun pindat do yutnon wigigit. Wigi kanjan amin kinda minjat panjek jap noknok anj bisapmon imal tagisi panj unuden kinda dima pagit kagit. ¹² Kanjek yanj iyigit, ‘Not, gak nidosi minjat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima panjek idon wil?’ Yanj iyinban amin unun geni mini yikgit.

¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, 'Ji on amin abidank kisi kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unjodon kunam tagek iyon iyon yan tidank egipdisak.'

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudank yan yagit, "Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi."

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu sun kindan yanban nandank gen pikon yipne yan do gen panjosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon pandetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, "Yoyindet, gak gen bami yogok amin kindan yan nandan. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae mani mini unun kisi Pinjok dakon anpak yoyin dek mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?"

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudank yan yoyigit, "Jamba but amin ji nak nido ankewalan? ¹⁹ Monej tabili kindan takis do yipmanjan kindan anobin naba koko." Yan yanban monej tabili kindan anobin iba ²⁰ yan yoyigit, "On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

²¹ Yanban yan iyiwit, "Sisa dakon."

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjok dakon unun Pinjok iyi do imdo."

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njakwarisi aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abin yan iyiwit, ²⁴ "Yoyindet, Moses da gen kindan yan mandagit, 'Amin kindan monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panjalasak.' ²⁵ Nin da bikbigon peni padigeyo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minat panek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶ Panek ununo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bunon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanakwa minat unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minatni asak?"

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji Pinjok da papiakon gen tosok unun dima nandan. Ae Pinjok dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minat wiliyo agak dima tokdisak. Anjelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyanji dima nandaba pisosok. Pinjok da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² 'Nak Abraham, Aisak, ae Jepok dakon Pinjokni.'

Pinjok unun amin kimakbi dakon Pinjok dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjok."

³³ Yesu da gen unun yanban nandank minat amin kabi madepsi da yoyindet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmandak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu ankwel do iyinba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandanek Yesukon opgwit. ³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kindi da Yesu ankwalek yan iyigit, ³⁶ “Yoyindet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?”

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Ji Amin Tagi Pinjopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapman mudosok. ³⁹ Ae unun da bunjon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

Yesu da iyi dakon mibili do panjkwalgit

(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² “Ji Kristo do namin dakon monji yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpuluganawan Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ ‘Pinjop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo

unun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yan yanakwan amin kindi da gen kobogi kindi dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasanek Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

¹ Yesu da minat amin kabi madepsi gat iyi dakon pandet kabini gat yan yoyigit, ² “Gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyin dekgit unuden gin dayin dekgan. ³ Yan do, gen morap dayin dekgan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikgan, do anpak an unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpuluganba guramitni do kisitjok kindi dimasi yipmangan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pinjop dakon gen sop simil simil kinam madepsi injamikon wamangan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikan tamokon yit do galak ton. ⁷ Anjek amin da maket tamokon ‘Yoyindet, gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton.

⁸ “Ji dakon Yoyindetji kalonji kindi dagin egisak, do amin da ji gawak daminek ‘Yoyindet’ yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan. ⁹ Datji kalonji unun Kwen Kokup egisak, do miktin amin kindi do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kalonji unun Kristo, do amin kindi do

22:37: GT 6.5 22:39: MS 19.18; Mt 7.12

22:44: Kap 110.1; Mt 26.64 23:3: Mal 2.7-8

23:11: Mt 20.26; Mk 9.35; Lk 22.26

22:40: Ro 13.10; Gal 5.14 22:42: Jn 7.42

23:5: TP 13.9; IDT 15.38-39; GT 6.8; Mt 6.1

gawak iminek madepno yan dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni. ¹² Amin kinda iyi do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anjakwan amin kinda iyi do nandaban pisak amin unun mani ton da egipdisak.”

Yesu da gen teban yoyindet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigiti
(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³⁻¹⁴ Yesu da sanbenek yan yoyigiti, “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit sopman yoman. Yan anek disiyo kisi unjungwan dima pikwan.

¹⁵ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinda da panjetji dagosak do pi teban anek tap kwenon da miktimi miktimi akwan. Ji Tipdom do amin an, do amin kinda abidoni kan, iyin dekba unun amin yan gin Tipdom do amin akdisak. Ae unun gin dima, ji da anpak yokwi an unun si yapmanek unun amin anpak yokwisi asak.

¹⁶ “Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Awa! Ji yan yon: ‘Amin kinda da Pin kop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yan anteban anek ae don tagi kirinjijak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yanek geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinjijak.’ ¹⁷ Ji nandan kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Pin kop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan ton unun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan ton do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ “Ae kinda yon unun yan: ‘Amin kinda da alta do yanek geni yan anteban asak kan, tagi kirinjijak. Mani amin kinda da altakon paret

ton do geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinjijak.’ ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Pin kop da dabilon yo madep asak? Paret altakon ton unun bo ae alta? Nandani, paret altakon ton do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yan do, amin kinda alta do yanek geni yan anteban asak kan, alta gat ae yo morap altakon ton unun kisi do yanek geni yan anteban asak. ²¹ Ae amin kinda Pin kop dakon telagi yut do yanek geni yan anteban asak kan, telagi yut gat ae Pin kop yutnikon egisak unun gat kisi do yanek geni yan anteban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yanek geni yan anteban asak kan, Pin kop dakon kila amin madep yiyit tamo gat ae Pin kop iyi tamonikon yikdak unun gat kisi do geni yan anteban asak.

²³ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi kokwingek unudon ban kabi kindan an Pin kop do paret tagi an. Mani gen tebanon gen madep madep ton unun yapman mudon. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandan yomni do yosok, ae nandan gadat dakon bami anpak jikon noman tosok do yosok. Ji unun dima an. Gen tebanon gen madep madep ton unun guramik mudanek paret do yosok unun kisi guramitni kan unun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Ji dakon tilak unun yan. Amin da pakbi nok do anek yo monin pakbikon ton unun pindak maba kinakwa pakbi non, mani kamel madep dima noknogi unun dima kanek kalon galaukba pigisak.

²⁵ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burigwan da kabo ae

23:12: Jop 22.29; YT 29.23; Lk 14.11; 18.14

23:23: MS 27.30; Mai 6.8 **23:25:** Mk 7.4

23:16: Mt 15.14

23:22: Ais 66.1; Mt 5.34

sukwap nandak nandakyo tugawit da tonj. ²⁶ Parisi dabili mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kan, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanjar tip kinam yombem. Kwen da kwak sonbi do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi tonj. ²⁸ Jiyo kisi yan gin ekwan. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwan yan nandan, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwan.

²⁹ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo panjilim an. ³⁰ Anjek yan yon, ‘Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipguman tam, nin panpuluganek kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yan yanakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yansi nandan damaman. ³² Do ji kin babikji da wasanek anpak yokwi awit unun an mudoni. ³³ Ji tunon amin emari tonj dakon gwakni kabi. Pinjop da ji yan dagan depban Tipdom do amin anakwa namin da pulugan depjak?

³⁴ “Do yan dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyindet amin yabekgo jikon apdan. Apba ji da unun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikan. Anakwa diwari timigek dapba kimotdan, ae diwari tilak kindapmon dapdan, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdan. ³⁵ Yan do anjek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi ji da timitdan. Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon

monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit. Unun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan. ³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit

(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup menji da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagin, mani ji da kurak tan namgwit. ³⁸ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. ³⁹ Ji nak dima nandanek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan panjetni da Yesukon kinjek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ² Yolinba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jigi morapmi altoni do yagit

(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Hlej Olipmon yigakwan panjetni da iyi gin kin yan iyiwit, “Gen unun niyil unun ni bisapmon altokdan? Ninan kanjek gak aego tobil abinjaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandaner?”

⁴ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjewalni do kan kimotni. ⁵ Amin morapmi da abin nak dakon man yanjek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanjek amin morapmi panjewaldan. ⁶ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun noman tosoy yan dima nandani. ⁷ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. ⁸ Minjat monji kwapmi tonj da monji altok do anakwa wasanek tepmi pan, yan gin unun yo morap altanakwa bisap madep kwan tosoy yan nandani.

⁹ “Unun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdan. Ae ji nak nolgan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandan damdan. ¹⁰ Unun bisapmon amin morapmi nak nandan gadan naman unun nandan gadatni yopba witdal kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopman yopman akdan. ¹¹ Anakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanek amin morapmi panjewalba nandan yominjek yoldan. ¹² Anakwa anpak yokwi da madepsi iren tan an

an kikdisak. Yan anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tan yomyom anpak yipba witdal kikdisak. ¹³ Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unun Pinjok da pulugan yopdisak. ¹⁴ Amin da miktimi miktimi minjat aminyo ekwan unun Pinjok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyin mudanakwa bisap madep unun apdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)*

¹⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdan. Kombi amin Daniel da unun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unun da pakyanji nandisak.) ¹⁶ “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁷ Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸ Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹ Unun bisapmon minjat monji kwapni tonj, ae minjat monji mum non unun bupmisi. ²⁰ Ji da Pinjok bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹ Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjok da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit, ae bunon dima altokdisak. ²² Amin Tagi da unun bisap dima anpisip asak tam minjat amin morap kisi kimak mudonom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anpisip asak.

23 “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, top yosok yan nandani. 24 Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan top yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yan top yokdan. Yan yanek wasok tapmimi ton mibili mibili akdan. Anek minat amin kabi Pin kop da iyi do kili manjikbi unun pan kewal do pini madep akdan. Mani aripmi dima pan kewaldan.

25 “Nandani, yo jigisi morap unun dima altanakwa mibiltok dayisat. 26-27 Mal da gildat wisak tetgin da tetjenan kin gildat pigisak tetgin noman tanban koman, unun da tilak Amin Dakon Monji unun apban amin kisi da kokdan. Do amin kinda da ‘Kristo unun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yan dayinban kan, unudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unudon pasilek egisak!’ yan dayinban kan, top yosok yan nandani. 28 Yo kimakbi da ton sin gin unudon abin muwukan.”

Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)

29 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan, ‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,

ae kanek dima tetjenokdisak. Ae gik kundu yipmanek mokdan.

Anakwa kwen kundukon yo tebai ton unun da kwakwalitdan.’

30 Unun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altanban kanek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tadan. Kanakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdan.

31 Kwen madepsi da yanakwan anelo kabini yabekban kin amin iyi

do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji pisosak
(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)

32 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji pisosak. Kili ni pakbini ton ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. 33 Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandani.

34 “Nak asisi dayisat, unun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. 35 Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Yo morap altokdisak unun dakon bisap Pin kop Dat dagin nandisak
(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

36 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altosak unun dakon bisap unun amin kinda da dima nandisak. Kwen Koku p aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. 37 Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan.

38 Kulup madep dima altanakwan jap pakbiyo anek minat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. 39 Wigakwan yo jigi altan nindan unun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. 40 Amin bamori pigaga egakwal Pin kop da kinda yapmanek kinda abidokdisak. 41 Minat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

24:26-27: Mt 24.37-39; Lk 17.23-24 24:28: Lk 17.37 24:29: Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 24:30: Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 24:31: 1Ko 15.52; 1Tes 4.16 24:34: Mt 16.28 24:35: Mt 5.18 24:36: Ya 1.7; 1Tes 5.1-2 24:37: WW 6.5-8 24:39: WW 7.21-23

42 “Yaŋdo, kaŋ kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unun ji dima nandan. 43 Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yaŋ nandagit tam, kila anjakwan yutni aripmi dima tuwilban. 44 Dima apdisak yaŋ nandanek egakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak. Yaŋdo, ji tagap tanek egipni.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Lk 12.42-46)

45 Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yaŋ aban jap yomyom bisapmon japni yomiŋ yomiŋ asak. 46 Oman monji unun amin tagini da tobi abin kanban pini tagisi asak kaŋ tagisi. 47 Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. 48 Mani oman monji kinda pi yokwi asak unun burikon da yaŋ nandisak, ‘Amin tagino unun tepmi dima apdisak.’ 49 Yaŋ nandanek oman monji notni dapmanek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. 50 Yaŋ anek dima apdisak yaŋ nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. 51 Abinek unun oman monji tepmi pi iminek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yaŋ tidanek egipdan.”

25

Minjatjok 10 kabi dakon tilak gen

1 Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Unun bisap madepmon Pin kop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unun yaŋ. Amin kinda minjat pak do agit. Anjakwan

minjat unun pakdisak dakon notni minjatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili unun kaŋ abidan anop do kiwit. 2 Minjatjok 5 kabi unun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi unun nandan kokwini tagisi. 3 Minjatjok nandan kokwini tagi dima unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima pan kiwit. 4 Mani minjatjok nandan kokwini tagisi unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. 5 Kin jomjom an egakwa amin unun tepmi dima abinjakwan dipmini winba dipmin pak mudawit.

6 “Pak mudanakwa kalbi binap aban amin kinda yaŋ tidanek yaŋ yagit, ‘Amin minjat pak do asak kili unun abisak! Opa kin abidono!’

7 “Yaŋ yaŋban minjatjok kisi pidan lamni pan kosit 8 anakwa minjatjok nandan kokwini tagi dima unun da minjatjok nandan kokwini tagisi yaŋ yoyiwit, ‘Nin do pakbi di watji nimgut, lamnin kimotdan.’

9 “Yaŋba nandan kokwini tagisi da yaŋ yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kin yuman nok yutnon pakbi yumni.’

10 “Kinakwa amin minjat pak do agit unun apgut. Apban minjat tagap tanek egipgwit unun gat sonok ak do yutnon wigakwa yoma sogwit.

11 “Bunon don minjat kabi pakbi do kiwit unun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma witald nim!’

12 “Mani amin tagi da gen kobogi yaŋ yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandan damisat.’”

13 Yesu da tilak gen unun yaŋ mudanek yaŋ yoyigit, “Amin Tagisi altaŋ damjak unun dakon bisap ji dima nandan, do tagap tanek egipni.”

Pi monji monej timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19,11-27)

¹⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjop da Amin Kila Asak unun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anek pi monjini yan yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon monejni kila ani do yomgut. Kinda do monej 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yan yomij mudanek kigit. ¹⁶ Kinjawan unudon gin 25 tausen danari timikgit amin unun yomij gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin ununyo yan gin anjakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin unun kinj gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakan yopban isal tawit.

¹⁹ “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monejni yomgut unun dakon pini nian awit unun dakon mibili nandak do yoyigit. ²⁰ Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unun da yomij gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unun yolijek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila akenj do namgul unun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²¹ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²² “Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila akenj do namgul unun pini ako 10

tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²³ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²⁴ “Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwakjwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tinjinon dakon bami gaga do pasal. ²⁵ Yan asal, do pasalek monengo 5 tausen danari namgul unun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Monengo unun oni.’

²⁶ “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tinjinon dakon bami naga do pasat. ²⁷ Yan nandagil, do monejno bejon yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abin nak da monejno gat ae bej da diwari sanbesak unun gat tagi timikgom.’

²⁸⁻²⁹ “Amin yoni tan iman amin unun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonisok tan iman amin unun nak da ununjok gwayen mudoken. Yando, on amin monejni unun gwayen monej 50 tausen danari tan iman unun amin do imni. ³⁰ Anek on oman monji kurak tok amin wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinidisak

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup

dakon tilimni gat ae anjelo kabini gat abinej kila amin madep yiyit tamokon unjon yitdisak.³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unjon abin burikon muwuk mudoni. Abin muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unjon da tilagon amin kokwinitdisak.³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwandenj tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unjon da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinej Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unjon abinej abidoni. Unjon miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da tosoj.³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwaknjwarikon da apbo but dasi abidanja yutjikon panji egipgum.³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulgawit. Dam teban yutnon yigapbo abin nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanek jap ganguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanek pakbi ganguman?’³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwaknjwarikon da abisal yan gandanek anki yutnon gepguman, ae ni bisapmon imalno mini yan gandanek imal ganguman?’³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanek abin gandagiman?’

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kindo mani mini do awit unjon yo morap nak do awit.’⁴¹ “Yan yoyinej Amin Madep unjon da tobil gwandenj tet do amin yan

yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji anjwikon kinjek kindapmon pigit. Unjon kindap unjon Sunduk gat anjelo kabini gat unjon do anjoman abi, unjon kimot kimori mini.⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit.⁴³ Kokup njwaknjwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yan yanban gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandanek jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwaknjwarikon da apgul, bo imalno mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulgagiman?’

⁴⁵ “Yanba yan yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unjon nak do awit.’

⁴⁶ “Yan yoyinban unjon amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unjon da egip egip dagok dagogi mini unjon kikanj.

Yesu da tepmi panek kimot anek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26-28)

26

*Kila amin da Yesu anakba
kimotjak do gen yan anteban awit
(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae
Jn 11.45-53)*

¹ Yesu unjon gen morap yan mudanek panjetni yan yoyigit,² “Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unjon bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidanj uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anjatanj.”

³ Unjon bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi

gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anjatno kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yan yanek yawit, "Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yan anej kan, minjat aminyokon pidok pidok noman tokdisak."

Minjat kinda da pakbi kibani tonj tagisinaj Yesu sonj imgut
(Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani tonj egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan minjat kinda pakbi kibani tagisi abidan awin Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yumanj nogi wukwisi ae tibiri unun tipnanj wasanji.)

⁸ Yan aban panjet kabini da kanek buri yokwi tanja yan yawit, "Nidosi anek pakbi kibani tagisi unun yumsi tagaldak?" ⁹ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom."

¹⁰ Yan yanba nandanek Yesu da yoyigit, "Minjat on nido jigi iman? Minjat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minjat da mibiltok giptimnokon pakbi kibani tagisi nanj sonj naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anakwa unun minjat dakon man bini dima pasildisak."

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit
(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

¹⁴ Unun bisapmon panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ Kin yan yoyigit, "Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?" Yanban silwa monej tabili 30 yan manjin imgwit. ¹⁶ Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu panjetni gat jap nawit
(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹⁷ Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panjetni da Yesukon kin yan iyiwit, "Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anej do nandisal?"

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek yan iyini: Yoyindet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwanj tosok. Nak gat panjet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonej." ¹⁹ Yanban panjetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

²⁰ Yan anek pilin tanjakwan Yesu gat panjetni 12 kabi gat yigek jap nawit. ²¹ Jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, "Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak."

²² Yan yanban panjetni buri yokwi tanja kalonj kalonj yan yawit, "Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?"

²³ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kalonj yipmanjamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. ²⁴ Asi Pinjok da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikedisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin merji da dima arjalagit tam tagi."

25 Yan yanban uwal da kision yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, “Yoyijdet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

Yesu da bret gat ae wain gat panjetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

26 Jap nan yigakwa Yesu da bret kind a abidan, Pin kop ya yan iyinek, pudan panjetni do yomgut. Yominjek yan yoyigit, “Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno.”

27 Yan yanek wain kinam abidanek Pin kop ya yan iyinek yominjek yan yagit, “Ji kisi da noni. 28 On yawino. Pin kop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat. 29 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonen.”

30 Yan yanban kap kind a yanek yomakon pige k fley Olipmon wigiwit.

Pita da manji injak do Yesu da yagit

(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

31 Fley Olipmon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikan.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. 32 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kiken.”

33 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari da manji gaminjakwa nak yan dimasi aben.”

34 Yan yanban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yan kosit kapbi yokdisal.”

35 Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban panjet kabi diwari kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit

(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

36 Yesu gat panjetni gat miktimon tim kind a mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aken.” 37 Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek 38 yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pin kop do nandanek egipnen.”

39 Yan yanek timisok di kinek miktimon man pagek bisit yan agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi toso k unun dagin noman toni.”

40 Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, “Ji nak gat awa kalonji da aripmon gin Pin kop do nandanek dima egipnen?”

41 Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pankewalon aripmi dima mokdan. But da nak nol do galak toso k mani gip dakon tapmimni mini.”

42 Yan yanek aeni tobil kin bisit yan agit, “Datno, jigi pakenjosi nandisat kan, tagi pakenj.”

43 Bisit aban daganban abin pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin

pakgwit. ⁴⁴ Yan pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit unuden gin agit.

⁴⁵ Yan anjek tobil abin panjetni yan yoyigit, "Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan." ⁴⁶ Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik."

Uwal da Yesu abidawit

(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yongut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinjo timigek bujon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, "Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan tebai abidoni." ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kin altanek yan iyigit, "Yoyindet, kalbi tagisi!" Yan iyinek mandan nagit.

⁵⁰ Yan aban Yesu da yan iyigit, "Not, yo ak do nandanek abil unun abi."

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

⁵² Aban Yesu da yan yagit, "Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan amin unun emat agak siba da mandan yoba kimokgon." ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anelo 72 tausen yabekban abin nak tagi anpulugoni. Gak unun dima nandisal, ma? ⁵⁴ Mani yan aban kan, Pinjop da papiakon gen tosok

unun nianon da bami ton asak? Uwalno da yo yansi annamni do yosok."

⁵⁵ Yan yanek unudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, "Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirinjo timigek nak abidok do aban, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pinjop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok." Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanjek pasal kin mudawit.

Yesu gen pikon anjan kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anjan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyindet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nianji aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anatan kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Pinjop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.'"

62 Yanj yanjakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yanj gaba nianj nandanj yomisal?" 63 Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yanj aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Pinjkop egip egipmi tonj unun da manon yanj teban tok anek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinjkop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!"

64 Yanjban Yesu da yanj yagit, "Gen yosol unun bami. Ji don kanjakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanjakwa kundukon gikwemon da apban kokdan."

65 Yanj yanjban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanjban iyi dakon paba pigikni pudanek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanjenek yoyino apni? Iyi Pinjkop kulabinek 'nak Pinjkop dakon Monji' yanj yosok, 66 do ji da nianj anj imner do nandanj?"

Yanjban kisi morap da yawit, "Gulusunj asak, do si kimotjak."

67 Yanj yanjek diwari da ilip sul iminjek kisit da anjakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek 68 yanj iyiwit, "Kristo gak namın da gikdak? Kombi gen ya!"

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

69 Anjakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minjatjok kinda da abinj yanj iyigit, "Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit."

70 Yanjban Pita da wasip yanjek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat."

71 Yanj yanjek wigaron pigakwan oman minjat kinda Pita kanjek amin unudon akgwit yanj yoyigit, "On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit."

72 Yanj yanjban Pita aeni geni anteban anek yanj iyigit, "Asisi, nak unun amin dimasi nandanj imisat!"

73 Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kinj Pita yanj iyiwit, "Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yanj asak, do gak unun da kabikon nani yanj nandamanj."

74 Yanj yanjba Pita da tebaisi yanjek yagit, "Asisi dayisat, amin unun yonj nak dimasi nandanj imisat. Top yosot kanj, Pinjkop da nak tagi anjupbal asak!"

Yanj yanjakwan unudon gin pup gen yagit. 75 Yanjban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yanj yagit: "Pup da gen dima yanjakwan gak da nak do wasip yanjbi kosit kapbi akdisak." Pita da gen unun do buri pisanjban wanja pigi kunam madepsi tagkit.

27

Yesu Pailaron ananj kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

1 Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anjakba kimotjak do yanj dagok awit. 2 Anek Yesu kisiri wamanj anjki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

3 Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanjan Yesu kimotjak do yanj dagok anjakwa mabisi at yanj nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monej 30 yanj timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila

amin gat do aeni panjobil yomgut. ⁴ Yominek yan yoyigit, "Nak sunsi anek amin kilegi kinda uwal da kisiron yipmat. Unun ji da anakba kimotdisak."

Yoyinban yan iyiwit, "Unun nin dakon yo dima. Unun gak dakon yo gin."

⁵ Yan yanba Judas silwa moner unun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa moner unun timigek yan yawit, "Moner on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon moner gat kisi yopner kan, gen tebanin yadaman." ⁷ Yan yanek unun moner ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimokgon unun dakon amin kimakba yopyop tamo kinda wasawit. ⁸ Yan awit do unun miktim tim unun do Yawi Miktim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan,

"Israel amin da unun amin yuman noni do silwa moner ³⁰ ban tomni yomgwit. ¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unun da tilagon unun moner ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit."

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unun mani."

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi

gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, "Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unun dima nandisal, ma?" ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njwakjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minjat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandanek Yesu anjutnanek yan yoyigit, "Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unun nan?"

¹⁹ Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minjatni da gen kinda yan yipban apgut, "Nak unun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi."

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minjat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan puluganek Yesu nan anakban kimotjak do iyini."

²¹ Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, "Ji dakon galaktok on amin

bamoron banjamin nan pulugan yipbo kisak do nandan?”

Yoyinban “Barabas nan” yan yawit.

²² Yanba yan yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do nana an iben?”

Yan yanban amin kisi da yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

²³ Yanba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanjek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

²⁴ Yanba Pailat da iyi yan nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdan.” Yan nandanek minat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yan yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

²⁵ Yanban amin kisi da geni yan antobil imgwit, “Nin gat ae minat monjyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen.”

²⁶ Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu anawasinek akgwit. ²⁸ Anek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kinda pan imgwit. ²⁹ Yan anek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem

kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi tet do yipman imgwit. Yipman iminek gawak iminek topmon da man madep iminek gen yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ³⁰ Anek ilip sul iminek kindap kirin kisirikon yipgwit unun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busun Kidat Hen.) ³⁴ Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit. ³⁵ Anakwan tilak kindapmon anagek emat amin da satu wasok anek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anek kan egipgwit. ³⁷ Kwen busunikon mibili nido anakgwit unun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KHLA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwanden tet do tilak kindapmon dapman dapman awit. ³⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, ⁴⁰ “Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do

yagil, do giptimgo anktunoki! Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

⁴¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, ⁴² “Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imner. ⁴³ Pinjkop nandan gadan iminek yan yosok, ‘Nak Pinjkop dakon Monji egisat.’ Pinjkop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak.” ⁴⁴ Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pinjkopno, Pinjkopno, nido nepman dekdal?”

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unjungwan sibinek Yesu da nosak do anenak imgut. ⁴⁹ Anjakwan diwari da yawit, “Yum kanba konej. Elaija da abin anpuluganban konej bo dima?”

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanek wupni yipban kinjakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma

imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anjakwan miktim wudip anjakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanakwa amin kimakba yopmanan tamo wital kinakwa Pinjkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit. ⁵³ Pidan don Yesu da kimoron da pidanakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anjakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yanji yawit, “On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut.”

⁵⁵ Anjakwa minat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipman abinjakwan unun minat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit. ⁵⁶ Unun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria njakwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon panjetni kinda. ⁵⁸ Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyinban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ Iminba abidan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ anki iy dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unjungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi

kinda anjobilban abin yoma sopmanjakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ Kin yan iyiwit, "Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, 'Gildat kapbi mudanekwa kimoron da pidoken' yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, panjetni da abin bumjotni kabo ankisibin ankinek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak."

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinba ani." ⁶⁶ Yan yoyinban tip kinamon kin tip madep yoma kaga sopguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanekwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun

anjobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anelo unun mal da yan tenjenanakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimnimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pin kop da kili aban pidak. I don dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin panjetni yan yoyinjal, 'Unun Pin kop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminek Galili miktimon kik, do unudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanek timtim yanek panjet kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinban kandapmi abidanek gawak imgumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani."

Obip amin dakon gen

¹¹ Minat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek ¹³ yan yoyiwit, "Ji yansi yoni, 'Nin kalbi pak intanapno panjetni da abin bumjotni kabo ankisiben.'" ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri

manjakwan jikon jigi kinda dima tosak.”

¹⁵ Yanj yoyinba obip amin monen timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da paɗdet kabini Pinƙop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Paɗdetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kinda unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigi Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ Anakwa Yesu da paɗdet kabinikon kinjek yan yoyigit, “Pinƙop da yo morap Kwen Kukupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut. ¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minat amin morapyo paɗpuluganba nak dakon paɗdet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagi pakbi son yomni. ²⁰ Nak da gen dayin doligim unun kisisi guramitni do yoyinɗetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak.”

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanjo agit, mani Yesu dakon panjetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjok dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On pagiawan gen wasok wasogi da yan yosok, "On unun Pinjok dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok." Ae on papia da Yesu tapmimni tonj ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolinban komanj. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyin dekgit, ae kon yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yongut unudon komanj. Yesu da iyi do "Nak Amin Dakon Monji" yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yumanj nanj yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu anjkewalgit do Mak unun do yosok. Don Yesu da jigi mibili mibili pawit amin do bupmi nandanj yominjek yoyin dekgit unun nolisak. Mibiltok panjet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori karba pisagit.

Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganjek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjok da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1-3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinjok dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok. ² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit:

"Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anjek kositgo anjoman asak.

³ Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,

'Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasin anmilip ani.'"

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktin amin da aripmi dima egipmi timon kinj altagit. Altanek but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pinjok da diwarini yopmanj yomjak do yoyigit. ⁵ Anjakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanjkwok anjakwa Jordan Pakbikon telagi pakbi sonj yongut.

⁶ Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanji. Anjek bit gip kinda bobanj napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kabanj kok. ⁷ Gen yan yagit: "Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinjbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabinj yigek tagi dima witdalgen. ⁸ Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj

damisat, mani unun da Telagi Wup sonj damdisak.”

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanjek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj imgut. ¹⁰ Aban pakbikon da wiŋek wiŋek Yesu yan kagit: Kundu witdal kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak iyikon pigit. ¹¹ Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yanj altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tanj gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Sunduk da Yesu anjekwalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktim amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ Kinj unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anjelo da anjapulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kinj Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenanjek yanj yagit, ¹⁵ “Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwanj tosok. Unun do jil but tobil anjek Gen Bin Tagisi unun do nandanj gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi Idap kidipminj kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yanj yoyigit, “Abin nak

noŋgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ¹⁸ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anjo anjakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unudon gin yanj yoban nandanjek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kinj altanjek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit. ²² Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani tonj da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njwakjwarisi agit. ²³ Anjakwan unudon gin konji tonj amin kinda da yanj tidanjek yanj yagit, ²⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak nibanj anjnim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandanj gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

²⁵ Yanj yanban Yesu da gen tebaisi yanj iyigit, “Gak gen dima yanjek amin on yipmanj det!” ²⁶ Yanban konj da amin unun ukwayigek madepsi yanj tidanjek yipmanj degek wiŋ kigit. ²⁷ Wiŋ kinakwan amin da unun kanjek wuripdagek notni yoyin yoyin anjek yanj yawit, “Mao, unun ni yo kinda da altosok? On amin gen njwakjwarisi yosok. Amin mani tonj da tilagon yosok. Konj gen yoyinban geni guramikganj.” ²⁸ Yanj yanakwa man bini da tepmisi irenj tanjek Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wigiwit. ³⁰ Unun yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot anjek pakgit. Unun dakon mibili ³¹ iyinba Yesu kin kisitnikon abidanek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panjmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konni ton amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit. ³³ Anjek kokup amin kisi morap yut unun da yomakon muwukgwit. ³⁴ Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun panjmilip agit. Anjek konni ton amin morapmi konni yol yomgut. Anjek kon unun nandan imgwit, do yanj sop anjomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganjakwan Yesu pilisok pidan yut yipmanjek miktim amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinjek apgwit. ³⁷ Abin analon anjek iyiwit, "Amin morapmisi da gak wisan."

³⁸ Yanba yan yoyigit, "Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan anan kwan unudon kinjek Pinjkop gen yoyiken. Nak pi unun ak do pigim." ³⁹ Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pinjkop dakon gen yoyinjek kon yol yominjek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anjmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani ton kinda da unudon kinjek njwakben an iminjek bisit tebai yan iyigit, "Pinjkop da dabilon kilek token do nandisat kan, tagi anjmilip abi kilek token."

⁴¹ Yanban Yesu da unun do bupmi nandanek kisitni amin unun da kwenon witinjek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!"

⁴² Yan iyanban unudon gin wudani kibidanjakwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit, ⁴⁴ "Gak unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anjek mukwa sogok aminon kinjek giptimgo yoliki. Anjek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani." ⁴⁵ Yan yanban yum kanek kin gen bin yan aniren agit. Unun do anjek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenjikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anjmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. ² Nandanek morapmisi da yutnon muwuk tujanek diwari yomakon yik tujanba Pinjkop dakon gen yoyigit. ³ Yoyinjakwan amin kabi kinda apgwiron da amin 4 kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. ⁴ Anjek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anjek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigek Yesu da si yikgit da kwenon

yut tuwilba kosit pisanakwan unudon da amin unun wayigon pagakwan nap anyawot anakwa pigigit. ⁵ Yanj anakwa Yesu da nandan gadatni kanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yanj yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit, ⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pin kop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pin kop dagin agagi!”

⁸ Yanj nandanakwa Yesu unun burikon da pindak nandan yomin mudanek yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’ ¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin armilip aben.” Yanj yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, ¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yanj anakwan amin kawit unun da tamtam yanek Pin kop an kisinjek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut
(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unudon kwa Pin kop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidanek Yesu yolgit.

¹⁵ Anakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat pan detni gat jap nawit. (Unuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.) ¹⁶ Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek pan detni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen

(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon pan detni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pin kop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon pan detni gat ae Parisi amin dakon pan detni gat unun Pin kop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon pan detgoni nido jap nanek ekwan?”

¹⁹ Iyinba Yesu da yoyigit, “Monjisok minat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.”

²¹ “Nin ilikba pigik garanji pudan kwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kindan nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanji ilikban pudan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kindan da wain kalugi tibiri meme

gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat pangetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek pangetni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanjek pi an?”

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit ae amin kabini jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ²⁶ Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjop da yutnon wigek bret Pinjop do parekbi unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit.”

²⁷ Yan yanek yagit, “Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjak yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anek yipbi. ²⁸ Yanjo, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak.”

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kindanjanmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kindanjanmilip unun amin da muwut muwut yutnon wigek amin kindanjan kisi girenjakbi kindanjan yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen pikon yipnen yanjon

da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisi girenjakbi yan iyigit, “Amin da inamon pidan at.”

⁴ Pidan agakwan minat aminyo yan yoyigit, “Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anen do yosok? Bo tagi anen do yosok? Amin panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?” Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisi girenjakbi yan iyigit, “Kisitgo anjinjin a.” Yanban amin unun kisi anjinjin aban kilek tagit. ⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek “Nian anek anjatnen?” yan do gen panjosit awit.

**Yesu da tapminni
yoliban kokup isalni da
dima nandanjan
imgwit**

(Kilapmi 3.7-6.6)

Minat amin kabi madep da Yesu yolgwit

(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da pangetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinjakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jordan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandanjan apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da pangetni yan yoyigit, “Amin morapmisi do gitni gitni aba kan bot kindanjan aban nak unudon milkan wigiken.”

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin

Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidañek yawit, “Gak Pin kop dakon Monji.” ¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tenñoni do yansop tebaisi anyomgut.

Yesu da panñetni 12 timikgit
(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanjek ileñ kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, “Ji yabekgo kin Pin kop gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni.” ¹⁶ Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,
ae Jems dakon padige Jon
(unun bamot mani Boanages
yan yoyigit, unun dakon
mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,
Pilip,
Batolomiu,
Matyu,
Tomas,
Jems Alpius dakon monji,
Tadius,
Saimon Selot,

¹⁹ ae Judas Iskariot (unun egi
don Yesu uwalni da kiron
yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yan yawit

(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Anek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni unudon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat panñetni gat jap noni dakon bikbik dima pisan yomgut. ²¹ Anek dabini unun bini nandanek “Buri

upbal tak” yan yanek yutnikon iyin anan kik do apgwit. ²² Anakwa gen teban yoyin det amin Jerusalem kokup papmon da apgwit unun da Yesu do yan yawit, “Kon dakon amin tagini Belsebul unun da burigwan egakwan unun dakon tapmimon da kon yoldak.”

²³ Yanba Yesu da panmuwugek tilak gen kinda yan yoyigit: “Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli. ²⁴ Miktin kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktin tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kan, unun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Unuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyi emat wamjil kan, amin kabini tebai dima egipdan. Yan ani kan pasil mudokdan.

²⁷ “Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

²⁸ “Nak asisi dayisat, Pin kop da yokwi mibili mibili gat ae Pin kop abin yip do manji gen yogok gat dakon diwari tagi wiriritjak. ²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pin kop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak.”

³⁰ Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo
(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ Gen yan yoyin akwan menji padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit. ³² Wikwan amin

Yesu gat yikgwit unjun da yan iyiwit, “Menjo padik padikgo yomakon da gak do yon.”

³³ Yanba yan yoyigit, “Menjo padik padikno unjun namin?”
³⁴ Yan yanek amin angwasinjek yikgwit kabikon dabil sintanjek yagit, “Nak dakon menjo ae padik padikno oni. ³⁵ Pinjkop dakon gen guramikgan amin unjun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi.”

4

Jap yet tintinjok dakon tilak gen
(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilejikon minjat aminyo aeni yoyin dekgit. Amin madepsi da abin unjon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilejikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinjek kinda yan yagit, ³ “Nandani! Amin kinda da jap yet tintinjok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tintinanjakwan diwari da kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miktim tipmi tonj timon mawit. Unjun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da winj pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da jon keli tonj timgwan mawit. Unjun jon keli tonj gat kisi kwanjek wutjinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim nelagi tonj unjon man kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unjun yanek aeni sanbenek yan yagit, “Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandanj pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kinakwa iyi dakon panjetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyinja yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unjun dakon mibili ji banj dayin tenjenosot. Mani Pinjkop dima nandanj iminek wanga ekwan amin tilak gen gin nandanj.

¹² ‘Unjun dabil da yo asat unjun pindakgan mani mibili dima nandanj,
 ae geno nandanj, mani mibili dima nandanj pisonj.

Do Pinjkop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandanj.’”

Jap yet tintinjok dakon mibili yoyigit
(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yan yanek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandanj kan, tilak gen diwari yoko nian anek nandanj pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tintinjosok unjun Pinjkop gen tintinjosok. ¹⁵ Amin Pinjkop gen nandanjek butni dima pisonj unjun jap yet kosiron mawit unjon. Sunduk da abin gen tagi butnikon tonj unjun gwayen panjisak. ¹⁶ Amin diwari miktim tipmi tonj tim yombem, unjun amin Pinjkop gen nandanjek but galagon da abidonj. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akganj. Jigi mibili mibili ae Pinjkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanj gadatni yopba wital kikanj. ¹⁸ Ae amin diwari miktim nap keli tonj tim yombem. Unjun Pinjkop gen nandanj, ¹⁹ mani nandak nandakni miktim dakon yo morap do nandanj, ae monej panmuwut dakon galaktok da Pinjkop gen witjinba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktim nelagi tonj tim yombem, unjun amin Pinjkop gen nandanjek abidonj. Unjun

amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yan tan tan an.”

Telagi egip egip dakon gen

(Lk 8.16-18)

²¹ Gen kinda sanbenek yan yoyigit, “Namin da lam kolejek kwoba nan gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenjenosok. ²² Yo pasili ton ae yo witinbi da ton unun kisi tenjenikon tokdan. ²³ Gen on nandak do galak ton amin ji pakyanji nandaneq mibili nandan pisoni.”

²⁴ Yan yanek yagit, “Ji gen unun nandan unun pakyanji nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandaneq guramitni kan, Pinjkop da sanbenek damdisak. Mani geni dima nandani kan, sanbenek dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandaneq burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanbenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandaneq burikon dima yipmandak unun amin geno diwari nandagit unun pasil imdan.”

Jap yet kwon unun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tintenosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwon. Mani nianji anek kwon unun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi win tamu yopmanek bami ton. ²⁹ Bami tanakwa pi ami da bami pasak.”

Mastat yet dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani? ³¹ Unun mastat yet

yombem. Mastat dakon yeri unun jap yet kisi morap dakon pinji, monijisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudosok. Kilinji madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unun da yongamgan yikgan.”

Yesu tilak genon da gin gen yagit

(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinjkop dakon gen yoyinek tilak gen unuden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinjkop gen tilak genon dagan yoyigit. Mani panjetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyin tenjenagit.

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panjetni yan yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” ³⁶ Yan yanban panjetni amin kabi madep yopman degek boron wikwa panjetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kinakwa mirim madep anek pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tungan bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anjakwan Yesu bot bunikon busun kidin kindakon witinjek dipmin pagakwan panjetni da anyolek iyiwit, “Yoyindet, nin pakbi nan kimotnen do nandabi yo isali asak?”

³⁹ Yan iyinba Yesu da pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinek yagit, “Yawokgil!” Yanban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.

⁴⁰ Anek panjetni yan yoyigit, “Ji nido pasolgon? Sigin dima nandan gadan naman, ma?”

⁴¹ Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, “On nianjen amin kinda

da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?"

5

Yesu da koŋ morapmi yolgit

(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

¹ Yesu gat paŋdetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miktimon kiwit. ² Boron da piŋakwan, amin kinda koŋni toŋ uŋun da amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmangaŋ miktimon da abiŋ altaŋ imgut. ³ Amin uŋun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban naŋ wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamgwit, mani uŋun amin tebai do nap teban si paŋdagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Uŋun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmangaŋ miktimon ae kabapmon egek madepsi yaŋ tidaŋek giptimi tipbaŋ mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kaŋek timtim yaŋek Yesu da buron kiŋ gawak imgut. ⁷ Aŋek yaŋ tidaŋek yaŋ iyigit, "Yesu, Piŋkop Wikwisi dakon Monji, gak niaŋsi aŋnam do abisal? Piŋkop da manon tepmi pi dima nabi do yaŋ teban ta."

⁸ Uŋun da yaŋ yagit, nido Yesu da yaŋ iyigit, "Koŋ gak on amin yipman degek wiŋ ki!"

⁹ Yaŋban Yesu da aŋtobilek iyigit, "Mango namin?"

Yaŋ iyinban yagit, "Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwamaŋ." ¹⁰ Yaŋ yaŋek bisit tebai saŋbek saŋbek iyiwit, "Nin nolbi on miktim tim dima yipman detneŋ."

¹¹ Miktim uŋun da ileŋon bit kabi madep jap naŋek egipgwit. ¹² Koŋ uŋun Yesu da nandaŋ yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yaŋba Yesu da nandaŋ yoban koŋ da aminon da wiŋek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit uŋun pasal

abiginek pakbi idap tagit uŋungwan pigek kimakgwit. Bit kalonjisok dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kiŋ yo uŋun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit uŋun kok do aŋek abiŋ mudawit. ¹⁵ Yesukon abiŋek amin koŋni morapmi gat egipgut uŋun buri pisagit ae ilikba pigikni toŋ da yikban kawit. Yaŋ yikban kaŋ pasalgwit. ¹⁶ Yo dabil da kaŋ nandaŋyo awit amin uŋun da koŋ gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyiŋ mudawit. ¹⁷ Gen uŋun nandaŋ mudaneŋ Yesu miktim uŋun yipman kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinba nandaŋek Yesu uŋun boron wigakwan amin koŋ gat egipgut uŋun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyinban kirinik imineŋ yaŋ iyigit, "Gak yutgokon kiŋ Amin Tagi da gak do bupmi nandaŋek wasok madep ak uŋun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyiŋ mudoki." ²⁰ Yaŋban amin uŋun kiŋ Yesu da yo agit uŋun dakon gen bin Dekapoli miktim uŋudon amin yoyinban nandaba ŋwakiŋwarisi agit.

Yesu da miŋatjok kinda aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu uŋun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abiŋ muwukgwit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, uŋun da abiŋ Yesu kaŋek burikon kiŋek gawakimgut. ²³ Aŋek si aŋpulgusak do madepsi yaŋ iyigit, "Gwano kimotdisak, do abiŋek kisitgo da witinbi kilek taŋek egipjak." ²⁴ Iyinban nandaŋek Yesu gat kigimal.

Kinjakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anakwa binapnikon minjat kinda akgit, unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anakwan wuda wamak morapmi da anjplugok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yuman nok do anek monejni kisi yomin mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban minjat unun da Yesu dakon bin nandanek, minjat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinek yan nandagit, "Hikba pigiknikon igayinek kan, kilek token." ²⁹ Yan nandanek igayinban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

³⁰ Aban Yesu unun tapmimni abikwa nandanek tobilek yan yagit, "Hikba pigikno namin da igayisak?"

³¹ Yanban pandetni da yan iyiwit, "Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?"

³² Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit.

³³ Minjat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak iminek mibilni yan tentenagit. ³⁴ Mibilni yan tentenanban Yesu da yan iyigit, "Gwano, nandan gadatgo da gak anjilek ak. Unun do butgo yawori tanakwan kiki. Sotgo kili pasilak."

³⁵ Yesu gen yan iyinakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, "Gwago kili kunjwak, unun do nido yoyindet isal dogin jigi imisal?"

³⁶ Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit,

"Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki."

³⁷ Yan yanek minjat aminyo diwari yopmanjek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin timikban kiwit. ³⁸ Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandanjo agit. ³⁹ Anek yutnon wigek amin yan yoyigit, "Ji nido kunam kugiyo madepsi an? Minjatjok unun dima kunjwak, unun isal dipmin pokdok." ⁴⁰ Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minjatjok dakon menj datniyo ae pandetni timikban minjatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ Wigi minjatjok kisirikon abidanek iyigit, "Talita kum!" (Unun dakon mibili, "Minjatjok pidoki do gayisat!") ⁴² Yanban unudon gin minjatjok pidanek kin ap aban kanek yan kimakgwit. (Minjatjok bilakni 12 kabi.) ⁴³ Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yansop tebaisi anyomgut. Anek minjatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do kurak-tan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

¹ Anakwa Yesu unun kokup yipmanjek, kokupnikon kinakwan pandetni yolgwit. ² Panji egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pinjok gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pinjok dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit, "Yo unun dukan timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi ton agak unun naminon timikgit?"

³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan." Yan

yanjek in'anj iminjek nandaba pinban imgwit.

⁴ Yan nandanej egakwa Yesu da yan yoyigit, "Kombi amin kindan man bini miktim diwarikon ton, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgon." ⁵ Unjudon wasok tapmimi ton ak do antidok agit. Unjun yum amin sotni ton kalonjok di ban kisitni kwenikon witjinjek panmilip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unjun do nandaban njwakjwarisi agit. Yan nandanej kokup tan anan kiwit unjudon kin Pinjok dakon gen yoyin dekgit.

Yesu tapmimni yoliban panjet kabini da dima kanba pisagit

(Kilapmi 6.7-8.21)

Panjetni 12 kabi yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu panjetni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pinjok dakon gen yoni do yabekgit. Yabekgek kon yolni do yan mudan yominjek yan yoyigit, ⁸ "Ji yo diwari di dima panjek kini, win kirin banjin pabidanej kini. Jap bo yik bo monenjo dima panjek kini. ⁹ Kandap gwil panjek agipni, anek paba pigik kalonji gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pin kini. ¹¹ Kokup kindakon kin altanba not dima andaminej genji dima nandanej manji damni kan, kandapjikon kimbaban ton unjun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unjun kokup amin da 'Geni dima nandaman, unjun do an' yan nandani."

¹² Yan yanban panjetni da kinjek amin but tobil ani do yoyiwit.

¹³ Yan yoyinjek kon morapmi yol

yominjek sot amin morapmi bit nelak son yoba kilek tawit.

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴ Yesu dakon man bin iren tanban kila amin madep Erot unjun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unjun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi ton agak dakon tapmim tan imisak" yan yawit. ¹⁵ Yan yanakwa amin diwari da yawit, "Unjun Elaija." Ae diwari da yawit, "Unjun kombi amin kindan, kombi amin kalip egipgwit unjuden amin kindan."

¹⁶ Mani Erot unjun nandanej yagit, "Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagim, unjun amin dasi kimoron da pidagit." ¹⁷⁻¹⁸ Kalip Erot da padige Pilip dakon minjatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, "Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minjatni tuwil pal. Unjun tagi dima." Gen unjun nandanej Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanej nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandaban yokwi tanban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, "Jon unjun amin kilegi ae telagisi." Yan nandanej si anjknutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanej but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Burjon Erodias da Jon anakba kimotjak unjun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep panmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi panmuwukgit.

²² Jap nan yigakwa Erodias dakon

gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da manjat gimon yan iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gaben.”²³ Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben. Miktimno teri kinda pidan gak do tagi gaben.”

²⁴ Yanban minjat gimon unun da wanja kin menji yan iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yanban iyigit, “Kin Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji unun do iyiki.”

²⁵ Menji yan yanban minjat gimon unun tepmi wigek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunji abisok gin idapmon yipman nabi.”

²⁶ Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok gen yagit unun kirinjit do mayak tanek gen yagit unun dima kirinjkigit.²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busunji anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kin dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit.²⁸ Mandan dagan idapmon yipman anabin minjatjok unun do iban anki menji do imgut.²⁹ Anjakwan Jon dakon panjetni gen bini nandanek kin bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

³⁰ Don yabekbi kabi da abin Yesu anwasinjek yo awit ae Pinjok gen yawit unun dakon geni iyiwit.³¹ Iyin mudanba amin morapmisi kin abin abin anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisanj yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktim amin dima

ekwan timon kino. Unudon egek tapmim pani.”

³² Yan yanek boron wigek miktim amin da dima ekwan timon kiwit.³³ Mani amin morapmi da unudon kwan yan pindak nandanjo awit. Yan nandanek kokup morapni yopman yopman anek amin morapmi miktim kosit timtim yanek unun da kalip kin altawit.³⁴ Kin altanakwa Yesu boron da ilenikon obinek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandan yomgut. Yan nandanek unudon gin wasanek Pinjok gen morapmi yoyigit.³⁵ Pinjok dakon gen yoyinjakwan pilin pilindo panjetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim amin dima ekwanon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak,³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin ae kokup teri dingwan kinjek jap yuman noni.”

³⁷ Iyinba yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanban panjetni da yan iyiwit, “Amin morapmisi ekwan, do monej 200 danari ban jap yumnen kan aripmi asak. Yan anen do yosol, ma?”

³⁸ Yanba yoyigit, “Disikon bret nian da ton. Kin pindakgit.”

Kin pindak abin yan iyiwit, “Bret kisi kinda, ae tap kilap bamori yan gin tan nimanj.”

³⁹ Yan yanba Yesu da yoyinban panjetni da amin kisisi kosiri kosiri jon timon yitni do yoyiwit.⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yan yik anan kiwit.⁴¹ Yik mudanba bret kisi kinda ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sinjanek gisamigkit. Gisamigek bret jokgal panjetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yan gin kokwinik panjetni do yoban unun da amin do yomgwit.⁴² Yoba timigek amin kisisi jap

aripmisi nawit. ⁴³ Nanba aripmi anjakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unun 5 tausen yan da nawit.

Yesu da pakbi kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Unudon gin Yesu da panjetni yoyinban boron wigek Betsaida kokupmon mibil tan kinakwa Yesu da amin kabi madep unun yoyinban wasen kiwit. ⁴⁶ Yoyinban kinakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanjakwan Yesu iyi gin tap kidipmijon egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep anjakwan panjetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yan pindagek wisa wisa do pakbi idapmon baman baman kinjek kin panjetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kinakwan kanek panjetni kisi da yan nandawit, "Konj kinda da abisak!" ⁵⁰ Yan nandanek madepsi pasalek yan tidawit.

Mani unudon gin Yesu da yan yoyigit, "Ji teban tanjek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni." ⁵¹ Yan yanek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panjetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Gene-saret miktimon wigek bot ilejikon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anek bot yipmanek pigakwa unudon gin minjat aminyo da Yesu kan nandanjo awit. ⁵⁵ Yan kan nandanjo anek tintim yanek kokupmi kokupmi kin yoyinba sotni ton amin wayik wamanek Yesu dukwan dukwan egipgut

unudon panjiwit. ⁵⁶ Anek kokup pap bo kokup monij ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unudon panabin yopgwit. Anek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yan igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

7

Pinjkop dakon gen teban da babik dakon gen yapmanjak

(Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat Jerusalem kokup papmon da obin Yesu angwasiyek muwukgwit. ² Muwugek panjet kabinikon da diwari kisitni dima suganek jap isal timik nanjo aba pindakgit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babikni dakon gen teban yolek kisiri suganek gin jap nan nan an. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obin yan gin kisiri suganek jap non. Unun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugon.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyiwit, "Nido panjetgoni unun babik dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap non?"

⁶ Yanba antobilek yoyigit, "Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yan mandagit:

'Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.

⁷ Iyi dakon gen teban do, "On unun Pinjkop dakon gen" yan yanek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.'

⁸ Ji Pinjkop dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen panjetban anek pan ekwan."

⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji Pinjop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yan teban tok gen guramikgan. ¹⁰ Moses da kalip yan mandagit:

‘Ji menj datyo dakon pinji egek geni guramitni’,
ae ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yan yon, ‘Amin kinda da meni bo datni yan iyisak, “Nak yo on kili Pinjop do manjigim. Dima tam tagi panpulugokom.”’

¹² Yan yanek meni ae datni dima panpulugosok. Anek ji da unun amin do yan yon, ‘Unun amin tagi asak nido yo unun Pinjop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yan anek babikji dakon yan teban tok gen guramigek Pinjop dakon gen maba kisak. Ae unun gin dima, yo morap diwari kisi yan gin an.”

Yo noknogi da amin dakon but dima panupbal asak

(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanek nandaba pisolak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda amin kwasopngwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. Yo kinda amin butngwan da win wanga kisak unun da amin dakon but anupbal asak.”

¹⁷ Yan yanek amin kabi madep yopmanek yutnon wigakwan panjetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyinja Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anakwan unun dakon mibili dima nandaj, ma? Yo kinda amin kwasopngwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun

da ankosit anakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisi Pinjop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da win wanga kwan unun da amin dakon but panupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galaktok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anpak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da win wanga kwan unun da amin panupbal an.”

Ponisia miktim minjat kinda Yesu nandaj gadaj ingut

(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigek pasili egek yik yawot akej yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon minjat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandajek abin Yesu da kandap mibilon gawak ingut. ²⁶ Unun minjat Israel minjat kinda dima, unun Grik minjat kinda Ponisia tetgin Siria miktimon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyigit.

²⁷ Iyinja Yesu da yan iyigit, “Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miktim diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuden aben kan, minjat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima.”

²⁸ Yanban minjat da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, asi yosol, mani minjat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si non.”

²⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

³⁰ Yan iyinban minat unun yut-nikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kin yapmanek Dekapolis miktım unun kisi yapmanek Galili Pakbi idap unudon kigit. ³² Kin altanakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda anaj opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyinba nandanek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anek Kwen Kokup sinjanek yanba kik anek iyigit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”) ³⁵ Yan iyinban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. ³⁶ Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yanj sop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ Minat aminyo da tamtam yanek yan yawit, “Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadim da gen yon.”

8

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mt 15.32-39)

¹ Unun bisapmon minat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da pan-detni yoyinban apba yan yoyigit, ² “On

minat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat.

³ Diwari da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban pan-detni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minat amin madep yomnen?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da minat amin kabi madep yoyinban miktım yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pin-kop ya yan iyinban pan-detni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap monin monin kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek pan-detni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun pan-detni da yik madepsi 7 yan simlba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da minat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ pan-detni gat boron wigek miktım Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abin Yesu anekwal do anek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek nin da gandano Pin-kop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanen.” ¹² Yan yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi ton kinda kok do yon? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi ton kinda dima koni, dimasi.” ¹³ Yan yoyinban boron wigek pakbi idap teri kinda kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen

(Mt 16.5-12)

14 Kinej pandet kabini intanjek bret diwari dima panjkiwit, bret kalonji kinda da gin boron tagit. 15 Yanj aba Yesu da nawa gen yanj yoyigit, "Ji Parisi amin gat ae Erot gat unjun dakon yis do pasalek kanj kimotni."

16 Yanjban notni yoyinj yoyinj anjek yanj yawit, "Ninon bret mini unjun do bo yosok?"

17 Gen unjun yanjba nandanjek Yesu da yanj yoyigit, "Ji nido 'ninon bret mini' yanj yonj? Gen dayisat unjun dima nandaba pisisok, ma? Nandak nandak kositji sopgwit?"

18 Dabilji tonj mani yo dima kanjba pisisok? Mirakji tonj mani dima nandanj? Kili intanj mudanj, ma? 19 Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidanj yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nianj da similba tugawit?"

Yanjban yanj iyiwit, "Yik madepsi 12 kabi."

20 Yanjba yagit, "Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidanj yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nianj da similba tugawit?"

Yanjban yanj iyiwit, "Yik madepsi 7 kabi."

21 Yanj yanjba yoyigit, "Ji sigin dima nandaba pisisok, ma?"

Yesu da pandetni yoyinj dekgit

(Kilapmi 8.22-10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kinda anjmilip agit

22 Betsaida kokupmon kinj al-tanjba amin di da amin dabili mini kinda ananj opgwit. Anjonejek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. 23 Amin unjun kisirikon da abidanjek yanjban kokup yipmanjek wanja pigigimal. Pigi dabilikon ilip

sulek kisit da witjin yipmanjek iyigit, "Yo di pindakdal, bo dima?"

24 Amin unjun sintanjek yanj iyigit, "Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yanj anj."

25 Yanj yanjban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yanj aban dabili wagil kilek tanjban yo morap tagi pindakgit. 26 Dabili kilek tanjban Yesu da yabegek yanj iyigit, "Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki."

Pita da Yesu dakon mibili yanj tentenagit

(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

27 Yesu gat pandetni gat Sisaria Pilipai kokup pap unjun dakon kokup moninj moninj tawit unjudon kiwit. Kinej pandetni kosiron yanj yoyigit, "Minjat amin da nak do namin yanj yonj?"

28 Yanjban yanj iyiwit, "Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yanj yonj, ae di da Elaija yanj yonj, ae di da kombi amin kinda kalip egipgut unjun da pidak da egisak yanj yonj."

29 Yanj yanjba Yesu da yoyigit, "Ae disi nak do namin yanj yonj?"

Yanjban Pita da gen kobogi yanj iyigit, "Gak Kristo."

30 Yanjban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

31 Unjun bisapmon Yesu da wasanjek pandetni yoyinj degek yanj yoyigit, "Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anjakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyindet amin gat da manji iminej anjakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anjakwan kimoron da pidokdisak." 32 Gen unjun yanj tentenanjban Pita da Yesu abidanj anji ilenjikon agek tebai iyigit.

33 Mani Yesu da tobił pañdetni pindagek Pita gen tebai yañ iyigít, “Sunduk, gak nepman det. Gak Piñkop dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

34-35 Yañ iyinek amin kabi madep gat pañdetni gat yoyinban iyí akgiron apgwit. Apba yañ yoyigít, “Amin kinda iyí dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kañ, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek, ae Piñkop dakon Gen Bin Tagisi do nandanek, egip egipni do nandanban yo madep dima asak kañ, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kañ, iyí dakon galaktok manji yominek tilak kindapni guramigek noljak. 36-37 Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pañ egakwan egip egipni pasil imjak kañ, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagilsi pasil imjak. 38 Abisok minjat aminyo ekwan unun Piñkop manji iminek yo yokwi mibili mibili an. Unun kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kañ, Datni dakon tilimni panek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yañ gin nandakdisak.”

9

1 Yesu da sanbenek yañ yoyigít, “Nak asisi dayisat, on akgañ kabikon di dima kimagek Piñkop dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan.”

*Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)*

2 Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon

wigiwit. Henon iyí gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek nwanjwarisi agit. 3 Anakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tenjenagit. Unun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. 4 Yañ aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yañ nandat aba pindakgwit.

5 Yañ aba Pita da Yesu yañ iyigít, “Yoyinnet, nin idon egip do tagisi nandanban. Nin yut kaben kapbi anej. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anej.” 6 (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yoneñ yañ kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

7 Yañ yañban gikwem da piñ ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yañ altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

8 Gen unun nandanek unudon gin teri teri sirtanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyí gin kawit.

9 Henon da tobił piñek Yesu da yañ yoyigít, “Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

10 Yoyinban pañdetni da gen unun iyí gin yañ nandanek yañ yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandanek yosok.”

11 Anek Yesu yañ iyiwit, “Gen teban yoyinnet amin da gen kinda yañ yon ‘Elaija mibiltok abinakwan Kristo bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

12-13 Iyineba Yesu da gen kobogi yañ yoyigít, “Gen unun bami yon. Elaija kili abin yo morap panmilip agit. Anakwan amin da galaktokni

yolek yo mibili mibili Pinjop da pa-piakon gen tosoq unun da tilagon anj imgwit. Mani Pinjop da pa-piakon gen kinda mandabi unun yan: 'Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi anj imdanj.' Unun gen mibili nido tosoq?"

Yesu da monji kinda konni yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

¹⁴ Yesu panjetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altanek minjat amin kabi madep notni panjwasinba pindakgwit. Ae gen teban yoyinjet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. ¹⁵ Anakwa minjat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unudon gin Yesukon kinjek "Gildat tagi!" yan iyiwit.

¹⁶ Yanjba Yesu da yan yoyigit, "Ji gen emat nido anj?"

¹⁷ Yanjban unun minjat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, "Yoyinjet, monjino konj da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. ¹⁸ Konj da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon manj pagek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anjakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiranj kisak. Nak panjetgoni konj yolni do yoyiko antidok anj, unun da aripmi dimasi yolyoli."

¹⁹ Gen unun nandanek Yesu da yan yoyigit, "Ji nandanj gadatji mini amin nak bisap nianj da ji gat egipben? Ae bisap nianj da ji dakon jigi guramikgen? Monji unun nagon anjopgut." ²⁰ Yan yanjban monji unun Yesukon anjopgwit. Anjopba konj da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagek tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, "Bisap nianj da yan agit?"

Yanjban datni da yagit, "Naknjagikon da altan imgut da tosoq. ²² Bisap morapmi konj da anjakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tanj gamisak kanj, nit do bupmi nandanek panpulugoki."

²³ Yanjban Yesu da yan iyigit, "Tapmim tanj namisak bo dima nido but bamot anj namisal? Amin nandanj gadatni tonj unun yo morap tagi anj mudoni."

²⁴ Iyinjban unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandanj gadasat, mani nandanj gadatno unun madep dima, do nak anpulugal!"

²⁵ Yanjban Yesu da minjat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek konj tebai yan iyigit, "Konj, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmanjet! Wagil kinjek bunjon on monjigwan dimasi pigiki!"

²⁶ Yanjban konj da madepsi yan tidanek monji unun maban bumjot yombem pagakwan konj yipmanjek winj kigit. Kinjakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunjakwani." ²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan akgit.

²⁸ Yanj anek Yesu yut kindakon wigakwan panjetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido konj unun nin da yol do antidok amanj?"

²⁹ Yanjba yoyigit, "Konj unuden unun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unun kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Yesu gat panjetni gat miktim unun yipmanjek Galili miktim da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu panjetni yoyinjet ak do nandagit,

do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak."³² Yan yoyinban gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

³³ Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da pandetni yan yoyigit, "Kosiron ji ni gen nan yan?"³⁴ Kosiron gen emat anek yan yawit, "Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?" Yan yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anakwa pabin yigek pandetni 12 kabi yoyinban apba yan yoyigit, "Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bunjonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak."

³⁶ Yan yanek amin monin kinda abidan anobin bibiknikon yipban agakwan kisiri da abidanek yan yoyigit,³⁷ "Amin kinda nak do nandanek amin monin oden kinda but da abidosak kan, unun nak nan abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kan, unun nak nan gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unun nan abidosok."

Amin kinda uwal dima anjimjak unun notnin

(Lk 9.49-50)

³⁸ Yanban Jon da yan iyigit, "Yoyinet, nin karapno amin kinda da gak da manon kon yolban kaman. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop an imiman."

³⁹ Yanban Yesu da yan yagit, "Dima kirinik imni. Amin kinda nak dakon man yanek wasok tapmimi ton asak unun amin nikon

da nak do yanba yokwi tok asak? Unun aripmi dima.⁴⁰ Amin kinda uwal dima an jimjak amin unun notnin.⁴¹ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandanek ji do Kristo dakon amin kabi yan nandanek pakbi kolek damjak kan, unun amin dakon yuman nogi dima pasil imjak."

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak

(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin kinda da amin monin kinda nak nandan gadan naminakan yokwi asak do yabekban yokwi asak kan, yabet asak amin wit misinjit tip madep kinda tegikon amin da waman maba tap ilarisigwan pitek tagi kimotjak.

⁴³⁻⁴⁴ "Kisitgo da yokwi aki do gayinban kan, kisitgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, kandapgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kan, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kinda piligek tagapmi Pinjop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ 'Tipdomon namat dima kimokgon, ae kindap dima kimokdok.'⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak.⁵⁰ Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kan, niansi anek galagini anjaluk anen?

Ji tap yombem egek notji gat but kalonji egipni.”

10

Minjat panjkwinat dakon gen
(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unjun kokup yipmanek Judia miktimon ae Jordan Pakbi teri kinda unjudon kigit. Unjudon egakwan minjat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unjuden ae Pinjkop gen yoyigit.

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kinda yanban kanjek gen pikon yipner yan nandanek yan iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda minjatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nan damgut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yan mandagit: Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat panjkwinat papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

⁵ Yan yanba Yesu da yagit, “Moses unjun but tebanji do anjek gen teban unjun mandagit. ⁶ Mani wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanek ‘minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁷ ‘Unjun do anjek wili da meni datniyu yopmanek minjatni gat muwukbal ⁸ giptim kalonji anjil.’

Gen yan toso, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. ⁹ Unjun do Pinjkop da minjat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

¹⁰ Yan yanban yutnon wigeek panjetni da unjun gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyiba yan yoyigit, “Amin kinda da minjatni yipmanek kin minjat kalugi pasak kan, unjun amin yumabi asak. ¹² Ae minjat kinda da eni yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unjun minjat yumabi asak.”

Yesu da minjat monjiyo gisam yomgut

(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da minjat monjiyoni Yesukon timik panjopgwit. Panjobin Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani panjetni da yan yoyiwit, “Dima panjopni. Panjit!”

¹⁴ Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Minjat monji yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unjun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unjuden amin dakon. ¹⁵ Nak asisi dayisat, amin kinda da minjat monjiyo da Pinjkop da Amin Kila Asak abidon unjun da tilak dima abidoni kan, unjungwan aripmi dima pigikdan.” ¹⁶ Yan yanek Yesu da minjat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidan kik do anjakwan amin kinda timtim yanek abin gawak iminek yan iyigit, “Yoyinjet giman, nianji anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unjun amin tagisi. ¹⁹ Gak gen teban nandan mudosol, unjun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;
minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani;
yo kabo dima noni;
top dima yoni;
top gen yanek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni;
amin dakon yo kabi pankiligek dima timitni;
men dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

²⁰ Yanban amin unjun yan yagit, “Yoyinjet, nak monjinisogon da

gen teban morap guramik an an oppgum da obisat.”

²¹ Yanban Yesu da kan galak tanek yan iyigit, “Yo kalonji tosoq unun dima asal. Gak kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monen ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²² Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan but yokwi nandanek si kigit.

²³ Kinakwan Yesu da pandetni pindagek yan yoyigit, “Yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.”

²⁴ Gen unun nandanek nandaba nwaknwarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Monjinoni, amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.
²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Yanban pandetni nandaba nwaknwarisi aban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yan kan namn da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da pandet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da aripmi tagi asak. Pin kop da yo morap ak do tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanek yutni, peni padik padikyo, sami, menji, datni, minjat

monjiyoni, ae miktimni yopman detjak kan, ³⁰ tamoni do Pin kop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman dekgit unun dakon tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, menji, minjat monjiyo ae miktim morapmisi timitdisak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. ³¹ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bunon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bunon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kinakwa pandetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bunon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da pandetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altaq imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin Nwaknwaru Kabi da kisiron yipdan. ³⁴ Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakwa kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altan iminek yan iyigimal, “Yoyindet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aber do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namn da nak da amin tet do yitjak, ae namn da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pinjop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Panjetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit. ⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandan, Amin Nwaknwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman anjinni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini kinda anmilih agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan panjet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilerjon amin dabili mini kinda yigit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabili mini do amin da monen inni do bisit yoyinek yigit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁹ Yan tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yan yagit, “Iyinba apban.”

Yanban amin da dabili mini amin yan iyiwit, “But galak nandanek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yan yigit, “Nak ninan angaben do nandisal?”

Yanban dabili mini amin da yan yigit, “Yoyindet, nak sintok do nandisat.”

⁵² Yanban Yesu da yan yigit, “Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki.” Yan yinban unudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panjek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

10:38: Mk 14.36; Lk 12.50

10:39: Ya 12.2; PA 1.9

10:42: Lk 22.25-26

10:43: Mt 23.11;

Mk 9.35 **10:52:** Mk 5.34

¹ Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kin altawit. (Kokup bamot unun fleñ Olipmon tomal.) Altanek Yesu da pañdetni bamori yabegek, ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan yan iynjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kin donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witalgama?” ⁶ Yanba Yesu da gen yoyigit unuder gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankigimal. ⁷ Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yigit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit

⁹ Amin mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da yan tidanek yan yawit, “Osana! Pin kop ankisino! ‘Pin kop dakon gisami ton amin unun Amin Tagi da manon abisak.’”

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuder gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pin kop Wikwisi Kwen Kokup Amin ankisino!”

¹¹ Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan pañdetni ¹² kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidagit

(Mt 21.18-19)

¹² Wisu daganakwan Betani kokup yipman dek obin kosiron Yesu jap do agit. ¹³ Yan anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yan kanek bami di ton bo dima yan do kapmatjok da kin wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yan kanek yagit, “Bujon bami dimasi toki, anaki amin da dimasi pan noni dosi nandisat.” Gen yagit unun pañdetni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kin altawit. Kin altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Unun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monej ilit awit amin dakon tamo unun kisi pantobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yan anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kin ap dima ani do yan sop anyomgut. ¹⁷ Yan sop anyominjek yan yoyin dekgit, “Pin kop da papiakon gen yan mandabi:

‘Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abin bisit annamni do tosak.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’”

¹⁸ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyin det amin gen unun nandanek Yesu anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo

da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yan̄ yan̄akwa pilin pilindo Yesu gat pañdetni gat Jerusalem yipman̄ek kiwit.

Nandan̄ gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesu gat pañdetni gat kosiron kiwit. Kin̄ek pik kindap un̄un kili wagilsi kibidagit kawit. ²¹ Yan̄ kan̄ek Pita da Yesu da gen yagit un̄un nandan̄ek yan̄ iyigit, “Yoyin̄det, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!”

²² Yan̄ban Yesu da gen kobogi yan̄ yagit, “Ji Pin̄kop nandan̄ gadan̄ imni. ²³ Nak asisi dayisat, amin̄ kinda da ilen̄ kinda yan̄ iyisak, ‘Gak pidan̄ tap kaga pigi’ yan̄ iyin̄ek but bamot dima asak kan̄, un̄un iyisak un̄uden̄ gin altokdisak. ²⁴ Un̄un do nak yan̄ dayisat, ni yo kinda do Pin̄kop bisit iyin̄ek yo un̄un timitni do nandan̄ gadan̄ kimotni kan̄, yan̄ gin timitdan̄. ²⁵⁻²⁶ Ji bisit ani bisapmon amin̄ kinda da yokwi an̄ damgut kan̄, yokwini yopman̄ ibi. Yan̄ ani kan̄, Kwen Kokup Datji da yokwisi yan̄ gin yopdisak.”

Yesu tapmim tan̄ imgut un̄un do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

²⁷ Yesu gat pañdetni gat aeni Jerusalem kin̄ altawit. An̄ek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin̄ dakon amin̄ madep kabi, ae gen teban dakon yoyin̄det amin̄, ae kila amin̄ Yesukon opgwit. Obin̄ek yan̄ iyiwit, ²⁸ “Namin̄ da pi un̄un abi do yan̄ mudan̄ gangut da yo un̄un asal? Ae namin̄ da man madep gangut?”

²⁹ Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Nak jiban̄ gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan̄, nakyo kisi kobogi tagi dayiken̄. ³⁰ Jon

telagi pakbi sogit bisapmon, Pin̄kop da yabekban pi agit, bo amin̄ da yabekba agit? Un̄un do nayini.”

³¹ Yan̄ban iyi gin notni yoyin̄ yoyin̄ an̄ek yan̄ yawit, “Kobogi ni gen kinda nan̄ iyinen̄? ‘Pin̄kop da yabekgit’ yan̄ iyinen̄ kan̄, gen tebai yan̄ niyisak, ‘Ji nido dima nandan̄ gadan̄ imgwit?’ ³² Mani ‘Amin̄ da yabekgit’ yan̄ iyinen̄ kan̄, un̄un kisi tagi dima asak, nido amin̄ morapmi da Jon do kombi amin̄ bamisi kinda yan̄ nandan̄. Do Jon dakon man bin an̄upbal anen̄ kan̄ nindapdan̄.” Yan̄ do si pasalek ³³ Yesu do gen kobogi yan̄ iyiwit, “Nin̄ dima nandan̄.”

Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Nakyo kisi namin̄ da pi un̄un aben̄ do yan̄ mudan̄ namgut da pi asat un̄un dima dayiken̄.”

12

Wain pi kila amin̄ yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesu da tilak gen kinda yan̄ yoyigit, “Amin̄ kinda da wain pini an̄ek nagal agit. An̄ek un̄un nagalon wain sop baman̄ til do gapma kinda wayikgit. An̄ek kila amin̄ da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjin̄ban wigigit. Yut witjin̄ek kila amin̄ da pini an̄ek bami pakpak bisapmon bami di namni yan̄ nandan̄ek wain pi un̄un da kisiron yipman̄ek miktim dubagikon kigit.

² “Wain sop pakpak bisap kwan tan̄akwan oman monji kinda yabekban wain bami timik pan̄opjak do kigit. ³ Kin̄ altan̄ban wain pi dakon kila amin̄ da un̄un pi monji abidan̄ an̄agek bami kinda dima imin̄ek yipha kigit. ⁴ Yan̄ aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Un̄un pi monji busun̄ikon an̄agek yo yokwisi an̄imgwit. ⁵ Yan̄ aba kinda gat yabekban kwan an̄akba kimakgit. Yan̄ aba pi monji

morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

⁶ “Dapmanakwa kalonji kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabegek yan nandagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandanek bami di imni.’

⁷ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’
⁸ Yan yanek monji unun anakba kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wannga kigit.

⁹ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwakjwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ Ji Pin kop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan: ‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’”

¹² Yan yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da “Tilak gen unun nin do yosok” yan nandanek Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandanek sun kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesukon kin altanek

yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pin kop dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej imno tagi asak bo dima? Imnen bo dima?”

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yan nandan yominjek yan yoyigit, “Ji nido nak ankewalgan? Monej tabili kinda anabin naba koko.” ¹⁶ Monej tabili kinda anjobin iba abidanek yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pin kop dakon yo unun Pin kop iyi do imni.” Gen unun yanban nandanek Yesu do nandaba nwakjwari agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinjek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan monji panalacak.’
²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinƙop da papiakan gen tosoƙ unun dima ƙan nandanjo an. Ae Pinƙop dakan teban tok tosoƙ unun kisi dima ƙan nandanjo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. 25 Kimakbi da pidoni bisapmon minjat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. 26 Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sanban ƙanƙwan Pinƙop da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinƙop.’

27 Unun do nak yan dayisat, Pinƙop unun amin kimakbi dakon Pinƙop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinƙop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

28 Anƙwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandanek Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudanek mibiltok asak?”

29 Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandanani. Amin Tagi kalon gin unun Pinƙopin.’

30 Ji Amin Tagi Pinƙopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

31 Ae unun da bunon yan tosoƙ: ‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

32 Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinƙop unun kalon dagin egisak, ae Pinƙop kinda dima egisak.

33 Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pinƙop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an imin ekipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

34 Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun gak kili anƙwan asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pinƙop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

35 Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon? 36 Dewit Telagi Wup da anpulanban iyi yan yagit:

‘Pinƙop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanƙogwan yopbo gengo guramitni.”’

37 Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanƙwan minjat amin kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

38 Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyindet

amin da dayiñdet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek miñat aminyo da makeron 'gildat tagi' yan yoyini yan do galak toñ. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani toñ da yiyit tamokon yit do galak toñ. ⁴⁰ Unun amin sakwabat pankewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan."

Yoni mini miñat kinda da Pinjkop do paret agit

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigeek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Moneñ morapmi tan yomgwit amin unun da moneñ madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin moneñ gimani tabili bamori moniñsisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kanek Yesu da panñetni yan panmuwugek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun moneñni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on miñat wadak wadaksi anek moneñni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak moneñni di dima tan iman."

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat panñetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanğa pinakwa monji kinda da yan iyigit, "Yoyiñdet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!"

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan."

Yesu da jigi morapmi altoni do yagit

(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Henj Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ "Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap al-tosak dakon bisap kwan tosok yan nandanen?"

⁵ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Amin da pankewalni do kan kimotni. ⁶ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, 'Nak naga Kristo.' Yan yanek amin morapmi pankewaldan. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun yan dima nandani. ⁸ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Miñat monji kwapmi toñ da monji altok do anek suganba tepmi nandan, unuden gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwan tosok yan nandani.

⁹ "Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kiranban baljokdan. Ji nak nandan naman do amin da ji panji miktim dakon kila

amin madep da inamon depba at-
dan. Uñun bisapmon nak dakon
gen yoyini. ¹⁰ Miktim da mudosak
bisap madep tepmi dima apdisak.
Mibiltok amin miktimi miktimi ek-
wan unun da Gen Bin Tagisi nan-
dani. ¹¹ Amin da ji timik panpan
gen pikon depni bisapmon dima
pasolni. Ni gen ban yoyinej yan
dima nandani. Uñun bisapmon
Pinkop da ni gen dayisak unun ban
yoyini. Yan anakwa ji dakon gen
dima asak, unun Telagi Wup dakon
gen asak.

¹² “Uñun bisapmon amin da
yan akdan; peni kinda da padige
uwal da kisiron yipban anakba
kimotdisak, ae amin kinda da minjat
monjiyoni uwal da kisiron yopban
dapba kimotdan, ae minjat monjiyo
da menj datniyo do yan gin akdan.
¹³ Yan aba ji nak nolgan do anek
amin kisi morap da ji do butjap
nandakdan. Mani tebai agek egi
wigakwa bisap madepmon wigisak
amin unun Pinkop da yokwikon
ban timitdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

¹⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo
yokwisi amin panupbal ak kinda
don dima toktoji tamokon akban
kokdan.” (On gen manisak amin
da pakyanji nandisak.) “Uñun
bisapmon amin Judia miktimon
egipni unun pasal kabapgan
tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut
kwenon egipjak kan, yo kabini
timit do yutgan dima pigisak.

¹⁶ “Ae amin kinda pigaga egipjak
kan, yutnon ilikba pigikni kin
abidok do dimasi kisak. ¹⁷ Uñun
bisapmon minjat monji kwapni
ton, ae minjat monji mum non
unun bupmisi. ¹⁸ Ji da Pinkop bisit
iyinba nandanakwan yo unun ais
bisapmon dima altoni. ¹⁹ Uñun

bisapmon yo jigisi altokdan. Pinkop
da yo morap wasagiron da egi
abisok ekwamanon yo jigisi unuden
kinda dima altagit. Ae bunjon yo
jigi unuden aeni dima altokdan.
²⁰ Amin Tagi da unun bisap dima
anpisip asak tam minjat amin
morap kisi pasilmom. Mani minjat
amin kabi iyi do kili manjigit unun
do bupmi nandanek bisap anpisip
akdisak.

²¹ “Uñun bisapmon amin kinda
da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan
yanban kan, geni dima nandan
gadani. ²² Amin diwari da abin
‘Nak Kristo’ yan yokdan. Ae diwari
da ‘Nak kombi amin kinda’ yan
yokdan. Yan yanek wasok tapmimi
ton mibili mibili akdan. Anek
minjat amin kabi Pinkop da iyi do
kili manjikbi unun panjiklikba kosit
kilegi yipman detni do pini madep
akdan. Mani aripmi dima akdan.
²³ Yo jigisi morap unun dima al-
tanakwa wagil dayisat, do disi kan
kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo
jigi dakon bisap mudanakwan
‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae
kanek dima tenjenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmanek mokdan,
anakwa kwen kundukon yo
tebai ton unun da kwak-
walitdan.”

²⁶ “Uñun bisapmon amin
da Amin Dakon Monji kanba
tapmimni ae tilimni gat gikwemon
da apban kokdan. ²⁷ Uñun da
anjelo kabini yabekban kin amin iyi
do manjikbi kabi miktimi miktimi
ekwan unun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji piosak

(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sanbenek yan yagit,
“Ji pik kindap kanek butji piosak.

Kilinjı pakbini tonj ae tamı kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwanj tosok yanj nandanj. ²⁹ Unudenj gin yo morap dayit unun da altanjakwa miktım da mudosak bisap madep kili ununjok kwanj tosok yanj nandani. ³⁰ Nak asisi dayısat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi altanj mudokdanj. ³¹ Kundu gat miktım gat pasıldamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasıldısak.”

Yo morap altosak unun dakon bisap Pinjkop Dat dagın nandısak
(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo morap altokdısak unun dakon bisap amin kinda da dima nandısak. Kwen Kokup aneloyo dima nandanj, ae Monjiyo kisi dima nandısak. Dat da iyi gin nandısak. ³³ Yo morap altokdanj dakon bisap ji dima nandanj, do kanj kimagek egipni.”

³⁴ Yanj yanjek tilak gen kinda yanj yoyıgit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anjek oman amini do pi kokwinik yomınek yut dakon kila ani do yoyısak. Anjek yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyısak.

³⁵ “Unun do anjek ji kanj kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unun dima nandanj. Apjak bisap unun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unun ji dima nandanj. ³⁶ Tepmi abıj dandaban dipmin potni kanj, unun tagı dima. ³⁷ Gen dayısat unun amin morap kisi do yosot. Kanj kimotni.”

14

Kıla amin da Yesu anjakba kimotjak do yawıt

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon

Jap Noknok Bisap Madep altok do anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyıjdet amin da muwugek yanj yawıt, “Nianj anjek Yesu anjekwalek abıdanj anjatno kimotjak?” ² Yanj yanjek yawıt, “Telagi bisap madepmon dima abıdonej. Yanj anenj kanj, mıjnat aminyokon pidok pidok noman tokdısak.”

Mıjnat kinda da pakbi kibanjı tonj tagısınanj Yesu sonjimgut
(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yıkgıt. (Saimon unun kalıp wuda tebani tonj egıpgut.) Yesu jap noknok tamokon yıgakwan mıjnat kinda pakbi kibanjı tonj tagısi kinami kinda abıdanjek wigıgit. Awinj gapmi jokgalek Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi dakon yumanj nogı madepsi ae tibiri unun tipnanj wasanji.)

⁴ Yanj aban amin diwari da kanjek buri yokwi tanja notni yoyıj yoyıj anjek yanj yawıt, “Nidosi pakbi kibanjı tonj tagısi unun yumsi tagaldak? ⁵ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yanj yanjek mıjnat unun gen tebai iyıwit.

⁶ Iyınba Yesu da nandanjek yanj yoyıgit, “Ji mıjnat on yum koni. Nido jigi imanj? Mıjnat on nak do yo tagısi asak. ⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egıpdanj, do tagı panpulugoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egıpdamanj. ⁸ Yo mıjnat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun mıjnat da pakbi kibanjı tonj nanj kili sonj namik. ⁹ Nak asisi dayısat, miktımi miktımi amin da Gen Bin Tagısi yoyınek mıjnat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyıjakwa nandakdanj. Anjek

unjun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yan teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

10 Unjun bisapmon panjetni 12 kabikon kinda egipgut mani Judas Iskariot. Unjun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinjek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. 11 Yoyinban but galak nandanek monen imni do yan teban tawit. Judas unjun nandanek Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat panjetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

12 Anjakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unjun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandanek sipsip monen dapman son non. Unjun bisapmon panjetni da Yesu yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anen do nandisal?”

13 Yan yanba Yesu da panjetni bamori yabegek yan yoyigit, “Kokupmon kin kanbal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Jil unjun amin nan yol ankinjil. 14 Kanbal yut kindakon wikwan kan, unjun yut dakon ami yan iyanjil, ‘Yoyinjetnit da yosok, “Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?”’ 15 Yan iyanbal unjun amin da yut madep kinda kwen nani do dolisak. Unjun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili panroman abi da ton. Unjudon japnin panjosit anjil.”

16 Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unjudensi pindakgimal. Yan pindagek

Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

17 Pilin pilindo Yesu gat panjetni 12 kabi gat unjun yutnon opgwit. 18 Obin jap noknok tamokon jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwalno da kisiron nepdisak. Unjun amin nin gat yigek jap noman.”

19 Yan yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Nak dima, ma?”

20 Yan yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kinda nak gat bret idapmon sibinek nomak unjun. 21 Asi, Pinjok da papiakon gen mandabi unjun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unjun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da panjetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

22 Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinjok ya yan iyinek, pudan panjetni do yomgut. Yominjek yan yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

23 Yan yanek aeni wain kinam abidanek, Pinjok ya yan iyinek, yoban kisi da nawit. 24 Nanakwa Yesu da sanbenek yan yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. 25 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjok da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noke.”

26 Yan yanban kap kinda yanek yomakon pigek fler Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

27 Henj Olipmon wigakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, “Pinjop da pa-piakon gen kinda tosoq unun da aripmon ji manji namdan. Gen unun yan:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikdan.’

28 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan damanek kiken.”

29 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat wital kisak kan, nak yan aripmi dima aben.”

30 Yan yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yanakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

31 Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gigeq nakyo kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban notni kabi kisi yan gin yawit.

*Yesu Getsemani Pigaga bisit agit
(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)*

32 Yesu gat panjetni gat miktimon kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kinj altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.” 33 Yan yanek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kinj burikon jigi madepsi nandanek 34 yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji idon Pinjop do nandanek egipni.”

35 Yan yanek anjwikon kinj miktimon manj pagek bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yan nandanek bisit yan yagit, 36 “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

14:28: Mt 28.16; Mk 16.7 14:31: Jn 11.16
Mk 10.38; Jn 6.38

37 Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kinj pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Pinjop do nandanek dima egipnen? 38 Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, panjkewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosoq mani gip dakon teban tokni mini.”

39 Yan yanek aeni tobilek kinj bisit mibiltok agit unuden gin agit. 40 Bisit anek abinj pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Panjyolban pidan ni gen nan iyinen yan do intanek isal yikgwit.

41 Aeni kinj bisit anj tobil abinj panjetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. 42 Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nejak amin kili abik.”

*Uwal da Yesu abidawit
(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae
Jn 18.3-12)*

43 Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinji timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinjet amin ae kila amin unun da yabekba apgwit.

44 Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan abidoni. Abidanek kilani tebai anek anjan kini.” 45 Judas unudon gin Yesukon kinj altanek yan iyigit, “Yoyinjet!” Yan iyinjek mogimikon mandan nagit. 46 Yan aban kanek Yesu tebai abidawit. 47 Aba unun

14:32: Jn 18.1 14:34: Jn 12.27 14:36:

akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Higeek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon aman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan daganban Yesu da obip amin yan yoyigit, "Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirin timigek nak abidok do aben, ma?" ⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pin kop da papi-akon nak do gen mandabi unun da aripmon noman tosak." ⁵⁰ Yan yanban panjet morapni yipmanjek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudanakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni nan kukwanjek pasal molan molan kigit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyindet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminjek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit,

mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit. ⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit, ⁵⁸ "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut njaknari kinda aben. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aben.'" ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi uphal tanjek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?" ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanjek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Kristo? Gak Pin kop gawak imanan unun dakon Monji bo dima?"

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, "Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmin Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan."

⁶³ Yan yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni?" ⁶⁴ Iyi do 'nak Pin kop dakon Monji' yan yosok, do ji da nian an imnen do nandan?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si kimotjak." ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul imgwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanjek kisit da anakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, "Namin da gikdak? Kombi gen ya!" Yan

iyinakwa obip amin da abidanek anjakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minjatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obin Pita kindap alinek ekwan kagit. Minjat unun da pakyanji yipban kwan kanek yan iyigit, "Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal."

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat." Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minjatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, "On amin unun Yesu da kabikon nani kinda." ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, "Dima."

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, "Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda."

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, "Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen."

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, "Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak." Gen unun do nandanek buri yokwi tarban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi

morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unun mani."

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman?"

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban nwanwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minjat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandanek emat wamanek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altanek yan iyiwit, "Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak."

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?"

¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tarban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi

da minjat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini." Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, "On amin ji da 'Juda amin dakon kila amin madep' yan iyan, nian an iben do nandan?"

¹³ Yanban yan tidanek yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁴ Yanba yoyigit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit?"

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minjat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27:27-31 ae Jn 19:2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeek emat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kindapan imgwit. Yan anek nap keli ton kindan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek busunikon waman imgwit. ¹⁸ Waman iminek top inenek yan yawit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!"

¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyidakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27:32-44 ae Lk 23:26-43 ae Jn 19:17-27)

²¹ Kosiron kin amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Hen.) ²³ Kin altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anek tilak kindapmon anakgwit. Anagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anakwan anakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anakgaman unun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP. ²⁷ Yesu da ilen bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Pinjop da papiakon gen tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan: "Yokwi pakpak amin unun kabikon anakbi." ²⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, "Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kabbi da butgwan kaluk ak do yagil, ³⁰ do giptingo anjutnanek tilak kindapmon da pi!"

³¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anek ansolat anek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptim anpulugok do antidok asak?" ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnen." Unuden gin kabo noknok bamot teri teri daphi

ununyo kisi yanba yokwi tok animgumal.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anjakwan miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Kin 3 kilok anjakwan Yesu da yan tidanjek yan yagit, “Eloi, eloi lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pinkopno, Pinkopno, nido nepman dekdal?”

³⁵ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanjek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

³⁶ Yanba amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinjek Yesu da nosak do anjenakgit. Anjenagek yan yagit, “Ji yipba konej. Elaija da asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban konej, bo dima.”

³⁷ Yan yanban Yesu madepsi yan tidanjek kimakgit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ³⁹ Anjakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu inamikon kimakban kanjek yagit, “On amin asisi Pinkop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anjakwan minjat diwari dubagisogon da agek pindak nandanjo awit. Unun minjat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria nwanjwari kinda unun Jems bujon nani gat Josep gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun minjat kabi da yol awilek oman an iminek egipgwit. Unun dagin dima, ae minjat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nenjo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwanimgwit. Ae unun Pinkop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anjek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyiban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, “Asi Yesu kunwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyiban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, “Asi kunwak.” Yan yanban nandanjek Josep da bumjot anjakisak do yan mudanimgut. ⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wangut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanjanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon menji, ae Salome, unun minjat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibani tagisi, Yesu dakon bumjotni soj im do yuman panjosit awit. ² Yan anjek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anjek yan yawit, “Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban

pisosak?" ⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimonji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, "Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anakbi unun kok do aben. Unun kili pidañ kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin panđetni gat Pita gat yan yoyini, 'Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.'"

⁸ Yan yoyinban minjat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da wiñ timtim yanek kiwit. Kin pasol pasol anek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidañek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unun minjat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon panđet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ "Yesu kalugi egakwan kat." Yan yanban gen unun do nandaba bami dima agit.

Panđetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

¹² Bunon panđetni bamori da kokup kindakon kik do kinakwal Yesu da giptimi kulabik anek altan yoban amin nwanjwari kinda yan kagimal. ¹³ Altan yoban tobil kin notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da panđetni pi ani do yoyigit
(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don panđetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altan yomgut. Altan yominek gen tebaisi yanek yan yoyigit, "Ji amin da 'pidak da egisak' yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?"

¹⁵ Aeni sanbenek yan yoyigit, "Ji miktimi miktimi kin Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni. ¹⁶ Amin kinda nak nandan gadañ naminek telagi pakbi sosak kan, unun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandan gadañ namjak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ Nak nandan gadañ namni amin tapmim yobo wasok tapmimi ton yan ban akdañ: nak dakon man yanek kon yoldañ, ae gen nwanjwari yokdañ. ¹⁸ Ae unun amin da tunon amin emari ton abidokdañ, ae pakbi emari ton nanba unun da dima panjupbal akdañ. Unun amin da sot amin kisiri kwenikon witinba sotni mudokdañ."

Yesu Kwen Kokup wigigit
(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen unun yoyin mudanakwan Pinjop da anjakban Kwen Kokup wigigit da Pinjop da aminsi tet do yikdak. ²⁰ Anjakwan panđetni miktimi miktimi kin Pinjop dakon geni yoyin anan kiwit. Kinakwa Amin Tagi unun gat egek panpuluganakwan wasok tapmimi ton anek geni jonjek panjeban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwaknwarri Kabi kisi yokwikon banj timit timit amin yanj nolinban komanj. Yesu pini wasanjek ak do agit bisapmon minjat aminyo yanj yoyigit, "Telagi Wup da anjtagap aban Pinjkop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyinj tenjtagit." (4.18 do koki) Asi, minjat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anjomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalonj dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalonj dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kinj uwal da kisiron jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipmanj dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pinjkop da minjat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minjat da yo awit unun do morapmi yosok.

Luk papia on kalonj nanj gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da

kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

¹⁻³ Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pinjkop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon mandak do awit. Yo morap wasanjek aljanakwa dabil da si pindagek yanj tenjtenjok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pinjkop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanjek noman tanj ananj opgwit unun dakon mibili pakyanji nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandanj yipbo gagon opjak kanj nandabo tagisi asak. ⁴ Papia on manjanjek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

Elisabet da Jon anjalagit, ae Maria da Yesu anjalagit gat dakon gen (Kilapmi 1.5-2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktin dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minjatni Elisabet unun Aron da kabikon nani. ⁶ Pinjkop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae moninj kisi guramikgimal. ⁷ Mani Elisabet monji sunj egipgut, do isal egek minjat amin pelanjyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pinjkop da dabilon mukwa sogok pi awit. ⁹ Anjek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibanj tagisi sosak yanj do anpakni yolek satu wasok awit. Yanj aba

Sekaraia dakon man da noman tanban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonakwan yomakon miñat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anjelo kinda Sekaraia altan imgut. Unun alta mukwa kibani tagisi soson da tosok unun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anjelo da yan iyigit, "Sekaraia, Pinjop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Miñatgo Elisabet da monji wili kinda analakdisak. Mani Jon yan iyiki. ¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon kisik kisik akdan. Men da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tugañ iban egi anañ kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Unun da Israel amin morapmi panjobilban aeni Amin Tagini Pinjopmon kikdan. ¹⁷ Elaija dakon anpak tapmimyo panek Amin Tagi mibiltan imineñ kikdisak. Unun da miñat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdan. Ae gen kirinñit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdan. Anek amin panjtagap aban tagap tanakwa Amin Tagi apdisak."

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anjelo iyigit, "Nit miñat amin pelanjo kili agimak. Do gen yanaki but bamot asat. Gen unun nianon da bami yosol yan nandaken?"

¹⁹ Yanban anjelo da yagit, "Nak Gabriel, nak Pinjop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat unun asi Pinjop da bisap yipgut unun bisapmon noman tokdisak, mani

nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanakwan gen dimasi yanek egi wigiki gen gayisat unun bami noman tokdisak."

²¹ Yan nandat anek egakwal amin jomjom anjegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandanek but morap awit. ²² Yan nandanek egakwa Sekaraia yomakon pin gen yok do antidok anek kisit dagin tilak anyomgut. Yan anakwan kanek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yan nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don miñatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anakwan yan yagit, "Amin Tagi da nak anpuluğanban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagin, mani abisok kili unun mayagino mudosok."

Anjelo da Maria altan imgut

²⁶⁻²⁷ Elisabet monji kwap awilgit unun dakon kanek 6 mudanakwan Pinjop da aneloni Gabriel yabekban miñatjok kinda mani Maria unun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani Nasaret unudon egipgut. Maria unun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unun pasak do manjikbi. ²⁸ Gabriel Mariakon altan imineñ yan iyigit, "Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjop da miñat diwari yapmanek gak do yo madep yan nandisak."

²⁹ Maria gen unun nandanek burigwan da jigisi nandanek yan nandagit, "Ni gen kinda nan nayisak?" ³⁰ Yan nandanakwan iyigit, "Maria, dima pasolgi. Pinjop da gak do nandaban tagisi asak.

³¹ Nandaki, gak monji kwap awilek monji kind a nalakdisal. Monji unun mani Yesu yan si iyiki. ³² Unun da amin man madepni tonj kind a egakwan amin da Pinjkop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdan. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unun da tilagon Amin Tagi Pinjkop da yipban kila amin madep kind a egipdisak. ³³ Unun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anan kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yan yanban Maria da anjelo yan iyigit, “Yo yosol unun nian anjek al-tosak? Nak amin kind a pagim.”

³⁵ Yanban anjelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjkop Wikwisi unun dakon tapmim da gak kibitdisak. Unun do anjek monji anjalaki unun telagi egakwan amin da Pinjkop dakon Monji yan iyikdan. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet minjat pelan kili agit, mani monji kwapni tonj, do monji wili kind a anjalakdisak. Kalip amin da ‘Monji aripmi dima panalasal’ yan yawit, mani abisok monji kwap kind a awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ Pinjkop da yo kind a ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak.”

³⁸ Yanban Maria da yan iyigit, “Nak Amin Tagi dakon oman minjat egisat, do unun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat.” Yan yanjakwan anjelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kinj kagit

³⁹ Unun bisapmon Maria tepmi kinjek miktim ilenji tonj timon Judia miktim dakon kokup pap kindakon kigit. ⁴⁰ Kinj Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyinjakwan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wigi mok agit. Anjakwan Elisabet Telagi

Wup da burikon pigi tujanban ⁴² madepsi yan tidanek yagit, “Pinjkop da yo tagisi minjat diwari do yomisak unun si yapman mudanek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron yikdak ununyo kisi Pinjkop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagi no dakon menj nagon nido obisak? Nak minjat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinjaki unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anjek wigi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi.”

Maria da kisik kisik kap kind a yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanban Maria da yagit, “Nak oman minjatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi anjkisat. Anjakwan butno da Pinjkop Panpulugok Amin do kisik kisik asak. Pinjkop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kind a asak, do abisok ae don kisi amin da Pinjkop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosok. ⁵⁰ Amin Pinjkop do pasolgon unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don minjat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomin anan kikedisak. ⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi tonj agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unun yolban wasen kiwit. ⁵² Kila amin madep yityit tamo madepmon yikgan unun pabin yopmanek mani mini amin panenokdok. ⁵³ Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yominjakwan buri tugon. Anjek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganek yan teban tok gen Abraham gat ae

babikni gat do yoyigit unun dima in-tagit. Yan teban tok geni anteban anek unun yawi diwatni dagok dagogi mini bupmi nandan yomin anan kisak.”

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinakwan monji wili anjalagit. ⁵⁸ Anjalanek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandan imgut dakon gen nandanek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

⁵⁹ Altan gildatni 8 mudanakwan giptimni mandak do apgwit. Abinek datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit, ⁶⁰ mani menji da yan yagit, “Dima, mani Jon yanji iyinen.”

⁶¹ Yanban iyiwit, “Yawi diwatjikon Jon man kinda dima toso.”

⁶² Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an imgwit. ⁶³ Aba Sekaraia da yo kinda kan iba kilda mandisak do tilak an yoban iba yan mandagit, “Mani unun Jon.” Yan mandaban nandaba yo njakwarisi agit. ⁶⁴ Unudon gin gen yogokni pisanakwan gen wasanek yanek Pin kop an kisigiti. ⁶⁵ Anjakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miktim ilenji tonj timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit. ⁶⁶ Anek unun do nandan kokwin anek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do yan yawit, “Unun monji taganek nian amin kinda egipdisak?”

Sekaraia da kombi gen yagit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tu ganban kombi gen yanek yan yagit:

⁶⁸ “Israel dakon Pin kop da abin amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi an kisino. ⁶⁹ Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kinda an noman agit. ⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yan yawit, ⁷¹ ‘Pin kop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok an niman amin da kison ban pulugan nipdisak.’ ⁷² Sanbek sanbek telagisi agit unun sigin nandanek babiknin bupmi nandan yom do yagit. ⁷³⁻⁷⁴ Babiknin Abraham yan iyigit, ‘Nak asisi uwalji da kison ban pulugan depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdan. ⁷⁵ Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anan kikan.’

⁷⁶ “Jon, monjino, gak don Pin kop Wikwisi dakon kombi amin kinda yan gayikdan. Gak Amin Tagi mibiltan iminek kositni yuldisal. ⁷⁷⁻⁷⁸ Anek minjat amin kabiyoni yoyin dekbi mibilni nandaba pisosak. Pin kopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yominek pulugan timitdisak yan nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tenjenji madep yipban ⁷⁹ pilin tukgwan ekwan amin da tenjenji kokdan. Unun da kosit noliban kanek but yawot dakon kositnan kinen.”

⁸⁰ Unun monji, wup gipyo kisi tapmimi tonji tagagit. Anjakwan miktim amin dima ekwan timon egakwan don noman tanban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit

(Mt 1.18-25)

¹ Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kinda yipgut. Pi monjini kin amin miktimi miktimi ekwan

uŋun mani mandani do gen teban yipgut. ² Man mandawit uŋun pi kaluksi awit. Uŋun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yaŋ yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kiŋ mudawit.

⁴ Josep uŋun Galili provinskon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem uŋudon kigit. ⁵ Miŋatni pasak do manjikbi Maria uŋun gat kisi mani mandani do kigimal. Uŋun bisapmon Maria monji kwapni toŋ da kigit. ⁶ Kiŋ Betlehem kokupmon altaŋ egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut. ⁷ Amin da yumaŋ naŋek dipmin pokgoŋ yut uŋun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal monji mibiltogi altaŋban Maria da imalnan wamaŋ bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila aŋek joŋ timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon aŋelo kinda da altaŋ yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenŋeŋi da tenŋeŋaŋ yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Anaŋkwa aŋelo da yaŋ yoyigit, “Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kinda anaŋbisat. Uŋun amin kisi da nandaŋek kisik kisik madepsi akdaŋ. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo uŋun Dewit da kokupmon ji do altak. Uŋun ji yokwikon baŋ timit do altak. ¹² Ji kiŋ monji ŋakŋak imalnan wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Uŋun kaŋek bami dayisat yaŋ nandani.”

¹³ Gen yaŋ yaŋakwan uŋudon gin Kwen Kokup aŋelo morapmisi da piŋ notnikon muwugek Pinŋkop aŋkisineŋ yaŋ yawit: ¹⁴ “Ason Kwen Kokup Pinŋkop aŋkisino. Miktimon amin galak taŋ yomisak uŋun kabikon but yawot tosak.”

Sipsip kila amin da Yesu aŋalon awit

¹⁵ Aŋelo da Kwen Kokup tobiŋ wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin aŋek yaŋ yawit, “Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak uŋun dakon bami kono.” ¹⁶ Yaŋ yaŋek tepmisi wigi Maria gat Josep gat paŋalon aŋek, monji ŋakŋak uŋun bulmakau idapmon pakban kawit. ¹⁷ Kaŋek monji dakon gen bin nandawit uŋun yaŋ tenŋeŋaŋba ¹⁸ nandaŋek amin kisisi nandaba yo ŋwakiŋwarisi agit. ¹⁹ Anaŋkwa Maria da gen uŋun nandaban yo madep aban nandaŋek egipgut. ²⁰ Anaŋkwan sipsip kila amin da tobiŋ kiŋek aŋelo da gen yoyigit uŋun da ariŋmon pindakgwit, do Pinŋkop aŋkisiwit.

Yesu do man imgwit

²¹ Gildatni 8 anaŋkwan, giptim mandak bisapmon, mani Yesu yaŋ iyiwit. Dima altaŋakwan aŋelo da uŋun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² Josep gat Maria gat Pinŋkop da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Uŋun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosoŋ. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem aŋkigimal. ²³ Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi naŋ yolek kigimal. Gen uŋun yaŋ: “Miŋat kinda monji mibiltogi uŋun wili kaŋ, uŋun Amin Tagi do paret do.”

24 Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yanj tosok:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori ban mukwa soni.”

25 Unun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae Pinjkop gawak iminj anjisinjo anjek egipgut. Pinjkop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni panjeban asak do manjikbi amin unun do jomjom anjek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tujanbi amin kinda. 26 Telagi Wup da burikon gen yanj kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kanjek don kimotdisal.”

27 Simeon Telagi Wup da antagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anjakwan Yesu menji datniyo da gen teban yolek Yesu ananj opgumal.

28 Anjopbal Simeon da Yesu bedanjek Pinjkop anjisinjek yanj yagit:

29 “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yagil unun da tilagon oman amingo nak but yaworon da tagi kimokgenj.

30 Nin yokwikon banj timit do anjek yo asal unun dabilno da kili unun kosot. 31 Amin morap da dabilon yo anjnoman asal oni komanj. 32 Unun da Amin Njwaknjwari Kabi miktimi miktimi ekwan unun dakon but panjtenjtenj aban Pinjkop dakon mibili nandakdanj. Anjek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

33 Yesu dakon menji datniyo Simeon da gen yagit unun nandanjek nandabal njwaknjwarisi agit.

34 Anjakwal Simeon da gisam yominjek Monji dakon menji Maria yanj iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anjek manj potdanj, ae morapmi da pidokdanj. But tobil ani do Pinjkop da yabekgit,

manj yanjba yokwi tok anj imdanj. 35 Yanj anjek amin morapmi dakon nandak nandak pasili tonj unun panjtenjtenj akdisak. Anjek but yokwi da emat agak siba da yanj wamgo sugokdisak.”

36 Unun bisapmon kombi amin minjat pelanji kinda egipgut, mani Ana. Unun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanjakwan eni kimakgit. 37 Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipmanj dekgit. Jap kelek egek bisit pi anjek kalbi ae gildat kalba Pinjkop gawak iminjek egipgut.

38 Unun bisapmon unun kisi obinj Monji kanjek Pinjkop ya yanj iyigit. Yanj anjek Pinjkop da Jerusalem amin panjpulugosak do jomjom awit amin, unun banj Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

39 Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok unun anj mudanjek tobil Galili provinskon iyi da kokup Nasaret unjudon kiwit. 40 Monji taganj teban tanjek nandanj kokwini tagisi tanj imgut. Ae Pinjkop dakon gisamni madepsi tanj imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

41 Bilagi bilagi Yesu dakon menji datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kinj kinj awit. 42 Yesu bilakni 12 anjakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. 43 Unun bilak dakon bisap madep mudanjakwan menji datniyo tobil kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan menji datniyo Yesu sigin egisak yanj dima nandagimal. 44 Amin agipgwit gat akwanj bo yanj nandanjek agakwal gildat kinda mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da

bikbiknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusin dima analon an aeni tobil Yesu wusinek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kin gildat kapbi wusin mudanek don Telagi Yut Madepmon analon agimal. Unudon kanbal yoyindet amin da binapmon yigek gen yanakwa nandanek mibili nandak do yoyin yoyin agit.

⁴⁷ Amin morap mirak panek yikgwit unun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unun do nandaba nwanwarisi agit. ⁴⁸ Meni datniyo kan wiripdagek meni da yan iyigit, "Monji, gak nido yan anaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anek wusamak."

⁴⁹ Mani kobogi yan yoyigit, "Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unun dima nandamal?" ⁵⁰ Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. ⁵¹ Yesu meni datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi meni datni dakon geni guramikgit. Anjakwan meni da unun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandanek egipgut. ⁵² Yesu taganek nandan kokwini tagisi tan ingut, ae Pinjop da galak tan iminjakwan aminyo kisi da galak tan ingwit.

Yesu da pini ak do anjakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1-4.13)

Jon da Pinjop gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

¹ Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anjakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unun bisapmon gin Erot da Galili miktin kila agit. Anjakwan

padige Pilip da Ituria miktin ae Takonitis miktin kila agit. Anjakwan Lisantias da Abilene miktin kila agit. ² Anjakwan Anas gat Kalapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktin amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinjop da geni imgut. ³ Iban Jon unun Jordan Pakbi oba tosogon miktin morap ton unudon agek Pinjop dakon gen yagit. Amin but tobil anek telagi pakbi sonjakwa Pinjop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁴ Yan anjakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unun bami tagit. Gen unun yan:

"Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,

'Amin Tagi dakon kosit anjindim ani, kositni pasin anmilip ani.

⁵ Anek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak.

Ae kosit girenj panmilip aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

⁶ Yan anakwa minjat amin morapyo da Pinjop da nin yokwikon ban timit do anek pi asak unun koni.'"

⁷ Amin morapmi Jon da telagi pakbi son yomjak do abinakwa yan yoyigit, "Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pinjop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinjop dakon butjap apdisak yan namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. Ji disi do 'Nin Abraham dakon babikni' yan dima yoni. Nak yansi dayisat, Pinjop da yanban on tip

kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ⁹ Parenka kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bam tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen unun nandanek yan iyiwit, “Nin nianjsi anen?”

¹¹ Yanba Jon da kobogi yan yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori kan, minini amin do kinda imjak. Ae japni tan iman aminyo kisi yan gin asak.”

¹² Yan yanban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit unun da yan iyiwit, “Yoyinet, nin nianjsi anen?”

¹³ Iyinja yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak unun da aripmon gin timitni. Ae sanbejek di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da yan iyiwit, “Ae nin nianjsi anen?”

Iyinja yoyigit, “Ji amin yo yokwi an yominek top yoyinek monejni dima timitni. Topmon da gen pikon dima yopni. Pi an dakon yuman nogi timikgan unun aripninin timikgaman yan nandaba mudosak.”

¹⁵ Amin da butni pidanban but morap anek yan nandawit, “Jon unun Kristo bo?”

¹⁶ Yan nandanakwa Jon da yan yoyigit, “Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgen. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹⁷ Unun wit dakon sibat sibat wiririk kindap kirinji kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bam kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban

kindap kimot kimori mini unudon sokdan.” ¹⁸ Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tentenan yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanbejan anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonak bisit anakwan kundu wital kigit.

²² Wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit.

Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

Naum unun Esli dakon monji.

- Esli unjun Nagai dakon monji.
- ²⁶ Nagai unjun Mat dakon monji.
 Mat unjun Matatias dakon monji.
 Matatias unjun Semen dakon monji.
 Semen unjun Josek dakon monji.
 Josek unjun Joda dakon monji.
- ²⁷ Joda unjun Joanan dakon monji.
 Joanan unjun Resa dakon monji.
 Resa unjun Serubabel dakon monji.
 Serubabel unjun Sealtiel dakon monji.
 Sealtiel unjun Neri dakon monji.
- ²⁸ Neri unjun Melki dakon monji.
 Melki unjun Adi dakon monji.
 Adi unjun Kosam dakon monji.
 Kosam unjun Elmadam dakon monji.
 Elmadam unjun Er dakon monji.
- ²⁹ Er unjun Josua dakon monji.
 Josua unjun Eliesa dakon monji.
 Eliesa unjun Jorim dakon monji.
 Jorim unjun Matat dakon monji.
 Matat unjun Liwai dakon monji.
- ³⁰ Liwai unjun Simeon dakon monji.
 Simeon unjun Juda dakon monji.
 Juda unjun Josep dakon monji.
 Josep unjun Jonam dakon monji.
 Jonam unjun Eliakim dakon monji.
- ³¹ Eliakim unjun Melea dakon monji.
 Melea unjun Mena dakon monji.
 Mena unjun Matata dakon monji.
- Matata unjun Natan dakon monji.
 Natan unjun Dewit dakon monji.
- ³² Dewit unjun Jesi dakon monji.
 Jesi unjun Obet dakon monji.
 Obet unjun Boas dakon monji.
 Boas unjun Salmon dakon monji.
 Salmon unjun Nason dakon monji.
- ³³ Nason unjun Aminadap dakon monji.
 Aminadap unjun Atmin dakon monji.
 Atmin unjun Ani dakon monji.
 Ani unjun Eson dakon monji.
 Eson unjun Peres dakon monji.
 Peres unjun Juda dakon monji.
- ³⁴ Juda unjun Jekop dakon monji.
 Jekop unjun Aisak dakon monji.
 Aisak unjun Abraham dakon monji.
 Abraham unjun Tera dakon monji.
 Tera unjun Nao dakon monji.
- ³⁵ Nao unjun Seruk dakon monji.
 Seruk unjun Reu dakon monji.
 Reu unjun Pelek dakon monji.
 Pelek unjun Ebe dakon monji.
 Ebe unjun Sela dakon monji.
- ³⁶ Sela unjun Kainan dakon monji.
 Kainan unjun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unjun Siem dakon monji.
 Siem unjun Noa dakon monji.
 Noa unjun Lamek dakon monji.
- ³⁷ Lamek unjun Metusela dakon monji.
 Metusela unjun Enok dakon monji.
 Enok unjun Jaret dakon monji.
 Jaret unjun Malalel dakon monji.
 Malalel unjun Kenan dakon monji.
- ³⁸ Kenan unjun Enos dakon monji.

Enos unun Set dakon monji.
Set unun Adam dakon monji.
Adam unun Pinjkop dakon
monji.

4

Sunduk da Yesu anjkewalgit

(Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)

¹ Yesu Telagi Wup da burikon tujanban Jodan Pakbikon da tobil apgut. Abinjakwan Telagi Wup da iyin ananj miktim amin da aripmi dima egipmi timon anjkit. ² Kin unudon gildat 40 japmi mini egek jap do madepsi agit. Anjakwan Sunduk da anjkewalgit. ³ Anjkewalek yan iyigit, "Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon yanbi tip on da bret daganban."

⁴ Yanban Yesu da yan iyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Bret dagan amin egip egip tagi dima yomjak.'" "

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin ananj ilen dubagisi kindakon wigek unudon gin on miktimon miktim madep madep morap kisi yoljban pindakgit. ⁶ Anek yan iyigit, "On miktim madep kisi kilani aki do yan mudan gabo man madep paki. On miktim madep kisi nak dakon, do amin kinda do im do nandaker kan tagi iben. ⁷ Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamin mudoken."

⁸ Yan yanban Yesu da iyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Amin Tagi Pinjkopji unun nan gin gawak iminek oman anjimni.'" "

⁹⁻¹¹ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin ananj Jerusalem kokup papmon kigit. Kin Telagi Yut Madep da kwenon awigi yipmanek yan iyigit, "Pinjkop da papiakon gen kinda yan tosok:

'Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do

anjelo da gak kisit da kendak abin gepni.'

Gen yan tosok, do gak asi Pinjkop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma."

¹² Yanban Yesu da iyigit, "Pinjkop da papiakon gen kinda yan yosok: 'Amin Tagi Pinjkopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjkewaldo.'" "

¹³ Sunduk da panjkewal morap unun an mudanek ae bisap kindakon don anjkewalgen yan nandanek Yesu yipman kigit.

Yesu unun Galili Provinskon kinjek Wup da teban togon pini wasagit

(Kilapmi 4.14-9.50)

Yesu unun Galili Provinskon pini wasagit

(Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

¹⁴ Yesu unun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktimon kigit. Kinjakwan minjat amin morapyo kokup teri teri egipgwit unun da gen bini nandawit. ¹⁵ Bisapmi bisapmi Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yan anjakwan amin kisi da anjisiwit.

Nasaret amin da Yesu do nandaba yokwi tok awit

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

¹⁶ Yesu unun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon egek tagan teban tanek amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unuden gin Sabat kindakon wigigit. Anek Pinjkop dakon gen manjik do pidan akgit. ¹⁷ Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witdalek gen yan nan manjigit:

¹⁸ "Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni

minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sin-toni, ae amin da pabin yop-mangan amin unun pulugan yopben do yabekgit.

19 Amin Tagi da minjat amin kabini yo tagisi anjomdisak dakon bisap kili abisak unun dakon yan tenjenok aken do yabekgit.”

20 Yesu unun gen manjin mudanek papia gironjek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanjakwan yikgwit.

21 Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjok dakon gen manjiko nandayin unun abisok dabiljikon bami ton asak.” 22 Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianjonsi da gen galagisi on yosok?”

23 Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma?”

24 Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman. 25 Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manjakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. 26 Mani Pinjok da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unun

do yabekban kigit. Sarepat unun Saidon kokup da tetgin do toso. 27 Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unun dagin kilek tagit.”

28 Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek 29 pidan Yesu yolba kokup da wanja pigigit. Kokup unun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit. 30 Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yolimgut

(Mk 1.21-28)

31 Yesu Nasaret kokup yipmanjek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit. 32 Yoyin degakwan amin kinda man madepni ton da gen njakwarisi niyisak yan nandawit.

33 Konni ton amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unun da madepsi yan tidanek yan yagit, 34 “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjim do nandisal? Nin panupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjok Dakon Telagi Amini.”

35 Mani Yesu da kon tebai yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” Yan iyinjakwan kon unun da amin ukwayikban man amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anupbal anek yipman kigit. 36 Amin da unun kan wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kinda yosok? Amin man madepni ton ae tapmimni ton da tilagon kon gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.” 37 Yan yanakwa Yesu da pi

agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanjek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anjek giptimni kindapmi sogit. Yan anjakwan Yesu da anpulgusak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unun minjat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unun pasil imjak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminjakwan unudon gin pidanek japni panjosit agit.

Yesu da amin panjmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anjakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panjopgwit. Panjopba Yesu da kisitni kwenikon kalon kalon wutjinjek panjmilip agit. ⁴¹ Ae amin morapmi konni ton unun yol yomgut. Yolakwan kon da yan tidanek yawit, "Gak Pinjok dakon Monji." Yesu unun Kristo yan nandan ingwit, do Yesu da kon gen dimasi yoni do kirinjak yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgut

(Mk 1.35-39)

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anjakwan amin da wusin analon anjek dima yopman kisak do nandanek abidok do awit. ⁴³ Mani yan yoyigit, "Nak Pinjok da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tentenoken. Nak Pinjok da unun pi aben dosi yabekgit." ⁴⁴ Yan yanek Judia miktimon muwut muwut yut tan anjan kiwit unudon agek Pinjok gen yoyigit.

5

Yesu da wasanek panjetni timikgit
(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

¹ Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi Idap ilenikon agek Pinjok dakon gen yanakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok angwasiyek nandawit. ² Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unun tap kilap simil simil amin da yopba tanakwal tap kilap simil simil yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unun bot kindakon milkan wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigeek Saimon yan iyigit, "Bot iminjalbi timisok di pakbikon kwan." Yan iyinjek Yesu boron yigek amin yoyin dekgit. ⁴ Yoyin dek mudanek Saimon yan iyigit, "Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simil do yik yopba pigini."

⁵ Yanban Saimon da iyigit, "Amin tagi, nin kalbi tap kilap simil do pi madep anjek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek yik yum yopno pigini." ⁶ Yoyigit unuden anakwa tap kilap morapmisi yigon pigi tujanek yik dagok do awit. ⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulgoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tujan jik tanek pakbi kagagwan pigik do agimal. ⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu njakben an iminjek yan iyigit, "Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!"

Yanban Yesu da Saimon yan iyigit, "Gak dima pasolbi. Abisok

4:41: Mt 8.29; Mk 3.11-12

4:44: Mt 4.23

5:1: Mt 13.1-2; Mk 3.9-10

* 5:1: Genesaret

unun Galili Pakbi Idap dakon mani kinda.

5:5: Jn 21.3-8

5:11: Mt 19.27

onda wasanejek gak amin timitdisal.”
 11 Yan yanban bot bamotni ilikba
 ilejikon wigakwal yo morapni kisi
 yopmanek Yesu yolgwit.

*Yesu da amin kinda wuda tebani
 toj anmilip agit*

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

12 Bisap kindakon Yesu kokup
 pap kindakon egakwan amin wuda
 tebani toj kinda egipgut. Unjun
 da Yesu kanek njwakbenj an iminek
 miktimon gawagek Yesu bisit
 tebai iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da
 dabilon kilek token do nandisal
 kan, tagi anmilip abi kilek token.”

13 Yanban Yesu da kisitni amin
 unjun kwenikon witjinek yan iyigit,
 “Kilek toki do nandisat, do pasil
 gamni!” Yan yanban unjudon gin
 wuda tebani pasil iminakwa kilek
 tagit. 14 Aban Yesu da yan iyigit,
 “Gak amin dimasi yoyinek kin
 mukwa sogok aminon giptimgo
 yoliki. Anek Moses da yagit unjun
 da tilagon paret anaki amin da asi
 kilek tal yan gandani.” 15 Mani
 Yesu da yo agit dakon geni sigin kin
 iren tagit. Anakwan amin morapmi
 da geni nandak do opgwit. Ae
 sotni panmilip anyomjak do opgwit.
 16 Mani Yesu bisap morapmi
 miktim amin dima ekwan timon
 panji egek bisit pi agit.

*Yesu da amin kisiri kandapmiyo
 kimakbi kinda anmilip agit*

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

17 Bisap kindakon Yesu amin
 yoyinj degakwan Parisi amin ae gen
 teban yoyindet aminyo kisi panobinj
 yikgwit. Unjun amin Jerusalem,
 ae Galili dakon kokup morap toj,
 ae Judia miktimon da opgwit.
 Yesu Amin Tagi dakon tapmim tan
 imgut, do sot amin panmilip agit.
 18 Anakwan amin kabi kinda da
 amin kisiri kandapmiyo kimakbi
 kinda waman anan opgwit. Unjun
 wayigon yipba pagakwan anan

Yesu da akgiron awigik do awit.
 19 Mani amin morapmi, do yutnon
 awigik do antidok awit. Do yut
 kwenon wigi yut tuwilek amin
 unjun wayigon pagakwan napmon
 da abidanakwa amin morap da
 binapmon pipeg Yesu da buronsi
 pigigit. 20 Yesu da nandan gadatni
 pindagek yagit, “Not, diwarigo
 yopman gamisat.”

21 Yanban Parisi amin gat ae gen
 teban yoyindet amin gat da iyi
 yan nandawit, “On namn amin
 kinda da Pinjkop kulabinek gen
 unjun yosok? Diwari yopyop unjun
 amin kinda da aripmi dimasi agagi.
 Unjun Pinjkop kalon dagin asak.”

22 Yesu da nandak nandakni
 unjun pindak nandanjo anek yan
 yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak
 nandak unjun nandan naman?
 23 Diwari yopyop ae amin kisit
 kandapmiyo kimakbi panmilip
 agak unjun kisi amin da aripmi
 dima agagi. 24 Mani Amin Dakon
 Monji on miktimon diwari wiririt
 dakon pi asak do yan mudanj ibi
 yan nandaba pisosak do on amin
 anmilip aben.” Yesu yan yanek
 kisiri kandapmiyo kimakbi amin
 kanek yan iyigit, “Nak gayisat,
 gak pidan yalin potgo timigek
 yutgokon ki.” 25 Yanban unjudon
 gin amin unjun pidanek yalin potni
 timigek Pinjkop ankisinek yutnikon
 kigit. 26 Anakwan minjat amin
 morapyo unjun kan wuripdagek
 Pinjkop ankisinek yawit, “Abisok yo
 njwakjwarisi altanban koman.”

*Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut
 (Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)*

27 Unjun da kwenon Yesu
 yomakon pipeg kin kanban takis
 timit timit yut kabenon takis timit
 timit amin kinda yikban kagit.
 Unjun mani Liwai. Yesu da Liwai
 yan iyigit, “Abin nak nol.” 28 Yan
 iyinban Liwai pidan yo morapni
 kisi yopmanek Yesu yolgit.

²⁹ Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap madepsi panjosit agit. Yan aban takis timit amin morapmi gat ae amin diwari gat kisi yigek jap nawit. ³⁰ Anjakwa Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin Parisi da kabikon nani unun da Yesu dakon pandetni do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, "Ji jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi pakpak amin gat nido an?"

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagan wuda wamagon kwan. ³² Nak amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil ani do pigim."

Pinjop dogin nandanek jap kelek egip egip do yagit

(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, "Jon dakon pandetni bisap morapmi Pinjop do nandanek jap kelek egek bisit pi an. Ae Parisi amin nin dakon pandetnin kisi yan gin an. Mani gak dakon pandetgoni jap pakbiyo anek ekwan."

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, "Monji kinda minat pasak bisapmon unun jap noknok bisap madep kinda, ae monji notni gat ekwan, do jap kelek tagi dima egipni. ³⁵ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan."

³⁶ Yesu da tilak gen kinda gat yoyinek yagit, "Amin kinda da imal kalugi kinda pudan imal garan dagan kwi kindakon bupjak kan unun tagi dima. Yan asak kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal kalugi unun kalipmi gat arip dima. ³⁷ Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan

meme gip kirinjagakwa wain man mudokdan. Ae meme gipyo kisi yokwi tokdisak. ³⁸ Do wain kalugi meme gip kalugikon kola. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandanek yan yosok, 'Wain kalipmi unun tagisi.'"

6

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi binap kinda nan kigit. Kinakwan pandetni da wit bami di jimik kisit da misinjikba gipmi manakwa bami si nawit. ² Anjakwa Parisi amin di da pindagek yawit, "Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmanek nido yan an?"

³ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit unun di manjin nandan bo dima? ⁴ Dewit unun Pinjop da yutnon wigi bret Pinjop do parekbi unun timikgit. Bret unun mukwa sogok amin dagan tagi noknogi. Mani Dewit da nanek amin kabini kisi do yomgut." ⁵ Yesu da sigin yan yoyigit, "Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi."

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigeek yoyindet agit. Unudon amin kisiri aminsi tetni girenjikbi kinda egipgut. ⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen yan imnen yan do kan egipgwit. ⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek amin kisiri girenjikbi yan iyigit, "Gak pidan amin da inamon at." Iyiban amin unun pidan akgit. ⁹ Pidani agakwan Yesu

da yoyigít, “Ji nian nandan? Sabat bisap dakon gen teban unun anpak tagi bo yokwi anej do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si panupbal ano kimotni do yosok?”¹⁰ Yesu da amin morap kisi pindak anej ki mudanej yan iyigít, “Kisitgo aninjnin a.” Iyinjban yan gin anakwan kisiri kilek tagit.¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da japmisi nandan iminek iyi gin yan nandat anej Yesu nianji an imno yan yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Unun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Pinjok bisit iyigít. Bisit pi an egakwan wisa daganban¹³ panjetni yan yoban apba 12 kabi manjigít. Manjinjek yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda unun mani Saimon (unun Yesu da Pita yan iyigít).

Ae Saimon dakon padige Andru, ae Jems,

Jon,

Pilip,

Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

ae Saimon (unun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas,

ae Judas Iskariot (unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut).

Yesu da amin morapmi panmilip agit

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu unun amin kabi timikban ilejon da miktim kuldukgiban kindakon pukwa panjetni morapmi gat kisi akgwit. Anakwa Judia miktim dakon amin morapmi gat, ae Jerusalem kokup papmon amin gat, ae tap amin Tair ae Saidon kokup da kapmatjok

egipgwit amin unun gat kisi egipgwit.¹⁸ Unun geni nandakdo, ae sotni panmilip asak do nandanej apgwit. Konj da panupbal abi amin unun Yesu da panmilip agit.¹⁹ Sot amin panmilip agak dakon tapmim Yesukon da apgut, do amin morap kisitni kwenikon igayik do awit. Yan anej kilek tawit.

Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do yagit

(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da panjetni pindagek yagit,

“Yoni mini amin ji kisik kisik ekwan, nido ji Pinjok da Amin Kila Asak unun da kagagwan ekwan.

²¹ Abisok jap do an amin ji kisik kisik ekwan. Don jap nan tugokdan.

Abisok kunam takgan amin ji kisik kisik ekwan. Don jikgo yanjakdan.

²² Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yan dandanej nandaba yokwi tok andamdan. Ji unun gat gadanej dima egipni do dayinej yanba yokwi tok an daminej man yokwisi damdan. Yo morap unun altan damdan, mani ji kisik kisik ani.

²³ Unun bisapmon ji butji tagisi tanakwan kisik kisik anej wigi mok ani.

Nandani. Kobogi do tomni wukwisi Kwen Kokupmon tan damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yan gin anjomgwit.

²⁴ “Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikgan. Don butji panjeban ak do yo di dima timitdan.

²⁵ “Abisok jap nanek butji papton amin, awa! Don jap do akdan.

“Abisok jikgo yanjan amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdan.

²⁶ “Amin da man madep daman amin, awa! Kalip babakji da kombi amin toptopmi do yan gin an yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak tan yomner

(Mt 5.38-48)

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Geno nandan amin yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Ae nandaba yokwi tok an daman amin do anpak tagi anyomni. ²⁸ Ae jobit timitni do dayan amin, unun Pin kop da panpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi an daman amin do bisit ani. ²⁹ Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayenban kan, yum kanaki paba pigikgo kisi abidosak. ³⁰ Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kan yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidan ankisak kan, antobil gamjak do tebai dima iyiki. ³¹ Amin da anpak niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni.

³² “Amin butdasi galak tan daman banjin butdasi galak tan yomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unun kisi amin butdasi galak tan yoman ban butdasi galak tan yoman. ³³ Ae anpak tagi andaman amin banjin anpak tagi anyomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da anpak unun kisi an. ³⁴ Ae unun amin goman tagi sopjak yan nandan teban tanej amin kinda do yo imni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unun kisisi sopdan yan nandanek notni do yo yoman. ³⁵ Mani ji uwalji do but dasi galak tan yomnekan anpak tagisi an yomni. Anek amin do yo yomnekan sopni do dima yoyini.

Pin kop da yokwi pakpak ya yan dima iyan amin unun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anpak tagisi ani kan, Pin kop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminakan monjinisi egipdan. ³⁶ Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yan gin amin do bupmi nandani.”

Amin dakon anpak dima kokwinitni

(Mt 7.1-5)

³⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni kan, Pin kop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba unun do kobogi timitni do dima yoyini kan, Pin kop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopman yomni kan, Pin kop da ji dakon diwarisi yan gin yopman damdisak. ³⁸ Ji amin do yo yomni kan, Pin kop da ji do yo damdisak. Unun da yo morapmisi daminakan tugok tugogisi egipdan. Tilak niansi yomni unun da tilak yan gin timitdan.”

³⁹ Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kan kisi bamot gapmagwan mokdamal. ⁴⁰ Papiya yut minat monjiyo yoyin detni dima yapmangan. Mani papiya yut tagisi wigi mudanej don yoyin detni yombem an. ⁴¹ Gaga da dabilon kindap kwik tosoj unun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴² Gaga da dabilon kindap kwik tosoj unun dima kanek nianon da notgo ‘Dabilgon jimjim tosoj unun pan gamdisat’ yan iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosoj unun abi kinakan notgo da dabilon jimjimjok tosoj unun kanbi pisanakan tagi paki.”

Kindap yokwi da bami yokwi potdan

(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanbenek yagit, “Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami ban pindagek kindap yokwi bo tagi yan pindak nandanjo an. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonjon kin dima dekan. Ae wain sop kindap yokwi keli tonjon kin dima pan. ⁴⁵ Amin kilegi unun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon ton, do anpak kilegisi asak. Anjakwan amin yokwi unun nandak nandak yokwi butnikon ton, do anpak yokwi asak. Nandak nandak nian amin butgwan ton, unun gen kakakon da yonj.”

Yut bamori dakon tilak gen

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nido nak Amin Tagi yan nayinek geno dima guramikgan? ⁴⁷ Nagon obinek geno nandak guramikgan amin unun dakon tilak kinda doliken. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktimgwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut unun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidan tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandak dima guramikdak amin unun amin kinda yombem. Unun yutni teban tokni mini isal miktim kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unun tidanban unudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit.”

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anmilip agit

(Mt 8.5-13)

¹ Yesu gen unun amin yoyin mudanek Kapaneam kokupmon pigigit. ² Unun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unun dakon oman amini si galak tan ingut unun sot madep anek kimotdosi agit. ³ Anjakwan unun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kin Yesu da abin oman amini anmilip asak do iyiwit. ⁴ Anek Yesu da anpulugosak do madepsi yan iyiwit, “Unun amin tagisi, do geni nandak kin oman monjini anpulugoki. ⁵ Unun amin da Juda amin nin do galak tan nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut.”

⁶ Yan iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kin yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yan iyiwit, “Mibiltok amin da gak do yan yosok, ‘Amin Tagi, pi madep dima gaben. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. ⁷ Yando, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanaki tagi kilek tosak. ⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da unun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda “Ki!” yan iyiko kisak. Ae kinda “Ap!” yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda “Pi on aki!” yan iyiko pi asak.”

⁹ Yesu gen unun nandak nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bunon yolgwit yan yoyigit, “Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim.” ¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unun tobil yutnon wigi oman monji unun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji

gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unjodon kinjakwan panjetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kin unun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unun dakon menji unun sakwabat egakwan monji kalonjisi da kimakgit. Unun kokup madep dakon amin morapmisi unun sakwabat gat kisi pinba pindakgit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unun kanek bupmisi nandan iminek yan iyigit, "Gak kunam dima takgi."

¹⁴ Yan yanek kin bumjot abiwit tamo witjinjakwan bumjot guramikgwit amin unun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, "Monji gimoni pidoki do gayisat!" ¹⁵ Yan iyinban amin kimakbi unun pidan yigek wasanek gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pinjok anjisinjek yan yawit, "Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon altanban koman, Pinjok da minjat amin kabiyoni Israel panpulugok do abik." ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unun dakon gen bin da madepsi iren tanek Judia miktim kisi aripmi agit, ae miktim diwarikon kisi kigit.

Jon da panjetni bamori Yesu do yabekgit

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jon dakon panjetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. ¹⁹ Iyinba panjetni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iyinjil do yabekgit, "Gak Pinjok da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?"

²⁰ Amin bamot unun kin Yesu altan iminek yan iyigimal, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, 'Gak Pinjok da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?'" ²¹ Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

²² Do gen kobogi yan yoyigit, "Jil kin abisok yo pindak nandanjo amal unun do Jon iyinjil. Dabilni mini amin sinjon, ae kandapmi alek tanji amin kosit akwan, ae wuda tebani ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan. ²³ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima witald kisak unun amin kisik kisigi ton egisak."

²⁴ Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinjakwal, Yesu da minjat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, "Ji miktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayin aban kok do kiwit?" ²⁵ Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptim dakon yoni tagi tagi dagin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan. ²⁶ Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ²⁷ Unun amin do Pinjok da papiakon gen yan mandabi:

'Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anjoman asak.'

28 Nak yanji dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pinjokop da Amin Kila Asak da kagawan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanjan.”

29 (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandanej yan yawit, “Pinjokop dakon anpak unun kilegisi.” 30 Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pinjokop da kosit kilegi yolik do agit unun manji ingwit.)

31 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ni tilak gen kinda nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisolak? Unun nianjen amin di da ekwan? 32 Unun minjat monjiyo da yan, yumanj gwayek tamokon yigek notni yoyinj yoyinj anek yan yon; ‘Nin kasisinj kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayinj. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanej kunam tat do dima nandayinj.’”

33 Yesu da sigin yan yagit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abinej bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anjakwan, ‘Konni kinda tanj imisak’ ji da gen unun yawit. 34 Ae Amin Dakon Monji da abinj jap pakbiyo agit. Yan anjakwan kanek ji da yan yon, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ 35 Ji da gen unun yon, mani Pinjokop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisigin asak.”

Minjat kinda da pakbi kibanj tagisi nan Yesu son ingut

36 Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obinj jap nosak do yan iban yutnikon obinj jap tamokon yigkit. 37 Unun kokupmon yokwi

pakpak minjat kinda egipgut. Unun minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yan amin da yanba nandanej pakbi kibanj tagisi kinami kinda abidanej yutnon wigigit. Tibiri unun tinanjan wasanbi. 38 Wigi Yesu da manjikon kandapnikon panji agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon manjuktanba busun danjwani ban ikdigagit. Yan anek kandapnikon mandan nanek pakbi kibanj tagisi nan son ingut.

39 Yan anjakwan Parisi amin unun Yesu yan ingut iyi burikon da yan nandagit, “On amin asi kombi amin kinda tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kinda yan nandaban.”

40 Yan nandanejakwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kinda gayiko.”

Yanban iyigit, “Yoyindet, kili nayi.”

41 Yanban Yesu da iyigit, “Amin bamori unun amin kindakon gomani ton. Kinda dakon gomani unun monen 500 danari, ae kinda dakon gomani unun monen 50 danari. 42 Unun amin bamot gomani sopjil dakon monen ni aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nian nandisal? Yan aban jit amin da unun amin do madepsi galak tan ingut?”

43 Yanban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sopjak do iyigit amin unun da, yan nandisat.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kokwin kilegisi anek yosol.”

44 Yan yanek Yesu da tobil minjat unun kanek Saimon yan iyigit, “On minjat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoken do pakbi dima namil. Mani on minjat da dabil pakbini nan kandapno suganej busun danjwani ban ikdigak. 45 Nak dima mandan nal, mani yutgokon si

wiron da wasaneƙ miɗat on da kan-
dapno mandan nak da sigin mandan-
dan nosok. ⁴⁶ Gak busuɗnokon
bit nelak dima tagal namil. Mani
miɗat on da pakbi kibanɗi tagisi kan-
dapnokon soɗ namik. ⁴⁷ Do yaɗ
gayisat, on miɗat dakon diwarini
morapmi Piɗkop da yopman iban
nak do but dasi galagi madepsi
nandan namisak. Mani diwarini
tagapmisok taɗ iman amin Piɗkop
da diwarini yopman imjak kan,
uɗun amin da nak do galagi madep
dima nandan namjak.”

⁴⁸ Yaɗ yanek Yesu da miɗat uɗun
yaɗ iyigit, “Nak da diwarigo yop-
man gamisat.”

⁴⁹ Yaɗ iyaɗban amin kabi Yesu
gat jap nanek yikgwit uɗun iyi
gin yaɗ yawit, “On nianɗen amin
kinda da diwari yopyop asak?” ⁵⁰
Yaɗ yanakwa Yesu da miɗat uɗun
yaɗ iyigit, “Nandan gadatgo do
aneɗ Piɗkop da gak yokwikon nan
abidosok. Butgo yawori tanakwan
kiki.”

8

*Minat diwari Yesu yolba kisi
agipgwit*

¹ Uɗun da kwenon Yesu kokup
pap ae kokup moniɗ moniɗ tawit
uɗudon agek Piɗkop da Amin Kila
Asak uɗun dakon Gen Bin Tagisi
yoyin tenɗenagit. Yabekbi 12 kabi
kisi agipgwit. ² Ae minat diwari
Yesu da koɗni yol yomgut ae sotni
panmilip agit uɗun kisi Yesu gat
agipgwit. Kinda uɗun Maria. Maria
uɗun Makdala kokupmon nani yaɗ
iyiwit. Kalip Yesu da koɗni 7 kabi
yol imgut. ³ Ae Joana, Susana ae
minat morapmi gat kisi Yesu gat
agipgwit. Joana uɗun Kusa dakon
minatni. Kusa uɗun Erot dakon
yutni dakon kila amin kinda. Uɗun
minat kabi yo kabini iyi dakon ban
Yesu gat panɗetni gat panpulugawit.

Jap yet tinɗinok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmi kokup morap
tawiron da abin muwukgwit.
Abin muwugakwa Yesu da tilak
gen kinda yaɗ yoyigit, ⁵ “Amin
kinda uɗun jap yetni pigaga panɗi
tinɗinagit. Tinɗinanjakwan jap yet
diwari kosiron manɗa amin da ba-
manjakwa minam da abin si nawit.
⁶ Anakwa jap yet diwari tipmi
toɗ timon mawit. Manɗ kwawit,
mani miɗim pakbini mini, do
kibiɗan pasilgwit. ⁷ Anakwa jap
yet diwari jon keli toɗ timɗwan
mawit. Uɗun jon keli toɗ gat kisi
kwanek wutɗinɗa kimak mudawit.
⁸ Ae jap yet diwari miɗim tagisikon
manɗ kwawit. Uɗun bami 100
taɗ taɗ awit.” Yesu da tilak gen
uɗun yaɗ mudaneɗ yaɗ yagit, “Gen
on nandak do galak toɗ amin ji
pakyansi nandaneɗ mibili nandan
pisoni.”

*Yesu nido tilak genon dakin
Piɗkop gen yagit*

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Panɗetni da tilak gen uɗun yagit
dakon mibili do iyiwit. ¹⁰ Iyaɗba
yagit, “Piɗkop da ji banɗin iyi dakon
Amin Kila Agakni uɗun dakon
mibili pasili toɗ uɗun damisak.
Mani amin diwari tilak gen gin
nandan.

‘Do dabil siɗtanek kokɗan, mani
dima kan nandanɗo akɗan.

Ae gen nandakɗan, mani
mibili dima nandaba
pisokɗan.’”

*Jap yet tinɗinok dakon tilak gen
dakon mibili*

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanɗenɗeɗ panɗetni
banɗin yaɗ yoyigit, “Tilak gen dayit
dakon mibili uɗun yaɗ. Jap yet
uɗun Piɗkop dakon gen. ¹² Jap
yet kosiron mawit, uɗun amin
Piɗkop gen nandan dakon tilak.

Amin nandan gadat aba Pinjkop da yokwikon ban timitjak yan do Sunduk da abij butnikon Pinjkop dakon gen gwayesak. ¹³ Ae jap yet tipmi tonj timon mawit, unjun amin da Pinjkop gen nandan abidanek kisik kisik an dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandan gadat bisap pisipmisok anek panjkewal altan yoba tepmisi Pinjkop manji iminj mudon. ¹⁴ Ae jap yet jonj keli tonj bikbikgwan mawit, unjun amin Pinjkop dakon gen nandanek kinj miktimon egip egipni do nandaba kik an unjun dakon tilak asak. Unjun monej gat ae on miktin dakon yo morap gat do galagi nandanakwa unjun da wutjinj yominjakwa bami dima tonj. ¹⁵ Mani jap yet miktin tagisikon mawit, unjun amin Pinjkop dakon gen nandanek tebaisi abidonj unjun dakon tilak. Unjun buri kilegisi tanjakwan tebai agek bami tagisi panjalon an.”

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sanjenek yan yagit, “Amin da lam kolej kwoba nanj dima wutjinba tonj, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanjan. Noman tamokon yopmanjakwa amin da yutnon winjek tenjenj unjun konj. ¹⁷ Yo morap pasili tonj unjun don nomansi altan mudokdan. Ae yo morap wutjinbi da tonj unjun noman tanj mudanjakwa amin da pindak nandanjo akdan.

¹⁸ “Ji kanj kimagek gen pakyanji nandani. Tanj yomanj amin unjun Pinjkop da di gat sanjen daban timitdan. Mani minini amin unjun tanj namanj yanj nandisak unjun Pinjkop da gwayekdisak.”

Yesu dakon menj padik padikyo unjun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

¹⁹ Unjun bisapmon menj padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anjakwa amin di da Yesu yanj iyiwit, “Menjo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yonj.”

²¹ Yanba yoyigit, “Amin Pinjkop dakon gen nandanek guramikgan unjun menjo ae padik padiknoni.”

Yesu da yanban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal

(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu panjetni gat bot kindakon wigek yanj yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” Yanj yanban kiwit. ²³ Boron yigek kinjakwa Yesu dipmin pakgit. Anjakwan mirim madepsi kinda pakbi idapmon obinjakwan boron pakbi pigi tuganjakwa pasil do awit. ²⁴ Anjakwa panjetni da kinj Yesu anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin pasildamanj!”

Iyinba pidan pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anjakwan pakbi yaworisi tagit. ²⁵ Anjakwan Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Nandan gadatji dukon yipmanj?”

Yanban panjetni si pasalgwit. Anek wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “On nianjen amin kinda da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da amin kinda dakon konj ni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat panjetni gat Gerasa miktin tetgin kinj altawit. (Gerasa miktin unjun teri kinda tanjakwan Galili miktin unjun pakbi idap teri kinda tosok.) ²⁷ Yesu bot yipmanjek ilenon winjakwan unjun kokup papmon amin kinda da abinj altan imgut. Unjun amin konj ni tanj imgwit. Bisap dubagisi molanj egipgut, ae yut kindakon dima egipgut. Amin kimakba panji tip

kinamgwan yopmanjan miktimon gin egipgut. ²⁸ Unun amin da Yesu kanek madepsi yan tidanek Yesu da kandapmon man pagek gen papmon da yan yagit, “Yesu, gak Pin kop Wikwisi dakon Monji, gak ninan an namdisal? Bupmi nandan nabi. Yo yokwi dimasi an nabi!” ²⁹ Konj da amin unun yipman detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yan tidanek gen unun yagit. Unun amin konj da bisap morapmi anupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anek nap teban tebaisi ban kisit kandapyoni pan teban awit. Mani nap teban unun pandaganek konj da imin suganjan miktimon amin dima ekwan timon kin kin agit.

³⁰ Yesu da yan iyigit, “Mango namin?” Iyiban konjni morapmi tan imgwit, do “Amin Kabi Madep” yan iyigit. ³¹ Yesu da bupmi nandan yomjak do konj da bisit tebai yan iyiwit, “Nin gapma kidagi mini unungwan piginenj do dima niyiki.”

³² Bit kabi madep kinda kapmatjok ilenon egek jap nanjek egipgwit. Konj unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyiban nandan yomgut. ³³ Anakan konj amin unun yipman degek win abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun tintim yanek obandom nan pigi pakbi idapgan pigek pakbi nan kimakgwit.

³⁴ Anakwa bit kila amin yo unun pindagek tintim yanek kin kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anan kiwit unun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anakwa amin da yo nianensi kinda da altagit, unun kok do apgwit. Abin Yesu alnan imin amin unun konjni kili yipman dekgwit kawit. Kanba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni tonj da yikgit. Yan yikban kan pasalgwit. ³⁶ Anakwa yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da konj da anupbal abi amin

nianon da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit. ³⁷ Yoyinba Gerasa miktimon dakon minjat amin morap kisi pasol pasol madepsi nandanek Yesu unun yopman dek kisak do iyiwit. Iyiban boron wigek yopman kigit. ³⁸ Mani amin unun konj da yipman dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyiban Yesu da tobil kisak do yabegek yan iyigit, ³⁹ “Gak tobil yutgokon kinjek Pin kop da gak anpuluganek yo madepsi ak unun do amin yoyiki.” Yan iyiban amin unun tobil kin kokupni dakon amin morap Yesu da anpuluganek yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da minjatjok kinda kimakgit nan aban pidagit, ae minjat sotni tonj kinda an kilek agit

(Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kinda do kin alnanakan amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anek egipgwit. ⁴¹ Unun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Unun da Yesu da kandap mibilon man pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Unun monji mini, gwi kaloni kinda gin bilakni unun 12 da tilak, unun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinakan amin madepsi, do gitni gitni anakwa kigit. ⁴³ Kinakan minjat kinda unungwan agipgit. Unun dagan mok anek yawini manakwa bilak 12 yan agit, mani amin kinda da aripmi dima an kilek agagi. ⁴⁴ Unun minjat Yesu da manjikon kapmatjok abin Yesu dakon imal dubakni da ilenikon igayigit. Anakwan unudon gin yawini pasil imgwit. ⁴⁵ Anakwan Yesu da yagit, “Namin da igayin namik?”

Yanban amin morap nin dima dima yanakwa Pita da iyigit, “Amin

tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwan.”

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, “Amin kinda da igayin naminakwan tapminno diwari kwan nandat.”

⁴⁷ Yanban minat unun aripmi dima pasilgen yan nandank nimnimik abin Yesu da kandap mibilon man pakgit. Man pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit unun dakon yan kwok anek yan yagit, “Igayiko sotno unudon gin pasilak.”

⁴⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak ankilek ak. Butgo yawori tanakwan kiki.”

⁴⁹ Yesu gen unun yanakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abinek Jairus yan iyigit, “Gwago kili kunwak, do yoyindet isal dogin dima iyinbi kisak.”

⁵⁰ Yesu unun nandank Jairus yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat gin anaki gwago kilek tosak.”

⁵¹ Yan yanek yutnikon kin al-tanek amin diwari dima wigini do yoyinek Pita, Jon, ae Jems gat, ae minatjok dakon meni datniyo gat timikban yutnon wigiwit. ⁵² Unun yutnon amin morapmi da minatjok do bupmi nandank kunam tagek iyon iyon yanek egipgwit. Anakwa Yesu da yoyigit, “Ji kunam yopgut. Dima kunwak, isal dipmin pokdok.”

⁵³ Yanban minatjok wagil kunwak yan nandank jikgo yanjan imgwit.

⁵⁴ Mani Yesu da minatjok kisirikon abidanek gen papmon da yagit, “Gwano, pida!”

⁵⁵ Yan yanban minatjok unun dakon wupmi aeni tobil abin pigakwan unudon gin pidagit. Pidanakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban meni datni da unun kanek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, “Jil on yo

noman tanban komal unun do amin dimasi yoyinjl.”

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yan yoban obin muwukba sot amin panmilip agak, ae kon kisisi yolni dakon pi ani do yan mudan yomgut. ² Yominjek Pin kop da Aminon Kila Asak dakon gen yan tenjenoni, ae sot aminyo panmilip ani yan do yabekgit. ³ Anek yan yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirin, ae yik, ae bret, ae monen, ae paba pigik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kan, unudon gin egek kokup unun yipman kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kan, kokup pap unun yipman det do kandapjikon kimbaban tegon unun tidanba kini. Yan aba amin da yokwi anapno unun do anek kwan yan nandani.” ⁶ Yan yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenanek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namn amin kinda yan si nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanek Jon kimoron da aeni pidagit yan yawit, do Erot but morap agit. ⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unun kinda da kimoron da pidak” yan yawit. ⁹ Mani Erot da yan yagit, “Jon dakon tegi kili mandan dagagim. Mani abisok namn amin kinda dasi yo madepsi anakwan gen bini nayinba nandisat?” Yan yanek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinja Yesu da timikban iyi gin kokup kinda mani Betsaida unudon kiwit. ¹¹ Anakwa minjat amin kabi madepsi unun Yesu unudon kisak yan kan nandanjo anek bunon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandan yominjek Pinjkop da Aminon Kila Asak unun do yoyinjek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obin Yesu yan iyiwit, “Kokup amini minikon ekwaman, do yoyinbi minjat amin morapyo kinjek kokup monin monin ae timi digwan kin jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kin on minjat amin morap do jap monen ban si yumnen do nandisal?” ¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanja Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin 50 50 yan panmuwuk yopba yik yik ani.” ¹⁵ Yan yanban panjetni da yan gin aba amin kisi yik mudawit. ¹⁶ Yigakwa Yesu da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sinjanek gisamikgit. Anek bret gat ae tap kilap gat pandaganek panjetni do yominjakwan amin do kokwinik yomgwit. ¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unun panjetni da similba yigi 12 yanji tugawit.

Pita da Yesu dakon mibili yan tejtejagit

(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unun bisapmon panjetni kisi unudon egipgwit. Egi yan yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yan yon?”

¹⁹ Yoyinban yan iyiwit, “Dida Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yan yon.”

²⁰ Yanja yan yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop da yabekban apgul.”

Yesu kimagek pidosak do yagit

(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

²¹ Yan yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yansop anjomgut. ²² Anek yan yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tan iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyinjet amin unun da manji iminek anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan pidokdisak.”

²³ Yan yanek amin kisi yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominjek tilak kindapni gildari gildari guramigek nak noljak. ²⁴ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap panek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugokdan. ²⁶ Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kan, Amin Dakon

Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi anelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unjun amin do mayagi yan gin nandan imdisak. 27 Nak asisi dayisat, ji on akgan kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdan.”

*Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)*

28 Yesu unjun gen yanek egi gildat 8 yan da tilak mudanakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban ilej kindakon bisit pi ak do wigiwit. 29 Wigek Yesu bisit pi anjakwan tomno dabilni kulabik anek imalni mal dakon tenjeni yombem agit. 30-31 Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanjal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipman detjak unjun dakon gen yawit. 32 Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidan Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. 33 Amin bamot Yesu yipman det do anjakwal Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nin idon tagisi ekwaman. Nin yut kaben kapbi anej. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do anej.” (Pita gen unjun nan yosot yan unjun dima nandanek yum yagit.)

34 Pita gen sigin yanakwan gikwem da pinj ilimik yomanakwan pasalgwit. 35 Gikwem kagagwan da gen kinda yan altagit, “On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani.”

36 Yan mudanakwan Yesu nanjin kawit. Yo ilejon altanba pindakgwit unjun iyi dogin nandaba tawit. Unjun bisapmon amin di dima yoyiwit.

Yesu da monji kinda konni yol

(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)

37 Wisa dagok do Yesu gat panjetni gat ilej yipman pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. 38 Amin madep kabigwan da amin kinda da yan tidanek anpulugosak do yan iyigit, “Yoyinet, monjino kalonj kindagin. Do kin koki do nandisat. 39 Bisap morapmi konj kinda da burigwan pigakwan unjudon gin madepsi yan tidosok. Anek tebai anupbal anjakwan nimnimigakwan tarak da gen kaganikon wun tugon. Giptimi obisi anupbal anek bisap kalonj kalonj gin yipman dekdak. 40 Panjetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit.”

41 Yan yanban Yesu da yagit, “Nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monjigo idon anop.”

42 Monji unjun Yesu da akgiron obinjakwan konj da monji unjun ukwayikban miktimon manj pagek nimnimikgit. Mani Yesu da konj tebaisi iyinek monji unjun anmilip aban kilek tanban datni do antobil. 43 Yan aban amin da Pinjkop dakon tapmin madepsi kanek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak do yanban kosit bamot agit

(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njawanwarisi anakwa, Yesu da panjetni yan yoyigit, 44 “Gen dayikdisat unjun pakyanansi nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdan.” 45 Mani panjetni gen unjun dakon mibili pasili tan yongut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unjun dakon mibili nandak do anek iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?
(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

⁴⁶ Bisap kindakon Yesu dakon pañdetni namin da mibiltok aminin egisak yañ do gen emat kinda awit. ⁴⁷ Anjakwa Yesu da pañdetni dakon but pindak nandanjo anjek amin moniñ kinda iyi akgiron anobiñ yipban akgit. ⁴⁸ Yipban agakwan pañdetni yañ yoyigit, “Amin kinda nak do nandanek on amin moniñ but dasi abidosok, unun nak nañ but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nañ but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da piñbisi egi damjak kañ, unun da mibiltok aminji asak.”

Uwal dima anjamjak amin unun notji

(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanek yañ yagit, “Amin Tagi, nin kañapno amin kinda da gak da manon koñ yolban kamañ. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yañsop anjimanaj.”

⁵⁰ Mani Yesu da iyigit, “Yañsop dima anjimini. Amin kinda uwal dima anjamjak kañ unun notji.”

Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kiwit

(Kilapmi 9.51-19.28)

Samaria amin da Yesu not dima anjingwit

⁵¹ Piñkop da Yesu abidan anjañ Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Anjakwan Yesu unun Jerusalem kiken yañsi nandaban teban tagit. ⁵² Anjek amin di yabekban unun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo pañnoman ani do kiwit. ⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikdisak yañ nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ Jems gat Jon gat da unun

pindagek Yesu yañ iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da piñ soñba mini ani do tagi nandisal?”

⁵⁵ Yanbal Yesu da tobil tebaisi yañ yoyigit, “Dima yogogisi yomall!” ⁵⁶ Yañ yoyiñban ae kokup ñwakiñwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kinjakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

⁵⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Jon piñan unun mihtingwan yutni toñ. Ae minam kwen akwan unun yutni toñ. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yañ iyinek ae amin kinda yañ iyigit, “Abiñ nak nol.”

Mani amin unun da yañ iyigit, “Amin Tagi, nandan naminaki kin datno wayik yipmanek don abin golben.”

⁶⁰ Yañ yanban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Mani gak kin Piñkop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yañ tentenjoki.”

⁶¹ Yañ yanban ae amin kinda da Yesu yañ iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan naminaki kin gwakno galok gen yoyinek don abin golgen.”

⁶² Yanban iyigit, “Sapa nañ mihtim pudanek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egiipmi.”

10

Pañdetni morapmi Piñkop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anjek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unuden mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² Anjek yañ

yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unjun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin panalon an yopban pinikon kini.

³ “Ji kinjek yan nandani: Ji sipsip monin ban yan jon pinan da bikbigon yabekdat. ⁴ Monen simil kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anjek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yan dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’ ⁶ Yut unjudon but yawot amin kinda ekwan kan, but yawot genji dakon bami unjudon tosak. Minini da egipjak kan, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak. ⁷ Yut wigini unjudon gin yik egayo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unjun tomni tagi timikgan. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not an daminek jap daba kan unjun si noni. ⁹ Anjek amin sotni ton panmilip anek yan yoyini, ‘Pinkop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima an daba kan, unjun kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini, ¹¹ ‘Kokupji dakon kimbaban kandapninon tejon, unjun tidono kinakwa diwarisi tan daman yan si nandani. Anjek yan si nandani, Pinkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹² Yan si dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigi tagapmi pakdan. Mani kokup unjuden amin kobogi do jigi madepsi pakdan.”

But tobil dima an amin unjun bupmisi

(Mt 11.20-24)

10:3: Mt 10.16 **10:4:** Mt 10.7-14; Mk 6.8-11; Lk 9.3-5 **10:7:** 1Ko 9.6-14; 1Ti 5.18 **10:8:** 1Ko 10.27 **10:11:** Ya 13.51; 18.6 **10:12:** WW 19.24-25; Mt 10.15; 11.24 **10:16:** Mt 10.40; Lk 9.48; Jn 5.23 **10:18:** Jn 12.31; PA 12.8-9 **10:19:** Kap 91.13; Mk 16.18 **10:20:** Pil 4.3; PA 3.5

¹³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anjek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam. ¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan. ¹⁵ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdaman yan nandan, ma? Unjun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan.”

¹⁶ Yesu da panjetni sanbenek yan yoyigit, “Ji dakon gen nandisak amin, unjun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unjun nak nan manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unjun da nak yabekgit amin manji imisak.”

Panjet 72 aeni tobil apgwit

¹⁷ Panjet 72 unjun kisik kisigon da tobil abinek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak dakon man yanapno kon da genin guramikgan!”

¹⁸ Yan yanba yoyigit, “Sunduk unjun Kwen Kokup da mal da yan manban kagim. ¹⁹ Nandani. Nak ji da tunon amin emari ton gat ae skopion gat bamoni, ae uwal dakon tapmim kisisi pabin yopni do yan mudan damisat. Yo kinda da ji aripmi dima panpubal asak. ²⁰ Mani kon da genji guramikgan, unjun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da ton, unjun do nandanek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandanek Pinkop ankisigit

(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

21 Unjun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unjun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unjuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unjun do yolisal. Yan asal do gak anjksisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

22 “Datno da yo morap kili namgut. Dat unjun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unjun amin dagin Datno nandan iman.”

23 Yan yanek Yesu tobil panjetni banjin yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandanyo an, unjun pindakgan amin unjun kisik kisik ekwan. 24 Nak yanji dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan unjun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan unjun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulugagit

25 Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu anjkewal do anek yan iyigit, “Yoyijdet, yo ninar anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

26 Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban papiakon gen tosok unjun manjijek nian kokwinikdal?”

27 Iyiban yagit, “Ji Amin Tagi Pinjopji unjun but gat ae wup gat ae tapmimgo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.

Ae gaga do but dasi nian galak tosok, unjuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

28 Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yanji anek egip egip abidokdisal.”

29 Mani unjun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

30 Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik imalni gwayenek anakba pali kimakban yipman kiwit.

31 “Kinakwa mukwa sogok amin kinda unjun kosit nanjin pigigit. Pigi amin unjun kanek anpekwolek kosit ilen nan yapman kigit. 32 Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

33 “Mani Samaria amin kinda da unjun kositnan obin amin unjun kanek bupmi nandan imgut. 34 Bupmi nandan iminek giptimi anak anjupbal awit unjun wain gat ae bit nelak gat ban son iminek waman imgut. Yan anek amin unjun kendak anjenak iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit.

35 Anek wisa dagok do silwa monen tabili bamori unjun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, ‘Kilani anaki on monen da aripmi dima anakwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.’”

36 Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, “Nian nandisal, unjun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anakgwit amin unjun do but dasi galak tan imgut?”

37 Yanban iyigit, “Bupmi nandan iminek anpulugagit amin unjun da.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kin anpak yan gin abi.”

Yesu unjun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat pan̄detni gat kin̄ek kokup kindakon altawit. Unjun kokupmon min̄at kinda egipgut mani Mata. Unjun da yan̄ban Yesu unjun yutnikon wigigit. ³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria unjun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit. ⁴⁰ Mani Mata unjun jap dakon oman do nandaba kik morapmi an̄jek obiñ Yesu iyigit, “Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak unjun do dima nandisal? Iyñbi obiñ nak an̄pulgañban.”

⁴¹ Yan̄ban Amin Tagi da Mata yan̄ iyigit, “Mata, gak yo morapmi do nandaba kik an̄jek butgo yokwi tosok. ⁴² Mani gak yo kalon̄i kinda dogin nandaki kan̄ tagi. Maria unjun dogin nandisak, do tagi dima kirinjik iben̄.”

11

*Bisit agak dakon gen
(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)*

¹ Bisap kindakon Yesu unjun bisit pi an̄jek egipgut. Bisit aban mudañakwan pan̄detni kinda da yan̄ iyigit, “Amin Tagi, Jon da pan̄detni bisit agak do yoyiñ dekgit, yan̄ gin niyiñ dekgi.”

² Yan̄ban Yesu da yoyigit, “Bisit ani bisapmon yan̄ yoni:

‘Dat, gak dakon man telagi tosak.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi an̄niman̄ amin dakon diwarini yopman̄ yomaman̄, do gak yan̄ gin nin dakon diwarinin yopman̄ nibi.

Pan̄kewalon dima nipbi.’”

⁵ Yan̄ yan̄ek yoyigit, “Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kin̄ yan̄ iyisak, ‘Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaben̄.

⁶ Notno kinda kosit dubagikon

da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.’

⁷ “Yan̄ban notni yutgwan da gen kobogi yan̄ iyisak, ‘Jigi dima nabi. Pidan̄ek aripmi dima gaben̄. Yoma ben̄gan kili at, ae gwakno gat kili pak mudaman̄.’ ⁸ Nak yan̄ dayisat, amin unjun notni da bisit iyik unjun do dima imisak. Mani san̄bek san̄bek yan̄akwan unjun do kurak tan̄ek yo nido wadan̄ek yosok unjun kisi imisak.

⁹ “Yan̄do, nak yan̄ dayisat: Ji Pin̄kop bisit iyin̄ba tagi damdisak, ae wisin̄ek bami kokdan̄, ae yoma domon tidan̄ba witdal damdisak. ¹⁰ Amin morap Pin̄kop bisit iyan̄ unjun yo timikgan̄, ae yo wisan̄ amin unjun bami kon̄, ae yoma domon tidon̄ amin unjun witdal yomisak.

¹¹ “Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayin̄ban tunon amin emari ton̄ kinda tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayin̄ban skopion kinda tagi imni? ¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman̄. Do yan̄si nandani. Ji bisit iyin̄ba Datji Kwen Kokup egisak unjun da Telagi Wup tagi damjak.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan̄ yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

¹⁴ Yesu da amin kinda kon̄ kinda da an̄kadim aban gen dima yagit, unjun kon̄ni yol imgut. Yol iban amin kadim unjun gen yan̄akwan amin da kan̄ba yo n̄wakñwarisi agit. ¹⁵ Mani amin di da yan̄ yawit, “Kon̄ dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon̄ yoldak.” ¹⁶ Yan̄akwa amin diwari da Yesu an̄kewal do an̄jek iyin̄ba wasok tapmimi ton̄ kinda an̄akwan, asi Pin̄kop da yabekban pigit da pini asak yan̄ kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandan̄yo an̄ek yoyigit, “Miktim kinda dakon amin

da pudaŋ ki kabi bamori anek emat wamjil kaŋ, miŋtim unun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudaŋ kiŋek emat wamni kaŋ, unun amin yut tagi dima egipdaŋ. ¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudaŋ ki kabi bamori anek emat wamjil kaŋ, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da koŋ Belsebul da tapmimon yoldat yaŋ yoŋ. ¹⁹ Mani nak Belsebul da anpuluŋanban koŋ yoldat kaŋ, disi dakon notji koŋ yolgaŋ unun amin kabi ni tapmimon da koŋ yolgaŋ? Unun amin kabi da genji kokwinigeŋ gulusuŋ yoŋ yaŋ tagi dayini. ²⁰ Mani Piŋkop da iyi tapmim naminaŋkwan koŋ yoldat kaŋ, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ “Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timigeŋ iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi toŋ. ²² Mani amin kinda unun yut ami dakon tapmim yapmanŋak amin kinda da abisak. Abiŋ anagek emat agak yo kabini timigeŋ tapmim pagit unun gwayesak. Yaŋ anek yo morapni kabo nanek kokwinik notni do yomisak.

²³ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal annamaŋ. Ae amin nak dima anpuluŋanban amin paŋmuwukgamaŋ, unun amin da amin paŋwasenban wasen kwan.”

Koŋ kinda aeni tobil abisak

(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Koŋ kinda da amin kinda yipmaŋ degek kiŋ miŋtim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yaŋ yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ ²⁵ Yaŋ yaŋek kiŋ kaŋban sibat sibat wiririgeŋ yo morap paŋkosit abi pindakdak. ²⁶ Yaŋ kosok, do kiŋ koŋ 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat

timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak.”

Nianen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ Yesu gen unun yaŋakwan miŋat amin kabi madep kabigwan da miŋat kinda da pidaŋ yaŋ iyigit, “Menŋo si analanek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yaŋban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanek amin Piŋkop dakon gen nandaŋek guramikaŋ amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toŋ kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdaŋ. Jona dakon tilak nanŋin kokdaŋ. ³⁰ Kalipsigwan Piŋkop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Piŋkopmon da abik da asak yaŋ kawit. Unuden gin yo Amin Dakon Monjikon normaŋ iba apmiap amin da kaŋek asi Piŋkop da yabekban abik yaŋ kokdaŋ.

³¹ “Miktim saut tetgin dakon kila amin miŋat madep unun Solomon dakon nandaŋ kokwini tagisi iyinaŋkwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmanŋak, mani geni dima nandaŋ. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin miŋat madep da pidaŋ agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yaŋ tenŋokdisak.

32 Niniwe amin Jona da Pinjop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan.”

Giptim dakon tenjeni

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

33 Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolen pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tenjenajakwan amin da win tenjeni kon. 34 Dabilgo unun giptimgo dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kan, giptimgo kalon tenjenini ton. Mani dabilgo yokwi kan, giptimgo pilin tuksi tosok. 35 Yando, giptimgo dakon tenjeni unun pilin tuk asak yan do kan kimokgi. 36 Giptimgo kalon tenjenini ton ae pilin tuk kinda dima tosak kan, giptimgo lam dakon tenjeni dakon panop pindakdal unuden tenjenokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

37 Yesu gen yan mudajakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyiban Yesu kin yutnikon wigi jap noknok tamokon yikgit. 38 Yigek mibiltok kisiri dima suganek jap nanban Parisi amin unun da kanek dima agagi asak yan nandagit. 39 Aban Amin Tagi da yan iyigit, “Parisi amin ji kap idapyo dakon manji banjin sugon. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unun butjigwan tugawit da ton. 40 Ji nandan kokwinji tagi mini! Pinjop da manji banjin dima, buri gat kisi wasagit. 41 Ji bupmi amin

do but dasi galak tanek panpulugoni kan, ji amin kilegisi.

42 “Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi yopmanek unun kabikon ban kabi kindanan Pinjop do paret an. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Pinjop do but dasi galak tan imim unun ji dima an. Anpak kilegi unun gat ae paretyo kisi ani kan tagisi.

43 “Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltogi unudon yit do galagi nandan. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan damanek gildat tagi yan dayini do galagi nandan.

44 “Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktimgwan tanakwa amin da dima pindagek kwenikon baman akwan ji unun yombem.”

45 Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unun yanban nandanek Yesu yan iyigit, “Yoyindet, Parisi amin do gen unun yanek, ninyo kisi paban nipmandal.”

46 Yanban Yesu da yagit, “Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyan, mani kisitjok kinda yominek panpuluganek guramit do dimasi nandan.

47 “Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wason. Mani babikji da dapba kimakgwit. 48 Babikji da kombi amin dapba kimakgwit unun dakon bumjot tamoni ji da panjilim an. Yan an unun babiknin da tagisi dapba kimakgwit yan nandan dakon tilak asak. 49 Unun do anek Pinjop da nandan kokwini tagisikon da yan yagit, ‘Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unun amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kimotdan, ae diwari yo yokwisi anyomdan.’ 50 Yan do anek Pinjop da miktin wasagiron da kombi amin

morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi amin abisok ekwan unun da timitdan. ⁵¹ Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin diwari dapmanakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit unun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwan unun da timitdan.

⁵² “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witald disi kili gwayewit. Disi unjungwan dima wigiwit. Anek unjungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anjomgwit.”

⁵³ Yesu unun yut egipgut yipman degakwan gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da Yesu do uwal an iminek gen mibili mibili iyiwit. ⁵⁴ Ankewalno sun kinda yanakwan gen pikon yipnen yanon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon anpak yokwi do kan kimotni

(Mt 10.26-27)

¹ Amin tausen morapmi da abin muwugek gitni gitnisi anek notni baman baman anakwa Yesu da mibitok pandetni ban kalip yan yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kan kimotni. Unun jamba but aminsi ekwan. ² Yo morap gwiligwan ton unun altan tentenan mudokdan. Ae yo morap pasili ton unun amin da nandaba pisokdan. ³ Do gen morap ji da pili tukgwan yawit unun amin da tentenikon nandakdan. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unun yut kwenon wigi gen papmon da yoyin tentenokdan.”

Pinkop dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Not kabi, yansi dayisat. Amin

da giptim dapba kimagakwa unun da kwenon yo di aripmi dima akdan, do unun do dima pasolni. ⁵ Mani namin amin dosi pasolni unun do dayikdisat. Ji Pinkop do pasolni. Pinkop da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unun dakon tapmim tan imisak. Asisi dayisat, ji Pinkop dosi pasolni. ⁶ Minam monin unun yo moninisok, 5 kabi dakon yuman nogi unun monej giman tabili bamorin gin. Mani Pinkop da minam moningok unun dakon kindasok dimasi intan imgut. ⁷ Pinkop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, do ji dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima mayak tonen

(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da yansi dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yan amin yoyisak kan, Amin Dakon Monji da Pinkop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin kinda yan yoyisak. ⁹ Mani amin kinda ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan amin yoyisak kan, nakyo kisi Pinkop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin dima yan yoyiken. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok ani amin unun Pinkop da diwarini yopman yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yanba yokwi tok ani amin unun Pinkop da diwarini dima yopman yomdisak.

¹¹ “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da inamon panji depni bisapmon, disi kutnok do anek ni gen ban yoyinen yan nandanek nandaba kik dima ani. ¹² Unun

bisapmonsni ni gen ban yoyini unun Telagi Wup da dayin detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusun agit dakon tilak gen

¹³ Unun amin kabi madepgwan da amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, peno iyinbi datnit da yo morap yopgut unun kokwinik diwari nak do namjak.”

¹⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Not, namin da jilon gen kokwin pi anek yo kabasil kokwinik daben do manjin nepgut?” ¹⁵ Yan yanek minat aminyo yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi unun morapmisi kan, unun da egip egip bamisi aripmi dima damdanj.”

¹⁶ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Anakwa amin unun iyi yan nandagit, ‘Jap bami yopben dakon tamo kili tujan, do ae di gat yopben dakon tamo aripmi dima, do niansi aben?’

¹⁸ Yan nandanek yagit, ‘Nak yanji aben: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutjnek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopben. ¹⁹ Yan anek naga do yanji yoken, ‘Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiken dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipben.’”

²⁰ “Mani Pin kop da iyigit, ‘Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do pan kosit agil unun amin da timitdanj.’”

²¹ Yesu da gen unun yanek yan yagit, “Amin yoni morapmi panmuwut do pi anegek Pin kop do dima nandanek ekwan amin, unun aminon yo yanji altokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani

(Mt 6.25-34)

²² Yan yanek Yesu da pan detni yan yoyigit, “Yan si dayisat, egip egipji do nandaba kik anek ‘Jap dukon ban nonen’ bo ae giptimji do nandaba kik anek ‘Imal dukon ban panen’ yan dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pin kop da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi. ²⁵ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. ²⁶ Yo monin sok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik an?”

²⁷ “Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanan. Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ²⁸ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yanji nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi tonji ban pan damdisak. ²⁹⁻³⁰ Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon ban nonen yan nandanek nandaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmanek Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pi ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak.”

Yo tagisi Kwen Kokup do parjmuwutni

(Mt 6.19-21)

³² Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɓit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak. ³³ Ji yo morapji taɗ damaɗ uɗun yopba amin da yumaɗ noni. Yaɗ aba moneɗ timigek yoni mini amin do yomni. Aɓek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon parjmuwuk yopba uɗudon tagisi tokdaɗ. Uɗun tamokon toni kaɗ, yo kabisi dima pasildaɗ, ae kabo noknok da dima timitdaɗ, ae yo moniɗ da dima nokdaɗ. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan toɗ, but nandak nandakyosi kisi uɗudon gin tokdisak.”

Oman monji tagisi da tagap tajeɓekwan

(Mt 24.42-44)

³⁵ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɓit, “Ji imalji paɓek lamji koleɓek tagap tajeɓek egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tajeɓek amin tagini da miɗat pakpak dakon soɗnogon da tobil apjak do jomjom aɓek ekwan ji yaɗ gin tagap toni. Do ni bisapmon abiɗ yoma domon tidosak ji yoma tepmi wiɗdal imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da piɗakban tagap tajeɓek ekwan kaɗ tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal paɓek oman monji yoyiɓban jap tamokon paɓiɗ yiɓakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi uɗun kalbi binap bo wisa dagokdosi abiɗ piɗakban tagap tajeɓek egipni kaɗ tagisi.

³⁹ Ji yaɗ nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yaɗ nandagit tam, kila aɗakwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tajeɓek egipni. Dima apjak yaɗ nandaɗakwa Amin Dakon Monji uɗudon apdisak.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pita da Yesu yaɗ iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal uɗun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yaɗban Amin Tagi da yaɓit, “Oman monji kinda nandaɗ kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, uɗuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yaɗ aban jap yomyom bisapmon japni yomiɗ yomiɗ asak. ⁴³ Oman monji uɗun amin tagini da tobil abiɗ kaɗban pini tagisi asak kaɗ tagisi. ⁴⁴ Nak asisi dayisat, amin tagini da uɗun oman monji iyinɓan yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani uɗun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yaɗ nandaɗek oman monji gat ae oman miɗat gat dapmanek jap pakbiyo madep aɓek pakbi tebanyo kisi naɗ but upbal asak kaɗ, ⁴⁶ dima apdisak yaɗ nandaɗakwan amin tagini da but piɓogi mini abiɗ uɗun oman monji tepmi pi imiɓek gen kirinjit amin kabi gat yopban egipdaɗ.

⁴⁷ Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandaɗek tagap tajeɓek galaktokni dima yoljak kaɗ, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandaɗek aɗpak yokwi si baljoni da aripmon asak kaɗ, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgaɗ amin uɗun yo morapmi paɗtobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin uɗun yo morapmi paɗtobil yomyomi.”

Yesu uɗun pidok pidok naɗ abigit

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɓit, “Nak miɗtimon kindap sokeɗ do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi.

50 Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. 51 Nak amin da miktimon but yawot pani yan do pigim yan nandan, ma? Unun dima. Yan dayisat, nak miktim aminon pidok pidok panalon ak do pigim. 52 Abisok da wasanek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidan kinjek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan. 53 Wasen kinjek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae menj da gwi gat pidok pidok akdamal, ae minat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

Yo altawit dakon mibili dima nandawit

(Mt 16.2-3)

54 Amin kabi madepsi yan yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menji wamanjak yan pindagek ‘Sikak mokdisak’ yan yanakwa asi sikak mosok. 55 Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjakwan ji da yan yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak. 56 Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

Notgo gat genjil anhkilek anjil

(Mt 5.25-26)

57 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikan? 58 Amin kinda da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anmilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak. 59 Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanja kikdisal.”

13

But tobil dima ani amin wagil pasildan

1 Yesu da gen unun yan mudanakwan amin diwarı da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwarı Pin kop do mukwa sorakwa unun dapba kimagwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. 2 Unun do iyinba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimagwit unun dakon yokwini da Galili amin diwarı dakon yokwini yapgut, unun do anek jigi unun pawit yan nandan? 3 Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, unun amin kabi da kimagwit jiyo kisi yan gin kimotdan. 4 Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimagwit do nandani. Unun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwarı dakon yokwini yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan? 5 Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

6 Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. 7 Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’

8 “Yanban pi kila amin da yan iyigit, ‘Amin tagi, yum kanbi bilak kinda gat atjak. Anjakwan mibilikon miktim wayigek yalik yopben. 9 Bilak kwenikon bami tosak kan

tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da miñat kinda anmilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyiñ dekgit. ¹¹ Uñudon miñat kinda egipgut. Uñun kon kinda da yigek abidanakwan sot anjakwan bilak 18 agit. Manji gironikgit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. ¹² Yesu da kanek iyinban opban yan iyigit, “Miñat, sotgo kili gepman dek kik.” ¹³ Yan iyinjek kisiri kwenikon wutjinban uñudon gin manji kilek tanakwa Pinkop ankisigit.

¹⁴ Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit uñun do butjap nandagit. Butjap nandanek miñat aminyo yan yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Uñun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witdal ilik panji yopba pakbi non, ma? ¹⁶ Miñat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?”

¹⁷ Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani miñat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit uñun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinkop dakon Amin Kila Agakni uñun nianji? Yo ni gat tilak abo? ¹⁹ Uñun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani

kwaokgit. Anjakwan mastat uñun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni uñudon awit.”

Yis dakon tilak gen

(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo? ²¹ Uñun yis yombem. Miñat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anjakwan plaua uñun kisisi pap-tan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak moninjsok nan wigikdo

(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu uñun Jerusalem kokup papmon kik do anek kokup pap ae kokup monin monin tawit uñudon agek amin yoyiñ dekgit. ²³ Anjakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pinkop da amin kalonjsok di banjin yokwikon ban timitjak bo nianj?”

Yanban Yesu da yoyigit, ²⁴ “Nak yansi dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak monin nan wigik do pi tebai ani. ²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyiñ dekgil.’

²⁷ “Mani uñun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan damisat. Ji dukon nani uñun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

28 “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pinjop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanga kinj mudokdan. Unjun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yanj tidanjek egipdan. 29 Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pinjop da Amin Kila Asak kokupmon abanjek jap noknok tamo madepmon yitdan. 30 Nandani, amin diwari abisok bujon ekwan, unjun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unjun don bujon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit

(Mt 23.37-39)

31 Unjun bisapmon gin Parisi amin diwari da abinj Yesu yanj iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

32 Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kinj unjun top amin yanj iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa konj yolgen, ae sot amin panmilip aben. Ae pidanji do pi aben do nandagim unjun anwasip aben.’ 33 Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup njaknjawarikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidanji do sigin kikenj.

34 “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjop da yabekban jikon abanj unjun ji da tipbanj dapba kimokgon. Pup menji da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unjun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tanj namgwit. 35 Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanjek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandanjek egi wigi ni bisapmon

nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unjun Pinjop da gisamigakwan abisak’ yanj nak do yoni unjun bisapmon nandakdan.”

14

Yesu da giptimi paptanji amin kinda anmilip agit

1 Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kinda da yutnon kigit. Anjakwan yipba kik anjek kanj yikgwit, 2 nido Yesu da buron giptimi paptanji amin kinda yikgit. 3 Yesu da unjun amin kanjek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yanj yoyigit, “Sabat bisapmon sot amin tagi panmilip anen bo dima? Gen teban da nianj yosok?” 4 Mani gen kobogi kinda dima iyiwit. Yanj anjakwa Yesu da amin unjun abidanjek anmilip anjek digo ki yanj iyanban si kigit. 5 Kinjakwan yanj yoyigit, “Jikon da kinda dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?” 6 Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yanj kawit.

Yesu da amin iyi do nandaba pini do yagit

7 Yesu da amin jap nok do apgwit unjun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kinda yanj yoyigit, 8 “Amin kinda da minat pakpak dakon sonnogon yanj gaban kiki kanj, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unjun amin madep kinda gak gwapmandak unjun do manjikbi nanj di yikbim. 9 Yanj kanj amin yanj daban kiki unjun da abinj yanj gayisak, ‘On tamo on amin do iminj.’ Yanj gayinban gak gaga do mayagisi nandanjek tamo amin pinjisi do yopbi unjudon panji yitdisal. 10 Amin kinda da yanj gaban kanj, gak tamo amin

panjbi do yopbi unjudon panji yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da 'Not, on tamo tagikon pawin yit' yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani toj kinda yan gandani. ¹¹ Amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pinjkop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kinda iyi do nandaban pisak kan, Pinjkop da mani awigikdisak."

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, "Gak jap noknok kinda asal kan, notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin diban dima yan yobi. Unun da kobogi do don yan gamdan. ¹³ Gak jap noknok kinda abi kan, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tanbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin banjin yan yobi. ¹⁴ Yan abi kan, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pinjkop da amin kilegi kimoron ban paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak."

Jap noknok dakon tilak gen (Mt 22.1-10)

¹⁵ Amin kinda jap nawitgwan da gen unun nandanjek Yesu yan iyigit, "Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdan amin unun kisik kisik ekwan."

¹⁶ Mani Yesu da yan iyigit, "Amin kinda da jap madepsi kinda panjosit anek amin morapmi yan yomgut. ¹⁷ Jap noknok bisapmon oman monjini kinda yabekban amin yan yomgut unun yoyik do kigit. Kin yan yoyigit, 'Yo morap kili panjosit abi, do ji tagi opni.'

¹⁸ "Mani amin kisisi dima op do yawit. Kinda da yan yagit, 'Nak pi kinda kaluk yumit unun kin koken. Do nandan naminjaki dima opben.'

¹⁹ "Ae kinda da yagit, 'Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kin panjikilik pindatgen. Do nandan naminjaki dima opben.'

²⁰ "Ae kinda da yagit, 'Nak minjat kaluk pat, do aripmi dima opben.'

²¹ "Oman monjini tobil obin amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyinban yut unun dakon ami unun da butjap nandanjek oman monjini tebai yan iyigit, 'Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit moninon kin, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tanbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unun timik panopbi.'

²² "Yan iyinban oman monji da yan gin anek yan iyigit, 'Amin tagi, yo aben dosi nayil unun kili anmudat, mani tamo toj.'

²³ "Iyinban amin tagi da oman monji yan iyigit, 'Gak kokup madep yipmanjek kin kosit madepmon bo ae pigaga da dam kidipmin agek amin pindak tebai yoyinbi abin yikba yutno tugosak. ²⁴ Nak yansi dayisat, amin unun kalip yan yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdan.'

Nandan kimagek Yesu yoldo (Mt 10.37-38)

²⁵ Minjat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yan yoyigit, ²⁶ "Amin kinda nak nol do nandisak kan, menji datni, ae minjatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip opni gat kisi do uwal dima anyomjak kan, unuden amin nak dakon panjetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramigek dima noljak amin panjetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kan, mibiltok yigek monejni manjisak. Anek yut tagi an mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yan dima anek yut

gwak manek yo diwari do wadanjek yut dima an mudosok kan, amin morap koni unun kisi jigilak yanek yanjan imdan, ³⁰ Anek yan yokdan, 'On amin yutni an diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.'

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kan, mibiltok nandan kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yan do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yan nandisak kan, uwalni kapmat dima abinjakwa amin kabi kinda yabekban kin emat dima wamni do gen yoyin panyawot an. ³³ Jiyo yan gin yo morapji dima yopman mudoni kan, panjetnoni tagi dima egipni."

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosok do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, "Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kan, niansi anek galagini ankaluk anen? ³⁵ Tap unuden miktim aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwan. Mirakni ton amin da gen on pakyansi nandanek mibili nandan pisoni."

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen

(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit. ² Anjakwa Parisi amin gat gen teban yoyin det amin gat da yanba yokwi tok anek yan yawit, "On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap non."

³ Yan yanjakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁴ "Jikon da amin kinda sipsipni 100 ban kalonji da

pasiljak kan nian asak? Unun da sipsip 99 jon timon yopban egakwa kalonji pasildak unun wisinjak don analon asak. ⁵ Wisin jak abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikon guramik anan ⁶ yomanikon anjakisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yan yoban obin muwukba yan yoyisak, 'Sipsipno pasilak unun kili wisin jak, do kisik kisik ano.'

⁷ Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yan gin akdan. Amin 99 unun kilegi do but tobil agagi mini do unun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unun dakon kisik kisik unun madepsi noman tosok."

Monej kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, "Minjat kinda da silwa monej tabili 10 kabi ban kalonji da yutnon man pasiljak kan unun nian asak? Unun da lamni kolejek yutni ikdiganjek tebaisi wisinjak don kosak. ⁹ Kan abidosok bisapmon but galak nandanek notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, 'Monejno pasilak unun kili wisin jak, do kisik kisik ano.'

¹⁰ Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Pinjop dakon anjelo da kisik kisik yan gin akdan."

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin kinda egipgut unun monji bamori. ¹² Monji bujon nani da datni yan iyigit, 'Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisak unun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.' Yan yanban datni

da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ “Yoban bisap pisipmisok egek monji bujon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kin miktim kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek monejni nan mudagit. ¹⁴ Monejni nan mudanakwan unun miktim amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji unun wadak wadak madepsi agit. ¹⁵ Do kin unun miktim dakon amin kindakon pi kind a bidagit. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kin bit jap yomgut. ¹⁶ Anek bit da birap gip nawit unun pindak galak tanek unun ban nanek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kind a da jap kind a dima imgut.

¹⁷ “Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, ‘Datno dakon oman monji morapni unun japni aripmisi tan yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat. ¹⁸ Do yan si aben, nak tobil kin datno yan iyiker: “Dat, nak Pin kop da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, ¹⁹ do bujon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unuden kind a da tilak egipben.”

²⁰ Yan nandane k pidan datnikon kigit. Kinakwan datni dubagikon da monji kan bupmi nandan tintim yanek kin monji bedane k mandan nagit.

²¹ Yan aban monji da datni yan iyigit, ‘Dat, nak Pin kop da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do bujon monjino yan dima nayiki.’

²²⁻²⁴ Mani datni da oman monjini yan yoyigit, ‘Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nan analon aman. Do ji tepmi kin paba pigik dubagi tagisi kind a anabin pan imni. Ae kisirikon sip tagisi kind a yipman iminek kandap gwil kisi pan imni. Ae bulmakau

monji nelagi ton kind a nan anapba anak son nanek kisik kisik ano.’ Datni da yan yanakwan jap noknok anek kisik kisik awit.

²⁵ Yan anek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obin ankapmat anek nandaban amin da kap kisik kisikyo awit.

²⁶ Yan anakwa nandane k oman monji kind a yan iban apban iyigit, ‘Unun niban an?’

²⁷ Yan yanban iyigit, ‘Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanek bulmakau monji nelagi ton anwak.’

²⁸ Yan iyinban monji mibiltogi butjap nandane k yutnon wigik do kurak tagit. Yan anakwan datni da yomakon pin ek butni manakwan yutnon wigisak do iyigit.

²⁹ Mani datni yan iyigit, ‘Dat, gak yan nido asal? Nak oman monji isali kind a da yan bilak morapmi egek omango an egisat. Anek gengo bisap kindakon dima kirinikgim. Notnoni gat kisik kisik ane n do memesok kind a dimasi namgul. ³⁰ Mani monjigo on yo morapgo kosit minat gat egek yomin mudagit, unun da apban kanek bulmakau monji nelagi ton unun anwal.’

³¹ Yanban datni da yan iyigit, ‘Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno unun gak dakon gin. ³² Mani padigigo kimoron da yan abik, ae pasilbikon nan analon aman, do nin but kwaktok nandane k kisik kisik tagisi aman.’”

16

Kila amin kind a da goman panjilek asak dakon tilak gen

¹ Yesu da pandetni yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kind a gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yan iyiwit,

'Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nan mudok anjamisak.'

² "Iyinba nandanek yo kila amini unun yan iban opban yan iyigit, 'Gak nian anaki gengo nandat? Gak kin yo morapno kili nian asal unun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi unun sanbenek dima akdisal.'

³ "Iyinban yo kila agak pi amini unun iyi yan nandagit, 'Amin tagino da pikon noldak, do nian aben? Amin kinda dakon oman monjini egek miktimni pudan iben dakon tapmimno mini. Ae amin monej do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopben bisapmon amin da but galagon da yan naba yutnikon kin kin aken do nian aben unun kili unun nandisat.'

⁵ Yan nandanek amin kalon kalon amin taginikon goman awit unun yan yoban apgwit. Mibiltok abin altagit amin yan iyigit, 'Gak amin taginokon goman nian da agil?'

⁶ "Iyinban yagit, 'Olip pakbi tibiri madep 100 da arip.'

"Yanban yan iyigit, 'Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yan manda.'

⁷ "Ae kinda abin altanban yan iyigit, 'Gak gomango nian da?'

"Iyinban yagit, 'Wit yigi 100 da arip.'

Yan iyinban yagit, 'On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yan manda.'

⁸ "Yan anakwan amin tagini da yo agit unun kanban amin nandan kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amini yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On miktim dakon amin kabi da nandan kokwin tagisi anek notni gat yuman gwayek pi an. Unun tenjen dakon amin kabi

yapmangan. ⁹ Nak da yan dayisat, on miktim dakon monej ban amin not anjomni. Yan ani kan, monejgo mudoni bisapmon ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ "Amin kinda yo monjisisok kilani tagi asak kan, unun amin da yo madep kilani tagi asak. Ae amin kinda yo monjisisok kilani yokwi asak kan, unun amin yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yan do, ji on miktim dakon monej kilani tagi dima ani kan, namin da nandan gadan daminek yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amin dakon yo kabi kilani tagi dima ani kan, namin da yo kabi disi do damjak?'

¹³ "Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminek kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjkop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Yesu da gen teban gat ae Pinjkop da Amin Kila Asak gat unun do yagit

¹⁴ Parisi amin monej do galagisi nandan, do Yesu da gen yagit unun nandanek yanba yokwi tok an ingwit. ¹⁵ Mani Yesu da yan yoyigit, "Ji amin da amin kilegisi yan dandani yan do pi madep an. Mani Pinjkop da butjigwan yo pasili ton unun pindak mudosok. Amin da yo tagisi yan yon unun Pinjkop da dabilon yo wagil injanisi.

¹⁶ "Gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat yan tenjenanba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasanek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenon. Anakwa amin unjungwan pigik do pi tebaisi an. ¹⁷ Miktim gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban

dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tan mudokdan.”

Yesu da miñat panjkwinit dakon genyagit

(Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

¹⁸ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Amin kinda miñatni kwiniñk yipban kinjakwan miñat kaluk pasak kan, unun amin yumabi asak. Ae amin kinda miñat kinda kalip eni da kwiniñkgit unun pasak kan, unun amin kisi yumabi asak.”

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Yoni morapmi amin kinda egipgut, unun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani ton tagisi ae imalni gami ban panjek yoni aripmisi tan iminjakwa yaworisi egipgut. ²⁰⁻²¹ Yan egakwan unun da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus unudon pak egipgut. Lasarus yan nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim mon unun ban noken kan tagisi yan nandagit. Ae pinan da abin wudani asiwukgwit.

²² “Yoni mini amin egek kimakban anjelo da abidan anki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin unun yo kisi kimakban wayikgwit.

²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandanek egipgut. Egek sinjanban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit. ²⁴ Pindagek yan tidanek yan iyigit, ‘Abraham dat, bupmi nandan nam. Lasarus iyinbi unun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopman panabin melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!’

²⁵ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo

tagisi banjin panjek egaki Lasarus unun yo kabini yokwi banjin panjek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanjakwan gak da tepmi madepsi nandisak. ²⁶ Ae unun gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yan tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kikigi, ae unudon ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yan yanban yoni morapmi amin da gen tebaisi yan iyigit, ‘Yan kan, dat, nandan naminek Lasarus iyinbi datno da yutnon kin ²⁸ padik padikno 5 kabi ekwan unun nawa gen tebai yoyinban nandanek on tepmi kokupmon dima apni.’

²⁹ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmanek tagi nandani.’

³⁰ “Yanban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, unun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kin altañ yomjak kan, padik padikno da but tobil tagi ani.’

³¹ “Yanban Abraham da yan iyigit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandani kan, amin kinda kimoron da pidanban kanek nandan gadat aripmi dima akdan.’”

17

Anpak yokwi da nandan gadat anjupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

¹ Yesu da panjetni yan yoyigit, “Yokwi mibili mibili da abin amin panjkewalba yokwi anek man mudokdan. Mani unun yokwi ani do dayikdan amin, awa! ² Amin kinda da amin monin kinda yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anjakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pipeg kimotjak kan unun

da tagapmi. ³ Yan do, ji disi do kila da tagapmi. ³ Yan do, ji disi do kila da tagapmi. ³ Yan do, ji disi do kila da tagapmi.

“Notgo kinda yokwi aban kan, tebai iyinbi egip egipni anmilip asak. Ae but tobil aban kan, yokwini yipman ibi. ⁴ Unjun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi an gaminek abin ‘But tobil at’ yan gayisak kan, yokwini yipman imin imin abi.”

Nandan gadat dakon gen

⁵ Yabekhi kabi da Amin Tagi yan iyiwit, “Nandan gadatnin anpap a.”

⁶ Yanba Amin Tagi da yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unjun mastat yet yombem moninisok tan damjak kan, on kindap piligi tap kagagwan pigisak do iyinba genji tagi guramitjak.”

Oman monji dakon gen

⁷ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monjisi kinda pigaga da bo sipsip kila asagon da apban ‘Gak panabin yigek jap sot unjun na’ yan tagi iyini? Unjun dimasi. ⁸ Amin tagi da oman monjini yan si iyisak, ‘Gak tagap tanek jap son pilik nabi nan mudanapbo gak jap don noki.’ ⁹ Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi. ¹⁰ Jiyo yan gin, Pin kop da oman morap ani do dayigit unjun an mudanek yan gin yoni, ‘Nin oman monji do, isal pinin gin aman.’”

Yesu da amin wuda tebani ton 10 kabi panmilip agit

¹¹ Yesu unjun Jerusalem kik do anek provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kin ek kokup kindakon wigik do anakwan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek ¹³ gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin

giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit.

¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kan tobil obinek Pin kop gen papmon da ankisigit. ¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminek ya yan iyigit. Amin unjun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unjun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unjun dukwan ekwan? ¹⁸ Unjun kisi tagi dima abinek Pin kop ankisini? On amin miktin nwanwarikon nani dakin abik.” ¹⁹ Yan yoyinek amin unjun yan iyigit, “Gak pidanek ki. Nandan gadatgo do anek giptimgo kilek tak.”

Pin kop amin kila akdisak

(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pin kop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba pisosak dakon tilak altanba dima pindatdan. ²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unjun jikon kili abik.”

²² Yan yanek pandetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan. ²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi ten tenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni. ²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan. ²⁷ Jap pakbiyo madep

anej minjat pakpakyo kisi awit. Yan anej egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan wijek amin kisisi witjinban pasilgwit.

28 “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit. 29 Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manjek amin morap kisi panjupbal aban pasilgwit.

30 “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak. 31 Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yutgan toni kan, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do dimasi tobil kisak. 32 Lot dakon minjatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani! 33 Amin kinda iyi dakon egip egip anjuktuk do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

34 “Nak yansi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Pinjop da kinda abidanjek kinda yipdisak. 35-36 Minjat bamori bret sok do plaua wasanjakwal, kinda abidanjek kinda yipdisak.”

37 Panjetni da gen unun nandanek iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyinja yan yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan ton, sinjin unudon gin muwukan.”

18

Bisit dima yipneñ do sakwabat kindakon abidanjek tilak gen yagit

1 Yesu da bisapmi bisapmi bisit anej dima kurak toni do tilak gen kinda yan yoyigit. 2 “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Pinjop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anakwa egipgut. 3 Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun minjat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anej yan iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmanjek nak anjuktukna.’

4 “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yan nandagit, ‘Nak Pinjop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali an. 5 Mani minjat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugoken. Bisapmi bisapmi yan gin apjak kan, tagisi dima nandakdisat.’”

6 Amin Tagi da sanjenek yan yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani. 7 Ji nian nandan? Pinjop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yan tidon, unun aripmi dima bo panpulugosak? Bo jomjom anegek tepmi dima panpulugosak? Unun dimasi! 8 Yansi dayisat, bisit yan ani kan, tepmisi panpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni ton pindatjak, bo dima?”

Amin kilegi kinda gat amin yokwi kinda gat dakon tilak gen

9 Amin diwari iyi do amin kilegi yan nandanek amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kinda yan yoyigit. 10 “Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kinda unun Parisi amin, ae kinda unun takis timit timit amin.

11 “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, ‘Pinjkop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima.

12 Nak Sonda kinda da butgwan bisap bamot gak do nandanek jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anjakwa kabi kinda paret do yipman yipman asat.’

13 “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandanek Kwen Kokup sintok do mayak tanek yan yagit, ‘Pinjkop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandan nabi!’”

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak yanji dayisat, amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pinjkop da unun amin abin yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pinjkop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobil kinjek Pinjkop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Minjat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

15 Amin da monji nakanak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panopgwit. Unun pindagek pandetni da kirinik yomgwit. 16 Mani Yesu da minjat monjiyo iyikon apni do yoyinjek pandetni yan yoyigit, “Ji minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. 17 Nak asisi dayisat, amin kinda amin monin da Pinjkop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.”

Kila amin kinda yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

18 Kila amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyindet tagisi, nak nianji anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

19 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unun amin tagisi. 20 Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Men dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

21 Iyiban kila amin da yagit, “Nak moninisogon da gen teban morap unun kisi guramik anan opgum.”

22 Gen unun yanban nandanek Yesu da yan iyigit, “Gak yo kalonji kinda gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudanek, unun dakon moneni yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

23 Yan iyiban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit. 24 Yesu da amin unun kanek yagit, “Yoni morapmi amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. 25 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

26 Amin da gen unun nandanek yawit, “Yan kan, namn da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

27 Yanjba Yesu da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pinjkop da aripmi tagi asak.”

28 Yanjban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanjek gak nanj gol awilgamanj.”

29 Yanjban Yesu da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandanek yutni, bo minjatni, bo peni padik padikyo, bo menj datni, bo ae monji gwayoni yopmanj detjak kanj, 30 on miktimon egipni bisapmon, Pinjkop da yo morapni yopmanj degwit unun si yapmanjek morapmisi yoban timitdanj. Ae bunon bisap madep noman tanjban egip egip dagok dagogi mini abidokdanj.”

Yesu da kimagek pidosak do yanjban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

31 Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi banjin yanj yoyigit, “Nandanani. Nin Jerusalem kikdamanj. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami tonj akdanj. 32 Amin da Amin Nwakanjwari Kabi da kisiron yipba jigilagon da abinj yipdanj, ae yokwi anjiminjek ilip sul imdanj. 33 Yanj anjek nap nanj baljanjek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanjakwa aeni kimoron da pidokdisak.”

34 Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kinda anjmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

35 Yesu Jeriko kokup pap kinj anjkapmat anjakwan dabili mini amin kinda da kosit ilejon yigek amin da monej imni do bisit yoyigit. 36 Unun amin nandaban amin

morapmi obinj yapmanj kinakwa nandanek yanj yoyigit, “Ji nibanj anj?”

37 Yanjban iyiwit, “Yesu Nasaret amin da obigisak.”

38 Iyinjba yanj tidanek yanj yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandanj nam!”

39 Amin mibiltok opgwit unun da kirinjik iminjek tayangok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yanj tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandanj nam!”

40 Yanjban Yesu agek amin unun abidanj anjopni do yoyigit. Yoyinjban kapmat anjapba Yesu da yanj iyigit, 41 “Nianji angabenj do nandisal?”

Iyinjban yagit, “Amin Tagi, nak sintok do nandisat.”

42 Yanjban Yesu da iyigit, “Dabilgo kilek tosak. Nandanj gadatgo da anjmilip asak.” 43 Iyinjban unudon gin dabili kilek tanjban Yesu yolek Pinjkop anjksigit. Yanj aban minjat amin morap kisi da kanjek Pinjkop anjksiwit.

19

Yesu Sakius da yutnon wigigit

1 Yesu unun Jeriko kokup pap wigi yapmanjek kik do agit. 2 Unun kokupmon amin kinda egipgut mani Sakius. Sakius unun takis timit timit amin dakon amin madep kinda egipgut. Unun yoni morapmi amin kinda egipgut. 3 Yesu unun nianjen amin kinda yanj kok do pi tebai agit. Mani Sakius unun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sogwit, do Yesu kok do antidok agit. 4 Antidok agit do Sakius unun timit yanjek mibiltan kinj pik kindap kindakon wigigit. Yesu unun onanj abisak do tagi kokenj yanjon da nandanek wigigit.

5 Wigakwan Yesu unun pik kindap akgiron abinj kwen sintanjek Sakius kanjek yanj iyigit, “Sakius,

gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon pan̄ki yitden̄ dosi nandisat.”

⁶ Yan̄ yan̄ban Sakius da tepmi piñ but galak nandan̄ek Yesu abidan̄ban yutnikon wigigimal. ⁷ Wigakwal pindagek amin da yan̄ba yokwi tok an̄ iminek yan̄ yawit, “Un̄un yokwi pakpak amin kinda da yutnon wigik.”

⁸ Yan̄ yan̄akwa Sakius pidan̄ agek Amin Tagi yan̄ iyigit, “Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori an̄akwa kabi kinda yoni mini amin do yoben̄. Ae amin kinda an̄kewalek yo kabini di timikgim kan̄, un̄un dakon koboḡi do yo timikgim un̄un do yo 4 kabi gat san̄ben̄ek yomiñ yomiñ aben̄.”

⁹ Yan̄ban Yesu da iyigit, “On amin kisi un̄un Abraham dakon monji kinda. Abisok Pin̄kop da on yut amin kisi yokwikon ban̄ timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji un̄un amin pasilbi yokwikon ban̄ wisinek timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monen̄ timikgan̄ dakon tilak gen

(Mt 25.14-30)

¹¹ Gen un̄un yan̄ban nandan̄ egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu un̄un Jerusalem kili kin̄ an̄kapmat agit, ae amin da Pin̄kop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili un̄un kwan̄ tokdisak yan̄ nandawit do ¹² yan̄ yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man pan̄ek tobi abin̄ don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin un̄un kokup yip do an̄ek oman monjini 10 kabi yan̄ yoban apba gol monen̄ tabili kinda kalon̄ kalon̄ do yomiñ yomiñ agit. Yan̄ an̄ek yoyigit, ‘Ji monen̄ un̄un ban̄ monen̄ ilit pi an̄akwa tobi aben̄ bisapmon un̄udon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nand-aba yokwi tok an̄ imgwit. Yan̄ nandawit do amin tagi un̄un kin̄akwan̄ kokup amin di yabekba kin̄ yawit, ‘Nin un̄un amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman̄.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobi kokupnikon apgut. Kokupnikon abinek yan̄ yagit, ‘Moneñ kokwinik yomgum oman monji un̄un yan̄ yoba apba moneñ ilit pi aba nian̄ da noman tawit un̄un do pindakgen.’

¹⁶ “Yan̄ban kinda da mibiltok abinek yan̄ yagit, ‘Amin tagi, nak gol moneñ tabilgo un̄un nan̄ moneñ ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yan̄ban amin madep un̄un da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo monin̄isok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji un̄un da bun̄on nani da abin̄ yan̄ yagit, ‘Amin tagi, nak gol moneñ tabilgo un̄un nan̄ moneñ ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yan̄ban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin̄ yan̄ yagit, ‘Amin tagi, gol moneñ tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan̄ gandsat. Yo amin da yopman̄gan̄ un̄un gak da sigo timikdal. Ae jap amin da kwaokgan̄ un̄un yo kisi sigo pasal. Yan̄ asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman̄ yipbo tagit.’

²² “Yan̄ban amin tagi da oman monji un̄un yan̄ iyigit, ‘Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol un̄un dogin gen pikon gepben̄. Nak teban teban amin kinda ae amin da yo yopman̄gan̄ timikdat, ae jap amin da kwaokgan̄ un̄un pilikdat yan̄ nandan̄ namisal.

23 Gak mibili nido moneṅno beṅon dima yopgul? Beṅon yopgul tam beṅ da diwari sanbeṅ naminaṅkwan abinṅ unun kisi timikgom?" 24 Yanṅ iyinṅek amin kapmatjok akgwit unun yanṅ yoyigiti, 'Gol moneṅ tabil unun gwayeṅ amin moneṅ tabilni 10 kabi tanṅ imanṅ unun do imni.'

25 "Yanṅ yanṅban iyiwit, 'Amin tagi, unun amin moneṅ tabilni 10 kabi kili timak!'

26 "Yanṅba yanṅ yagiti, 'Nandani. Amin morap yoni tanṅ yomanṅ unun sanbeṅek morapmi yomdisat. Mani amin kindi yoni mini kanṅ, yo kalongok di tanṅ imanṅ unun gwayekdisat. 27 Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yobeṅ do nandawit, unun timik idon panabinṅ dabilnokon dapba kimotni.'"

28 Yesu tilak gen unun yanṅ mudaneṅ aeni Jerusalem wigiki do kosit wasagiti.

Yesu Jerusalem kin altaneṅ Telagi Yut Madepmon amin yoyinṅ dekgiti

(Kilapmi 19.29-21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigiti

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

29 Yesu kinṅ Betpage ae Betani panṅkapmat agiti. Unun kokup bamot Heṅ Olipmon tomal. Unudon da panṅdetni bamori yabegek yanṅ yoyigiti, 30 "Jil ason kokup tosok unudon kinṅjil. Unudon kinṅ kanṅbal donki bilagi kindi amin da kwenikon dima yikbi unun napmon anteban abi da akban konṅjil. Napmi witaldak anopjil. 31 Amin kindi da 'Donki nido witaldagamal?' yanṅ dayinṅban kanṅ, yanṅ iyinṅjil, 'Amin Tagi da pisok kindi ak do aneṅ yosok.'"

32 Amin bamot yabekban kinṅ pindakbal gen yoyigiti da aripmon yanṅ gin noman tawit. 33 Aba donki bilagi unun witaldakwal donki unun dakon ami da yanṅ yoyiwiti, "Donki bilagi unun nido witaldagamal?"

34 Yanṅba yoyigimal, "Amin Tagi da pisok kindi ak do aneṅ yosok."

35 Amin bamot donki bilagi unun anobeṅek ilikba pigiki dubakni donki kwenon yopmaneṅ Yesu yipba unun kwenon yikgiti.

36 Donkikon yigek kinṅakwan amin da ilikba pigiki dubakni kosiron yalinṅ aneṅ kiyiti. 37 Anakwa Yesu abinṅ Heṅ Olip dakon kosit obandom nanṅ pukwan unun anṅkapmat aneṅkwan panṅdet kabini madepsi da wasok tapmimi tonṅ morap aban pindakgwiti unun do nandaneṅ kisiki kisiki madepsi awiti. Yanṅ aneṅ madepsi yanṅ tidaneṅ Pinṅkop anṅkisiwiti. 38 Yanṅ tidaneṅ yanṅ yawiti:

"Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinṅkop da gisamigakwan abisak.

Kwen Kokupmon but yawot tosak. Pinṅkop Wikwisi anṅkisini!"

39 Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akgwiti unun da Yesu yanṅ iyiwiti, "Yoyinṅdet, panṅdetgoni kirinṅik yom."

40 Iyinṅba yanṅ yoyigiti, "Nandani. Gen kagani sopni kanṅ, tip da iyinṅ yanṅ tidokdanṅ."

Yesu Jerusalem do kunam takgiti

41 Yesu Jerusalem anṅkapmat aneṅ kokup pap unun kanṅek kunam tagek 42 yanṅ yagiti, "Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanṅakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. 43 Nandaki. Don bisap kindi noman tokdisak. Unun bisapmon uwalgo da gak anṅwasineṅ miktim panabinṅ dam madepgokon yopba

tugan wigikdan. Anakwa teri teri da abin pandagat akdan. ⁴⁴ Anek gak gat ae minat amin gak da dam madepgwan ekwan unun kisi wagilsu tuwil pantasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Nido Pin kop gagon kili abik, mani butgo dima pisak.”

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu Telagi Yut Madep da nagon pigi amin monej ilit pi awit unun wasanek yolakwan abigiwit.

⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unun amin da abin bisit annamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.’”

⁴⁷ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nian anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit. ⁴⁸ Mani minat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

20

Yesu namn da man madep imgut
(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

¹ Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyindet anek Gen Bin Tagisi yoyin tenjentagit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abin ² yan iyiwit, “Namn da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namn da man madep gamgut?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini. ⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?”

⁵ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “‘Kwen Kokup dakon pi’ yan iyinej kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin dakon pi’ yan iyinej kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da tip ban nindapdan.” ⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, “Nakyo kisi namn da yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktin timi digwan bisap dubagi egip do kigit.

¹⁰ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit. ¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unun pi monji kisi obisi anagek yo yokwisi an iminek bami di dima iminek yipba kigit. ¹² Yan aba kinda gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ “Yan aba wain pi dakon ami da yan yagit, ‘Nak niansi aben? Nak

monjino but dasi galak tan imisat unun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.'

¹⁴ "Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatneŋ.' ¹⁵ Yan yanek monji unun abidan maba wanŋa pigakwan anakba kimakgit.

"Ji nian nandan? Don pi dakon ami da abin pi kila amin nianŋi anjomdisak? ¹⁶ Pi ami da abin unun pi kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwanŋwari da kisiron yipdisak."

Yanban nandanek amin da yan yawit, "Unun dimasi agagi!"

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, "Yan kan Pinƙop da papiakon gen kinda tosoƙ unun dakon mibili nian? Gen unun yan:

'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.'

¹⁸ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

¹⁹ Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anek yosok yan nandawit. Yan nandanek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do moneŋ im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

²⁰ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anek amin di yabekba abin Yesu anman

awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do anƙewal do awit. ²¹ Anek Yesu yan iyiwit, "Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini unun kisi gen bamisikon da Pinƙop dakon anpak yoyin dekdal. ²² Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?"

²³ Yanba Yesu da nianon da anƙewal do awit unun pindak mudanek yan yoyigit, ²⁴ "Moneŋ tabili kinda noliba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

Yanban iyiwit, "Sisa dakon." ²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinƙop dakon unun Pinƙop iyi do imdo."

²⁶ Yanban minat amin morapyo da dabilon Yesu anƙewalno sun kinda yanban abidoneŋ yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba nwanŋwarisi aban tayanƙok aƙgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

²⁷ Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) ²⁸ Unun da Yesu yan iyiwit, "Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

²⁹ "Ƙalip peni padigeƙo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok amin minat panek monji mini da kimakgit. ³⁰ Yan aban unun da bunon nani da kwabatni unun panek monji

mini da kimakgit. ³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigeyo 7 kabi kisi da panek monji mini egek kimakgwit. ³² Ae don minjat unjun kisi kimakgit. ³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namın dakon minjatni asak?”

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Amin miktimon ekwan unjun minjat eyo anek ekwan. ³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unjun bisapmon minjat eyo dima akdan. ³⁶ Unjun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unjun kimoron da pidokdan, do Pinjkop dakon minjat monjiyo egipdan.

³⁷ “Moses da kindap wal moningok sogit unjun do gen mandagit unjun manjinek asisi nandaman, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit, ‘Unjun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkop.’ ³⁸ Pinjkop da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinjkop unjun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, unjun amin egip egipmi ton dakon Pinjkop.”

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandanek iyiwit, “Yoyindet, gen tagisi yosol.” ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanbenek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit

(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, “Amin mibili nido Kristo unjun Dewit dakon monji yan yon? ⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

‘Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, “Gak abinj nak da aminsi tet do

yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdan.”’

⁴⁴ Dewit da Kristo unjun Amin Tagino yan iyigit. Do nianon da Kristo unjun Dewit dakon monji egisak?”

Gen teban yoyindet amin unjun anpakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak pan egakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, ⁴⁶ “Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unjun imal dubagi ban panek agip do galak ton. Ae yumanj gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani ton do tilak abi unjudon yit do galak ton. ⁴⁷ Unjun amin sakwabat panjekwalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unjuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

21

Yoni mini minjat kinda da Pinjkop do paret agit

(Mk 12.41-44)

¹ Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paretni yopgwit. ² Ae kanakwan sakwabat kinda unjun yoni mini, unjun da monej gimanjok bamori paret idapmon yopgut. ³ Aban Yesu da yagit, “Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopman unjun yapmanek monej madepsi yopmandak. ⁴ Amin morap unjun monejni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi

yopmandak. Kili jap yumanj nosak monejñi di dima tanj imanj.”

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Panjetni diwari da Telagi Yut Madep kanek yawit, “Amin da tip kildani tonj tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pinjkop do paret awit unjun banj antilim awit.”

Yanba Yesu da yagit, ⁶ “Yo on pindakganj unjun bisap kinda apdisak unjun bisapmon unjun dakon tip notni kwenon dima tanj tanj akdanj. Tuwilba kisisi manj mudokdanj.”

Yesu da jigì morapmi altokdanj do yagit

(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)

⁷ Yanban yanj iyiwit, “Yoyinjet, yo unjun ni bisapmonsì altokdanj? Ni tilak da mibiltok altanakwan kanek yo kili unjun altokdanj yanj nandananj?”

⁸ Yanba yanj yoyigit, “Amin da panjkewalni do kanj kimotni. Amin morapmi da nak da manon abinjek ‘Nak unjun amin’, ae ‘Bisap madep kili kwanj tosok’ yanj yokdanj. Mani unjun amin dima yolni. ⁹ Amin morapmi emat anj, bo gapman gat emat anj, unjun dakon geni apba nandanj kanj dima pasolni. Yo unjun da mibiltok altokdanj. Mani mibi bisap madep unjudon gin dima altokdisak.”

¹⁰ Sigin sanjbenjek yanj yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdanj. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdanj. ¹¹ Wudip madepsi akdanj, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anek amin diwari da kimotdanj, ae amin morapmisi sot akdanj. Ae kundukon tilak masi

masimi mibili mibili altanakwa pindagek pasal nimnimikyo akdanj.

¹² “Mani unjun yo morap dima noman tanjakwa amin da ji timik yo yokwisi anjdamdanj. Yanj anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yanj daminjek dam tebanon depdanj. Ae nak dakon man abinj yip do anek ji timik panji depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da injamon atdanj. ¹³ Unjun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyinj tentenoni dakon bikbik pisanj damdisak. ¹⁴⁻¹⁵ Nak da naga gen dulumji panjtagap anek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yanj damni unjun da gen yoni unjun aripmi dima pabinj depni. Do ji disi kutnok do anek ni gen banj panjtabil yomnenj yanj do nandaba kik dima ani. ¹⁶ Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji unjunyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdanj. ¹⁷ Nak dakon man jikon tosok do anek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi anjdamdanj. ¹⁸ Mani busunj dangwanji kinda aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

Yesu da Jerusalem yokwi tosok do yagit

(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)

²⁰ Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Ji pindakba emat amin da abinj Jerusalem anjwasinjek akba kanj, yanj nandani, kokup pap wagil tasik tosok dakon bisap kili unjun abisak. ²¹ Unjun bisapmon amin Judia miktimon egipni unjun pasal kabapngwan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unjun winj wanga kini. Ae amin kokup pap da wanga egipni ae tobil kokup papngwan dima pigini. ²² Unjun bisap unjun Pinjkop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yanj aban

gen mandabi unjun kisi bami ton akdan. ²³ Unjun bisapmon jigi madepsi Juda miktimon noman tanjakwan Pinjkop dakon butjap amin da kwenon mokdisak. Do minjat monji kwapni ton, ae minjat monji mum non unjun bupmisi. ²⁴ Uwal da abin amin diwari emat agak sibaban dapba kimotdan. Ae diwari miktimi miktimi panji yopba oman amini do egipdan. Anjakwa Amin Nwaktjwari Kabi da Jerusalem baman iktagildan. Unjun amin da Jerusalem kilani anjakwa Pinjkop da bisap yipgut unjun mudosak.”

Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)

²⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, “Unjun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kane-gon, ae gigon noman tokdan. Anjakwa miktimon minjat amin kabi morapmi nandanakwa tap da madepsi tamaligakwan pasol pasol madepsi anek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai ton unjun da kwakwalitdan, do amin morapmi da jigi morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anek pasol pasol madepsi anek injam kimot akdan. ²⁷ Unjun bisapmon kanakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap unjun wasanek altoni bisapmon Pinjkop da ji timitjak dakon bisap kili unjun kwanj tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwanj pidan mudoni.”

Pik kindap kanek butji pisolak

(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinjek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenjon yopmanakwa pindagek gildat bisap kili unjun

abisak yan nandan. ³¹ Unjuden gin yo morap dayit unjun da altanakwa Pinjkop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwanj tosok yanji nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unjun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unjun kisi altan mudokdan. ³³ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak.”

Panjetni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanjek but upbal di abam. Ae on miktim dakon yo do nandaba kik di abam. Unjuden da ji pabin dejak kan, unjun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwaldan. ³⁵ Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unjun bisap madep altanban kokdan. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pinjkop da tapmim daban yo morap unjun altokdan unjun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da injamon tagi atni yan do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anek kalbi fleg Olipmon yut kindakon panji pak pak agit. ³⁸ Anjakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kin kin awit.

Yesu tepmi panjek kimagkit da aeni pidagit

(Kilapmi 22-24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

¹ Bret Yisni Mini dakon bisap madep unjun kwanj tagit. Unjun bisap do Yapyap Bilak yan yon. ² Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae

gen teban yoyiñdet amin gat da minat amin kabi madep unun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anjatno kimotjak unun do nandak nandak awit. ³ Anjakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yan iyiwit. Unun pandetni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandak awit. ⁵ Anek but galak nandanek moner di tagi gamner yan iyiwit. ⁶ Judas gen iyiwit unun nandaban tagi anjakwan Yesu abidanek kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unudon uwal da kisiron yipben yan do jomjom agit.

Pandetni bamori jap panjosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

⁷ Unun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmangan. ⁸ Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yan yoyigit, "Jil kin Yapyap Bilak unun dakon jap panjosit abal nonen."

⁹ Yanban iyigimal, "Kin dukwan panjosit anden do nandisal?"

¹⁰ Yanbal yan yoyigit, "Jil kin kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Unun amin da yut wigisagon jil unudon yol anjan wiginjil. ¹¹ Wigi yut unun dakon ami yan iyanjil, 'Yoyiñdet da yan yosok, "Nak gat pandetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?"' ¹² Yan iyanbal

yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi tonj. Unudon jap panjosit anjil." ¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap anjakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yan yoyigit, "Nak tepmi dima panek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonen unun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat. ¹⁶ Nak yan dayisat, jap on ae dima nokeñ. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pinjkop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak." ¹⁷⁻¹⁸ Yan yanek wain kinam abidanek Pinjkop ya yan iyinek yagit, "Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjkop da Amin Kila Asagon don nokeñ. Do abidanek disi kokwin anek noni."

¹⁹ Ae bret abidanek Pinjkop ya yan iyinek bret unun pandagan yominjek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni." ²⁰ Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, "Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat. ²¹ Mani uwal da kisiron nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. ²² Amin Dakon Monji nianon da kimotdisak do yanbi unun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!" ²³ Pandetni gen unun nandanek notni yoyin yoyin anek yawit, "Nin kabikon da namn dasi akdisak?"

Mibiltok amin dakon gen

²⁴ Panjetni da namın dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit. ²⁵ Aba Yesu da yan yoyigit, “Amin Nwakwari Kabi dakon kila amin madepni unun man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anek ‘Nin amin dakon panpulugokni ekwaman’ yan topmon da yon. ²⁶ Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unun amin monji kinda bunonsi altagit unun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. ²⁷ Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok amin? Jap nanek yikdak amin unun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. ²⁸ Panjewal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepman dekgwit. Nak gat kisi egipguman. ²⁹ Datno da nak kila amin madep egipben do yan mudan namgut, yan gin nak da ji kila amin madep pi ani do yan mudan damisat. ³⁰ Do nak kila amin madep egipben bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdan. Yan anek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi an yomdan.”

Yesu Pita da manji injak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yan yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikan unun Sunduk da nandan gadatgo anjewalban moki do yagit. ³² Mani nandan gadatgo dima mosak yan do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni panjeban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kinjek ae gak gat kisi kimotden do tagap tosot.”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Pita, nak yan gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanjakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu panjetni yo ni ban timigek kini unun do yoyigit

³⁵ Yan yanek panjet kabini yan yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgin bisapmon, monen simi yik monin, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yan yoyinban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yanba yoyigit, “Mani abisok monen simi simi yik moninji tan daman kan, unun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin unun imal dubakni yuman nanek unun dakon monen ban emat agak sibani yumni. ³⁷ Pinjok gen papiakon gen kinda nak do mandabi unun bami noman tokdisak. Gen unun yan: ‘Amin da kanba amin yokwisi kinda agit.’

Yanji dayisat, gen morap nak do mandabi unun kisi bami noman tokdan.”

³⁸ Yan yanban iyiwit, “Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibani bamori oni.”

Yanba yoyigit, “Unun aripmi.”

Yesu Hlej Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unuden gin kokup pap yipmanek Hlej Olipmon wigigit. Wigakwan panjetni kisi yolba wigiyiwit. ⁴⁰ Hlejon wigi altanek panjetni yan yoyigit, “Panjewalon dima moni yan do bisit ani.” ⁴¹ Yan yoyinjek dubagisok amin da tip maba kwan unun da aripmon kigit. Kin njwakben

anej bisit anej yan yagit, ⁴² “Dat, gak tagi nandisal kan, tepmi dima paken. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.” ⁴³ Yanjakwan Kwen Kokup anjelo kinda da pin Yesu anjeban agit. ⁴⁴ Yesu nandaban jigi madepsi anjakwan bisit tebai sigin agit. Yan anjakwan kinjini yawi da yan miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit an mudanej pidan panjetnikon tobil kin pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit. ⁴⁶ Yan pindagek yoyigit, “Nido dipmin pokgon? Panjwalon dima moni yan do pidan bisit abit.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sigin yanjakwan amin kabi madep kinda apgwit. Panjet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandan nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, “Judas, gak Amin Dakon Monji mandan nanek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?”

⁴⁹ Panjet kabi yo unun noman tok do aban kanek yan yawit, “Amin Tagi, emat agak sibandin ban tagi dapnen?” ⁵⁰ Yan iyinej kinda da emat agak sibandan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anagek mirakni amin tet nani mandaban dagan kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, “Yan dima a!” Yan iyinej kisitni unun amin da miragon witjinban aeni kilek tagit.

⁵² Anej Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yan yagit yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirin gat timigej kabo noknok amin kinda nan yan

abidok do aban, ma? ⁵³ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agiman, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pin tuk dakon tapmin da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

⁵⁴ Yesu gen unun yan mudanjakwan abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anakwa Pita kagisok da yolgit. ⁵⁵ Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonjek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit. ⁵⁶ Yigakwa oman minjat kinda da Pita unun kindap da tenjenikon yikban kagit. Pakyanji kanek yan yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

⁵⁷ Mani Pita da wasip yanek yagit, “Minjat, unun amin dima nandan imisat.”

⁵⁸ Timisok di egek amin kinda da kanek yan iyigit, “Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda.”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kalonji da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanjakwan pup unudon gin yagit. ⁶¹ Yanban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sinjanban kwanek kagit. Kanjakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.” ⁶² Pita unun do nandanej nagalon da wanga pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminej anakgwit
(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abin yip do jigilak yan iminek baljawit. ⁶⁴ Anek imal nan dabili waman sopmanek yan iyiwit, “Unjun namin da gikdak yan do kombi gen yan ka!” ⁶⁵ Ae abin yip do anek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da inamon gen yan imgwit

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yan iyiwit, ⁶⁷ “Gak asi Kristo kan, niyinbi nandano.”

Yanba yoyigit, “Dayiken kan, ji aripmi dima nandan gadan namni. ⁶⁸ Ae nak da dayiken kan, kobogi aripmi dima nayikdan. ⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pinjok Tapmim Ami da amin tet do kili unjun yitdisak.”

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pinjok dakon Monji, ma?”

Iyinja yoyigit, “Ji bamisi yon. Nak unjun mani.”

⁷¹ Yanban yawit, “On amin gulusunni dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unjun yanban nandaman.”

23

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yan yanek unjun amin kabi muwukgwit kisi da pidan Yesu iyin ilik anan Pailaron kiwit. ² Anki wasanek gen yan iminek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panjupbal anek nin da Sisa do takis dima imnen do yosok. Ae iyi do nak

kila amin madep kanda, nak Kristo yan yosok.”

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unjun mani.”

⁴ Yan iyinban Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae minat amin morap egipgwit yan yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kanda dima kosot.”

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyin degakwan kwen wigik an. Galili miktimon da pi wasanek anakwan obin idon obik.”

Yesu Erot ron anan kiwit

⁶ Yanba nandane Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kanda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unjun Galili amin kanda yan yanba nandane Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unjun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi ton kanda aban koken kan tagisi yan nandagit. ⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kanda dima yagit. ¹⁰ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanek abin yipgwit. Anek paba pigik dubak kildani tagisi kanda nan pan iminek yipba aeni tobil Pailat ron kigit. ¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anek egipgumal, mani unjun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba ¹⁴ yan yoyigit, “Ji da on amin nagon anabin unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayan. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak. ¹⁵ Ae Erot yo kisi yan gin nandanjek aeni yipban ninon tobil abisak. Anjatno kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. ¹⁶⁻¹⁷ Yan do, nak yum baljanek yipbo kisak.”

¹⁸ Mani amin kisi da yan tidanjek yawit, “On amin anakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!” ¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anakban kimakgit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wangwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu pulugan yipban kisak dosi nandagit, do minjat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit. ²¹ Mani aeni sigin yan tidanjek yawit, “Tilak kindapmon anakgit! Tilak kindapmon anakgit!”

²² Yan yanba aeni yoyinjakwan kosiri kapbi anakwan yan yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanek yipbo kisak.”

²³ Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manakwan ²⁴ amin dakon geni nandan yominek Yesu kimotjak do yan dagok agit. ²⁵ Anjek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wangwit, ae amin kinda anakban

kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

²⁶ Emat amin da Yesu abidan ananj kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinek tilak kindapni kwapmikun yipba guramigek Yesu yolban kiwit. ²⁷ Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minjat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanjek kunam tagek yolgwit. ²⁸ Mani Yesu unun minjat kabi tobil pindagek yan yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae minjat monjyosi gat do tatni. ²⁹ Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, ‘Minjat monji sun ekwan ae minjat monji mini ae minjat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.’ ³⁰ Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan,

‘Ji tuwil ki man nin witjinba pasilnen!’

³¹ Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?”

³² Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit. ³³ Kinjek miktim tim kinda mani Busun Kidat unudon Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwanden tet do yan dapgwit.

³⁴ Anakwa Yesu da yagit, “Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanek an.” Yan yanakwan emat amin da imalni

namin da timitjak yan do wasok kinda awit.

³⁵ Anjakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pinjop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak."

³⁶ Yan yanakwa emat amin unun kisi da abinek jigilak gen yan iminek wain isipmi iba nosak do ³⁷ anek yan yawit, "Gak asi Juda amin dakon kila amin madep kan gaga anpuluga!"

³⁸ Tilak kindapmon but piso gen kinda busunni da kwen yan mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁹ Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, "Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!"

⁴⁰ Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, "Gak Pinjop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak. ⁴¹ Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit." ⁴² Yan yanek yagit, "Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi."

⁴³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak."

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ⁴⁶ Anakwan Yesu unun gen papmon da yan yagit, "Dat, wupno gak da kision yipmandat!" Yan yanek kimakgit.

⁴⁷ Yan aban kanek emat amin dakon kila amin da Pinjop ankinjek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut." ⁴⁸ Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit. ⁴⁹ Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pinjop da amin kila akdisak unun do jomjom anek egipgut. Unun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unun do but kalon dima agit. ⁵² Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyinban nandan imgut. ⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon dima yipbi, unudon yipgut. ⁵⁴ Sabat dakon yo pantagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. ⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol ankinjek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. ⁵⁶ Kanek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibanj tagisi gat pankosit awit. Mani Sabat

dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-

10)

¹ Sonda wisa dagokdosi miñat kabi unun yo kibani tagisi kili pankosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. ² Kij kanba tip madep tip kinam sogut unun kili antobilba kigit kawit. ³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. ⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandajek but morap anek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tenjeni yombem madepsi tenjenawit. ⁵ Anjakwan miñat da pasol pasol madepsi nandajek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, “Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan?” ⁶ Unun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani. ⁷ Yan dayigit, ‘Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.’” ⁸ Yan yanbal nandajek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanyo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. ¹⁰ Miñat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon menji, ae miñat notni diwari unun kisi da yoyiwit. ¹¹ Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba njugigi gen aban dima nandan yomgwit. ¹² Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kij pagadanek pindakban imal dagin tawit. Yan

pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

¹³ Unun gildaron gin pandetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. ¹⁴ Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. ¹⁵ Yo morap unun do yan nandat anek kinjakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

¹⁶ Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandanyo agimal.

¹⁷ Yesu da yan yoyigit, “Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?”

Yan yoyinban bupmi tomno dabilyo anek akgimal. ¹⁸ Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yan iyigit, “Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?”

¹⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Ni yo?”

Yanban yagimal, “Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pinjop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi tonji aban kawit. ²⁰ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yan aba gapman da si anakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anakba kimakgit. ²¹ Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan imgunan. Unun yo morap altanakwa Yesu anakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak. ²² Ae nin da kabikon nani miñat di da gen njwakjwarisi niyinba

nandamanj. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kinj ²³ Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobil abinj yan niyimal, 'Nin kinj dipmin yombem kinda kanapno anjelo da yan niyen "Unun kalugi egisak."²⁴ Yan niyinja notnin di da tip kinamon kinj yo minjat da niyen yan gin tanba pindanj. Mani Yesu iyi dima kanj."

²⁵ Yan yanbal Yesu da amin bamot yan yoyigit, "Jil nandanj kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandanj gadamal. ²⁶ Kristo mibiltok tepmi madep panek don Pinjkop da man madep injak, jil unun dima nandamal, ma?" ²⁷ Yan yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanjek Pinjkop da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyinj tenjenagit.

²⁸ Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anakwa Yesu da sanjenek kik do yan agit. ²⁹ Mani amin bamot da kirinjik iminek yan iyigimal, "Pilin tokdisak do gak nit gat egipnenj." Yan iyinbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. ³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidanj Pinjkop ya yan iyinek bret pudanjek yomgut. ³¹ Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanjo agimal. Yan anjakwal unudon gin pasilakwan ae sanjenek dima kagimal. ³² Anjakwan amin bamot yan yagimal, "Kosiron Pinjkop da papiakon gen toj dakon mibili niyinjakwan butnit madepsi pidanj."

³³ Amin bamot yan yanek unudon gin tobil Jerusalem kigimal. Kinj panjet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unun pindagakwal ³⁴ yan yawit, "Amin Tagi kili pidak da Saimon altanj imik!"

³⁵ Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyinek yagimal, "Bret pudanjakwan unudon kan nandanjo amak."

Yesu panjetni kabikon altanj yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

³⁶ Unun dakon gen yan nandanjek egakwa Yesu bikbik nikon altanj yominek akgit. Agek yan yoyigit, "But yawot jikon tosak."

³⁷ Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandanjek wuripdagek pasalgwit. ³⁸ Pasalakwa yan yoyigit, "Ji nido pasalek but bamot anj? ³⁹ Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanjek nandabit. Nak kidat sabamyono toj do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini."

⁴⁰ Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit. ⁴¹ Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanjek nandaba bami dima agit. Yan nandanjakwa yoyigit, "Jikon jap di toj?" ⁴² Yanban tap kilap kili panjibit abi timisok kinda iminja ⁴³ abidanjek nanban kawit. ⁴⁴ Kanakwa yan yoyigit, "Nak ji gat egipgumanj bisapmon yan kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen mandabi da toj unun kisisi bami altanj mudokdanj."

⁴⁵ Yan yanek Pinjkop da papiakon gen toj unun dakon mibili nandaba pisoni do panpulugagit. ⁴⁶ Anjek yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan mandabi: Kristo unun tepmi panek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak. ⁴⁷ Aban panjet kabini da unun da manon but tobil dakon gen gat, ae diwari wiririt dakon gen gat yoyinj tenjenanja amin miktimi miktimi

ekwan unun da nandakdan. Pi unun Jerusalem kokup papmon da wasanek akdan. ⁴⁸ Ji unun yo morap altawit unun pindakgwit, do unun dakon gen bin minjat amin morapyo yoyin tenjenokni. ⁴⁹ Nandani! Dat da yo dam do yan teban tok agit unun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kinjek kokup papmon egakwa Pinjkop dakon tapmin Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)

⁵⁰ Yan yoyinek panjetni mibiltan yominek Betani kokupmon kiwit. Kin unudon kisiri panenagek gisam yomgut. ⁵¹ Gisam yominakwan gin panjetni yopman degek Pinjkop da anan Kwen Kokup wigigit. ⁵² Wigikwan gawak iminek tobil kisik kisik madepsi nandanek Jerusalem kiwit. ⁵³ Kin Telagi Yut Madepmon sanbek sanbek egek Pinjkop ankiwiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun panjet 12 kabikon nani kindi. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tan imgut amin unun yan nandan. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pinjop da mijat aminyo yokwikon ban timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pinjop dakon Gen da amin daganek amin nin da binapmon egipgut." Jon da mijat aminyo da Yesu Pinjop dakon Monji yansi nandan gadan imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandan gadan iman amin unun egip egip teban abidokdan yansi nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan: Mijata aminyokon yo morap ton unun ban timigek Yesu da tilak gen yagit unun ban mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tenjen, ae wain obi, ae sipsip kila amin unun dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

¹ Yo morap dima altanakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pinjop gat

egipgumal, ae Gen iyi Pinjop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap dima altanakwa Pinjop gat egipgumal. ³ Pinjop da unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit. Kosit njawakjwari kindakon da yo kindi dima noman tagit. ⁴ Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tenjenan yomgut. ⁵ Anakwan unun tenjen da pilin tukgwan tenjenanban pilin tuk da dima aban kimakgit.

⁶ Pinjop da amin kindi yabekban apgut, unun mani Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek tenjen nandan gadan imni do tenjen dakon but piso gen yagit. ⁸ Jon iyi tenjen dima. Unun da tenjen dakon but piso gen gin yagit. ⁹ Tenjen bamisi unun miktimon pinjek mijat amin morapyo tenjenan yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pinj egipgut. Miktim gat ae yo morap miktimon ton unun iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktim amin da nianen amin kindi yan dima kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit. ¹² Mani amin morap not an iminek mani nandan gadan imgwit amin, unun amin Pinjop dakon monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ Unun men datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pinjopmon da altawit.

¹⁴ Gen unun amin daganban nin gat egipguman. Egakwan Dat da monji kaloni yabekban pigit unun dakon tilimni kagiman. Nandan yawot ae anpak bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon da madepsi yan tidanek amin yan yoyigit, "Nak unun amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unun amin nak da bunon abisak, mani nak dima

altanapbo kilisi egipgut, do nak nwapmanɗak.’”

¹⁶ Nandan yawot unun aminon tugagiti da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpuluganɗakwan gisami toɗ ekwaman. ¹⁷ Nido Pinƙop da Moses iyinban gen teban nimgut, mani nandan yawot gat ae anpak bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ Pinƙop unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kalonji, Datni da kapmatjok egisak, unun da Pinƙop dakon mibili kili noligit.

Jon telagi pakbi sogok da gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa sogok amin ae Liwai amin yabekba Jonon kin yan iyiwit, “Gak nianɗen amin kinda?”

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima ankisibigit. Yan tenɗenɗek yan yoyigit, “Nak Kristo dima.”

²¹ Yanban iyiwit, “Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

Aeni iyiwit, “Gak kombi amin unun apjak do jomjom aman, unun bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

²² Yanban iyiwit, “Gak namin? Gak da gen kobogi niyinbi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?”

²³ Iyinba Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unun da aripmon yan yoyigit,

“Nak amin kinda miktin amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidanek yan yosot, ‘Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.’”

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanɗenɗek yan iyiwit, “Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae

unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?”

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kinda ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman. ²⁷ Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witdalgen.”

²⁸ Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jordan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pinƙop dakon Sipsip Moninji

²⁹ Gildat kinda do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, “Kabit, on Pinƙop dakon Sipsip Moninji. Unun miktin amin dakon diwarini wiririkɗak. ³⁰ On amin do nak kili dayigim, ‘Amin kinda nak da bunon abisak unun da nak si nwapmanɗak, nido nak dima altanapbo kilisi egipgut.’ ³¹ Nak naga dima nandan ingum, mani Israel amin kabi da unun amin kan nandanjo ani do anek telagi pakbi son yomɗek apgum.”

³² Jon yan tenɗenɗek aeni yagit, “Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit.

³³ Nak naga unun amin dima nandan ingum. Mani Pinƙop da nak telagi pakbi son yoben do yabegek yan nayigit, ‘Gak kanbi Telagi Wup amin kinda da kwenon pin yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomɗisak.’ ³⁴ Unun amin nak naga kagim, do yan si dayisat, unun amin unun Pinƙop dakon Monji.”

Yesu wasanek panɗetni timikgit

1:17: TP 34.28; Ro 6.14 **1:18:** TP 33.20; Jn 6.46; 1Ti 6.16 **1:21:** GT 18.15,18; Mt 11.14

1:23: Ais 40.3 **1:27:** Jn 1.15 **1:29:** Ais 53.6-7; 1Pi 1.18-19 **1:30:** Jn 1.15 **1:32:** Mt

3.16 **1:34:** Mt 3.17 **1:36:** Jn 1.29

35 Gildat kinda do Jon gat panjetni bamori gat unudon gin akgwit. 36 Agek Yesu obinjakwan kanjek yan yoyigit, “Kabiti, on Pinjokp dakon Sipsip Monijnil!”

37 Jon da gen unun yanban nandanek panjetni bamot Yesu yolgimal. 38 Yolakwal Yesu da tobil pindagek yan yoyigit, “Yo ninan wisamal?”

Yanban yan iyigimal, “Rabai, gak dukon egisal?” (“Rabai” unun gen dakon mibili unun “Yoyinjet.”)

39 Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Jil abin konjil.”

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanjek pilindo 4 kilok agit do Yesu gat egipgwit.

40 Amin bamot Jon dakon gen nandanek Yesu yolgimal, kinda mani Andru unun Saimon Pita dakon padige. 41 Andru Yesu yipmanek unudon gin Saimon wisin kan yan iyigit, “Nin Mesaia kili kaman.” (“Mesaia” dakon mibili unun “Kristo”).

42 Yan iyinek abidan anjan Yesukon kin altanbal Yesu da Saimon kanjek yan iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunon amin da Sipas yan gayini.” (“Sipas” unun dakon mibili unun “Pita”*)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yanjomgut

43 Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, “Abin nak nol.”

44 Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni. 45 Pilip unun kin Nataniel kan kwan yan iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kinda do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwaman. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

46 Yanban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kinda Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanban Pilip da yan iyigit, “Abinjak ka.”

47 Yesu da Nataniel apban kanjek Nataniel do yan yagit, “Kabiti, Israel amin bamisi kinda abisak. Unun amin topni minisi.”

48 Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, “Nian anek nak dakon mibilno nandisat?”

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Pilip dima yan gaminjakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

49 Nataniel unun gen nandanek yanjkwok yan agit, “Yoyinjet, gak Pinjokp dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

50 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayiko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok njwaknwarisi pindatdisal. 51 Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup wital kinjakwan kokdisal. Kanjaki Pinjokp dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwan pangin akdan.”

Yesu man madepni pidanbisi yan koni do wasok tapmimi ton agit

2

(Kilapmi 2-4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

1 Pi agak bamori mudanjakwal Kana kokup, Galili miktimon minjat pakpak kinda dakon sonjok madep kinda awit. Aba Yesu dakon menji da kin pindakgit. 2 Yesu gat panjet kabini gat kisi yan yoba opba unun minjat pawiron kisi egipgwit. 3 Egek wain nan mudanja Yesu menji da yan iyigit, “Wain kili mudan.”

1:40: Mt 4.18-20 1:42: Mt 16.18 * 1:42: Nin da genon 'Pita' dakon mibili unun 'Tip.'
1:45: GT 18.18; Ais 7.14; 9.6; Jer 23.5; Esi 34.23 1:49: Mt 14.33; 16.16; Mk 3.11 1:51: WW 28.12

⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Menj, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

⁵ Yanban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kinda do dayinban kan unun ani.”

⁶ Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanji 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pin kop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolen son son ani do tawit.

⁷ Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolen tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon win tugawit.

⁸ Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolen panpan jap noknok kila aminon pankit.” Yoyinban panji imgwit.

⁹ Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da ankilik kok do nan nandaban galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minat pagit unun yan iban ¹⁰ opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno non. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi pan kutnanji tan ban bujon don yomisal.”

¹¹ Unun wasok tapmimi ton Yesu da Kana kokup Galili miktim unudon mibiltoksi wasanek agit. Yan anek tilimni yolnban pan detni da unun kanek nandan gadan imgwit.

¹² Yesu Kana kokup yipmanek menji gat padige kabi gat ae pan det kabini gat Kapaneam kokupmon kin unudon gildat kabi kinda egipgwit.

Yesu da Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit amin yolgit

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

¹³ Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanakwan Yesu Jerusalem kigit. ¹⁴ Kin Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban monej ilit pi awit.

Anakwa amin diwari da tamonikon yigek monej kulabik aba pindakgit. ¹⁵ Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljan yolban telagi yut yipmanek wanga abigiwit. Yan anek Rom dakon monej ban Telagi Yut Madep dakon monej kulabik an an awit amin dakon monejni wiririkban kinakwa tamoni pan tobilgit. ¹⁶ Anek minam ban monej ilit pi awit yan yoyigit, “Minamji timik wanga pan abigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut monej ilit tamo yombem dima asak!”

¹⁷ Yanban pan detni da gen kinda Pin kop da papiakon tosok unun do nandawit. Gen unun yan tosok:

“Gak dakon yut do galagisi nandisat, unun do anek unun yut da tagisi tosok do pini asat.”

¹⁸ Juda amin da yo agit unun kanek yan iyiwit, “Ni wasok tapmimi ton kinda nan nolnbi kanek gak yan mudan gamnbi da unun yo asal yan gandanen?”

¹⁹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

²⁰ Yanban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agiman. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?”

²¹ Mani telagi yut unun iyi dakon giptim do yagit. ²² Don Pin kop da Yesu kimoron nan aban pidagit unun bisapmon pan detni da gen unun yagit unun do nandawit. Anek

Pinjkop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

²³ Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi tonj madepsi aban pindagek nandan gadanj imgwit. ²⁴⁻²⁵ Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but unun do dima yopgut. Amin kinda da amin dakon mibilni iyindetak do dima nandagit, nido iyi amin dakon butni kili pindak mudagit.

3

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

¹ Parisi amin kinda egipgut mani Nikodemus. Unun Juda amin dakon kila amin kinda. ² Unun amin kalbi kinda Yesukon kin altan iminek yan iyigit, “Yoyindet, amin kinda Pinjkop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi tonj asal unun aripmi dima aban. Do gak yoyindet kinda Pinjkopmon da apgul yan nandan gamaman.”

³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda aeni dima altosak kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

⁴ Iyanban Nikodemus da iyigit, “Amin pelan kili abi kinda da nian anek aeni altosak? Meni da butgwan pigeke aeni tagi altosak?”

⁵ Yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kan, Pinjkop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak. ⁶ Aminon da altanbi unun amin, ae Wupmon da altanbi unun wup. ⁷ Gak aego altoki dosi gayit unun do dima wiripdakgi. ⁸ Mirim unun galaktokni yolek

dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

⁹ Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianon da noman toni?”

¹⁰ Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyindet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma?

¹¹ Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak tonj.

¹² Nak miktimon yo tonj unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo tonj unun do dayiko nianji anek nandaba bami asak? ¹³ Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit. ¹⁴ Kalip Moses da miktim kibiri timon tunon amin anenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anenotdan. ¹⁵ Anenakba nandan gadanj imni amin unun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

¹⁶ “Pinjkop amin miktimi miktimi ekwan unun do but dasi galak tan yominek Monji kalonji yomgut. Unun do nandan gadanj imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ Pinjkop da Monji minjat aminyo anpakni kokwin anek gen pikon yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon ban timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ Monji nandan gadanj iman amin unun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandan gadagi mini amin unun Pinjkop dakon Monji kalonji dakon mani dima nandan gadanj iman, do kobogi yokwi timitni dakon yan

dagok kili anyobi. ¹⁹⁻²⁰ Kobogi yokwi timitdan dakon mibili unun yan; Tenjen da miktimon tenjenanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjen manji iminek pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panek egisak amin unun tenjenikon abisak. Abinek tenjenikon egakwan amin da kanba Pinjkop da anpuluganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

²² Unun da kwenon Yesu gat panjetni gat Judia miktimon kiwit. Panji panjetni gat egek amin telagi pakbi son yomgut. ²³ Anjakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi son yomgut. Ainon kokupmon pakbi morapmi tawit do amin unudon apba telagi pakbi son yomgut. Ainon unun Salim kokup da kapmatjok tosok. ²⁴ (Unun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Unun bisapmon Jon dakon panjetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi sonjek Pinjkop da dabilon tagi kilek togi yan do gen emat awit. ²⁶ Anek Jon dakon panjetni da kin Jon yan iyiwit, “Yoyinet, amin unun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yanbi nandagiman, abisok amin kisisi da unun aminon kwa telagi pakbi son yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yan yoyigit, “Pinjkop Kwen Kokup egisak unun da amin kinda do pi kinda dima imisak kan tagi dima asak. ²⁸ Nak kalip gen yagim unun disi nandan, unun yan: ‘Nak Kristo dima. Pinjkop da nak yabekban mibiltan iminek abisat.’ ²⁹ Wili kinda da minjat kinda pasak kan, minjat unun iyi do pasak. Panjakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanek geni nandanek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Unun

dakon man da wukwisi tosak, anjakwan nak dakon man da pinji tosak.

³¹ “Amin kwen da pigit unun da amin morap kisi yapman mudosok. Miktim amin unun on miktim dakon, ae nandak nandakni unun on miktim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit unun da amin morap kisi yapman mudosok. ³² Unun da yo morap pindak nandanjo agit unun do yan tenjenok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nandaba bami asak amin unun Pinjkop da gen bami yosok yan nandan gadan. ³⁴ Amin unun Pinjkop da yabekban apgut unun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tan imisak, do Pinjkop dakon gen yan tenjenosok. ³⁵ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap kilani asak do unun da kisiron yopgut. ³⁶ Amin morap Monji nandan gadan iman unun amin egip egip dagok dagogi mini abidon. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgan unun amin egip egip dima abidoni. Pinjkop dakon butjapni unun aminon toktogisi tosok.”

4

Yesu da Samaria minjat kinda gat gen yagimal

¹⁻² Yesu da amin telagi pakbi son yoban panjetni morapmisi awit, yan Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da panjet timikgit dakon tilakni unun yapgut yan amin da yanba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima son yomgut, panjetni da son yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandan namer yan nandanek Judia Provins yipmanek tobil aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binap nan kigit.

⁵ Kinj Samaria dakon kokup pap kinda mani Sika unjudon kinj altagit. Sika unun da kapmatjok miktim tim kinda tosoq, unun miktim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayikgit unun miktimon tagit. Gildat binap anjakwan Yesu kosit agipgut do warari nandanek unun pakbi gapma da ilenikon yik yawokgit. ⁷ Yik yawogakwan Samaria minjat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yan iyigit, “Pakbi tagi kolej nabi nokej?”

⁸ (Panjetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ Yanban Samaria minjat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria minjat kinda, do nido pakbi nabi noko yan nayisal?” (Minjat unun mibili yan do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anek egipgwit.)

¹⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak Pinjokop da but galak yo amin do isal yomisak unun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yan gayik unun nandisal tam, iyinbi unun amin da pakbi egip egipmi ton tagi gaban.”

¹¹ Yanban minjat da yan iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi ton unun dukon nan anapbi? ¹² Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do ningut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi kolej nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmandal, ma?”

¹³ Yanban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanek ae pakbi do akdan. ¹⁴ Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kan, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi iber unun da butnikon pakbi

dabil kinda mudok mudogi mini tan imdisak. Pakbi dabil unun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

¹⁵ Yan yanban minjat da Yesu yan iyigit, “Amin tagi, unun pakbi nam. Nabi nanek pakbi do dima aken. Anek bunjon pakbi kolek do idon sanberjek dima apben.”

¹⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kinj ego iyinbi tobil apjil.”

¹⁷⁻¹⁸ Yan yanban iyigit, “Nak eno mini.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin pan kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unun ego dima. Gak eno mini yan bamisi yosol.”

¹⁹ Yanban minjat da yan iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yan gandsat. ²⁰ Samaria amin nin dakon babiknin on ilenjon Pinjokop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yan yon, Jerusalem gin kinjek Pinjokop gawak imnen kan tagisi.”

²¹ Yanban Yesu da iyigit, “Minjat, nak gen gayisat unun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Dat gawak imim unun on ilenjon dima tokdisak, ae Jerusalem yo kisikon dima tokdisak. ²² Samaria amin ji Pinjokop dakon mibili pakyansi dima nandanek gawak iman. Amin yokwikon banj timit timit dakon kosit unun Juda amin ninon tosak do yanbi, do nin Pinjokop bamisi nandanek gawak imaman.

²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdan. Dat da unuden amin da gawak imni do galak tosoq. ²⁴ Pinjokop iyi unun Wup, unun do anek gawak iman amin unun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kan unun kilegisi.”

25 Yan yanban minjat da Yesu yan iyigit, “Mesaia, mani Kristo yan iyan, unun don apjak yan nandisat. Unun da abin yo morap niyin panterter an mudokdisak.”

26 Yanban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak unun amin mani.”

27 Yesu gen yan yanakwan unudon gin pandetni da tobil abin kanba Yesu minjat kinda gat gen yanbal pindagek wiripdakgwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on minjat gat gen yomal?” yan kinda da Yesu dima iyiwit.

28 Anakwa minjat unun pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kinjek amin yan yoyigit, 29 “Ji abin amin kinda koni. Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak. Unun Kristo bo?” 30 Yoyinban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

31 Kosiron abinakwa pandetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak jap di na.”

32 Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, unun jap dakon mibili ji dima nandan.”

33 Yoyinban pandetni da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Amin kinda da jap panabin imik bo?”

34 Yanakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinkop nak yabekban pigim unun dakon galaktokni yolek pi namgut unun an mudoker unun da japno asak. 35 Ji da yan yon, ‘Kane 4 kabi mudanakwan jap pakpagi.’ Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap unun kili bami tan mudan. 36 Jap bami pakpak amin unun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yando, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisik kisik tagi anjil. 37 Yando, gen kinda yon unun bami,

‘Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.’ 38 Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan.”

39 Minjat da, “Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak” yan yanban nandanek Samaria amin morapmi unun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit. 40 Yan awit do Yesukon abinek “Gak nin gat egipnen” yan iyinba gildat bamori unun kokupmon egipgwit. 41 Egek amin morapmi Yesu yi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit. 42 Anek minjat yan iyiwit, “Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani unun dogin dima. Nin da nin yi dakon gen nandanek yansi nandan, unun amin asi miktim amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan.”

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmili agit

43 Yesu unun gat gildat bamori egi mudanek unun kokup yipmanek Galili Provinskon kigit. 44 Yesu yi gen kinda yan yagit, “Kombi amin kinda yi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman.”

45 Galili amin unun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit unun pindak nandanjo awit, do Yesu unun Galili kin altanakwan but galagon da abidawit.

46 Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon unun da wasok aban pakbisi unun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. 47 Unun kila amin da Yesu

Judia yipmanek Galili abik unun dakon geni nandanek Yesukon kinjek monji sot an pali kimot do agit unun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iyinjban Yesu da yan iyigit, “Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kan, nandan gadat dima akdan.”

⁴⁹ Yanban kila amin da yan iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unun do nandaban bami aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinakwan pi monjini da apba kosiron domdom anek yan iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yanba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipman dek?”

Yanban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unun yawokgit.”

⁵³ Yanba datni da yan nandagit, apma unun bisapmonsioni Yesu da yan nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yan nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandan gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pin^{kop} gawak imim bisap madepmon amin yoyinj dekgit

(Kilapmi 5-10)

5

Yesu da Betesda Pakbi Idapmon amin kindan anmilip agit

¹ Egi don Juda amin dakon jap noknok bisap madep kindan altanakwan Yesu Jerusalem kigit. ² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kindan tosok, Ibru genon da

Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kindan mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenjikon yik nandat yut 5 yan ton. ³⁻⁴ Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. ⁵ Amin kindan egipgut unun sotni tan iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit. ⁶ Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandanek iyigit, “Gak giptimgo kilek tosok do nandisal?”

⁷ Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayinj asak bisapmon amin kindan da nak anpulugan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigik do anapbo amin diwarin da nwapmanek pigi pigi an.”

⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!” ⁹ Gen yan iyinjakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, ¹⁰ do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisal.”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, ‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’”

¹² Yanban iyiwit, “‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’ yan unun namin da gayik?”

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. ¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pigek amin unun kanek yan iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanberjek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan

gamdisak.”¹⁵ Iyinjban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

¹⁶ Yesu unun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanjek yo yokwi anjimgwit. ¹⁷ Mani Yesu da yan yoyigit, “Datno yik nandari mini pi agit da anjan obisak, ae nakyo kisi yan gin asat.” ¹⁸ Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pinjkop unun naga dakon Datno yan yanek nak Pinjkop gat arip yan nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanjek wagilsi anjatno kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pinjkop dakon Monji unun yan dagok anjibi

¹⁹ Juda amin da yan nandanakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kinda aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak.” ²⁰ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanjek Dat da wasok masi masimi yoljban ji unun pindagek tamtam yokdan. ²¹ Dat da amin kimakbi paban pidanakwa egip egip yomisak, unuden gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak. ²²⁻²³ Dat da amin kinda dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat do man madep iman, yan gin Monji do man madep imni do anjek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do iminj mudagit. Amin kinda Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

5:18: Mt 26.4; Jn 7.1; 10.30 **5:19:** Jn 5.30

5:24: Jn 3.15-18 **5:29:** Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15

²⁴ “Nak asisi dayisat, amin kinda nak dakon gen nandanjek Dat yabekban pigim unun nandan gadan imjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanjek egip egip kili abidosok.” ²⁵ Nak asisi dayisat, bisap kinda apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Pinjkop Monji dakon gen nandanjek egip egip abidokdan. ²⁶ Nido Dat unun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip tan imjak do yan dagok agit. ²⁷ Monji unun Amin Dakon Monji egisak, do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak. ²⁸ Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unun Monji dakon gen nandanjek ²⁹ wanga kin mudokdan. Anjak kilegi awit amin unun pidanjek kalugi egipdan. Ae anjak yokwi awit amin unun pidanjek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ Yesu da sanjenek yan yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanjek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ “Pi asat unun jonjgek naga do yan tenjenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni. ³² Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonjgek yan tenjenok asak. Nak nandisat, gen yan tenjenok asak unun bamisi yosok.*

5:22-23: Jn 5.27; Ya 10.42; Pil 2.10-11; 1Jn 2.23

5:30: Jn 5.19; 6.38 * **5:32:** Yesu

da Pinjkop Datni do yosok.

³³ “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yanƙwok bamisi agit. ³⁴ Miktim amin kinda da nak dakon gen anɗeban asak uɗun da yo madep dima asak. Mani ji yok-wikon ban pulugan kini yan do Jon da yanƙwok agit uɗun do dayisat. ³⁵ Jon uɗun lam kinda da yan soɗek tenɗen agit. Ji bisap pisipmisok uɗun dakon tenɗen do galak tawit.

³⁶ “Mani pi asat uɗun yo kinda da jonigeƙ nak do yan tenɗenok asak uɗun da Jon da yanƙwok agit uɗun yapmanɗak. Yo uɗun pi morap Datno da an mudoken do namgut uɗun. Uɗun anapbo asi Dat da nak yabekban pigim uɗun nandaba bamisi asak. ³⁷ Datno nak yabekban pigim uɗun da iyi pi asat uɗun jonigeƙ yan tenɗenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidon, nido amin yabekban pigit uɗun dima nandan gadan iman. ³⁹ Pinƙop da papiakon gen ton uɗun da egip egip dagok dagogi mini niman ji yan nandan. Yan do, ji pini tebaisi anek manjineƙ nandan kokwinik mudon. Uɗun papia da nak do yanƙwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak ton.

⁴¹ “Nak amin da man madep namni do gen uɗun dima yosot. ⁴² Mani nandan damisat, ji Pinƙop do but dasi dima galak tan iman. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidon. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kan, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandan, mani Pinƙop kalon ji da man madep damjak do dima nandan. Ji yan anek nianon da nandan gadat ani?

⁴⁵ “Nak Daron kinƙek ji gen pikon depdisat yan dima nandani. Moses da ji panpulugosak yan nandan teban ton, mani dima. Moses da

iyi gen pikon depdisak. ⁴⁶ Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyokisi nandan gadan nabam. ⁴⁷ Mani uɗun gen mandagit uɗun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?”

6

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

¹ Don Yesu Galili Pakbi idap teri kinda do wigigit. (Uɗun pakbi idap mani kinda Taiberias.)

² Yesu da wasok tapmimi ton anek sot amin panƙilek aban kawit, do amin morapmisi da bunon yolgwit. ³ Yolakwa Yesu ilenon wikwan panɗet kabini gat yikgwit.

⁴ Uɗun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit.

⁵ Yesu amin morapmisi apba pindageƙ Pilip yan iyigit, “On minat amin kabi do bret dukan ban yuman yomno noni?” ⁶ (Pilip si anƙewalek kok do yan iyigit. Yesu uɗun yan aƙen yan uɗun iyi kili nandagit.)

⁷ Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, “Nin monen 200 danari ban bret yuman yomno amin kalon kalon da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi.”

⁸ Yanban panɗetni kinda mani Andru, uɗun Saimon Pita dakon padige, uɗun da Yesu yan iyigit, ⁹ “Monjisok kinda oni uɗun dakon bret timi 5 bali ban wasanbi uɗun gat ae tap kilap bamori gat tan iman. Mani on minat amin morapyo do yomno aripmi dima asak.”

¹⁰ Yanban Yesu da yagit, “Yoyinba minat aminyo pabin yitni.” Uɗun timon jon tim madep tagit. Wili 5 tausen yan da tilak pabin

yikgwit. ¹¹ Yik mudanjakwa Yesu da bret timigek Pinjop ya yan iyinek amin yikgwit unun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yan gin agit. ¹² Jap nanba aripmi anjakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, "Jap diwat nan diwaran unun kisi timik panmuwutni. Jimjimi kinda dima tan yokwi toni." ¹³ Yan yoyinban bret timi 5 bali ban wasanbi nan diwarikgwit unun yik madep 12 kabi similba tugawit.

¹⁴ Yesu da unun wasok tapmimi toj aban kanek amin da yan yawit, "Asisi, Pinjop da kombi amin miktimon yabet do yagit oni." ¹⁵ Amin da Yesu unun kila amin madepnin egi nimjak do anteban anej yan nandanjakwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopmanek iyi gin tobil ilenon wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

¹⁶ Pilin pilindo panjetni pakbi idapmon pigiwit. ¹⁷ Anjakwa pilin tanjakwan Yesu dima opban kan iyi gin bot kindakan wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nan kiwit. ¹⁸ Kinjakwa mirim madepsi anjakwan pakbi madepsi tamalikgit. ¹⁹ Anjakwan panjetni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kinjek kanjakwa Yesu pakbi idap kwenon baman baman bot da kapmatjok opban kanek pasalgwit. ²⁰ Pasalba Yesu da yan yoyigit, "Nak da naga obisat. Ji dima pasolni." ²¹ Yan yanban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unun bisapmon gin kokup kik do nandawit bot unudon akgit.

Amin da Yesu wisiwit

²² Gildat kinda do minjat amin kabi madep pakbi idap teri kinda do egipgwit unun sigin egipgwit.

Egek yan nandawit, apma bot kalonji kinda gin tagit, mani Yesu unun boron panjetni gat dima wigiwit. Panjetni dagin wigek kiwit. ²³ Yan nandanek egakwa bot diwari Taiberias kokup da apgwit. Abin Amin Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unun kokup da kapmatjok panabin akgwit. ²⁴ Anjakwa amin da Yesu gat panjetni gat dima ekwan yan pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin kok do kiwit.

Yesu unun Kwen Kokup dakon bret

²⁵ Kin pakbi idap teri kinda Yesu kanjwan yan iyiwit, "Yoyindet, gak ni bisapmon idon abil?"

²⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Asisi dayisat, ji bret dabo nanek butji tugawit unun do anek nak wisin anan oben. Wasok tapmimi toj doliko pindagek unun tilak dakon mibili nandawit, unun do anek dima oben. ²⁷ Ji jap tan yokwi togi pak do pi dima ani, egip egip dagok dagogi mini dakon jap unun pak do pi ani. Jap unun Amin Dakon Monji da damdisak. Yan asak do Pinjop Dat da tilak agit."

²⁸ Yanban iyiwit, "Nin niansi anek Pinjop dakon pi anej?"

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Pinjop dakon pi unun yan: Ji Pinjop da amin yabekban apgut unun nandan gadan imni."

³⁰⁻³¹ Gen unun yanban yan iyiwit, "Babiknin da miktim kibiri timon mana nawit. Unun dakon gen Pinjop da papiakon yan mandabi da toso:

'Kwen Kokup dakon bret amin do yoban nawit.'

Do gak nian abi? Tilak tapmimi toj nianensi kinda nan abi kanek nandan gadan gamnej?"

³² Yanba Yesu da yan yoyigit, "Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno

da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak. ³³ Amin Kwen Kokup da piñ miktimon miñat amin morapyo do egip egip yomisak unun Piñkop dakon bretni.”

³⁴ Yanba iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbejek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbejek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan namañ. ³⁷ Dat da miñat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim. ³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan; Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni. ⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan; amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit. ⁴² Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Meni ae datni unun nandan yomaman. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

⁴³ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit. ⁴⁴ Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak.

Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak. ⁴⁵ Kombi amin da pa-piakon gen yan ton;

‘Piñkop da miñat amin morapyo yoyiñdetdisak.’

Amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban. ⁴⁶ Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Piñkop gat egipgumal da apgut unun dagin Dat kagit. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak. ⁴⁸ Nak naga egip egip dakon bret. ⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

⁵² Yan yanban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban nonen do yosok?”

⁵³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak. ⁵⁴⁻⁵⁵ Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon egipben. ⁵⁷ Dat egip egipmi ton da nak yabekban pigim. Unun egisak do anek nak egisat. Unun da tilak nak egisat

do anjek nak nosak amin unun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babikji bret unun nanj egek don kimakgwit. On bret unuden dima. Amin kinda bret on nosak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyin degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unun yanban nandanek panjetni morapmi da yan yawit, “Gen on yosok unun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Panjetni da gen unun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yan yoyigit, “Gen unun do nandan gadatji wital kisak, ma? ⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak kan, ji nian nandani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi dima timitni. Gen dayisat unun da Wup egip egip damisak unun jikon anabisak. ⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima an.” (Nandan gadat dima awit amin unun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yomin mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak unun kili nandan imgut.) ⁶⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Mibili yan do nak yan kili dayigim, ‘Amin kinda Dat da dima antagap asak kan, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen unun yoyinban panjetni diwari tobil kinek Yesu sanbejek dima yolgwit. ⁶⁷ Yan anakwa Yesu panjetni 12 kabi yan yoyigit, “Ae jiyi kisi nepman dek kikan?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, nin

naminon kinen? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandan gadat anjek yanji nandan, gak Pinjok dakon Telagi Amini.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem.” ⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Unun panjetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kabej Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anatan kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² Juda amin dakon Imal Yut Kabej Bilak unun dakon bisap kwan tanakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, “Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon kinek wasok tapmimi ton anaki panjetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni.” ⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwantak. ⁷ Miktim amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kiken.” ⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

10 Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudanjakwa noman da dima, pasilikon da bujon don kigit. 11 Unjun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinejek yan yawit, "Unjun amin dukwan egisak?"

12 Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da "Unjun amin tagisi" yan yawit. Ae diwari da "Dima, unjun amin top pankewaldak" yan yawit. 13 Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

14 Jap noknok bisap madep binapgan Yesu unjun Telagi Yut Madep unjun da nagalon pigek amin yoyin dekgit. 15 Anjakwan Juda amin dakon kila amin da geni unjun nandan wuripdagek yan yawit, "On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?"

16 Yan yanba yoyigit, "Gen unjun dayin dekdak unjun naga dakon gen dima. Pin kop yabekban pigim unjun dakon gen nan dayisat. 17 Amin kind a Pin kop dakon gen guramitjak kan, unjun da geno dakon mibilni tagi nandisak. Pin kop dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unjun tagi kokwinitjak. 18 Amin kind a iyi dakon gen yosok, unjun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kind a yabet amini man madep pasak do nandisak unjun amin topni mini, amin kilegisi. 19 Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kind a da unjun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgej do nandan?"

20 Yanban kobogi yan iyiwit, "Kon kind a gagon egisak. Nam in da

gikban kimokgi do nandisak?"

21 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak wasok tapmimi ton kalonj kind a agim unjun do wiripdakgwit. 22 Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanejek agit, babikji Abraham da wasanejek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan. 23 Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kind a anmilip agim unjun do butjap nido nandan naman? 24 Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap kokwin agak bamisi ani kan unjun tagisi."

Yesu unjun nianjen amin kind a?

25 Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, "On amin nan kila amin da anakba kimotjak do nandan, ma? 26 Kabit, nomansi agek gen yanakwan gen kind a dima iyan. Kila amin da asi unjun Kristo yan nandan iman? 27 Unjun amin kokupni unjudon yan nandan imanan. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kind a yan dima nandan imdan."

28 Yan yanakwa Yesu unjun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, "Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unjun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unjun topni minisi. Ji unjun dima nandan iman, 29 mani nak unjun gat egipgumak, ae unjun da nak yabekban pigim, do unjun nandan imisat."

30 Gen unjun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kind a da dima abidagit. 31 Amin morapmi

da nandan gadan iminekan yan yawit, "Amin kinda da don abinekan on amin da wasok tapmimi ton asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?"

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

³² Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanekan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. ³³ Anakwa Yesu da gen yan yagit, "Nak bisap pisipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiken. ³⁴ Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipben unudon ji aripmi dima wigikdan."

³⁵ Yanban Juda amin dakon kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Unun dukwan kinakwan dima konekan do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwan unudon kinekan Grik amin yoyin detjak do yosok? ³⁶ Unun da yan yak, 'Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan.' Ae 'Ji nak da kokup egipben unudon aripmi dima wigikdan' yan yak. Gen unun nianon da yak?"

Yesu da pakbi egip egipmi ton do yagit

³⁷ Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agekan gen papmon da yan yagit, "Amin kinda pakbi do asak kan, nagon abinekan nosak. ³⁸ Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pinokop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi ton dasi pak anan kikedisak." ³⁹ (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun

yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da wasen ki kabi bamot awit

⁴⁰ Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanekan yan yawit, "Asisi, on Kombi Amin Pinokop da yabekban miktimon pisak do yagit oni."

⁴¹ Yanakwa diwari da yawit, "On amin unun Kristo."

Ae diwari da yawit, "Dima. Kristo unun Galili Provinskon da dima altosak. ⁴² Pinokop da papiakon gen yan tosok: Kristo unun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Unun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unudon altokdisak." ⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panek wasen ki kabi bamori awit. ⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadan imgwit

⁴⁵ Obip amin unun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit, "Ji nido unun amin dima abidan awen?"

⁴⁶ Yanba obip amin da yoyiwit, "Amin kinda da unun amin da gen yosok unuden kinda dima yagit."

⁴⁷ Yanba Parisi amin da yoyiwit, "Ji kisi bo panekewalak? ⁴⁸ Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unun amin dimasi nandan gadan imgut. ⁴⁹ Unun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pinokop da unun amin kabi jobit timitni do yagit."

⁵⁰ Nikodemus, unun kalip Yesukon kigit, unun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unun da yan yoyigit, ⁵¹ "Gen

tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandanek isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigiti.”

⁵² Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pinjokop da papiakon gen toj unun pakyanji manjinjek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minat kinda yokwi agit unun Yesukon anan apgwit

⁵³ Yan iyinjakwa amin kisi yut-nikon kin kin awit.

8

¹ Mani Yesu Henj Olipmon wigigit. ² Wisa dagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwan amin morapmi iyikon apgwit. Abinjakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit. ³ Anjakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minat kinda abidan anapgwit. Amin da kanakwa unun minat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon yipba ⁴ agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minat da yumabi si anjakwan amin da kan. ⁵ Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unun yan: minat unuden tipban anakba kimotjak. Gak da unun do nian nandisal?” ⁶ Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipnen yan nandanek anjekalgwit. Mani Yesu gawak pige kisiri da miktimon kilda mandagit.

⁷ Anakan gen sigin iyinjakwa pidanek yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unun amin da mibiltok minat da kwenon tip anatjak.” ⁸ Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit. ⁹ Gen unun yanban nandanek amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tanek kinjakwa

bilakni kalon isok amin da bunon kiwit. Kin mudanakwa Yesu iyi gin egakwan minat unun inammikon akgit. ¹⁰ Agakwan Yesu pidan akek yan iyigit, “Minat, amin morap unun dukwan ken? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

¹¹ Yanban minat da yagit, “Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unun miktim dakon tenjeni

¹² Yesu da minat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktim dakon tenjeni. Amin kinda nak noljak kan, unun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon tenjeni da unun aminon tosak.”

¹³ Yan yanban nandanek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Gak gaga nan jonjigek gaga do yanjkwok asal, do nandano bami dima asak.”

¹⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Unun asi, nak naga jonjigek yanjkwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun nandisat, do yanjkwok asat unun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun ji dima nandan. ¹⁵ Ji amin kokwin an unun miktim da anpagon kokwin an. Nak amin kinda dima kokwinikdat. ¹⁶ Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikgom. Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unun da nak anpuluganban kokwin amak. ¹⁷ Ji da gen tebanon gen yan tosok, Amin bamori da gen kalon nanjin yanjkwok amal kan, unun da gen bami asak. ¹⁸ Nak naga nan jonjigek naga do yanjkwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nan jonjigek yanjkwok asak.”

¹⁹ Yanban Parisi amin da yan iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandan naman, ae Datno kisi dima nandan iman. Nandan naman tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam.”

²⁰ Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyin degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ Yesu da sanbenek amin yan yoyigit, “Nak depman kiko ji nak wisikdan, mani yokwisi tan daminakwa kimotdan. Nak da kikenon aripmi dima apni.”

²² Gen yan yanban nandanek Juda amin da iyi gin yan yawit, “‘Nak kikenon aripmi dima apni’ yan unun nido yosok? Iyi nan anagek kimot do yosok?”

²³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima. ²⁴ Yan do, kili dayit, ji yokwisi tan daminakwa kimotdan. Ji nak Unun Amin yan dima nandan gadan naman kan, yokwisi tan daminakwa kimotdan.”

²⁵ Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayin anan obisat. ²⁶ Ji dakon anpak kokwinige gen morapmisi tagi yoken. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagim unun ban miktim aminon yan tenjenosot.”

²⁷ Gen unun yoyin kwakwan Datni do yosok yan dima nandawit, ²⁸ do Yesu da yan yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak Unun Amin yan nandan namdan. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yan nandakdan. Dat da nayin dekgit unun banjin yosot

yan nandakdan. ²⁹ Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.” ³⁰ Gen unun yan kwakwan gin amin morapmi da nandanek nandan gadan imgwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

³¹ Yesu da Juda amin nandan gadan imgwit yan yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon panjetnoni bamisi egipdan. ³² Yan egek gen bami nandan pisanba unun da pulugan depdisak.”

³³ Yanban yan iyiwit, “Nin Abraham dakon babakni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kinda dakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kision da pulugan kinen do yosol?”

³⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwan. ³⁵ Oman monji amin yuri kinda gat toktogisi dima ekwan. Monji dagin toktogi ekwan. ³⁶ Yan do, Monji da pulugan depjak kan, ji wagilsi pulugan depbi.

³⁷ “Ji Abraham dakon amin kabi yan nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan. ³⁸ Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unun ban an.”

³⁹ Yanban nandanek Juda amin da yan iyiwit, “Datnin unun Abraham.”

Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anpak agit unun ban abam. ⁴⁰ Pin kop da gen bami morap yanban nandagim unun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba

kimokgen do nandan. Abraham yan dima agit. ⁴¹ Ji datji dakon anpak unun banjin an.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unun Pinjkop kalon gin.”

⁴² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak Pinjkop gat egipgumak da pigim. Nak naga da galak togon dima pigim. Pinjkop da yabekban pigim, do Pinjkop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan. ⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima toso, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antenten ani. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak? ⁴⁷ Pinjkop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pinjkop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan.”

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak Samaria amin kinda, kon kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?”

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do

pini asak. ⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.”

⁵² Yanban nandane, Juda amin da Yesu yan iyiwit, “Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yan si nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol ‘Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.’ ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianen amin kinda yan nandisal?”

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pinjkop yan yon. ⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit.”

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandane, yan iyiwit, “Gak dakon bilakgo 50 dima anakwan gak da nak Abraham kagin yan yosol, ma?”

⁵⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanakwan nak kili egipgum da egisat.”

⁵⁹ Yan yanakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

¹ Yesu kosit agek amin dabili mini kinda menji da yanj anjalagit kagit.

² Kanjakwan panjetni da yanj iyiwit, “Yoyinjet, namin da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo menji datniyo da agimal?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae menji datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pinjkop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Pinjkop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba anenji. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak. ⁵ Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjenji.”

⁶ Yesu gen unun yanjek miktimon ilip sulek miktim gat dagapmikban nenjak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yanj anjek iyigit, “Gak kinj Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kinj pakbi soj dabili sinjanakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanjakwan kawit amin gat da yanj yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monen imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

⁹ Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anakwa diwari da yawit, “Kagiman amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yanj yanakwa amin unun iyi yan yoyigit, “Nak unun mani.”

¹⁰ Yanban iyiwit, “Nianjsi anjek dabilgo kilek tak?”

¹¹ Yanba gen kobogi yan yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktim ban nenjak wasanek dabilnokon wiririgek yan nayik, ‘Gak kinj Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.’ Yanj nayinban

kinj pakbi sojek dabilno kilek tanban yo pindat.”

¹² Yanban iyiwit, “Unun amin dukan egisak?”

Yanjba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili sinjtagit amin unun dakon geni yawit

¹³ Amin dabili mini egipgut da sinjtagit unun iyin anjan Parisi aminon kiwit. ¹⁴ Yesu da miktim ban nenjak wasanek dabilnikon wiririkban sinjtagit unun Sabat bisapmon agit. ¹⁵ Unun do anjek Parisi amin da aeni iyiwit, “Dabilgo nianjsi anjek kilek tanban sinjal?”

Yanjba yagit, “Unun da nenjak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek sinjat da yo pindakdat.”

¹⁶ Yanban Parisi amin diwari da yanj yawit, “Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pinjkop da dima yabekban apgut, yan nandamanj.”

Mani diwari da yawit, “Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi tonj yanj dima aban.” Parisi amin gen bamori yan yanek wasen ki kabi bamori awit.

¹⁷ Aeni dabili sinjtagit amin yan iyiwit, “Unun amin wasok aban dabilgo sinjak amin do nianjen amin kinda yanj nandisat?”

Yanjba yagit, “Unun kombi amin kinda.”

¹⁸ Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da sinjtagit unun do nandaba bami dima agit. Yanj nandawit do unun amin dakon menji datniyo apjil do gen yipgwit. ¹⁹ Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, “Asi on monji jil dakon? Dabili mini altagit yan yomal amin on unun? Yan kan nian anjek dabili kilektak?”

²⁰ Yoyinba menji datniyo da yan yoyigimal, “Asi, on monji nit dakon, dabili mini nanj menji da yanj anjalagit. ²¹ Mani nianjon da dabili sinjak unun nit dima nandamak. Ae

namin da dabili aban pisak, unyuno kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyanan iyinba kobogi tagi dayisak.”²² Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yan yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do menji datni da Juda amin do pasalek yan yagimal,²³ “Unun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak.”

²⁴ Kalip dabili mini egipgut amin unun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, “Pin kop man madep iminek yan teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman.”

²⁵ Yanba amin unun da gen kobogi yan yoyigit, “Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda bo dima unun dima nandisat. Mani yo kaloni nandisat, unun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot.”

²⁶ Yanban iyiwit, “Unun da niansi angamik? Nianon da dabilgo sintak?”

²⁷ Yanba yoyigit, “Nak kili dayiko dima nandayin. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi pandetni egip do anek yon, ma?”

²⁸ Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, “Gak unun amin dakon pandetni, mani nin Moses dakon pandetni ekwaman.”²⁹ Pin kop da Moses gen iyigit yan nandaman, mani unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman.”

³⁰ Yan yanba yoyigit, “Ji da gen njaknjawarisi kinda yon. Unun amin da dabilno anmilip ak, mani ji da ‘unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman’ yan yon.”³¹ Pin kop da yokwi pakpak dakon geni dima nandan yomisak

yan nandaman. Mani amin galaktokni yolek gawak iman amin unun geni nandan yomisak.³² Amin kinda dabili mini menji da yan anlagit nan amin kinda da wasok aban dabili pisagit yan kinda dima nandagiman. Miktim wasok wasogikon da egi anan obinek abisok ekwamanon gen bin kinda yan dima nandaman.³³ Unun amin Pin kop da dima yabekban apgut tam, yo kinda aripmi dima aban.”

³⁴ Yanban Parisi amin da unun gen nandanek yan iyiwit, “Menjo da gak anlagiron da abisok ekwamanon yokwigo madepsi tan gangwit da tan gaman, do gak nido nin niyin dekdal?” Yan yanek yolba wanja abigigit.

Nandan gadatni mini amin unun dabili mini yombem

³⁵ Yesu da yolba abigigit dakon gen unun nandanek wisin kan yan iyigit, “Gak Amin Dakon Monji nandan gadan imisal bo dima?”

³⁶ Yanban yan iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji unun namin? Nanyinbi unun amin nandan gadan iben.”

³⁷ Yan yanban Yesu da yan iyigit, “Gak unun amin kili kal. Gen gayisak amin unun mani.”

³⁸ Yanban amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak nandan gadan gamisat.” Yan yanek gawak imgut.

³⁹ Anakwan Yesu da yan yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yando, dabili mini amin unun sintoni, ae dabili sinton amin unun dabili mini ani.”

⁴⁰ Parisi amin diwari kapmatjok akgwit unun da gen unun nandanek yan iyiwit, “Nin kisi dabilnin mini ekwaman yan yosol, ma?”

⁴¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin ton’ yan yon,

do yokwisi dakon gen unun sigin tanj damin anan kisak.”

10

Yesu unun sipsip kila amin tagisi

¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda sipsip dam dakon wigat nanj dima pigeke kosit njwaknjwarikon da dam irak pigisak kan, unjuden amin unun kabo noknok ae amin dapmanjek yoni gwayan amin. ² Mani wigat nanj pigisak amin unun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da unun amin do yoma witdal iban pigisak. Pigi sipsipni kalonj kalonj dakon mani yanban tegi nandanakwa mibiltan yoban wanga kwan. ⁴ Kisisi wanga kin mudanakwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandan iman, do bujon yol anan kwan. ⁵ Sipsip da amin njwaknjwari dima yolgan. Tegi dima nandan iman do yan yoban sipsip si pasal kin mudon.” ⁶ Yesu da tilak gen unun yanban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat. ⁸ Amin morap mibiltok apgwit unun kabo noknok ae amin dapmanjek yoni gwayan amin. Mani sipsip da geni dima nandan yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kinda nagon abinek damon pigisak kan, Pinjkop da yokwikon nanj abidokdisak. Anjakwan unun amin damon pigi ae wanga kin gin anek jap do aripmi dima akdisak. ¹⁰ Kabo noknok unun yo kinda do dima abisak. Unun sipsip kabo timit do, ae dapban kimotni do, ae panjupbal ak do abisak. Mani nak yan do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin

tagisi unun iyi dakon egip egip paregek sipsipni panjuplugosok. ¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monen do nandanek pi asak unun sipsip dakon ami dima, do jon pinan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman kisak. Yopman kinjakwan jon pinan da obin sipsip dapman nok do anakwan wasen kwan. ¹³ Unun amin tomni timit dogin nandisak do yan asak. Sipsip tagi egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan naminjakwan nak da Datno nandan imisat. Unjuden gin sipsipno da nak nandan naminjakwa nak da sipsipno nandan yomisat. Anek sipsipno do anek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ “Nak sipsipno diwari unun on damon nani dima. Unun wanga ekwan. Unun sipsip kabi nak da ilik panabinj yopbo naga dakon tek nandakdan. Anek sipsip kabi kalonj gin egakwa kila amin kalonj da kilani akdisak. ¹⁷ Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan do Dat da nak do but dasi galak tanj namisak. ¹⁸ Amin kinda da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen. Egip egipno parekgen ae abidoken unun dakon yan dagok unun nagon tosok. Dat da yanji abenj dosi yagit.”

¹⁹ Juda amin gen unun nandanek aeni wasen ki kabi bamori awit. ²⁰ Morapmi da yan yawit, “Konj kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandan?”

²¹ Yan yanakwa diwari da yawit, “Gen yosok unun konj toj amin dakon gen nanj dima yosok. Konj da dabili mini amin aripmi dima anjmilip agagi.”

Juda amin da Yesu uwal anj imgwit

22 Unun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unun kalip Telagi Yut Madepni ankaluk awit unun do nandanek egipgwit. 23 Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kinj Ap Tamo yan yawit unudon agipgut. 24 Agakwan Juda amin da abinj Yesu anjwasinj agek yan iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyinj tenjenjeki? Gak asi Kristo kan, yanjkwok nomansi a.”

25 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayigim, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namin aminsi kinda Datno da manon pi morap asat unun da tagi dolisak. 26 Mani ji unun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandan gadanj naman. 27 Nak sipsip kabino nandan yomisat. Unun tekno nandanek nolgan. 28 Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron ban aripmi dima gwayesak. 29 Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanek wukwisi egisak, do amin kinda da kisitnikon ban aripmi dima gwayesak. 30 Dat gat nit kalonji ekwamak.”

31 Juda amin da gen unun nandanek aeni tip timigek anakba kimotjak do awit. 32 Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unun pi agimgwan ni pi nan agim do nandanek tipban nit do an?”

33 Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do anek tipban dima gitnen. Gak amin isali kinda da nak Pinjkop yan yanek Pinjkop kulabisal unun do anek gitdaman.”

34 Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban papiajikon Pinjkop dakon gen kinda yan tosok:

‘Nak yan dayisat, ji unun pinjkop.’
35 Pinjkop da papiaikon gen tonj unun bamisi gin. Kalip Pinjkop da amin do geni yoyinj tenjenjek ji pinjkop yan yoyigit. 36 Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do ‘Nak Pinjkop dakon Monji’ yan yanapbo ji nido ‘Gak Pinjkop kulabisal’ yan yon? 37 Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak. 38 Mani nak asi pini asat. Yanjo, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unun kanek nandan gadat ani. Anek yanji nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat.”

39 Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

40 Kinj Jodan Pakbi pudanek aeni Jon da kalip amin telagi pakbi sonj ingut unun kokupmon panji egipgut. 41 Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abinj yan yawit, “Jon unun geni panjeban asak do wasok tapmimi tonj dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit.” 42 Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadanj ingwit.

**Yesu unun Judia ae
Jerusalem kinjakwan kila
amin da anjakba
kimotjak do nandawit**
(Kilapmi 11-12)

11

Lasarus kimakgit

1 Amin kinda mani Lasarus unun sot agit. Kokupni unun Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. 2 Unun Maria da pakbi kibanj tonj tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun

dan gwi nanj ikdigan ban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi. ³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unun sot asak."

⁴ Yesu gen unun nandanek yan yagit, "Unun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pin kop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak."

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut. ⁶ Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandanek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. ⁷ Egi mudanek pan detni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kiner."

⁸ Yan ban pan detni da iyiwit, "Yoyin det, apmasok Juda amin da gak tip ban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandanek aego tobil kik do yosol?"

⁹ Yan ba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kind a dakon ten teni unun 12 awa ton. Amin kind a gildat kalba kosit agipjak kan, miktim dakon ten teni kosok, do aripmi dima man potjak. ¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kan, ten teni mini do anek kesal an atjak." ¹¹ Yesu yan yan ek ae kind a gat yan yagit, "Not nin Lasarus unun yum dip mini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak."

¹² Pan detni gen unun nandanek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, yum dip min pokdok kan, sotni dagan kin jakwan kilek tosak."

¹³ Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yan ban pan detni da asi dip min pokdok yan nandawit. ¹⁴ Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan ten ten an ek yan yoyigit, "Lasarus unun kili kimakgit, ¹⁵ mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat

pan teban ak do nandisat. Kili unudon kino."

¹⁶ Yesu da gen yan mudan ek wan Tomas, mani kind a Yayat yan iyiwit, unun da pan det notni diwari yan yoyigit, "Ninyo kisi unun gat kin ek kisi kimotnen."

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

¹⁷ Yesu Betani kokup mon altan ek Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan to sok yan nandagit. ¹⁸ Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak to sok. ¹⁹ Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but pan teban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

²⁰ Mata unun Yesu obisak yan nandan ek Maria yutnon yipman ek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. ²¹ An ek Mata da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. ²² Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pin kop yo nian en kind a do bisit iyin bi unun da tagi gamjak yan nandisat."

²³ Yan ban Yesu da iyigit, "Olapgo unun pidokdisak."

²⁴ Yan ban Mata da iyigit, "Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madep mon don pidokdisak yan nandisat."

²⁵ Yan ban Yesu da iyigit, "Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kind a nak nandan gadan namin ek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. ²⁶ Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unun amin wasol dima kimotdan. Gen unun yagit unun nandabi bami asak, bo dima?"

²⁷ Yan yan ban Mata da iyigit, "Amin Tagi, asi gak Kristo, Pin kop dakon Monji, miktimon apjak do yan bi amin yan nandan gamisat."

Yesu Lasarus do bupmi nandanek kunam takgit

²⁸ Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayangok yan iyigit, “Yoyinet da abik da gak do yosok.” ²⁹ Maria gen unun nandanek tepmisi pidan Yesu kok do kigit. ³⁰ Yesu unun kokupmon dima obinej Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. ³¹ Juda amin Maria dakon but anteban ak do yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidan wanja pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanek bunon yolgwit.

³² Maria Yesu akgiron kin kanek kandapmikon man pakek yan iyigit, “Amin Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit.”

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit. ³⁴ Anek yoyigit, “Ji bumjotni dukwan yipgwit?”

Yanban yan iyiwit, “Amin Tagi, abinej ka.”

³⁵ Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kanek Juda amin da yan yawit, “Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tan imgut.”

³⁷ Mani amin diwari da yawit, “Unun da dabili mini amin anmilip aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpuluganjakwan kimakgit?”

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nan sogpwit. ³⁹ Yesu yan yagit, “Ji tip madep aba kwan.”

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, “Amin Tagi, abisok tanban gildat 4

kabi asak, do yan anen kan, kiban madepsi akdisak.”

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kan, gak Pinjok dakon tapmim madepni kokdisal.” ⁴¹ Yan yanjakwan tip madep aba kinjakwan Yesu kwen sintanban wigakwan yan yagit, “Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat. ⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgan unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do anek gen unun gayisat.” ⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, “Lasarus, wanja pi!” ⁴⁴ Yan iyinban amin kimakbi imal nan kisit kandap tomni dabilyo wamgwit walimbil wanja pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, “Imalni witdalek yipba kisak.”

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da yo agit unun kanek nandan gadan imgwit. ⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit. ⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, “Nian ano? Unun amin wasok tapmimi ton morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum konej kan, unun da wasok morapmi yan gin anakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anakwa Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panupbal akdan.”

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, “Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi

do anek amin kalonj da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonej kan, unun da tagi dima asak.”

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anek kimotjak do yagit. ⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pinjok dakon minjat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalonj yop do anek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan panjosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anek unun kokup yipmanek miktim amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unudon kwan panjetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abij anpakni yolek iyi Pinjok da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Anek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nian nandan? Jap noknok bisap madep abij kosak bo dima?” ⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan kili yoyiwit, “Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinjban abidan dam tebanon yipnenj.”

12

Maria da pakbi kibanj ton tagisi nanj Yesu sonjimgut

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak altosak unun

bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni. ² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ Nanakwa Maria da pakbi kibanj ton tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yumanj nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidanek Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busunj dangwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibanj da yut kisi ilimik mudagit.

⁴ Yan anakwan panjetni kinda mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit, ⁵ “Unun pakbi kibanj ton tagisi aminon monej 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi.” ⁶ Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anek dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinda Yesu gat panjetni gat dakon monej kinam kila agit, do bisap morapmi monej yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unun nandanek yan yagit, “Minjat on yum koni. Nak kimokgo sonj naminek kimakbi tamokon nepni unun bisap do pakbi on anjoman agit. ⁸ Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdamanj.”

Lasarus anakba kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandanek unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do apgwit. ¹⁰⁻¹¹ Yesu da

Lasarus aban pidañban kanek Juda amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinjek nandan gadanj imgwit. Yanjo, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anjakwa kimotjak do gen panjosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit.

¹³ Nandanek jobban dakon tami mandanj timik Yesu kok do kokup pap da wanja pigiwit. Pigekek gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pinjok anjksino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami ton egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami ton egisak.”

¹⁴ Yan yanjakwa Yesu da donki kinda kan unun da kwenon yikgit. Yan anjakwan Pinjok da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit.

¹⁵ Gen unun yan:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

¹⁶ Unun bisapmon panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani bunon don man madep panjakwan gen papiakon mandabi unun Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo animgwit unun papiakon gen ton ununyo kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba iren

tagit. ¹⁸ Wasok tapmimi ton agit unun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit. ¹⁹ Yan anjakwa Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo morap an im do nandaman unun aripmi dima anej. Pindakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjok gawak im do Jerusalem egipgwit unun bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unun Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abaman.” ²² Yanba Pilip da kin Andru iyinban kisi Yesukon kinjek gen unun iyigimal.

²³ Iyibal yagit, “Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unun kwan tosok. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan. ²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosok kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal animjak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Nak do oman asak amin unun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipden. Nak do oman asak amin unun Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Abisok butno jik tosok. Ni gen nan yoken? ‘Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki’ yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unun pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpap abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, "Nak mano anpap abo madepsi agit da aeno akdisat." 29 Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek diwari da yawit, "Kiririn asak" ae diwari da "Anjelo kinda da gen iyik" yan yawit.

30 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gen unun nandayin unun naga do anek dima, ji do anek altak. 31 Abisok Pinjokop da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktim dakon kila amin madep yolban kikdisak. 32 Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan," 33 (Yesu unun kosit nianjon da kimotjak unun nandani do tilak gen unun yagit.)

34 Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, "Kristo unun altanek dagok dagogi mini egipdisak, Pinjokop dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unun namin amin kinda?"

35 Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Bisap pisipmisok tentenji ji gat egipjak. Pilin tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tentenji tanakwan gin tentenikon agipni. Amin pilin tukgwan akwan unun dukwan kwan unun dima nandan. 36 Abisok tentenji ji gat egakwan gin egip egipji tentenikon tosok yanji nandanek tentenji dakon monjini dagoni."

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyin mudanek dima koni do yopman kin pasilikon egipgut. 37 Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit. 38 Yan anjakwa kombi amin Aisaia da gen

yagit unun bami ton agit. Gen unun yan:

"Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandaban bami agit?"

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yolnban kagit?"

39-40 Ae gen kinda gat yan yagit:

"Yo kinda dima koni yan do Pinjokop da dabili pansopgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut."

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit. 41 Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit. 42 Yan di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yankwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yutnikon ban yolba wanga egipni unundo si pasalek yankwok dima awit. 43 Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjokop da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen dagin amin kokwin akdisak

44 Yesu da tebaisi yan yagit, "Amin kinda nak nandan gadan namisak, unun amin nak kalon nanjin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak. 45 Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok. 46 Nak miktimon tentenji da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. 47 Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. 48 Mani amin kinda nak manji naminek geno

12:32: Jn 3.14 12:33: Jn 19.6 12:34: Kap 110.4; Ais 9.7; Dan 7.14 12:35: Jn 8.12
12:36: Ep 5.8 12:38: Ais 53.1 12:39-40: Ais 6.10 12:41: Ais 6.1 12:42: Jn 9.22
12:43: Jn 5.44 12:45: Jn 14.9 12:47: Jn 3.17

dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da yoken do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yoken dosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yansi nandisat. Yan do anek gen nayigit unun banjin yosot.”

**Yesu da panjetni
yopman degek tobil
Datnikon wigik do
yoyigit**

(Kilapmi 13-17)

13

Yesu da panjetni dakon kandap pakbi ban sugagit

¹ Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altanakwan Yesu on miktim yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon panjetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yominakwan wigi bisapni mudagit.

² Pilindo Yesu gat panjetni gat jap nanek yigkwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ Yesu yansi nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pin kopmon da apgum, do ae Pin kopmon tobil kikdisat yan kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal dubakni kukwan yipmanek pakbi son wiririt imal kinda abidanek kogikon wangut. ⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa panjetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi

son wiririt imal kogikon wangut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak panjetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busunno kisi sugoki.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni banjin sugosak. Yan aban giptimni kisi kilegisi akdan. Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu panjetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil panji tamonikon yikgit. Panji yigek yan yoyigit, “Nak da yo an damisat unun dakon mibili di nandan? ¹³ Ji da nak Yoyin det ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani. ¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyin detji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani. ¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan gin ani. ¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen ankisak amin da yabet amin dima yapmandak. ¹⁷ Ji nak da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan gin ani kan, kisik kisik akdan. ¹⁸ Nak ji kisi do dima

yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandan yomisat. Mani Pinjkop da papiakon gen tosoq unun bami toj akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anjenokdok.’

¹⁹Yo unun dima altanakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tanakwa yan si nandan gadani, Nak Naga Unun Amin. ²⁰Asisi dayisat, amin kinda pi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin nak nan but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pinjkop nak yabekgit unun nan but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak

(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

²¹Yesu gen unun yanek burigwan da jigisi nandanek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwal da kisiron nepdisak.”

²²Gen unun yanban panjetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. ²³Panjetni kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun Yesu da ilejikon yikgit. ²⁴Saimon Pita da busunji da tilak an iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyin ka.”

²⁵Iyiban unun panjetni da Yesu da kapmatsisok kinjek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

²⁶Yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda bret diwat on idapgwan sibinek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yan yanek bret idapgwan sibinek Judas do imgut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

²⁷Judas bret unun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anjakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.” ²⁸Amin

morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit. ²⁹Judas unun monen kila agit. Do amin diwari da Judas kin Pinjkop gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do monen yomjak do iyisak yan nandawit. ³⁰Judas bret diwat unun abidanek unudon gin wanga pigigit. Wanga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kinda panjetni do yomgut

³¹Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pinjkop yo kisi man madep panek ³²Monji do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

³³“Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipnen. Nak kinapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

³⁴“Nak gen teban kalugi kinda damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani. Nak ji do but dasi galak tan damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. ³⁵Ji disikon notji do but dasi galak tan yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golben? Nak gak do anek tagi kimokgen.”

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokgen yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandan imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pinjopmon tosoy yan si nandani, ae egip egipji nagon tosoy yan si nandan namni. ² Datno da yutnon yut buri morapmisi tonj. Yan dima kan, gen unun aripmi dima dayikom. ³ Nak kin ji dakon tamo panjoman anek, aeno tobil abin ji timikgo panji nak gat egipnenj. ⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandanj.”

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandanaj. Do nianon da kosit unun konenj?”

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njaknjari kinda dimasi tosoy. Nak kalongin. ⁷ Nak do pakyan si nandanj namenj tam, Datnoyo kisi tagi nandanj ibam. Abisok da wasanek unun nandanj iminek kili unun konj.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolinbi nin dakon but mudanban.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipgumanj, mani nak dima nandanj namisal, ma? Amin kinda nak nandisal unun Dat nanj kosok. Gak nianon

da Dat nolinbi kono yan yosol? ¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandabi bami asak. Mani geno do nandabi bami dima asak kan, wasok tapmimi tonj morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² “Asisi dayisat, nak nandan gadanj namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanek madepsi akdisak. ¹³ Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun akdisat. Yan abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴ Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nak do but dasi galak tanj namanj kan, yo morap ani do yagim unun guramitni. ¹⁶ Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷ Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima konj, ae dima nandanj iman. Mani ji da nandanj iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depmanj dekgo menj datyoni mini da tilagon dima egipdanj. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima nandakdanj. Mani ji da nak nandakdanj. Nak egisat, do jiyo kisi yan gin egipdanj. ²⁰ Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwanj,

ae nak jikon egisat, yanſi nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagim unun nandanjek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tanj namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tanj namisak unun amin do Datno da but dasi galak tanj imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tanj iminek naga nanj yoliko kokdisak.”

²² Yesu da yanj yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yanj iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninbanj gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

²³ Yanban Yesu da yanj iyigit, “Amin kinda but dasi galak tanj namjak kanj, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tanj imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipneſ. ²⁴ Amin kinda but dasi dima galak tanj namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandanj unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

²⁵ “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat. ²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unun da yo morap do dayinetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdanj.

²⁷ “But yawot jikon yipmanjat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minjat amin da damanj unuden dima. Do butji jik tanjakwa pasol pasol dima ani. ²⁸ Gen kinda dayiko nandawit unun yanj ‘Nak depmanj kikdisat. Anjek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tanj namanj kanj, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak njwapmanjak. ²⁹ Yo morap don no-

man tanj mudanjakwa nandanj gadat ani yanj do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ “Bisap dubak gen dima yonej, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun apdisak. Unun da nak aripmi dima abinj nepjak. ³¹ Mani miktim amin da nak da Dat but dasi galak tanj imisat yanj nandani unun do anjek yo morap abenj do Dat da nayigit unun da aripmonsi asat. Kili pidanba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

¹ Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin. ² Kiliſno morap bami dima toj unun Dat da mandanj maban kwanj. Anjek kiliſno morap bami toj unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unun da ji kili suganj panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanjbenba nak da jikon sanjbekeſ. Wain kiliſi obikon dima sanjbesak kanj, bami dima tosak. Yanjin jiyo nagon dima sanjbeni kanj, bami dima tokdanj.

⁵ “Nak naga wain obi ae ji kiliſno morap. Amin kinda nagon sanjbenban nak unun aminon sanjbekeſ kanj, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipmanj degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶ “Amin kinda nagon toktogi dima sanjbesak kanj, unun amin kiliſi yokwi yombem. Kiliſi unuden amin da mandanj yopba kibidanba panj muwuk kindapmon sisonj.

⁷ “Ji nagon toktogi sanjbeni ae geno jikon tosak kanj, yo nido galak tanjek bisit ani unun dakon bami noman tanj damdisak. ⁸ Ji bami morapmisi tanjba amin da dandaba nak dakon panjetnosi akdanj. Yanj aba Datno da man madep pakdisak.

⁹ “Dat da nak do but dasi galak tanj namisak, yanj gin nak da ji do

but dasi galak taŋ damisat. Nak ji do but dasi galak taŋ damisat, ji toktogisi unun kagagwan egipni. ¹⁰ Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak taŋ namisak unun da kagagwan egisat. Ji yaŋ gin nak dakon gen teban guramitni kaŋ, but dasi galak taŋ damisat unun da kagagwan egipdaŋ. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon taŋakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yaŋ do aŋek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unun yaŋ: nak da ji do but dasi galak taŋ damisat, jiyo yaŋ gin disikon notji do but dasi galak taŋ yomiŋ yomiŋ ani. ¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak taŋ imiŋek unun paŋpulugok do aŋek egip egipni paretjak kaŋ, amin do but dasi galak taŋ yomyomni unun da aŋpak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmaŋdak. ¹⁴ Ji gen teban on dayisat unun guramitni kaŋ, ji nak dakon notnoni kabi akdaŋ. ¹⁵ Oman monji unun amin tagini da yo morap asak unun dima nandaŋ. Unun do oman monjino yaŋ aeno dima dayiken. Gen morap Datnokon nandagim unun kili dayigim. Yaŋ agim do ji notnoni yaŋ dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipner do ji da dima manjiŋ nepgwit. Nak ji gat egipner do manjigim. Aŋek ji kiŋ pi aba bami dima yokwi taŋek toktogi toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unun Dat da tagi damjak. ¹⁷ Gen tebano unun yaŋ: Ji disikon notji do but dasi galak taŋ yomiŋ yomiŋ ani.”

Miktim amin da paŋdet do nandaba yokwi tok anyomdaŋ

¹⁸ Yesu da sanbenek yagit, “Miktim amin da nandaba yokwi tok aŋdaba kaŋ, yaŋsi nandani, mibitok nak do yaŋ gin awit. ¹⁹ Ji

miktim amin da tilagon egipni kaŋ, miktim amin da notnin di yaŋon da but dasi galak taŋ damdaŋ. Mani ji on miktim dakon amin dima. Nak da ji on miktimon baŋ kili manjiŋ depgum. Unun do aŋek miktim amin da nandaba yokwi tok aŋdamaŋ. ²⁰ Gen dayigim unun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmaŋgaŋ.’ Nak yokwi aŋnamgwit kaŋ, jiyo kisi yokwi yaŋ gin aŋdamdaŋ. Ae nak dakon gen guramigwit kaŋ, ji dakon gen kisi guramitdaŋ. ²¹ Ji nak nolgaŋ do aŋek yokwi aŋdamdaŋ, nido Dat nak yabekban pigim unun dima nandaŋ iman.

²² “Nak piŋek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak piŋek gen kili yoyigim, do amin kinda da ‘nak dima nandaŋek sun agim’ yaŋ yogogi mini. ²³ Amin kinda nak do nandaban yokwi tok aŋ namisak, unun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok aŋ imisak. ²⁴ Nak unun da binapmon pi tapmimi toŋ amin kinda da dima agit unun baŋ agim. Yaŋ dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak da wasok tapmimi toŋ agim unun pindakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok aŋnimaŋ. ²⁵ Yaŋ aba gen teban papianikon gen kinda tosok unun bami toŋ agit. Gen unun yaŋ:

‘Isal dogin amin da nandaba yokwi tok aŋ namgwit.’

²⁶ “Paŋpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Unun da Daron da piŋek mibilno do yaŋ tenŋek akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasaŋek egipgumaŋ da ekwamaŋ, do jiyo kisi nak do yaŋ tenŋek ani.”

15:10: Jn 14.15; 1Jn 2.5 15:12: Jn 13.34

15:17: Jn 13.34 15:19: Jn 17.14 15:20:

35.19; 69.4 15:26: Jn 14.26

15:13: Jn 10.11; 1Jn 3.16 15:14: Mt 12.50

Jn 13.16 15:23: Lk 10.16 15:25: Kap

16

1 “Gen unun nandan gadatji dima wıtdal kini do anek dayısat. 2 Muwut muwut yutnikon ban ji dolek unun gat dima muwutni do yanşop an damdan. Bisap kında apjak, unudon amin da dikba kımagakwa unun amin da nin da Pinşkop do yo tagisi an imaman yan nandakdan. 3 Unun Dat dima nandan iman, ae nakyo kisi dima nandan naman. Yanđo, yo morap unun an damdan. 4 Mani abisok yo unun altokdan do kili dayın mudat, do don amin da yo unun an daba gen on dayısat unun do nandani.”

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanbenek yagit, “Kalip naga gat kisi egıpguman do anek on gen morap dima dayıgım. 5 Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kında da ‘Gak dukon kisal?’ yan dima nayan. 6 Abisok gen on dayiko jigisi nandan. 7 Mani asisi dayısat, nak ji panşpulugok do depman dek wigikdisat. Dima wigiken kan, Panşpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigiken kan, nak da yabekgo jikon pikdisak. 8 Unun da pin pi aban miktım amin morap anşpak yokwi gat, ae anşpak kilegi gat, ae Pinşkop da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyansı nandaba pisokdisak. 9 Pi aban yokwinin madepsi tanş niman yanş pındatdan. Yokwini dakon mibili unun nak dima nandan gadan naman. 10 Ae pi aban anşpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanbenek dima nandakdan. 11 Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yanş nandani, nido on miktım dakon kila amin madep unun kobogi yokwi timıtdısak.

12 “Gen yogogi morapmi tonş, mani abisok dayiken kanş, ji arıpmi dima timıtdan. 13 Mani Gen Bamisi Dakon Wup unun da abın ji panşpuluganş gen bami morap nandaba pisokdan. Unun iyi dakon gen banş dima dayikdisak, gen nandısak unun banşın dayikdisak. Anek yo don altokdan unun do dayikdisak. 14 Unun da nak dakon gen abıdanek dayınş tenştenşban unun da nak dakon tilım madepno akdisak. 15 Daron yo morap tonş unun nak dakon. Unun do mani yatş, Wup da nak dakon gen abıdanek yanş tenştenşanş damdisak.”

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

16 Yesu da sanbenek yanş yagit, “Bisap pisıpmısok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timısok di egek donşok nandakdan.”

17 Panşdet diwarı notni yoyınş yoyınş anek yawıt, “Gen unun niyısak dakon mibili nianş? Yanş yak, ‘Bisap pisıpmısok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timısok di egek donşok nandakdan.’ Ae yanş yak, ‘Unun dakon mibili unun yanş: nak Daron kıkdisat.’ 18 ‘Bisap pisıpmısok’ yanş unun mibili nido yak? Gen unun dakon mibili dima nandan.”

19 Yesu unun do nayıkdanş yanş pındagek yanş yoyıgıt, “Gen unun yat dakon mibili nandak do disi gin yonş, ma? Yanş dayıt, ‘Bisap pisıpmısok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae bisap pisıpmısok egek ae donşok nandakdan.’ 20 Asisi dayısat, ji kunam madepsi tatdanş, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdanş. Mani miktım amin da kisik kisik akdanş. Butji wagılsı yokwi tokdanş, mani but yokwisi dakon kulabıgi donş kisik kisik madepsi nandakdan. 21 Minşat kında monşı altok do anşkwan

tepmi madepsi nandisak. Mani monji altanakwan tepmi unun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miktimon kili altosok unun do kisik kisik asak. ²² Unun da tilak ji abisok but yokwi anj. Mani aeno dandaken bisapmon kisik kisik akdanj. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ Unun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdanj. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kanj, unun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yanj anjek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miktim dakon tapmim kili abigit

²⁵ Yesu da sanbenjek yanj yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayikenj. Dat do nomansi dayinj tenjentokdisat. ²⁶⁻²⁷ Nak da ji do anjek Dat bisit iyikenj yanj dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak tanj namanj, ae nak Pinjkopmon da apgum yanj nandaba bami asak. Yanj anj, do Dat da iyi but dasi galak tanj damisak. Do unun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdanj. ²⁸ Nak Daron da miktimon pigim. Ae abisok miktim yipmanjek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yanj yanban panjet kabini da yanj iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yanji nandananj, gak yo morap kili nandanj mudosol, ae amin da dima gayinjakwa gaga tagi yoki. Unun do anjek gak Pinjkopmon da apgul yanji nandano bami asak.”

³¹ Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Abisok ji kili nandanj gadat anj, ma? ³² Nandani, bisap kili kwantak. Asi bisap kili unun, do ji biripmigi

yutjikon kinj kinj akdanj. Yanj anjek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipbenj. ³³ Ji nagon gadanek butji yaworisi tanjakwa egipni, yanj do anjek gen on dayisat. Miktimon egipni bisapmon jiggi noman tanj damdanj. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi atni. Nak da miktim dakon tapmim kili abinj yipgum.”

17

Yesu iyi do bisit agit

¹ Yesu panjet kabini gen unun yoyinj mudanek Kwen Kokup sinjanek bisit yanj agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kanjo Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yanj mudanj imgul. Yando, amin morap imisal unun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unun yanj: amin da gak Pinjkop kalonjisi bamisi yanj nandanj gamanj, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yanj gin nandanj iman. ⁴ Gak da pi morap namgul, unun pi anj mudoko miktim amin da tilimgo kili kawit. ⁵ Dat, miktim dima noman tanjakwan nak gak gat egek tilimno tanj namgut. Abisok gak da injamon unun tilim aego nabi.

Yesu panjetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miktimon banj namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyinj tentenagim. Unun amin gak dakon banj nak do nabi gak dakon gen guramikgwit. ⁷ Abisok yanji nandanj, yo morap namgul unun gak dasi namgul yanj nandanj. ⁸ Nido gen morap namgul unun yoyiko abidawit. Anjek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgil, yanji nandaba bamisi asak. ⁹ Nak unun amin kabi do

bisit asat. Miktim amin kisi do dima asat. Ujun amin kabi namgul unjun gak dakon amin kabigo, do unjun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin kabi unjun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unjun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanjek man madep namañ.

¹¹ “Nak gagon obijek miktimon sanbenjek dima egipben. Mani unjun amin kabi da miktimon sigin egipdan. Telagi Dat, mango tapmimi tonji namgul unjun nan panjutnoki. Yan anaki nit da kalonji ekwamak, unjun amin kabi da kalonji yan gin egipni. ¹² Nak unjun gat egipguman bisapmon man namgul unjun nan panjutnanapbo tagisi egipgwit. Ujun amin kabikon da amin pasiljak do yanbi unjun dagin pasilgit. Yan anakwan Pinjop da papiakon gen unjun do mandabi unjun bami tonj agit.

¹³ “Nak abisok gagon opben, mani kisik kisikno da unjun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot. ¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unjun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktim amin da nandaba yokwi tok an yomgwit. ¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Panjutnanaki Yokwi Ami da dima panjupbal asak yan do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unjun kisi on miktimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen unjun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi unjun da burikon pi aban gakdosi amin ani. ¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yanjin nak da amin kabino miktimon yabekdat. ¹⁹ Ujun amin da gakdosi amin ani do anjek egip egipno kalonjak do

gamisat.

Yesu nandan gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unjun amin kabi do gin bisit dima asat. Ujun amin kabi da gen yanakwa nak nandan gadan namni amin unjun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yan gin unjun amin kabi da but kalonji egipni do bisit asat. Ujun amin nit gat egapno miktim amin da asi gak da nak yabekbi pigim yan nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² Nit kalonji ekwamak yan gin unjun amin kalonji egipni, yan do tilim namgul unjun kili yomgum. ²³ Nak unjun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalonji egipni do nandisat. Yan egakwa miktim amin da gak da nak yabekbi pigim yan nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak tan namisal yan gin gak da unjun amin do galak tan yomisal yan nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, minjat amin nak do namgul unjun nak da egipben kokupmon nak gat kisin egipnen do nandisat. Tilim namgul unjun koni do nandisat. Yo morap dima noman tanakwa but dasi kilisi galak tan namgul, unjun do anjek unjun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miktim amin gak dima nandan gaman. Mani nak nandan gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yanji nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unjun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak tan namisal yan gin unjun amin kabi da amin do but dasi galak tan yomni, ae nak unjun amin kabikon egipben, yan do sigin sanbenjek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi panjek kimagit da aeni pidagit
(Kilapmi 18-20)

18

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit an mudanban panjet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanjek kiwit. Unjun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat panjet kabini gat unjun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat panjet kabini gat unjun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unjun pigaga kan nandanjo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unjudon kiwit. Obip amin unjun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unjun amin kabi lam ae kalinj ae emat dakon yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman tanj imdan unjun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kin unjun amin kabi yan yoyigit, "Ji namin nan wisanj?"

⁵ Yoyinban yan yawit, "Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman."

Yanba Yesu da yoyigit, "Nak unjun mani." Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unjun amin kabi gat kisi akgwit. ⁶ Yesu da "Nak unjun mani" yan yanakwan amin unjun timisok di duwalik kinjek miktimon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, "Ji namin nan wisanj?"

Yoyinban yawit, "Yesu Nasaret amin."

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak kili dayit, nak unjun mani. Ji nak wisanj kan, on amin kabi yopba kini." ⁹ Yan yanban gen kinda kalip yagit unjun bami tonj agit. Gen unjun yan: "Amin kabi unjun nak do namgul unjun kinda dima yipbo pasilgit."

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin

dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandanj dagagit. Oman monji unjun dakon mani Malkus. ¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, "Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi pakenj do nandisak unjun dima pakenj yan nandisal, ma?"

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanjek nap teban nan abisiwit. ¹³ Yan anjek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unjun Kaiapas dakon yopmi. Unjun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ Unjun da kalip Juda amin yan yoyigit, "Amin kalonj kinda dagin amin morap kisi do anjek kimotjak kan, unjun tagi."

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae panjet kinda gat Yesu yol ananj kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unjun panjet nandanj imgut, do Yesu yol ananj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit. ¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do panjet unjun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandanj imgut unjun da kin oman minjat kinda yoma kila agit unjun iyinjek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minjat unjun yoma kila agit unjun da Pita yan iyigit, "Gak unjun amin dakon panjetni kinda bo?"

Iyinban Pita da yagit, "Nak dima."

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasiyek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan (Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu pan~~det~~ kabini do iyigit ae yoyin~~det~~ agit kisi do iyigit. ²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin~~det~~ ten~~det~~ jagim. Muwut muwut yutnikon yoyin~~det~~ dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin~~det~~ dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. ²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan.”

²² Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?” ²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witdalek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaipaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit (Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon pan~~det~~etni kinda, ma?”

Yan iyin~~ba~~ yoyigit, “Nak pan~~det~~etni kinda dima.”

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

²⁷ Iy~~in~~ban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanakwan unudon gin pup yagit.

Yesu Pailaron ankiwit (Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaipas dakon yut yipmanek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido pigine~~det~~ kan Pin~~det~~kop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin an~~det~~su~~det~~ akdaman yan nandawit. ²⁹ Wan~~det~~ga joman~~det~~ agakwa Pailat da pin~~det~~ yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

³⁰ Yanban yan iyiwit, “Unun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima an~~det~~opnom.”

³¹ Yan~~ba~~ Pailat da yoyigit, “Disi abidan an~~det~~ki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda an~~det~~atno kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.” ³² Gen unun yan~~ba~~ kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyin~~ban~~ ophan yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unun gaga nandanek yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan an~~det~~an nagon an~~det~~oben. Gak ninan agil?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila

Asat unun kokup njawakwari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minat amin morap yoyiker do on miktimon pigim. Mibili yan do men da anlagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmangan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anadni do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyinek aeni wanga Juda aminon pikek yan yoyigit, “Nak da gulusun kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot. ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan wital yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek baljawit. ² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit. ³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyinek mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wanga aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon abiko yansi nandan imni, nak da unun amin gulusunni kinda agit do gen yan

imnen da arip dimasi kosot.” ⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanga pigit. Pinakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabit, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do ‘Nak Pin kop dakon Monji’ yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok.”

⁸ Pailat gen unun nandanek mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit. ⁹ Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, “Gak dukon nani?” Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. ¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, “Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin tosok. Gak unun dima nandisal, ma?”

¹¹ Yanban Yesu da iyigit, “Pin kop kwen egisak unun da tapmim dima gangut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak.”

¹² Pailat gen unun nandanek Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidanek yan yawit, “Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin

madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni.”

¹³ Pailat gen unun nandanek Yesu anan wanga abigigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalijbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yityit tamo kinda tosok unudon yikgit. (Unun tamo Ibru genon da Gabata yan yon.) ¹⁴ Anwa Yapyap Bilak do nandanek jap pankosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, “Kabit, kila amin madepji oni.”

¹⁵ Yanban yan tidanek yawit, “Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anakgit!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Kila amin madepji tilak kindapmon anakgen do nandan?”

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, “Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalongin!”

¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon anan do emat amin da kision yipban abidan ankiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanek miktim tim kindakon kiwit, mani Busur Kidat. Ibru genon da Golgata yan yon.

¹⁸ Unudon tilak kindapmon anakgit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanakwa Yesu binapmon akit.

¹⁹ Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgit. Gen unun yan, YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI ²⁰ Unun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi mandawit. Yesu anakgit miktim tim unun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen unun

manjiwit. ²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yan iyiwit, “Juda amin dakon kila amin madepni” yan dima mandaki. Gen yan mandaki: ‘On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.’”

²² Yanba Pailat da yagit, “Yum koni. Gen kili mandat unun dagin tosak.”

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anagek imalni timikgit. Timigek kokwin 4 kabi anakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni unun mini imal diwat kaloni nan bupbi kawit.

²⁴ Yan kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Dima pudonej. Namin da abidosak yan do satu wasok anej.” Yan yanek yan gin aba Pinkep da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Imalno kokwinigek timikgit, ae namin da paba pigikno abidosak yan do satu wasok awit.”

Do emat amin da yan awit.

²⁵ Yesu dakon meni, ae meni dakon padige, ae Maria unun Klopas dakon minatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, unun minat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgit.

²⁶ Yesu da meni gat ae pandet but dasi galak tan ingut unun kapmatjok akbal pindagek meni yan iyigit, “Minat, on gak dakon monjigo.” ²⁷ Ae pandet unun yan iyigit, “On gak dakon menjo.” Unun bisapmon da wasanek pandet unun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

28 Yesu pi morapni kili unun mudosok yan nandanek, ae Pinjop da papiakon gen kinda tosoq unun bami tonj asak dosi nandanek yan yagit, "Tekno bap tosoq." Gen unun yanjakwan 29 wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidan wainon sibiŋba tujanban, isop kindap dakon kilinjikon walik yipba Yesu da dulumon wigigit. 30 Wikwan Yesu da wain nanek yan yagit, "Kili unun mudosok." Yan yanek busunji tadik pinjek wupni yipban kigit.

Emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi sugagit

31 Kili Sabat bisap dakon yo panthagap ak gildat agit. Unun Sabat unun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni panjini yanon da yawit. 32 Yanba emat amin da kinj amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit. 33 Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anjak jokgalgwit. 34 Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nanj sugagit. Suganban unudon gin pakbi yawiyo da pakgwit. 35 Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan tenjenok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan tenjenosok. 36 Yo unun aba Pinjop da papiakon gen kinda tosoq unun bami tonj agit. Gen unun yan: "Kidatni kinda dima anjak jokgal-dan."

37 Ae Pinjop dakon gen kinda gat yan tosoq:

"Amin da giptimi sugawit unun kokdan."

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

38 Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kinj Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban anjiskas do iyigit. (Josep unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si anjisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kinj Yesu dakon bumjotni anjigit. 39 Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kinj kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kibanji tonj tagisi di timik panjapgut. Unun kindap bamori dakon gawonji ban iktagilek wasawit. Yo kibanji tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. 40 Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek yo kibanji tagisi unun tagal ingumal. Yan anek imal tagisi ban gwilikgimal. Unun Juda amin da anjagon amin kimakbi do yan an. 41 Yesu tilak kindapmon anjakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagagwan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. 42 Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panthagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anji unjungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

1 Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanjakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma soggwit dakon tip kili antobilba kigit kagit. 2 Yan kanjek timtim yanjek kinj Saimon

Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tan imgut unun bamot yan yoyigit, "Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman."

³ Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit. ⁵ Kin pagadanek kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wamgwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironikbi da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigi pindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanja agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadanek kimakbi tamogwan wisigit. ¹² Wisinek anelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busunji da tagiron yikgit, anakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, "Minjat gak kunam nido takdal?"

Yanbal yan yoyigit, "Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat." ¹⁴ Yan yanek tobil Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

¹⁵ Kili Yesu da yan iyigit, "Minjat gak nido takdal? Gak namn nan wisisal?"

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandanek yan iyigit, "Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayinbi kin abidan anjopen."

¹⁶ Yanban Yesu da yagit, "Maria!"

Yanban Maria da tobil Ibru genon da yan iyigit, "Rabonai." (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyinjet.)

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, 'Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pinjopno ae ji dakon Pinjopji unudon wigiken.'"

¹⁸ Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin panjet kabi yan yoyigit, "Amin Tagi nak da kili kat." Yan yoyinjek Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Panjetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

¹⁹ Sonda pilin kaga panjetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma benjan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, "Butji yawori tosak." ²⁰ Yan yanek kisi bamotni ae gekgekniyo yoliban panjetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

²¹ Aeni Yesu da yan yoyigit, "Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin nak da ji yabekdat." ²² Yan yanek migani pisonban panjetnikon kinakwan yan yagit, "Ji Telagi Wup abidoni. ²³ Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil

yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

²⁴ Panjetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat). ²⁵ Panjet diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kaman!”

Yan iyinba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

²⁶ Gildat 7 kabi mudanakwa panjet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma benjan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁷ Yan yoyinnek Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjinnek pindat. Anek kisitgo awin gekgeknonon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

²⁸ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pinkopno.”

²⁹ Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandanek nandan gadan naman, unun amin kisi kisi tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi tonj diwari morapmisi anakwan panjetni da pindakgwit, unun on papiakon dima mandabi. ³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinkop dakon Monjisi yan nandan gadan iminakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni panjet kabirikon altan yomgut
(Kilapmi 21)

21

Yesu panjetni diwari do altan yomgut

¹ Don aeni Yesu da panjetni Galili Pakbi idap ilenikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan. ² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan iyiwit), ae Nataniel (Galili miktin, Kana kokupmon nani kinda), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon panjetni bamori gat kisi egipgwit. ³ Saimon Pita da notni yan yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kisasat.”

Yanban yawit, “Nin kisin kinen.” Yan yanek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kinda dima ilikgwit.

⁴ Wisu dagokdosi gildat dima winakwan Yesu unun pakbi idap ilenikon akban kawit, mani unun Yesu yan dima kanba pisagit. ⁵ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan?”

Yanban yawit, “Dima.”

⁶ Yanba yan yagit, “Ji yiki bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan yanban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tujanba yik ilik awik do antidok awit.

⁷ Yan anakwa panjet Yesu da galak tan imgut unun da Pita yan iyigit, “Unun Amin Tagi mani!” Saimon Pita unun pi do anek ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da “Unun Amin Tagi mani!” yan yanban nandanek ilikba pigik kadimni ae panek pakbigwan pan magit. ⁸ Manek ilenikon kinakwan notni boron da bunon yolgwit. Yolek yikni tap kilap tujanbi walimbil ilik anan kiwit, nido bot unun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unun da tilagon gin tagit. ⁹ Kin ilenikon wigek yan pindakgwit: kindap kinda sogit da patderikon tap kilap kinda tagit, ae bretyo kisi tanba pindakgwit.

10 Pindagakwa Yesu da yan yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan di panjapgut.”

11 Yanban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilenikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan da pigi tugawit, mani yik unun dima dagagit. 12 Yesu da yan yoyigit, “Ji abin jap nabit.” Unun Amin Tagini yan kili nandan mudawit, do gen unun yanban panjetni si pasalek kinda da “Gak namin?” yan dima iyiwit. 13 Anakwa Yesu kindapmon kinjek bret ae tap kilap timigek panjetni do yomgut. 14 Yesu kimoron da pidan panjet kabonikon on altan yomgut unun da aban kosiri kapbi agit.

Yesu da Pita yan iyigit, “Gak sipsipno kila abi”

15 Jap nan mudanek Yesu da Saimon Pita yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namin kimagek on amin kabi da but dasi galak tan naman unun yapmandal, ma?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsip monin kabino upmokgi.”

16 Ae kosiri kinda gat yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namisal, bo dima?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

17 Ae Yesu da iyanban kosiri kapbi anakwan aeni yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak tan namisal?” Pita unun Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan gamisat?” yan iyigit, do buri jik tagit.

Yan nandanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, yo morap unun nandan mudosol. Nak but dasi galak tan gamisat, gaga nandisal.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak sipsipno upmokgi. 18 Asisi gayisat, gak monji gimonji egipgul bisapmon ilikba pigikgo panjek kokup dukwan kik do nandagil unudon kin kin agil. Mani amin pelan aki bisapmon, kisitgo anenagaki amin nwanjwari da ilikba pigikgo pan gaminjak gak anan kosit dima kik do nandaki unun nan anjikdan.” 19 Yesu gen on Pita kosit nianon da kimagek Pinjap man madep imjak unun do yagit. Yan yanek iyigit, “Nak nolgi.”

Yesu da panjet kinda si galak tan imgut, unun dakon gen

20 Pita da tobil panjet kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun kagit. Unun bunon yol panpan apgut. (Unun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon pibit da kapmatjok busunji unudonjok yipmanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, namin da gak uwal da kisiron gepjak?”) 21 Pita da unun amin kanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

22 Yanban Yesu da yan iyigit, “Egakan gin nak aeno tobil apber do nandaken bo dima, unun nak dakon yo. Gak nak nol.” 23 Yan yanban binap gen kinda panmuwukbi kabikon kin iren tagit. Gen unun yan: “Unun panjet dima kimotdisak.” Mani Yesu da panjet unun dima kimotjak yan dima yagit. “Egakan gin nak aeno tobil apber do nandaken bo dima, unun nak dakon yo”, unun gin yagit.

24 Unun panjet da unun yo morap dakon yan tentenjak anek gen unun mandagit. Nin nandaman, gen unun yan tentenosok unun bamisi. 25 Yesu da yo diwari morapmisi gat

agit. Yo morap agit kisi morap pa-
piakon mandanej kan, miktimon
papia unun da toni dakon tamo
aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbejek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konej: Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominjakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan: Kristo dakon pi gat, ae minjat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinjop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan: Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinjop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon panjet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni panthagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominjakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon panjet kabi da minjat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minjat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani

Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwakanwari Kabikon Pinjop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan: Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tenjawit

(Kilapmi 1.1-8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

¹⁻² Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinjop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun altan yominek Telagi Wup da tapmim iminjakwan pi ani do yoyin mudanjakwan Pinjop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. ³ Mibiltok tepmi madep panek kimakgit da bunon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon altan yomgut. Altan yominek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Pinjop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit. ⁴ Bisap kinda unun gat egek yansi ani do yoyigit, “Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim. ⁵ Jon da amin pakbi son yomgut, mani

gildat kabisok kinda egek Pinjkop da Telagi Wup son damdisak.”

⁶ Unjun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpuluganbi aenin miktimnin kila anek egipnenj bo dima?”

⁷ Yanba yan yoyigit, “Dat da yo morap ak do bisap manjigit unjun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unjun iyi kila asak. ⁸ Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panjek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tenjenoni. Ae unjudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktim kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tenjenoni.”

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unjun yan mudanakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanakwan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sintanakwa unjudon gin amin bamori imalni kwakwagi unjun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit. ¹¹ Altanek yan yoyigimal, “Galili amin ji nidosi kwen sintanek akgan? Yesu unjun abisok Pinjkop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak.”

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² Yan yoyinbal ilej Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Ilej Olip unjun Jerusalem da kapmatjok toso. ¹³ Kin altanek yut kwen nani si egipgwiron wigiwit. Amin egipgwit unjun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unjun amin kabi gat ae

minjat diwari gat ae Yesu dakon menji gat ae padik padikni gat kisi but kalonj da muwugek bisit pi sanjek sanjek awit.

¹⁵ Unjun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan ingwit. Pita unjun kabikon da pidan agek yan yagit, ¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pinjkop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unjun gen bam ton agit. Judas unjun Yesu anoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalonj agiman.”

¹⁸ Judas unjun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktim tim kinda yumanj nagit. Unjun miktimon Judas da manj sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon manj mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unjun dakon gen nandanek unjun miktim tim mani Yawi Miktim yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanjenek gen yan yagit, “Kap Papia madepmon gen kinda yan mandabi:

‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unjun papiakon gen kinda yan mandabi:

‘Kila amin pi agit unjun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan toso do amin kinda kulabigi anoman anej. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipmanj wigigit, ae amin morap nin gat sanjek sanjek egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unjun amin kinda nan kulabik anej. Unjun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unjun do yan tenjenok anej.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unjun Basabas yan

iyiwit, ae mani kindā Jastus. Ae amin kindā unun mani Matias. 24-25 Amin bamot unun manjijek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namin dasi Judas dakon tamo abidanjek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanjek kimak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.” 26 Bisit yan anek namin da noman tosak yan do wasok kindā awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kindā mirim madep an unun da tilagon Kwen Kokup da pigit. Pin unun yut yikgwiron tugagit. ³ Anjakwan yan pindakgwit: miler asip amin mel yombem da noman tan wasen ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigi tugagit. Anek Wup da panpulangan wasanek gen mibili mibili yawit.

⁵ Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktim morap tan anan kwan unudon da apgwit. Unun amin Pinokop gawak imijek egipgwit. ⁶ Wuwik unun nandanek unun minjat amin kabi madepsi da muwugek amin kalon kalon mirak pan nandaba Yesu nandan gadan imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandanek nandaba njaknwarisi ⁷ aban yan yawit, “On amin kabi gen yon unun kisi morap Galili

amin gin, ma? ⁸ Kosit naron da nin dakon gen kalon kalon yon? ⁹ Nin miktimmnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, ¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktim Sairini kokup pap da kapmatjok tosogon amin. Nin Rom amin diwari apguman da idon ekwaman ¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sanbenji kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandanapno unun amin kabi da nin da genon da Pinokop dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandanaman.” ¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo on altanban koman unun dakon mibili nian?”

¹³ Yan yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yan yawit, “On amin kabi wain kalugi morapmi nan da but upbal an.”

Pita da Pinokop dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandanek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yan yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyanji yopmanakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal an yan nandan, ma? Dimasi! Bisap apmenon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo. ¹⁶ Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yan yagit:

¹⁷ ‘Pinokop da yan yosok, Mibi gildat kwan tanakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.

Anapbo monji gwayosi da kombi gen yokdan.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdan.

Ae amin pelanj da dipmin pindatdan.

18 Unjun bisapmon oman amin kabino minjat ae wili kisi do Wupno tagal yobo unjun da kombi gen yokdan.

19 Anakwa kwen binap yo masi masimi unjun doliko pindatni.

Ae miktimon wasok tapmimi tonj ako bisap madep unjun dakon tilak yanj pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

20 Unjun bisapmon gildat dabil pilin tuk anakwan kanek yawi dom akdisak.

Yanj anakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don al-tosak.

Unjun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni unjun altokdisak.

21 Unjun bisapmon minjat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyan unjun amin kabi iyi do panjknosak.’”

22 Pita sanjenek yanj yagit, “Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Unjun amin Pinjopmon da apgut yanj nandani do Pinjop da tapmim iminjakan wasok tapmimi tonj, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit unjun disi kawit. 23 Pinjop da yanj aben yanj kili nandagit, do amin unjun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba unjun da abidanek tilak kindapmon anakba kimakgit. 24 Kimot dakon jigi da amin unjun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abinj yipmi, do Pinjop da kimoron nanj aban pidagit. 25 Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yanj yagit:

‘Nak Amin Tagi koko nak gat sanjenek sanjenek egisak.

Unjun nak da kapmatjok egek tapmim naminjakan yo kinda da aripmi dima anjkwakwalitjak.

26 Yanj asak, do butno da tagisi anakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjop da anpulugosak do jomjom asat.

27 Gak nipbi kimakbi tamokon dima tokenj.

Telagi amingo dakon giptim anjknutnanjaki dima miktosak.

28 Gak egip egip dakon kosit kili nolinbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.’

29 Not kabi, babaknin Dewit unjun dakon mibili do asisi dayinj tenjenoko. Dewit unjun kimakkan kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon komanj. 30 Mani Dewit unjun kombi amin kinda egipgut. Pinjop da yanj teban tok gen kinda yanj iyigit: ‘Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.’

31 Yo don altoni unjun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yanj Dewit da kili yagit. 32 Yesu unjun Pinjop da kimoron nanj aban pidagit. Nin si kagimanj do unjun dakon yanj tenjenok amanj.

33 Pinjop da man madep imgut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iben yanj kili yanj teban tagit. Do Monji do iban unjun da tagalban yo abisok noman tosok unjun ji kanj nandanjo anj. 34 Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yanj yagit:

‘Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yanj iyisak,
Gak nak da aminsi tet do yigaki

35 uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.’

36 Yanjo, Israel amin kabi ji yanji nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anjakgwit, mani Pinjkop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak.”

Amin morapmi da but tobil anjek telagi pakbi sowit

37 Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, “Not kabi, nin abisok nianji ano kilek tosak?”

38 Yanba Pita da yan yoyigit, “Ji kalon kalon but tobil anjek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pinjkop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pinjkop da but galak do Telagi Wup damjak. 39 Pinjkop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minjat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinjkop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak.”

40 Pita da gen morapmi sanbejek nawa gen tebaisi yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinjkop da ji timitjak.” 41 Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anjek telagi pakbi sonjek Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anjek egipgwit

42 Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni banjal banjal anjek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. 43 Yan anakwa Pinjkop da panpulanganban yabekbi kabi da wasok tapmimi tonj morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. 44 Yesu nandan gadan

imgwit amin kabi but kalon anjek yo kabini kalonji di banjin pan egipgwit. 45 Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yuman nanba monen unun ban bupmi amin panpulugawit. 46 Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anjek but galagon da not panpulugok dakon kisik kisik anjek jap nawit. 47 Anjek Pinjkop anksinjek egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kindanjanmilib agit

1 Bisap kindakon gildat tobil do anakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. 2 Kan pindakbal amin kabi kinda da kandap yokwi kinda waman anapgwit. Unun amin meni da yan anjalagit. Gildari gildari amin unun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kinda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da monen imni do bisit yoyigit. 3 Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anakwal monen injil do bisit yoyigit. 4 Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanjek Pita da yan iyigit, “Gak nit ninda!” 5 Yan iyanban yo di namdamal yan nandanek tebai pindakgit.

6 Yan pindagakwan Pita da iyigit, “Nak monenno mini. Mani yo tan naman unun tagi gaben. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim nangut do gayiko pidan kosit agip!”

7 Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidanej anpulanganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit. 8 Kandapmi teban tanja wigi man agek wasanej pilik bamok agit. Yan anek Pinjkop anjksinej wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit. 9 Pigakwa amin morap da kanja pilik bamok anek Pinjkop anjksinban 10 kanjek nandaba njwakjwarisi aban yan nandawit, "Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monen imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!"

Pita da Telagi Yut Madepmon genyagit

11 Yan nandanej amin morap timtim yanek abinj kanja amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. 12 Apba pindagek Pita da yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nindan? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandan? Unun dimasi! 13 Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pinjkop da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. 14 Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kinda jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. 15 Egip egipmon niyinj panpan kigik amin unun ji da anakba kimakgit. Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tentenok amak. 16 Nit

Yesu nandan gadan imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandanjo an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadatnit panjeban anakwan unun nandan gadat da on amin wagilsi anmilip aban kilek tak da akban konj.

17 "Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanjek Yesu anakgwit. 18 Mani kalip Pinjkop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit. 19 Yanjo, ji but tobil anek Pinjkopmon gadanba yokwisi mudoni. 20 Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulugok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu. 21 Yesu unun Kwen Kokup egek Pinjkop da yo morap panjaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap panjaluk aben yan Pinjkop da unun do kili yan teban tagit. Panjagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit. 22 Kalip Moses da yan yagit:

'Amin Tagisi Pinjkop da don ji kabikon amin kinda anjnoman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyanji nandani.

23 Geni dima nandani amin unun Pinjkop da kisisi panjupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.'

24 "Kombi amin Samuel gat ae unun da bunjon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tentenok awit. 25 Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pinjkop da babikji gat sanjek sanjek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pinjkop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miiktimi ek-waj unun gisamikgo tagisi egipni.’

26 Pinjkop da oman monjini anjnoman anj mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalonj kalonj anpakji yokwi yopmanjek gisami tonj egipni yanj do anjek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

¹ Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinjakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit.

² Abinj nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yanj gin pidokdanj unun do yoyinj tenjtagimal. Yanj anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. ³ Anjek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anjwa don yanj nandanjek dam teban yutnon yopgwit. ⁴ Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandanj Yesu nandanj gadanj iminjek panjmuwukbi kabikon sanjenjba ⁵ tausen yanj da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

⁵ Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyinjdet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit. ⁶ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit. ⁷ Muwugek Pita gat Jon gat yoyinjba injamnikon agakwal yanj yoyiwit, “Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yanj mudanj damgut?”

⁸ Yanjba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tujanban yanj yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yanj nandani. ⁹ Nianjon da kandap yokwi anjmilip agimak unun dakon mibili nandak do yonj kanj ¹⁰ ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anjmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anjakba kimakgit mani Pinjkop da kimoron nanj aban pidagit. ¹¹ Yesu do tilak gen kinda yanj yanjbi:

‘Yut agak amin ji da gwak yokwi yanj yanjek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nanj tidawit da akdak.’

¹² Nin amin kinda da yokwikon banj aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miiktimi miiktimi amin ekwanj unun tagi timitjak. Pinjkop da unun amin kalongin nin do anjek yabekban pigit.”

¹³ Yanj yanban amin madep da yanj nandawit: On amin bamot amin isali, papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi tonj yomal. Yanj pindagek but morap nandanjek on amin kalip Yesu gat egipgwit yanj nandanj kokwinikgwit. ¹⁴ Anjek amin kilek tagit unun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. ¹⁵ Anjek amin bamot yoyinjba gen kokwin tamo yipmanjek wanja pigigimal. Pigakwal yanjba yok anjek yanj yawit, ¹⁶ “Unun amin bamot nianji anjomnenj? Unun da wasok tapmimi tonj kinda abal Jerusalem amin kisi da nandanj do aripmi dima anjwasip anenj. ¹⁷ Mani gen unun aminon dima kinj arentosak do yanj sop anj yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonjil.”

¹⁸ Yanj yanjek yoyinjba yutnon winjbal Yesu da manon gen dima

yonyil ae amin dima yoyin detijil do yansop tebaisi an yomgwit. 19 Mani Pita gat Jon gat da gen yan panjobil yomgumal, “Disi kokwinitni. Pinjkop dakon gen yipmanek ji dakon gen guramitden kan, Pinjkop da nandaban kilek tosak bo nian? 20 Nit gen kaganit aripmi dima sopden. Nit yo pindak nandanjo agimak unun dosi yan tenjenok akdamak.”

21 Yan yanbal gen kokwin amin da sanbenek but pasol gen diwari yoyinek amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unun do Pinjkop anjisiwit. Do ni jigi nan tagi yomnen yan kinda dima nandawit. 22 Amin anmilip agimal unun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek togi yan nandawit do Pinjkop anjisiwit.

Panmuwukbi da bisit awit

23 Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da pinj dabini kabikon kigimal. Kinek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit unun kisi yoyin mudagimal. 24 Yoyin mudanbal but kalonon da Pinjkop bisit yan iyiwit, “Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap unjungwan ton unun kisi gak da wasan yopgul. 25 Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo Dewit Telagi Wup da antagap aban gen yan yagit:

‘Amin kabi kabi mibili nido japmisi nandanek iyi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yan panjoban an?’

26 Kila amin madep miktimi miktimi ekwan unun emat ak do tagap tok an.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabin yop do muwukan.’

27 Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwakanwari Kabi amin, ae Israel amin unun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjigil, unun amin abin yip do muwukgwit. 28 Yan anakwa gak tapmimo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unun noman tawit. 29 O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi anjim do yon, do panpuluganaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban tanek gengo yan tenjenonen. 30 Gak tapmimo yolinkaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi ton ae wasok masi masimi unun telagi oman amingo Yesu unun da manon aki.”

31 Bisit anwasip anakwa yut muwukgwit unun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tujan yoban Pinjkop dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonji yawit.

Amin kisi not panpulugok awit

32 Yesu nandan gadan ingwit amin unun kisisi but kalonji ae nandak nandak kalonji panek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unun amin kisin dakon yo yan nandawit. 33 Anek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unun do tapmimi tonji sigin yan tenjenawit. Yan anakwa Pinjkop dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tan yomgut. 34-35 Bisap kalon kalon amin miktimni ton ae yutni ton unun amin do yominek monej timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

36 Unun bisapmon amin kinda egipgut unun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unun yan: “But

panjeban ak amin.” Unjun Liwai amin kinda, kokupni unjun Saiprus. ³⁷ Josep unjun miktim timni kinda amin do yominek monerj timik panji yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

¹ Amin kinda egipgut unjun mani Ananias. Minjatni dakon mani unjun Sapaira. Ananias unjun miktim timni kinda amin do yominek monerj timikgit. ² Timigek diwari iyi do yopmanakwan minjatni unjun kan nandanjo agit. Anjek kisisi panabisat yan top yoyinek monerj diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yan aban Pita da yan iyigit, “Ananias gak nianon da Sunduk do bikbik iminek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan iminek miktim dakon monerj diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgon yuman nal. Do monerj timal unjun gak dakon yo. Unjun ban ni yo ak do nandal unjun tagi abim. Nianon da nandak nandak yokwi unjun pal? Gak amin ban wasip dima yoyisal. Gak Pinjop nan wasip iyisal.”

⁵ Yanban nandanek Ananias piligi man kimakgit. Kimakban unjun dakon gen bini nandawit amin morap unjun madepsi pasalgwit. ⁶ Anakwa monji kabi kinda da abin bumjotni imalna waman anki gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakwa minjatni yo morap unjun noman tan unjun dima nandanek apgut. ⁸ Apban Pita da yan iyigit, “Nayinbi nandako. Miktimjil dakon monerj timamal on gin?”

Yanban iyigit, “Asi unjun gin.”

⁹ Yan yanban Pita da yan iyigit, “Jil nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalon amal? Pindat, amin ego gapmagwan

yipman amin unjun yoma kagakon akgan. Unjun amin da gakyo kisi waman anjikkdan.”

¹⁰ Yan yanban unjon gin minjat unjun Pita da unjon piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unjun da abin kanba kimakgit kan eni yipgwiwon anki yipgwit. ¹¹ Yan anakwa panmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unjun nandawit amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi toj morapmi awit

¹² Yabekbi kabi da minjat aminyo da binapmon tilak tapmimi toj ae wasok masi masimi morapmi awit. Yesu nandan gadan imgwit amin unjun Solomon dakon Yik Nandat Tamo unjon muwuk muwuk awit. ¹³ Anakwa amin diwari panmuwukbi kabi do nandaba wukwisi agit. Mani unjun gat muwuk egipdo si pasalgwit. ¹⁴ Yan nandanakwa minjat wiliyo morapmi da Amin Tagi nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa yabekbi kabi da wasok tapmimi toj morapmi aba pindakgit, do minjat aminyo da sot amin morapmi panapgit. Panabin tobaron ae yalin poron yopba kosit obakon pakgit. Yan nandanek awit: Pita kosit obanar obin kinakwan gildat panopmon wupni da sot amin di witinban kilek toni yan do yopba pakgit. ¹⁶ Kokup monin monin Jerusalem angwasiyek tan anar kiwit unjun dakon amin morapmi da sot amin ae amin kon da panupbal abi aminyo kisi panapba kilek tawit.

Anjelo da yabekbi dam tebanon ban pulugagit

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi toj anakwa amin morapmi unjon kin gadanakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat da pindagek nandaba

yokwi tok an yomgwit. Unun amin unun Sadyusi da kabikon nani.¹⁸ Unun amin kabi da kin yabekbi kabi timik dam teban yutnon yopgwit.¹⁹ Yopmanakwa unun kalbi Amin Tagi dakon anelo kinda da dam teban yut dakon yoma witaldak ilikban wanja pigiwit.²⁰ Pigakwa anelo da yan yoyigit, “Ji kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin yoyin mudoni.”

²¹ Yan yoyinban wisa daganakwan anelo da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi amin wasanek yoyin dekwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obinek Israel amin dakon kila amin obin muwutni do yan yomgwit. Obin muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit.²² Mani obip amin da dam teban yutnon kin mini pindagek obin yan yoyiwit,²³ “Nin kin dam teban yut dakon yoma kono benjan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindaman, mani yoma witaldagi amin kinda dima ekwan kaman.”

²⁴ Yan yanba nandanek Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandanek yawit, “Unun amin dukon ken?”

²⁵ Unun do yanakwa amin kinda da abin yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit unun aber da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyin dekan.”

²⁶ Yan yoyinban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi timik panopgwit.

Mani minat aminyo da tipban nindapni yan do pasalek yo jigi di dima an yominjek tayanok panopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi panobin gen kokwin amin da inamon yopba akgwit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit,²⁸ “Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan danguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anjatno kimakgit, top yan yan niman.”

²⁹ Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, “Nin Pinokop dakon gen unun nanji guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitnen.³⁰ Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit. Mani babiknin dakon Pinokop da kimoron nan aban pidagit.³¹ Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyin nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobi anapno yokwinin tagi wiririk nimjak.³² Pinokop da yo morap agit unun nin da pindakiman. Nin unun do yan tenjenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan tenjenok asak. Pinokop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yan yanba nandanek gen kokwin amin da japmisi nandanek yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit.³⁴ Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidan akgit. Agek yabekbi kabi da wanja

pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyindet amin kinda egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan imgwit.)³⁵ Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyan si nandan kimagek ani."³⁶ Bilak abikisigwan amin kinda mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kinakwa pini bami dima agit.³⁷ Ae unun da bujon Galili amin kinda mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kinda timikban gapman gat emat wangwit. Unun kisi anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kiwit.³⁸ Unun do nak yan si dayisat, ji unun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an kan, bami dima asak.³⁹ Mani Pin kop da nandak nandak yoban an kan, ji da aripmi dima pabin yopni. Yan ani kan, ji Pin kop gat emat wamni."

⁴⁰ Yan yanban bami yosok yan nandanek yabekbi kabi yoyinba winba baljawit. Baljanek bujon ae Yesu da manon gen dima yoni do yansop an yominjek yopba kiwit.⁴¹ Yesu dakon man do tepmi panek mayaktok tagi paman yan nandawit. Yan nandanek gen kokwin amin kabi yopman degek kisik kisik madepsi nandanek kiwit.⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyin tenjawit.

6

Yabekbi kabi panpulugoni do amin 7 kabi manjiwit

¹ Unun bisapmon amin morapmi da pandet kabikon sanbenba pandet morapmisi awit. Anakwa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yanba yokwi tok anek yan yawit, "Ji gildari gildari bupmi amin do jap yominjek sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Unun tagi dima."² Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, "Nin da Pin kop dakon gen yan tenjenok pi yipmanek jap kokwin pi anek unun da tagi dima asak."³ Yan do anek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tunganbi unuden amin ban pindagek timitni. Timikba unun amin do jap kokwin pi yominjek⁴ nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Pin kop gen yan tenjenok pi gin anek."

⁵ Yan yanba minat aminyo da gen unun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yan manjiwit. Kinda Stiwen, unun nandan gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tunganbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unun Antiok kokup pap amin kinda. Unun Juda aminsi dima mani kulabik anek Pin kop gawak iminek Juda amin kabikon sanbegit.⁶ Amin kabi unun manjin yabekbi kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinjek gisam yominjek bisit awit.

⁷ Jigi unun anmilip awit do Pin kop dakon gen da madepsi irentan anan kigit. Yan anakwan Jerusalem

kokup papmon Yesu nandan gadaŋ imgwit amin madepsi paptan ireŋ tawit. Anjakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobil anek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pinƙop da anpuluganek tapmim iminjakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit. ⁹ Unun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Unun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Unun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminjakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, “Ji kin amin yan yoyini, ‘Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pinƙop gat do gen yokwi yanban nandaman’ yan yoyini.”

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anek kin Stiwen abidan anan gen kokwin amin kabikon ankiwit. ¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, “On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yanba yokwi tok asak. ¹⁴ Nin da nandanapno on amin da yan yagit, ‘Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep unun tuwiljak. Ae Moses da anpak nimgut unun kulabik akdisak.’”

¹⁵ Sitnok yan an iminakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kanakwa Stiwen dakon tomno dabilyo anelo yombem agit.

7

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

¹ Anek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yan iyigit, “Gen on yan gaman unun asi yon bo top?”

² Yan iyinban Stiwen da oden yoyigit, “Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham unun Aran miktimon dima kin egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Pinƙop tilimni unun Abrahamon altan imgut. ³ Altan iminek yan iyigit:

‘Gak miktimo ae notgo dabigoyo yopmanek miktim kinda nak da goliken unudon kiki.’

⁴ Pinƙop da yan iyinban Kaldia miktim yipmanek Aran miktimon panƙi egipgut. Panƙi egakwan datni kimagakwan Pinƙop da yabekban ji da abisok on miktim ekwanon apgut. ⁵ Apban Pinƙop da Abraham iyi do miktim tinjok kinda dimasi imgut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktim don abidoni do yan teban tok gen kinda yagit. Gen unun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut. ⁶ Pinƙop da Abraham yan iyigit:

‘Gak dakon yawi diwatgo da amin inwakinwari da miktimon egipni.

Egek oman amin daganakwa amin da yo yokwi an yominakwa bilak 400 asak.

⁷ Mani yo yokwi an yomni amin nak da don kobogi yokwi an yoben.

Yan anapbo yawi diwatgo da miktim unun yipmanek obin on miktimon nak gawak namni.’

⁸ Yan iyinek sanbek sanbek agimal dakon tilakni giptimni mandisak do iyigit. Anek don Abraham dakon

monji Aisak altanban gildatni 8 kabi anjakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jepok dakon datni agit. Ae Jepok da babiknin 12 kabi dakon datni agit.

⁹ Unun babiknin 12 kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok anek amin do yominek tomni timikgwit. Timikba unun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miktimon ankiwit. Mani Pinjop unun Josep gat egek ¹⁰ jigi morapni altan imgwit unun anpuluganjek kukwan imgut. Anjakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pinjop da nandan kokwin tagisi iminjakan kila amin madep da kanban tagisi agit. Yan kagit do Isip miktim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanjakwan Isip ae Kenan miktimon jap kalonisok tawit do babiknin jap do anek jigi madepsi pawit. ¹² Yan egek Jepok jap Isip ton yan nandanek babiknin yabekban Isip miktimon kiwit. ¹³ Don aeni kwa Josep da notni yan yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yan aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit. ¹⁴ Unun da kwenon Josep da datni Jepok ae yawi diwatni 75 kabi yan kisisi morap apni do gen yipban kigit. ¹⁵ Jepok gen unun nandanek kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit. ¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo unun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo unun dakon monjini do monej yominek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinjop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel

miktim don abidoni do yan teban tok an imgut. Kili miktim abidoni dakon bisap kwan tanjakwan Israel amin Isip miktimon egipgwit unun madepsi iren tawit. ¹⁸ Irenjan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Unun amin da Josep dima nandan imgut. ¹⁹ Unun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panjawalek yo jigisi an yomgut. Yan anek gen tebaisi yoyinban monji njakjakni wanga pabigi yopba tanek kimakgwit.

²⁰ Unun bisapmon Moses altagit. Moses unun monji njakjak tagisi ae Pinjop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani anjaka kanekni kapbi agit. ²¹ Kanekni kapbi anjakwan wanga abigi yipmanjakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iy dakon monji nan yan upmakgit. ²² Upmakban taganek Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit. Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit unun tapmimi tonsi agit.

²³ Moses unun bilakni 40 anjakwan Israel amin notni kin pindat do nandagit. ²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yan kanek notni anpulugok do anek Isip amin unun yokwi agit dakon kobogi do unun amin anjakban kimakgit. ²⁵ Moses yan anek yan nandagit, 'Pinjop da nak anpuluganban Israel amin uwal da kisiron ban timitdisat yan nandan namdan.' Mani Israel amin Moses do yan dima nandawit. ²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin hamori da emat wamgumal. Wabal panwasik do anek yan yoyigit, 'Jil not kaloni da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yan yoyinban emat wasagit

amin da Moses ukwayikban kinakwan yan iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?' ²⁸ Apma gak Isip amin kinda anakbi kimakgit, abisok nakyo kisi yan gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹ "Gen unun iyanban nandanek Moses pasal Midian miktimon panji egek unudon minjat kinda panjek monji bamori panjalagit.

³⁰ Panalanek bilak 40 egi mudanakwan anjelo kinda da Moses altan imgut. Anjelo unun kindap monin kinda sonjek milen asip baljagit unungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miktim kibiri tim kinda tagit unudon altan imgut. ³¹ Moses yo unun altanban kanjek but morap agit. Yan nandanek kapmatjok da pakyan si kok do anjek kigit. Kinakwan Amin Tagi da yan iyigit, ³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Pinjop.' Yan iyanban Moses nimmimigek sinjan kokdosi pasalgit. ³³ Anjakwan Amin Tagi da yan iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim. ³⁴ Minjat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi an yominakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anjek Isip da kisiron ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ "Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?' Pinjop da unun Moses nanjin mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anjelo kindap moninon akgit unun da Pinjop dakon gen abidanek Moses yabekgit. ³⁶ Anjek Moses da Isip miktimon ban timik panjanek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae

Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ "Unun Moses dagin Israel amin yan yoyigit, 'Pinjop da nak anjalon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kinda don anjalon an damjak.' ³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anjelo kinda da gen iyigit. Moses da Pinjop dakon gen egip egipmi ton timigek nin da nandanen do nimgut.

³⁹ "Mani babiknin Moses dakon gen nandan guramit do dima galak tawit. Geni maba kinakwan burikon da Isip miktimon tobil kik do nandawit. ⁴⁰ Yan nandanek Aron yan iyiwit, 'Moses Isip miktimon da nin pan pan obik amin unun dukwan kik unun nin dima nandaman. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasan nibi unun da mibiltan niba kosit wasanek kiner.' ⁴¹⁻⁴² Unun bisapmon bulmakau wup kinda kokup kidatni wasawit. Wasanek paret anjek kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yan anakwa Pinjop da manji yominjek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosoq unun da tilagon yo yokwi awit. Gen unun yan tosoq:

'Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanek mukwa sowit, unun nak do awit? Unun dimasi.

⁴³ Yut kabern imalnan wasanbi unun guramik awilgwit unun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji Molek unun dakon yutnan awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan unun dakon gik wup wasanek

uñun kisi pawilek gawak yomgwit.

Yañ awit do nak da ji dolbo miktimji yipmanjek Babilon umogap tetgin do kini.’”

⁴⁴ Stiwen sanbejek yañ yagit, “Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pinjkop dakon imal yutni tañ yomgut. Yut uñun da tanjakwan Pinjkop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut uñun awit Pinjkop da Moses yañ ani yañ iyigit uñun da tilagon awit. ⁴⁵ Añek don monjini gat Josua gat da uñun imal yut abidan añañ Pinjkop da amin kabi morapmi yolban abigiwit uñun miktimon anki yipgwit. Anki yipba agakwan wigi Dewit dakon bisap don apgut. ⁴⁶ Pinjkop da Dewit do yo tagisi an imgut. Anjakwan Dewit da Jekop dakon Pinjkop do yut kinda awal do bisit agit. ⁴⁷ Mani Solomon da uñun yut awalgit.

⁴⁸ “Mani Pinjkop Wikwisi uñun amin kisit da yut awalgañon uñudon dima egisak. Kombi amin da yañ yawit:

⁴⁹ ‘Amin Tagi da yañ yosok, Kwen Kokup uñun kila amin madep yiyit tamono ae miktim uñun kandap yipyip tamono.

Do nak do yut kinda aripmi dima agagi.

Ae yik yawot tamono dukwan tosak?

⁵⁰ Nak naga uñun yo morap wasagim.’”

⁵¹ Stiwen da gen kokwin amin kabi sanbejek tebaisi yañ yoyigit, “Kwen wigik amin ji amin Pinjkop dima nandan iman da tilagon butji uñun tebaisi ae mirakji da Pinjkop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yañ gin an. ⁵² Ji dakon babikji da kalip

kombi amin kisi morap do yo yokwisi an yomgwit. Añek kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yañkwok awit babikji da uñun amin dapba kimakgwit. Uñun Amin Kilegi ji da uwal da kisiron yipba kili anakba kimakgit. ⁵³ Ji Pinjkop dakon gen teban anelo da gen kagakon ban timikgwit, mani dimasi guramikgwit.”

Stiwen tipban anakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen uñun yañban nandanek butjap madepsi nandanek mam nawit. ⁵⁵ Yañsi awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron pigi tuganban Kwen Kokup sintanjek Pinjkop dakon tilimni kagit. Ae Yesu Pinjkop da aminsi tet do akban kagit. ⁵⁶ Yañ kanjek yagit, “Kabit, nak kanapbo Kwen Kokup witald kinjakwan Amin Dakon Monji Pinjkop da aminsi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yañ yañban geni diwari nandak do kurak tanjek mirakni si panjsoptanek madepsi yañ tidawit. Yañ anek uñudon gin amin kisisi da pidan mipagek kin Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidan kokup pap yipmanjek wanga abigi tipban anjakgwit. Amin Stiwen do wasanek sitnok an imgwit uñun da imal dubakni ilik panji monji kinda akgit mani Sol uñudon yopmanjek Stiwen tipban anjakgwit.

⁵⁹ Tipban anagakwa Stiwen bisit yañ agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yañ yanjek njwakben anek yañ tidanjek yañ yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yañ yanjek kimakgit.

8

¹⁻² Anakba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nan an yañ pindakgit.

Sol da panjmuwukbi panjasik ak do pi agit

Stiwen anagakwa Pinƙop anƙelak anek egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anek bumjotni anƙi yipgwit.

Uƙun gildaron da wasanek Pinƙop dakon gen dakon uwalni da paƙmuwukbi Jerusalem egipgwit uƙun paƙupbal ak do pi madepsi awit. Yan anek paƙmuwukbi yolba wasen ƙi Judia tetgin do ae Samaria tetgin do ƙin ƙin awit. Ƙinƙwa yabekbi kabi daƙin Jerusalem egipgwit. ³ Uƙudon egakwa Sol da paƙmuwukbi paƙtasik ak do pi madepsi agit. Yan anek yuri yuri agek amin timik paƙi dam teban yutnon yopman yopman agit.

**Paƙmuwukbi Kabi da
Judia Ae Samaria
Miktimon Yesu dakon
Gen Yoyin Tenƙawit
(Ƙilapmi 8.4-12.25)**

Samaria miktimon Pinƙop dakon gen yawit

⁴ Paƙmuwukbi dukwan dukwan wasen kiwit uƙun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyin tenƙawit. ⁵ Anek Pilip Samaria dakon kokup pap ƙindakon piƙi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenƙawit. ⁶ Yanakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi ton aban kanek gen yagit nandak do mirak pakyansi yopgwit. ⁷ Kanakwa Pilip da kon morapmi yol yominkwan kon da madepsi yan tidanek win abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi uƙun paƙmilip anjo agit. ⁸ Yan anakwan uƙun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Uƙun kokup papmon amin ƙinda egipgut uƙun mani Saimon. Uƙun kon da tapmim iminkwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria minat amin morap kisi da kanek but morap nandan imgwit. Uƙun amin da iyi

do nak kila amin madep ƙinda yan yagit. ¹⁰ Anakwan amin wukwi ae amin pinji uƙun kisi uƙun dakon geni nandak do mirak pakyansi yopgwit. Pinƙop dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan yon uƙun aminon tosoƙ yan yawit. ¹¹ Wasok ƙwakiwari morapmi aban kili kawit. Kanek but morap nandaneƙ yol awilgwit. ¹² Mani don Pilip da Pinƙop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan tenƙawit. Yan anakwan minat wiliyo kisi uƙun do nandan gadaneƙ telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon uƙun kisi nandan gadat anek telagi pakbi sogit. Soƙek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton agit uƙun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altanakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Pinƙop dakon gen Samaria amin da kili abidawit uƙun dakon gen bini nandawit. Nandaneƙ Pita gat Jon gat uƙudon ƙinjil do yabekgwit. ¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba ƙin altanek Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ Bisit an mudaneƙ kisitni kwenikon witjinkwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da moneƙ yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ “Nak do tapmim naminkbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

²⁰ Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae moneƙgo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinƙop da but galak do yo nimisak uƙun moneƙ nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. ²¹ Pinƙop da dabilon gak dakon but tagi dima tosoƙ do Pinƙop dakon pi aman uƙun gak gat aripmi dimasi agagi. ²² Yokwi uƙun asal uƙun yopmanek but tobi a. Anek but-

gokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. ²³ Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandiseat."

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, "Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan ya-wok naminakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni."

²⁵ Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenagimal. Ae Pin kop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudanjek Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagimal.

Pilip da Itopia amin kind a Pin kop gen iyigit

²⁶ Amin Tagi dakon anelo kind a da Pilip yan iyigit, "Gak miktim kibiri timon kosit kind a Jerusalem da Gasa kwan unudon pigiki."

²⁷ Yan iyinban kosiron kin Itopia amin kind a kagit. Unun amin gapman dakon amin madepni kind a egipgut. Itopia dakon kila amin madep minjat Kandasi dakon monej kila amin madepni egipgut. Unun amin Pin kop gawak im do Jerusalem opgut. ²⁸ Opgut da miktimnikon tobil kik do anek bit madep os da amin ilik pawilgan tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

²⁹ Anakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, "Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki."

³⁰ Iyinban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinakwan Pilip da yan iyigit, "Gak gen unun manjisaal dakon mibili nandisal bo dima?"

³¹ Iyinban yan iyigit, "Amin kind a da mibili dima nayisak kan, aripmi

dima nandabo piosak." Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

³² Pin kop dakon gen unun yan tosok nan manjigit:

"Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kind a dima yagit.

³³ Anek amin da madepsi abin yipmanjek gen pikon yipmanjek yan dagok kilegi dima anjingwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yeri mini agit."

³⁴ Amin unun da gen unun manjinjek Pilip yan iyigit, "Kombi amin unun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njwakjwari kind a do yosok? Nayinbi nandako." ³⁵ Yan iyinban Pilip da gen unun manjigit unun dakon mibili iyinjek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

³⁶⁻³⁷ Kosiron kinjek pakbi kindakon altanek amin madep unun da Pilip yan iyigit, "Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima soken?" ³⁸ Yan yanban amin pawil pawil dakon kila amin iyinban os pabidanakwan Pilip gat amin unun gat miktimon man pinjek pakbikon pigigimal. Pige k Pilip da telagi pakbi son imgut. ³⁹ Pakbi yipmanjek winakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip ananj kigit. Yan anakwan amin madep unun sanbenek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit. ⁴⁰ Kinakwan Pilip unun Asdot kokupmon noman tan akgit. Anek Pilip kokup pap morap tan ananj kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenanjek don Sisaria kokup papmon kin altagit.

9

Sol but tobil agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

¹ Uñun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit. ² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kinda mandan imjak do iyigit. Iyınban papia kinda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, “Sol da obin pindakban minjat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagi timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak.” ³ Sol unun papia abidanek kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anakwan tilagi yan si Kwen Kokup dakon tenjenji kinda Sol anawasinek madepsi tenjenan imgut.

⁴ Anakwan Sol miktimon man pagek nandanakwan gen kinda altanek yan iyigit, “Sol, Sol, nak anupbal ak do pi nido asal?”

⁵ Yan iyınban Sol da yagit, “Amin Tagi gak namın?”

Yan iyınban yagit, “Nak Yesu, nak nan anupbal ak do pi asal. ⁶ Abisok gak pidan kokup papmon pigiki. Pigiki amin kinda da yo ninan si aki unun da don gayisak.”

⁷ Yo yan altanakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit. ⁸ Anakwa Sol pidan sintagit mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidan anan Damaskus pigiwit. ⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandan gadan imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan Amin Tagi da yan iyigit, “Ananias!”

Yan iyınban yagit, “Amin Tagi, nak oni.”

¹¹ Iyınban Amin Tagi da iyigit, “Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigiki Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan amin kinda mani Ananias unun da abin win dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit.”

¹³ Amin Tagi da gen unun iyınban Ananias da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yongut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagin. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut.”

¹⁵ Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, “Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tenjenosak do manjigim. Unun da Amin Nwaknari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tenjenosak do yabetdisat. ¹⁶ Nak dakon man yan tenjenanek jigi pasak unun yoliko pindatjak.”

¹⁷ Iyınban Ananias kin yutnon wigiki kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, “Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altan gamgut unun da dabilgo aeni sintanakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat.” ¹⁸ Yan iyınakwan yo dabili sogut unun kukwan ki manakwan yo pindakgit. Anek Sol pidan telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmim pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pijkop dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandan gadanj imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unjudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjkop dakon gen yanjek yagit, “Yesu unjun Pinjkop dakon Monji.” ²¹ Sol da gen yanban nandawit amin unjun but morap anjek yan yawit, “Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unjun panjupbal agit. Ae unjun amin timik nap ban waman panpan Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do agut. On unjun amin da yosok, ma?” ²² Yan yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmim sanbenjek madepsi tagagit. Anjakwan Juda amin Damaskus egipgwit unjun yoyin tentenajek asisi Yesu unjun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an imgwit

²³ Gildat morapmi egi mudanajka Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unjun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildari gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unjudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ Mani bunjon yolgwit amin da Sol pilin kaga anjan kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anajka kosit gwagak nan wanja mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadanj imgwit amin kabikon sanbek do kigit. Mani nandan gadat amin notnin kinda yan dima nandan imgwit, do kisi morap da kanj pasalgwit. ²⁷ Yan anajka Banabas da Sol anjan yabekbi kabi da egipgwiron

anjigit. Anjinek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unjun dakon geni yoyigit. Yoyinek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yan tentenjan yomgut unjun kisi do yoyigit. ²⁸ Yan yoyinban nandanajka Sol Yesu nandan gadanj imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinjkop gen yan tentenajagit. ²⁹ Anjek Juda amin Grik gen yawit unjun gat gen emat an an awit. Anjek Sol si anajka kimotjak do nandawit. ³⁰ Yan anajka notni da pindak nandanjo anjek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unjun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima an yominajka panmuwukbi tapmim pawit. Anjek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panjeban agit. Anjakwan amin morapmi panmuwukbikon sanbenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anjamilip agit

³² Pita unjun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinjkop dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unjun kokupmon amin kisit kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unjun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanjek Pita da yan iyigit, “Anias, abisok Yesu Kristo da gak anjamilip asak. Do pidan yalin potgo panjamilip a.” Yan iyinban Anias unjudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miktin amin morap da Anias kanjek but tobil anjek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nanj aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadanj ingut minjat kinda

egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yan iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anek yoni mini amin panpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anek kimakgit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok toso. Do Yesu nandan gadan imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanek amin bamori yabekba kin iyigimal, "Bisap noknok dima anek ninon tepmisi opbi!"

³⁹ Pita gen unun nandanek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do anan wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita anawasinek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

⁴⁰ Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita njakben anek bisit agit. Anek minjat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, "Tabita gak pida." Yan iyinban dabili sintanek Pita kanek pidan yikgit. ⁴¹ Anakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan akgit. Anek Pinjop dakon minjat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinek yoligit. ⁴² Anakwan Pita da wasok tapmimi ton agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit. ⁴³ Yan anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kinda mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda.

10

Anjelo kinda da Konilias altan iminek gen iyigit

¹ Amin kinda Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun

Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unun Itali Emat Amin Kabi yan yawit. ² Konilias gat gwakni gat unun Pinjop do pasal gawak iminek egipgwit. Yan anek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinjop do bisit pi anek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kagit. Kanakwan Pinjop dakon anjelo kinda yutnon wigi yan iyigit, "Konilias!"

⁴ Konilias unun kanek pasol pasol madep anek yan iyigit, "Amin Tagi yo kinda ni?"

Iyinban anjelo da iyigit, "Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjop da unun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unun abidan anop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan. ⁶ Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda. Yutni tap kidipminjon toso."

⁷ Anjelo gen unun iynek kinakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unun Pinjop do pasal gawak imim amin kinda. Unun bisapmi bisapmi Konilias anpulanban egipgumal. ⁸ Konilias da unun amin kapbi yo morap altan imen unun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit. ¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon panjosit anakwa dipmin yombem kinda kagit. ¹¹ Kanakwan Kwen Kokup

witdal kinakwan yo kinda imal madep yombem kinda da pigit. Unun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unjungwan tarjba pindakgit. ¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tarjban nandagit. Gen unun yan: "Pita, gak pidan on dapman na."

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, "Amin Tagi, dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim."

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, "Yo Pinjok da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki." ¹⁶ Yo unun kosiri kapbi altan iminek unjudon gin aeni Kwen Kukup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yolinba unun da yoma kagakon panji akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, "Saimon, mani kinda Pita yan yon, unun egisak bo dima?"

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, "Saimon, amin kapbi gak wisan. ²⁰ Unun nak da naga yabekgo aben do gak unun gat pigi kik do but bamot dima aki."

²¹ Yan iyinban Pita da pidan pigi amin unun yan yoyigit, "Amin wisan unun nak mani. Ji mibili nido aben?"

²² Yanban amin unun da yan iyiwit, "Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unun da yabekban abaman. Unun amin kilegisi ae Pinjok do pasalek gawak

iminek egisak. Juda amin morap da unun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anelo kinda da gak yan gaban yutnion kiki do iyigit. Kinnek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit." ²³ Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit. ²⁴ Pita gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kinj altawit. Altanakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit. ²⁵ Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin njwakben anek gawak imgut. ²⁶ Anakwan Pita da ilikban pidanakwan yan iyigit, "Pidan at! Nak madepgo dima."

²⁷ Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yan yoyigit, "Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwaknwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pinjok da yansi nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini. ²⁹ Yansi nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?"

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, "Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unjudon gin amin kinda inamnokon

akban kagam. Imalni unun tenjenini madepsi. ³¹ Altahek yan yagit, 'Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjkop da unun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidan anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ilejon tosok.' ³³ Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandaneh abisal unun da tagisi asak. Abisok nin Pinjkop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gamgut unun nandanen."

Pita Konilias da yutnon Pinjkop gen yagit

³⁴ Yanban Pita da yan yagit, "Nak abisok asisi nandan kimokdot, Pinjkop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Pinjkop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Pinjkop da nandaban tagisi asak. ³⁶ Pinjkop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandan. Geni kinda unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Pinjkop gat but kalon agiman. ³⁷ Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Provinskon yo yan altawit. ³⁸ Pinjkop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinex amin panpulugagit. Pinjkop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panupbal agit unun Yesu da panmilip an mudagit.

³⁹ "Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandanyo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi anjakwan Pinjkop da wasok aban kimoron da pidanban analon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ Amin kisi morap da dima kawit. Pinjkop da man bini yan tenjenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² Pinjkop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyin do Yesu da yan ningut. ⁴³ Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pinjkop da yokwini wiririk yomdisak."

⁴⁴ Pita gen sigin yanakwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun kabikon pigit. ⁴⁵⁻⁴⁶ Anjakwan gen mibili mibilikon da Pinjkop yan ankwisiwit. Anakwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat akgwit unun da but morap anek yawit, "Mao, Pinjkop da but galak do Telagi Wup Amin Nwaktwari Kabi kisi do yomisak!"

Yan yanba Pita da yagit, ⁴⁷ "Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni." ⁴⁸ Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi soni mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan imgwit do yoyigit

1 Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin Nwaktjwari Kabi kisi da Pinjkop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit. 2 Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an imgwit. 3 Yan anek iyiwit, “Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?”

4 Yan yanba Pita da yo morap altan imgwit unun do yoyigit. 5 Yoyinek yan yagit, “Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanjakwan dipmin yombem kinda kagam. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit. 6 Pinjakwan nak unjungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unjungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim. 7 Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Pita, gak pidan on dapman na.’

8 “Nayinban kobogi yan yagim, ‘Amin Tagi, aripmi dimasi dapman nokej. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.’

9 “Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, ‘Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.’ 10 Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

11 “Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman yomakon unudon panjabin akgwit. 12 Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, ‘Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.’ Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unun kisi bujon nolba kin Konilias da

yutnon wigigiman. 13 Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, ‘Anjelo kinda da altan naminek yan nayigit, “Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini. 14 Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pinjkop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak.”’

15 “Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit. 16 Yan anakwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do butno pisagit. Yan yagit, ‘Jon da telagi pakbi son dangut. Mani Pinjkop da ji Telagi Wup son damjak.’ 17 Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan imguman bisapmon Pinjkop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pinjkop tagi dima kirinik ibom?”

18 Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pinjkop dakon man awigek yan yawit, “Nin abisok asisi nandanek, Pinjkop da Amin Nwaktjwari Kabi kisi nandan yominjakwan but tobil anek egip egip abidon.”

Antiok amin panmuwukbi kaluk awit

19 Stiwen anakgwit bisapmon Yesu nandan gadan imgwit amin uwalni da yo yokwi an yominjakwa wasan ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kin Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit. 20 Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit. 21 Yoyinjakwa Amin Tagi da panpulanganakwan

amin morapmi da nandan gadat awit. Yan anek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

²² Unjun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi da nandanek Banabas yabekba Antiok kigit. ²³ Kin Pinjop da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unjun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyin panjeban agit. ²⁴ Banabas unjun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanjakwan Telagi Wup unjun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ Antiok pi an mudanek Banabas unjun Sol wisin kok do Tasas kigit. ²⁶ Kin Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kind a egek amin morapmisi Pinjop dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan imgwit amin unjun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

²⁷ Unjun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit. ²⁸ Pinjakwa kombi amin kind a mani Agabus unjun da pidan agek Telagi Wup da anpuluganjan yan kwok kind a yagit. "Miktimi miktimi jap minisi akdisak," yan yoyigit. (Unjun dakon bam Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.) ²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unjun nandanek notni Judia miktimon egipgwit panpulugok do yawit. Yanek amin kalon kalon monej tan yomgwit da tilagon panmuwukgwit. ³⁰ Panmuwuk Banabas gat Sol gat do yominek yabekba Jerusalem panmuwukbi dakon kila amin do panjigimal.

12

Erot da Jems anjakan kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Unjun bisapmon kila amin madep Erot da panmuwukbi diwari panjupbal agit. ² Anek Jon dakon padige Jems emat agak siba nan anjakan kimakgit. ³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Unjun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanek anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Anek don Yapyap Bilak mudanjan amin morap da dabilon abin gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yan nandanek Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani panmuwukbi da Pinjop da Pita anpulugosak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anpulugagit

⁶ Anwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unjun nap teban bamori ban anteban awit. Anjawa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anek akgwit. ⁷ Anjawa unjudon gin Amin Tagi dakon anjelo kind a altanjanwan tentenji madepsi kind a dam teban yutganw tentenagit. Anjanwan anjelo da Pita gekgegikon tidan an yolek iyigit, "Gak tepmisi pidan at!" Yan iyinjanwan kisirikon nap teban bamot wital kin mibilikon magimal.

⁸ Manakwal anjelo da Pita yan iyigit, "Gak imalgo panek kandap gwilgo yopman." Iyiban yan gin anjanwan aeni iyigit, "Imal dubakgo panek nak nol." ⁹ Yan yanban Pita anjelo yol anjigit. Mani anjelo da unjun asi asak yan Pita dima nandan aban pisagit. Butno pisanjanwan dipmin yombem kind a kosot yan nandagit. ¹⁰ Yan nandanek kin obip amin kabi kind a yapmanek kin aeni obip amin kabi kind a gat

yapmanjek ain yoma tagit unjudon kigimal. Unjudon kinjakwal ain yoma unjun iyi witald kinjakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anjelo unjun Pita yipmanj dek kigit.

¹¹ Kinjakwan Pita buri pisanjakwan yagit, “O, kili nandako pisosok. Amin Tagi da anjeloni kinda yabekban pinj nak anpulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanjek nepgwiron nan anpulugosok.”

¹² Yan nandanjek Jon dakon menji Maria unjun da yutnon kigit. (Jon unjun mani kinda Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unjun yutnon muwuk egek bisit pi awit. ¹³ Yan anjek egakwa Pita da abinj wanja agek yoma domon tidagit. Tidanjakwan oman minjat kinda mani Roda unjun da yoma witald do anjek opgut. ¹⁴ Obinj Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandanjek yoma dima witaldak timtim yanjek kinj notni yan yoyigit, “Pita yoma domon akdak!”

¹⁵ Yoyinban iyiwit, “Gak nujigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak.”

Yan iyinba sigin teban tanjek yagit, “Asisi, Pita yomakon akdak!”

Yanban iyiwit, “Anjeloni da bo akdak.”

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandanjek yoma witaldak Pita kanjek but morap awit. ¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanjek tayanjok yitni do kisiri da tilak anjomgut. Yagit Amin Tagi da damon nan witald anjan obik unjun do yoyigit. Yoyin mudanjek yoyigit, “Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik unjun do yoyini.” Yan yoyinjek Pita si abigigit.

¹⁸ Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anjek notni yoyin yoyin anjek yawit,

“Pita dukwan kik?” ¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kinj wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unjun gen pikon yopmanjek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktim yipmanjek Sisaria kokupmon panji egipgut. ²⁰ Erot unjun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi anjomgut. Unjun kokup pap bamot japni unjun Erot da miktim kila agiron unjudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandanjek kosit sopsop anjomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kinj konej yan yanjek kiwit. Kinj mibiltok Blastas do altan iminjek unjun gat not anjek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kinda anjominjek unjun bisapmon kila amin madep yik imalni panjek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigit. ²² Yanjakwan amin da yan tidanjek yawit, “Unjun amin dima, pinjkop kinda da yosok.” ²³ Gen unjun nandanjek Erot iyi do nandaban wigakwan Pinjkop dima anjisigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anjelo da unjudon gin anjakban namat da nan iba kimakgit.

²⁴ Mani Pinjkop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

²⁵ Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anjek Jon mani kinda Mak unjun abidanbal kisi Antiok kiwit.

**Pol miktimi miktimi
agek Yesu dakon gen
yan tenjenagit**

(Kilapmi 13.1-21.14)

13

Banabas gat Sol gat yabekgwit

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan; Banabas, ae Simeon mani kinda Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kalonj egipgumal, ae Sol. ² Bisap kindakon jap kelek egek Pinjkop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, "Ji Banabas gat Sol gat manjin yopba pi anjil do nandisat unun anjil." ³ Yan yanban nandanek Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi awit. An mudanek kisitni amin bamot da kwenon witjinjek yabekba kigimal.

Amin bamot Saiprus miktimon Pinjkop dakon gen yagimal

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pigeek unudon da tap waggakon da Saiprus wigigimal. ⁵ Wig Salamis kokup papmon kin altanek Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yan tenjenagimal. (Jon mani kinda Mak unun amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Saiprus unun kisisi agi mudanek don Papos kokup papmon kin altawit. Kin altanek Juda amin kinda kagimal. Unun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obin Pinjkop dakon gen yanbal nandisak do yan yomgut. ⁸ Mani Segius da

Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yan iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unun Telagi Wup da burikon tunganban Elimas tebaisi kanek yan iyigit, ¹⁰ "Gak Sunduk dakon monji. Gak anpak tagisi morap ton unun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anpak yokwi morap unun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anpak kilegisi pan upbal asal. Yokwi morap asal unun dima yopbi, ma?" ¹¹ Yan yanek iyigit, "Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisit da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anakwan gildat dimasi kanek dabilgo yan gin tanakwan bisap dubagisok egipbi."

Pol da Ba-Yesu yan iyanakwan unudon gin pilin tuk da pinj dabili sopgut. Sopmanakwan kosit wisik anek amin da kisirikon abidanek kosit yolini do pabidan dagok agit. ¹² Yan anakwan Segius unun kanek nandan gadat agit. Anek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktim dakon kokup kinda Antiok unudon Pinjkop gen yagimal

¹³ Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanek tap wakga abidanek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unun Pampilia miktimon tosok. Jon mani kinda Mak unudon yopman degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanek kin Antiok kokup papmon kin altawit. Antiok unun Pisidia miktimon tosok. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pinjkop da papiakon ton unun ban diwari manjin mudanek Pol gat dabini

gat do gen yan yipba pigigit, “Not kabi, ji amin dakon but pantheban ak do gen di yok do nandan kan tagi yoni.”

¹⁶ Geni unun nandanek Pol pidan agek tayanok yitni yan do kisiri anenagek yan yoyigit, “Israel amin ae Amin Nwakwari Kabi, ji Pinjok gawak iman amin, nak do mirak yopni! ¹⁷ Israel amin dakon Pinjok da babiknin iyi do manjinek Isip miktimon gisam yomanjakwan amin morapmisi iren tawit. Don Pinjok da iyi da tapmimon Isip ban timik panjogut. ¹⁸ Yan anek miktim kibiri timon agek anpak yokwi aba Pinjok da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ Anjakwan Kenan miktimon Pinjok da miktim 7 unun dakon amin panjupbal anek miktimni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ Unun yo morap altan yomgwit unun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

“Anek don Israel amin miktimni abidan egakwa Pinjok da kila amini panalon an yomgut. Yan anjakwan wigi kombi amin Samuel altagit. ²¹ Samuel da bisapmon Pinjok da kila amin madepni kinda analon anjomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unun da kilani anjakwan bilak 40 yan agit. (Sol unun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² “Don Pinjok da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjok da yan anek Dewit do yan yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unun kanek butno tagisi asak. Unun da geno tagisi guramitjak yan kosot.’ ²³ Kalip Pinjok da yan teban tok gen kinda yan yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unun

da Israel amin timitjak.’ Yagit unun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ Yesu pini dima wasanjakwan Jon da Israel amin but tobil anek telagi pakbi soni do yoyigit. ²⁵ Jon pini aban mudok do anjakwan yan yoyigit, ‘Ji nak do namin yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kinda nak da bujon noldak. Nak unun amin dakon pinjisi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witdali.’

²⁶ “Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakwari Kabi Pinjok gawak iman amin, nandani. Pinjok da amin yok-wikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namin amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanek anakba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anaten yan kinda dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pinjok da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Pidan gildat morapmi altan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tenjenon.

³²⁻³³ “Nin Gen Bin Tagisi daya-

13:17: TP 1.7; 6.6; 12.51 **13:18:** IDT 14.34; GT 1.31-32 **13:19:** GT 7.1; Jos 14.1 **13:20:** GK 2.16; 1Sa 3.20 **13:21:** 1Sa 8.5,19; 10.20-24 **13:22:** 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20 **13:23:** 2Sa 7.12-16 **13:24:** Mt 3.1-2 **13:25:** Jn 1.20,27 **13:28:** Mt 27.22-23 **13:29:** Mt 27.59-60 **13:31:** Ya 1.3,8 **13:32-33:** Kap 2.7

manj. Pinjkop da kalip babiknin yan teban tok kinda an yomgut unun bami tonj agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nanj aban pidanjan gen yagit unun bami tonj agit. Kap Papiia 2 kon gen unun yan mandabi:

‘Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.’

³⁴ Pinjkop da asi Yesu kimoron nanj aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinjkop da unun do yan yagit:

‘Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi anj im do yan teban tok agim unun yo ji do dabenj.

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdanj.’

³⁵ Ae unun do Pinjkop da papiakon gen kinda gat yan tosok:

‘Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanjek dima miktosak.’

³⁶ “Nin nandamanj, Dewit kalip Pinjkop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanjek miktagit. ³⁷ Mani amin unun Pinjkop da kimoron nanj aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit. ³⁸⁻³⁹ Unun do anek not kabi gen unun yan tenjenomanj unun pakyansj nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin tanj damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandanj gadanj iman amin unun yokwini wiririk yominjek amin kilegisi yan yoyisak. ⁴⁰ Ji kanj kimotni! Dima kanj, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ ‘Manji gen yogok amin ji yo aber unun kanjek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo njwakjwari kinda akdisat.

Amin kinda da yo unun akdisat unun do dayisak kanj, ji aripmi dima nandanj gadandanj.’”

⁴² Pol da gen unun yoyinj mudanjan Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinjek gen unun sigin niyinjil.” ⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanjek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Njwakjwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanberjek Pinjkop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pinjkop dakon nandanj yawotni do nandanjek tebaisi agek egi ananj kini do yoyinj panjeban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinjakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Pinjkop dakon gen nandak do abinj muwukgwit. ⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abinj yipgwit.

⁴⁶ Yan anjakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yan yoyigimal, “Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Pinjkop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak tonj. Yan anjek egip dagok dagogi mini dimasi abidonej yan disi yonj. Do nit ji depmanjek Amin Njwakjwari Kabikon kindenj. ⁴⁷ Amin Tagi da yan anenj do kili yan niyigit:

‘Nak da ji manjinj depbo Amin Njwakjwari Kabi dakon tenjenj madepni egipni.

Anej miktimi miktimi ekwan amin panpuluganakwa yokwikon banj timikgenj do manjinj depgum.’”

48 Yan yanban nandanek Amin Nwakwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anjakwan minat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit. 49 Anakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktim da kokup morap kisi iren tagit. 50 Mani Juda amin da minat man madepni ton Pin kop dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyominjek unun miktimon dima egipjil do yolgwit. 51 Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandani do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal. 52 Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tujan yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pin kop gen yagimal

1 Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pin kop dakon pi agimal unuder gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandan gadat awit. 2 Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwakwari Kabi dakon but sugawit. Sugarba nandan gadat awit minat amin do nandaba yokwi tok anyomgwit. 3 Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi da tapmim yominakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anjakwal amin da Pin kop asi amin do nandan yawok yomisak yan

nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

4 Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit. 5 Anek don Amin Nwakwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yominjek tipban dap do awit. 6 Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandanyo anek kokup unun yipmanjek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek 7 Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pin kop gen yagimal

8 Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Meni da yan anlagit. 9 Unun amin Pol da Pin kop dakon gen yanakwan mirak panakwan Pol da unun amin kilek tosak dakon nandan gadatni tanban kagit. 10 Kanek madepsi yanek yan iyigit, "Gak pida baman at!" Yan iyinban amin unun wigi manek wasanek kosit agipgut.

11 Pol da wasok unun aban kanek minat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, "Mao, pin kop ekwan di da amin giptim panek ninon pen!" 12 Banabas unun Sus yan iyinjek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit. 13 Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanga kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jaren ban panlim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minat aminyo gat kisi amin bamot

do bulmakau dapmanek mukwa soj yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek minjat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pinjkop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pinjkop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ Mani amin da Pinjkop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manakwan pigaga jap tagisi paniren an daban aripmisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali panjtidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanga yipgwit. ²⁰ Yipba tanakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol anjwasinnek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but panjteban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tenjtenanjakwal amin morapmisi

da Yesu nandan gadan imgwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² Unun kokup pap kapbi gwasinnek Yesu nandan gadan imgwit amin dakon but panjteban anek yan yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pinjkop da Amin Kila Asagon kikkdaman.” ²³ Yan yoyinnek panmuwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anek Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon tosok yanji nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anek Pisidia miktim nan kinnek Pampilia miktimon kin altagimal. ²⁵ Altanek Pega kokupmon Pinjkop gen yoyinnek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kinda abidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok panmuwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yominnek panpuluganakwan Pinjkop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pinjkop dakon pi an mudanek aeni ²⁷ abin altanek panmuwukbi yan yobal apba Pinjkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinnek yan yagimal, “Pinjkop da Amin Nwaktjwari Kabi nandan gadat dakon kosit witdal yoban nandan gadat awit.” ²⁸ Yan yanek Antiok panmuwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Pañmuwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antioq egakwal amin diwari Juda miktimon da piñ pañmuwukbi yoyiñ degek yañ yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.” ² Yañ yoyiñakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yañ anakwa pañmuwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjiñ yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat pañmuwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yañ do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktim unun ban kiwit. Kinjek unun miktim bamotgwan nandan gadat amin yañ yoyigimal, “Amin Nwakñwari Kabi da but tobil anek Piñkopmon kwan.” Gen unun yoyiñbal but galak madepsi nandawit. ⁴ Jerusalem kin altanba pañmuwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yañ yoyiwit. Yañ yoyiñba Piñkop da pañpuluganjanwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yanjbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yañ yawit, “Amin Nwakñwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

⁶ Yañ yanba yabekbi kabi gat ae pañmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yañ do muwukgwit. ⁷ Muwugek yañ nandat morapmisi anek Pita da pidan agek yañ yoyigit, “Not kabi, ji kili nandan. Piñkop da pi kokwinik niminek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwakñwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat

ani do nak kilisok manjigit. ⁸ Piñkop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do ningut, yañ gin Amin Nwakñwari Kabi amin kisi do yomgut. Yañ agit do Piñkop da unun amin timit do tagisi nandisak yañ nandaman. ⁹ Nin do wasok kinda anek unun amin do wasok ñwakñwari kinda asak yañ yogogi mini. Nandan gadat anakwa butni sugan pañmilip asak. ¹⁰ Do ji abisok nido Piñkop anekwalek pañmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanjan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun guramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman. ¹¹ Do yañsi nandan gadanen, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anek Piñkop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yañ gin timikdak.”

¹² Pita yañ yanban amin muwuk yikgwit kisi tayanok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Piñkop da pañpuluganjanwan Amin Nwakñwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal. ¹³ Yoyiñ mudanjanwal Jems da yañ yagit, “Not kabi mirak pani. ¹⁴ Piñkop da wasanek Amin Nwakñwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik. ¹⁵ Piñkop da Amin Nwakñwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yañ tosak:

¹⁶ ‘Amin Tagi da yañ yosok, “Dewit dakon diwatni unun yut kinda yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anek witjiken.

¹⁷ Yañ abo Amin Nwakñwari Kabi morap naga do kili manjigim

uñun da Amin Tagini nak wisini.”

18 Gen uñun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit.”

19 Jems da sañbenek yañ yagit, “Do nak yañ nandisat, Amin Nwakiwari Kabi but tobil anek Pinjopmon kwan uñun nin da jigi dima yomneñ do nandisat. 20-21 Kalipsi da wiñ abisok on ekwamañon kokup pap morap tañ añañ kwanon Moses dakon gen yañ tenñawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjin manjin awit. Do yum but piso papia kind a yañ mandañ yomneñ. Ji kokup kidat do paret abi uñun dakon jap dima noni. Jap uñuden Pinjop da pindakban dima noknogi añ. Ae miñat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwon gat ae yawiyo kisi dimasi noni.”

Papia kind a yipba kigit

22 Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae pañmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yañ yanek Judas mani kind a Basabas gat ae Sailas gat yañ manjiwit. Uñun amin pañmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal. 23 Amin bamot do papia yomgwit uñungwan gen yañ mandawit,

“Nin yabekbi kabi ae pañmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandamañ. Amin Nwakiwari Kabi Yesu nandañ gadañ iman amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwan ji gildat tagi yañ dayamañ.

24 “Nin da kabikon amin diwari da kin ji dakon nandak nandak pañupbal awit dakon geni kili nandagiman. Nin da yañ yoyini yañ dima yoyinañpo kin dayiwit.

25 Nin idon muwuk but kalon anek amin bamot ji do kini do

manjigiman. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandañ yomamañ Pol ae Banabas uñun gat kini do yañ yomgumañ. 26 Amin bamot uñun egip egipni dima pañkutnañek Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tenñagimal. 27 Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandamañ uñun nañ gin dayinjal do yabekgamañ. 28 Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yañ gin nandañek yañ dayamañ, jigi morapmi dima damneñ. Gen teban onjok bañgin yolni. 29 Ji bit kilapyo kokup kidat do dapmañ paret añ uñun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwon uñunyo kisi dima noni. Anek miñat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kan kimagek uñun anpak morap yapni kan uñun tagisi. Nin dakon gen yañ gin. Do ji tagisi egipni.”

30 Amin bamot yabekba Antiok pigi pañmuwukbi kabi yañ yobal muwukba papia uñun yomgumal. 31 Yobal pañmuwukbi da papia uñun manjinba uñun da buri pañteban aban but galaksi nandawit. 32 Anakwa Sailas gat Judas gat uñun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi pañmuwukbi yoyinek buri pañteban agimal. 33-34 Amin bamot uñun Antiok bisap dubakgok egipgumal. Egek don pañmuwukbi da galok gen yoyinek but yawot gat kinjal yañ yoyinek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. 35 Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyinjet pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tenñawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

36 Gildat di egi mudaneñ Pol da Banabas yañ iyigit, “Nit aenit kokup papmon agek nandañ gadat amin pindatdeñ. Amin

Tagi dakon gen yan tenjenan yomgumak tagi panek ekwan bo yan do agek pindatden.”³⁷ Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidanbal agipni do nandagit. ³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopman degek abinjakwan iyi gin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit. ³⁹ Unun do anek gen emat madepsi agimal. Yan anek pidan ki Banabas da Mak abidanban tap wakga kinda abidanek Saiprus miktim timon wigigimal. ⁴⁰ Yan anakwal Pol Sailas nan abidagit. Anakwan panmuwukbi da Amin Tagi dakon nandan yawotni jilon tosak yan yoyinba kigimal. ⁴¹ Kin Siria ae Silisia miktimon agek Pol da panmuwukbi morap yoyin panjeban agit.

16

Pol da Timoti abidanban Sailas gat kisi agipgwit

¹ Pol Debe kokup pap kinjek unudon da Lista kokup pap kin altagit. Unun kokupmon Yesu dakon pandetni kinda egipgut mani Timoti. Meni unun Juda minjat kinda. Unun minjat Yesu nandan gadan imgut. Mani datni unun Grik amin kinda. ² Panmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yan yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipden yan nandagit. Mani Juda amin unun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni unun Grik amin kinda yan kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ Anek Timoti abidanban kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anteban awit unun ban panmuwukbi yoyinjak yan yoyiwit,

“Ji gen on nan guramigek egipni.”⁵ Yan anakwa panmuwukbi morap dakon nandan gadat teban tagit. Gildari gildari amin da panmuwukbi kabikon sanjenba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ Telagi Wup da Esia miktimon Pinjok dakon gen dima yonjil do yansop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kin Prigia ae Galesia miktim binap nan kigimal. ⁷ Misia miktimon kin altanek Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjin do kosit sogut. ⁸ Yan aban Misia miktim yapmanek Troas kokup papmon pigigimal. ⁹ Pigi unun kalbi Pol da buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanakwan Masadonia amin kinda da yan iminek yan iyigit, “Gak tap pidanek Masadonia miktimon obin nin panpulugoki.” ¹⁰ Pol da unun kanek Pinjok da iyi Gen Bin Tagisi kin yoyinjan do yan nimisak yan nandanek unudon gin Masadonia kik do tagap tagimanj.

Lidia nandan gadat agit

¹¹ Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanek nomansi kinjek miktim timjok kinda tap binap toso unun mani Samares unudon wigi altagimanj. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigimanj. ¹² Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagimanj. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipgumanj. ¹³ Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wanga pigi pakbi kindakon

kigiman. Nin unun pakbikon tamo kinda konejon bisit anej yanjon da pigigiman. Unun pakbikon pigi pindatno minjat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman. ¹⁴ Minjat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pin kop gawak iminej egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanej mirak pakyan si yopgut. ¹⁵ Anek minjat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanej yan niyigit, “Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan naman kan, nak da yutnon panji egipnen.” Yan yanek yutnikon si kinej do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

¹⁶ Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman minjatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun minjatjok konni kinda tan iminakan yan don altoni unun do yan kwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinakan kila amini da monej madepsi timikgwit. ¹⁷ Nin kinapno minjatjok unun Pol gat nin gat da bunjon nolek yan tidanej yan yagit, “On amin unun Pin kop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pin kop da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayan.” ¹⁸ Minjatjok unun yan sigin yanakan gildat morapmi agit. Yan anakan Pol unun nandanej kuragisi nandan tobil kon yan iyigit, “Yesu Kristo da yan dagok annamgut do yan si gayisat, gak minjatjok on yipman degek win abigi!” Yan iyanban unudon gin kon minjatjok unun yipman dekgit.

¹⁹ Yan aban oman minjatjok unun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanej Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon panjiwit. ²⁰ Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon panji yopmanek yan yoyiwit, “On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an. ²¹ Rom dakon anpagon yo dima anej do gen teban tosok on amin bamot da amin unun tetgin ilik pangwamal.”

²² Yan yanakan amin muwukgwit kisi da yan ba yokwi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit. ²³ Yoyinba madepsi baljanek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. ²⁴ Iyanba nandanej amin bamot pawigi dam teban yutnon yut moni kind a yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban pan teban agit.

²⁵ Yan aban egek kalbi binap Pin kop do bisit anek ae kap yanakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nandawit. ²⁶ Anakan unudon gin wudip madepsi kind a anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwalikgit. Yan anakan yoma kisi wital kin mudanaka amin morap kisi kandapnikon yo pan teban awit unun kisi wital ki mawit. ²⁷ Manakan dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanej nak kila tagi dima at yanjon da emat agak sibani ilik iyin nan sugok do agit. ²⁸ Yan ak do anakan Pol da yan tidanej yan

iyigit, “Giptimgo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman.”

²⁹ Yan yanakwan dam teban yut dakon kila amin tenjenji kinda anopni do yagit. Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanjek kinj Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut. ³⁰ Yan anek amin bamot timik yut buri moniji yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, “Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?”

³¹ Yan yanban iyigimal, “Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminjaki Pinjkop da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak.” ³² Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal. ³³ Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinjkop nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kinj dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, “Gak amin bamot unun yopbi kinjil.”

³⁶ Yan iyinba kinj Pol yan iyigit, “Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil.”

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, “Manit Rom gapmanon toso. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyanji dima kokwinigek amin

morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikedamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit. ³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kinj amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andamguman, gen yan yoyinek panpan wanja pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit. ⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kinj altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kinjek Tesalonaika kokup papmon kinj altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda toso. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pinjkop dakon gen dakon mibili yoyin tenjenan yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinek yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panjek kimagek don aeni pidosak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do

dayiŋ tenjenosot, unun Kristo yaŋsi dayisat.”⁴ Yaŋ yoyiŋban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron sanjebewit. Anjakwa Grik amin morapmi Pinjkop gawak imgwit amin ae kila amin miŋat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yaŋ anjakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yaŋ nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi paŋmuwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yaŋ anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopner yaŋ yanek kiwit.⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat paŋmuwukbi kabi di gat timik ilik paŋpaŋ unun kokup pap dakon kila aminon paŋkiwit. Paŋkinjek yaŋ tidanek sitnok anyominjek yawit, “On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon abeŋ da ekwan.⁷ Jeson da unun amin yanban yutnikon pawigi ekwan. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yaŋ yon, ‘Kila amin madep njwakjwari kinda egisak unun mani Yesu.’”

⁸ Gen unun yanba nandanek miŋat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit.⁹ Yaŋ anjakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyiŋba moneŋ yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kaŋ moneŋni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pilin taŋakwan paŋmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria

kigimal. Kin altanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal.

¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandanek gildari gildari Pinjkop dakon gen unun pakyaŋsi manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo sun yosok yaŋ do kokwin awit.¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin miŋat morapmi da nandan gadat anjakwa Grik wili morapmi unun kisi yaŋ gin awit.

¹³ Yaŋ anjakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pinjkop dakon gen yosok yaŋ nandawit. Yaŋ nandanek obiŋ amin dakon but sugan paŋupbal awit.¹⁴ Anjakwa unudon gin paŋmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal.¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altanek iyi gat pigiwit amin yaŋ yoyigit, “Ji tobil Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyiŋba tepmi pinjil.” Yaŋ yoyiŋban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit.¹⁷ Yaŋ agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Njwakjwari Kabikon amin Pinjkop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinjkop dakon mibili pakyaŋsi nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon paŋki egek amin kin ap awit unun gat kisi yaŋ gin agit.¹⁸ Anjakwan

17:7: Lk 23:2; Jn 19:12 17:17: Ya 18:19 * 17:18: Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yaŋ nandawit. Anjakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolneŋ kaŋ, nin amin tagisi yaŋ nandawit.

Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen amat anakwa di da yan yawit, “On gen pakbi amin ni gen nan yosok?” Ae di da yawit, “Miktim dubagikon nani dakon pinjkop unun do bo yosok?” Pol da Gen Bin Tagisi yoyinek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anjek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anjan gen kokwin amin kabi kinda Hen Areopaguskon muwukgwit unudon ankinjek yan iyiwit, “Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman. ²⁰ Gen yosol unun nandano njaknjawarisi asak do mibili niyinjbi nandano.” ²¹ (Atens minjat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.)

²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, “Atens amin nak kokupji anjwasinek agek pinjkop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakgim. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Pinjkop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anjek ji do yan nandisat, ji pinjkop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Pinjkop mibilni dima nandanek isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

²⁴ “Pinjkop miktim ae yo morap miktim da kwenon ton wasan yopgut unun Pinjkop da kundu ae miktim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yando, amin kisit da

telagi yut wutjan unudon dima egisak. ²⁵ Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanek Pinjkop anpulugogi unun dima toso. Pinjkop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Pinjkop unun da amin kalonjiskon da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban iren tarjek kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan. ²⁷ Amin da Pinjkop tebai wisin koni do anjek unun agit. Mani Pinjkop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak. ²⁸ Kap wasok aminji kinda da yan yagit, ‘Unun da egip egip nimisak ae tapmim nimanjakwan kosit akwaman.’ Ae kinda da yan yagit, ‘Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.’

²⁹ “Nin Pinjkop dakon monjini ekwaman, do Pinjkop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandanen. Pinjkop amin da nandak nandagon da yo kisit da wasan unun yombem dima. ³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pinjkop da yo kinda dima anyominek yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwan but tobil ani do gen tebai yosok. ³¹ Don minjat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anjek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pinjkop da amin kinda kili manjigit. Unun amin Pinjkop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap nansi nandan imni, Pinjkop da gen kokwin pi unun amindosi imgut.”

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak

gen yan ingwit. Mani diwari da yan iyiwit, “Yo unun yosol unun do di gat niyinjbi nandanen do nandan.”³³ Yan yanba Pol muwut muwut tamo yipmanek kigit.³⁴ Amin diwari Pol yolek nandan gadat awit. Kinda unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kinda. Ae minjat kinda mani Damaris, ae amin diwari kisi nandan gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Don Pol Atens yipmanek Korin kokup papmon kigit. ² Kin Juda amin kinda kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miktimon nani kinda. Kili yangkok minjatni Prisila gat Itali miktim yipmanek opgumal. Itali miktim mibili yan do yipmanek apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap unun yipman kin mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit. ³ Pol da yut kaben dakon imal bubpup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnikon wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayinbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanek pinjakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanek Pinjkop dakon pi gin agit. Pinjkop dakon gen yoyinek Juda amin yan yoyigit, “Yesu unun asi Kristo.” ⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abin yipmanek jigilak gen yan ingwit. Yan aba imalnikon jimjim tawit tarapmikban manakwa yan

yoyigit, “Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nwaktjwari Kabikon kin Pinjkop dakon gen unudon yoken.” ⁷ Yan yoyinek muwut muwut yut unun yipmanek unudonjok pigi amin kinda mani Titus Jastus unun da yutnon wigigit. Titus unun Pinjkop gawak iminek egipgut. ⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pinjkop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan ingwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan altan iminek yan iyigit, “Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenjenjoki. Gen mapmit dima aki. ¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kinda da dima gitjak.” ¹¹ Iyinjban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanjakwan ae bilak kinda dakon kanek 6 kabi egek Pinjkop dakon gen yoyin dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminek abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit, ¹³ “On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyin degek Pinjkop gawak imim dakon kosit njwaktjwari yolisak.”

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, “Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kinda yapgut, bo ae anpak yokwi kinda agit kan, ji dakon gen tagi nandaken. ¹⁵ Mani ji disi dakon gen monin monin ae man ae gen tebanji do yon. Nak

unjudon gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yan panmilip abit.”
 16 Yan yoyinjek yolban gen pi yut yipmanjek abigiwit. 17 Abigi unjudon gin Korin amin da amin kinda mani Sostenes abidanek gen pi tamo da kapmatjok anakgwit. Yan aba Galio unjun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unjun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigit

18 Pol gildat morapmi Korin egek don panmuwukbi galok gen yoyinjek Prisila gat Akwila gat timikban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altanek Pol Pinjkop do yan teban tok kinda kili agit, do busun dangwani mandagit. Yan anek Siria miktimon kik do anek tap wakga kinda abidawit. 19 Abidanek Epesas kokup papmon kin altawit. Altanek Prisila gat Akwila gat unjudon yopmanjek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Pinjkop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayinbi gayiko awit. 20 Anek yan iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yan iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipnen.” 21 Mani yopman kik do anek yan yoyigit, “Pinjkop da ji do aeno opben do nandisagon don opben.” Yan yoyinjek tap waggakon wigek Epesas yipmanjek kigit. 22 Kin Sisaria kokup papmon altanek unjudon da Jerusalem wigi panmuwukbi gildat tagi yan yoyinjek Antiok kokup papmon pigigit. 23 Pigi Pol bisap dubakgok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktimon kokup morap ton unjudon kokup gwasik agit. Yan anek Yesu nandan gadan imgwit amin morap dakon nandan gadat panteban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Pinjkop gen yagit

24 Pol kokup gwasik anakwan Juda amin kinda mani Apolos unjun Aleksandria kokup papmon amin kinda unjun panjabin Epesas egipgut. Unjun amin gen yogokni tagisi, ae Pinjkop dakon gen dakon mibili pakyanji nandagit. 25 Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyin dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandanek amin yoyin dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sun dima yagit. Bamisi yan tentenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unjun dogin nandagit. 26 Apolos unjun Juda amin da muwut muwut yutnon wigek pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnison egek Pinjkop dakon mibili pakyanji nandan pisonak do iyin dekgimal.

27-28 Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kinda Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kin Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pinjkop da papiakon gen ton unjun pantenten anek Yesu unjun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unjun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

1 Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigit altagit. Pigi altanek Yesu dakon pandetni diwari pindakgit. 2 Pindagek yan yoyigit, “Ji nandan

gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?"

Yan yoyinban yawit, "Dima, nin Telagi Wup kinda egisak yan dima nandagiman."

³ Yanba Pol da yoyigit, "Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?"

Yoyinban yawit, "Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman."

⁴ Yanba Pol da yan yoyigit, "Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, 'Amin kinda nak da bunon noldak unun amin nan nandan gadan imni.' Jon da gen yagit unun Yesu do yagit."

⁵ Pol da gen unun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit. ⁶ Pin kop dakon pakbi sonjakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unun kabikon pinakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pin kop gen madepsi yoyigit. Anek Pin kop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilib ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen unun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon pandetni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pin kop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Pin kop gen yanakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da kon yol do awit

¹¹ Pol Pin kop da anpuluganakwan wasok tapmimi ton jwakjwarisi morapmi agit. ¹² Yan agit do amin da imal dakni panobin Pol da kwenon witjinakwan pan ki sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa konni win abigiwit. ¹³ Anakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da kon yol do anek yan yawit, "Pol da amin kinda dakon mibili yan tenjenosok, unun Yesu. Unun da manon gayiko abigi!" ¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit. ¹⁵ Anakwa bisap kindakon kon kinda da gen kobogi yan yoyigit, "Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namin?" ¹⁶ Yan yoyinban konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unun yo altagit dakon geni nandanek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit. ¹⁸ Anakwa amin nandan gadat kili awit unun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unun yan tenjenawit. ¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unun dakon mibili papiani panabin amin morapmi da dabilon kindapmon sonba sowit. Papia unun dakon yuman nogi manjikba 50 tausen silwa monej agit.

²⁰ Yan anakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi ton si iren tan anan kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unun altan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktin bamot Masadonia ae Akaia

ban̄ kik do nandagit. Nandanēk yagit, “Nak Jerusalem kinēk don Rom kokup papmon kikkosi nandisat.”²² Pol pan̄pulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban̄ yabekban un̄un da kalip Masadonia kigimal. Kinēkwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubakgok egipgut.

Pol uwal an̄ imgwit

²³ Un̄un bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yan̄ba yokwi tok an̄ek upbalap madepsi awit. ²⁴ Mibili yan̄ do awit. Kisit kilda amin kindā egipgut mani Demitius. Un̄un amin silwa ban̄ kokup kidat min̄jat Atemis un̄un dakon wup wasagit. Monej ilit pi an̄ek pi mon̄jini monej madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius un̄un iyi dakon pi mon̄jini ae kisit kilda amin diwari kisi yan̄ yoban muwukba yan̄ yoyigit, “Disi nandan̄, pi on amanon monej madepsi timikgaman̄. ²⁶ Disi kili kan̄ nandan̄yo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili pan̄upbal an̄ mudagit. An̄ek amin kisit da kokup kidat wason̄ un̄un yo bami dima yan̄si yosok. Pol da gen un̄un yan̄akwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktim amin da nandaba gen un̄un bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da monej ilit kositnin an̄upbal akdisak do nak si pasoldot. Pin̄kop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. An̄ek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi un̄un pin̄kop min̄jat nan̄ gawak iman̄. Mani Pol da un̄un dakon man madep abin̄ yip do pi asak.”

²⁸ Yan̄ yan̄ban amin gen un̄un nandan̄ japtan̄ yan̄ tidanēk yawit, “Epesas nin dakon Atemis un̄un da wukwisi madep!”²⁹ Yan̄ yan̄ek un̄un kokup papmon amin

morapmi da madepsi yan̄ tidanēk upbalap madepsi awit. An̄ek Pol dakon notni bamori un̄un ilik pan̄pan̄ muwut muwut yut madepmon pan̄kiwit. Un̄un amin bamot un̄un Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kindā Gaius ae kindā Aristakus. ³⁰ An̄akwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani pan̄muwukbi da dima kisak do kosit sopsop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di un̄un Pol dakon notni, un̄unyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit un̄un nandan̄ upbal madepsi awit. Yan̄ an̄ek madepsi yan̄ tidanēk gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgaman̄ un̄un dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kindā mani Aleksanda yipba min̄jat amin morap da in̄amon agakwan amin da yokwi un̄un da bo ak yan̄ nandawit. Yan̄ an̄akwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman̄ yan̄on da geni kobogi yoyik do an̄ek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an̄ yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kindā yan̄ kan̄ nandan̄yo an̄ek madepsi sigin yan̄ tidanēk yawit, “Epesas nin dakon Atemis un̄un wukwisi madep!” Un̄un gen nan̄gin sigin yan̄akwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan̄ an̄akwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni da gen sopman̄ yominēk nawa gen yan̄ yoyigit, “Epesas amin, amin morap kisi nandan̄, Atemis daman̄ dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit un̄un kisi nin da kokup papmon tan̄akwal nin da kilani aman̄ yan̄ nandan̄ niman̄. ³⁶ Un̄un top dima un̄un asisi do upbalap dima yoni. Tayan̄gok nandan̄ kokwin an̄ek yo don ani. ³⁷ On amin bamot pan̄aben̄ un̄un Telagi

Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pinjkop minjat do yanba yokwi tok kinda dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anjek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi panmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyinen.” ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinek amin muwukgwit unun yoyinban kin mudawit.

20

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abin muwukba buri panteban anjek galok gen yoyinek Masadonia miktimon kigit. ² Kin unudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinek buri panteban anjek don Grik miktimon kin altagit. ³ Unudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anjek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unun amin kabi da

kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit. ⁶ Anakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanakwan Pilipai yipmanek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanakwan amin nin do jomjom anjek Troas kokup pap egipgwit unudon kino notni pindak pindak agiman. Anjek unudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimakgit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anjek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandanek Pinjkop gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit. ⁸ Yut nin da egipguman unun yut kwen toso. Unun yutnon lam morapmi kolek yopgwit. ⁹ Unun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen sanjenek yanakwan monji unun yik dipmin pagek uwagat anjek wanga miktimon man anakgit. Man anakban kimakgit nan pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidin kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, “Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni tan imisak.” ¹¹ Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anjek gen sigin yoyinjakwan wigi wisa daganakwan yopman kigit. ¹² Yopman kinakwan amin monji unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimakgit yan nandanek butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmanek tap waggakon da Asos kokup papmon kin altanek Pol do jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktimon kosit kik do anjek unun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol

Asos abin alar niban abidono tap wakgakon wige Mitilini kokup papmon kigiman. ¹⁵ Unudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanjek miktim kinda mani Kios kapmatjok tarban kanjek yapguman. Ae gildat kinda do tap unun pudan yapmanjek Samos kokup papmon kinj altagiman. Ae unudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kinj altagiman. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anen yan nandagit, do nin tap wakgakon da Epesas kokup pap si yapmanjek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konen yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ Gen yipban kwan opba yan yoyigit, "Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanjakwan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako manjakwan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pinjopmon kinjek Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tenjenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unudon kiken dosi nayisak, do nak Jerusalem kikkisat. Unudon kiko yo kinda ni da alar namjak

unun dima nandisat. ²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yan si nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigi namdan unun kisi nayinjakwan agisat. ²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandanjek egip egipno anjuktuk do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanjin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudoken. Pi unun Pinjop da nandan yawotni do anek yo madepsi ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken.

²⁵ "Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Pinjop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tenjenagim. Nak abisok nandisat, ji depman kinjapbo jikon da kinda da nak ae bujon dimasi nandakdan. ²⁶⁻²⁷ Nak Pinjop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tenjenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kan, unun nak dakon gulusun dima. ²⁸ Ji disi dakon kila anek panmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Panmuwukbi kabi unun Pinjop da Monji dakon yawi nan yuman nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin depgut. ²⁹ Nak nandisat. Depman kinjapbo jon pujan yokwisi da jikon abinjek sipsip kabi panupbal akdan. ³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan panmuwukbi kabikon da amin diwari bujon yolni do top gen yoyikdan. ³¹ Yando, ji kan kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima injtoni. ³² "Nak abisok Pinjop da kilasi asak do unun da kisiron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji panteban aban yoni tagisi

telagi amin kabini do yopbi unun tagi timitni. ³³ Nak amin dakon monerj ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agiman unun kisi panpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yan anek dayin doligim. Jiyo yan gin anek teban tokni mini amin unun panpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima in-toner. Gen unun yan: 'Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinji.'

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat nwakberj anek bisit yagit. ³⁷ Bisit aban mudanakwan kila amin kisi da kunam tagek Pol bedan mandan nawit. ³⁸ Pol da bunon nak dakon in-amno ae dima kokdan yan yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yansi nandanek Pol anan tap waggakon ankiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopman degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Kos unudon wigigiman. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Rodes wigek unudon da Patara kokup papmon kigiman. ² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagiman. Kanek unudon wigino kigiman. ³ Kin miktim tim kinda tap binap tosok unun mani Saiprus kanek unun gwanden tetgin do tanakwan nin amin tetgin da yapguman. Yapmanek Siria miktimon kin kokup Tair unudon tap wakga panji akgit.

Agakwan tap waggakon pi monji yik iligakwa ⁴ nin kin Yesu dakon pandet kabini pindatno unun gat gildat 7 kabi egipguman. Egapno Telagi Wup da pan-tagap aban Pol yan iyiwit, "Gak Jerusalem dima kiki." ⁵ Egipguman dakon bisap mudanakwan Yesu dakon pandetni gat ae minat monjiyoni gat kisi kokup pap yipman degek tap kidipminon pigigiman. Pigi unudon nwakberj anek bisit agiman. ⁶ Bisit ano mudanakwan notni galok gen yoyin yoyin anek yutnikon kinakwa nin tap waggakon wigigiman.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanek kin Tolesmes kokup papmon altagiman. Unudon Yesukon sanbewit amin kabi gildat tagi yan yoyino unun gat gildat kinda egipguman. ⁸ Unudon pakgiman da wisa dagokdo unun kokup pap yipmanek Sisaria kokup papmon kin altanek Pilip da yutnon kino unun gat egipguman. Pilip unun yabekbi kabi panpulugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi unun kabikon nani kinda. Unun amin Gen Bin Tagisi yan tentenok amin kinda. ⁹ Pilip unun gwi 4 kabi. Unun aminon dima yopbi. Minat kabi unun kombi gen yogok minat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kinda mani Agabus unun Judia miktimon da pigit. ¹¹ Pin altan nimek Pol dakon boban napni abidanek Agabus da iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamanek yan yagit, "Telagi Wup da yan yosok, 'Nak da on asat, yan gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami waman Amin Nwaknwaru Kabi da kisiron yipdan.'"

12 Yan yanban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipguman gat kisi da anjutanjek tebaisi iyigiman. 13 Mani Pol da gen kobogi yan yagit, "Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgen do tagi nandisat. Do ji nido nak angolgol anek kunam takgan? Yan anakwa butno yokwi tosok."

14 Yanban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yan nandanek yagiman, "Amin Tagi da yo altan imjak do nandisak unun tagi altan imjak."

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmanjek mibilni nandak do pi awit

(Kilapmi 21.15-26.32)

Pol Jerusalem kin altagit

15 Yan nandanek nin yiknin panek Jerusalem kokup papmon wigigiman. 16 Yesu dakon pandetni di Sisaria egipgwit unun gat kisi wigek unun da nin panke Nason da yutnon nipba egipguman. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadan imgut. Miktimni unun Saiprus. 17 Nin Jerusalem kin altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. 18 Timikba pkgiman da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigiman. Kin altanek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgiman. 19 Unudon Pol da gildat tagi yan yoyinjek Pinkop da anpuluganban Amin Nwaktjwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyin mudagit.

*Kila amin da Pol Telagi Yut
Madepmon wigisak do iyiwit*

20 Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandanek Pinkop anjisiwit. Anek iyiwit, "Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadan imgwit. Unun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgon. 21 Mani amin diwari da gak do yan yoyiwit, 'Pol da Juda amin Amin Nwaktjwari Kabi da bikbigon ekwan unun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinjek yan yoyisak, "Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni." ' 22 Niansi anen? Gak idon kili apgul yan nandan gamdan.

23-24 "Do nin da gen kinda gayino gak yan gin abi. Anaki gakyu kisi gen teban guramikdal yan gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwaman. Unun amin kabi Pinkopmon yan teban tok gen kinda kili awit. Gak unun amin kabi timikbi Pinkop da dabilon gen teban yolek giptim pankilek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unun dakon yo gak da gaga yubi. Yan anaki unun amin kabi busun dangwani tagi mandani. Yan abi amin da gandane top yan imguman yan gandani. 25 Amin Nwaktjwari Kabi Yesu nandan gadan imgwit amin nin da gen anteban agiman unun kili mandan yonguman. Gen unun yan; Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwon dima noni. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani."

26 Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unun timikban giptim pankilek ak dakon anpak anek egipgwit. Yan anek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anek, ae amin kalon kalon dakon paretni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudanakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanek minjat amin morap muwukgwit dakon but suganek Pol abidawit. ²⁸ Abidanek yan tidanek yan yawit, "Israel amin ji abin nin panpulanganba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panupbal asak. Anek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yanba yokwi tok asak. Ae unun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagalon wijek telagi tamo on anupbal aban yo isali asak." ²⁹ (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandan wuripdagek teri teri da timtim yanek apgwit. Abin Pol abidan ilik anan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanek wanga abigiwit. Yan anek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sopgwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anakba kimot do anakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematyo madep an unun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yan nandanek unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanek minjat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenek dima

anakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anek amin yan yoyigit, "On namin amin kinda? Ae ninan agit?" ³⁴ Yanban di da gen kinda yanakwa di da nwanwari yawit. Yan yanek upbalap madep anakwa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidan anan emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kin yut unun da man wigigon alnanakwan amin da Pol si anakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anan wigiwit. ³⁶ Amin morapmi da bunon yolek madepsi sigin yan tidanek yawit, "Anakba kimakban!"

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anan yutnikon awigik do anakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, "Gen kinda tagi gayiken?"

Yanban iyigit, "Gak Grik gen nandisal, ma?" ³⁸ Abikisokgwan Isip amin kinda gapman gat emat wasanek amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktim amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?"

³⁹ Yanban Pol da yagit, "Nak Juda amin kinda. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?"

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyanban Pol unun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anakwa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ "Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do

dayikdisat.”² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanakwan upbalap dima anek tayanok egipgwit. Yan anakwa Pol da yan yoyigit,³ “Nak Juda amin kinda. Meno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon anagait. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyinetno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pinokop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim.”⁴ Nak da minjat ae wili nandan gadat anek Yesu Yolyol Kosit nan agipgwit unun panupbal anek dapbo kimotni do pi agim. Anek pabisin panpan dam teban yutnon panpigim.”⁵ Yan anapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayin tenjenoni. Unun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unun naba nak Yesu nandan gadan imgwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanek kobogi do yo yokwi anjomni do anek kigim.”

Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)

⁶ Pol sanbenek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anapbo tenjeni madep kinda Kwen Kokup da pin anbinap aban nak binapmon akgim.”⁷ Tenjenan naban nak miktimon man paged nandanapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’

⁹ Amin nak gat agipguman unun

tenjeni kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak ninan aben?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidan Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yan mudan gamgum unun do gayisak.’¹¹ Tenjeni madep unun tenjenan naban dabilno pilin tagit do amin agipguman unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pinokop gawak iminek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit.”¹³ Ananias unun kapmatjok da abin agek nak yan nayigit, ‘Sol not, dabilgo aeni sintosak.’ Yan nayinban unudon gin sintanek Ananias kagim.”¹⁴ Kanapbo nayigit, ‘Babiknin dakon Pinokop da gak da niansi abi do nandisak unun golinban koki do manjin geggut. Ae Amin Kilegi kanaki unun da iy gen gayinban nandaki do manjin geggut.’¹⁵ Gak yo morap pindak nandanjo agil unun minjat amin morap yoyin tenjenokdisal.”¹⁶ Do bisap noknok dima abi. Pidanek telagi pakbi sonjek mani yanaki unun da diwarigo wiririk gaban.’

¹⁷ “Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anakwan dipmin yombem kinda kagim.”¹⁸ Kanapbo Amin Tagi da yan nayigit, ‘Gak tepmisi pidan Jerusalem yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da dima abidokdan.’

¹⁹ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gamgwit unun baljanek dam

tebanon yopgum unun nandan namanj. ²⁰ Ae gak dakon gen yan tenjenok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anakgwit amin dakon imal dubakni ilik yopmanj naba kila agim. Anjek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.’

²¹ “Mani Amin Tagi da nayigit, ‘Nak da Amin Nwakjwari Kabi kokup dubagisikon ekwan unun do kiki do yabekdat.’”

Pol da emat amin nak Rom amin kind a yan yoyigit

²² Pol da Amin Nwakjwari Kabi do gen unun yanakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, “Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi.”

²³ Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimbaban timik maba kwen wigiwit. ²⁴ Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, “Ji Pol anki nin ekwamanj yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unun dakon mibili iyi yanban nandani.” ²⁵ Yoyinban anki kisit kandapyoni paninjin anek wangwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, “Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanjo anakwa nak nitdan. Unun tagi dima akdan. Nak Rom amin kind a. Ji Rom dakon gen teban yapmanjanj.”

²⁶ Yanban kila amini gen unun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, “Ma, on amin Rom amin kind a. Gak nianji akdisal?”

²⁷ Iyinban kin Pol yan iyigit, “Nayinbi nandako. Gak Rom amin kind a?”

Iyinban yagit, “Asi nak Rom amin kind a.”

²⁸ Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yungim.”

Yanban Pol da iyigit, “Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kind a egipgum da egisat.”

²⁹ Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kind a nanj yoyiko nap teban nanj anteban ayin yan kan nandanjo anek unun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nanj agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unun dakon mibili pakyanji nandak do pi agit. Do gildat kind a do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abin muwutni do gen tebai yipgut. Yipban abin muwugakwa Pol dakon nap teban wital iminek abigi yipban unun da inamon akgit.

23

¹ Pol da sintanban gen kokwin amin kabikonsi kinakwan pindagek yan yoyigit, “Not kabi, abikikon da win abisok egisaron nak Pinjok da dabilon butnokon da tagisi egi anan wit yan nandisat.” ² Gen unun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anan ni do yoyigit. ³ Yoyinban anagakwa Pol da yan iyigit, “Pinjok da gitdisak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nip da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandanek nak gen pikon nep do abil da yikdal. Mani gaga gen teban yapmanjek nitni do yoyisal.”

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek Pol yan iyiwit, “Gak

Pinjkop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imisal, ma?"

⁵ Yanba Pol da yoyigit, "Not kabi, Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.'

On amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak."

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, "Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan unun do nandan teban tajegek egisat. Yan nandisat do anjek gen pikon nepman." ⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbi aripmi dimasi pidoni, ae anjelo wupyo mini yan yon. Mani Parisi amin unun kisi nandan teban ton. Yan nandan do anjek gen unun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iy uwal uwal anjek pudan kabi bamori awit. ⁹ Anjek gen teban yoyindet amin di unun Parisi kabikon nani unun da pidan agek madepsi yan tidanek yan yawit, "On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anjelo kinda da gen bo iyigit? Unun dima nandan." ¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anjek amin kabi bamot unun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nan gwayen anan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anki yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, "Gak pasol pasol dima aki. Si teban tajegek egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tenjenagil unun Rom miktimon yan gin yan tenjenoki."

Juda amin da Pol anakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anjek yawit, "Jap pakbiyo dima anjek Pol anatan kimagakwan don nonen. Yan dima anen kan, Pinjkop da nin tagi nindapjak." ¹³ Yan teban tok awit amin unun 40 yapgut.

¹⁴ Amin kabi unun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, "Nin jap dima nanek Pol anatan kimagakwan don nonen do wagil yan anteban aman. Yan dima anen kan, Pinjkop da nin tagi nindapjak. ¹⁵ Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandan, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altanakwan kosiron anatan kimotjak do nin tagap tonen."

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anatan dakon geni nandanek emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kinda yan iban opban yan iyigit, "Gak on monji abidan anan mibiltok amingokon ankiwi gen di nandak unun iyisak."

¹⁸ Iyiban monjisok unun ankanek mibiltok amin yan iyigit, "Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopben do nayiban anobisat. Gen kinda nandak unun gayikdisak."

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan anan ilenikon kin iy gin egek yan iyigit, "Gak ni gen nan nayik do nandal?"

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, "Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon

pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandaney yanon da top gayikdan. ²¹ Mani amin kabi kinda 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anek Pol kosiron pasilikon da anatan kimagakwan don nonen yan anteban awit. Yan dima anen kan, Pin kop da nin tagi nindapjak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandanek nandan yobi do sinjan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayanok kin gen nayil unun do amin kinda dimasi iyiki.”

Polyipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tanej kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anek Pol do os kinda kisi anoman anek Pol anktunan anan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon ankini.”

²⁵ Yan yoyinej Peliks do papia kinda yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi. ²⁷ Juda amin da unun amin abidanej anakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kinda yan kan nandan yo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman. ²⁸ Anek ni gulusun kinda agit nan abidawit unun dakon mibili nandak do anek gen kokwin amin kabinikon ankgim. ²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen tebani kinda yapmak do anek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan imgwit unun koko

yo madep dima agit. Rom amin nin da si anatan kimotjak bo ae dam tebanon yipnejan da arimon gulusun kinda dima agit. ³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanej tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinej mibili nido gen yan iman unun gak da inamon yan tenjenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagin Pol Sisaria anan kiwit. ³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altanej gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminej Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit. ³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun maninej Pol yan iyigit, “Gak provinsgo dukon?”

Yanban Pol da iyigit, “Nak provin-sno Silisia.”

³⁵ Yanban iyigit, “Gen yan gaman amin da abin altanakwa gengo don nandanej.” Yan iyinej obip amini yoyinban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

¹ Gildat 5 kabi egi mudanej mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandak nandak amin kinda mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigiwit Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit. ² Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winakwan Tetulus

da Pol gulusuŋ agit dakon mibili yaŋ imiŋek Peliks yaŋ iyigit, “Kila amin madep Peliks, gak da nin paŋpulugaŋaki emari mini yaworisi ekwamaŋ. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miŋtimon kulabik tagisi aŋaki abisok tagisi ekwamaŋ. ³ Uŋun do aŋek nin gak do but galaksi nandaneŋ ya yaŋsi gaya-maŋ. ⁴ Mani gak bisap dubagi abidono egipneŋ uŋun tagi dima. Do nandaŋ yawok nimiŋek genin piŋipmiŋok on nandaŋ nibi do gayamaŋ.

⁵ “On amin yokwi morapmiŋi paŋalon aban komaŋ. On miŋtimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri sugaŋban emat up-balapyo madepsi aŋ. Ae Juda amin nin nipmaŋ degek nandaŋ gadat ŋwakiŋwari kindi awit. Amin da uŋun kabi do Nasaret Amin yaŋ yon. Uŋun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak. ⁶⁻⁷ On amin da Telagi Yut Madep aŋupbal aban telagi dima toŋak do pini aŋakwan abidagimaŋ. ⁸ Do gak da gaga iyinaki gen morap yaŋ imamaŋ uŋun bami yomaŋ yaŋ iyin aŋakwan nandaki.”

⁹ Yaŋ aŋakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonigeŋek yaŋ yawit, “Gen morap yosok uŋun bamisi yosok.”

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisit tilak aŋ iban Pol da yaŋ yaŋgit, “Nak nandisat, bilak morapmiŋi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yaŋ namaŋ dakon kobogi gayik do tagisi nandisat. ¹¹ Amin yoyiki kaŋ yaŋ gayikdaŋ, nak Piŋkop gawak im do aŋek Jerusalem kiŋ altaŋek gildat 12 kabi egipgum. ¹² Juda amin nandaŋakwa nak amin kindi gak gen emat Telagi Yut Madepmon

dima agimik. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin paŋmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim. ¹³ Abisok gen on yaŋ namaŋ dakon bami kindi dima golikdaŋ. Uŋun top yon. ¹⁴ Mani gen bamisi uŋun yaŋ. Nak babiknin dakon Piŋkop gawak imiŋek Yesu Yolyol Kosit naŋ agisat. Juda amin da uŋun kosit do nandaŋ gadat ŋwakiŋwari kindi yaŋ yon. Nak gen teban morap toŋ ae kombi amin da gen morap mandawit uŋun nandaŋ teban toŋ. ¹⁵ Piŋkop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron baŋ paban pidokdaŋ uŋun do nandaŋ teban taŋek egisat. On aminyo kisi yaŋ gin nandaŋek ekwaŋ. ¹⁶ Yaŋ do aŋek bisapmiŋi bisapmiŋi Piŋkop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusuŋo mini egipbeŋ do kilani tebaisi asat.

¹⁷ “Nak bilak di kokup ŋwakiŋwariŋon egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin paŋpulugok do moner paŋapgum, ae Piŋkop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do aŋek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonisoŋok da upbalapmiŋi mini egipgumaŋ. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit uŋun da nak abidawit. Uŋun amin kabi kisi pigimaŋ da abisok gak da inamon gen yaŋ namaŋ tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgamaŋ da nak do gen di yaŋ nam do nandaŋ kaŋ, abisok gak da inamon agek gen yaŋ namaŋ kaŋ tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusuŋo naŋ kawit uŋun naŋsi gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kalonji kindi gin gen papmon da yaŋ yaŋim, ‘Piŋkop da amin kimakbi

aeni paban pidokdan unun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.’”

²² Peliks unun Yesu Yolyol Kosit unun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unun yan mudanakwan Juda amin jomjom ani do yoyinek yagit, “Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinjakwan genji dakon yan dagok don an daben.” ²³ Yan yoyinek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Pol dam tebanon yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do apba kan, dima kirinjik yobi.”

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanakwa Peliks gat minjatni Drusila gat appgumal. Drusila unun Juda minjat kinda. Peliks da Pol yan iban obin Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do ijinakwan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pinkep da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Ijinakwan Peliks da nandan pasalek yagit, “Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak.” ²⁶ Peliks unun Pol da monen di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anjakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sigin yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

¹ Pestus da abin gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktim kila agit. Anek gildat kapbi egi mudanek Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit. ² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan imgwit unun do iyiwit. ³ Iyinek tebaisi yan yawit, “Gak nin panpuluganek yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anjakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anek gen unun iyiwit. ⁴ Yanba Pestus da yan yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. ⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusun kinda agit kan, unun amin da gen yan imni.”

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit. ⁷ Yoyinban anobin yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol anwasin akgwit. Anek gulusun yokwisi morapmisi agit yan yanek gen yan imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan imgwit.

⁸ Yanba Pol da yan yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusun kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusun kinda dima agim.”

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anek Pol yan iyigit, “Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamen unudon nandaken do tagi nandisal?”

¹⁰ Yanban Pol da yan iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Idon gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusun kinda dima agim unun gaga pakyansi nandisal.

11 Nak si kimokgen da aripmon sun kinda agim kan, tagi nikba kimokgen. Mani top yanek gen pikon nepgwit kan, amin kinda da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat.”

12 Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanek unun da kwenon yan iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikkisal.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

13 Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iyinek pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yan iyigimal. 14 Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinek yagit, “Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak. 15 Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yan imgwit. Yan iminek sun agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. 16 Yanba yoyigim, ‘Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak kan, amin unun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kan, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani kan, Rom nin dakon gen teban yapmangan.’

17 “Nak idon opgum bisapmon gen yan imgwit amin nak gat kisi opguman. Obinek nak bisap noknok dima agim. Pakgiman da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim.

18 Anobinakwa gen yan imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima. 19 Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pinok anpak nianxi anek gawak iman unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yan yosok. 20 Nak gen unun dakon mibili nandako dima pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan iyigim, ‘Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unudon nandaken do tagi nandisal?’

21 “Yan iyiko Pol yan yagit, ‘Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kiken.’ Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anoman anek don yipbo kisak.”

22 Agripa da gen unun nandanek Pestus yan iyigit, “Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat.”

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, “Anwa yanakwan nandakdisal.”

23 Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yan iban wigit. 24 Winakwan Pestus da yan yagit, “Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minjat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan imgwit. Anek madepsi yan tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. 25 Mani nak da gulusun

kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan mudan ibo Sisakon kikdisak. ²⁶⁻²⁷ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unun dima nandako pisosok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinakwan gen yan imgwit dakon but piso gen kinda gat dima yipbo kisak kan unun tagi dima. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwaman. Mibilni pakyanji nandano pisanakwan gen bami papiakon tagi mandaken.”

26

Pol Agripa da inamon gen yagit

¹ Agripa da Pol yan iyigit, “Bikbik gabo gaga do gen ya.”

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagak iyi kutnok do gen yan yagit, ²⁻³ “Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon anpak unun pakyanji nandisal, ae pidok pidok mibili nido aman unun kisi nandan mudosol. Do Juda amin da gen yan naminakwa nak naga ankutnok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanakwan yigek gen morap gayikdisat unun pakyanji nandaki.

⁴ “Juda amin morap kisi da nak pakyanji nandan naman. Nak monisogon miktinnokon yawi diwatno gat egapno nandan namgwit. Ae unudon gin dima, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandan namgwit. ⁵ Nak dakon mibilno unun da kilisi nandan namgwit, do iyi gayik do nandan kan tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasanek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unun morapmisi. Juda amin kabi diwari

dakon gen tebani yapmanek unun dakon jigisi. Gen teban morap unun guramikim. ⁶ Gen pikon nepgwit dakon mibili unun yan. Pinjop da babaknin do yo ak do yan teban tagit unun asi altokdisak yan nandan teban tosot. ⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unun kalbi ae gildari Pinjop gawak imaman. Yan anek yo unun asi altokdisak yan nandan teban tanek ekwaman. Kila amin madep, nak kisi unun dogin nandan teban tanek egisat. On gen dogin Juda amin da gen pikon nepgwit. ⁸ Amin diwari ji nido Pinjop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdan yan nandan?

⁹ “Kalip nakyu kisi Yesu Nasaret amin dakon man abin yip do pi madepsi aben yanji nandagim. ¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yanji agim. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naminakwa Yesu dakon telagi minat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen yan anteban awiron nakyu kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandan yominek yo yokwisi an yoben do kokup pap dubagikon kisi yol panjigim.

Pol da iyi Yesu nandan gadanimgut do iyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yanji gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tenjenji madep kinda Kwen Kokup da pinban kagim. Tenjenji unun tapmimi tonji tenjenagit. Gildat

dakon tenjenji yapgut. Tenjenji unun nak ae amin agipguman ninon yamgut. ¹⁴ Anek tenjenan niban nin kisi miktimon manpak mudagimanj. Manj pagek nandanapbo Ibru genon da gen kinda yan nandagim, 'Sol, gak nido nak anupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tanjek gaga nan tepmi imisal.'

¹⁵ "Yan nayinban yagim, 'Amin Tagi gak namin?'

"Yan yoko Amin Tagi da yagit, 'Nak Yesu. Nak nan anupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pidan at. Gak nak dakon oman aki do anek manjin gep do altan gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi unun dakon yan tenjenok abi do manjin gepmandat. ¹⁷ Nak da gak ankutnanapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Nwaktjwari Kabi da gak dima anupbal ani. Gak yabekgo Amin Nwaktjwari Kabikon kinj ¹⁸ but dabilni pabi pisoni. Pabi pisanjek pilin tuk manji iminek but tobil anek tenjenikon apni. Abinek Sunduk dakon tapmimon da pulugan kinjek Pinjkopmon apni. Anek nak nandan gadan naminakwa diwarini wiririk yobo telagi minjat amin kabinokon sanbeni.'

Pol Pinjkop dakon pi agit unun do iyigit

¹⁹ Pol sanbenek yan yagit, "Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo unun kanjek geni dima kirinjikgin. ²⁰ Damaskus da wasanek Jerusalem ae Judia miktin kisi, ae Amin Nwaktjwari Kabikon agek Pinjkop dakon gen yoyin tenjenanek yan yagim, 'Ji but tobil anek Pinjkop nandan gadan imni. Yan anek asi but tobil ayin yan amin da dandani do anpak kilegisi ani.' ²¹ Gen unun yanapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidanek nikba

kimokgenj do pini awit. ²² Mani Pinjkop da anpulanganakwan egi anjan wigim da abisok egisat. Yan agit do abisok idon agek amin isali ae amin madep ji do gen on yan tenjenosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit unun banjin yosot. ²³ Yan yawit, 'Kristo unun tepmi panek don kimoron da wasok wasok pidot pidot amin egipjak. Anek Israel aminon ae Amin Nwaktjwari Kabikon kwan Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenji do yan tenjenosak.'

Pol da Agripa but tobil asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yanakwan, Pestus da madepsi yan tidanek yagit, "Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi unun da nandak nandakgo anupbal ak."

²⁵ Yanban Pol da yagit, "Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanjakwan gen bami yosot. ²⁶ Unun yo morap unun nomansi altan mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot unun kisi nandan mudosok. Unun do anek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosol yan nandisat."

²⁸ Yanban Agripa da Pol yan iyigit, "Bisap pisipmisok gen nayinbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yan nandisal, ma?"

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, "Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobil ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pinjkop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panjeban ani do dima galak tosol."

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidan akgwit. ³¹ Pidan agek yut unun yipman degek notni yoyin yoyin anek yawit, "On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusun kinda dima agit."

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, "On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak."

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27-28)

Pol Rom kisak do tap wakgakon yipgwit

¹ Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kinej do yan anteban awit. Anek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda. ² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigimanj. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigimanj. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon panji akgimanj. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, "Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni." ⁴ Unun kokup yipmanj dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anakwan nin unun tetgin da kigimanj. ⁵ Kinjek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanek tap binap mandanek

kokup pap Maira unudon kinj altagimanj. Maira unun Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga njwakjwari kinda anjalon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigimanj.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas ankanj agimanj. Mirim dambi da sigin abinakanj tap wakga antobilno miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Krit unun da anyongam anakwan mirim dima agit tetgin da kigimanj. Kinjek Krit dakon miktim tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da yapmanek kigimanj. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipminj nanj yolek kigimanj. Kinj don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kinj altagimanj. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagimanj. Anek Juda amin da Pinokop do nandanek jap kelek ekwanj bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit, ¹⁰ "Amin morap, gen dayisat unun pakyanji nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tanj nimdisak. Anakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdamanj." ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi dima panji akganj.

Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon panji egip do ankilik konej yan nandawit. Unjudon ais bisapmon tagi egipnerj yan nandawit. Piniks unjun Krit miktimon saut tet do tosok, ae unjudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unjun Krit dakon tap wakga panji akganj tamo kinda. Unjudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anakwan Piniks tagi kinej yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akganj unjun ilikba winban Krit da tap kidipmij nan yolek kigiman.¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi tonj kinda apgut. Mani unjun Nod Tet Mirim yan yonj. Unjun mirim da Krit miktim timon da apgut.¹⁵ Abinj tap wakga tebaisi tidanjakwan nin sigin kik do antidok agiman, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit.¹⁶ Anakwan nin kinj miktim timjok kinda tap binap tosok mani Kauda unjun da manjikon da kigiman. Unjun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot moninj abisino bujon nolgij unjun ilitno apgut.¹⁷ Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap waggakon winban tebaisi anteban awit. Yan anek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do wamanj panjeban awit. Ae Aprika miktim unjun da kapmatjok niman tim yokwi kinda tosok mani Sitis unjudon tap wakga da kinj teban tosak yan do pasol pasol awit. Yan awit do tap wakga dakon imal ilikba pinba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit.¹⁸ Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji da yik morap maba tap

kaga pigi mudawit.¹⁹ Anek gildat kinda do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwarj maba pigiwit.²⁰ Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anakwan gildat morapmi agipgumanon gildat dabil gat ae gik gat dima pindagiman. Ae nin puluganj kinej yan kinda dima nandagiman. Nin kisisi pasildamanj yan nandagiman.

²¹ Gildat morapmi jap dima nanjek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek yan yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipgumanj tam, tap wakga dima yokwi tanban, ae yo morap dima pasilbam."²² Mani abisok yan dayisat, nin kabikon kinda dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani.²³ Nak Pinjok gawak imisat. Nak unjun dakon amin. Unjun dakon anjelo kinda da kalbi abinj nak da kapmatjok agek²⁴ yanji nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kinj Sisa da inamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjok da kili nandak, do amin morap gak gat tap waggakon ekwan unjun dima pasildan.'²⁵ Pinjok dakon anjeloni da yan nayik, do ji dima pasolni. Pinjok top dima yosok. Gen nayik unjun yanji altanban kokdamanj.²⁶ Yum kanapno mirim da tap wagganin awil anki miktim tim kinda tap binap tosok unjudon yipban teganj atdisak."

²⁷ Nin gildat 14 non Tap Adia unjudon agek unjun kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abinj ankapmat amanj yan nandawit.²⁸ Yan nandanjek tap pakbi ilari bo ae kwen yan kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Yan kanjek ae timisok di gat kinj tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit.²⁹ Yan kanjek

tap wakga kinj tipmon tidanban wagil tuwil kisak yanjo si pasalgwit, do tap wakga da bunjikon kirat madep tap wakga abidanban akganj 4 kabi yopba pigiwit. Yanj anjek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. ³⁰ Tap wakga dakon pi monji unun nianj anjek tap wakga tayangok yipmanj degek giptimnin panjktunonej yanjon da kosit wusik awit. Do bot moninji witdalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akganj unun tomnikon da yopno pigini yanj top yoyiwit. ³¹ Anjakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yanj yoyigit, "On amin kabi tap wakgakon dima egipni kanj, ji kisi pasildanj." ³² Yanban emat amin da bot moninji anteban awit nap unun mandanj daganban tap da ananj kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yanj yoyigit, "Bisap dubak butji tagi dima tanakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. ³⁴ Yanjo, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji panjteban asak. Ji dimasi pasildanj. Ae busunj dangwanjisok kinda dimasi pasildisak." ³⁵ Gen unun yanj mudanjek bret abidanj amin morap da dabilon Pinjkop ya yanj iyinjek bret pudanjek nagit. ³⁶ Yanj aban amin morap kisi dakon but tagisi anjakwa kisi da jap nawit. ³⁷ Nin morap kisi 276 yanj da tap wakgakon agipgumanj. ³⁸ Jap aripninin nanjek tap wakga tagap tosak yanj do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganjakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanjek ni miktimon abimanj unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panjki atjak tamo nimanj tonj tagisi kinda kawit. Yanj kanjek nin unudon panjki atnej kanj tagisi

yanj nandawit. ⁴⁰ Yanj nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akganj unun dakon napni mandanj daganba tap kagagwan tawit. Yanj anjek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anjek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yanj anjakwa tap wakga unun tap kidipminj tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi teganjek tagit. Yanj anjakwan tap da tap wakga dakon bunji tidanj tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanjek wagil kikanj yanj nandanjek si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol anjktunanjek dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yanjsop anjomgut. Anjek tap pudanj nandanj amin tap pakbigwan manjek unun da kalip ilenjon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anjakwa amin diwarj kindap diwat ae tap wakga dakon diwat banj timigek ilenjikon wigini do yoyigit. Yoyinban yanj gin anjek nin kisin ilenjikon tagisi wigigimanj. Amin kinda dima pasilgit.

28

Pol Malta miktim timon egipgut

¹ Nin ilenjikon tagisi wigigimanj. Wigek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Malta unudon obimanj yanj kokup amin da niyinba nandagimanj. ² Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anjnimgwit. Sikak manjek kokup mirimisi agit do kindap panj sonjek unudon kindap alinej do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panjmuwuk kindapmon sonjakwan tunjon amin emari tonj kinda kindap tedep da yolban wigit. Wijn Pol da kisiron injinjek geni duban

pigakwan tegañ tagit. ⁴ Uñun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tuñon amin uñun telin telin aban kawit. Yanj kanjek iyi gin notni yoyin yoyin anjek yawit, “Koni, on amin uñun amin kinda anjakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pin kop da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak.” ⁵ Mani Pol da tuñon amin uñun pambalikban kindapmon manjakwan Pol da giptimon yo kinda dima noman tan imgut. ⁶ Amin giptimi pap tosak bo ae uñudon gin manj pagek kimotjak yanj nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima altan imgut yanj kanjek nandak nandakni kulabik anjek yawit, “On amin uñun pin kop kinda.”

⁷ Kindap sonj aligimanj da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma uñudon toso. Kila amin uñun mani Publius. Uñun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni uñun sot anjek giptimi kindapmi sonjakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol uñun kok do wigek bisit an imin mudanek kisitni kwenikon wutjinjek anmilip agit. ⁹ Yanj aban uñun miktim timon sot amin diwari kisisi apba panmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan nimanek but galak do yo morapmi ningwit. Ae tap wakga abidok do agimanj bisapmon kosit agek nanj panyo anej do yo uñun tap wakgakon yopgwit.

Pol Rom kinj altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanek kosit wasagimanj. Uñun tap wakga ais bisapmon uñudon panabinj akgit. Tap wakga uñun Aleksandria

kokup pap dakon. Tomnikon kokup kidat Sus dakon monji bamotni uñun yayat dakon wupmi pasin yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanek kokup pap Sirakus kinj gildat kapbi uñudon egipgumanj. ¹³ Egek don Sirakus yipmanj degek Regium kokupmon kinj altagimanj. Uñudon pakgimanj da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipmanj dekgimanj. Yipmanj degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kinj altagimanj. ¹⁴ Uñun kokupmon Yesu nandan gadanj imgwit amin di pindakgimanj. Pindatno uñun da Sonda kinda nin gat egipnej do niyiwit. Do uñun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigimanj. ¹⁵ Kinjapno Rom amin diwari Yesu nandan gadanj imgwit amin da nin abamanj yanj nandanek nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket uñudon nin amin diwari gat domdom agimanj. Ae diwari kokup kinda mani Yumanj Nanjek Pokgonj Yut Kapbi uñudon pindakgimanj. Pindagek Pol tapmin panjek Pin kop ya yanj iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yanj yoba apgwit. Abin muwugakwa yanj yoyigit, “Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabinj yop do anjek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidanj Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgeñ da arip dima agim kawit. Yanj kawit do isal nepba kikenj do nandawit. ¹⁹ Mani Juda amin da yanj do dima galak

tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopben yanon da dima agim. ²⁰ Mibili nianon da on nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandan teban ton. Unun Mesaia kili apgut yanji nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat.”

²¹ Yan yanban iyiwit, “Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandan yipba apban dima kagiman. Ae Juda amin kindi da Judia miktin da idon abinek gak do gen yokwi kindi dima niyiban nandagiman. ²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kindi nandan gadat njwakjwari kindi awit unun do gen yokwi yan yoba nandaman, do gaga dakon nandak nandak niyibni nandanen do nandaman.”

²³ Yan yanek bisap kindi yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anakwan Pol da Pinjop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenan yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen ton unun ban yoyinek Yesu nandan gadan imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandan gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kindi yan yoyigit, “Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babakji do gen bamisi kindi yan yoyigit:

²⁶ ‘Gak kin on amin kabi yan yoyiki:
 Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sinjanek kokdan, mani dima kan nandanjo akdan.

²⁷ Unun do anek on amin nandak nandak kositni kili sogwit. Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan sogwit ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilip abom.”

²⁸⁻²⁹ Pol sanbenek yan yagit, “Unun do ji nandani, Pinjop da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Nwakjwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandakdan.” ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yuman nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandaban tagisi agit. ³¹ Anek Pinjop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kindi da yan sop dima an imgut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unjudon panmuwukbi egipgwit unjun pindat do nandagit. Unjudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tentenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tentenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unjun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pin kop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unjun do yoyigit. Anjek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, “Nandan gadat agak kosiron dagin Pin kop da dabilon minjat aminyo kilegi dagoman” (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwaknwarri Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pin kop da nandan yawok yominek yokwikon ban timitjak kosit unjun kalonisi kind a gin. Amin kind a Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pin kop da yokwikon nan abidokdisak, anjakwan unjun amin Pin kop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pin kop da amin kind a yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pin kop unjun gat egakwan Wupni unjun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unjun amin abin yipjak dakon tapminni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapminni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unjun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kind a do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kind a. Juda amin unjun kalip Pin kop da iyi do manjigit. Mani Juda minjat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwaknwarri Kabi morapmi da Yesu dakon pandetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unjun Juda amin iyi dakon. Pin kop da yo madep unjun iyikon ak do nandagit unjun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minjat amin kabi Yesu dakon minjat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unjun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unjun do morapmisi yosok. Ae Pin kop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

Nandan gadat kosiron dagin Pin kop da dabilon amin kilegisi aman (Kilapmi 1-4)

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unjun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yan tentenok aben do manjin nepgut.

² Kalip Pin kop da Gen Bin Tagisi unjun do yan teban tok aban kombi amin da gen unjun Pin kop da telagi papiakon mandawit.

³ Gen Bin Tagisi unjun da Monji do yosok. Unjun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit. ⁴ Ae Pin kop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unjun Pin kop dakon Monji tapminni madepni tan imisak yanji noligit.

⁵ Yesu da pi agit do anek Pin kop da

nin do yo tagisi anj niminek yabekbi pi anej do yan mudanj ninggut. Nin da yan yomno Amin Nwakjwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadanj iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin niggut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pinjkop da ji do but dasi galak tanj daminek iyi dakon amin kabi ani do yan dangut. Nak on papia ji do mandanj damisat.

Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yonj, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pinjkop ya yansi iyisat. ⁹ Pinjkop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pinjkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apbenj do nandisak kanj, kosit kinda yipman naban jikon tagi apbenj. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan toso, ji dakon nandan gadat da nak anteban anjakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yansi nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwakjwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unudenj gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopmanj namanj. ¹⁴ Pinjkop da pi namgut unun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan

kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unun kisi panpulugokenj do pi namgut. Unun aminon pi dima aben kanj, gomano tonj yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tenjenokenj do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Pinjkop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Pinjkop dakon tapmimni toso, do unun gen da amin morap nandan gadat anj unun yokwikon banj timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwakjwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ Pinjkop nianjon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat kalongin. Gen kinda Pinjkop da papiakon toso unun do yosok.

“Amin kilegi unun nandan gadat anek egipdanj.”

Amin kisi morap da Pinjkop manji imgwit

¹⁸ Pinjkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unun da amin morap manji iminek anpak yokwi anj amin unun do butjap madepsi nandan yomisak. Unun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba tonj. ¹⁹ Unun amin Pinjkop dakon mibili kili nandawit, nido Pinjkop da iyi kili yoligit. ²⁰ Pinjkop da yo morap wasagiron da winj abisok ekwamanjon unun yo morap pindagek Pinjkop dakon mibilni pasili tonj unun nomansi pindakganj. Pinjkop dakon egip egip nianjensi, ae tapmimni toktogisi toso unun

pindakgan, do amin kinda da nak Pinjop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Pinjop nandan imgwit, mani unjun Pinjopsi yan nandanej mani anjksinej ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Unjun da Pinjop tilimni ton egip egip teban egisak unjun manji iminej dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman unjun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanej gawak yomgwit.

Minjat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pinjop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanisani an an awit. ²⁵ Unjun amin da Pinjop dakon gen bami yipmanek top gen ban yolgwit. Anek Pinjop yo morap wasagit unjun manji iminej yo morap wasagit unjun ban gawak yominej omani anyomgwit. Mani Pinjop yo morap wasagit unjun nanjin toktogisi anjksinj kimori. Unjun asi.

²⁶ Unjun Pinjop manji imgwit, do Pinjop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minjat da minjat eyo dakon anpak yipmanek minjat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi minjat eyo anpak yipmanek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unjun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pinjop egisak yan nandawit, mani manji iminej Pinjop da yum pindagakwan iyik dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unjun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unjun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panupbal ak do gen yokwi yon, ae Pinjop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae menj datyo dakon gen dima guramigan. ³¹ Unjun nandak nandakni tagi mini, ae iyik dakon yan teban tok geni yapmangan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan. ³² Pinjop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unjuden an amin si kimotni do yosok unjun nandan, mani yum kanek unjun anpak yokwi morap sijn an. Ae unjun gin dima, amin diwari da unjun anpak yokwi anakwa si jonjigan.

2

Pinjop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganej anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganej anpakni kokwin an bisapmon, unjun disiyo kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unjun disiyo kisi yan gin an. ² Nin nandaman, Pinjop da unjuden amin kokwinigej kobogi yokwisi yomisak, unjun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganej anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Pinjop da gen yan gaban tagi pulugan kiken yan nandisal,

ma? ⁴ Pinj kop da anpak yaworisi anjaminek kobogi tepmi dima gaminek gak do jomjom anegisak unjun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi anjamisak. Gak unjun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yan anek Pinj kop da kobogi yo yokwisi anjamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Pinj kop da minjat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni anjalon anjakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Pinj kop da “amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomij yomij akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Pinj kop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Pinj kop da unjun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unjun Pinj kop dakon butjapni abidokdan. ⁹ Amin morap anpak yokwi an unjun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwakjwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unjun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwakjwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Pinj kop da minjat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwakjwari Kabi Pinj kop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Pinj kop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unjun

yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unjun Pinj kop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin bangin Pinj kop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Nwakjwari Kabi unjun Pinj kop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Pinj kop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Unjun da yan nolisak, Pinj kop dakon gen teban butnikon kili mandabi. Ae Pinj kop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da surj aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unjun bisapmon Pinj kop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unjun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tentenjosot unjun da unjun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulgusak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Pinj kop da gen tebani nin do ningut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinj kop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Pinj kop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unjun tagisi yan yon. ¹⁹⁻²⁰ Ji yanji nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tentenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minjat monjiyo kisi dakon yoyinetni” yan nandan teban ton. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi

ban yoyin det dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pin kop dakon gen teban pakyan si nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirin jige k Pin kop dakon man abin yipman gan. ²⁴ Pin kop dakon papia da unun anpak do yan yosok:

“Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakwari Kabi da Pin kop dakon man abin yipman ek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirin jital kan, gak giptim go dima mandabi Amin Nwakwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kind a giptimi dima mandabi da gen teban guramik dak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Pin kop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptim ji mandawit. Mani ji gen teban kirin jikan kan, Amin Nwakwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramik gan. ²⁸ Juda amin on da altan bi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kind a Pin kop da butni kan ban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Pin kop dakon gen teban guramit anpak da dima

analon asak, Pin kop dakon Wup da amin buron analon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Pin kop da mani awigisak.

3

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

¹ Do gak Juda amin kind a kan, unun da nian on da gak an pulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi an pulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi an pulugosok. Pin kop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Pin kop da yan teban tok agit unun tagi kirin jik? ⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Pin kop kalon gin bam i yogok amin. Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Pin kop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yokwinin da Pin kop dakon anpak kilegisi nomansi anten ten asak kan nian yonen? Pin kop da yokwinin dakon kobogi niban su an asal yan tagi iyinen? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Pin kop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak kan, nian on da min jat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Pin kop dakon geni bamisi anten ten anek man madepni awigisak kan, nian on da amin yokwi yan yan ek kobogi yokwi namisak?” ⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, “Kili anpak yokwi anapno unudon da anpak tagi noman tan ban.” Amin diwari da yan ba yokwi tok an nam nek gen yokwi unuden nak da yosot yan

yoŋ. Piŋkop da kokwin agakni kilegikon da uŋun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹ Do nian? Juda amin nin da amin diwari yapmangaman? Uŋun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwakŋwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai wamanɗak. ¹⁰ Uŋun do Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Piŋkop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Piŋkop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani uŋun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yoŋ.”

“Tuŋon amin dakon pakbi emari toŋ gen dulumnikon da moŋ.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin jobit yominek paŋtasik ak do gen yoŋ.”

¹⁵ “Uŋun tepmisi amin dapba kimotni do kwan.

¹⁶ Uŋun dukwan dukwan amin paŋupbal anek jigi yom do akwan.

¹⁷ Amin gat but kalon egip egip dakon mibili dimasi nandan.”

¹⁸ “Uŋun Piŋkop do dimasi pasol-
goŋ.”

¹⁹ Nin nandan, gen morap gen tebanon toŋ uŋun amin morap gen teban da yongamwan ekwan uŋun da guramitni do toŋ. Do amin kinda da “nak amin kilegi” yaŋ aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwaman Piŋkop

da dabilon diwarinin toŋ. ²⁰ Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Piŋkop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin toŋ yaŋ nolisak, uŋun gin.

Kristo nandan gadan iman amin uŋun amin kilegi

²¹ Mani abisok Piŋkop da ni kosiron da amin kilegi yaŋ niyisak uŋun nolisak. Uŋun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek toneŋ uŋun do yaŋkwok kili awit. ²² Miŋat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman uŋun Piŋkop da amin kilegisi yaŋ yoyisak. Kosit nwakŋwari kinda dima tosok. Amin morap Piŋkop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Piŋkop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi.

²⁴ Mani Piŋkop da nin do nandan yawok niminek miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak. Uŋun Yesu Kristo da nin yuman naŋ nipgut do anek yaŋ niyisak. ²⁵ Piŋkop da Yesu kimagek yawini da miŋat amin morapyo nandan gadan imni uŋun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Uŋun agit da gen kokwin agakni uŋun kilegisi yaŋ nolisak. Nido kalip miŋat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yomgut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni uŋun kilegisi yaŋ nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman uŋun amin kilegi yaŋ yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek uŋun kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagan amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. ²⁸ Nido nin nandan, nandan gadat kosiron

dagin amin kilegi aman. Gen teban volyol kosiron da dima.

²⁹ Pinƙop unun Juda amin dakon Pinƙop gin? Unun dimasi. Unun Amin Nwakiwari Kabi kisi dakon Pinƙopni. ³⁰ Nido Pinƙop unun kalonji kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakiwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi nandan gadan iminakwa timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konej? Unun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pinƙop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babiknin Abraham do nian yonej? ² Abraham anpak kilegi gin anek unun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinƙop da dabilon unun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ Pinƙop gen papia da unun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pinƙop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unun amin Pinƙop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak unun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da unun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unun Pinƙop da dabilon amin kilegi dagon, ae unun da kisik kisik tagi ani unun do yagit. ⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Pinƙop dakon gen tebani yapba gulusunni unun yopman yominjek diwarini wiririkdak unun amin kisik kisik ekwan.

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakiwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pinƙop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Pinƙop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandanawan Pinƙop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ Giptimni dima mandanek nandan gadat anawan Pinƙop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanek Pinƙop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pinƙop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do ton

¹³ Kalip Pinƙop da Abraham gat babikni gat do miktum morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anawan amin kilegi yan iyinjak yan teban

tok an ingut. ¹⁴ Gen teban yol-gan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat unjun yo isali asak, anjakwan yan teban tokni unjun bami mini an mudokdan. ¹⁵ Amin da gen teban yapmanjakwa Pinjkop da but-jap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirijit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Pinjkop da Abraham gat babikni don altanek egipdan unjun do nandan yawok yominek yan teban tok an yomgut. Do Pinjkop da yo unjun manjin yomgut unjun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Unjun yo gen teban yolgan amin dogin dima ton, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unjun timitdan. Abraham unjun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ Unjun do Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unjun dakon datni egipdisal.”

Pinjkop unjun nandan gadan ingut da dabilon Abraham unjun datnin egisak. Unjun Pinjkop dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unjun gen yanjakwan noman ton.

¹⁸ Abraham unjun Pinjkop da yan teban tok an ingut unjun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unjun dakon datni egipdisat unjun do nandan gadat tebaisi agit. Pinjkop da kili iyigit:

“Babikgo da madepsi iren tokdan.”

¹⁹ Abraham unjun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minjatni Sara unjun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. ²⁰ Pinjkop da yan

teban tok an iban but bamot anek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanjakwan Pinjkop do man madep ingut. ²¹ Ae Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit unjun aripmi tagi akdisak yan si nandan teban tagit. ²² Yan do anek Pinjkop da Abraham dakon nandan gadatni kanek “amin kilegi yan iyigit.”

²³ Gen unjun mandabi unjun yan: “Pinjkop da amin kilegi yan iyigit” gen unjun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unjun nin kisi do yosok. Nin Pinjkop Amin Taginin Yesu kimoron nan aban pidagit unjun nandan gadan imaman amin Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. ²⁵ Pinjkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanjakwan amin da anjakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do anek kimoron nan aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgitman ae unjun gat kisi egip egip abidagiman

(Kilapmi 5-8)

5

*Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi
yan niyisak*

¹ Yan do anek nin nandan gadat ano Pinjkop da minjat aminyo kilegi yan niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon ekwaman. ² Yesu da minjat aminyo nandan gadat aman unjun Pinjkop dakon nandan yawot kagagwan piginen do yoma wital nimgut da nin abisok unjudon tebaisi akgaman. Anek nin Pinjkop da abin timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgan egipnen do nandan teban tanek jomjom aman, ae nin unjun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin unun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tan niman ununo kisi do kisik kisik anej, nido jigi da nin dakon but panjeban anjakwa jigikon tebaisi akgaman. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon anpak kilegisi noman ton, ae unun anpak da nin jonjiban but galagon da nandan teban tanjek jomjom anek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman unun isal dogin dima aman, nido Pinjkop da Telagi Wupni butninon tagal niban unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman.

⁶ Nin tapmimnin mini da egapno Pinjkop bisap yipguron Kristo da abin yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da unuden amin anpulugok do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman. ⁹ Kristo dakon yawi da nin panjkilek aban nin amin kilegi agiman, do unun da nin madepsi panpuluganjek panjutnanban Pinjkop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pinjkop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pinjkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek panmuwukban Pinjkop gat but kalon agiman. Yan agit do yanji nandan, abisok Monji kalugi egisak do anek Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon agiman, do nin unun do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot anjalon agit, mani

Yesu da egip egip anjalon agit

¹² Adam amin kalonj kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot anjalon agit. Aban minjat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Pinjkop da Moses do gen teban dima iminjawan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Pinjkop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da wiñ Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da minjat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Pinjkop dakon gen irakgit unuden dima awit, mani kimot da ununo kisi timikgit.

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami minjat amin morapyo kisikon iren tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Pinjkop dakon nandan yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgit. Mani Pinjkop dakon nandan yawotni da kimot dakon tapmim abin yipmanjek minjat aminyo morapmikon madepsi tujan yomgut. Amin kalonj Yesu Kristo dakon nandan yawotni do anek Pinjkop da nin panpuluganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do nimgut. ¹⁶ Pinjkop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigi pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anek Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yopmanjek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Pinjkop da but galak do yan agit: minjat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominek amin kilegi yan yoyigit. ¹⁷ Amin kalonj kinda da gen kirijit aban unun

dakon yokwini da kimot anjalon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Pinƙop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanek madepsi daman. Do nin yansi nandaman, minat amin morap Pinƙop dakon nandan yawot unun abidon Pinƙop da amin kilegi yan yoyinƙwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do anek miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdan.

¹⁸ Yan do, amin kalonji da gen teban kirinƙban unun yokwi do anek Pinƙop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin kalonji kinda da anpak kilegi aban Pinƙop da unun agit do anek nin amin kilegi yan niyinƙwan kalugi ekwaman. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirinƙ aban unun do anek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban minat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

²⁰ Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anek Pinƙop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Pinƙop da nandan yawot madepsi an yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot anjalon an yomgut. Mani abisok Pinƙop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek Pinƙop da nandan yawok nimanek amin kilegi yan niyinƙwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimagiman

5:18: 1Ko 15.22 5:19: Ais 53.11
Gal 5.24 6:11: 2Ko 5.15; Gal 2.19

¹ Do nin nian yonen? “Pinƙop dakon nandan yawotni da madepsi irentosak do anek nin yokwi sigin anen” yan tagi yonen, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anen? ³ Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agiman. Ji unun dima nandan, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Pinƙop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nan aban pidagit, do unun da aripmon nin egip egip kalugikon egipnen.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdaman

⁵ Nin Kristokon gadano unun da kimot agit nin yo kisi yan gin kimagiman, do unun da kimoron da pidagit unuden gin nin kimoron da pidokdaman. ⁶ Nin nandaman, but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon daggwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanbenek dima ekwaman, ⁷ nido amin kili kimagit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimagiman, do nin unun gat kisi egipdaman yansi nandan teban toman. ⁹ Nido nin yansi nandaman, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanbenek aripmi dima abin yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalonji kinda kimakban dagagit, mani abisok Pinƙop man madep im do egisak. ¹¹ Do yan gin ji yan nandani, “Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima

5:21: Ro 6.23 6:3: Gal 3.27 6:4: Kol 2.12 6:6:

ekwaman. Nin Yesu Kristokon gadagiman, do Pinjkop man madep im do ekwaman.”

¹² Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anjakwan anjak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwan, do ji disi ban Pinjkop do paret ani. Anjek Pinjkop yipba giptimji kalon kila anjakwan anjak kilegi ani. ¹⁴ Yokwi da sanbenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pinjkop dakon nandan yawot da kagagwan ekwan.

Nin anjak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian anen? Nin Pinjkop dakon nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi anen? Unun dimasi! ¹⁶ Ji yanji nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, unun amin dakon oman amin egipdan. Do unun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Pinjkopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Pinjkop da geni daban but dasi nandanek guramikgan, do ya yan iyinen. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani Pinjkop da yokwikon ban timigek anjak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anjek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anjak inani gat ae anjak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anjak kilegi dakon oman amin egipjak

dakon pi an kimotni. Yan anjek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anjak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anjak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun anjak do mayagi nandan. Unun anjak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pinjkop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Pinjkop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyanji nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbenek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon minjat kinda amin paban eni gat giptim kalonj amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbenek dima wamandak. ³ Do minjat unun eni egakwan amin kinda pasak kan, minjat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, unun yumabi dima asak.

⁴ Yan do, not kabi, ji Kristokon gadanba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pinjkop do bami tagisi panalon an

imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolguman bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolneŋ do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon agiman. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimagiman, do gen teban da nin dima timikdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Pinjop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolinjawan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panjupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban unun yo yokwi yan tagi yoneŋ? Unun dimasi! Gen teban da tanek yokwino noljban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok:

“Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yan dima yosok tam, pindak galaktok unun anpak yokwi yan dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidaŋkwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban unun amin egip egip yom do noman tagit. Mani unun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim panek nak ankiligek nikban kimagim.

¹² Do gen teban unun telagisi. Gen teban morap Pinjop da yipgut unun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi. ¹³ Gen teban tagisi

da asi nak nikban kimagim? Unun dimasi! But kalipno da yo tagisi unun nan abidaneŋ nak nikban kimagim. Yokwi pini anek nomansi tenjenjanakwan yokwi unun inan inanisani yan koneŋ do anek Pinjop da yum kanakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

¹⁴ Nin nandaman, gen teban unun Pinjop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ Nak anpak asat unun mibili dima nandaneŋ asat. Anpak si ak do nandisat unun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat unun ban asat. ¹⁶ Nak naga anpak dima galak tosot unun ban asat kan, Moses dakon gen teban unun yo tagisi kindi yan yosot. ¹⁷ Yan do, nak naga anpak yokwi unun dima asat. Yokwi nak da buron egisak unun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kindi dima tosok. Unun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima abeŋ. ¹⁹ Anpak tagi ak do nandisat unun dima asat. Ae anpak yokwi dima ak do nandisat unun ban asat. ²⁰ Nak anpak dima galak tosot unun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak unun da asak.

²¹ Yan do, anpak kindi da egip egipnokon pi tebaisi asak unun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak. ²² Asi, nak butnogwan da Pinjop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kindi da butnogwan pi aban nandisat. Unun galaktok da nandak nandaknokon nak abin nep do emat anek yokwi da dam tebanon nepmanek giptimno kila asak. ²⁴ Awa, nak bupmisi egisat!

Giptimno da kimoron nepmandak, do namın da nak pulugañ nepjak?²⁵ Nak Piñkop ya yañ iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugañ nepdisak.

Yañdo, nak nandak nanda-knokon Piñkop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk nimijek Telagi Wup nimgut

¹ Yañdo, miñat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdan.² Nido ji Yesu Kristo dakon miñat amin kabini ekwan, ae Wup egip egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugañ depmandak. Anjakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanberjek dima ekwan.³ Piñkop da Moses do gen teban imgut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Piñkop da iyi dakon Monji yabekban piñ yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Piñkop da Monji nañ paregek yokwi dakon tapmim abigit.⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosok do anek Piñkop da yañ agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok banjin yolgañ, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon galaktok yolgañ.⁶ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kañ, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak

kañ, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak.⁷ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kañ, unun Piñkop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri.⁸ Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Piñkop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Piñkop dakon Wupni asi jikon egisak kañ, Telagi Wup da ji dayiñ pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima.¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot pañalon andaban kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kañ, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan.¹¹ Piñkop Yesu Kristo kimoron nañ aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kañ, Piñkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Piñkop dakon gwakni agimanj

¹² Yañdo, not kabino, Piñkop da nin Wup dakon galaktok yolneñ do nandisak. But kalip da ji timisok di dima pañpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni.¹³ Ji but kalip anpagon egipni kañ, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabiñ yopni kañ, kalugi egipdan.¹⁴ Nido miñat amin morapyo Piñkop dakon Wup da yoyiñ pawildak unun Piñkop dakon gwakni ekwan.¹⁵ Piñkop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji pañpulugañban Piñkop dakon gwakni daganek Piñkop do “Aba, Dat” yañ iyaman.¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da “nin Piñkop dakon gwakni ekwamanj”

uñun do yanjkwok amal. ¹⁷ Nin Piñkop dakon gwakni ekwaman, do Piñkop Dat da yan teban do yo tagisi morap im do yan teban tok agit uñun nin kisi da timitdaman. Nin abisok uñun da tepmi pagit uñuden gin panen kan, nin uñun da tilimnikon uñun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi uñun don nimdisak, do abisok tepmi paman uñun yo moninisisok yan si nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Piñkop da wasagit uñun da Piñkop da gwakni nomansi panjenjen akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰ Yo morap wasagit uñun Piñkop da jobit yomgut. Jobit uñun dima timit do nandawit, mani Piñkop da iyi don panjaluk akdisak uñun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹ Don, Piñkop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an uñun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Piñkop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²² Nin nandaman, minjat da monji panalak do tepmi pan uñun da tilak yo morap Piñkop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo uñun dagan iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yan si nandaman. Mani nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Piñkop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap uñun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴ Piñkop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an

nim do nandisak uñun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman uñun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo uñun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido bisit anen uñun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonen uñun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Uñun da Piñkop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Piñkop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandaman, Piñkop da yo morap kisikon pi aban uñun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin uñun da panpulugok madepsi timikgan. Uñun amin Piñkop da galaktokni yolni do anek yan yomgut. ²⁹ Nido minjat aminyo Piñkop da kalipsigwan “don timitdisat” yan nandan yomgut uñun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin uñun tilak agit uñunyo kisi yan yomgut. Ae amin uñun yan yomgut uñun minjat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin uñun kilegi yan yoyigit uñun tilimni yomgut.

Piñkop nin do toktogisi but dasi galak tan nimisak

³¹ Yan agit do nian yonen? Piñkop da nin panpulugosok, do namin da uwal anek nin pabin nipjak? ³² Piñkop iyi dakon

Monji dima anjukturanejek nin morap panpulugosak do yabekgit. Yanj agit do yo morap kisi but galagon da nindisak.

³³ Piŋkop da nin iyi do kili manjigit, do namın da gen pikon nipjak? Piŋkop da iyi miŋjat aminyo kilegi yanj niyisak. ³⁴ Namın da nin yokwi dakon kobogi timitneŋ do yosak? Uŋun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anjek kimakgit, ae uŋun gin dima, nin do anjek kimoron da pidagit. Ae abisok Piŋkop da amin tet do yigek nin panpulugosak do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do yo kinda da nin uŋun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Jigi tepmiyo paneŋ, bo amin da yo yokwi anj nimni, bo jap do aneŋ, bo imal do wadak wadak aneŋ, bo yo yokwisi kinda da nin panjupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kanj, uŋun yo morap da tagi panwasini? Uŋun aripmi dimasi! ³⁶ Piŋkop gen papia da uŋun do yanj yosok:

“Nin gak dakon miŋjat aminyo ekwamanj, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgomanj.

Uŋun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamanj.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do uŋun yo morap noman tanj niminjakwa panpuluganjanakwan pabiŋ yopmanjgamanj. ³⁸ Nak asisi nandanj teban tosot, Piŋkop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin uŋun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anjelo, bo koŋ, bo yo abisok toŋ, bo yo don noman tokdanj, bo yo tapmimi toŋ mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen toŋ, bo yo mikgwan toŋ, bo yo diwari tanj anjan kwanj uŋun yo morap da

Piŋkop da nin do but dasi galaktan nimisak uŋun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Piŋkop da nin do but dasi galaktan nimisak uŋun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolinjan komanj.

Pol Piŋkop da Israel aminon pi agit uŋun do yagit

(Kilapmi 9-11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandanj yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot uŋun Telagi Wup da nandak nandakno si jonjgakwan gen uŋun bami yosot yanji nandanjek yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anjek butno madepsi jik tosok. ³ Nak Piŋkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon nanj timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok uŋun yanj: Kosit di yanj toŋ tam nak da naga jobit timigek Kristo yipmanj degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanjan. ⁴ Israel amin kabi uŋun Piŋkop da gwaknoni yanj kili yoyigit. Tilimni kili yolijnan bisap morapmi kawit, ae Piŋkop da sanjek sanjek uŋun gat anjek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinjek yanj teban tokni yomgut. ⁵ Uŋun dakon babikni mibiltogi uŋun man madepni toŋ da egipgwit. Ae uŋun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo uŋun Piŋkopsi, yo morap dakon busunji egisak, do bisapmi bisapmi mani anjisiŋ kimotneŋ. Uŋun asi.

Piŋkop da Israel aminon pi agit Pol da uŋun do yagit

⁶ Do Piŋkop da Israel amin do yanj teban tok agit uŋun jonjgakwan

bami tonj dima agit yanj tagi yonej? Uñun dima, nido Israel aminon da altanji unun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ Ae Abrahamon da altanji amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yanj tagi dima yonej. Pinjkop da kalip yanj yagit: “Aisak kalonjon dagin babikgo noman tokdañ.”

⁸ Uñun gen dakon mibili unun yanj. Amin da monji panalan unjudeñ alton amin morap kisi da Pinjkop dakon gwakni dima. Monji morap yanj teban tok kosiron da altanji unun dagin Abraham dakon babikni. ⁹ Nido Pinjkop da yanj teban tok yanj agit:

“Bisap yipgumon tobil abinjapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

¹⁰ Ae unun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panjek monji yayat panjalagit. ¹¹ Mani Pinjkop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanjek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal ¹² Pinjkop da Rebeka yanj iyigit:

“Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ Pinjkop gen papia da unun do yanj yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktan imgum, mani peni Iso do dima galak tan imgum.”

¹⁴ Do nian yonej? Pinjkop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ Nido Pinjkop da Moses yanj iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandaken kanj, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandaken kanj anpulugokdisat.”

¹⁶ Yanjo, Pinjkop amin manjit do nandisak kanj, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini

do anjek manjisak. ¹⁷ Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pinjkop da yanj iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapmimno kanjek man madep namni yanj do anjek nak da kila amin madep man gangum.”

¹⁸ Yanjo, nin nandaman, Pinjkop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kanj, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kanj, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kinda da yanj nayikdisak, “Pinjkop da yanj asak kanj, nido nin gulusunjin tonj yanj niyisak? Namn da Pinjkop da yo ak do nandisak unun yapmanjek iyi da galaktogon yo kinda asak?” ²⁰ Gak yanj dimasi yoki. Gak amin gin, do Pinjkop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yanj nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yanj wasagi?’ yanj tagi dima iyigi.”

²¹ Miktim kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanjek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kanj, unun dima agagi asak yanj tagi nandanen?

²² Pinjkop da yanj gin asak. Uñun butjapni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anjek tepmi dima panjasik asak. ²³ Yanj asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandan do nandisak. Uñun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Uñun nin mani. Uñun da nin Juda amin ae Amin Njwakjwari Kabi da kabikon ban manjin nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Pinjkop

da Amin Nwakn̄wari Kabi do yan yagit:

“Min̄at aminyo unun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, unun abisok nak dakon amin kabino yan yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, unun abisok but dasi galaktan yoben.”

²⁶ Ae kind a yan yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Pin̄kop egip egip teban egisak unun dakon monji gwayoni’ yan yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yan tidanek gen yan yagit:

“Israel min̄at aminyo tap kidipmin̄on niman ton yombem morapmisi iren tokdan, mani Amin Tagi da kalon̄isok di ban̄gin yokwikon ban̄ timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da min̄at amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdan unun do Aisaia da kalip yan yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalon̄isok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagiman̄.”

Israel amin nandan̄ gadat bami dima awit

³⁰ Do nian̄ yonen̄? Yan̄ yonen̄: Amin Nwakn̄wari Kabi Pin̄kop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Unun nandan̄ gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek min̄at amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan̄ gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Unun iyi da teban tebanon da kilegi man

pak do nandawit. Unun Yesu dima nandan̄ gadan̄ imgwit, do tip kind a da yan̄ kosiron tan̄akwan kandapni tidanek man̄ pakgwit. ³³ Pin̄kop gen papia da unun do yan̄ yosok:

“Nandani. Nak da tip kind a Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipman̄dat.

Mani nandan̄ gadan̄ imni amin mayaktok dima pakdan̄.”

10

Israel amin Pin̄kop dakon an̄pak dima nandan̄

¹ Not kabi, Pin̄kop da Israel amin yokwikon ban̄ timitjak dosi nandan̄ek bisit iyisat. ² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, unun Pin̄kop dakon galaktok yol do pi tebaisi an̄, mani Pin̄kop dakon galaktok pakyan̄si dima nandan̄ek an̄. ³ Unun nian̄ an̄apno Pin̄kop da kilegi man̄ nimjak unun dima nandan̄ek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an̄. Yan̄ anek Pin̄kop yipba unun da pan̄kilek aban amin kilegi dima dagon̄. ⁴ Nin nandaman̄, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do min̄at amin morap Kristo nandan̄ gadan̄ iman̄ unun Pin̄kop da dabilon amin kilegi dagon̄.

⁵ Moses da min̄at aminyo gen teban yolek ni an̄pak ban̄ an̄akwa Pin̄kop da amin kilegi yan̄ yoyisak unun do yan̄ mandagit:

“Amin kind a gen teban morap kisi guramikdak unun kalugi egipjak.”

⁶ Mani amin kind a nandan̄ gadat an̄akwan Pin̄kop da unun do amin kilegi yan̄ iyisak unun amin da yan̄ yosok, “Ji disi butjikon da ‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’ yan̄ dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo miktimon̄ abik do nandan̄ yan̄ asak. ⁷ Ae ji

'Namin da kimakbi tamokon pigisak' yan dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo kimakbi tamokon nan awik do nandan yan asak." ⁸ Mani nian yonen? Nin Pinjkop dakon gen yolek yan yonen:

"Pinjkop dakon gen unun ji da kapmatjok tosok.

Unun gen kagasikon ae butjikon tosok."

Gen unun nandan gadat dakon gen nin da yan tenjenok aman unun. ⁹ Nin yan yoman. Gak yan kwok anek gen kagagokon da "Yesu unun Amin Tagi" yan yoki, ae butgokon da "Pinjkop da Yesu kimoron nan aban pidagit" yan nandan gadasal kan, Pinjkop da gak yokwikon nan abidokdisak. ¹⁰ Nin butnion da nandan gadat ano Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi yan niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yan kwok ano Pinjkop da nin yokwikon ban timikdak.

¹¹ Pinjkop dakon gen da unun do yan yosok:

"Amin morap Pinjkop nandan gadan iman unun mayaktok dima pakdan."

¹² Juda amin gat ae Amin Nwakywari Kabi gat unun kisi Pinjkop da dabilon arip gin. Amin Tagi unun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Unun da amin morap panpulugosak do bisit iyan unun madepsi gisamikdak. ¹³ Do "minjat amin morap Amin Tagi dakon man yanek panpulugosak do bisit iyan unun yokwikon ban timitdisak."

¹⁴ Mani minjat aminyo dima nandan gadan imni kan, nianon da bisit iyanba panpulugosak? Ae gen bini do dima nandan kan, nianon da nandan gadan imni? Ae amin kinda da Pinjkop gen dima yoyisak kan, nianon da gen bini nandan?

Unun aripmi dima nandan. ¹⁵ Ae amin dima yabetni kan, Pinjkop gen aripmi dima yan tenjenokdan. Pinjkop gen da yan yosok:

"Gen bin tagisi panaban amin dakon abapni unun yo madepsi!"

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yan yagit:

"Amin Tagi, gen yan tenjenoman namin da nandan gadasak?"

¹⁷ Yan do, nin nandan, amin da Kristo dakon gen yan tenjenanba nandano unun da nandan gadat panalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat unun yan. Israel amin Gen Bin Tagisi unun nandawit bo dima? Unun nandawit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

"Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit."

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat unun yan. Israel amin da gen unun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Unun nandaba pisagit. Mibiltok Pinjkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit unun do nandan. Gen yan yagit:

"Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima unun timikgo nak nandan gadan naba ji da unun do nandaba yokwi tok anek butjap nandakdan."

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yan yagit:

"Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit unun da nak kili analon awit.

Ae nak do dima yanek egipgwit amin nak da naga nan yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandanek yan yagit:

“Nak gildat kinda kalon gen kirijit anek but tobil ak do dima nandan amin unun nagon opni do kisitno dedan egisat.”

11

Piŋkop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

¹ Do nak yan dayikdisat, Piŋkop da miŋat amin kabini manji yomgut? Unun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda. ² Piŋkop da miŋat aminyo kalip iyi do manjigit unun manji dima yomgut. Ji Piŋkop da papiakon Elaija do gen mandabi unun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yan yomiŋek Piŋkop yan iyigit:

³ “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyu kisi nikba kimotdisat.”

⁴ Mani Piŋkop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Unuden gin abisokyo kisi Piŋkop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yomiŋek iyi do kili manjigit. ⁶ Unun pi kinda awit do anek dima manjigit, unun nandan yawok yomiŋek isalsi manjigit. Unun pi kinda anakwa manjigit tam, unun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yando, nian yoner? Israel amin Piŋkop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Piŋkop da amin diwari banjin manjinban unun dagin kilek tawit. Anakwan diwari Piŋkop da but yomani sopman yomgut. ⁸ Piŋkop gen papia da unun do yan yosok:

“Piŋkop da nandak nandakni panupbal aban upbal tawit, ae dabili sopban yo dima pindari awit,

ae mirakni sopban yo dima nandawit.

Piŋkop da yan agit da abisok yan gin egi anan oban.”

⁹ Kalip Dewit da unun do yan yagit:

“Unun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jigi morapmi imek yomiŋeki manji gironitni, anek yan gin egi wigini dosi nandisat.”

Piŋkop da Amin Nwaktjwari Kabi yokwikon ban timikgit

¹¹ Yando, nak yan dayikdisat. Israel amin yokwikon manek wagil tasik tan yan nandan? Unun dimasi! Unun Piŋkop manji imgwit, anakwa Piŋkop da Amin Nwaktjwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da unun kanek ninon yansi asak tam tagisi yan nandan yomni do anek Piŋkop da unun agit.

¹² Israel amin da Piŋkop manji imgwit bisapmon Piŋkop da miktim amin morap kisi panpuluganek yo tagisi morapmi anjomgut. Ae Israel amin Piŋkop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Piŋkop Amin Nwaktjwari Kabi do yo tagisi anjomgut. Yan agit do yansi

nandanen, Israel amin Pinjokpmon ae tobil apni bisapmon, mibiltok agit unjun si yapmanek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwaktjwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Pinjok da nak jikon yabekbi pi aben do yan namgut. Nak pi unjun asat unjun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak unjun pi anjapbo, Pinjok da jikon yo tagisi an daminjakwan, Israel amin dabinoni da unjun kanek, ninon yan gin asak tam tagisi yan nandani do nandisat. Yan nandanjakwa Pinjok da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Pinjok da Israel amin yopman dekgit bisapmon minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unjun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandaman, unjun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yan asak. ¹⁶ Amin da wit mibiltok pan unjun ban diwari timigek bret wasanek Pinjok do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unjun telagi kan, kilinj yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilinj unjun Israel amin dakon tilak asak. Unjun kilinj diwari Pinjok da panjanik maban kiwit. Ae Amin Nwaktjwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilinj yombem, ji panjabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanjbegit da gelikon pakbi iligek kilinj diwari gat tagisi ton. ¹⁸ Mani ji disi do nin kilinj diwari yapmanek kilinj tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yan yokdan, "Nin da kindap obikon sanjbenen do anjek kilinj unjun Pinjok

da panjanikgit." ²⁰ Unjun asi, Pinjok da yan agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan imgwit, unjun do anjek panjanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanjbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Pinjok da kindap unjun iyi dakon kilinj unjun panjanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan, jiyo kisi panjanitdisak.

²² Ji pakyanji nandani. Pinjok da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap anpakni yopman dekgwit unjun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unjun do nandan teban tanek sigin atni kan, anpak yawori anjamdisak. Mani ji yanon dima atni kan, jiyo kisi panjanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip panjanikgit unjun nandan gadat ani kan, kindap obikon aeni sanjbekdisak. Nido Pinjok iyi aeni sanjbesak dakon tapmim tan imisak. ²⁴ Disi nandan, Amin Nwaktjwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilinj yombem da yan egipgwit. Unjudon ban Pinjok da ji panjanik olip kindap amin da kwaokbikon sanjbegit. Kindap iyi yan dima kwon, mani Pinjok da yan agit. Do kilinj unjun panjanikgit unjun iyi da obikonsi tagapmisi sanjbekdisak.

Pinjok amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unjun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yan kan disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unjun yan: Israel amin diwari Pinjok da but yomani soppun unjun yan egi wigakwa Amin Nwaktjwari Kabi nian da iyikon apni do tilak yipgut unjun da aripmon iyikon apdan. ²⁶ Ae don Pinjok da Israel amin morap kisi yokwikon

banj timitdisak. Uñun do Pinjkop gen papia da yanj yosok:

“Yokwikon Banj Timit Timit Amin uñun Saion kokup papmon da apdisak.

Abinej Jekop dakon amin kabikon altanej Pinjkop gen pabinej yop anpakni wiririkban kinj mudokdan.

27 Anej yokwini wiririk yom do nak uñun gat sanjek sanjek kind aabenj.”

28 Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi uñun do manji imgwit, do Pinjkop dakon uwalni dagawit. Yanj anej ji Amin Nwakjwari Kabi panpulugawit. Mani Pinjkop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon minjat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babikni do sigin nandanj yominej but dasi galaktanj yomisak. 29 Nido Pinjkop da amin yanj yomisak uñun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak uñun aripmi dima gwayesak.

30 Amin Nwakjwari Kabi ji kalip Pinjkop dakon gen pabinej yopgwit. Mani abisok Israel amin Pinjkop dakon gen dima guramikganj. Yanj do anej ji bupmini abidawit.

31 Uñudenj gin abisok Israel amin da Pinjkop gen dima guramikganj. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni.

32 Pinjkop da minjat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirinejgek dam tebanon egipgwit.

Pinjkop man madep iminej kimotneñ

33 Mao! Pinjkop dakon anpakni tagisi, ae nandanj kokwini, ae nandak nandakni uñun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisinej kokogi, ae amin da pi agakni aripmi dima

nandanj pisogi. 34 Uñun do Pinjkop gen papiakon gen yanj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da anpuluganej nandak nandak imgut?”

35 “Namin da mibiltok Pinjkop do yo imgut do kobogi do Pinjkop da yoni tamoni pantobil imjak?”

36 Pinjkop da iyi yo morap wasagit, ae uñun da yanjakwan tamonikon tonj. Ae yo morap da mani anenokgonj. Dagok dagogi mini tilimni tanj ananj kikedisak teban. Uñun asi.

Kristo nandanj gadanj imanj amin da ni anpak banj ani uñun do Pol da yagit

(Kilapmi 12.1-15.13)

12

Nin giptimnin nanj Pinjkop do paret an imneñ

1 Yanjdo, not kabino, nak Pinjkop dakon bupmini madepsi uñun do nandanej gen tebai yanj dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nanj Pinjkop do paret an imni. Yanj anej telagi egek anpak Pinjkop da galak tosok uñun banj anej egipni. Ji yanj ani kanj, Pinjkop bamisi gawak imdanj. 2 Ji miktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kanjakwa Pinjkop da nandak nandakji panjaluk aban anpakji kisi kalugisak. Yanj ani kanj, Pinjkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Anej anpak tagisi gat, ae anpak Pinjkop da si galak tosok gat, ae anpak gwaljigi minisi uñun tagi nandaba pisokdisak.

Pinjkop da pi kokwinik nimisak uñun tagisi aneñ

3 Pinjkop da nak do anpak tagisi anj naminej pi namgut, do ji kalonj

kalon yan dayisat. Ji disi do dima nandaba wigisak. Pinjkop da nandan gadat damisak unun da aripmon anpakji kokwinigek disi do “nin nianjen amin?” yan do nandani. ⁴ Nin nandaman, giptimnin kalonji mani diwatni morapmi, ae pini kalonji dima an. ⁵ Yangin, nin minjat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonji agiman. Ae nin kisi giptim kalonji dakon diwatni da ekwaman.

⁶ Pinjkop da nandan yawotni do anek but galak do pi njwakjwat njwakjwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kan, nandan gadatni tan imisak unun da aripmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda panmuwukbi panpulugosak do pi imgut kan, tagisi panpulugosak. Ae amin kinda yoyindet pi imgut kan, yoyindet pi an kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but panjeban ak pi imgut kan, amin but panjeban ak pi unun an kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin panpulugosak do pi imgut kan, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kan, kila amin pi unun do tapminni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandanek panpulugok pi imgut kan, kisik kisigon da panpulugosak.

Nin amin do but dasi galak tan yomnenj

⁹ Ji amin do but dasi galak tan yomni kimotni, topmon da dima ani. Ji anpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anek anpak tagi ban pabidan kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktan yoman unuden gin Pinjkop dakon minjat aminyo do but dasi galak tan yomni. Anek disi do nandaba nian wigisak unun si yapmanek

notji do madepsi nandaba wukwan yomni an. ¹¹ Ji kurak togini pisi an kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yan sojek panjtagap aban Amin Tagi dakon pi an kimotni. ¹² Ji nandan teban tanek Amin Tagi da yo tagisi an damjak do jomjom an, do kisik kisik anek egipni. Ae jigi noman tan daba kan, butji yawori tanakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit an kimotni. ¹³ Pinjkop dakon minjat aminyo yo do wadak wadak aba kan panpulugoni. Ae amin kokup njwakjwarikon da apba kilani anek panpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi andamni kan, Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panjupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik an amin gat kisik kisik ani, ae kunam takgan amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalon kalon but kalonon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anek amin pinji ekwan gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Minjat aminyo da dabilon ji anpak tagisi bangin anakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalon egip do nandan kan, amin morap kisi gat but kalonon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi an damni kan, yokwi kobogi dima an yomni. Pinjkop da butjap nandan yomjak do bikbik imni. Nido Pinjkop gen papiakon Amin Tagi da yan yosok:

“Kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Uwalgo jap do aban kan, jap ibi.

Ae pakbi do aban kañ, pakbi ibi.

Yañ abi kañ, anpak yokwini do nandanek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kañakwa yokwi da dima pabiñ depjak. Anpak tagisi bañ anek yokwi pabiñ yopni.

13

Nin gapman da yonngamgwan egipner

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yonngamgwan egipner, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pinjokop da pañalon agit. ² Yañdo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabiñ yopmandak kañ, unun amin Pinjokop da amin manjñek pikon yopgut unun bañ kwen wigik an yomisak. Yañ ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdan.

³ Nandani, gapman dakon pi amin unun amin kilegi ekwan unun pañpasol ak do dima ekwan. Unun amin anpak yokwi an unun pañpasol ak do ekwan. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandan kañ, anpak tagisi bañgin anakwa gapman da manji pawigisak. ⁴ Gapman unun Pinjokop dakon oman amin. Unun ji pañpuluganba tagisi egipni do ekwan. Mani ji yokwi ani kañ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidon. Unun da amin yokwi aba Pinjokop da japmi nandanek kobogi yom do nandisak amin unun kobogi yom do ekwan. ⁵ Yañdo, nin gapman da kobogi yokwi annimdisak unun do pasalek geni guramitner. Ae unun gin dima, butningwan da sur kinda dima anek kilegisi ekwaman yañsi nandaner do anek geni guramitner.

13:1: YT 8.15; Tit 3.1

13:3: 1Pi 2.13-14

13:6: Mt 22.21

13:8: Mt 22.39-40; Jem 2.8

13:9: TP 20.13-15,17; GT 5.17-19,21

13:10:

1Ko 13.4-7

13:11: Ep 5.14; 1Tes 5.6-7

13:12:

1Jn 2.8

⁶ Mibili yañ do ji gapman do takis yoman, nido gapman dakon pi amin unun Pinjokop dakon oman amini ekwan, ae unun toktogisi pini ankimokgon. ⁷ Aminon goman morap agil unun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi unun yopni. Ae kila amin mibili mibili morap do gawak yomiñek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tañ yomner

⁸ Jikon gomanji kinda di tañ daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok unun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman unun amin do but dasi galak tañ yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tañ yomisak unun gen teban yol kimokdok. ⁹ Gen teban da yañ yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari ton unun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban unun yañ:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tañ yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tañ yomisak unun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yañdo, amin kinda amin do but dasi galak tañ yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi bañ aner

¹¹ Ji yañ anek egipni, nido on bisap ekwaman unun disi nandan. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pinjokop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan imguman bisapmon unun bisap dubagikon tagit, mani abisok

kili kapmat toso. ¹² Pili kili unjunjok mudokdisak, anjakwan wisa yo kisi kili unjunjok dagokdisak. Yanjo, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek tenjenji dakon yo ban pasik yan panen. ¹³ Nin amin da gildaron akwan unjuden anpak kilegisi ban anek egipnen. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipnen. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak injani mibili mibili gat dima anen. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anen. ¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nan yan pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anen

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unjuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unjun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unjun do ji gen emat dima ani. ² Amin kinda unjun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unjun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unjun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pinjop da unjun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namn da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unjun amin tagini dagin yogogi. Mani unjun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anjakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unjun gildat telagisi yan nandane unjun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unjun butnikon da ni nandak nandak nan abidosok unjun tebai abidane atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda nan tilak anek unjun gildaron Pinjop gawak imisak kan, unjun Amin Tagi do nandane asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unjun Amin Tagi do nandane nosok, nido Pinjop ya yan iyinek nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, unjun Amin Tagi do nandane Pinjop ya yan iyinek nosok. ⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotnen kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipnen bo kimotnen, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo unjun amin kimakbi ae kalugi ekwan unjun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pinjop da gen pikon atdaman. ¹¹ Unjun do Pinjop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisisi yosot, amin kisi morap da njakben anjnamdan.

Anek kisi morap da nak do Pinjop bamisi yan yokdan.”

¹² Do nin kisi kalon kalon anpak morap agiman dakon mibili Pinjop iyikdaman.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima anen

¹³ Yan do, nin notnin dakon anpak kokwin dima an aneñ. Nin nandak nandak tagisi ban panek notnin kinda yokwikon mosak dakon pi dimasi aneñ. ¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanjakwan yan si nandako pisanosok, jap kinda nono Pin kop da nandaban yokwi tosak unun dima tosok. Mani amin kinda jap kinda dima noknogi yan nandisak kan, dimasi nosak, nido jap unun do iyi dima noknogi yan nandisak. ¹⁵ Notgo da jap kinda dima noknogi yan nandisak, unun gak da nanek butni anupbal asal kan, gak notgo do but dasi dima galak tan imisal. Kristo unun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anupbal abi. ¹⁶ Gak anpak kinda do tagisi agagi yan nandisal kan, kan kimokgi. Unun anpak do anek notgo anupbal abi amin da anpak unun do anpak yokwi yan di yanbam. ¹⁷ Nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun jap pakbiyokon dima tosok. Amin Kila Agakni unun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik panalon an nimsak unudon tosok. ¹⁸ Amin kinda unun anpak yolek Kristo dakon pi asak, unun Pin kop da kanban tagisi anakwan amin da nandaba wukwan imdan.

¹⁹ Yan do, nin anpak but kalon panalon asak, ae anpak notnin tagi pan teban agagi unun ban yolek an kimotneñ. ²⁰ Jap dogin anek Pin kop da aminon pi tagisi asak unun dima anupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanjaki unun do anek notgo dakon nandan gadatni witdal kisak kan, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anapbo notno mosak yan nandisal kan, unun anpak dima abi.

²² Nandan gadat anek unun yo

morap do nian nandisal unun Pin kop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandaneñ burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kan, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yan nandaneñ aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotneñ

¹ Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugoneñ. Nin nin do gin nandaneñ kisik kisik pak do dima nandanenñ. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panek nandan gadatni teban toni do pi aneñ. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop, gak do yanba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pin kop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin pan teban anakwan tebaisi agek Pin kop da abin timitjak unun do jomjom anek egipneñ.

⁵ Pin kop da nin dima alek toneñ do tapmim nimaneñ butnin pan teban asak. Unun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalon si egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun but kalon ae gen kalonon da mani an kisini do nandaneñ bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakiwari Kabi gat kisi panpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandaneñ ji timikgit, do jiyo yan gin notji

but dasi timik timik ani. Yanj anjek Pinjkop man madep imni. ⁸ Ji yanj ani, nido nak yanj dayisat, Kristo unjun Juda amin dakon oman amini dagagit. Anjek Pinjkop unjun gen bami yogok amin yanj yolik do anjek babikni do yanj teban tok anj yomgut unjun aripmisi agit. ⁹ Yanj anjek Amin Nwaktjwari Kabi da Pinjkop dakon bupmini do nandanjek mani anjksini do nandagit. Pinjkop gen papia da unjun do yanj yosok:

“Yanjdo, nak Amin Nwaktjwari Kabikon mango yanj anjksikenj.

Anjek gak dakon man awigik do kap yokenj.”

¹⁰ Ae Pinjkop gen kinda da yanj yosok:

“Amin Nwaktjwari Kabi ji Pinjkop dakon amin kabi gat but galaksi nandanjek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yanj yosok:

“Amin Nwaktjwari Kabi ji Amin Tagi anjksini.

Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwanj ji mani anjksini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yanj yagit:

“Jesi da kabikon da gugik kinda wikdisak.

Unjun da minjat aminyo miktimi miktimi ekwanj kilani akdisak.

Amin Nwaktjwari Kabi da unjun amin da panj pulugosak do nandan teban tanjek jomjom anjek egipdanj.”

¹³ Yo tagisi timitnejenj do jomjom amanj unjun Pinjkop da unjun nim do yanj teban tok agit. Egip egipji unjudon tosok yanj nandan iminjakwa unjun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yanj teban tok agit unjun

timitdamanj yanj nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unjun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut

(Kilapmi 15.14-16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anjak tagisi banjin anj yanj nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyinjet tagi anj anj ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo pisanjakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pinjkop da nandan yawok naminek ¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwaktjwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unjun pi anjek Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanj tenjenjek anjek mukwa sogok amin kinda da yanj egisat. Egek nak Amin Nwaktjwari Kabi banj Pinjkop da paret si galak tosok yombem kinda nanj Pinjkop do imisat. Iminjapbo Telagi Wup da panjtelak asak.

¹⁷ Yanjdo, nak Yesu Kristokon gadako Pinjkop dakon pi agimak unjun do butgalaksi nandisat. ¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminjawan Amin Nwaktjwari Kabikon pi anjapbo but tobil anjek Pinjkop gen guramikgwit unjun dogin yokenj. Nak gen yagim ae pi agim, ¹⁹ ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi tonj mibili mibili agim. Yanj anjapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanjek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yanj tenjenjanjapbo ilirikum Provinskon kigit. ²⁰ Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenjek aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak

kili mawiron yut ak do dima galak tosot. ²¹ Piŋkop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

²² Pi unun da bisap morapmi nak abisajakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

²³ Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. ²⁴ Yan do, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandaken don kiken dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnen unun da kisik kisik namajakwan unun da kwenon anpuluganba Spen kiken do galak tosot.

²⁵ Mani abisok nak Jerusalem kiken telagi panmuwukbi kabi panpulugoken. ²⁶ Panmuwukbi Masadonia ae Akai provins bamoron ekwan unun da Jerusalem telagi panmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panpulugok do tagisi nandaken monej panmuwukwit. ²⁷ Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakanwari Kabikon Piŋkop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin Nwakanwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panpulugoni kan tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do monej yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obinjen dandaken. ²⁹ Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon

madepsi tujan naban unun da ji tagisi panpulugokdisak.

³⁰ Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandaken, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tan yomyom anpak panalon asak, unun do kisi nandaken nagon sanbenba Piŋkop do bisit an kimotnenji. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima an amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panpulugok do pi asat unun do galagisi nandani. ³² Yan kan Piŋkop da galak tosagon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

³³ Piŋkop dakon but yawotni ji kisikon tosok do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da minjat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat minjat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minjat tagisi kinda, panmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minjatni egisak. ² Unun da minjat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi panpulugagit, ae unun Amin Tagi dakon minjat kinda, do but dasi abidoni. Unun anpak da telagi panmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonj amanj. ⁴ Unun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin Nwakanwari Kabi dakon panmuwukbi morap kisi da unun bamot do but galak nandaken ya yan yoman. ⁵ Gildatno tagi panmuwukbi unun bamot da yutnon muwukan unun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Uñun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan ingut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Uñun da ji panpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Uñun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipguman. Uñun yabekbi kabikon man madepni ton. Uñun da mibiltok Kristo nandan gadan ingumal, anjakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatos do imni. Uñun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak tan imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Uñun pi isalno Kristo dakon pi kalonj amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Uñun Kristo yolyol aminsi kinda yan kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwan amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Uñun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwan uñun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Uñun minjat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Uñun minjatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uñun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi menj do kisi imni. Uñun nak dakon menjo kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandan gadat amin diwari uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimp as gat ae telagi panmuwukbi morap uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁶ Ji panmuwukbi diwari do but dasi galak tan yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon panmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da panmuwukbi tuwil do pi anj

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uñun abinj yipmanjek jikon pidok pidok ae jigiyon panalon anj. Uñun amin do kan kimotni do tebaisi dayisat. Ji uñun da dubagikon egipni. ¹⁸ Uñun amin Amin Taginin Kristo dakon pi banj dima anj. Uñun giptim dakon galaktok bangin yolgan. Uñun nandan kokwini mini amin pangalak aba gen toptopmi do nandan gadat anj. ¹⁹ Ji Pinjok dakon gen guramik kimokgon dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi anjek anjak tagisi bangin timigek anjak yokwi dakon nandak nandak jikon kinda dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili uñunjok Pinjok but yawot nimisak uñun da Sunduk kandap gibanjinon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata uñunyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanjek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yan dayisat.

23-24 Gaius da gildatni tagi damisak. Uñun da nak gat ae pañmuwukbi morap gat kisi yut-nikon kilanin tagisi asak.

Erastas uñun kokup pap dakon moneñ kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Piñkop dakon man añkisiñ kimotnen

25 Piñkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat uñun gen nañ ji dakon nandan gadatji tagi pañteban asak. Gen Bin Tagisi uñun kalipsigwan pasili tañ añ añ opgut. 26 Mani abisok Piñkop da nomansi pañteñteñ asak. Kalipsigwan Piñkop egip egip teban egisak uñun da kombi amin yoyinban geni mandawit. Nin miñjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan uñun da nandan gadan imiñek geni guramitni do añek uñun gen bañ dayamañ. 27 Uñun Piñkop kalon gin nandan kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, uñun do nandanek nin Piñkop dakon man toktogisi añkisiñ kimotnen! Uñun asi.

Pol da Korin Amin do Papis 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tenjenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njaknjawarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jiggi noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jiggi unun panmilip ani yan do papis diwari Pol do mandan ingwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominjek papis on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jiggi pawit unun do yosok. Ae Pinkep gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jiggi yomgut, do Pol da Pinkep dakon galaktok kan nandanjo ani do panpuluganjek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinkep da minjat aminyo do but galak do yomisak

unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini

(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinkep da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papis on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panjelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinkep Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinkep ya yan iyigit

⁴ Pinkep da Yesu Kristo obakon da nandan yawok daminek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandane Pinkepno ya yansi iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpuluganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandane yol kimakgwit yan nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altan tenjenokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anakwan wigi mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sun kinda awit yan aripmi dima yoni. ⁹ Pinkep da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinkep da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip

egipnikon kalonji egipni do yanj damgut.

Parjmuwukbi wasenji kiwit

¹⁰ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinjek yanj yosot, ji pidok pidok yipmanjek but kalonj ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tanjakwa kabi kalonji egipni.

¹¹ Not kabi, Kloï da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanjakwan ekwan yanj nayiwit.

¹² Nak mibili yanjon da yosot, jikon da di da yanj yonj, “Nak Pol yoldat”, ae diwari da “Nak Apolos yoldat”, ae diwari da “Nak Pita yoldat”, ae diwari da “Nak Kristo yoldat” yanj yonj. ¹³ Uñun Kristo da wasenji morapmi agit? Bo nak Pol ji do anjek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat banjin telagi pakbi soñ yomgum. Amin di gat dima soñ yomgum. Uñun do nak Pinjkop ya yanj iyisat. ¹⁵ Do amin kinda da “Nak Pol da manon telagi pakbi sogim” yanj aripmi dima yogogi. ¹⁶ (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi soñ yomgum. Uñun Stepanas da yutnon egipgwit amin banj soñ yomgum. Ae amin diwari gat soñ yomgum bo dima, uñun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi soñ yoberj do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yanj tenjenokenj do yabekgit. Ae amin da miktim dakon nandanj kokwin tagisikon da gen yonj unjuderj dima yosot. Yanj asat yanj Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo uñun Pinjkop dakon tapmim

¹⁸ Amin pasildanj uñun da tilak kindap dakon gen uñun nandanj kokwini tagi dima amin dakon

gen kinda yanj yonj. Mani minjat aminyo nin Pinjkop da yokwikon banj timikgit amin nin da tilak kindap uñun Pinjkop dakon tapmim yanji nandamanj. ¹⁹ Pinjkop da papiakon yanj mandabi:

“Nak da nandanj kokwini kilegisi tanj yomanj amin dakon nandanj kokwini kilegi panjasik akdisat.

Ae nandak nandakni tonj amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdanj.”

²⁰ Do nin abisok on miktim dakon nandanj kokwini tagisi amin dakon nandanj kokwini tagisi do niansi yonerj? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niansi yonerj? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niansi yonerj? Pinjkop da on miktim dakon nandanj kokwin tagisi morap panjupbal aban nandanj kokwini tagi dima amin dakon gen gin anj mudawit. ²¹ Nido Pinjkop nandanj kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Pinjkop nandanj imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yanj tenjenanjanj amin da uñun do nandanj kokwini tagi dima amin dakon gen yanj yonj, mani amin da uñun gen nandanjek nandanj gadanj iminjakwa Pinjkop da uñun kosiron da yokwikon banj timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi tonj pindagek gen uñun bami yanj nandanj. Anjakwa Amin Njwakjwari Kabi da nandanj kokwin tagisi pindat do nandanj.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon anjakba kimakgit dakon geni dayin tenjenomanj. Anjanjpo Juda amin da gen uñun do nin da dima galak tanjek abidogi gen kinda nanj yonj yanj nandanj. Ae Amin Njwakjwari Kabi da gen uñun do nandanj kokwini tagi dima amin

1:10: Pil 2.2

1:12: Ya 18.24-28; 1Ko 3.4

1:14: Ya 18.8; Ro 16.23

1:16: 1Ko 16.15

1:18: Ro 1.16

1:19: Ais 29.14

1:20: Jop 12.17; Ais 19.12; 33.18; 44.25

1:21: Mt 11.25

1:23: Ro 9.32; 1Ko 2.14

1:24: Kol 2.3

dakon gen kinda yan nandan. ²⁴ Mani Pinjkop da yan ilikgit minjat aminyo Amin Nwaknwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandaman, Kristo unun Pinjkop dakon tapmim ae nandan kokwini tagisi. ²⁵ Miktim amin da Pinjkop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yan nandan. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandan kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pinjkop dakon anpak diwari da Pinjkop unun tapmimni mini yan nolisak yan nandan. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ Not kabi, Pinjkop da yan daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nandan kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimni mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon nandan kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin ban manjigit. Yan anek miktim dakon nandan kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun ban manjigit. Yan anek miktim dakon amin tapmimni ton panmayak agit. ²⁸ Pinjkop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun ban timikgit. Nido amin man madepni ton gat ae tapmimni ton gat pabin yopban yo isali ani do nandagit. ²⁹ Pinjkop da dabilon amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak yan do yan agit.

³⁰ Pinjkop da iyi ji Yesu Kristo gat degut da ekwan. Anek Kristo yipgut da nin dakon nandan

kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Pinjkop da nin panmilip aban minjat aminyo kilegisi ae telagisi aman. Ae Kristo da pi agit dogin anek Pinjkop da nin yuman nagit, do yokwi da sanbenek kilanin dima asak. ³¹ Pinjkop da nin do yansi agit, do Pinjkop gen papia da yosok unun da aripmon anen. Yan yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

2

Pol da Korin amin dakon nandan gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obinek Pinjkop dakon geni pasili dayin tenjentagim bisapmon, nandan kokwini tagisi amin da gen madep mibili mibili yon unuden dima yagim. ² Nido ji gat egipguman bisapmon yo nwaknwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit unun dogin nandagim. ³ Nak ji gat egipguman bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimmimikgim. ⁴ Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagisi yan tenjentagim unun nandan kokwini tagisi amin da yon unuden nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagi asak yanon da dima yagim. Unun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim nan ji doligim. ⁵ Yan agim nido ji da amin dakon nandan kokwini tagisi do nandan gadani do dima galak tagim. Pinjkop dakon tapmim do nandan gadan imni do nandagim.

Telagi Wup da nandan kokwin tagisi nimisak

⁶ Mani Pinjkop dakon anpagon kili tagan teban tawit aminon nandan kokwin tagisi unuden yan

tenjtenoman. Unun nandan kokwin tagisi unun mihtim amin dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on mihtim dakon kila amin si pasildan unun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Pinjkop dakon nandan kokwini tagisi ban yan tenjtenok aman. Pinjkop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipneñ do kosit kili yipgut. Mani unun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Anjakwan on mihtim dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unun tilak kindapmon aripmi dima anakbam. ⁹ Mani, Pinjkop da papiakon gen unun do yan yosok:

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit,
 ae miragon da dima nandawit,
 ae nandak nandagon dima no-
 man tanjbi,
 unun Pinjkop but dasi galak
 tanj iman amin do panjoman
 agit.”

¹⁰ Unun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panalon an nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyanñsi pindak mudosok, ae Pinjkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin unun dakon wupni butnigwan yikdak unun dagin pindakdak. Yangin, amin kinda da Pinjkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Pinjkop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandanyo asak. ¹² Nin on mihtim dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Pinjkop da butgalak do yo morap nimisak unun nandan pisonen do Wup Pinjkopmon da apgut unun nan abidagiman. ¹³ Nin unun but

galak dakon yo do yan tenjtenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyinj dekbhan unun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyinj tenjtenoman. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Pinjkop dakon Wupni da yo nimisak unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin unun yo kokwinigek pakyanñsi pindak nandanyo an. ¹⁵ Telagi Wupni ton amin da yo morap kisi kokwinik pindakgan. Mani amin diwari da Telagi Wupni ton amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon
 nandak nandak pindak
 nandanyo asak do Amin Tagi
 tagi iyinjetjak?”

Mani Kristo dakon nandak nandak ninon tosok.

3

*Panjmuwukbi dakon pi amin unun
 Pinjkop dakon pi amini*

¹ Not kabi, nak kalip ji gat egipguman bisapmon gen dayigim unun Telagi Wup yolgan amin yoyisat unun da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat unun da tilagon dayigim. Unun bisapmon ji Kristo da anpagon amin moninj da tilagon egipgwit. ² Nak mum dabo nawit. Jap tebai ban dima damgum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap ton, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolgan. Asi, notji do nandaba yokwi tok anek gen emat agak unun jikon sigin tosok. Ji unun anpak an unun but kalip dakon anpak ban an. Ji on

miktim dakon anpak gin an. ⁴Kinda da yan yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yan yosok. Unun anpak anek miktim amin da yan ekwan.

⁵ Ji pakyanji nandani. Apolos unun namin? Ae nak Pol unun namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njwakjwat njwakjwat ningut. Aban nit pi unun ando ji Kristo nandan gadan ingwit. ⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani Pinjkop da jap bami panalon agit. ⁷ Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Pinjkop da iyi jap bami panalon asak, do unun kalongin mani tonj. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat unun kisi bamot Pinjkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal. ⁹ Nit Pinjkop gat pi kalonj aman. Ae ji Pinjkop dakon pigagani. Ji Pinjkop dakon yutni.

Panmuwukbi dakon pi amin unun kisit kilda yombem

¹⁰ Pinjkop da nandan yawotni do anek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nan manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anapbo amin diwari da yut unun gwak magimon witjan. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut unun an unun pakyanji kanj kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njwakjwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalonj nan gin Pinjkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da unun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol ban akdan, ae diwari da silwa ban, ae diwari da tip tomni wukwisi ban, ae diwari da kindap ban, ae diwari da gurik ban, ae diwari da wit dakon obi ban akdan. ¹³ Don Pinjkop da

minjat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tenjenokdisak. Unun bisap kindap da yan noman tanek amin morap kalonj kalonj pi tagi awit bo dima yan do ankilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda unun gwak kwenon yut agit, unun dima sosak kanj, pi amin unun tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil sonj mudosak kanj, unun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kision da pulugan kikdisak, mani unun amin kindapmon nan abidomanj yombem da egipjak.

Ji Pinjkop dakon yut

¹⁶ Ji Pinjkop dakon telagi yutni, ae Pinjkop dakon Wupni jikon egisak. Unun dima nandan, ma? ¹⁷ Amin kinda Pinjkop dakon telagi yut antasik asak kanj, Pinjkop da unun amin antasik akdisak. Nido, Pinjkop dakon telagi yut unun telagisi. Telagi yut unun ji.

Nin amin dakon man dima pawiginej

¹⁸ Ji disi ban di panjkewalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandan mudosot yan nandanek “Nak nandan kokwino tagisi” yan yosak kanj, unun amin on miktim dakon nandan kokwini tagisi unun si yopmanek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap unun Pinjkop da pindakban nandan kokwin tagi dima an. Pinjkop da papiakon unun do yan yosok:

“Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin unun Pinjkop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak.”

²⁰ Ae Pinjkop dakon papia da yanj yo kisi yosok:

“Pinjkop da nandanj kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandanj unun aripmi dima aba noman tokdanj yanj nandisak.”

²¹ Do ji amin dakon man paukwanj unun yipmanj mudoni. Yo morap ji dakon. ²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miktim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok tonj, bo yo don noman tokdanj, unun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unun Pinjkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yanj nandanj nimni, ae Pinjkop dakon geni pasili kilani tagisi anjek yanj tenjenok dakon pi ninon tosok yanj nandanj nimni. ² Ae yanjsi nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, unun amin madepni dakon gen kagimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon anjak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon anjak kokwin ak do nandanj kanj, nak unun do nandaba kijek kinda dima asat. Nak nagayo kisi anjakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yanj nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yanj aripmi dima yokenj. Nak dakon anjak kokwin ak do Amin Tagi dagin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anjak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unun da yo morap pilin tukgwan pasili tonj unun timik tenjenikon yopdisak. Anjek amin morap dakon nandak nandak pasili tonj unun noman panalon akdisak. Unun bisapmon Pinjkop da amin morap

kalonj kalonj pi tagi awit unun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak panpulugok do anjek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandanjek anjak kilegi Pinjkop gen papia da yosok unun gin yolni. Yanj anjek pibit tidok anjek amin kinda awigek ae kinda dima abinj yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmanjal yanj nandisak, ma? Gak Pinjkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinjkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unun gaga panalon agil da yanj gaga dakon man nido awigisal?

⁸ Yo si galak tonj unun aripninon tujan yanj nandanj, ma? Ji yo irenj amin kili daganj mudanj da tagisi ekwamanj yanj nandanj, ma? Ae nin njwapmanjek kila amin madep dagamanj yanj nandanj, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandanjanj. ⁹ Mani Pinjkop da yabekbi nin banj mibi amin nipgut yanj nandisat. Nin gen pikon nipmanjek minjat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotnej do yanj dagok anj nibi yombem da ekwamanj. ¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandanj kokwini tagi dima amin yombem da ekwamanj, mani ji Kristokon gadawit do nandanj kokwini tagisi amin ekwanj, ma? Nin tapmimnin mini anjakwa ji da unun tapmimji tonj, ma? Nin manin mini anjakwa ji da unun man madepji tonj, ma? ¹¹ Kalip da winj abisok ekwamanjon nin jap do amanj, ae pakbi do amanj, ae imal garanjsi banj pamanj, ae amin da nindapmanjanj, ae nin da tagi egipnej kokup mini. ¹² Nin kisitnin da pi madepsi amanj.

Nin da jobit panen do yon, mani Pinjop da yo tagi anyomjak do bisit iyanaj. Nin do yo yokwisi an nimanjaka yaworisi egek jigi unun guramikgaman. ¹³ Gen giren niyinja gen tagisi ban yoyaman. Minat aminyo da dabilon nin sibat sibat inanis amn da maba kwan unun yombem. Yan dagin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amn iy dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tan damisat, do nawa gen on dayisat. ¹⁵ Jikon amn morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman an damanek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayin tenjenagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yando, nak dakon anpak pakyanisi yolni. ¹⁷ Unun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktan imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji pantagap aban nak da Kristo gat gadan kimagek kokupmi kokupmi panmuwukbi morap anpak yolni do yoyin dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amn diwari nak dima opdisat yan nandanek kwen wigik an. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opben bisapmon kwen wigik an amn dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tan yomisak unun pindak nandanjo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Unun tapmim dakon yo. ²¹ Do niban aben do nandan? Si baljanek panjilek ak do opben do nandan? Bo but dasi

galaktan daminek anpak yaworisi andaben do nandan?

Yesu yolyol amn anpak yokwi bikbiknikon ton unun panmilip an mudoni

(Kilapmi 5-6)

5

Korin panmuwukbikon yumabi anpak tosok

¹ Jikon yumabi anpak njaknjari kinda tosok dakon geni nandagim. Unun anpak Pinjop dima nandan iman amn da dima an. Unun amn kinda da menji kimagakwan datni da minat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anakwan ji disi do yo madep yan nandanek amn diwari yapman mudoman yan nandan, ma? Ji bupmi nandanek kunam tatni. Yokwi agit amn unun yolba kinakwan ji da bikbigon sanbenek dima egipjak.

³ Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Anek nak naga unun dakon anpak kili kokwinikgim. ⁴ Yan do anek yan yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kinda abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim jikon tosok, ae nak butnokon da ji gat egipben.

⁵ Anek unun amn Sunduk da kisiron yipba giptimni antasik asak. Yan aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pinjop da unun amn dakon wupni yokwikon nan tagi abidosak.

Anpak yokwi an amn yol mudoni

⁶ Ji disi dakon man paukwan, unun anpak tagi dima. Yis kalonjisok di da bret kisi panpap an, ji unun dima nandan, ma? ⁷ Do ji yis kalipmi wiririka kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yan egipni. Nak nandisat, ji bret

yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nan Yapyap Bilak do Sipsip mukwa sosen unuden nin dakon diwarinin mudoni do kili sonji. ⁸ Do kisik kisik anek bisap madep dakon jap noknok anen. Mani bret kalipmi yisni ton ban dima nonen, nin bret kalugi ban nonen. Bret kalipmi unun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi unun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandan damgum bisapmon yan yagim, "Ji yumabi anpak an amin gat kisi dima egipni." ¹⁰ Miktim amin morap yumabi an, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok anek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yoman amin si yopman dek mudoni yanon da dima yagim. Ji unuden amin yopmandet do nandan kan, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ Mani gen mandagim dakon mibili unun yan: Amin kinda Kristo dakon man panek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban nanek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kan, ji unun amin gat kalonji dima egipni. Ae unun gat jap pakbiyo kalonji dima ani. ¹² Nak panmuwukbi da wanja ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi.

¹³ Panmuwukbi da wanja akgan amin Pin kop da iyi kokwin akdisak. Mani Pin kop gen papia da yan yosok:
"Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egipjak."

6

Panmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kinda amin kinda gat gen ton bisapmon nido panmuwukbi dakon pi amin si yapmanek Pin kop dima nandan iman kabu dakon pi aminon kwan? Unuden ak do pasol pasolji mini, ma? ² Pin kop dakon minjat aminyo nin da miktimon minjat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen moninisok binapjikon noman ton disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi anen. ⁴ Yan do, jikon jigi noman ton bisapmon panmuwukbikon dima sanbenji ae panmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi unudon nido pankwan? ⁵ Gen on ji panmayak ak do dayisat. Panmuwukbi jikon amin bamorikon geni ton bisapmon amin kanda nandan kokwini tagisi anek panmilip asak dakon amin kinda dima egisak, ma? ⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon pan ki gen yan yoman. Unun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan unun da ji Kristo tagi dima yolgan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi. ⁸ Mani yan dima an. Ji disi panmuwukbi notji ban pan kewalek yokwi anyoman.

⁹ Yokwi an amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, unun dima nandan, ma? Ji disi ban di pan kewalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an, ¹⁰ ae kabo non amin, ae yo morapmi timit

do but kindap panj amin, ae pakbi teban nanek but upbal anj amin, ae amin do yanba yokwi tok anj amin, ae topmon da amin dakon yo timikganj amin, unuden amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan. ¹¹ Ji kabikon diwari kalip unuden amin egipgwit. Mani Pinjkop da suganj panmilip aban iyi dakon minjat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pinjkop dakon Wup da tapmimon Pinjkop da ji panmilip aban iyi da dabilon minjat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin unun Telagi Wup dakon yutni

¹² Amin diwari da yanj yonj, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulugogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kinda dakon oman amini dima egipben. ¹³ Ae amin diwari da yanj yonj, “Jap unun kwasop dakon, ae kwasop unun jap dakon tamo.” Gen unun bami, mani Pinjkop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin unun yumabi anej do dima tosok, unun Pinjkop dakon pi anej do tosok. Anjakwan Pinjkop unun giptimnin kila asak. ¹⁴ Pinjkop da Amin Tagi kimoron nanj aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan. ¹⁵ Giptimji unun Kristo dakon giptim diwatni unun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit minjaron sanjbekej kanj unun tagi, ma? Unun dimasi! ¹⁶ Amin kinda kosit minjaron sanjbesak unun gat giptim kalonj amal, ji unun dima nandan, ma? Pinjkop gen papia da unun do yanj yosok:

“Bamori da giptim kalonj anjil.”

¹⁷ Mani amin kinda Amin Tagikon sanjbesak kanj, wupmon bamori da

kalonj amal. ¹⁸ Ji yumabi anjak yipmanek pasal kanj mudoni. Yokwi diwari amin da anj unun giptim da wanja anj, mani yumabi anjak asak amin iyi dakon giptim nanj anupbal asak. ¹⁹ Giptimji unun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji unun dima nandan, ma? Pinjkop Wupni kili damgut, unun ji da butgwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. ²⁰ Pinjkop da ji yumanj nagit, do yo morap giptim da ani unun Pinjkop man madep im do ani.

Pol da minjat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7

¹ Ji da papiakon gen mandanj namgwit unun dakon kobogi abisok mandanj dabenj. Amin kinda minjat dima pasak kanj unun tagi. ² Mani yumabi anjak madepsi tosok, do wili ji kalonj kalonj minjatni tonj da egipni, ae minjat kalonj kalonj ji esi tonj da egipni kanj tagisi. ³ Wili giptimni dima kutnosak, ae yanjin minjat giptimni dima kutnosak. ⁴ Minjat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun minjatni dakon. ⁵ Do kinda da giptim timni dima anjuknosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalonj amal kanj unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di panjekwalban. ⁶ Nak gen on ji panpulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak. ⁷ Amin morap da nak yombem minjat eyo dima anjek egipni kanj tagi. Mani Pinjkop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda minjat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

⁸ Miñat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yañ yosot. Ji nak yombem isal egipni kañ unun tagi. ⁹ Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kañ, miñat eyo agagisi. Miñat eyo dima anjek yumabi di abam.

¹⁰ Miñat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yañ; miñat da eni dima yipmanđetjak. ¹¹ Mani eni yipmanđetjak kañ isal egipjak, bo tobil kwan eni gat but kalonj anjil. Ae eni miñatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yañ yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yañ yosot. Kristo yolyol amin not kinda miñatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kañ, miñatni dima kwinitjak. ¹³ Ae Kristo yolyol miñat kinda eni nandan gadat dima asak, mani miñatni gat egip do nandisak kañ, eni dima yipmanđetjak. ¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani miñatni do anjek eni unun telagi. Ae miñatni nandan gadat dima asak mani eni do anjek miñatni unun telagi. Yañ dima tam miñat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi. ¹⁵ Mani miñat bo wili kinda nandan gadat dima anjek wasenjik do nandisak kañ, yañ tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Pinjkop da nin notnin gat but yaworon da egipnenj do nandisak. ¹⁶ Miñat ji esi yokwikon banj timitdanj bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji miñatji yokwikon banj timitdanj bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Pinjkop da nianj egipnenj do tilak agit unun da aripmon gin egipnenj

¹⁷ Nin kalonj kalonj Pinjkop da nianj egipnenj do tilak agit unun da aripmon egipnenj. Pinjkop da wasok wasok yañ nimgut bisapmon nianj egipgumanj unun da aripmon gin egipnenj. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmanđat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Pinjkop da yañ ilikgit kañ, dima mandabi yañ koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pinjkop da yañ ilikgit kañ, giptimni dima mandisak. ¹⁹ Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Pinjkop dakon gen teban guramitnenj. ²⁰ Pinjkop da yañ nimgut bisapmon nianj egipgumanj unun da aripmon gin egipnenj. ²¹ Oman amin egaki yañ gamgut kañ, nandaba kik dima aki. Mani puluganj kiki dakon kosit pisanj gaban kañ, unun nanj yolgi. ²² Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da yañ ilikgit kañ, unun amin Amin Tagi da dabilon puluganj da egisak. Ae yañ gin amin kinda puluganj da egakwan Amin Tagi da yañ ilikgit kañ, unun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Pinjkop da ji yumanj nanj depgut, do ji Pinjkop dakon galaktok yipmanjek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Pinjkop da yañ ilikgit bisapmon nianj egipgwit unun da aripmon Pinjkop gat egipni.

Pol da miñat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak miñat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak banj yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandanj naminek antagap aban gen bami yogok amin dagagam. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman tonj, do ji

nian ekwan yan gin egipni kan tagi. ²⁷ Gak minjat pagil kan, unun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae minjat dima pagil kan, minjat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani minjat kinda paki kan, unun yokwi dima asal. Ae minjatjok kinda amin kinda pasak kan, unun yokwi dima asak. Mani minjat aminyo minjat eyo an unun egip egipnikon jigi morapmi pakdan. Jigi unun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yan do nandanek yosot. Bisap kili kwan tosok, do minjatni ton amin unun minjatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kunam yan tidanek takgan amin unun kunam dima takgan yombem da egipni. Ae kisik kisik an amin kisik kisik dima an yombem da egipni. Ae yo yuman nok an amin yoni mini yombem da egipni. ³¹ Ae on miktim dakon yo timigek pi an amin unun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miktim gat yo morapni gat pasildan.

³² Ji on miktim dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Minjat dima pagit amin unun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Pinjop dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani minjat pagit amin on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae minjatni dakon galaktok yol do nandisak, ³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae minjatjok ae sakwabat ae minjat eni da kwini kbi unun Amin Tagi dakon pi do nandan. Unun wupni ae giptimni Pinjop do paregek telagi egip do nandan. Mani minjat amin pagit on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji panpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yansop andam do dima yosot. Ji da anpak kilegi anek yo

diwari yopmanjek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun dima panjek bisap dubak egek unun do anpak tagi dima asat yan nandisak, bo ae unun minjatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yan nandisak kan, iyi dakon galaktok yolek minjat unun tagi pasak. Unun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun butnikon da dima paken yanji nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyan, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi aben yan nandisak kan, minjat unun dima pasak. Unun da tagi asak. ³⁸ Do amin unun minjatjok unun pasak kan, unun anpak tagi asak. Mani dima pasak kan, unun da wagil tagisi asak.

³⁹ Minjat kinda eni sigin egakwan minjat unun eni tagi dima yipman deri. Mani eni kimotjak kan, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandan gadan imjak amin kinda nan pasak. ⁴⁰ Mani naga yan nandisat, amin dima pasak kan, kisik kisik egipdisak. Pinjop dakon Wup da nakyo kisi antagap aban gen on yosot yanji nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin ton, yan nandan. Nandak nandak unun da kwen wigik anpak panalon asak, mani but dasi galak tan yomyom anpak da panmuwukbi panjeban asak. ² Amin kinda yo kinda do nak pakyanji

nandanj mudosot yanj nandisak kanj, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kinda Pinjkop do but dasi galak tanj imisak kanj, Pinjkop da unjun amin pakyanjsi nandanj imisak.

⁴ Yanjo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unjun tagi nonen bo dima? Nin nandamanj, kokup kidat dakon wupmi unjun yo bami kinda dima, ae Pinjkop morapmi dima ekwanj, kalonji kinda dagin egisak. ⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon pinjkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwanj yanj nandanj. ⁶ Mani nin nandamanj, Pinjkop kalonji kinda dagin egisak, unjun Datnin. Unjun da yo morap wasagit, ae unjun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonji kinda gin egisak unjun Yesu Kristo. Pinjkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unjun obakon da gin nin morap kisi egip egip ningut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unjun dima kanjba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unjun yo bamisi kinda yanj nandanjek jap kokup kidat do parekbi unjun nonj bisapmon burikon da gulusunj amanj yanj nandanj. ⁸ Mani jap nianjen di banj nomanj unjun da nin Pinjkop da kapmatjok aripmi dima panjisak. Jap unjun dima nonen kanj, Pinjkop da dabilon unjun gulusunj kinda dima asak. Ae jap unjun nonen kanj, Pinjkop da dabilon dima kilek tonenj. ⁹ Disi nandanj, jap kisi tagi noknogi, mani nandanj gadatni dima teban tanjbi amin da jap kokup kidat do parekbi nanjba dandanjek yokwikon di manjbam. Do ji kanj kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yanj nandanjek

kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap unjun nanjaki notgo dima noknogi yanj nandisak amin kinda da gandisak kanj, unjun yo kisi buri pidanban jap unjun kokup kidat do parekbi unjun nokdisak. ¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandanj gadatni dima teban tanjbi antasik akdisak. Kristo unjun amin do anjek kimakgit. ¹² Gak notgo dima noknogi yanj nandisak amin unjun yokwi anj imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi anj imisal. ¹³ Yanjo, japmon notno yokwikon yipben kanj, nak bunjon bit kilapyo dimasi nokenj. Yanj anjek notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi anjek tomni timit do dima nandagit

¹ Nak yo kinda da dam anjakwan dima egisat. Nak yabekbi kinda, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani. ² Amin diwari da nak do yabekbi kinda yanj dima bo nandanj namanj, mani ji da nak do asi yabekbi kinda yanj nandanj namanj, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unjun da tilak kinda da yanj tanjakwan unjun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kinda yanj yolanjakwan konj.

³ Amin diwari da anpakno kokwinigek abinj nepmanjba kobogi do gen unjuden banj yoyisat. ⁴ Banabas gat nit pi anjapdo pi amak dakon yumanj nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulugogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da anj unjuden Yesu yolyol minjat panjek kisin agek pi agagi. ⁶ Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yanj nandanj, ma? ⁷ Emat amin da pini anjek tomni timikganj, do yiyitni do iyit dakon monenj dima nonj. Ae

wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan nonj. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni nonj.

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ Moses da gen tebanon gen yan toso:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Pin kop da bulmakau dogin nandanj gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ Unun nin dakon tagi timnin do anej gen unun yagit. Miktim pidosok amin gat ae wit gip misinikdak amin bamot bami nokdamak yan nandanj pini amal. ¹¹ Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jig damjak, ma? ¹² Pin kop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanej nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jig morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ Pin kop da Telagi Yutnon telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa soso unun dakon diwari nonj. Ji unun dima nandan, ma? ¹⁴ Unuder gin, Amin Tagi da yan si anej do gen yan yagit. Gen Bin Tagisi yan tentenok amin unun gen yanakwa si nandan minjat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok minjat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unun dima timigek kimokgen

kan unun da tagi. Nido pi anapbo amin da tomni dima naman unun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ Mani Gen Bin Tagisi yan tentenok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unun pi naminek pi unun abendosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yan tentenok kan, awa yo jigisi noman tan namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Pin kop da namgut ban asat. ¹⁸ Yan do, ni tomni nan abidoken? Gen Bin Tagisi yan tentenanj yo timirisi unun dima timikdat. Minjat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanek tomni dima timigek tagisi nandisat, unun da tomnino asak.

Pol minjat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganbi da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani minjat amin morapmi Kristokon panap do anek oman amini dagagim. ²⁰ Juda amin kabikon egek unun timit do Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yongamgwan dima egisat, mani gen teban da yongamgwan ekwan amin unun timit do anek unun amin gat egisat bisapmon gen teban da yongamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Nwakwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yongamgwan dima egisat yombem da egisat, nido unun amin timit do nandisat. Mani Pin kop dakon gen teban dima yipman dekdal, nak Kristo dakon gen teban yoldat. ²² Ae amin nandan gadatni dima teban tanbi gat egisat bisapmon,

nandanꝝ gadatno dima teban tanꝝbi da tilak unꝝun gat egisat, nido unꝝun amin yokwikon banꝝ timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anꝝpak timikꝝim, nido kosit morap kisi anꝝkiligek amin diwari yokwikon banꝝ timit do nandisat. ²³ Pi morap unꝝun asat unꝝun Gen Bin Tagisi da irenꝝ tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik aneꝝ do nandisat.

Nin si teban tanꝝek timtim yanꝝek kinꝝ tomni tagisi abidoneꝝ

²⁴ Napbi gwapbokon kwanꝝ amin unꝝun kisi da timtim yanꝝek kwanꝝ, mani kalonꝝi kinda dagin tomni abidosok. Unꝝun ji dima nandanꝝ, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanꝝek timtim yanꝝek kini. ²⁵ Amin morap aktidok ak do nandanꝝ amin unꝝun iyi dakon kila tebaisi anꝝek giptim dakon tagaptok anꝝ. Tomni unꝝun timikꝝanꝝ unꝝun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi unꝝun timit do aktidogon kwamanꝝ. ²⁶ Yanꝝdo, tomni abidokenꝝi yanꝝ nandanꝝek timtim yanꝝek dukwan dukwan dima wisinꝝek tilagonsi kisat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi anꝝ unꝝun da tilak kisitno isal timon dima dapmanꝝat. ²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinꝝek naga aktidok dima anꝝek tomni dima di timikꝝom.

10

Nin panꝝkewalon moneꝝ do kanꝝ kimotneꝝ

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babikninon yo noman tawit unꝝun do pakyanꝝi nandani do nandisat. Pinꝝkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipmanꝝ yomꝝgut, ae Tap Gami wasenꝝ kinꝝakwan kisi morap

teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit unꝝun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unꝝun awit da Moses dakon amin kabi egipꝝgwit dakon tilak. ³ Ae kisi morap da Pinꝝkop dakon Wup da jap yomꝝgut unꝝun nawit. ⁴ Ae kisi morap Pinꝝkop dakon Wup da pakbi yomꝝgut unꝝun nawit. Asi, Wup dakon tip unꝝun gat kisi agipꝝgwit unꝝun dakon pakbi nawit. Tip unꝝun Kristo. ⁵ Pinꝝkop da pi madepsi aban kawit, mani unꝝun amin kabikon morapmi da anꝝpak yokwi aba tagi dima nandanꝝ yomꝝgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panꝝupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tanꝝ tanꝝ awit.

⁶ Unꝝun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unꝝun da yo yokwi ak do but kindap awit unꝝudenꝝ dima aneꝝ. ⁷ Unꝝun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomꝝgwit nin yanꝝ dima aneꝝ. Pinꝝkop gen da yanꝝ yosok:

“Jap pakbiyo madepsi anꝝek unꝝun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unꝝun da yumabi anꝝpak awit unꝝudenꝝ dima aneꝝ. Unꝝun da yanꝝ aba gildat kalonꝝ dogin amin ²³ tausen da kimakꝝgwit. ⁹ Unꝝun amin da awit unꝝudenꝝ Kristo dima anꝝkewalneꝝ. Unꝝun da yanꝝ aba tunꝝon amin emari tonꝝ da ininꝝ yoba kimakꝝgwit. ¹⁰ Ae ji unꝝun da Pinꝝkop do yanꝝba yokwi tok awit unꝝudenꝝ dima ani. Yanꝝ aba kimot yomyom anꝝelo da abinꝝ dapban kimakꝝgwit.

¹¹ Unꝝun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pinꝝkop da papiakon gen unꝝun mandawit unꝝun da mibi bisapmon ekwamanꝝ amin nin do mama gen niyisak. ¹² Yanꝝdo,

amin kindsak nak tebaisi akdat yan nandisak amin unun kan kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³ Panjkewal jikon noman ton unun njwaknjwari dima, unun amin morap kisikon yan gin noman ton. Ae Pinjkop toktok teban ji gat egek panpulugosok, do ji panjeban anjakwan panjkewalon dima manjek tebaisi atdar. Panjkewal noman tan damni bisapmon Pinjkop da pulugan kini dakon kosit kindsak yipdisak, anjakwan yokwikon dima mokdan.

Nin Pinjkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anen

¹⁴ Yando, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipman degek pasal kini. ¹⁵ Ji nandan kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni. ¹⁶ Telagi jap noman bisapmon kap abidanek Pinjkop ya yan iyinek noman unun da yawini do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. Ae bret pudanek noman bisapmon unun da giptimni do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. ¹⁷ Bret kalon kinds dagin tosok, nin amin morapmi da unun nanjin noman, do nin morapmi da giptim kalon aman. ¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon soson bisapmon unun nanjek Pinjkop gat kabi kalon an.

¹⁹ Mani ji da kokup kidat do mukwa soson unun do nak da yo bamisi an yan yosot yan di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yan dima yosot. ²⁰ Unun dimasi. Nak yan yosot. Pinjkop dima nandan iman amin da mukwa soson unun kon do an, unun Pinjkop do dima an. Ae ji kon gat kabi kalon ani do dima galak tosot. ²¹ Amin Tagi da kapmon ae kon da kapmon kisi noni kan, unun ma abisi

an. Ae Amin Tagi da tamokon ae kon da tamokon kisi jap noni kan, unun yo kisi ma abisi an. ²² Amin Tagi yipman degapno nin do nandaban yokwi tok an njimjak do nandaman, ma? Nin dakon tapmim da unun dakon tapmim yapmangan, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginen

²³ Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. “Yo morap tagi agagi”, mani yo diwari da butnin tagi dima panjeban asak. ²⁴ Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anen. ²⁵ Bit kilapyo morap yuman gwayek tamokon yopmangan unun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini. ²⁶ Nido nin nandaman,

“On miktim gat yo morapni gat ton unun kisi morap unun Amin Tagi dakon gin.”

²⁷ Yesu dima nandan gadan imisak amin kinds da yutnikon kin jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kan tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unun do but morap dima ani. ²⁸ Mani amin kinds da nandaba kik anek, “Bit on kokup kidat do parekbi” yan dayinban kan, unun dima noni. Noni kan unun amin da sun an yan nandan damdisak. ²⁹ Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandan, mani unun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinds da jap unun nonen kan unun sun aman yan nandanakwan jap unun

yopben? ³⁰ Pinƙop ya yan iyinƙ jap noƙeƙ kan, mibili nido amin kind a da gak sanj asal yan nayisak?

³¹ Yanjo, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinƙop man madep im do nandanƙe ani. ³² Juda amin, bo Grik amin, bo Pinƙop dakon paɗmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kind a dima ani. ³³ Nakyo kisi minat amin morapyo da anpak si galakton unun ban asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minat amin morapyo paɗpulugoko Pinƙop da yokwikon ban timitjak do nandanƙe asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinƙop gawak imim dakon anpak do yagit

(Kilapmi 11-14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anpak yodat, yan gin jiyo kisi nak dakon anpak yolni.

*Amin da busunni witjan unun do
Pol da yagit*

² Ji bisapmi bisapmi nak do nandanƙe ekwan, ae gen timikgin ban dangum unun ban yolek ekwan, do ji anpak tagisi an. ³ Mani gen kind a gat nandani do nandisat unun yan. Wili dakon busunni unun Kristo, ae minat dakon busunni unun wili, ae Kristo dakon busunni unun Pinƙop. ⁴ Wili kind a busunni witjinƙe bisit asak, bo kombi gen yosak kan, unun da busunni Kristo abin yipmandak. ⁵ Mani minat kind a busunni dima witjinƙe bisit asak, bo kombi gen yosok kan, unun da busunni eni abin yipmandak. Unun busun dangwani kisi mandan mudosok yan asak. ⁶ Minat kind a busunni dima witjisak kan, busun dangwani

kisi mandan mudosak. Ae busun dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kan, busunni si witjisak. ⁷ Wili unun busunni dima witjisak, nido wili Pinƙop iyi yombem wasanbi, unun da Pinƙop dakon tilimni nolisak. Mani minat unun wili dakon tilimni nolisak. ⁸ Nido Pinƙop da minat dakon giptim nan wili dima wasagit, wili dakon giptim nan minat wasagit. ⁹ Ae Pinƙop da minat do nandanƙe wili dima wasagit. Wili do nandanƙe minat wasagit. ¹⁰ Yan do anek, ae anelo da nandan do anek, minat unun busunni witjisaksi. Yan asak unun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon minat wiliyo iyi dage dima ekwan. Minat unun wili dakon paɗpulugokni, ae wili unun minat dakon paɗpulugokni. ¹² Nido kalip Pinƙop da wili dakon giptim nan minat wasagit, mani wili minaron da alton. Ae Pinƙop unun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Minat kind a busunni dima witjinƙe bisit asak kan, unun anpak tagi nan asak? ¹⁴ Pinƙop da minat aminyo nianon da wasan nipgut unun pindagek yansi nandaman, wili busun dangwani dubagi amin unun mayagi. ¹⁵ Mani minat busun dangwani dubagi kan, unun minat dakon tilimni tagisi, nido Pinƙop da busunni witjisak do imgut. ¹⁶ Amin kind a da nak dakon gen unun do gen emat asak kan, yansi nandisak, nin gat ae Pinƙop dakon paɗmuwukbi diwari gat anpak ɗwakɗwari kind a dima yolgaman.

*Korin amin telagi jap kosit
kilegikon da dima nawit*

¹⁷ Kili nak anpak diwari an unun do tagisi dima nandisat. Unun do anek anpak diwari ji da agagisi unun

do dayikdisat. Ji Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima panpulugon, notji panupbal an. ¹⁸ Do mibiltok unun do dayikdisat. Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anjek ekwan yan amin da yanba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit, ¹⁹ nido panmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Pinjkop dakon anpak namin da bamisi yolgan unun da dolisak. ²⁰ Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noma yan si nandanej dima nonj. ²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima anjek jap tepmi timigek nan nan anjek wain morapmi nanek but upbal an. Anakwa diwari jap do an. ²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Pinjkop dakon panmuwukbi do yo isali yan nandanej japni mini amin panmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anpak tagisi an yan dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timigim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yan. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidanej ²⁴ Pinjkop ya yan iyinej pudanej yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanej egipni." ²⁵ Ae jap nan mudanej wain kap abidanej yan gin anjek yan yagit, "On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanek nandan namni." ²⁶ Yesu da gen yagit unun da yan nolisak. Bisap morap on bret gat ae wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi

dakon kimot do yan tenjtenjanakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap nonen

²⁷ Yan do, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anpak kilegikon da dima nosak kan, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi anjimisak dakon gulusunni tan imisak. ²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi anjek bret gat wain kapmon noni. ²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kan, gulusun an do Pinjkop da kobogi damdisak. ³⁰ Mibili yan do anjek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit. ³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi anjek nonen kan, kobogi dima timitne. ³² Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogi nimejek nin panmilip asak. Unun miktimon minjat aminyo gat dima pasilne do yan asak.

³³ Yan do, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anjek don noni. ³⁴ Amin kinda jap do tepmi nandisak kan yutnikon nosak. Yan anjek muwutni bisapmon gulusun dima anjek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun opben bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi anej do tapmim nimisak

¹ Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimej nimej asak unun pakyan si nandani do dayikdisat. ² Disi nandan, Pinjkop dima nandan ingwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anjek kin kin awit. ³ Yan do, pakyan si

nandani, Pinjkop dakon Telagi Wup da amin kinda antagap aban “Yesu jobit tagi pasak!” yan aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da “Yesu unun Amin Tagi” yan aripmi dima yosak.

⁴ Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalonji kinda dagin egisak. ⁵ Panjmuwukbikon pi mibili mibili aman, mani Amin Tagi kalonji kinda gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Pinjkop kalonj dagin minjat aminyo do tapmim yominjakwan pi unun an. ⁷ Panjmuwukbi kisi panjapulugonej do Telagi Wup da amin kalonj kalonjon pi asak. ⁸ Amin kinda Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anjek minjat aminyo panjapulugosok. Ae unun Wup kalonj dagin kinda antagap aban nandak nandak tagisi minjat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalonj dagin nandan gadat tebaisi amin kinda do imisak. Ae unun Wup kalonj dagin amin kinda tapmim iban sot amin panmilip asak. ¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi ton agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen unun panjobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ Unun Wup kalonj dagin unun yo morap panjalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigekek amin kalonj kalonj do yomin yomin asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabi da ekwamanj

¹² Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji

kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin. ¹³ Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi soj niban giptim kalonj agimanj. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwan amin nin kisi Wup kalonji butnnon abidagimanj.

¹⁴ Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, nian anjek gen nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nian anjek yo dakon kibanj nandisak? ¹⁸ Mani giptim unun yan dima. Pinjkop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon tan tan an. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosok tam unun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon sanjenba giptim kalonji kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busun da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yan pindakgamanj unun dima ekwan tam giptim tagi dima tanban. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgamanj unun ban kila tagisi aman. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandamanj unun ban tagisi witjamanj. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal ton. Pinjkop da giptim dakon diwatni kisi wasan yopmanek diwatni nin da yo madep dima

yanj pindakgamanj unjun do man madep yomgut. ²⁵ Yanj aban giptim dima wasenj kisak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila anj anj. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kanj, giptim diwat kisi morap tepmi panj. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kanj, giptim diwat kisi morap kisik kisik panj.

²⁷ Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwanj, ae ji kalonj kalonj giptim diwatni ekwanj. ²⁸ Ae Pinjkop da panjmuwukbikon pi ani do amin manjigit. Mibiltok yabekbi, ae unjun da bujon kombi amin, ae unjun da bujon yoyindet, ae wasok tapmimi tonj agak amin, ae sot amin panjmilip ak amin, ae amin panjpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwanj, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwanj, ae kisi morap wasok tapmimi tonj agak amin dagin dima ekwanj, ³⁰ ae kisi morap sot amin panjmilip ak amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap gen panjtobil amin dagin dima ekwanj. ³¹ Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi unjun timit do tek kindap pani.

Abisok anjak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktanj yomnenj

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anjelo dakon gen kisi yokenj, mani amin do but dasi galaktanj yomyom anjak nagon dima tosak kanj, nak gonjon bo ae dubanj mibili mini tidonj unjun

yombem. ² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon toso, ae nandak nandak pasili tonj unjun nandanj mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandanj mudosot, ae nandanj gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktanj yomyom anjak nagon dima tosak kanj, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yobenj, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidanj kindapmon sonja sonjek kimokgenj, mani amin do but dasi galaktanj yomyom anjak nagon dima tosak kanj, unjun da nak kindasok aripmi dima anjpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktanj yomisak, unjun amin da yokwi anj iba butni yawori tanjakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anjak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwanj amin do pindak galaktok anjek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae anjak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi anj iba yokwini do dima nandanj egisak. ⁶ Unjun anjak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ Amin do but dasi galaktanj yomyom anjak asak amin jigi da aripmi dima abinj yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjkop do nandanj gadat anjek anjpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktanj yomyom anjak unjun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unjun pasildanj. ⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari banjin nandamanj, ae

kombi genyo kisi diwari banġin yomaġ. ¹⁰ Mani don yo wagol gwaljiġi minisi noman tanġakwan abisok yo morap diwat diwat nandamaġ uġun pasildaġ.

¹¹ Uġun dakon tilak uġun yaġ. Nak moniġisok egipgum bisapmon gen amin moniġ da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin moniġ da tilak egipgum. Mani amin madep aġek amin moniġ aġpak yipmaġ mudagim. ¹² Abisok nin Piġkop dakon mibili diwari ġin nandamaġ. Uġun pakbi idapmon wupnin pindak upbal amaġ uġun yombem. Mani Piġkop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdamaġ. Piġkop da abisok nin bamisi nandaġ nimisak, uġudeġ don nandaġ imdamaġ.

¹³ Nandaġ gadat gat, ae Piġkop da paġpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktaġ yomyom aġpak, uġun aġpak kapbi da toktok teban taġ aġaġ kikdaġ. Mani but dasi galaktaġ yomyom aġpak da aġpak diwari yapmaġ mudosok.

14

Kombi gen yok do galagi madep nandaner

¹ Ji amin do but dasi galaktaġ yomyom aġpak toktogisi aġ kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak uġun timit do galak taġek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. ² Nido amin kinda gen nġwaknġwarikon* da gen yosak kaġ, uġun amin da nandani do dima yoyisak, uġun Piġkop nanġin iyisak, nido amin da ni gen naġ yosok uġun dima nandaġ, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. ³ Mani, amin kinda kombi gen yaġek miġat aminyo dakon nandaġ gadatni paġteban asak, ae tebai atni do butni paġteban

asak, ae jiġikon ekwaġ amin butni paġteban asak. ⁴ Amin kinda gen nġwaknġwarikon da gen yosok uġun iyi dakon but aġteban asak, mani kombi gen yosok amin paġmuwukbi morap dakon but paġteban asak. ⁵ Ji kisi da gen nġwaknġwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen nġwaknġwari yosok amin yapmaġdak, mani gen nġwaknġwari yaġakwan amin kinda da paġtobiljak kaġ uġun tagi, uġun da paġmuwukbi dakon but paġteban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obiġek gen nġwaknġwarikon da gen dayikeġ kaġ, niaġon da gen uġun da ji paġpulugosak? Mani Piġkop da gen pasili noligit uġun dayikeġ, bo nandak nandak tagisi di dayikeġ, bo kombi gen kinda dayikeġ, bo dayindet aberġ uġun da ji tagisi paġpulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini uġudon abidaġek tilak aberġ.

Kasisiġ ae gitayo geni kilegi dima yoni kaġ, nikon da amin kap dakon tek nandaġek kap yoni?

⁸ Ae kweġ kilegi dima yosak kaġ, amin niaġon da emat do tagap toni?

⁹ Jiyo kisi yaġ ġin. Ji gen nġwaknġwari yaġakwa niaġon da amin da gen uġun dakon mibili nandaba piisoni? Gen yaġba isali akdaġ.

¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi toġ, ae kisi morap mibili toġ ġin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yaġban dima nandabo piisosak kaġ, uġun amin da nak do kokup nġwaknġwarikon amin yaġ nandaġ namiaġkwan nak da uġun amin do kokup nġwaknġwarikon amin yaġ nandaġ ibeġ.

¹² Gen nġwaknġwarikon da gen yoni kaġ, amin da ji do yaġ ġin nandaġ damdaġ. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandaġ, do but galak dakon yo paġmuwukbi tagisi

13:13: 1Tes 1.3 **14:1:** 1Ko 12.31; 14.39 * **14:2:** Gen nġwaknġwari dakon mibili uġun yaġ. Uġun miktim amin morap da dima yoġ gen kinda do yosok.

panṭeban agagi unun timit do pi tebaisi an kimotni.

Gen ḡwaktḡwari yogok dakon gen

¹³ Yanḡo, amin kinda gen ḡwaktḡwarikon da gen yosak kan, Pinḡkop da gen unun tagi panṭobiljak dakon tapmim imjak do bisit asak.

¹⁴ Nido, gen ḡwaktḡwarikon da bisit abeḡ kan, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda dima nandisat.

¹⁵ Yanḡo, nian abeḡ? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit abeḡ. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yokeḡ. ¹⁶ Yan dima anek wupmon dagin Pinḡkop anḡkisiḡek ya yan iyinḡaki mirak yopmanḡak amin unun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do nianḡon da “Unun asi” yan yosak? ¹⁷ Pinḡkop ya yan iyinḡek yo tagisi asal, mani mirak yopmanḡak amin dakon buri dima anṭeban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ḡwaktḡwarikon da gen yanek ji gwapman mudosot do Pinḡkop ya yan iyisat. ¹⁹ Mani, panḡmuwukbi Pinḡkop gawak im do muwutni bisapmon gen ḡwaktḡwarikon da gen sop 10 tausen yokeḡ kan, unun da panḡpulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi unun ban yoyinḡdet abeḡ kan, unun da panḡpulugok madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nandakjikon da amin monin da tilak dima egipni. Amin monin da anpak yokwi dakon mibili dima nandanek ekwan ji unun da aripmon egipni. Mani nandak nandakji unun amin madep da tilagon egipni. ²¹ Pinḡkop da gen tebanon gen yan mandabi: “Amin Tagi da yan yosok, ‘Geno kokup ḡwaktḡwarikon amin do yobo unun da gen ḡwaktḡwarikon da unun minḡat aminyo do yoyikḡan.

Mani geno nandak do mirak dima yopḡan.’”

²² Yanḡo, gen ḡwaktḡwarikon da gen yogok unun da Pinḡkop dakon tilak madepni kinda asak. Unun nandan gadat kili awit amin do dima yolisak, nandan gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok unun tilak kinda nandan gadat kili awit amin panḡpulugok do yomisak, unun nandan gadat dima awit amin do dima yomisak.

²³ Do panḡmuwukbi morap Pinḡkop gawak im do muwugek ji kisi gen ḡwaktḡwarikon da gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da win dandanek ji do si nḡgigan yan yokḡan. ²⁴ Mani, ji kisi kombi gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da abin gen unun nandan unun da buri suganba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdaman yan nandakḡan.

²⁵ Nandak nandakni burigwan pasili ton unun tenṭenokḡan. Ae man pak gawagek Pinḡkop gawak iminḡek “Pinḡkop bamisi ji gat egisak” yan yokḡan.

Kosit kilegikon da Pinḡkop gawak imner

²⁶ Yanḡo, not kabi, Pinḡkop gawak im do muwutni bisapmon niban ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyinḡdet asak, ae kinda da Pinḡkop dakon nandak nandak pasili ton unun yosak, ae kinda da gen ḡwaktḡwarikon da gen yosak, ae kinda da unun gen yosak unun panṭobiljak. Yo morap ani unun panḡmuwukbi panṭeban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen ḡwaktḡwarikon da gen yoni kan, amin bamori bo kapbi dagin yoni. Ae kisi bisap kalon dima yoni, notji do bikbik yominḡ yominḡ anek yoni. Ae amin

kinda da gen unun si pan̄tobiljak.
 28 Mani gen pan̄tobil amin mini kan,
 gen n̄wakn̄warikon da gen yogok
 amin gen dima yosak. Gen iyi gat
 ae Pin̄kop gat dogin yosak.

29 Amin bamori bo kapbi da
 kombi gen yoni, anakwa diwari
 da geni kokwinitni. 30 Ae kinda
 yigakwan Pin̄kop da gen kinda
 an̄alon an̄iban kan, gen yosok amin
 gen san̄benek dima yosak. 31 Yan̄
 an̄ek kombi gen yogok amin kisi
 kalon̄ kalon̄ kombi gen yoni dakon
 bikbik pisan̄ damdan̄. An̄akwa
 pan̄muwukbi kombi gen yoyin̄akwa
 nandak nandak tim̄igek unun da
 butni pan̄teban asak. 32 Kombi gen
 yogok amin unun wupni dakon
 kila iyi tagi an̄, do iyi da bisapmon
 gen tagi yoni. 33 Nido Pin̄kop unun
 yo morap upbilapmon da agak
 amin dima. Nin da but kalon̄on da
 egipn̄eḡ do nandisak.

Telagi pan̄muwukbi morap nin
 da aman̄ un̄udeḡ jiyo kisi muwut
 muwutjikon 34 min̄at gen dima
 yoni. Gen yan̄ba tagi dima akdisak.
 Moses dakon gen teban da yosok
 unun da aripmon gawat gawaron
 da yitni. 35 Pan̄muwukbi da muwut
 muwuron min̄at gen yoni kan unun
 mayagi, do gen kinda dakon mibili
 nandak do kan, yutnikon eni ban̄
 yoyin̄ba tagi yoyini.

36 Korin amin, Pin̄kop dakon gen
 jikon da noman tagit yan̄ nandan̄,
 ma? Ae geni ji dagin abidawit,
 an̄akwa amin diwari dima abidawit
 yan̄ nandan̄, ma? 37 Jikon da
 amin kinda iyi do nak kombi amin
 kinda yan̄ nandisak, bo Wup dakon
 nandak nandak tan̄ namisak yan̄
 nandisak amin yan̄si nandisak,
 gen on mandisat unun Amin Tagi
 dakon gen teban yan̄si nandisak.
 38 Amin kinda yan̄ dima nandisak
 kan, unun amin do kombi amin

kinda dima yan̄ nandan̄ imni.

39 Yan̄do, not kabi, kombi gen
 yok do galagi madepsi nandani,
 ae gen n̄wakn̄wari yogok dakon
 kosit sopsop dima ani. 40 Mani
 Pin̄kop gawak imim dakon silipmon
 yo morap ani unun kosirikon da
 kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan̄

(Kilapmi 15)

15

*Kristo kimagek kimoron da
 pidagit*

1 Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim
 unun do butji pabo pisan̄ban nan-
 dani do nandisat. Gen Bin Tagisi
 kili abidawit da unudon tebai ak-
 gan̄. 2 Ae gen dayigim unun tebaisi
 abidoni kan, Pin̄kop da unun Gen
 Bin Tagisikon da ji yokwikon ban̄
 tim̄itdisak. Yan̄ dima ani kan, nan-
 dan̄ gadatji unun yo isali.

3 Gen kinda abidagim unun da
 gen wagol madepsi asak. Gen
 unun kili damgum. Gen unun yan̄.
 Pin̄kop gen tosok unun da aripmon
 Kristo nin dakon yokwi wiririt do
 kimakgit. 4 Ae Pin̄kop gen tosok
 unun da aripmon amin da kimakbi
 tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi
 an̄akwan kimoron da pidagit. 5 Ae
 Pita kon altan̄ek don yabekbi
 12 kabikon kisi altan̄ yomgut.
 6 Ae don nandan̄ gadat amin 500
 yapman̄dak unun kabikon altan̄
 yomgut. Unun kabikon morapmi
 abisok ekwan, mani diwari kili
 kimakgwit. 7 Ae don Jems altan̄
 imgut. Ae don yabekbi kisikon
 altan̄ yomgut.

8 Unun kabikon altan̄ yom̄inek
 don mibi do nagon altan̄ namgut.
 Nak monji kinda altok altok
 bisapmonsini dima altan̄bi yombem.

9 Nido nak yabekbi kabi dakon

pinjinisi egisat. Ae amin da yabekbi yan tagi dima nayigi, nido kalip Pinjop dakon panmuwukbi panjupbal ak do pi madepsi agim. ¹⁰ Mani Pinjop da nandan yawok naminek anjapuluganban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan yawot agit unun dima sun tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmanek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Pinjop da nandan yawok naminek tapmim naminakwan pi unun asat. ¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi unun an unun da yo madep dima asak. Yo madep unun Yesu kimot anek aeni pidagit unun dakon geni yan tenjenanapno ji da nandanek nandan gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit unun kimoron da pidokdan

¹² Kristo kimoron da pidagit unun dakon geni yan tenjenoman, do jikon amin diwari da mibili nido “Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan” yan yon? ¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pinjop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁴ Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tenjenok aman unun yo isali asak, ae nandan gadat an ununyo kisi yo isali. ¹⁵ Ae yan tam nin Pinjop da yo agit unun do top amin dagagiman. Nido nin Pinjop da Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon geni yan tenjenoman. Mani Pinjop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit. ¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminakwa ekwan. ¹⁸ Ae Kristo nandan gadan

iminek kimakgwit amin unun pasilgwit. ¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosoke unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. ²¹ Amin kalonji kinda da kimot analon agit, ae yan gin amin kalonji kinda da kimoron da pidot pidot analon agit. ²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan. ²³ Mani nin morap Pinjop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon minjat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinakwan Kristo da kon mibili mibili tapmimi ton dakon kila amini unun panjupbal aban pasil mudanakwa kila agak pi morap Pinjop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabin yopmanakwan pinjini egipdan. ²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot. ²⁷ Pinjop gen papiakon gen yan tosoke:

“Unun da yo morap pinjini egipni do yopgut.”

Yo morap pinjini egipni do yopgut yan yosok, mani nin nandaman, Pinjop iyi Yesu dakon pinjini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinjini tanakwa Monji da iyi nan Pinjop dakon pinjini yipdisak. Mibiltok Pinjop da yo morap Monji dakon pinjini yopgut, mani Monji da iyi nan Pinjop dakon pinjini

yipjak bisapmon Pinjkop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi sosen? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an? ³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an niminek nindapba kimotnen do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman?

³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanyo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kin kin asat. Gen on bamisi yosot. ³² Epesas kokupmon amin diwari jon bit kilapyo yokwisi da yan emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam,

“anwa wagil kimotdaman,
do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top panjewardan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanjenek dima ani. Asi jikon da diwari Pinjkop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwakjwari

³⁵ Amin kinda yan yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianen giptim da pidokdan?”

³⁶ Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal

unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Pinjkop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon kalon do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwakjwat, ae bit kilapyo giptimni njwakjwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin. ⁴⁰ Kundukon yo ton unun giptimni iyi, ae miktimon yo ton unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo ton dakon tilimni unun njwakjwat, ae miktimon yo ton dakon tilimni unun yo kisi njwakjwat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwakjwat njwakjwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tan yoman.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yan gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi. Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi ton. ⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktim dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin. ⁴⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi ton dagagit.”

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit.

⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim nan wasanbi. Ae Adam unun da bunon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon minjat amin

morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwaman. Unudej gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdaman.

⁵⁰ Not kabi yanşi dayisat, miktim giptim gat kisi Piņkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ Nandani. Gen pasili kinda dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mudokdaman. ⁵² Kwen mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgaman unun da tilak tepmisi kulabik akdaman. Kwen yanban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdan, ae bujon aripmi dima mik tokdan. Ae nin kalugi sigin ekwaman amin kulabik akdaman.

⁵³ Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak. ⁵⁴ Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Piņkop dakon gen kinda tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

“Piņkop da emaron teban tanek kimot obisi anakban pasilgit.

⁵⁵ Kimot, gak amin pabin yopyop dakon tapmingo jiri?”

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmingo jiri?”

⁵⁶ Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak. ⁵⁷ Mani Amin Taginin Yesu Kristo da tapmimon Piņkop da tapmim niminjakwan emaron teban toman, do Piņkop ya yanşi iyaman.

⁵⁸ Yanđo, not kabino, ji tebaisi agek wayin wayin dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi an unun bami mini dima akdan, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi an kimotni.

Pol yo ak do nandagit unun do yagit

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do monej panmuwutdan unun do yagit

¹ Kili Piņkop dakon minjat aminyo Jerusalem ekwan unun do monej panmuwutdan unun do dayikdisat. Galesia panmuwukki da ani do kosit yologim, ji yan gin ani. ² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan monej timikgan unun kokwinigek kabi kinda yopman yopman ani. Anakwa nak opben bisapmon monej panmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obin altoken bisapmon paretji Jerusalem panjini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kinda mandan yobo abidanek kini. ⁴ Ae nakyu kisi kigisi yan nandaken kan, kisin tagi kinen.

Pol Korin amin kin pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miktim nan kik do nandisat. Ununan kinjek don jikon abin altoken. ⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup iwakjwarikon kiken bisapmon ji da anpuluganakwa kiken. ⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubagkok egipnen. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos

bisapmon wigisak. ⁹ Nido, Pinjkop da nak do yoma kinda wıtdal namik da mıñat amin morapmi pañpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal anñnamañ.

¹⁰ Timoti jikon apban kañ anpulugañba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, unjuno kisi yañ gin asak. ¹¹ Jikon da di da kañba amin isali kinda yañ di aban. Tobıl apjak bisapmon yıpa but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yañ. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kañ tagisi yañ iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kañek don obiñ dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai añek nandan gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kinda do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak tañ yomyom anpagon dagin ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yut-nikon ekwañ amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil añek Yesu nandan gadañ imgwit unun disi nandan. Ae Pinjkop dakon mıñat aminyo pañpulugok do iyi dakon egip egip parekgwit. Nak gen tebai yañ dayisat, ¹⁶ ji unuden amin gat ae unun amin pañpulugañba pi kalonji an amin gat dakon piñbini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abiñ nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unuden amin da pi madep an unun do but galaksi nandanek man madep yomni.

¹⁹ Pañmuwukbi morap Esia provinskon ekwañ unun da

gildatni tagi dayañ. Akwila gat Prisila gat ae pañmuwukbi unun bamot da yutnon muwukgañ unun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayañ. ²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayañ. Pañmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galaktañ imisak kañ unun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat. ²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalon agiman, do ji but dasi timikdat. Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin panmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pin kop dakon yabekbi bamisi kind a yan nandan imni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kind a gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an ingwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monej panji yom do monej panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minat aminyo da pi unun do monej panmuwutni do buri pan tagap ak do gen yipgut.

Pol da Pin kop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit

(Kilapmi 1-7)

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pin kop da iyi da galakotogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pin kop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akai a provin skon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pin kop Datnin gat ae

Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji pan yawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pin kop da jigi bisapmon butnin pan teban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun ankisinej. Unun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigi pan unun butni pan teban asak dakon Pin kop.

⁴ Jigi bisap morapmon butnin pan teban asak. Pin kop da butnin pan teban asak, unuden gin nin da jigi mibili mibili pan amin morap buri pan teban aman.

⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuden gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin pan teban aban butnin

yaworisi tosak. ⁶ Nin jigi paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pin kop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman.

Ae Pin kop da butnin pan teban aban butnin yawori tosak bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pin kop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuden gin tepmi pani kan,

Pin kop da butji pan teban akdisak. ⁷ Ae ji jigikon tebaisi atdan yan si nandan damaman, nido ji nin gat kisi jigi kalonj paman, ae nin gat kisi but yawot kalonj timitdaman yan si nandan.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jigi pagiman unun ji da nandani do nandan. Jigi madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapminnin pabigit. Aban nin kimotdaman yan si nandagiman.

⁹ Asisi, kimot akdaman yan si nandagiman. Nin tapminnin madep dima yan si nandan do jigi unun noman tan nimgut. Pin kop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagin nin aripmi tagi pan pulugosak yan si nandan do jigi unun pagiman.

¹⁰ Unun jigi panek kimoronsi

kigiman, mani Pinjkop da kimoron ban panpulugagit, ae don yo kisi nin jigikon ban timitdisak. Jigi morap noman taj nimni bisapmon Pinjkop da nin jigikon ban panpulugokdisak yanşi nandan teban toman. ¹¹ Mani ji nin panpuluganejek bisit aba Pinjkop da amin morapmi dakon bisitni nandanejek nin panpulugosak. Anjakwan amin morapmi da Pinjkop da ninon panpulugok asak unun kanjek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigiti

¹² Nin yanşi nandaman, on miktimon Pinjkop da nin panpuluganjakwan nin anjak telagisi aman ae gen bamisi ban yoman. Ae jikon yan ginsi agiman. Nin on miktim dakon nandan kokwin tagisi dima yolguman. Pinjkop da nin nandan yawok niminejek panpulugagit, do nin anjak agiman unun do nandano wigisak. ¹³⁻¹⁴ Nin papia mandan yopno jikon oban bisapmon gen ji da manjinejek mibili tagi nandan pisogi unun banjin mandaman. Asi, bisap diwarikon gen mandaman ji da mibili dima nandan. Mani nin gen morap mandaman unun ji da pakyanşi nandani do nandaman. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandaman yan gin ji da nin do tagisi nandani do nandaman.

¹⁵ Nak yanşi nandagim, do abin dandanejek panpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obin ji dandanejek don Masadonia kiken yan nandagim. Ae don Masadonia da tobil obinejek ji dandanejek ji da kosit agipben dakon yo di anpuluganba Judia miktimon kiken yan nandagim. ¹⁷ Obin dandak do nandak nandak agim unun

kalkali agim yan nandan, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat unun miktim amin da gen kaga da "Aken" yan yanek dima an, nak yan asat yan nandan, ma? ¹⁸ Pinjkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da "Anejen" yan yonejen kan unun anenji. ¹⁹ Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Pinjkop dakon Monji dakon geni jikon yan tenjenok agiman. Ae disi nandan, Kristo "Unun aken" yan yanek dima kirinjkdak. Bisapmi bisapmi Kristo "Aben" yan yanek geni yol kimagek asak. ²⁰ Pinjkop dakon yan teban tok geni morapmi ton, ae unun yan teban tok morap da bami ton ani do Kristo da "Nak da aken" yan yosok. Mibili yan do nin Yesu da manon da Pinjkop dakon man awigek "Unun asi" yan yoman. ²¹ Pinjkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadanejek panjeban aban tebaisi akgaman. Ae unun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigiti. ²² Unun iyi dakon amin ekwaman dakon tilak yipman nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Pinjkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yan teban tok agit unun gat kisi don timitdaman yanşi nandaman.

Pol Korin tepmi dima kigiti

²³ Nak gen bamisi yosot unun Pinjkop da nandisak. Do unun da manon da bamisi yan dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jigi pani do dima nandagim. ²⁴ Ji nandan gadat anek anjak yanşi anek egipni dakon kila aminji egip do dima galak toman. Ji nandan gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da aman.

2

¹ Yando, nak kalip obinejek jigi damgum unuden ae kosiri kinda

gat jigí dam do dima nandagim. 2-3 Jigí dabo but yokwi nandani kan, naminon kisi kisi kisi paken? Ji dagin kisi kisi namdan, do jikon obinek butjik pak do dima galak tosot. Mibíli yan do anek papia mandan damgum. Ji nandan, nak yo kindá do kisi kisi aben kan, jiyo kisi kisi akdan gin. 4 Nak papia unun mandagim bisapmon but yokwi anek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia unun butjik dam do anek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktan damisat yansi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipman imni

5 Jikon yokwi agit amin unun da nak nan jigí dima namgut, unun da ji ban jigí damgut. Nak unun do gen tebai dima yok do nandisat. 6 Yokwi agit amin kobogí timitjak do jikon amin morapmi da yawit unun aripmi. Jigí di gat timitjak do dima yoni. 7 Diwarini yipman iminek butni anteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abin yipban. 8 Yan do, ji da but dasi sigin galaktan iman yan yolini do nak da unun ani dosi dayisat. 9 Papia unun mandan damgum unun ji panjikil dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgan bo dima, unun kok do anek mandagim. 10 Ji amin kindá dakon yokwini yipman imni kan, nako kisi yokwini yipman iben. Ae yokwi kindá nak da yiyipmi tosok kan, nak ji panpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmandat. 11 Yan asat nido Sunduk da nin panjikilek dima pabin nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabin nip do pi nian asak unun nandaman.

Pol Taitus kok do nandagit

2:4: Ya 20.31 2:11: Lk 22.31 2:12: Ya 14.27; 1Ko 16.9 2:13: Ya 20.1 2:16: Lk 2.34; 2Ko 3.5-6 3:1: Ya 18.27; 2Ko 5.12

12 Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ak do abin altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyiken do kosit tagisi yipman namgut. 13 Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyinek Masadonia provinskon kigim.

Pinkop da tapmimon yabekbi emaron teban tor

14 Mani nin Pinkop ya yansi iyaman, nido Kristo da uwalni pabin yopgut. Ae Pinkop da mibil tan nimanakwan nin iyi dakon amin kabini bunon da yolgaman. Unun da nin panthagap aban Kristo dakon mibíli yono unun da yo kiban tagisi da yan dukwan dukwan kisa. 15 Asi, nin yo kiban tagisi panalon an unun yombem ban Kristo da timik Pinkop do paret asak. Unun kiban Pinkop da yokwikon ban timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdan amin kisi da nandan. 16 Amin Tipdomon kwan unun kiban unun da kimot dakon kiban asak, mani amin Pinkop da yokwikon ban timikdak unun kiban unun da egip egip dakon kiban asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. 17 Amin morapmi da Pinkop dakon gen yan tenjenanek monej ilikgan nin unuden dima aman. Pinkop da iyi pi unun nimgut, ae nin top dima yoman. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinkop da dabilon gen nimgut unun but dasi nandanek yan tenjenoman.

3

Yabekbi unun sanbek sanbek kalugi dakon pi amin

1 Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yanon da gen on yoman yan nandan, ma? Bo ae amin diwari da an unuden nin

da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yan ji da nandani do papia mandan niba damnen yan nandan, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unuden kinda mandan nimni yan nandan, ma? Unun dimasi. ² Disi unun nin dakon papia yombem da egakwa amin da anpaknin pindakgan. Unun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjijek nandani. ³ Ji papia kinda Kristo da mandan yipban apgut da yan ekwan. Pi anapno Kristo da papia unun mandagit. Unun kilda mandan nan dima mandagit, unun Pinjkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup nan mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagiman, do Pinjkop da dabilon gen unun asi yanji nandaman. ⁵ Nin da nin unun pi aripmi dima anen, do nin da yo kinda agiman yan dima yonen. Pinjkop kalonji dagin tapmim niban pi unun aman. ⁶ Ae unun da nin panpulanganban sanbek sanbek kalugi dakon pi amin dagagiman. Sanbek sanbek unun gen teban papiakon mandawit unun yombem dima, unun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Pinjkop dakon gen teban da kimot analon agit. Pinjkop da unun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenjenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenjenji unun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unun da gen teban dakon tilimni yapmanjek unun da wagil madepsi tenjenosok. ⁹ Gen teban dakon pi unun nin gen

pikon nipmanjek pasilnenj do yosok. Mani unun tenjenji madepni gat apgut, do nin nandaman, Pinjkop da dabilon kilek tok dakon pi unun dakon tilimni unun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Pinjkop da asak dakon tilimni unun madepsi daman, anakwan yo kalipmi dakon tenjenji unun monjisok, do yo kalipmi dakon tenjenji si pasil mudok do yan asak. ¹¹ Yo kalipmi unun toktogisi dima tagit, mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak unun dakon tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unun tenjenji da ninon madepsi tenjenanakwan nandan teban tanjek jomjom aman, do nin pasol pasoli mini unun do yan tenjenoman. ¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unun tomno dabilnikon tenjenji madep unun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni witjigit. ¹⁴ Mani Pinjkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni waman sogut, ae abisok yo kisi yan gin toso. Sanbek sanbek kalipmi dakon gen manjan bisapmon imal da yan nandak nandak kositni waman sopmanakwan gen dakon mibili dima nandan pison. Nido Kristo nandan gadan iminapno unun kosiron dagin Pinjkop da imal tim unun kwinikdak. ¹⁵ Asi, kalip da wij ae abisok ekwamanon Moses dakon gen teban manjan bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopman yomisak. ¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pinjkop da imal tim unun kukwan imisak. ¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kan, unun amin puluganbi da

egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kindá da tomno dabilnin díma witjísak. Do Amin Tagí dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yan unun tenjení pantobilapno aminon kisak. Tenjení unun Amin Tagíkon da abínek nin kulabik aban iyí yombem dagoman. Ae Amin Tagí dakon Wupni ninon pi aban tenjení ninon madepsi paptosok.

4

Yabekbi unun miktím kwoba yobem

¹ Pinjkop da bupmi nandan nimínek pi on nimgut, do jigí noman tan niman bisapmon pi díma yipmanjamañ. ² Dímasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomgumañ. Nin amin díma panjkwalgamañ, ae Pinjkop dakon gen kulabik díma amañ. Nin gen bami nomansi yan tenjenanapno amin da nin dakon anpak kokwinígek Pinjkop da dabilon pi kilegisi amañ yan kan nandanyo an. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinjakwan Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenoman unun díma nandan pison kan, unun amin Tipdom dakon kosit nan agek díma nandan pison. ⁴ On miktím dakon pinjkop toptopmi Sunduk unun da amin nandan gadat díma an dakon nandak nandak kositni sopgut. Aban Kristo Pinjkop yobemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenini da unun amin da butgwan aripmi díma pigisak.

⁵ Nin yan tenjenok anek nin do díma yoman, nin yan tenjenok anek yan yoman, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwaman.” ⁶ Nak unun yosot

nido kalipsigwan Pinjkop da yan yagit:

“Pilin tukgwan tenjení tagí tenjenjosak.”

Iyí dakon tenjení da abin nin da buron madepsi tenjenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Pinjkop dakon tilim madepni kan nandanyo amañ.

⁷ Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktím kwoba tepmi tasik togí yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon díma, unun Pinjkop dakon tapmimni yan kan nandanyo ani do anek nin da giptimon ton. ⁸ Kosit mibili mibilikon da jigí noman tan niman, mani unun da tapmimnin díma paban. Nandaba kik anek niansi aneñ yan morapmi nandaman, mani nandak nandaknin yipno díma witdal kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi an niman, mani Pinjkop da nin díma nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pkgoman, mani nin díma tasik toman. ¹⁰ Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon. ¹¹ Nin Yesu dakon pi amañ, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotneñ do pi an. Yan do, si kimori giptim timnion Yesu dakon egip egipni unudon noman kon. ¹² Yan do, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

¹³ Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Nak Pinjkop nandan gadan imgum, do yan tenjenok agim.”

Ae yan gin ninyo kisi nandan gadat amañ, do yan tenjenok amañ.

¹⁴ Nido nin yansi nandaman, Pinjkop da Amin Tagí Yesu kimoron nan aban pidagit, ae unun da nin Yesu gat kisi kimoron ban paban

pidokdaman, ae unun da nin gat ae ji gat kisi timik panji nipban iyi da kapmatjok egipdaman. ¹⁵ Unun yo morap ninon noman tonj unun ji panpulugok do noman tonj. Ae Pinjkop dakon nandan yawotni da miñat aminyo morapmikon ireñ taj yomiñ yomiñ anj anj kinjakwan unun da Pinjkop do ya yanj madepsi iyinjakwa Pinjkop dakon tilimni madepsi tenjerjosak.

¹⁶ Yanjo, nin pi dima yipmanjgaman. Giptimnin unun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnin kalugi anj anj asak, ¹⁷ nido nin nandaman, jigi tepmiyo pamanj unun madepsi, mani bisap pisipmisok gin tokdan. Ae unun da nin panjtagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdaman. Unun tilim da madepsi anjakwan abisok jigi pamanj unun yapmanj mudosok. ¹⁸ Yanjo, yo dabil da si pindari unun do dabilnin unudon dima yipmanj gaman. Nin yo dima pindari unun do dabilnin kak gimansi unudon gin yipmanj gaman. Nido yo dabil da pindari unun bisap pisipmisok gin tokdan, mani yo dima pindari unun toktogisi tokdan.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

¹ Giptimnin unun imal yut kabeñ yombem. Nin nandaman, unun miaktim dakon imal yut kabeñ unun tasik tosak kan, Pinjkop da nin do yut njawjwari kinda nimdisak. Unun yut amin kisit da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidanapno toktogisi tokdisak. ² Nin abisok miaktim giptim gat kisi egek iyonj yanj ekwaman. Nin Kwen Kokup dakon giptim unun abidono unun da imal da yanj waban egipnerj dosi nandaman. ³ Nido imal unun

wamnerj bisapmon nin molanj dima egipdaman. ⁴ Nin miaktim dakon giptim gat sigin egek jigi panjek iyonj iyonj yomanj. Mani on miaktim giptim wagil yipmanjdet do dima nandaman. Nin giptim kalugi unun abidono unun da giptimnin kimot asak unun imal nanj yanj waban egip egip teban egipnerj dosi nandaman. ⁵ Pinjkop da iyi unun egip egip abidonerj do anjnoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yanj nandaman, yo tagisi morap diwari nim do yanj teban tok agit unun gat kisi don nimdisak.

⁶ Nin unun do nandanej unun da butnin panjteban asak. Nin nandaman, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwaman. ⁷ Mibili yanj do nin yo dabil da si pindagek dima ekwaman, nin nandanj gadaron dagin ekwaman. ⁸ Asi, nin nandanj teban tanej akgaman. Nin on giptim yipmanjek Amin Tagi da kokupmon kino yomaninsikon unun gat kisi egip do nandaman. ⁹ Yanjo, on miaktim giptimon ekwaman, bo ae on giptim yipmanjek Amin Tagikon kwaman, nin bisapmi bisapmi iyi anjak galak tosak unun yol do madepsi galak tomanj, ¹⁰ nido nin kisi morap Kristo da inamon gen pikon atdaman. Agek miaktim giptimon egipgumanj bisapmon anjak tagi bo yokwi agimanj unun da aripmon tomni timidamanj.

Nin miñat aminyo panpulugono Pinjkop gat but kalon anj

¹¹ Yanjo, nin Amin Tagi do pasolgomanj, do miñat aminyo nandak nandak kulabik anjek Pinjkop nandanj gadanj imni do pi tebai amanj. Pinjkop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi amanj yanj nandani do nandisat. ¹² Gen

on ji da man madep nimni yañon da dima yomañ. Ji da nin dakon anpak do tagisi nandani yañon da yomañ. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik anek amin butgwan yo bamisi toñ uñun do dima nandañ. Nin ji da uñun amin dakon geni kobogi pañtobil yomni do nandamañ. ¹³ Amin da nin do ñugigi yañ yon kañ, nin da Piñkop dakon pi amañ do anek uñun do yon. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi amañ kañ, nin ji pañpulugok do anek pi uñun amañ. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktañ nimañek nin pañtagap aban pi tebaisi amañ. Nido nin yañsi nandamañ, amin kalonñisi kindi da nin kisi morap dakon tamo abidañek kimakgit, do nin kisi morap kimakgimañ. ¹⁵ Uñun da amin kisi morap iyi dogin nandañek dima egipni do anek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidañek kimakgit da ae Piñkop da aban pidagit uñun do nandañek egipneñ.

¹⁶ Yañdo, abisok da wasañek nin on miñtim dakon nandak nandagon da amin kokwin dima amañ. Asi, kalip nin on miñtim dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agimañ, mani abisok yañ dima amañ. ¹⁷ Yañdo, amin kindi Kristokon gadasak kañ, Piñkop da ankaluk aban amin kalugi kindi dagosok. Mao! Anpak kalipmi pasilakwan anpak kalugi kili noman tak.

¹⁸ Piñkop da iyi egip egip kalugi uñun nimisak. Kalip nin uñun dakon uwal egapno Kristo da nin pañpuluganban Piñkop gat but kalon agimañ. Ae miñat aminyo timik pañapno Piñkop gat but kalon ani do nin do pi uñun nimgut. ¹⁹ Nido Piñkop Kristokon pi anakwan miñat amin morap miñtim miñtim ekwan uñun timik iyikon pañapban

but kalon awit. Uñun yokwi morapni awit uñun do sanbeñek dima nandañ yomgut. Ae Piñkop da miñat aminyo timik iyikon pañapban but kalon ani dakon gen bin miñat aminyokon yoyineñ uñun dakon pi nimgut. ²⁰ Yañdo, nin Kristo dakon inam abidañek geni yañ tenñok amañ. Piñkop da nin dakon gen kagakon da miñat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yañsi dayamañ, “Ji Piñkop gat uwal tosok uñun yipmañek Piñkop gat but kalon ani.” ²¹ Kristo yokwi kindi dima agit, mani Piñkop da nin pañpulugok do anek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kindi dagagit. Nin Kristokon gadañek Piñkop dakon miñat aminyo kilegisi aneñ do yañ agit.

6

Yabekbi pi anek jigì morapmi pawit

¹ Nin Piñkop gat kisi pi kalon anek tebaisi yañ dayamañ, “Ji Piñkop dakon nandañ yawotni yipba bami mini di tanban.” ² Piñkop da yañ yosok:

“Nak ji pañpulugoken bisap yipgumon bisitji nandagim. Ae yokwikon ban timit timit gildaron ji pañpulugagim.”

Nandani. Abisok Piñkop da nin pañpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi amañ uñun do yañba yokwi tok anek dima moni yañon da pi amañon gulusuñ kindi dima amañ. ⁴ Nin Piñkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi miñat amin morapmon anpak tagisi ban yolamañ. Jigì mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akgamañ. ⁵ Obisi baljon, ae dam tebanon nipmanjan, ae uwal

da panđagat anek japmi nandanek gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anek dipmin tagi dima pokgoman, ae jap do aman. ⁶ Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tar niba but yaworon da ekwaman, ae minjat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmim unjon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman. ⁷ Gen bamisi ban yan tenjenoman, ae Pinjop da tapmim pi aman. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgan unjon da tilak anpak kilegi timigek Pinjop dakon pi aman. ⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman. ⁹ Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba kimokgoman. ¹⁰ Butjik panjek ekwaman, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwaman. Nin yoni mini amin da ekwaman, mani amin panpulugono yo morapmisi timikgan. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman unjon nomansi dayaman. Nin but dasi galaktan damaman. ¹² But dasi ji timit do dima kurak toman, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandan. ¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak unjon da tilak yan dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Pinjop dakon yutni

¹⁴ Nandan gadat dima an amin gat gadat gadaron da pi dima ani.

Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmwutnen? Bo tenjen tagi pulin tuk gat tagi panmwutnen? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandan gadan imisak amin gat nandan gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Pinjop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi panmwutnen? Pinjop dagok dagok mini egisak unjon dakon telagi yutni ekwaman. Kalip Pinjop da yan yagit:

“Nak unjon amin kabi gat egipben, ae unjon da binapmon agipben.

Anek Pinjopni egapbo unjon da nak dakon minjat amin kabi egipdan.”

¹⁷ Yanjo, Amin Tagi da sigin yan yagit:

“Ji unjon yopman degek disi dage egipni.

Unjon amin dakon yoni Pinjop da pindakban inani an unjon dima igayini.

Yan anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Pinjop da unjon yan teban tok morap nin do nimgut, do giptimnion ae wupnion yokwi morap ton unjon kisisi suganek Pinjop da dabilon gwaljigi minisi anen. Anek Pinjop do pasalek gawak iminek bisapmi bisapmi telagisi egipnen.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agiman. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigiman. Nin amin kinda

anjilikek yoni di dima timikgimanj. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yanj kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktanj damamanj. Kimotnej bo egipnej nin sigin but dasi galaktanj damdamanj. ⁴ Ji tebaisi akganj yanjsi nandanj teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban anj. Jigi morapmi noman tanj nimanj, mani ji do nandanjek unjun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abinj altagimanj bisapmon yik yawotjok kinda dima agimanj. Unjudon jigi mibili mibili teri teri da abinj noman tanj ningwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagimanj. ⁶ Mani Pinjkop but panjeban agak amin da Taitus yabekban abinj nin dakon but panjeban agit. ⁷ Ae unjun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unjun da ninon abinj ji da anpak tagisi awit unjun do niyinjban unjun kisi da butnin panjeban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak tonj, ae yokwi awit do bupmi nandanj, ae nak anpulugok do madepsi galak tonj, unjunyo kisi do Taitus da niyigit. Niyinjban kisik kisik da butno tugagit.

⁸ Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unjun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unjun da butjik damgut, mani unjun do bisap pisipmisok gin nandawit. ⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unjun pawit da jikon but tobil panjalon agit unjun do anjek kisik kisik asat. Pinjkop da iyi butjik unjun damgut, do nin da gen yipgumanj unjun da ji dima panjupbal agit. ¹⁰ Butjik Pinjkop da

panjalon asak unjun da ninon but tobil panjalon asak. Ae but tobil ano Pinjkop da nin yokwikon ban timikdak, do butjik pamanj da jigi dima nimisak. Mani on miktim dakon butjik da kimot panjalon asak. ¹¹ Ji pakyanjsi nandani. Butjik Pinjkop da damgut unjun da jikon anpak tagi mibili mibili panjalon agit. Unjun da ji panjagap aban jigisi tepmisi panmilip ak do pi awit, ae japmi nandanjek sunj agit amin unjun tebaisi iyiwit, ae Pinjkop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sunj agit amin unjun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji unjun anpak morap awit unjun da jikon gulusunj kinda dima tosok yanj nolisak.

¹² Nak papia unjun sunj agit amin gat ae yokwi anj imgut amin unjun bamot do nandanjek dima mandagim. Pinjkop da dabilon ji nin do but dasi galaktanj nimanj unjun ji da pakyanjsi nandani do nandagim. Mibili yanj do anjek papia unjun mandagim. ¹³ Unjun anpakji da nin dakon but panjeban asak.

Asi, ji da butnin panjeban awit, mani unjun gin dima, nin kisik kisik madepsi agimanj, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni anmilip aba butni yaworisi tagit. ¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinej manji pawigigim. Ae geno unjun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim unjun bamisi gin. Gen morap dayigimanj unjun bamisi gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen unjun yagim unjun kisi bamisi gin. ¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminej pasal nimmikyo anjek abidanjek geni guramikgwit. Unjun da unjun anpak awit unjun do sigin nandanj egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶ Abisok but galak madepsi

nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yanjsi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8-9)

8

Pañmuwukbi da Judia amin pañpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Piñkop da Masadonia pañmuwukbi do nandan yawok yominej pañpulugagit unun do dayikdisat. ² Jigi madepsi noman tanjek unun da nandan gadatni pañkewalgit. Unun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anjek amin diwari pañpulugok do monej morapmi pañmuwukgwit. ³ Nomansi yanjsi dayisat, unun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monej yomyomi dakon tilak yapmanjek madepsi yomgwit. ⁴ Unun da nin kisi da telagi pañmuwukbi Judia ekwan unun pañpulugonej do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit unun monej banjin dima awit. Mibiltok iyi ban Piñkop do paret awit. Ae Piñkop dakon galaktok yolek iyi ban nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianon da paret wasanek ani unun do dayigit, do jikon tobil kinjek paret dakon pi an mudoni yan dayisak do nin da tebai iyigiman. ⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Piñkop tebaisi nandan gadan iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji ton, ae Piñkop dakon pi ak do galagi madepsi nandan. Ae nin do but dasi galaktan niman. Yan do, nandan yaworon da paret ak do nandan unun but dasi nandanjek kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmandat. Masadonia pañmuwukbi da paret ak do buri pidon, jiyo yan gin paret ak do

butji pidoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan daben. ⁹ Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun nandan. Unun yoni morapmi tanj imgut, mani nin pañpuluganban yo morapmisi timitnejen do anjek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret pañmuwutdan unun do nandak nandak daben. Apma bilak do ji pi unun wasanek paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi unun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pidanba pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tanj daman unun da aripmon tepmi an mudoni kan tagisi. ¹² Amin kinda paret akdosi nandanek yo tanj iman da aripmon paret asak kan, Piñkop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, unun kisi tagi yan nandisak. ¹³ Ji da jigi madepsi panakwa amin diwari tagisi egipni yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egipnejen do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tanj daman, do wadak wadak an amin tagi pañpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, unun yoni morapmi tanj yomnison ji tagi pañpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagi egipni. ¹⁵ Piñkop gen papia da unun do yan yosok:

“Amin jap morapmi similgwit unun tilakni yapmanjek dima similgwit, ae amin kalonisok similgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

¹⁶ Nak Piñkop ya yan iyisat. Unun da Taitus dakon but antagap aban nin da ji pañpulugok do nandaman unun yo kisi yan gin nandisak. ¹⁷ Tobil jikon opjak

do iyino tagi yan yagit. Mani iyi jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. ¹⁸ Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yan tenjenok dakon man bini tonj amin kinda. ¹⁹ Ae unun gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik panjiner do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandaman, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unun amin da kanj nandanyo ani do pi unun aman. ²⁰ Nin paret madepsi unun panmuwar unun nin da kilani aman unun do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yando, notnin unun abidono kisi akwaman. ²¹ Nin anpak kilegisi gin ak do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

²² Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwanj. Bisap morapmi pi mibili mibilikon anjilik kono pi but dasi aban kagiman. Unun ji da pi tagisi akdan yanji nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

²³ Ji Taitus kili nandan imgwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonji amak. Ae amin bamot do yanji nandani, unun panmuwukbi dakon injam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal. ²⁴ Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret

panmuwutni

¹ Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken. ² Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, “Apma bilagon da winj abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan.” Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyiyo kisi paret ak do tagisi nandawit. ³ Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obin ji panjagap aba paret yop do wagil tagap tanjek egipni yan do yabekdat. ⁴ Ji paret ak do wagils tagap tan yanji nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kanj, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. ⁵ Yando, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obin panpuluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da opnej bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶ Ji gen on do nandani. Jap kalonj sok kwaokdak amin unun bami kalonj sok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak. ⁷ Do ji morap kalonj kalonj nandan kokwin anjek paret nian da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pinjop da amin but galagon da paret asak unun do galak tosok. ⁸ Ae Pinjop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi

akdañ. Anjakwa yosi aripmisi tañ daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni. ⁹ Pinjkop da papiakon gen yanj tosok:

“Amin kilegi amin da jap yet tintinon unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tañ anañ kisak.”

¹⁰ Pinjkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unuden gin Pinjkop da yo morapmi daban aripmisi akdañ. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi ton unun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdañ. ¹¹ Pinjkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yominapno unun do Pinjkop ya yanj iyikdañ. ¹² Do ji da paret ani unun da Pinjkop dakon minjat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbenjek dima ani, ae unun do anek Pinjkop do ya yanj madepsi iyikdañ. ¹³ Ji da paret ani unun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yanj amin da dandani. Ae ji da unun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominjakwa unun do Pinjkop anjisini. ¹⁴ Ae Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tugosok yanj dandani, do ji do but dasi galak tañ daminjak ji do bisit ani. ¹⁵ Pinjkop da but galak do yo nimgut unun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Pinjkop ya yanj iyinenj!

**Amin diwari Pol do
yanjba yokwi tok aba
geni panmilip agit**

(Kilapmi 10-13)

10

*Pol da amin abin yip do awit
dakon geni panmilip agit*

¹ Amin diwari da yanjba yokwi tok anj naminek yanj yon, “Pol nin gat kalonji ekwamanj bisapmon pinjbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da pinjbi egek amin do anpak yaworisi anj yomgut unun do nandanek gen dayikdisat unun do pakyansi nandani do nandisat. ² Yanj dayisat, ji kanj kimotni. Nak jikon opbo egipnenj bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi amanj yanj nandanj. Nak unuden amin gen tebai aripmi tagi yoyiken. ³ Nin miktimon ekwamanj, mani miktim amin da emat anj unudenj dima amanj. ⁴ Emat dakon yo timikgamanj unun on miktim dakon dima. Unun Pinjkop dakon tapmimni unudon tosok, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak. ⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Pinjkop nandanj im do anjakwa kosit sopmanganj unun pabinj yopmanganj. Anek amin dakon nandak nandak do dam tebai anek Kristo nanjin yolni do yoyinj dekgamanj. ⁶ Ae nin ji do jomjom amanj. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabinj yopmanganj amin tepmi pi yom do tagap tomanj. ⁷ Ji kwen nani banjin pindakganj. Amin kindi iyi do nak Kristo dakon amin egisat yansi nandanj teban tosok kanj, unun amin pakyansi yansi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ Amin Tagi da on pi nin da anej do yanj dagok anj nimgut. Nin da ji dakon nandanj gadat panjeban anej do nandisak. Nandanj gadatji panjupbal anej do

dima nandisak. Yanjo, nin manin timisok di awiginej kanj, nin unjun do mayagi dima panen. ⁹ Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yanjo, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abin nin-dasak bisapmon tapmimni mini koman, ae gen yogokni unjun tagi dima.” ¹¹ Gen unjuden yanjo amin da pakyanji yanjo nandani. Nin opno ji gat egipnejan bisapmon papi damgumanjo gen tojan unjun da aripmon anpak unjun banjo anek egidamanjo.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwanjo nin yanjo dima anenjo. Ae nin dakon anpak unjun gat arip yanjo dima yonejan. Unjun amin da iyi gat tilak anek anpakni kokwinikanjo. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anek kokwinikanjo. Yanjo anjo amin unjun nandanjo kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanjek manin dima pawiginejan. Nin Pinjop da pi nimgut unjun anek iyi tilak yipgut unjun yolek anpaknin kokwin anenjo. Ae Pinjop da pi unjun anenjo dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwamanjo. Nin jikon pi agimanjo, do unjun da tilagon gin manin pawikwamanjo. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagimanjo tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abinejan Gen Bin Tagisi yanjo tenjenjanjo damgumanjo. ¹⁵ Nin pi gakinjo yapmanjek amin diwari da pi awit unjun do top yanjek nin da agimanjo yanjo yanjek manin dima pawikwamanjo. Nin ji dakon nandanjo gadatji teban tosak, ae jikon pi amanjo unjun madepsi paptosak dosi nandanamanjo. ¹⁶ Ae ji da ekwanjo da manjigwan miktim tojan nin unjudon Gen Bin Tagisi yanjo

tenjenjo do nandanamanjo. Nin amin da pi kili awit tamokon kinjo pi anek manin dima pawiginejan. ¹⁷ Pinjop gen da yanjo yosok:

“Amin kindo yo kindo do yo madepsi yanjo nandak do kanjo, Amin Tagi doginjo yo madepsi yanjo nandanjo imdo.”

¹⁸ Do amin kindo iyi dakon man awigisak unjun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kindo Amin Tagi da mani awigisak unjun amin mani tojan.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bibik naba nandanjo kokwini tagi dima amin da yanjo gen di dayikenjo. Mani bibik kili namgwit. ² Pinjop da ji iyikon gin gadanejan egipni do nandisak, ae nakyo kisi yanjo gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, minatjok gimonjisi amin gat dima pakbi amin kindo pasak do manjikbi unjun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tunjon amin da Ip anjekwalgit unjuden jikon yanjo gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal tanja anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo doginjo nandanejan egip egip unjun di yipmanjo dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abinjo jikon Yesu njawakwari kindo nin da kalip dima dayinjo tenjenagimanjo unjun do dayanjo, bo ji da wup njawakwari kindo kalip dima abidawit unjun abidoni, bo gen bin tagisi njawakwari kindo kalip nin da dima dayigimanjo unjun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanjek ekwanjo.

⁵ Nandani. Unjun yabekbi ji da nandaba wukwan yomanjo nak unjun dakon pinjini dima egisat yanjo nandisat. ⁶ Asi, gen yogokno

tagisi dima, mani nandak nandakno unun tagisi. Unun nandak nandakno anpak morap agimanon kili doligiman.

⁷ Nak jikon Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yanek unun dakon tomni dima timikgim. Yan anek nak ji dakon man pawigik do anek naga do nandako pigit. Yan agim unun yokwi agim yan nandan, ma? ⁸ Panmuwukbi diwari da monen naba unun da nak jonjiban ji panpulugok do pi agim. Yan agim unun da kabo nagim yombem asak. ⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unun da nak dakon wadak wadak anpulugawit. Nak jig dima dam do nandagim, ae unun nandak nandak sigin nandan egisat. ¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon tosok, do nak asisi dayisat, amin kinda da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopman namjak. ¹¹ Nak mibili nido yan agim? Nak ji but dasi dima galaktan damisat mibili yan do agim, ma? Unun dimasi. Pin kop da nandisak, nak ji do but dasi galaktan damisat.

¹² Mani amin diwari minat aminyo da dabilon nin yombem daganek mani pawigik do kosit wisik anakwa nak da unun kosit sopman yom do pini asat, ae yan sigin akdisat. ¹³ Unun amin unun yabekbi toptopmi, minat aminyo pankewal do pi an. Unun amin kulabik anek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yan pindatni do topmon da pi an. ¹⁴ Ji unun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anek amin da tenjenj dakon anelo kinda yan koni do topmon da agisak. ¹⁵ Do unun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anek amin da anpak kilegi dakon pi amin yan

pindatni do topmon da pi ani kan, ji unun do dima wuripdatni. Don pi awit unun da aripmons tomni yokwisi timitdan.

Pol yabekbi pi anek jig mibili mibili pagit

¹⁶ Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandan kokwino tagi dima yan dima nandan namni. Mani ji da nak nandan kokwini tagi dima amin kinda yan nandan kan, unun kisi tagi gin. Mani bikbik naminakwa mano timisok di awigiken. ¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandan kokwini tagi dima amin daganek naga dakon man awigisat. ¹⁸ Amin morapmi miktim dakon anpagon da mani pawikwan, do naky kisi yan gin aben.

¹⁹ Ji disi do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik an. ²⁰ Asi, amin da ji pankewalek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do pankewalgan, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabij depmangan. ²¹ Nak mayagi nandanek yan dayisat, nin jikon anpak unuden anen dakon tapminnin mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.) ²² Unun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. ²³ Unun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi

da yan yosot.) Nak da unun amin yapmanek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unun amin yapmanek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigi morap unun pagim do nak da unun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴ Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unun bisap 5 kabi awit. ²⁵ Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakgakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit. ²⁶ Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwaknwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandanek mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigi madepsi pasat. ²⁹ Panmuwukbi kinda dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikensi kan, yo ni da tapmimno madep dima yan nolinban kosot, nak unun ban

awigikenj. ³¹ Pinjkop, Amin Tagi Yesu dakon Pinjkopni ae Datni nak top dima yosot yanji nandisak. Nin toktogisi mani ankisinenj. ³² Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidanj dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akgwit. ³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktimon pigigim. Yan anakwa kila amin da kisiron da puluganj kinjek kigim.

12

Pinjkop da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yolinban pindakgit

¹ Nak naga dakon man awigikensi. Asi, unun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon anj nangut unun do dayikdisat. ² Nak Kristo yolyol amin kinda nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Pinjkop da abidanj ananj Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pinjkop dagin nandisak. ³⁻⁴ Nak nandisat, Pinjkop da unun amin ananj Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pinjkop dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen njwaknwari, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unun amin dakon mani tagi awigikenj, mani naga dakon man dima awigikenj. Nak naga tapmimno mini yanji nandisat, do mano awigikenj kan, tapmimno mini do anek mano tagi awigikenj.

⁶ Nak naga dakon man awigiken kan, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Ujun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unun da tilagonjok mano awigini kan unun tagi.

Yo kisigi ton yombem kind da Pol sugagit

⁷ Pinjop da unun yo pasili tagisi morap noligit, mani unun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Pinjop da nandagit. Yan do, yum kanakwan yo kisigi ton yombem kind da giptim timno sugagit. Ujun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹ Mani yan nayigit, "Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminek tagi anpulugokdisat." Ujun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yan do, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an naman, bo jiggi mibili mibili da nak altan naman, bo amin da nak anupbal ak do pi an bisapmon butno tagisi tanakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pinjop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjeban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kind, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi,

nido unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinjini dima egisat. ¹² Nak ji gat egipguman bisapmon pi morapmi agim unun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jiggi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi ton, ae pi tapmimi ton morapmi agim unun da nak Pinjop dakon pi nan agim yan doligit. ¹³ Jikon anpak agim unuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kind gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jiggi dima damgum. Ujun sur agim yan nandan? Yan kan diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unun bisapmon kisi jiggi dima daben. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi ban timit do nandisat. Disi nandan, minjat monjiyo da menj datyo panpulugok do yo dima panmuwukan, menj datyo da minjat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukan. ¹⁵ Nak but galak nandanek ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daben. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak ton? Ujun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jiggi dima damgum, mani amin diwar diwar da yan yon, "Pol unun nin da galaktokni yolnen do pasilikon da nin panjewalgit." ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unun kabikon da kind da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unun notnin kind gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgit? Ujun dimasi!

Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae anpaknit kalonjisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjijek nin da genin panjeban ak do mandamanj yan nandan? Unjun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjkop da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman unjun ji dakon nandan gadat panjeban ak do aman. ²⁰ Nido nak abin dandako anpak nak da si galak tosot unjudej an amin di dima ekwa pindakgen yan do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galak-tonj unjudej agak amin kinda da yan dima di egipbom. Nak obin dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandanej egip egip, ae amin do yanba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi panjupbal ak anpak, unjun anpak morap jikon tanba pindakgen yan do pasoldot. ²¹ Nak ae opben bisapmon Pinjkop da ji da dabilon abin nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak inani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obin dandanej bisapmon ji but tobil dima anek unjun anpak yokwi morap sigin aba dandanej kan, nak bupmisi nandanej.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da sun aban kanek asi sun agit yan yoni kan, unjun bami yan nandani.”

² Nak mibiltok opgum da ae unjun da manjikon opbo egipguman bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon

egek aeno yan yoyisat, aeno jikon tobil opben kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji unjun kok do yan, do unjun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidanej yosot yanji nandakdan. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi. ⁴ Asi, Kristo kalip tapmimni mini nanj tilak kindapmon anjakgwit, mani abisok Pinjkop da tapmimon kalugi egisak. Nin unjun gat gadagimanj ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjkop da tapmimon unjun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdamanj.

⁵ Ji nandan gadat bamisi anj bo dima, yan do disi ban panjiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unjun dima nandan? Unjun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yanj disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Pinjkop da ji panpuluganjan yan yokwi kinda dima ani do bisit aman. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yan nindani yanon da gen on dima yomanj. Ji da nin do pi amin toptopmi yan tagi nandani, mani yo madep unjun ji da anpak tagisi banjin ani do nandamanj. ⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kinda aripmi dima anen. Nin gen bami jonit dogin pi aman. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin unjun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit unjun anjaluk anek aesi tebai atni do bisit aman. ¹⁰ Amin Tagi da pini kila aben do nak tilak anek yandagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot.

Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panṭeban abeṅ do pi on namgut. Nandan gadatji panṭupbal akeṅ do dima namgut.

Pol da galok gen yagi

¹¹ Not kabi, nak gen wasip aṅek galok gen dayisat. Ji aṅpakji panṅmilip aṅek kilegisi egipni. Geno nandanṅek guramitni. But kalonṅon da yaworisi egipni. Yan aṅakwa Piṅkop but dasi galaktan damiṅek but yawot damisak unṅun da ji gat egipjak.

¹² Panṅmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Piṅkop dakon telagi panṅmuwukbi idon ekwan unṅun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Piṅkop dakon amin do but dasi galak taṅ yomyom aṅpakni jikon tosak, ae Telagi Wup da ji panṅpuluganṅban but kalonṅsi egipni dosi nandisat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin Nwaktwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjentagit. Anakwan minjat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unun minjat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganjek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanjek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadanj imanjek unun kosit kalonon dagin Pinjkop da dabilon amin kilegi dagoman, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pinjkop da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pinjkop da Amin Nwaktwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjentosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadanj iman unun dagin Pinjkop da dabilon

amin kilegi." Papia on dakon mibigen unun yan; Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yomanan.

Pinjkop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1-2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aben do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal. ² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadanj iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak. ⁴ Kristo da Pinjkop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parekgit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosak nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. ⁵ Pinjkop dakon man madepni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalonj kindagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sojek nwaktwarisi nandisat. Pinjkop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan dangut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin nwaktwari kinda yolgan. ⁷ Gen bin tagisi nwaktwari kinda dimasi tosak. Amin diwari da ji dakon nandak nandak pandungam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an. ⁸ Mani nin nin, bo ae anjelo kinda Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kinda nin da yan tenjentan danguman unudenji dima yan

tenjenosak kanj, unun amin Tipdom do amin asak. ⁹Kalip kili dayigiman gen unun bangin ae dayisat: amin kinda da Gen Bin Tagisi kinda nin da dayino abidawit unudensi dima yan tenjenosak kanj, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pinjop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanon da yoken kanj, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagit dakon gen

¹¹Not kabi, yansi nandani. Gen Bin Tagisi kalip yan tenjenan damgum unun aminon da dima noman tagit. ¹²Amin kinda da dima namgut, ae amin da dima nayin dekgwit. Yesu Kristo da iyi nolinban kagim.

¹³Nak da kalip Juda amin da anpak an ae nandan gadat an unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pinjop dakon panmuwukbi morap panupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. ¹⁴Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵Mani nak men da dima analanakwan Pinjop da nak kili manjigit. Anek nandan yawotni do anek iyi dakon amin egipben do yan namgut. ¹⁶Ae bisap si yipguron nak da Amin Nwaknwar Kabikon Monji do yan tenjenok aben do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim. ¹⁷Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unun pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unudon gin Arebia miktimon kigim.

Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

¹⁸Unudon egek bilak kapbi mudanakwan Pita kanj nandanyo ak do Jerusalem kiko unun gat gildat 15 yan egipgumak. ¹⁹Unudon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, unun kalon nanjin kagim. ²⁰Pinjop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unun top dima.

²¹Ae don Siria ae Silisia provin-skon agipgum. ²²Unun bisapmon Kristo dakon panmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unun da nak dima nandan namgwit. ²³Isal gen binogin nandawit: "Kalip nin yo yokwisi anjim do agit amin abisok nandan gadat anupbal ak do agit unun dakon yan tenjenok asak." ²⁴Pinjop da nagon pi agit unun dakon geni nandane man anjisiwit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kalon awit

¹Bilak 14 mudanakwa aeno Jerusalem wigigim. Unun bisapmon Banabas gat kisi wigigim. Ae Taitus kisi abidoko wigigiman. ²Pinjop da iyi nak unudon kikenjosi noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin Nwaknwar Kabikon yan tenjenok asat unun dakon mibili do panmuwukbi dakon kila amin iyi bangin yoyigim. Nido, pi agim da asat unun amin da kanba bami mini asak yan do pasol pasol agim. ³Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unun Grik amin kinda, mani giptimni mandanen do dima yawit. ⁴Panmuwukbi toptopmi di muwut muwutninon panabin kabokon da pindak nandanyo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulugan nipgut, mani unun amin

1:10: 1Tes 2.4

1:11: Mt 16.17

1:13: Ya 8.3

1:14: Ya 22.3

1:15: Ais 49.1; Gal 2.7

1:18: Ya 9.26-27

1:21: Ya 9.30

2:1: Ya 15.2

2:4: Gal 1.7; 5.1,13

da nin gen teban dakon oman monji ae egipnenj do nandanek yikgwit. ⁵ Mani geni dimasi nandan yomgumanj. Gen Bin Tagisi unun kulabik dima anek jikon toktogisi tosak do nandagimanj.

⁶ Panmuwukbi dakon kila amin egipgwit unun asi mani tonj bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pinjkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unun kulabik ak do dima nandawit. ⁷ Dimasi. Pinjkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yanj tenjenok pi Pita do imgut, yanj gin nak da Amin Nwaktjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenok pi namgut yanj nandan namgwit. ⁸ Asi, Pinjkop da Pita do tapmim iban Juda aminon yabekbi pi asak, yanj gin nak do tapmim naban Amin Nwaktjwari Kabikon yabekbi pi asat. ⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon unun panmuwukbi dakon kila amin yanj pindakgwit. Unun kila amin da Pinjkop da nandan yawotni do anek pi unun namgut unun nandanek Banabas gat nit dakon kisit iligek notninsi yanjon da nit timikgwit. Anek nit Amin Nwaktjwari Kabikon pi anjapdo unun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kalonj agimanj. ¹⁰ Yo kalonj kindagin andenj do niyiwit. Nit yoni mini amin unun do nandan yominek panpulugonderj do niyiwit. Unun dakon pi ak do tagisi nandagim.

Pol da Pita gulusunj agit do iyigiti

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panmuwukbi da dabilon tebai iyigim, nido gulusunj madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Nwaktjwari Kabi nandan gadat awit unun gat jap kalonj nanj nanj awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yanj

nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanej kanj, Pinjkop da kanjan kilek tosak. Do abinj altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yanj do pasalek Amin Nwaktjwari Kabi yopmanj degek unun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusunj agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yanj iyigim, "Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anpak yopmanjek Amin Nwaktjwari Kabi dakon anpak asal. Mibili nido Amin Nwaktjwari Kabi nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?"

**Amin Yesu Kristo
nandan gadan iman
unun dagan Pinjkop da
dabilon amin kilegi
(Kilapmi 2.15-4.31)**

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagimanj. Amin Nwaktjwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagimanj. ¹⁶ Mani nin nandamanj, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinjkop da unun do anek amin kilegi yanj dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek tonj. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imgumanj, nido nin nandamanj unun kosiron dagan Pinjkop da amin kilegi yanj niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yanj aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinjkop da dabilon amin kilegi agimanj. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgamanj, do Juda amin da nandan, nin Amin

Nwakɲwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anek Kristo da yokwi anen do nandisak yan nandan. Mani unun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinƙop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidoken kan, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinƙopmon tosoƙ. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak. ²⁰ Nak naga egip egipmi ton dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Pinƙop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unun da nak do but dasi galak tan naminek egip egipni nak anpulugok do parekgit. ²¹ Nak Pinƙop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anen kan, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligiman. Unun disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namın da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonji kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anek unudon da abidawit? ³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jigi noman tan daba jigi isal dogin pawit,

ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Pinƙop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi ton ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anakwa, unun do asak?

⁶ Pinƙop da papiakon gen yan tosoƙ:

“Abraham Pinƙop nandan gadan imgut, do Pinƙop da amin kilegi yan iyigit.”

⁷ Do ji yanji nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unun Abraham dakon gwaknisi.

⁸ Kalipsigwan Pinƙop da yanji nandagit, don Amin Nwakɲwari Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yan yoyiken. Pinƙop yanji nandanek unun yo dima noman tanakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yan tenjenok an imgut. Pinƙop gen papia da unun do yan yosok:

“Gak obakon gin Pinƙop da minat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an yomdisak.”

⁹ Abraham nandan gadat aban Pinƙop da yo tagisi an imgut. Yanjin Pinƙop da minat amin morap nandan gadat ani unun yo tagisi an yomdisak.

¹⁰ Mani Pinƙop da minat amin morap gen teban yolek Pinƙop da dabilon nin amin kilegi tagi anen yan nandan unun jobit yomdisak. Nido, Pinƙop gen papiakon gen yan tosoƙ:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap ton unun dima guramitjak kan, Pinƙop da unun amin jobit imdisak.”

¹¹ Pinƙop da papiakon gen yan tosoƙ:

“Amin nandan gadat ani, unun Pinƙop da amin kilegi yan yoyinjakwan egipdan.”

Gen unun da yanji nolisak, gen teban yolapno Pinjkop da amin kilegi yan niyisak dakon kosit kinda dima tosok. ¹² Gen teban yolyol unun nandan gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

¹³ Gen teban da yan yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap ton unun tagi dima guramikgaman, do jobit panen. Mani nin panpulgok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwan unun jobiri ton amin.”

¹⁴ Kalip Pinjkop da Abraham do gisam imgut unun Amin Nwakjwari Kabi da Yesu Kristo da pi unun agit do anek unun gisam kili abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pinjkop da yan teban tok agit da aripmon Telagi Wup abidonen.

Pinjkop dakon gen teban da Pinjkop dakon yan teban tokni kulabik aripmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yan dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yan dagok gen unun dima yolyoli yan aripmi dima yosak. ¹⁶ Kalipsigwan Pinjkop da yo tagi don noman toni do yagit. Yan teban tok unun Pinjkop da Abraham gat monji gat do an yomgut. Pinjkop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yan dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kinda dogin yanek yan yosok:

“Gak dakon monji do.”

Unun Monji unun Kristo. ¹⁷ Nak yanon da yosot. Mibiltok Pinjkop Abraham gat sanbek sanbek agimal. Anjakwan bilak 430 yan mudanjakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban unun da Pinjkop da sanbek sanbek agit unun kulabik aripmi dima asak. Unun da kalip Pinjkop da yan teban tok agit aripmi dima aban pasiljak. ¹⁸ Pinjkop da yo nim do manjigit unun abidok do gen teban yol kimotnen kan, yan teban tok agit do anek dima abidoman. Mani nin nandaman, Pinjkop da unun yo morap Abraham do im do kili yan teban tagit.

¹⁹ Yan kan, gen teban nido tosok? Unun yan: Pinjkop da yokwi dakon mibili altan tentenosak do nandagit. Do yan teban tok da kwenon gen tebanyo kisi nimgut. Gen teban sigin tanjakwan wigi monji unun altagit. Unun kalip Pinjkop da yo im do yan teban tok agit. Pinjkop da gen teban unun anelo do yoban unun da binap amin Moses do yan tentenan imgwit. Yan aba binap amin unun da nin do nimgut. ²⁰ Mani amin kinda da iyi pi kinda ak do nandisak kan, pi unun binap amin kinda do aripmi dima iban. Pinjkop unun kalonji gin, ae unun kalon dagin Abraham do yan teban tok an imgut.

Gen teban da kilanin anek Kristoton panjisak

²¹ Gen teban unun yan teban tok gen Pinjkop da kalip yagit dakon uwalni? Unun dimasi. Pinjkop da gen teban nimjek unun da egip egip damjak yan yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin minjat aminyo kilegi anom. ²² Mani Pinjkop gen papia da yosok, “Yokwi da minjat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo

nandan gadan imni amin unun Pinjkop da kalip yan teban tok agit yo unun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima altanajakwan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipguman. Dam tebanon sigin egapno wigi nandan gadat dakon bisap unun altan kili noman tagit. ²⁴ Gen teban unun kila aminin da yan egek nin Kristokon panjisak. Panjwan nandan gadat anjapno Pinjkop da minjat aminyo kilegi yan niyisak. ²⁵ Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anjek Pinjkop dakon gwaknisi ekwaman

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadan iminek Pinjkop dakon gwakni dagawit. ²⁷ Minjat amin morap telagi pakbi sojek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nan yan pawit. ²⁸ Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae minjat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kalonigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Pinjkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Pinjkop dakon gwakni agiman

¹ Nak dakon gen unun yan; monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman monji da aripmon egisak. ² Unun kila amin ae mibiltok

amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak.

³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanjek egipguman bisapmon on miktim dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipguman. ⁴ Mani Pinjkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Minjat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yuman nipgut. Anek yan aban Pinjkop dakon gwakni agiman.

⁶ Ji abisok Pinjkop dakon gwakni ekwan, do Pinjkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anjakwan Wup da pantagap aban Pinjkop do "Aba, Dat" yan yan tidoman.

⁷ Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Pinjkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Pinjkop dima nandan imgwit bisapmon yo pinjkop dima unun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani abisok Pinjkop kili nandan imen. Bo yan si yoken kan tagi, Pinjkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kinjek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandan? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandan. ¹¹ Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanek si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanek ji yombemsi agim. Yan anjapbo ji da gulusun

kinda dima an namgwit. ¹³ Disi nandan, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abin jikon Gen Bin Tagisi yan teñteñagim. ¹⁴ Sotno da jigi madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pinjkop dakon anelo kinda nan yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nan yan abidawit. ¹⁵ Unjun bisapmon ji nak do kisik kisik anek tagisi nandan namgwit. Mani abisok unjun kisik kisikji dukon toso? Nak asisi yosot, unjun bisapmon nak anpulugok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bam dayiñek uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji panjalak ak do pi an, unjun ji panpulugoni dakon nandak nandakni mini. Unjun ji da nin nipman degek unjun yolni yan do pi an. ¹⁸ Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai aneñ kan, unjun tagisi. Bisapmi bisapmi unjun anpak ani, ae nak da egipben bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwaknoni, miñat da monji altok do anakwa tepmi pan, unuden tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombensi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianon da ji panpulugoken unjun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgwan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok? ²² Pinjkop gen papia da yan yosok, Abraham unjun monji bamori. Omani do egipgut miñat Aga da kinda anjalagit. Ae miñatsini isal egipgut da kinda anjalagit. ²³ Unjun oman miñat dakon monji unjun amin da monji panalan kosiron da altagit. Mani miñatsini

isal egipgut dakon monji unjun, Pinjkop da yan teban tok anakwan altagit. ²⁴ Unjun gengwan tilak gen kinda toso. Miñat bamot unjun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unjun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagon. ²⁵ Aga unjun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unjun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok toso unjun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unjun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwan. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup toso unjun oman amin mini. Unjun kokup unjun nin dakon menjin. ²⁷ Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Miñat gak bupmikone egek monji dima panjalasal, gak kisik kisik aki.

Miñat gak monji panjalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandaneñ yan tidoki.

Nido, miñat eni ton dakon gwakni yapmanek gwakgo morapmisi akdan.”

²⁸ Not kabi, ji Aisak yombem. Pinjkop dakon yan tebantogon ji gwaknisi awit. ²⁹ Monji unjun amin da monji panalan kosiron da altagit, unjun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unjun da yo yokwisi an yomgwit. Abisok kisi anpak yan gin toso. ³⁰ Mani Pinjkop genon ni gen toso? Gen yan toso: “Oman miñat unjun gat monji gat yolni.

Nido oman miñat dakon monji unjun da dat gat ae miñatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unjun Pinjkop gen da yosok. ³¹ Not kabi, nin nandaman, nin oman miñat dakon gwakni dima. Nin

minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

**Kristo da nin pulugan
nipman dak bisapmon,
Telagi Wup da nin
pawilban amin do anpak
tagisi anjomaman**
(Kilapmi 5-6)

5

*Nin puluganbi da aripmons
egipner*

¹ Nin yokwi da napmon dima egipner do anek, Kristo da nin pulugan nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kan, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unun pakyansi nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kan, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulugokdisak. Dimasi.

³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yansi dayin tentenokdisat. Anpak unun ani kan, gen teban morap kisi yol kimotdo. ⁴ Gen teban yolek unun kosiron da Pinjokop da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji Kristo kili yipman dekgwit. Ji Pinjokop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pinjokop nandan gadan iminek unun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman. ⁶ Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anek unun da anntagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kositan tagisi agipgwit. Mani namin da kosit sopman damik da gen

bamikon sanbenek dima akwan? ⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unun Pinjokopmon da dima abisak. Pinjokop da ji iyikon kini do yan ilikdak. ⁹ Nandani, yis kalonisok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. ¹⁰ Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njwakjwari di dima timitdan yansi nandan gadasat. Namin da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unun dima nandisat. Mani amin unun iyi dakon gulusunni dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak mandak ankimotni do yan tentenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanbenek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam. ¹² Amin unun nandak nandakji panupbal an, unun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ Asi not kabi, Pinjokop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, "nin puluganbi da ekwaman, do but kalip dakon anpak tagi anen" yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjokop dakon minat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni. ¹⁴ Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

"Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi."

¹⁵ Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosak kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan,

but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan. ¹⁷ But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unjun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unjun aripmi dima ani. ¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. ¹⁹ But kalip dakon anpak unjun disi nandan. Anpak unjun yan: yumabi anpak mibili mibili, ²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, ²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanjek but upbal anpak, ae kwen wigik anjek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unjun gen kalon banjin yosot: minjat amin morap anpak unjuden an, unjun Pinjop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da panjagap aban anpak tagisi aman unjun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jigi pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip. Anpak unjun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok. ²⁴ Yesu Kristo dakon minjat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unjun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip

nimisak, do mibiltok yipno unjun da niyin pawiljak. ²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugonej. Ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anej.

6

Nianjen jap yet kinda nan kwaokgi, bami unjuden nanjin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yan nandan iman kan, Telagi Wup yolgan amin ji da unjun amin anpak yawori an iminek anpakni anmilip ak do anpulugoni. Mani disi do kan kimotni. Sunduk da panjewardan ji yo kisi yokwi di abam. ² Ji amin diwari panpuluganek jigini guramitni. Yan anek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani ton yan nandisak, mani unjun mani mini kan, unjun amin iyi nan top anjewardak. ⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yan do kokwinik kimotni. Yan asak amin, anpak iyi agit unjun do kisik kisik tagi asak. Anek iyi dakon anpak do nandanek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi panjan akdan.

⁶ Pinjop gen nandak nandak timikgan amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyinjetji do diwari imni.

⁷ Ji disi ban panjiligek Pinjop anjewardan yan di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nan kwaokgi unjun nanjin pakdisal. ⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kan, but kalip unjun dakon anpak da bami yokwisi tanek wagisi yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kan, Telagi Wup da egip egip

uñun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonej. Pi anek dima alek tonej kan, jap bami pakpak bisapmon bami wagil tagisi pakdaman. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap panpulugoki dakon bikbik pisan gaban kan panpulugoki. Ae nandan gadat amin notji banji pindagek panpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat uñun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban an amin uñun amin diwarikon man madep pak do anek an. Uñun pasalek yan nandan, "Amin diwari da nin Kristo dakon tilak kindap do nandan gadaman yan nandan nimni kan, yo yokwi an nimdan." ¹³ Giptimni mandawit amin, uñun iyi gen teban dima yolgan. Mani uñun amin man madep timit do anek giptimji mandak do dayan. ¹⁴ Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigiker. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nan gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek koko on miktim dakon anpak yokwi morap uñun intan mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanbenek dima yoldat yan asak. ¹⁵ Abisok giptim mandabi bo dima mandabi uñun yo isali. Pinjop da nin aban minjat aminyo kalugi agiman, uñun da yo bamisi asak. ¹⁶ Pinjop da minjat amin morap nandak nandak on abidanek yolgan uñun bupmi nandan yominjek butni pan yawot aban yawori toni. Uñun minjat aminyo uñun Pinjop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayiken uñun yan; amin kinda da jigi ae sanbenek dimasi namjak. Nak amin da nkgwit uñun dakon wuda gwaljikni giptimnokon tanakwa uñun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yan asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni uñun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Uñun asi.

Pol da Epesas Amin do Papia Mandagit

But piso gen

On papia dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadan kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yawot da Kristo nandan gadan iman minjat aminyo panpulanganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bunjon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anek kabi kalon awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papia da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

*Kristo do anek Pinjkop da nin panjaluk agit
(Kilapmi 1-3)*

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papi on telagi panmuwukbi kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawot daminek butji panjawot aban yawori tosak.

Kristo do anek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anksinen. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anek nin gisamigek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ Nin telagi egipnen do, kalipsigwan miktim Pinjkop da dima wasanban noman tanakwan Yesu gat gadat gadat anej do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon minjat aminyo gulusunni mini da egipnen do agit. ⁵ Kalipsigwan nin do but dasi galak tan niminek Yesu Kristo do anek iyi dakon monji egipnen do manjin nimgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit. ⁶ Monji unun but dasi galak tan imisak unun da manon, Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yawotni madepsi unun do nandanek Pinjkop dakon man anksin kimotnenj.

⁷ Nandan yawotni unun wagal tugok tugogisi. Kristo nin ae yuman nip do kili kimakgit, ae yawini ban Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da nandan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ Kalip Pinjkop da Kristo da pi

asak unun do anek yo unun yan aben yan kili nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kili panalon agit. ¹⁰ Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup toj ae miktimon toj unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anakwan Kristo da yo morap kisi dakon busunji yitdisak.

¹¹ Pinjop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anakwan noman toj. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadanek Pinjop dakon minjat amin kabisi anej do kili manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok butnin Kristokon yipmanek yolgimanj. Ae nin da bisapmi bisapmi Pinjop dakon tilim madepni do nandanej mani anjksinerej do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwaktwari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Unun Pinjop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon banj timikgit unun. Ji Kristo kili nandan gadan ingwit, anakwa Pinjop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon minjat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ Nin Telagi Wup kili abidagimanj, do nandamanj, Pinjop da minjat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pinjop da timikban iyi gat kisi egipnerj bisapmon yo unun timitdamanj. Anek nin Pinjop dakon tilim madepni do nandanej mani anjksikdamanj.

Pol da Epesas amin Pinjop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminek Pinjop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan

yomanj dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipmanj deri mini ji do nandanej Pinjop ya yan iyisat. ¹⁷ Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjop da ji panpulgusak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminek panjtagap aban pakyanji nandanj imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon tenjtenj yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pisosak. Yo unun ji da jomjom anekwanj unun. Yan aban Pinjop da yo wagil tilimi tonji unun iyi dakon minjat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak. ¹⁹ Ae yan nandakdanj. Pinjop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi minjat aminyo nandanj gadan imamanj unun panpulgusak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwininenej. Pinjop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ unun dagin kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pinjop dakon tapmim madepnikon da Pinjop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da amin tet do yipban yikgit. ²¹ Yigek yo morap kwen toj unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi toj mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi toj dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwanj ae don egipdanj kisi dakon wukwisi egisak. ²² Pinjop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busunji yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunji yikdak. ²³ Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tujanj yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagilsi tujanj yomisak.

1:10: Kol 1.16,20

1:11: Ro 8.28-29

1:14: 2Ko 1.22

1:17: Kol 1.9

1:19: Kol 1.11

1:20: Kap 110.1; 2Ko 13.4; Kol 2.12

1:21: Kol 1.16; 2.10

1:22: Kap 8.6

1:23: Ro 12.5;

Ep 4.10,15; Kol 1.18

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

¹ Kalip ji gulusunj mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit.

² Unun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwanj dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Pinjkop dakon gen pabinj yopmananj amin da but kagagwan egek pi asak.

³ Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipgumanj. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolgumanj. Yanſi egipgumanj bisapmon Pinjkop da tomni yokwisi miſat amin morap anpak unudenj anj da abidoni do anjnoman agit unun abidogi.

⁴⁻⁵ Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagimanj. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipgumanj, mani Pinjkop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak tanj nimgut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagimanj. Asi, Pinjkop dakon nandanj yawotni do anek ji yokwikon banj timikgit.

⁶ Pinjkop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron banj paban pidagimanj. Yanj anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgimanj.

⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, miſat aminyo don egi ananj kikdanj unun da nandanj yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandanj gadanj imgwit, anakwa Pinjkop dakon nandanj yawotni dogin anek Pinjkop da ji yokwikon banj timikgit. Unun ji da disi dima awit. Pinjkop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ Unun pi kinda awit dakon yumanj nogi

dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ Yesu Kristo do anek Pinjkop da aban nin miſat aminyo kalugi agimanj. Nin da yo tagisi ananj dakon kosit Pinjkop da kili anjnoman agit unun nanj agipnenj do yanj agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipgumanj unun panmuwukban kabi kalonji agimanj

¹¹ Ji disi nandanj, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do “Giptimni dima mandan amin” yanj yonj. Unun amin dagin giptimnikon wasok anj unun do yosok. Pakyanſi nandani, kalip ji Amin Njwakjwari Kabikon da altawit. ¹² Unun bisapmon ji Kristo gat dima gadanbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Pinjkop da yanj teban tok anek sanjek sanjek Israel amin gat anjakwan ji unun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yanj nandanek jomjom dima awit. Ji Pinjkop dima nandanj imgwit.

¹³ Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Pinjkop da kapmatisok ekwanj.

¹⁴ Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonji ekwamanj. Kalip Juda amin ae Amin Njwakjwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Njwakjwari Kabi da binapmon dam da yanj tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anjmilip agit. ¹⁵ Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani moninj moninj diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonji kinda kalugi asak unun do anek yanj agit. Yanj aban but kalonj

agiman. ¹⁶ Kabi bamot unun giptim kalonikon panmuwugek Pinjkopmon panop do anek tilak kindapmon kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unun kalip tagit unun anakban kimakgit. ¹⁷ Unun abinej but yawot dakon gen yan tetenagit. Gen unun Amin Nwakjwari Kabi ji Pinjkop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tetenagit. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonji da Daron tagi kinej dakon kosit yipmanj nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pinjkop dakon yutni

¹⁹ Telagi Wup da kosit yan yipmanj nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Pinjkop dakon minjat aminyo gat kabi kalonji ekwan. Ji Pinjkop dakon minjat amin kabi ekwan. ²⁰ Ji yut kinda yombem, Pinjkop da witjigit. Unun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut unun dakon gwak yan magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidawit unun Yesu Kristo. ²¹ Yut unun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadañek ton. Pinjkop da yut unun sigin witjinkwan yut unun Amin Tagi dakon telagi yut asak. ²² Jiyo kisi Kristokon gadañba Pinjkop da minjat amini gat panmuwukban Pinjkop dakon yutni awit. Pinjkop Telagi Wupmon da unun yutnon egisak.

3

Pol Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tetenjosak dakon pi tanjimisak

¹ Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakjwari Kabi ji

panpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat. ² Nak gen on kili nandawit yan nandisat, unun yan; Pinjkop da ji do anek nak do nandan yawok naminej pi unun aben do nak manjigit. ³ Pinjkop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unun dakon geni disok kili mandat. ⁴ Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unun agit dakon gen pasili Pinjkop da noligit unun dakon mibili nandani. ⁵ Kalip bisap morapmi, Pinjkop da gen pasili on nomansi dima yan tetenagit. Mani abisok Wupmon da Pinjkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyin tetenjosok. ⁶ Gen pasili unun yan; Gen Bin Tagisikon da nin giptim kalonji anek Amin Nwakjwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Pinjkop da yo nim do yagit unun timitdaman. Ae Pinjkop da Yesu Kristo do anek yan teban tok agit dakon bami kisin da timitdaman. ⁷ Pinjkop da nak antagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagam. Nandan yawok naminej anteban aban pi unun aben dakon tapmimni namgut. ⁸ Nak Pinjkop dakon minjat amin morapyo dakon pinbinisi egisat, mani nandan yawok naminej pi unun namgut. Pi unun Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tetenjokeñ. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigek manjinej unun do yosok. ⁹ Pinjkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si anjksibigit. Yan aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yan tetenjokeñ do pi namgut. ¹⁰ Kalip si anjksibigit, mani abisok panmuwukbini aban

noman tanjakwan nandan kokwin tagiſi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anelo tapmimi ton gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Pinjkop dakon nandak nandak nandaba piſosok. ¹¹ Kalip Pinjkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit. ¹² Nin Kristo nandan gadan iminek iyikon gadanej dima pasolneſ. Kristo unun Pinjkopmon kin altoneſ dakon kositnin, yanſi nandaneſ. ¹³ Yanjo, nak abisok yan dayiſat, nak ji panpulugok do anek tepmi paſat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji panpuluganban Pinjkop gat tagiſi egipdan.

Pol da Epeſas amin tebaisi atni do biſit agit

¹⁴ Nak Dat da yo agit unun do nandanej njwakbeſ an imiſat. ¹⁵ Unun da minjat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwan unun waſagit. ¹⁶ Nak njwakbeſ anek biſit yan aſat, Dat da yoni wagil tagiſiſi ban ji panjeban anek Telagi Wupmon da tapmim daminjakwan tebaisi atni. ¹⁷ Anjakwan nandan gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anjakwan amin do but daſi galak tan yomyom anjagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Pinjkop dakon minjat amin morap gat kiſi tapmim panej Kristo da amin do but daſi galak tan yomiſak unun do pakyanſi nandaba piſosak. Unun madep daman. Halogini unun madepſi, ae dubagiſiſi kiſak, ae kwenſi wigiſak, ae mibiſiſigwan pigiſak. Aſi, Kristo da amin do but daſi galak tan yomiſak, unun da nandak nandak morap kiſi yapmanjak, mani ji da tagiſi nandaba piſosak. Yo

tagiſi morap Pinjkop iyikon tujan ton, unun jiyo kiſikon tujan toni.

²⁰ Pinjkop iyi dakon tapmim nin da buron pi aſak, ae unun tapmim da nin dakon nandak nandak yapman mudosok. Yo morap Pinjkop da aſak do biſit iyamaſ, unun tapmimni da arip dimaſi. ²¹ Do dagok dagogi mini panmuwukbi minjat aminyo Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man ankiſin kimotni. Don babikon da babikon yan gin tan anan kiſak teban. Unun aſi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwamaſ do Pinjkop dakon anjak aneſ

(Kilapmi 4-6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwamaſ

¹ Nak Pol dam tebanon egiaſat, nido Amin Tagi dakon pi aſat. Pinjkop yol kimotni do yan damgut, do butji pabo piſanajakwan anjak iyi nandiſak unun an kimotnidosi dayiſat. ² Ji panmuwukbi diwari dakon pinjini egek anjak yawori an yomni. Yokwi andamni biſapmon butji yawori tanjaka but daſi galak tan yominek butjap tepmi dima nandan yomni. ³ Telagi Wup da but kalon egipneſ dakon anjak nimanjakwan but yawot da nap da yan waban kabi kaloniſi ekwamaſ. Ji unun anjak abidok do tapmimji kiſi unun do paretni. ⁴ Nin kiſi Wup kaloni gin abidagimaſ, ae nin giptim kaloni. Pinjkop da ji yo kaloni kinda dogin jomjom ani do yan damgut. ⁵ Amin Tagi unun kaloni gin, ae nandan gadat unun kaloni, ae telagi pakbi sogok unun kaloni gin. ⁶ Pinjkop kaloni gin unun nin morap kiſi dakon Datnin. Unun minjat amin

morap dakon wukwini, ae miñat amin morap da binapmon pi asak, ae miñat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unuden gin Piñkop da nin morap kalon kalon do nandan yawotni nimin nimin agit. ⁸ Mibili yan do Piñkop dakon gen da yan yosok:

“Unun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tanjek timikgit unun timikban kisi wigiwit.

Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Unun kwensi wigigit” yan gen tim toso, unun da yan nolisak, Kristo unun kwen gin dima wigigit. Unun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Unun amin mibiltok mibilikon pigigit, unun kwen yo kisi wigigit. Unun yo morap kila ani ak do anek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit. ¹¹ Unun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan tentenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyindet pi yomgut. ¹² Yoban unun da panmuwukbi pan>tagap aba Piñkop dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban tanjek tagisi tosak. ¹³ Pi unun sigin tan anan kinakwan wigi nin morap kisi but kalon si egek nandan gadat bamisi anek Piñkop dakon Monji pakyansi nandan imner. Yan anapno panmuwukbi egip egipnin teban tanakwan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unun dakon tilak abidoner.

¹⁴ Anek nin amin monin da aripmon sanbenek dima egipner. Anek amin pangalak an amin, ae

amin pan>kewal, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unun dakon geni da ji dakon nandan nandan pan>ki pan>abin pan>abin dima ani. ¹⁵ Nin gen unuden do mirak dima yopner. Anek amin do but dasi galak tan yomyom anpak anek gen bami gin yoner. Yan anek nin miñat aminyo tebaisi agek Kristokon tagok tagok anej. Kristo unun panmuwukbi dakon busuni. ¹⁶ Unun da busunin yigakwan giptim dakon sanbek morapni unudon sanbenakwa giptim tebaisi toso. Anakwan giptim diwat morap kalon kalon pini anakwa amin do but dasi galak tan yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Panmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin N>wak>wari Kabi da anpak yokwi an unuden sanbenek dima ani. Nandak nandakni wagisi upbal tan, ¹⁸ ae nandak nandakni unun pilin tuk yombem. Butni unun sopbi, do nandak nandakni unun wagil minisi, ae Piñkop dakon egip egip da wanga ekwan. ¹⁹ Anpak an unun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pige an, ae anpak injani mibili mibili ak do buri pidon.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bami Yesukon toso yan kili dayin dekgwit. Nak nandisat, ji Amin N>wak>wari Kabi dakon anpak unun dima ani do dayin dekgwit. ²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jon>ikban wagil yokwisi asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandak nandakji kulabik aba kalugisak. ²³ Nandak nandakji unun si kalugisak. ²⁴ Ji miñat

aminyo kalugi dagoni. Unun Pin kop da iyi aban minat aminyo kalugi daganek Pin kop iyi yombem an. Pin kop unun kilegisi ae telagisi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini. Nido, nin morap kisi giptim kalonji dakon diwatni.

²⁶ “Ji butjap nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjap sigin nandan egakwa gildat dima pigisak. ²⁷ Sunduk do yoma dima witdal imni. ²⁸ Kabo noknok kabo sarbenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni. ²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panjeban ani dakon gen banjin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panjeban asak. ³⁰ Ji anpak yokwi anek Pin kop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pin kop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon minat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak. ³¹ Butjikon da nandaba yokwi tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagilsi yopman mudoni. ³² Panmuwukbi diwari do anpak tagisi an yominek but dasi galak tan yomni. Pin kop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

5

Ji tenjtenjikon egipni

¹ Pin kop da ji but dasi galak tan damisak. Anakwan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani. ² Kristo da but dasi galak tan nimek nin panpulugok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin jiyo kisi amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi nan yan Pin kop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak injani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Pin kop dakon minat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yonej. ⁴ Gen injani dima yoni, ae nandan kokwini tagi dima amin da gen yon unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Pin kop ya yan iyinej unun da tagisi asak. ⁵ Yanji nandani, yumabi anpak an amin gat, ae anpak injani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Pin kop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomaman yan asak.

⁶ Amin da anpak yokwi unun ani do nandanej top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Pin kop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak. ⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni. ⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tenjtenjikon depgut, do ji tenjtenji dakon minat aminyo da yan agipni. ⁹ Tenjtenji da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat

4:25: Sek 8.16; Kol 3.8-9 4:26: Kap 4.4; Jem 1.19-20 4:29: Kol 4.6 4:30: Ais 63.10; Ep 1.13-14; 1Tes 5.19 4:31: Kol 3.8 4:32: Mt 6.14; 18.22-35; Kol 3.12-13 5:1: Mt 5.48
5:2: TP 29.18; Ibr 10.10 5:5: 1Ko 6.9-10; Kol 3.5 5:6: Ro 1.18; Kol 2.4.8 5:8: Jn 12.36; Ep 2.13; Kol 1.13; 1Pi 2.9

panjalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosoq unun wisin pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima tonj. Ji da minjat aminyo anpak unun yokwi yan yolnba pindatni. ¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi. ¹³ Mani tenjenji da anpak morap dakon mibili panjalon aban nomansi tenjenan tonj. ¹⁴ Ae tenjenji da yo kinda anjalon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yan do anek gen on tosoq:

“Dipmin pokdol amin gak pidoki.
Kimoron da pidanjaki Kristo da tenjenan gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Pinjok dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwaman unun bisap yokwi, do kan kimotni. Bisap unun isal dogin di mudanban. ¹⁷ Nandan kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi dakon galaktok unun pakyanji nandani. ¹⁸ Wain morapmi nanjek but upbal dima ani. Anpak unuden da ji panupbal an. Pinjok dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹ Ae Pinjok dakon minjat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap tonj gat, ae Pinjok gawak imim dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panjalon asak, genji unun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yan imni. ²⁰ Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Pinjok Dat ya yan iyin kimotni.

Pol da minjat eyo kili abi do yagit

²¹ Ji Kristo do nandaba wukwan iminek notji gawak yomin yomin anek egipni. ²² Minjat, ji Amin Tagi do gawat gawat anek nandaba wukwan iman, yan gin esi do yan ginsi anek egipni. ²³ Nido, Kristo da panmuwukbi dakon busunji yikdak, unun da tilak wili unun minjatni dakon busunji egisak. Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon ban timikgit. ²⁴ Panmuwukbi unun Kristo do gawat gawat anek nandaba wukwan iminek ekwan, yan gin minjat ji yo morapmon esi do yan ginsi anjomni.

²⁵ Kristo da panmuwukbi do but dasi galak tan yominek panpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin wili ji minjatji but dasi galak tan yomin kimotni. ²⁶ Pakbi gat ae geni gat ban Kristo da panmuwukbini suganban telagisi awit. ²⁷ Panmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do anek yan agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi anek telagi ae gulusunji mini egipni yan do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak tonj, yan gin minjatji but dasi galak tan yomni. Amin kinda minjatni do but dasi galak tan imisak, unun amin da iyi do yan gin nandisak. ²⁹ Nin nandaman, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima an imgut. Giptimni jap iminek kilani tagisi asak. Kristo da panmuwukbi do yan gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon kandap ae kisit dabilyoni. ³¹ Pinjok dakon papia da yan yosok:

“Yan do anek amin kinda menji datyoni yopman degek minjatni gat gadanbal bamori da giptim kalonji gin asak.”

5:13: Jn 3.20-21 5:14: Ais 26.19; Ro 13.11 5:15: Kol 4.5 5:18: Lk 21.34 5:19: Kol 3.16 5:20: Kol 3.17 5:21: 1Pi 5.5 5:22: Kol 3.18; 1Pi 3.1 5:23: 1Ko 11.3; Ep 1.22
5:25: Kol 3.19; 1Pi 3.7 5:26: Tit 3.5 5:27: 2Ko 11.2; Kol 1.22 5:31: WW 2.24; Mt 19.5
5:32: PA 19.7

³² Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yan yosot, gen on Kristo gat panmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalon kalon ji da disi do but dasi galak ton, yan gin minatji do yan gin nandani. Ae minat ji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da minat monjiyo gat ae men datyo gat do yagit

¹ Minat monjiyo, ji men datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ² Pinjok gen papiakon gen yan tosok, "Gak men datgo dakon pinjinisi egi kimagek geni guramiki." Gen teban yan teban tokni ton kabikon da on da mibiltok asak. ³ Yan teban tok gen yan tosok:

"Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan. Ae on miktimon bisap dubak egipdisal."

⁴ Dat, ji minat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minat monjiyosi panmilip anek Amin Tagi dakon gen yoyindetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

⁵ Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinjini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandanek guramikan, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandanek butjikon da Pinjok dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandanek pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon

nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandanek ani. ⁸ Nandani, oman monji bo oman monji dima mani amin kindi pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

⁹ Ae mibiltok amin jiyi kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonikon gin kokwinikdak.

Parjmuwukbi unun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek tebaisi atni. ¹¹ Pinjok da emat dakon yo kabi nimisak unun pani. Panek tebaisi agek Sunduk dakon panjkewal mibili mibili unun tagi pabin yopni.

¹² Pakyanji nandani, nin amin gat emat dima wamanjama. Nin wup yokwisi tapmimi ton gat, ae kon miktim kila an gat, ae yo tapmimi ton mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila an, ae kon kwen ekwan gat emat aman. ¹³ Do ji Pinjok da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ Ji tebai atni. Anek gen bami nan boban napmi do wamni. Anek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani. ¹⁵ Ae Pinjok da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjeroni. Ununan kandap gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unun da pasikji asak. Anek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni milen

6:1: Kol 3.20 6:2: GT 5.16 6:4: Kap 78.4; YT 22.6; Kol 3.21 6:5: Kol 3.22-23; Tit 2.9-10; 1Pi 2.18 6:8: 2Ko 5.10; Kol 3.24-25 6:9: Ro 2.11; Kol 4.1 6:11: Ro 13.12; 2Ko 10.4
6:12: 1Pi 5.8-9 6:14: Ais 11.5; 59.17; 1Tes 5.8 6:15: Ro 10.15 6:17: Ibr 4.12

asipmi ton ji yaman damisak unun tagi pabin yopni. ¹⁷ Pinjkop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unun nandak nandak da busun kutnokji asak. Yan anek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unun Pinjkop dakon gen. ¹⁸ Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit an kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit iyini. Kila tebai anek unun anpak dima yipman detni. Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon minjat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ Ae Pinjkop bisit iyinba nakyo kisi anpulugosak. Anjakwan geni nak da gen kagakon yipmanjakwan pasol pasol abin yipmanek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tentenoken. ²⁰ Pinjkop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tentenoken do yabekban kigim. Ae unun dogin anek nak dam tebanon yigek nap tebanban nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Pinjkop bisit iyinba nak anteban aban pasol pasol abin yipmanek minjat aminyokon madepsi yan tentenoken. Pinjkop da yansi aben do nandisak.

Pinjkop da panpulugosak do Pol da bisit agit

²¹ Tikikus da pi nian agim ae nian egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kinda. ²² Unun yabekgo jikon obinjakwan nin nian ekwaman unun dakon geni dayisak, ae butji panjeban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Pinjkop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da panmuwukbi morap ji dakon butji panjawot aban yawori tosak. Anek unun da panjagap aban nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan

yomni. ²⁴ Pinjkop da minjat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak tan imin kimagek dima yipman dekan unun do nandan yawotni yomjak.

Pol da Pilipai Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pudanek wasok wasoksi Yurop miktim kin altagit bisapmon, Pol kin Masadonia Provinskon kokup pap Pilipai unudon Gen Bin Tagisi yan tenntenagit (Yabekbi 16.8 40 unudon koki). Don ae kokup kindakon panji egakwan dam tebanon yipgwit. Amin da dam tebanon Rom bo egipgut yan nandan. Dam tebanon egipgut bisapmon amin di da Pilipai panmuwukbi dakon nandan gadat panupbal ak do nandan dakon geni nandagit. Nandanek unun gen do butjik nandagit, mani iyi dam tebanon egipgut unun do butjik dima nandagit. Pol unun Yesu do nandan gadat anek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo kabi do wadak wadak aban Pilipai amin da anpuluganek monej yopba kiwit. Do Pol da on papiakon but galak gen mandagit. Ae dam tebanon egakwan nandaba kik anek but yokwi nandani yan do nandan gadatni panjeban agit.

Pol da Pinjop da but galak do yo madep yongut unun do yoyisak. Unun egip egip kalugi Yesu Kristokon nan abidawit unun do yoyisak. Yan yoyisak, unun Juda amin dakon gen teban yolek unun kosiron da but galak dakon yo unun dima abidawit. Yesu kalon nanjin nandan gadan iminek abidawit. Pol unun Pilipai amin da Kristo dakon anpak abidan kimagek yoyinet toptopmi do kan kimotni do nandisak. Kristo unun iyi do amin madep yan nandanek iyi dakon galaktok dima yolgit. Unun iyi pinjisi egek Pinjop da pi

imgut unun banjin agit. Pol da yan yosok, minat aminyo Kristo gat gadan kimagek ekwan unun da Pinjop dakon but yawot abidanek kisik kisik ekwan.

On papia manjiki bisapmon Pol Pilipai panmuwukbi do but dasi galaktan yomisak yansi kokdisal.

Pilipai amin da Pol gat gadat awit do Pol but galaksi nandagit (Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol gat ae Timoti gat nit Yesu Kristo dakon pi monjini. Nit papia on Yesu Kristo dakon minat aminyo morap kisi kokup pap Pilipai ekwan ji do mandamak. Ji gat ae panmuwukbi unun dakon kila amin gat ae pi amini ji do mandamak. ² Pinjop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da ji do nandan yawok daminek panpuluganbal butji yawori tosak.

Pol da Pinjop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pinjopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasanek nandawit gildaron da win abisok ekwamanon ji da nak anpuluganba Gen Bin Tagisi unun dakon yan tenjenok pi aman. ⁶ Nak yansi nandisat, Pinjop da jikon pi tagisi wasagit unun sanjenek anan kinakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji unun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tan damisat. Pinjop da nandan yawotni do anek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi nimin nimin asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi anjutanek anteban asaron, nandan yawotni do anek panpulugok madepsi asak. ⁸ Pinjop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tan yomyomni unun nak da buron

yipgut da tanjakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin madepsi anakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan kokwinji gat tagisi tan damjak. ¹⁰ Anakwan anpak morap nandan kokwin anek anpak tagisi banjin pan egipni. Anek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae anpak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unun da jikon tugosak. Anakwan amin da kanjek Pinjkop man madep iminek anjisini.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anteban agit

¹² Not kabino, yansi nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anirej asak. ¹³ Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anek ekwan gat, ae mijat aminyo diwari gat da nak Kristo yoldat unun do anek dam tebanon nepman yan kili nandawit. ¹⁴ Panmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yan nandawit, do Amin Tagi da butni panteban aban pasol pasol yipmanek Pinjkop gen yan tentenok do pi tebaisi an.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yan tentenok an amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anek abin nepmanan, nido nak Kristo do yan tentenok tagisi asat dakon man tan namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandanek ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yan tentenok. ¹⁶ Unun amin nak but dasi galak tan naminek yan tentenok pi an, nido Pinjkop da nak Gen Bin Tagisi anteban aber

do dam tebanon nepgut yan nandan naman. ¹⁷ Mani amin diwari man madep timit do pi anek Kristo dakon gen yan tentenok. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat sanjenek nam do anek an. ¹⁸ Butni tagisi tanjakwan yan bo butni tagi dima tanjakwan yan nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tentenok. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandanek.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanek egipben. Nido, ji da nak Pinjkop da anpuluganakwan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandan gadatno anteban asak do bisit an yan kili nandagim. Yan an do nak nandisat, abisok yo noman tan naman unun da nak anpuluganban tagisi egipdisat. ²⁰ Nak but galaksi nandanek yansi nandisat: Nak mayaktok aripmi dima paken. Nikba kimokgen do yoni kan, nak teban tanek naga anpak asat unun anpak nanjin yolek Kristo anjisiken. Bo egipben do yoni kan, anpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yansi nandisat. ²¹ Nak yansi nandisat: Egipben bisapmon yo morap aber unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgen kan, abisok egip egip asat unun si yapmanek yo wukwisi abidokdisat. ²² Nak dima kimagek sigin egipben kan, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdan. Egipben bo kimokgen? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat. ²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yan: Nak kimagek egip egipno yipmanek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip

yapmanek wukwisi asak. ²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugoken kan, unun da tagisi asak. ²⁵ Asi, Pinjkop da miktimon egipben do nandisak unun nandan gadan kimokdot. Miktimon ji gat egek panpuluganapbo nandan gadatji teban tanakwa but galaksi nandani yanji nandisat. ²⁶ Do nak don jikon aeno abin alatan damdisat. Anapbo ji nak do but galak nandanek Yesu Kristo anjisinini.

Pinjkop da Pilipai amin jigiyoyo kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianen di noman tan namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi anpak kilegi anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yan anakwa nak abin ji dandaken, bo dubagikon egek genji gin nandaken kan yanji nandaken: Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandan gadani do amin panjagap ak do pi an yan nandan daben. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kan unun da yan yolisak: Pinjkop da ji yokwikon ban pulugan depdisak, mani uwalji si pasildan. ²⁹ Pinjkop da ji do tagisi nandanek Kristo nandan gadan imni do bikbik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jigiyoyo kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anek jigi paman. Kalip nandanakwa jigi pagim da ae sigin pasat dakon geni disi nandan.

2

Nin but kalonji egek amin do anpak tagisi anjomnen

¹ Ji Kristo da butji panjeban anakwan bo akgan? Ji but dasi galak tan damisak do butji yawori bo tosok? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalon anek bo ekwan?

Ji not do but dasi galak tan yominjek bupmi nandan yoman, ma? ² Yan kan ji nandak nandak kalonji banjin pan egipni, ae not do but dasi galak tan yominjek but kalonji egipni. Yan ani kan, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak. ³ Ji disi dogin nandaba kik anek yo dima ani, bo man madep pak do anek yo dima ani. Amin diwari do gawak yominjek man madep yomni. ⁴ Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo pinji ekwan Pinjkop da anenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yan gin pani. ⁶ Yesu unun iyi Pinjkop egipgut, mani Pinjkopmon egip egipni unun tebai dima abidagit. ⁷ Unun yipmanek oman monji kinda dakon anpak yolek amin daganek altagit. ⁸ Amin da kanba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit. ⁹ Yo yan agit do Pinjkop da Yesu dakon man madepsi anenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unun man morap diwari yapman mudanek man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ Pinjkop da yan agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwan unun kisi da Yesu dakon man madep do anek njwakben an imni yan do agit. ¹¹ Njwakben an iminjek amin kisisi da yan yokdan, "Yesu Kristo unun Amin Tagi." Yan yanakwa Pinjkop Dat da man madep pasak.

Nin minjat aminyo da binapmon tenjtenjini tonj da ekwamanj

12 Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandanek guramikgwit. Abisok nak ji gat dima ekwaman, mani yan dayisat, ji nak da abisok gen on mandan damisat unun guramik kimotni. Pin kop da ji yokwikon ban timikgit, do pasal nimmimikyo anek pi madepsi anek Pin kop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni. 13 Yan si ani, nido Pin kop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do ji dakon but pan tagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

14 Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani. 15 Yan ani kan, minat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Pin kop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yan tagisi ten tenoni. 16 Minat aminyo pan puluganek egip egip bamisi egipni do Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yan ani kan, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

17 Nandan gadatji unun paret yombem kinda nan Pin kop do iman. Ae naga jigi pasat unun da Pin kop do paret anek wain tagalga unun yombem asak. Yan do anek but galaksi nandisat. 18 Do jiyo kisi nak gat but galak nandanek egipnenj.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

19 Amin Tagi Yesu da kosit aban pisosak kan, kili unun jok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nian ekwan dakon gen bin nandanek unun gen da kisik kisik namjak.

20 Timoti yombem amin di nak gat dima ekwaman. Unun ji nian ekwan ae ji pan pulugok do nandak nandak madepsi asak. 21 Amin diwari iyi dogin nandan. Yesu Kristo dakon yo do dima nandan. 22 Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyan si nandan iman. Monji da dat pan pulugon unun da tilak Timoti da nak an pulugan ban Gen Bin Tagisi yan ten tenomak. 23 Mibiltok yo noman tan namdan unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. 24 Ae Amin Tagi da an pulugan ban nakyo kisi don jok obin dandaken yan si nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

25 Mani abisok Epaprodaitas nan yabekgo jikon tobil opjak do nandisat. Unun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obin nak an pulugagit. 26 Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandanek bupmi madepsi nandawit, mibili yan do bupmi nandisak. 27 Unun bamisi. Sot obisi anek palisi kimakgit, mani Pin kop da bupmi nandan iminek an milip agit. Ae nakyo kisi bupmi nandan namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom. 28 Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji unun aesi kanek but galaksi nandanek egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. 29 Jikon abin altosak bisapmon kisik kisik anek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, unuden amin do man madep yomni. 30 Nido unun Kristo dakon pi anek palisi kimakgit. Ji nak an pulugok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obin nak an puluganek pali kimakgit.

3

Amin kinda Kristo nandan gadaj imisak unun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yan dayisat, ji Amin Tagi dakon minjat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandan damgum unuden ae mandak do dima kurak tosot, nido gen unun da ji panpulugokdisak. Gen unun yan:

² Amin diwari yan yon, gak Pinkop da amin kilegi yan gayisak do nandisal kan, giptim mandak dakon anpak yolek abi. Yan yon amin jon pinan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do unuden amin do kan kimotni. ³ Nido nin dagin Pinkop dakon amin kabi bamisi ekwaman. Nin Pinkop dakon Wup da tapmimon Pinkop gawak imaman, ae Yesu Kristo da nin do yo madepsi agit unun do nandanek man madep imaman, do Pinkop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Pinkop da nindaban nin amin kilegisi aman unun dakon kosit kinda dimasi tosok yan si nandaman.

⁴ Nak naga kalip Pinkop da inamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kan tagi paken. ⁵ Nido, mej da analanban gildat 8 yan mudanjawan mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ Nak Pinkop dakon pi madepsi anek minjat aminyo Kristo nandan gadaj ingwit obisi panupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunno kinda dima kawit.

⁷ Kalip unun yo morap anapbo mano ton ae unun da anpuluganban Pinkop da nandaban kilek tosok yan nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinkop da kanban kilek tosok yan nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulugok do yo agit, nak unun do nandanek Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yan nandisat. Yesu Kristo nanjin tebai abidanek ⁹ iyikonsi egipben do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinkop da inamon nak amin kilegisi yan dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandan gadaj imisat, anapbo Pinkop da amin kilegi yan nayisak. ¹⁰ Kristo pakyan si nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unuden gin paken do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unuden gin paken do nandisat. ¹¹ Nido, Pinkop da nakyo kisi kimoron nan aban pidoken do nandisat.

Pol si teban tanek timtim yanek tilagonsi kisak

¹² Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek aripnosi anapbo Pinkop da gulusunno kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyan si nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden aben do manjigit. ¹³ Not kabino, nak Kristo pakyan si nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat

yaŋ nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dīma asat, nak yo morap don noman tokdar unun do nandak nandak baŋ asat. ¹⁴ Nak tapmimno kisi paregek timtim yaŋek tilagon kiŋ altaŋek tomnino unun abidoken do pini asat. Tomni unun yaŋ: Nak Yesu Kristo pakyaŋsi nandaŋ imiŋek Piŋkop dakon yaŋ ilit yolek Kwen Kokupmon wigiken.

¹⁵ Piŋkop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kaŋ, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni ŋwakŋwari taŋ yomaŋ kaŋ, Piŋkop da nandak nandak unun paŋmilip aŋakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madepsi unun yaŋ: Piŋkop da ni aŋpak yolneŋ do kili niyigīt unun tebaisi timigek yolneŋ.

¹⁷ Not kabino, ji nak dakon aŋpak baŋ yolek ani. Nin ji gat egipgumaŋ bisapmon aŋpak tagisi aŋapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun miŋat aminyo baŋsi pindak kimagek aŋpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, miŋat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal aŋek aŋpak yokwisi aŋ. Bisap morapmi miŋat aminyo unuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si maŋakwa aŋpak yokwi aŋ unun do aeno dayisat. ¹⁹ Giptim dakon galaktok da piŋkopni asak. Ae aŋpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun baŋ aŋek iyi do nandaba tagisi asak. Unuden amin miŋtim dakon yo morap dogin nandaŋ, do Piŋkop da paŋupbal aban Tipdomon pigikdaŋ. ²⁰ Mani nin Kwen Kokup dakon miŋat aminyo ekwamaŋ. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon baŋ timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandaŋ teban

taŋek jomjom amaŋ. ²¹ Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miŋtim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

4

Nin but kalon aŋek, kisik kisik aŋek, nandak nandak kilegi timigek egipneŋ

¹ Not kabino, nak ji do but dasi galak taŋ damiŋek ji abiŋ dandak do tagisi nandisat. Aŋek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandaŋ gadaŋ imgwit. Pi madep agim dakon tomnino unun ji mani. Notnoni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yaŋsi dayisat, jil Amin Tagi nandaŋ gadaŋ imamal do jil pidok pidok yipmaŋek but kalon anjil. ³ Ae pi isalno tagisi, gak miŋat bamot unun paŋpulugaŋbi but kalon anjil do gayisat. Nido nak gadaŋ nabal Gen Bin Tagisi yaŋ tenjenok do pi madepsi agimaŋ. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agimaŋ. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon taŋ yomaŋ.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadaŋek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik aŋek egipni.

⁵ Aŋpak yaworisi aŋek egakwa amin kisi da aŋpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ Ji yo kinda do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandaŋek Piŋkop iyini. Bisit iyineŋ, ya yaŋ iyineŋ, paŋpulugosak do iyini. ⁷ Yaŋ ani kaŋ, Piŋkop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dīma nandaŋ pisonen. But yawotni da butji ae nandak nandakji paŋkutnaŋban

3:14: 1Ko 9.24 3:15: 1Ko 2.6 3:17: 1Ko 4.16 3:19: Ro 16.18 3:20: Ep 2.6,19

3:21: 1Ko 15.28,42-53 4:1: 1Tes 2.19-20 4:3: Lk 10.20 4:5: Ibr 10.25; Jem 5.8-9 4:6: Mt 6.25-34; Kol 4.2 4:7: Ais 26.3; Jn 14.27; Kol 3.15

Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kinda gat dayisat, unun yan. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatnen do tagisi nandan, ji yo unuden dogin nandanek egipni. ⁹ Nak anpak morap ani do dayin dekgo nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pinkop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulugok do yo ayin unun do tagisi nandanek Amin Tagi ankisiat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadanek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipben bo ae yo kabino morapmi panek egipben, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali. ¹³ Nido, Kristo da tapmim namajakwan yo morap tagi aben.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigi kaloni panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadanek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minjat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minjat

aminyo kokup nwanjwarikon nani di da monen di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit. ¹⁶ Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da monen ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pinkop da unun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Epaprodaitas da kision da yopba apgwit unun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit unun paret kibari tagisi yombem nan ji da Pinkop do imgwit. Pinkop da paret unuden do galagisi nandisak. ¹⁹ Ae Pinkop da yo morap nido wadak wadak an unun aripjikon damjak, nido Pinkop dakon yo tagisi morap unun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

²⁰ Pinkop Datnin mani dagok dagogi mini ankinin kimotnen. Unun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon minjat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan. ²² Ae Pinkop dakon minjat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayiken do gwayan gwayan tebai nayan.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon tosok. Unun Epe-sas kokup pap da kapmatjok tosok. Pol da iyi unun panmuwukbi dima parjalon agit, amin di da parjalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panjupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni panjeban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njwakjwari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pinjkop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjkop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minjat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia mandagit unungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pinjkop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tujanbi da toj

(Kilapmi 1.1-3.4)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da ² Pinjkop dakon telagi

minjat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjkop Datnin da nandan yawok daminek butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan imin kimakgwit

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjkop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan imin kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pinjkop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panroman agit da toj unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen Kokupmon toj yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinek miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minjat amin morapmon anpak tagisi parjalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pinjkop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganek Kristo dakon pi jikon tosok unun kilani tagisi asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji parntagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjkop da Kolosi amin panjeban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yan do, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun

gildaron gin wasaneƙ Pinƙop da ji paɗpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminƙwan ni anƙak ani do Pinƙop iyi nandisak unun nandaba pisolak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minjat aminyo da anƙak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Aneƙ Pinƙop do morapmi sigin pakyanƙsi nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanjo kisi amak: Ji Pinƙop da tapmim mibili mibili damjak, anƙawan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² aneƙ Pinƙop Dat ya yan iyini. Unun da ji paɗpuluganban yo ji do Kwen Kokup manjikbi da toɗ unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinƙop dakon minjat aminyo nin Pinƙop da tenƙenikon ekwaman unun yo abidokdaman. ¹³ Pinƙop da nin pilin tuk da kisiron ban pulugan nipmaneƙ monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinƙop dakon Monji da nin yuman nan nipmaneƙ dawarinin wiririk nimgut.

Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busunji egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinƙop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busunji egisak. ¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pindakgaman unun gat ae Kwen Kokup yo dima pindakgaman unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae anelo madep gat ae wup tapmimi toɗ gat ae yo kila ani do yanɗagok anyobi mibili mibili

gat kisi wasagit. Asi, Pinƙop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unun iyi dakon.

¹⁷ Yo morap dima noman tanƙawa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila anƙawan kosirikon toɗ. ¹⁸ Kristo unun paɗmuwukbi minjat aminyo dakon busunji egakwan paɗmuwukbi unun giptimni. Iyi paɗmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unun amin kili kimakgwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busunji aripmi tagi egipjak. ¹⁹ Nido, Pinƙop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unudon tosak do tagisi nandagit. ²⁰ Pinƙop da miktin gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

²¹ Ji kalip Pinƙop da dubagikon egek uwalsi an imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal an imineƙ ji anƙak yokwisi awit. ²² Mani, Kristo unun tilak kindapmon kili kimakgit, yan aban Pinƙop da ji paɗpuluganban iyi gat but kalon awit. Unun iyikon paɗap do aneƙ yan agit. Ae iyi da dabilon gulusunni mini telagi ae gwaljigi mini egipni do yan agit. ²³ Ji nandan gadatji tebaisi abidaneƙ tebai atni kan, yan gin noman tan damdan. Ji yum pindagakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandaneƙ nandan gadat tebaisi aneƙ jomjom agak dakon anƙak abidawit unun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unun yan tenƙenok aben dakon oman amin dagoko minjat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unun yan tenƙenok an

yomgumanj.

Pol da Kolosi amin paɲpulugagit

²⁴ Abisok nak ji paɲpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak paɲmuwukbi paɲpulugok do nandisat, uɲun Kristo dakon giptimni. Kristo paɲmuwukbi paɲpulugok do tepmi pagit uɲun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat uɲun Kristo da tepmi pagit uɲun aripmi ak do nandak nandak asat. ²⁵ Nak paɲmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Piɲkop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima uɲudon gen morapni yan tenɲenokon do nak manjigit. ²⁶ Kalipsigwan bisapmi bisapmi Piɲkop da miɲat amin morap kabi kisikon gen on si anjisisigigit. Mani abisok Piɲkop da gen uɲun anjalon aban iyi dakon miɲat aminyo nin da kili nandamanj. ²⁷ Asi, Piɲkop da miɲat amin kabini nin nolinban yanji nandamanj, gen pasili uɲun wagil tagisisi, ae uɲun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwakɲwari Kabikon nani nin kisi tagisi paɲpulugosak yanji nandamanj. Gen pasili uɲun yanj: Kristo uɲun ji gat egisak. Ae uɲun da ji timik pangwan uɲun gat Kwen Kokup egipni do ji uɲun do jomjom anek ekwanj.

²⁸ Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi miɲat amin morap kabi kisikon yan tenɲenomanj. Nin nandak nandak tagisisi uɲun ban miɲat amin morap yoyin dekgamanj, ae Piɲkop dakon gen morap pakyanji kan kimagek yolni do yoyamanj. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Piɲkopmon paɲkinen do nandamanj. ²⁹ Yanji noman toni do nandanek nak tapmim morapno tan naminjakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi uɲun

tapmim paɲalon naminjakwan pi uɲun asat.

2

Nandanj gadat tebai anek top gen pabiɲ yopneɲ

¹ Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia miɲat aminyo gat ae miɲat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi paɲpulugok do pi madepsi asat. ² Pi madepsi asat, nido ji dakon but paɲteban abo tebai tosak do nandisat, anek but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tanjakwan kabi kalonj ani. Pi madepsi anapbo uɲun da ji dakon nandanj gadat paɲteban anjakwan Piɲkop dakon gen pasili uɲun dakon mibili tagi nandaba pisosak. Kristo uɲun gen pasili uɲun dakon mibili. ³ Nandanj kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat uɲun yo tagisi yumanj nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili tonj.

⁴ Nak gen on yosot, nido amin di da top dayinjak pangalak ani yan do dima galak tosot. ⁵ Asi, nak ji gat kisi dima ekwamanj, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalonj anek Kristo tebai nandanj gadan iman, uɲun do anek but galaksi nandisat.

⁶ Ji Yesu Kristokon gadanek yipba Amin Tagisi egipgut, do uɲun da anpagon sigin egipni. ⁷ Ji kindap geli yopba pigakwa miktimon tebai akgan, ae yut da gwak tebai da kwenon tebai akgan uɲun da aripmon tebai atni. Anek Gen Bin Tagisi amin da dayin dekgwit uɲun tebaisi nandanj gadan kimotni. Anek bisapmi bisapmi Piɲkop ya yan iyin kimotni.

⁸ Ji kan kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayinban nandak nandakni di yolbam. Uɲuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu

ae miktimyo kila an dakon nandak nandak ban timikgan. Unun Kristo dakon nandak nandak dima yolgan. ⁹ Ji disi nandan, Kristo amin nin yombem daganek Pin kop dakon egip egipni tugan imgut. ¹⁰ Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwan kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit anek Kristo da pi agit do anek but kalip kili yopman mudawit. But kalip yopyop dakon anpak unun giptim mandak dakon anpak yombem, mani unun giptim dakon dima. Kristo da yo unun butjikon agit. ¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Pin kop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Pin kop Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon tapmim madepni do nandan gadan, do telagi pakbi sowit unun kimoron ban paban pidawit yan asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, anek but kalip dakon anpak yolba unun da dikban kimakgwit. Mani abisok Pin kop da panpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwan. Anakwa Pin kop da diwarinin kisisi wiririk nimgut. ¹⁴ Nin gulusun morapmi agiman, do Pin kop dakon gen teban mandabi da ton unun da gen yan niminek obisi pabin nimgut. Mani, Pin kop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unun abidan tilak kindapmon anakgit. Yan anek gen teban mandabi unun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yan anek kon tapmimi ton dakon busun morap gat, ae kon tapmimi ton diwari gat dakon tapmim pabin yopgut. Anek Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek, Pin kop da pabin yopban

minjat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban morap da nin aripmi dima panpulugogi

¹⁶ Yan do, amin kinda da gen yan daminek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgan, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgan, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgan, bo ae Sabat bisap yo kisi dima yolgan, unun morap do yum pindagakwa amin da gen di yan dabam. ¹⁷ Unun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi unun Kristo. ¹⁸ Yan do anek amin kinda yo dipminon pindakgit unun do dayinek ji anelo gawak yomni do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Unuden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandan. ¹⁹ Unun amin Kristo busunin yipmanek unun da kagikon ekwan. Busunin unun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim unun Pin kop da tapmimon tagan madep toso.

²⁰ Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekgwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unuden yolgan? ²¹ "Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima pankutnoki. Ji yan ani kan, Pin kop da dabilon jimjimji ton." ²² Gen teban unun jap isali amin da don nan mudon unun do yon. Amin dagin gen teban unun yopmanek unun ban dayin dekgan. ²³ Asi, amin diwari gen teban unuden yolek nin Pin kop bamisi gawak imaman yan nandan, mani dimasi.

2:9: Jn 1.14,16 **2:10:** Ep 1.21-22 **2:11:** **2:14:** Ep 2.14-16; 1Pi 2.24 **2:16:** Ro 14.1-13
Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 **2:22:** Mt 15.9

Ro 2.29 **2:12:** Ro 6.4 **2:13:** Ep 2.1,4-5
2:17: Ibr 8.5 **2:19:** Ep 2.21; 4.16 **2:20:**

Ae iyi do nandaba piŋakwa giptimni paŋupbal anek Piŋkop da unun do tagisi nandan nimisak yaŋ nandan. Unun gen teban yolek nandak nandak tagisi baŋ yolgamaŋ yaŋ nandan, mani dimasi. Unun gen teban morap da nin paŋpulugaŋba but kalip dakon anpak aripmi dima pabiŋ yopneŋ.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagimaŋ

¹ Ji Piŋkop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron baŋ paban pidawit. Unun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unun kokupmon Kristo unun Piŋkop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak. ² Ji Kwen Kokup dakon yo dogin nandaneŋ miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Piŋkopmon gadaŋek egip egipji hamisi unun Kristokon pasili tosok. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altaŋ noman tosok bisapmon jiyo kisi unun gat Piŋkop da tenŋeŋi madepmon altaŋ noman tokdaŋ.

Kristo unun nin da butgwan egek unun da aban nin miŋat aminyo kalugi dagagimaŋ

(Kilapmi 3.5-4.18)

Nin miŋat aminyo kalugi agimaŋ

⁵ Yaŋdo, ji miktim dakon anpak morap butjikon toŋ unun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unun yo morapmi timit do nandak nandak unun da ji kokup kidat gawak yomaŋ yaŋ asak.

⁶ Piŋkop da miŋat aminyo anpak unuden anek geni dima guramikgaŋ unun tomni yokwisi yomdisak.

⁷ Jiyo kisi kalip Piŋkop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak unuden awit. ⁸ Mani abisok anpak unuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yaŋba yokwi tok dima ani, anek gen dima yogogi dima yoni.

⁹ Paŋmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit. ¹⁰ Anek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Piŋkop da iyi ji paŋkaluk anek nandak nandak tagisi damiŋakwan amin kalugi dagaŋek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ Do egip egip kalugi unudon, ji kisi arip gin. Amin Nwaktwari Kabi bo Juda amin, unun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, unun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni ntwaktwari yon ae anpakni ntwaktwari an unun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unun yo isali. Yo madep unun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgwan egisak.

Nin amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak abidan kimotneŋ

¹² Piŋkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi miŋat aminyo egakwa but dasi galak taŋ damisak. Do ji anpak oden baŋ yolek ani: Ji miŋat aminyo kisi morap do bupmisi nandan yomiŋek yo tagisi anyomni. Ji disi do nandaba piŋakwa miŋat aminyo anpak yaworisi anyomiŋek but yaworon da jigi pani. ¹³ Ae jikon amin di gat gen di toŋ kaŋ, but tobiŋ ani do bikbik yomni. Anek yum pindagek diwarini yopmaŋ yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopmaŋ yomni. ¹⁴ Ji

3:1: Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20
4.25-29; 5.4 **3:2:** Mt 6.33
4.2,32 **3:9:** Ep 4.22,25
3:10: Ep 4.24
3:14: Ro 13.8-10

3:5: Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6
3:8: Ep
3:11: Gal 3.28 **3:12:** 1Pi 2.9
3:13: Ep

amin do but dasi galak tan yomni, nido unun anpak da anpak morap yapman mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonikban pi kalonj anj. ¹⁵ Yum kanakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila asak. Nido, Pinjokop da ji iyi do manjinek butji yawori tanakwan giptim kalonj egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjokop ya yan iyini. ¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalonj kalonj notji yoyindet aba nandak nandak kilegi timigek anpak tagisi banjin ani. Butjikon da Pinjokop ya yan iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjokop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap panalon anj damisak unun yo kisi yoni. ¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yan nandanej ani. Anek Yesu da manon yo morap do Pinjokop ya yan iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kindan nianj egipni do yagit

¹⁸ Minjat ji esi dakon gen nandanej guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjokop da dabilon kilegisi. ¹⁹ Ae wili ji minjatji but dasi galak tan yomin kimotni, anek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anjomni.

²⁰ Ae minjat monjiyo, ji menj datji dakon gen nandanej yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak toso. ²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyinba ji do nandaba yokwi tok di anj dabam. Yanj aba yo tagi di nin da aripmi dima anenj yanj di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yan do anek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal iminek pi ani unun but dasi nandanej ani. ²³ Yo morap ani unun si teban tanek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi aman yan nandanej ani. ²⁴ Disi nandan, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi minjat amini do manjigit unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak. ²⁵ Amin morap gulusun anj, unun gulusunni dakon tomni timidnan. Pinjokop da minjat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi ban anjomni. Disi nandan, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anek anpak kilegi anenj

² Bisit agak unun tebaisi abidan kimotni. Anek bisit ani bisapmon si nandan kimagek Pinjokop ya yan iyini. ³ Pinjokop da ninyo kisi panpulgusak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yan tenjentonen do Pinjokop da kosit yipman nimjak. Nin geni antenten ano minjat aminyo da dima galak tanek dam tebanon nepgwit. ⁴ Bisit aba geni unun nomansi yan tenjentonen. Pinjokop da yanji abendosi nandisak.

⁵ Ji panmuwukbi dima abi minjat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi ban yolek anpak kilegi anj kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unuden ak do tagap toni. ⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi minjat

aminyo panpulugogi unun banjin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogi gen tagisi ban yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi. ⁸ Nin nian ekwaman dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but panteban asak, mibili yan do anek jikon yabekgo kigit. ⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi. Unun pi do but dasi nandanek an kimokdok. Unun ji da kabikon amin kinda. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yan: jikon apban kan, but galagon da abidoni.) ¹¹ Ae amin kinda Yesu, amin da Jastus yan iyan, ununyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anek Pinjkop dakon amin kila agakni teban tosak do pi aman. Unun amin da butno tagisi anteban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unun ji da kabikon amin kinda, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pinjkop dakon galaktok morap nandaba pisanjek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak.

¹³ Yan si dayisat, unun da ji gat ae

panmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unun panpulugok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamaknin unun but dasi galak tan imaman, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon panmuwukbi ekwan unun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae panmuwukbi morap unun minjat da yutnon muwukgan ununyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinek Laodisia panmuwukbi do yipba kwan ununyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, ununyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ Anek Akipus yan iyini, "Gak Amin Tagikon pi abidagil unun kilani tagisi anek pi unun tagisi abi." ¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima injan namni. Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tosak.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman dekgit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanja minjat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandanek Yesu yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesu yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni panteban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandanek on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesu kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinjakwan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsni apjak? Yando, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

*Pol gat pi isalni gat Tesalonaika
amin do nandaba kik awit
(Kilapmi 1-3)*

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Dat ae Amin Tagi Yesu Kristokon kili gadawit.

Pinjkop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

*Pol da Tesalonaika amin dakon
nandan gadat do but galaksi
nandagit*

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandanek Pinjkop ya yan iyaman. Bisit amanon ji kisi do nandanek aman. ³ Nin ji dakon anpak do nandanek Pinjkop Dat ya yan iyaman. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesu Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

⁴ Not kabi, Pinjkop da ji do but dasi galak tan damisak, ae ji iyi do manjigit yansi nandaman. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi jikon anjigiman unun gen nan gin dima anjigiman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yan disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulugok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ Pinjkop dakon gen abidanakwa jigi morapmisi noman tan damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut.

⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat minjat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yolinja pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yan tentenawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit,

kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pinƙop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanbejek gen di yogogi mini. ⁹Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun miŋat aminyo da iyi yonj. Ji kokup kidat yopmanjek but tobil anek Pinƙop bamisi egip egip teban egisak unudon kinjek oman amini dagawit dakon geni yonj. ¹⁰Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun dakon geni kisi yonj. Monji unun kimakgit nan Pinƙop da aeni aban pidagit. Unun Yesu da nin panƙutnanban Pinƙop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonenj.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit do yosok

¹ Not kabi, nin ji gat egipguman bisapmon pi agiman unun dima sun tagit, unun disi nandan. ² Nin jikon dima kinjek Pilipai kokupmon egipguman bisapmon anpak yokwi mayak mayagi an nimngwit, ae nindapba tepmi pagiman, unun disi nandan. Mani jikon opguman bisapmon Pinƙopnin da nin panƙteban anƙwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yan tenƙenagiman. ³ Nin Yesu nandan gadan imni do yan damguman bisapmon, gen gulusun kinda dima dayigiman, ae nandak nandak yokwi di gat nandanek pi dima agiman, ae ji dima panƙewalgiman. Unun dimasi. ⁴ Pinƙop da butnin panƙilik nindanek iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yan tenƙenonenj dakon pi nimgut. Yan do, miŋat aminyo da nindaba pi tagisi an yan nindani do dima aman. Pinƙop nin dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi aman unun dogin nandanek

aman. ⁵ Ji nandan, ae Pinƙop kisi nandisak, nin da ji dima pangalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anek gen tagi unun dima dayigiman. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yanon da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do panpulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipguman bisapmon meŋ kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipguman. ⁸ Nin ji do but dasi galak tan damguman, do Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi damguman. Ae unun gin dima, notsi agiman do anek ji panpulugok do egip egipnin kisi parekiman.

⁹ Not kabi, nin ji gat egik Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panjo anenyan do pi tebaisi agiman unun disi nandan. Nin dakon yiyit do jigi dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unun disi nandan, ae Pinƙop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anek, gwaljigi mini egipguman. ¹¹ Dat kinda da miŋat monjionikon anpak asak, unun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unun disi nandan. ¹² Nin ji dakon but panƙteban anek but yokwi dima ani yan do dayin panƙteban agiman. Ae anpak Pinƙop da pindakban tagisi an unun ban ani do morapmi dayigiman. Pinƙop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Panmwukbi da nandan gadat bamisi anek jigikon tebai akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandanek bisapmi bisapmi Pinƙop ya yan iyaman. Yo unun yan; Pinƙop gen yanapno timikgwit bisapmon,

amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pin kop iy dakon gen ban timikgaman yan si nandawit. Gen danguman unun asi Pin kop dakon gen. Unun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ Not kabi, Judia miktimon Pin kop dakon panmuwukbi morap Yesu Kristokon gadanbi da egi anan kwanon, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan dangwit. Judia miktimon nandan gadat amin Juda amin da jigi morapmi anjomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jigi morapmi andangwit. ¹⁵ Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigiman. Pin kop da anpak pindakban inani an unun anek amin morap kisi uwal an yoman. ¹⁶ Amin Nwaktjwari Kabikon Pin kop gen dima yoyiner yan do kosit sopsop ak do pi an, nido Pin kop da yokwikon ban dima timitjak do nandan. Yan anek kalipgwan da yokwi sigin anek yokwini panmuwuk kakwanba madepsi anakwan apmenon Pin kop dakon butjapni pabin unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depman degek dat kinda da minat monjyoni yopmanek dubagikon egisak unun dakon tilak egipguman. Nin ji dima dandagiman, mani butninon da ji gat egipguman. Do aenin tobil kin ji dandak do pi madepsi agiman. Nin ji dandakdosi nandaman. ¹⁸ Nin jikon kik do nandagiman. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopman nimgut. ¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanek inamnikon tebai agek kisik kisik anen? Ae pi agiman

dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yan nindasak? Nin ji do kisik kisik anen. ²⁰ Asi, nin ji do nandanek butnin tagisi asak, ae kisik kisik aman.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjeban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagiman, do gen yan anteban anek nit Atens kokupmon egek ² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unun Pin kop dakon oman amin, unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tentenosok. Ji panjeban anek nandan gadatji panpulgusak do yabekgimak. ³ Jigi tepmiyo unun da noman tan daba di da nandan gadatji dima yipman detni yan do yabekgimak. Disi nandan, jigi ae tepmiyo unuden panen do Pin kop da kili nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egipguman bisapmon jigi morapmi paktaman yan dayigiman. Disi pakyansi nandan, yo dayigiman unun kili noman tawit. ⁵ Mibili yan do nak ji do nandaba kik anek Timoti yabekgo ji dakon nandan gadat pindat do opgut. Panjewal Amin da ji panjewalban manakwa pi agiman unun isali asak yan do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abinek gen tagisi kili niyik. Ji da nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yoman unun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanek tagisi nandan yan yosok. Nin ji dandakdosi nandaman, yan gin jiyo kisi nin nindakdosi nandan yanjo kisi niyik. ⁷ Not kabi, nin jigi ae tepmiyo panek ji da nandan gadat tebai an unun dakon geni nandanek unun da butnin panjeban

asak. ⁸ Amin Tagikon gadanejek tebai akgan yan nandaman, do nin egip egip bamisi ekwaman. ⁹ Nin ji do nandanejek Pinjokopnin da inamon kisik kisik madepsi anjek Pinjokop ya yan iyino aripmi dima asak. ¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjokop da nipban abin ji dandanejek nandan gadatji da tetgin yo nido wadan unun damnen do bisit madepsi anjek ekwaman.

Pol Tesalonaika amin kin pindat do bisit agit

¹¹ Pinjokop Datnin gat ae Amin Taginin Yesu gat da kosit yipman nimanakwan jikon opene kan tagisi yan nandaman. ¹² Amin Tagi da ji pantagap aban ji kabikon ae amin morap kisikon but dasi galak tan yomyom anpak unun madepsi paptan iren tosak do nandaman. Nin da ji do madepsi but dasi galak tan damaman unun da tilagon ani dosi nandaman. ¹³ Yan anakwa Amin Taginin Yesu Kristo da butji panjeban anakwan iyi dakon minat amin kabini morap gat apjak bisapmon ji telagisi ae gwaljigi minisi Pinjokop Datnin da inamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anpak tagisi an kimotni
(Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yan dayisat. Anpak morap Pinjokop da pindakban tagisi an unun anidosi nin da kili doligiman, ji unun ban yolek an. Mani abisok Amin Tagi Yesu da manon unun anpak sigin sanjbenjek madepsi an kimotnisi do dayin panjeban aman.

² Amin Tagi Yesu da yan mudan niban nawa gen dayigiman unun disi nandan. ³ Pinjokop da ji telagisi egek yumabi anpak mibili mibili

dima ani do nandisak. ⁴ Giptimji dakon galaktok yokwi dima yolni do kila tagisi anjek telagisi egek amin bamisi da tilagon egipni. ⁵ Galak tok yokwisi gat, ae nandak nandak yokwisi gat da ilik panjowa Pinjokop dima nandan iman amin da yumabi an unuden di abam. ⁶ Ji panjmuwukbi wili notji panjewealek yumabi anpak unuden minatni gat dima ani. Amin Tagi da anpak unuden an amin yo yokwisi anyomdisak. Nin unun dakon nawa gen tebaisi kili dayigiman. ⁷ Pinjokop da yumabi anpak mibili mibili anen do dima yan ningut. Telagisi egipnen do yan ningut. ⁸ Yando, gen on abin yipmandak amin unun amin dakon gen nan dima abin yipmandak. Unun Pinjokop, Telagi Wupni damisak, unun dakon gen nan abin yipmandak.

Anpak tagisi an kimagapno teban tosak

⁹ Panjmuwukbi notji do but dasi galak tan yomin yomin ani unun do gen di dima mandagi nandisat, nido Pinjokop da iyi unun do kili dayin dekgit. ¹⁰ Ji asi panjmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unun do but dasi galak tan yoman. Mani, unun anpak sigin sanjbenjek madepsi anakwa pap tosak dosi dayaman. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unun dogin nandanejek amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni ban yanek dima egipni. Kalip dayigiman unun da aripmon ji kisitji da pi anek unun ban egip egipji dakon kila ani. ¹² Yan anek kanjo amin da kisiron dima egipni. Anakwa panjmuwukbikon dima sanjbenbi amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abin nin panjmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdan unun ji da pakyansi nandani do nandaman. Pinjok dima nandan gadan iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yan nandanek bupmi madepsi nandan unuden di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da aeni pidagit yansi nandan gadaman. Yan agit do nin yansi nandaman, Pinjok da amin Yesu nandan gadan iminek kili kimakgwit amin unun Yesu gat timikban apdan.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayaman unun yan: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwaman amin da amin kimakbi mibil tan yominek dima kikdaman. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da pinjek yan tidanek gen teban kinda yosak. Anjakwan anelo mibiltogi da gen yanakwan Pinjok dakon kwen yosak. Anjakwan Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin da kalip pidokdan. ¹⁷ Unun bisapmon minjat aminyo kalugi sigin egipner amin nin wigino unun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdaman. Anjek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdaman. ¹⁸ Ji notji panjeban ak do gen on notji yoyin yoyin ani.

5

Nin si tagap tanjek egapno Amin Tagi apjak

¹ Not kabi, unun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandan, Amin Tagi apjak dakon gildat unun kabo noknok da kalbi but pisoni mini aban unun da tilak but pisoni mini apdisak. ³ Amin da yan yokdan, "Yaworisi ekwaman, ae yo di da nin aripmi dima

panjupbal ani." Yan yanakwa unudon gin minjat da monji panalak do but pisoni mini monji suganakwa tepmi pan unun da tilak tepmisi tasik tokdan, ae aripmi dimasi pulugan kikan.

⁴ Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwan, do unun gildat kabo noknok da yan noman tan daban dima wiripdatdan. ⁵ Ji kisisi tenjenj ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima. ⁶ Yan do, amin diwari da dipmin pak ekwan unun da tilak dima egipner. Kalugi egek nin do kila tagisi anek egipner. ⁷ Dipmin pokgon amin unun kalbi pokgon, ae pakbi teban nanek but upbal an amin unun kalbi an. ⁸ Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anek egipner. Nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban pibit kutnoknin do panen. Ae Pinjok da yokwikon ban wagil timitdisak yan nandan teban tanek jomjom aman unun da busun kutnoknin asak. ⁹ Pinjok da butjapni panen do dima manjigit. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek nin yokwikon ban timitjak do manjigit. ¹⁰ Yesu nin do anek kimakgit. Sigin egapno apjak bo kimagapno apjak unun iyi gat egipdaman gin, mibili yan do anek kimakgit. ¹¹ Yan do, ji abisok an, yan gin notji panpuluganek butni panjeban an an ani.

Pinjok da panmuwukbi panpuluganban anpak tagisi ban timitni

¹² Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anek nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji egipni do panalon an yopgut. ¹³ Pi madepsi an unun do nandanek nandaba wukwan yominek but dasi galak

taŋ yomni. Ae not kabisi gat but kalon aŋek yawori egipni.

¹⁴ Not kabi, aŋpak ani dosi nandaman unun yaŋ: kurak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima aneŋ yaŋ nandaŋ amin butni paŋteban ani, ae tapmimni mini amin paŋpulugoni. Amin kisi do but yaworon da kulabik ani do bikbik yomni.

¹⁵ Amin da yokwi aŋdaba kaŋ, tamoni do kobogi yokwi dima anyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin kisikon aŋpak tagisi anyom do pi tebaisi ani.

¹⁶ Bisapmi bisapmi kisik kisik aŋek egipni. ¹⁷ Bisit yipman deri mini aŋek egipni. ¹⁸ Yo niaŋen di noman taŋ daba kaŋ, ji Piŋkop ya yaŋ iyini, nido Piŋkop da Yesu Kristokon gadawit amin ji aŋpak yaŋ ani do nandisak.

¹⁹ Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yaŋ soŋban kaŋ dima abi kimotjak. ²⁰ Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kaŋ dima kurak taŋ imni. ²¹ Mani gen morap gat ae aŋpak morap gat kokwin tagisi ani. Aŋek yo tagisi baŋ timigek ²² yo yokwi morap paŋpekwozni.

²³ Piŋkop but yawot nimisak unun da ji paŋtagap aban egip egipji kisi parek imiŋek telagisi egipni dosi nandaman. Yaŋ aŋek wupji ae butji ae giptimji dakon kila aŋakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobi apjak. ²⁴ Piŋkop ji yaŋ dangut unun da jikon pi aban unun yo morap noman tokdaŋ, nido Piŋkop gen yosok unun dimasi yapmanjak.

²⁵ Not kabi, Piŋkop da nin paŋpulugosak do bisit ani.

²⁶ Paŋmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yaŋ dayisat, on papia

paŋmuwukbi kabi kisikon manjin yomni. ²⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandanek pi dima anek jomjom gin anek egipnen yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minjat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabin yop amin kinda noman tanek Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minjat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

*Amin Tagi don apdisak
(Kilapmi 1-2)*

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit. ² Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

*Tesalonaika amin jigi bisapmon
tebai akgan*

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanek Pin kop ya yan iyaman. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap tanek teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anan kisak. ⁴ Mibili yan do nin Pin kop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi andaman ae jigi morap pan unun do yoyinek yan yoman, "Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidanek jigi ae tepmiyo morapmi pan."

*Pin kop anpak kilegikon da nin
kokwinikdak*

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: Pin kop kokwin kilegi gin asak. Ji Pin kop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae Pin kop da ji panpuluganban kilek tanek aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ Pin kop da gen kokwin kilegisi asak, do jigi daman amin unun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pan unun pan yawot anakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yan gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi ton gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon Pin kop da yo yan akdisak. ⁸ Yesu pinjek Pin kop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgan amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ Unun amin kobogi yokwisi yan ban pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi ton unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan. ¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep iminek madepsi

anjisini do anek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da Pinjkop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Pinjkop da Tesalonaika amin panjeban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tanj damdan nin unun do nandanek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin Pinjkop da panpuluganban anpak ani do yanj damgut unun aripmi tagi ani do nandanaj. Nandanaj gadaron da pi morap ak do nandanaj, ae anpak tagisi morap ak do nandanaj unun Pinjkop da tapmim daban ani do bisit aman. ¹² Yanj anek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Pinjkopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandanaj yawok daminjawan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayikdaman. Ji mirak pakyanji yopni do tebai dayaman. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandani kan, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanek, bo ae Pinjkop gen yanj tenjanek, bo ae nin da papia kinda mandanek Amin Tagi kili abik yanj yipguman yanj amin da dayinba kan, geni dima nandanaj yomni. ³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima panjkewalni. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anek Pinjkop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun amin Tipdomon

pigisak do parekbi. ⁴ Amin da yo morap gawak yominek pinjkopnin yanj yonj unun do uwal akdisak. Unun yo morap babinj yopmanek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pinjkop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek "Nak naga Pinjkop" yanj yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipgumanj bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili injawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopmanj iminjawan tepmi dima noman tosok unun disi nandanaj. Ni bisapmon noman togij unun bisapmonsij noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pinjkop da bikbik iminjawan noman tokdisak. ⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanjan Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nanj anjaban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abinj noman tanek unun dakon tenjenj da gen teban yapyap amin obisi anjupbal akdisak. ⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanek Sunduk da tapmimon da amin panjkewal do wasok tapmimi tonj mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Panjkewal yokwisi mibili mibilikon da wagil tasik tokdanj amin banj panjkewaldisak. Unun wagil tasik tokdanj, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da puluganj kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandanaj gadani do anek Pinjkop da nandak nandakni madepsi panjupbal akdisak. ¹² Anjawan amin morap gen bami dima nandanaj gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdanj.

Pinjkop da ji yokwikon banj timit

do kili manjigít

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tañ damisak. Nin toktogísi ji do nandanek Piñkop ya yan iyineñ yañsi nandaman. Nido Piñkop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigít. Telagi Wup da ji pan̄telak aban gen bami nandan gadan̄ba un̄un kosiron da ji yokwikon ban timikgít. ¹⁴ Un̄un Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan̄ do anek Gen Bin Tagisi nin da yan̄ ten̄tenagiman̄ un̄un da ji kili yan̄ damgut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Piñkop dakon gen nin da dayin̄ ten̄tenagiman̄ bo ae papiakon da mandan̄ek dayin̄ dekgiman̄ un̄un guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Piñkop Datnin gat da nin do but dasi galak tañ nimamal. Anek nandan̄ yawok nimisak do anek toktogísi butnin pan̄teban aban tagisi toso, ae nin pan̄pulugan̄ban nandan̄ gadat anek Piñkop da yo tagisi an̄ nimjak do jomjom aman̄. ¹⁷ Un̄un da butji pan̄teban anek pan̄pulugan̄ban an̄pak tagisi morap anek gen tagisi ban̄ yoni dosi nandaman̄.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan̄ un̄un pan̄milip ani

(Kilapmi 3)

3

Piñkop da nin pan̄pulugosak do bisit ani

¹ Not kabi, nin mibi genin un̄un yan̄: Ji Piñkop da nin pan̄pulugosak do bisit ani. Anakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kin̄ ireñ tan̄akwan ji da geni do nandaba wigigít un̄uden̄ gin amin da yan̄

gin nandani. ² Ae Piñkop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban̄ timitjak. Ji disi nandan̄, amin morapmi Kristo dima nandan̄ gadan̄ iman̄. ³ Mani Amin Tagi gen yosok un̄un dimasi yapman̄dak. Un̄un da ji pan̄teban anek kilasi tagisi anakwan Yokwi Ami da jikon yo kind aripmi dima asak. ⁴ Ae Amin Tagi da pan̄tagap aban an̄pak morap ani dosi dayigiman̄ un̄un an̄ yan̄si nandaman̄. Ae don kisi yan̄ gin akdan̄ yan̄si nandaman̄. ⁵ Amin Tagi da nandak nandakji pan̄tagap aban Piñkop da amin do but dasi galak toso an̄pak gat, ae Kristo da tebaisi agek jigí pagit un̄un pakyan̄si nandaba pisosak dosi nandaman̄.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan̄ dayaman̄. Pan̄muwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tañek isalsi egek nin da gen damguman̄ dima guramikgan̄ kan̄, ji un̄un amin da dubagikon egipni. ⁷ Ji disi nandan̄, nin dakon an̄pak yol kimotni kan̄ tagisi. Ji gat egipguman̄ bisapmon, isalsi dima egipguman̄. ⁸ Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman̄. Nin si yunguman̄. Jigi dima damneñ yan̄ do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman̄. ⁹ Jikon jap dima timitneñ yan̄on da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan̄ dima agiman̄. Nido, an̄pak tagisi disi yolek ani, nin un̄un dolik do anek un̄un do yan̄ agiman̄. ¹⁰ Disi nandan̄, ji gat sigin egipguman̄ bisapmon yan̄ dayigiman̄, pi dima ak do nandisak amin, un̄un jap dima nosak.

¹¹ Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan̄ dakon gen nandaman̄. Pi kind a dima an̄. Un̄un amin diwari da egip egip nian̄ an̄ un̄un dakon geni ban̄gin yan̄ek

ekwan. ¹² Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unun amin do gen tebaisi yan yomaman, unun egip egipni panjikilek anjek iyi dakon kila ak do pi an kimotni. ¹³ Not kabi, anpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on pa-piakon mandaman unun dima gu-ramitjak kan, unun amin yan amin kinda yan kokwinikba agakwan, ji unun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak. ¹⁵ Unun uwalnin yan nandan imni yanon da dima yoman. Unun notnin yan nandan iminek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji panjawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit aman.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papi morap mandisaron gen oden ban mandisat. Unun nak dakon papi dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit aman.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Menji unun Juda minjat kinda, anakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Pinjkop gen yanj tenjenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16-20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganakwan Pol da papia on mandanj ingut.

Papia on da mibiltok yosok unun yanj: Amin diwari da minjat aminyo dakon nandan gadatni panjupbal ani yanj do Timoti kanj kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njwakjwari tawit unun yanj: On miktim dakon yo morap unun tagi dima, do minjat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae minjat yo kisi dima pani do yanjsop anj yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Pinjkop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianjen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalonj kalonj do ni anpak tagisi banj anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak (Kilapmi 1-6)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Pinjkopnin yokwikon banj

timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tanjek jomjom anek ekwamanj unun bamot da nak yabekbi pi abenj dosi nayigimal. ² Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandanj gamisat. Pinjkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kanj kimotnej

³ Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unudenj aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek minjat aminyo Pinjkop gen yoyinj dekgan amin di yoyinjdet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ⁴ Ae babikni dakon binap gen gat ae babikni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unudenj da gen emat panalon asak. Unun da Pinjkop dakon pi dima jonjkdak. Nandan gadat anek Pinjkop dakon pi aripmi tagi anenj. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tanj yominejek egipni, mibili yanj do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kanj, amin do but dasi galak tanj yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanjek gen isali banjin yanjek ekwanj. ⁷ Unun amin Pinjkop dakon gen teban yoyinjdet ak do tagisi nandan. Anek nin da bamisi yomanj yanj nandan, mani gen yonj dakon mibili dima nandanj pisanjek yonj.

⁸ Nin nandamanj, gen teban Pinjkop da ni pi nanj asak do nandagit unun asak kanj, gen teban unun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima tosoke. Unun gen teban pabinj yopmanjanj amin, ae kwen wigik anj amin unun do tosoke. Unun Pinjkop manji iminejek

yokwi an amin, ae Pinjkop gawak im do dima galak tanjek Pinjkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do tosoke. Gen teban unjun amin mer datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do tosoke. ¹⁰ Gen teban unjun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do tosoke, ae amin kabo panjisibin panji oman monji egipni do moner pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni panjeban an amin gat unjuden amin do tosoke, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unjun yapmanjek anpak yokwi diwari an amin unjun kisi do tosoke. ¹¹ Gen bamisi unjun Pinjkop da Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do namgut unjun. Pinjkop unjun tilim madepnikon egisak. Unjun anjksin kimotnensi.

Pinjkop dakon bupmini do Pol da ya yan iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim namjek nak pini unjun aripmi tagi aben yan nandanjek nak manjigit, do ya yan iyisat. ¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak an iminek manji gen yan imgum. Mani Pinjkop da bupmi nandan namgut, nido yo niban agim unjun dima nandanjek Monji do dima nandan gadan imgum. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandan yawot wagil madepsi an namgut. Anjek Yesu Kristokon sanbegim do anjek nandan gadat anpak gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak aben do nak antagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen unjun bamisi amin kisi da nandanjek nandan gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgum. ¹⁶ Mibili yan do anjek nak do bupmi nandagit. Minjat aminyo nagon yo agit unjun kanjek

yanji nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandan yawok yominek but tobil ani do bikbik madepsi yomisak. Yan nandanjek nandan gadan iminek egip egip teban abidoni, mibili yan do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Pinjkop unjun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Unjun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Unjun kalongin Pinjkop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat tan anan kikdisak. Unjun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabin yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak unjun do nandanjek gak da yo abi unjun do gayikdisat. Kombi gen unjun da gak anteban anakan anpak yokwi pabin yop do emat abi. ¹⁹ Emat unjudon Yesu nandan gadan imin kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi anjek egipbi. Amin diwari yokwi aman yan nandan mani yan kwok aba Pinjkop da panjkilek asak do dima nandan. Do nandan gadatni tap wakga da yan tipmon tidanjek tuwil kwan. ²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yan abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Unjun nandak nandak kilegi timigek bujon Pinjkop do gen yokwi dima yonjil do anjek unjun agim.

2

Pinjkop da amin morap kisi panpulugosak do bisit iyinen

¹ Yo madepsi abi do nandisat unjun yan: gak da minjat amin morap yoyinbi bisit mibili mibili anjek Pinjkop ya yan iyinek amin morap kisi panpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi

panpulugosak do bisit ani. Yan anek kanjo tayanok egek butnin yawori tanakwa Pinjok dakon galaktok morap yolek telagisi egipne. ³ Bisit yan anej kan unun tagisi. Pinjok Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da yan anej do tagisi nandisak. ⁴ Unun amin morap kisi yokwikon ban timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandaman, Pinjok kalonji dagin egisak, ae Pinjok ae minjat aminyo dakon binap amin kalonji dagin egisak, unun amin Yesu Kristo. ⁶ Kristo minjat amin morap yuman nok do egip egipni parekgit. Yan anjakwan Pinjok da bisap yipguronsi minjat amin morap yokwikon ban timit do si nandisak yanji noligit. ⁷ Pinjok da nak iyi dakon geni yan tentenok abej do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwaknwaru Kabikon kin yoyindet abo Kristo nandan gadan iminek gen bami nandani do anek pi unun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwan unun telagi kisitni panenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da minjat dakon tilimni asak

⁹ Ae gen kinda unun yan: Minjat imal pak do kan, giptimni tagi witjini unun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok ani yanon da imal yuman nogi wukwi ban dima pani. Busun dangwani dima pantilim ani, ae gol kindirinyo ban giptimji dima pantilim ani. ¹⁰ Pinjok yolek gawak imisat yan yon minjat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Minjat iyi do nandaba pinakwa gen dima yanek tayanok egek Pinjok dakon gen timit do pi ani.

¹² Nak minjat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Pinjok dakon gen do yoyindet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanek egipni. ¹³ Nido, Pinjok Adam nan mibiltok wasanek bunon Ip wasagit. ¹⁴ Ae Adam top gen do dima nandan gadagit. Minjat da top gen nandan gadanek yokwi agit. ¹⁵ Mani minjat unun monji tagi panalani. Yan anek nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yominek ae telagi egek anpak tagisi anek egipni. Unun anpak morap yipman deri mini ani kan, Pinjok da yokwikon ban timitdisak.

3

Panmuwukbi dakon kila amin anpak tagisi ban ani

¹ Gen on bamisi: amin kinda panmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kan, unun pi tagisi kinda nan abidok do nandisak. ² Kila amin unun anpak kilegisi gin anjakwan amin da gulusunni kinda dima koni, ae minjat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyindet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monerj timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anjakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikgan. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kan, Pinjok dakon panmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yan nandanek kwen wigik

aban Pinjkop da Sunduk gen pikon yipgut, yan gin gen pikon di yipban. ⁷ Amin unun panmuwukbikon dima sanbewit amin da kanba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Kanba yokwi asak kan, man yokwi panjek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi ban yolek ani

⁸ Panmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da kanba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak. ⁹ Unun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit unun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjikilik pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Minjatniyo kisi amin da kanba minjat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Unun iyi dakon kila tagisi anjek yo morap asak unun kilegisi gin asak.

¹² Panmuwukbi dakon pi amin unun minjat kaloni dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak. ¹³ Pi amin unun pi tagisi asak unun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit unun do pasoli mini yan tenjenok akdan.

Pinjkop da gen bami nomansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandaken kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Tepmi dima apben kan, ji gen on kanjek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anjek egipnen unun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi tonj dakon panmuwukbi

kabini ekwaman. Panmuwukbi unun gen bami jonikban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ Nin pakyansi nandaman, nandan gadatnin dakon mibili unun yo madepsi kinda. Unun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anroman agit. Gen bami noligit unun yan; Unun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit, ae amin da miktimi miktimi kin geni yan tenjenok awit, ae miktim amin da nandan gadan imgwit, ae unun Pinjkop da abidan Kwen Kokup awigigit.

4

Top gen da minjat amin dakon nandan nandakni panupbal akdisak

¹ Telagi Wup da yanji yosok, bisap kinda don apdisak, unun bisapmon amin diwari nandan gadatni wital kikan, nido unun wup yokwi amin pankewalgan unun dakon geni guramitdan, ae kon dakon geni yoldan. ² Jamba but amin da top gen ban minjat aminyo yoyindetdan. Unun amin anpak yokwi anjek mayagi dimasi nandan. ³ Unun amin da minjat aminyo minjat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pinjkop nandan gadan iminjek geni bami nandan amin da unun jap morap timigeek ya yan iyinjek tagi noni do wasagit. ⁴ Yo morap Pinjkop da wasagit unun tagisi gin, do Pinjkop do ya yan iyinjek timitnen kan, pindatno yokwi dima ani. ⁵ Pinjkop dakon gen gat ae bisitnin gat da unun jap morap pantelak asak.

Timoti unun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

⁶ Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi

egipdisal. Ae gen bamî nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman unun da gak tapmim madepsi gamdisak. ⁷ Mani babak dakon morap gen Pinjkopmon da dima noman tawit, do unun gat ae gen morap amin da isal yon unun gat manji yobi. Anek Pinjkop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. ⁸ Giptim antagap ak aman unun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman unun da panpulugok madepsi kinda asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman unun kisi do panpulugok akdisak. ⁹ Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandanek gadat tagi ani. ¹⁰ Nin pi madepsi aman nido Pinjkop egip egipmi ton da nin panpulugokdisak yan nandan teban tanjek jomjom anek ekwaman. Pinjkop unun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin unun banjsi timitdisak.

¹¹ Gak gen on minjat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. ¹² Yum pindagaki amin da gak monji bulagi yan gandanej dima nandaba pinban gamni. Anpak tagisi anaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. ¹³ Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pinjkop gen minjat aminyo morapmi muwutnikon manjin yobi, ae mibili yan tentenan yobi, ae Pinjkop dakon anpak do yoyin dekgi. ¹⁴ Panjmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gangut unun yipbi dima yawotjak.

¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anaki minjat amin morap da pi agakgo si madep tosoy yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanjek sigin abi kan, Pinjkop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti minjat aminyo naga dakon yawi diwat yanjsi pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae menjo do anpak nian an yomisal, minjat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, minjatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat unun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pinjkop da dabilon anpak madepsi kinda unun nandan pisoni. Unun menji kilani tagisi anek menj datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Pinjkop da anpak unjuden do tagisi nandisak.

⁵ Minjat kinda sakwabat egek panpulugokni minisi egisak kan, unun minjat Pinjkop nandan gadan iman kimagek Pinjkop da yo tagisi an imjak do nandanej jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Pinjkop da anpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda unun giptim dakon galaktok yoldak kan, minjat unun amin kimakbi yombem. ⁷ Do minjat unun yoyinbi anpak tagisi banjin anakwa amin da yanba

yokwi tok dima anjomni. ⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima panpulugosak kan, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kan, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Pinjkop dima nandan iman amin yapmanjek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, minjat oden dakon man banjin mandaki: Minjat bilak 60 yapmandak, ae eni kalonji dakon minjatni egipgut unun dakon man banjin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini tan yoman unun dakon man banjin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup njaknjawarikon da apba kilani anek panpulugagit, ae panmuwukbi dakon kandap pakbi ban sugagit, ae jigikon ekwan amin panpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak minjat unuden dakon man banjin mandaki.

¹¹ Mani minjatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido gitimni dakon galaktok yolek burikon da minjat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman. ¹² Anek yan teban tok awit unun yapmanjan, do gulusunni tan yomisak. ¹³ Ae unun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an unun dakon geni nandak do galagi nandan. Anek gen morapmi dima yogogi yon. ¹⁴ Do minjatjok sakwabat egipni unun amin panjek monji panalanek yutni kila ani do nandisat. Yan ani kan, uwal da anpakni tagisi unun kanjek gen yokwi aripmi dima yan imni. ¹⁵ Disi nandan, minjatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman dekgwit da Sunduk yolgan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak minjat kinda da yutgwan minjat diwari sakwabat ekwan kan, minjat unun da iyi kilani asak. Yan anjakwan panmuwukbi minjat aminyo diwari da kilani ak do jigi dima pani, ae sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an unun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yominek tagisi yuman noni. Mibiltoksi yomni amin unun: Pinjkop gen yan tenjenok an amin gat, ae Pinjkop gen yoyindet an amin. ¹⁸ Yanji ani, nido Pinjkop gen papia da yan yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinjikan bisapmon jap noni do gen kagan dima sopni.”

Ae kinda yan yosok:

“Pi amin yuman nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amin kinda da kila amin kinda do suj kinda ak yan yosak kan, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen unuden yanba kan, geni tagi nandaki. ²⁰ Ae kila amin kinda yokwi asak kan, panmuwukbi morap da dabilon anmilip abi, anaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kan kimotjak

²¹ Pinjkop ae Yesu Kristo ae Pinjkop dakon anelo kabi da dabilon noman yanji gayisat, gen morap on gayisat unun yol kimagek pi abi. Anek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Pinjkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di tegambam. Gak gaga do

kila tagisi anek Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulumgosak ae sot unun toktogi noman tanj gamisak unun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unun nomansi toj. Ae amin da nandan, Pinjkop da unun amin gen pikon yopmanjek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili toj, ae don noman tokdan. ²⁵ Unuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin toj. Mani, amin diwari anpakni tagisi unun noman dima toj, unun don noman tokdan.

6

Oman monji anpak tagisi banjin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madejni man madep yominek pinjini egipni. Yanj aba amin da Pinjkop dakon man ae panmuwukbi nin dakon nandan gadat do yanba yokwi tok dima ani. ² Ae oman amin kinda dakon madejni unun nandan gadat amin kinda kanj, oman amin unun “notno gin do geni tagi abinj yipben” yanj di nandaban. Dima, unun yanjsi nandisak, “Amin unun Yesu yolyol amin kinda, do pini an iminek but dasi galak tanj iben” yanj nandisak. Anjakwan nandak nandak unuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Monej dakon galagi unun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo anpak kilegi banj ani do yoyinj dekgi, anek anpak gayigim unun ani dosi yoyiki. ³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Pinjkop dakon anpak do niyinj dekdak. Amin kinda gen unun yipmanjek minjat aminyo

gen njwaknjwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nanj dima yoyinjdetjak kanj, ⁴ yanj nandanen, unun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabinj yop do pi asak. Yanj anek yo yanj panjalon asak: tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but giman nandanjek nandaba yokwi tok. ⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat anekwan. Amin anpak unuden an unun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandan. Unun Pinjkop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yanj nandan.

⁶ Mani, amin kinda Pinjkop yolek yo kabini do nandaban aripmi tanj naman yanj nandisak kanj, unun amin yo bamisi timikdak. ⁷ Nin nandan, mej da panjalarban miktimon altagiman bisapmon yo kinda dima abidanjek apguman. Ae miktin yipman detnen bisapmon yo di dima timigek kikkdaman. ⁸ Yanjdo, jap imalyonin di tanj nimni kanj, “unun aripninon” yanj yonen. ⁹ Mani, monej morapmi timit do nandan amin, kilap da paron yokwalganj da arip, panjekwal da altaj yominek timitdisak. Unun nandan kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anek unun da obisi panjintok akdisak. Yanj anek wagilsi tasik tanj mudokdan. ¹⁰ Monej do galagi nandak nandak unun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monej do galak tawit, unun da ilikban nandan gadatni yipmanj dekgwit anek jigi morapmi panjek bupmisi nandan.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Pinjkop dakon amin egisal, do anpak yokwi unuden

morap yopman degek pasal kiki. Pi tebai anek yo oden ban timikgi: anpak kilegi, ae Pinjkop dakon anpak, ae nandan gadat, ae amin do but dasi galak tar yomyom anpak, ae tebaisi agek jiggi imet imet anpak, ae amin do yo yawori an yomyom anpak. ¹² Kristo nandan gadan imisak amin unun napbi gwapbokon kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi unudon tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebai agek nandan gadatgo amin morapmi da dabilon yan tenjenagil bisapmon, Pinjkop da egip egip abidoki do kili yan gangut. ¹³ Pinjkop yo morap kisi do egip egip yomisak unun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen bami yagit unun da dabilon nak tebaisi yan gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil unun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok an gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigi Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak bisapmon wugisak. ¹⁵ Unun Pinjkop da bisap yipgut unudon altokdisak. Pinjkop unun ankisij kimotnejsi. Unun kalon dagin yo morap kila asak. Unun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Unun kalon dagin dima kimokdok, unun tenjeni madepmon egisak, ae nin unun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni unun bisap dagok dagogi mini tar imdisak teban. Unun asi.

Yoni morapmi amin Pinjkop nandan gadan iminjek minjat aminyo diwari panpulugoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwan yoyinbi iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni

tepmi bisal kigi do nandan gadat dima ani. Unun Pinjkop dosi nandan gadan imni. Unun Pinjkop da nin da kisik kisik anen do yo tagisi morapmi nimisak. ¹⁸ Yoyinbi anpak tagisi morapmi anek yo do wadak wadak an amin do yo morapmi yomni. Yonin bami unun amin do yo tagisi an yomyom anpak unun yan nandani. ¹⁹ Yan ani kan, iyi don panpulugoni dakon yoni morapmi panmuwutdan, ae unun yoni morapmi tebai tokdan. Anek egip egip bamisi abidokdan.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Pinjkop da pi unun gangut unun kila tagisi an kimokgi. Gen mibili mibili Pinjkop dakon galaktok dima yolyoli yon amin, unun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin ton yan nandanek Pinjkop dakon gen bami anupbal anek gen yon amin, unun da dubagikon egipbi. ²¹ Amin diwari unuden nandak nandak yolek nandan gadatni kili yipman dekgwit.

Pinjkop dakon nandan yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papi 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papi on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tenjenok pi dima yipmandetjak do mandagit. Ae Pinokop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pinokop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun tonj amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yomanej jigimibilibi unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pinokop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinokop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ² Timoti monji gimano nak on papi gak do mandan gamisat. Pinokop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dima panen

³ Babikno Pinokop da dabilon gulusunni mini yanji nandanek Pinokop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pinokop ya yan iyisat. ⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyo kisi yan gin Kristo nandan gadan imin kimokdol yanji nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek, ⁶ nandak nandakgo abo pisanban Pinokop da but galak do wup dakon yo unun gangut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim bisapmon Pinokop da but galak do tapmim gangut unun do yosot. ⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol anen do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yomaman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmangaman.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yan tenjenok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayaktok dima pabi. Pinokop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tenjenok pikon nak gat kisi jigimipanden. ⁹ Pinokop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kindagiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tanakwan, Yesu

Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yawotni ban timit timit aminin noman kili altan tenjenganban Pinjkop dakon nandan yawotni kisi noman altan tenjengagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasilgit, anek Gen Bin Tagisi da pantagap aban minjat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹ Pinjkop da nak unjun Gen Bin Tagisi dakon yan tenjenok anek yabekbi pi anek yoyindet pi aben do manjigit.

¹² Mibili yan do jigi unjun guramikdat. Mani unjun do mayagi dima pasat, nido amin unjun nandan gadan imisat unjun kili nandan imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unjun kilani tagisi anjakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yan si nandan kimokdot.

¹³ Gen tagisi gangum unjun tebaisi abidanek minjat aminyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadanek nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi. ¹⁴ Pinjkop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unjun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unjun da gak pi unjun do tagi anpulugosak.

¹⁵ Gak nandisal, Asia provinskon amin morap nak kili nepman dekwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

¹⁶ Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unjun do mayagi dima pagit. ¹⁷ Unjun Rom abinek nak nandak do pi madepsi anek wisigit anek don nak nandagit. ¹⁸ Ae kokup pap Epesaskan unjun da nak madepsi anpulugagit unjun gaga pakyan si nandisal. Gen

kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

¹ Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anjakan tebaisi akgi. ² Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tenjenganabo nandagil, unjun Pinjkop gen tebai abidon amin do yobi. Anjaki unjun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. ³ Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unjun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panen. ⁴ Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unjun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak. ⁵ Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban tanjek tomni abidon, unjun dima abidosak. ⁶ Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unjun da amin diwari mibiltan yominek pigaga jap pasak. ⁷ Geno on yosot unjun do nandaki, anjaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unjun dakon mibili nandabi pisokdisak.

⁸ Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unjun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unjun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tenjenosot. ⁹ Gen Bin Tagisi unjun yan tenjenganabo mibili unjun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandapyono nap teban ban panteban abi. Mani Pinjkop dakon geni unjun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. ¹⁰ Yan do, nak Pinjkop dakon minjat aminyo iyi do

manjigít pañpulugoken do butno anjeban anjek unjun jigí morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon banj timitjak do nandisat, ae unjun gat kisi toktogísi tilimnikon egí wigini do nandisat.

¹¹ Gen on unjun bamisi:

Nin unjun gat kisi kalonji kimakgimanj kan,
ninin unjun gat kalonji egipdamanj.

¹² Nin tebai agek jigí morap unjun guramitnerj kan,
ninin unjun gat kisi kila amin madep egipdamanj.
Nin manji imnerj kan,
unjun yo kisi manji nimdisak.

¹³ Nin yanj teban tok genin yapnerj kan,
unjun geni guramitdisak gin,
nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pinjkop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

¹⁴ Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo pañpuluganji gen unjun do nandaní. Unjun gen emat anjek gen dakon mibili do notni pabinj yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unjuden da amin kinda aripmi dima anjapulugogi. Unjun da amin mirak panjek nandanj unjun dakon butni pañupbal asak. ¹⁵ Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anjaki Pinjkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yanj anjek mayaktok dima pakdisal, ae Pinjkop dakon gen bami kilegisi yoyinjdetdisal. ¹⁶ Pinjkop dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unjuden da amin ilik pañpañ Pinjkop dakon kosit da dubagikonsi sigin pañkikdanj. ¹⁷ Gen unjuden unjun wuda yokwisi amin pañupbal an unjun yombem, madepsi akdisak. Gen unjuden yonj amin bamot unjun Imenius gat ae Piletus gat.

¹⁸ Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipmanj dekgimal. Unjun yanj yomal, “Minjat amin morapyo kimoron da pidokdanj dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nanj minjat aminyo diwari dakon nandanj gadat pañupbal amal. ¹⁹ Mani Pinjkop da pañmuwukbi madepni wasok do anjek gwak teban kili magit da gwak unjun tebaisi akdak. Ae unjun gwagon gen yanj mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon minjat amini nandanj yomisak,”

ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yanj yonj amin unjun anjak yokwi unjun manji yominj kimotni.”

²⁰ Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili tonj. Diwari gol ae silwa banj wasanji, ae diwari kindap banj wasanji, ae diwari miktim banj wasanji. Unjun kabikon diwari pi tagisi ak do tonj, ae diwari pi isali mibili mibili ak do tonj.

²¹ Amin kinda egip egipnikon anjak yokwi wiririk mudanjek Pinjkop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unjun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok unjun yombem. Unjun Pinjkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anjapulugosak. Unjun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

²² Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman tonj unjun yopmanjek pasal kini. Anjek anjak kilegi gat, ae nandanj gadat gat, ae amin do but dasi galak tanj yomyom gat, ae but yawot anjak gat unjun timit do pi tebaisi abi. Anjek amin Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit anj amin gat on anjak tagisi morap anjek egipni.

²³ Gak nandanj kokwini tagi dima

amin dakon gen gulusunni do mirak dima yopbi. Gaga nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo panalon asak. ²⁴ Amin Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak. ²⁵ Unun pi yaworisi anek geni pabin yopmangan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pin kop da panpuluganban but tobil anek gen bami do nandan pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwan kikan.

3

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

¹ Mani yan si nandaki, mibi bisapmon jigi morapmi yokwisi da noman tokdan. ² Amin da iyi dogin galak taje monen timit do galagi madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep anakwa kwen wigik akdan. Ae butjap ukwayityo anek amin diwari yobipdan. Men datyo dakon gen pabin yopdan, ae minat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan dima yoyikdan. Pin kop dakon anpak manji yomdan. ³ Amin do but dasi galak tan yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yanba yokwi tok anek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, anek amin dapman panupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an yomdan. ⁴ Iyi dakon notni yokwi an yomdan, anek nandak nandak gulusun morapni tepmisi yoldan. Unun iyi do amin madep

yan nandakdan. On mihtim dakon anpak kisi kisi toj mibili mibili unun do galagisi nandane Pin kop do but dasi dima galaktokdan. ⁵ Pin kop dakon anpak ak do gip dagin akdan. Anek Pin kop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin pan kiligek yutnikon wige minat pangalak anek unun dakon galak tok yolni do pi an. Minat unun yokwi morapmi awit dakon jigi madepsi panek ekwan. Ae but sulugik anek yokwi mibili mibili an. ⁷ Minat unun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bami aripmi dima nandan pisoni. ⁸ Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an ingumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nan uwal an iman. Unun nandak nandakni wagisi upbal tawit, ae Pin kop dimasi nandan gadan iman. ⁹ Mani pini unun madepsi dima iren tokdisak. Unun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon nugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba nugigisi akdan.

Timoti Pin kop gen tebaisi abidosak

¹⁰ Mani gak ni gen ban yoyindetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat unun nandisal. Nak Pin kop do tebaisi nandan gadane bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anek pi asat, ae amin do but dasi galak tan yomek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat. ¹¹ Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgin unun gak nandisal. Mani Amin Tagi da unun jigi morapmon nak

anpuluganjakwan tagisi egipgum.
 12 Asisi, amin morap Yesu Kristo
 gat gadañek Pinjkop dakon anpak
 ak do nandan, unun aba amin da
 yo yokwi an yomdan. 13 Mani
 amin yokwi gat ae top amin gat
 da anpak yokwi sigin anjakra wagil
 yokwisi akdisak. Unun minjat
 aminyo panjewardan, anjakra unun
 yo kisi da tamoni do panjewardan.

14 Mani gak gen unun abidagil
 da tebaisi nandan gadasal, unun
 gen tebaisi abidoki, nido gayin
 dekgiman amin gaga nandan
 nimisal. 15 Gak monijisok egipgul
 bisapmon Pinjkop dakon gen telagi
 papianton ton nandak nandak
 unudon wasanjek pagil. Papia
 unun da nandak nandak kilegi tagi
 gamjak. Nandak nandak kilegi
 unun yan: Yesu Kristo nandan
 gadañ iminjaki Pinjkop da gak
 yokwikon nan abidosak. 16 Pinjkop
 da papiakon gen morap ton unun
 Telagi Wup da iyi amin panjagap
 aban mandawit. Gen unun da
 gen bami do niyindetak, ae minjat
 aminyo nandak nandak yokwini
 panmilih asak, ae kosit agipni
 panmilih asak, ae anpak kilegi
 do niyindetak. 17 Gen unun da
 panpuluganban Pinjkop dakon minjat
 aminyo nin anpak tagisi morap
 timikgiman, ae unun da panjagap
 aban pi tagisi morap mibili mibili
 ak do tagap toman.

4

*Timoti unun Pinjkop gen yan
 tentenjak pi ankimotjak*

1 Yesu Kristo da don altanjek kila
 amin madep egek minjat aminyo
 morap kalugi ekwan gat ae amin
 kili kimakgwit gat kisi dakon
 anpakni kokwin akdisak. Yanji
 akdisak, do nak Pinjkop ae Yesu
 Kristo da dabilon gak do gen
 tebaisi yan gayisat: 2 Gak geni yan

tentenjak do pi tebaisi abi. Amin
 gen nandak do tagap tok an bo
 ae tagap ton dima an, gak bisapmi
 bisapmi Kristo dakon yan tentenjak
 dakon pi an kimokgi. Gak buri
 pidoni dakon gen ban madepsi
 yoyiki, ae but tobil anek Pinjkop
 dakon anpak yolni do panjagap
 abi. Gak bisapmi bisapmi minjat
 aminyo dakon but panjeban anek
 yaworikon da Pinjkop da anpak si
 galak tosok unun do tagisi yoyin
 dekgi. 3 Nido, don amin gen kilegi
 sanjenek nandak do dima galak
 tokdan. Unun da iyi ni gen ban
 nandak do galakton unun dakon
 yoyindetni iyi timitdan. 4 Unun
 gen bami manji iminjek babikni
 dakon binap gen do mirak yopdan.
 5 Mani gak gaga bisapmi bisapmi
 nandak nandakgo si pisanjawan
 egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi.
 Ae Gen Bin Tagisi minjat aminyokon
 yan tentenjak dakon pi abi. Minjat
 aminyo panpulugoki dakon pi
 Pinjkop da gamgut, pi unun an
 kimokgi.

Pol kilisok unun kimotdisak

6 Gak yanji abi, nido nak kilisok
 unun kimotdisak. Anjapbo yawino
 da Pinjkop do wain paret an iman
 unuden tagaldisak. Kiken dakon
 bisap kili kwan tosok. 7 Nak
 egip egip dakon napbi gwapbo
 tagisikon timtim yanjek kigim,
 anek abisok tilagon kili abin alat.
 Nak Pinjkop do nandan gadatno
 tebaisi abidagim. 8 Amin da napbi
 gwapbokon teban tanjek tomni
 timikgan unun kili tagap tak da nak
 do jomanjek tosok. Tomni unun
 yan: Amin Tagi da amin kilegi yan
 nayikdisak. Amin Tagi da anpak
 kilegi yolek amin dakon anpakni
 kokwin anek minjat aminyo gen
 pikon yopjak bisap madepmon
 tomni unun namdisak. Ae nak
 kalon dogin dima namdisak, amin

morap Yesu noman altanban kok do but kindap an unun do kisi yomdisak.

Timoti unun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit nianon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ Nido, Demas kili nepman dekgit. Unun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unun Galesia provinskon kinakwan Taitus unun Dalmesia miktimon kigit. ¹¹ Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidanbi gak gat kisi opjil, nido unun da nak pikon anpulugosak amin tagisi. ¹² Tikikus unun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unudon Kapus da yutnon yipgum unun si abidanek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip ban wasanbi unun banji timikgi.

¹⁴ Aleksanda, unun ain ban yo wasok amin, unun da nak do yo yokwisi agit. Unun anpak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don an imdisak. ¹⁵ Gakyo kisi unun amin do kan kimokgi. Unun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpuluganban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepman dekgwit. Pin kop da unun gulusunni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat. ¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ilenonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Nwaktjwari Kabi morap kisi da nandawit. Anapbo Pin kop da nak laion da gen kagakon nan abidagit. ¹⁸ Amin Tagi da nak anpak yokwi morap an namdan unudon nan abidokdisak.

Anek anpuluganban tagisi egapbo anan Pin kop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosoq unudon ankidisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani nan anan kikedisak. Unun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki. ²⁰ Erastas unun kokup pap Korinon sigin egisak. Anakwan Tropimus unun sot agit, do kokup pap Miletus unudon yipman dekgim da egisak. ²¹ Gak kosit nianon da tepmisi opbi dakon pini ankimokgi. Jomjom anegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae panmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayan. ²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandan yawotni da gagon tosak do bisit asat.

Pol da Taitus do Papia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kindā dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpulanganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miiktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kindā panmuwukbi dakon kila amin dagok do kaŋ, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da miŋat aminyo iyikon iyikon nianŋon da yoyinŋet asak unun do iyigit. Miŋat amin pelanŋ, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyinŋet nianŋsi asak unun do mandagit.

Gen mibi do yaŋ mandagit. Taitus da miŋat aminyo yoyinŋ degek but kalonŋsi egek notni do anpak tagisi an yomiŋ yomiŋ anjek gen emat dima anjek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandanŋ gadatni panŋteban anjek panmuwukbi Krit miiktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Pinŋkop dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak miŋat aminyo Pinŋkop da iyi do manjigit unun dakon nandanŋ gadatni panŋteban abeŋ do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandanŋ pisanjek Pinŋkop dakon anpak yolek ani yaŋ do nak yabekgit. ² Do panpulugoko nandanŋ gadat tebaisi anjek, Pinŋkop da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pinŋkop da yo kindā dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban

unun nim do kili yaŋ teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yaŋ tenŋenoni do panŋnoman agit. Yaŋ aban geni noman altaŋ tenŋenagit. Pinŋkop, yokwikon baŋ timit timit aminin, unun da nak Pinŋkop gen yaŋ tenŋenok pi on abeŋ dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papia on gak do mandanŋ gamisat. Gak monjinosi, nandanŋ gadakgo nin morap gat arip. Pinŋkop Dat gat ae Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandanŋ yawok gaminjek anpulanganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi baŋ manjisak

⁵ Gak pi morap anŋdiwarikgiman unun panwasip abi yaŋ do anjek Krit miiktimon gegum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶ Gak miŋat aminyo da dabilon gulusunni mini amin baŋ manjiki. Unun miŋat kalonŋ dakon eni egipjak. Ae unun amin dakon monji gwayoni Kristo nandanŋ gadanŋ imni, ae Pinŋkop da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anjek meŋ datyo dakon gen pabiŋ yop anpak yolek dima ani. ⁷ Panmuwukbi dakon kila amin unun Pinŋkop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusunni kindā dima koni. Unun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Unun pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae monen morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anjek anpak kalipmi pabiŋ yopmandak.

⁹ Uñun gen bamisi iyin dekgwit unun tebaisi abidosak. Añek miñat aminyo gen bami yoyin degek butni panjeban asak. Ae gen bami pabinj yopmanjan amin gen tebaisi yoyinjakwan gulusunni pindatni.

Miktim tim Krit unudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panjupbal an

¹⁰ Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Uñun gen isali morapmi yanjek amin dakon nandak nandak panjkewaljan. Uñun kabikon, morapmi unun Juda amin, unun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ Uñun amin miñat aminyo dakon monenji timit do nandanek yoyindet gulusun añek miñat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat panjupbal an. Do gen unuden dima yoni do yanjop an yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yan jagit, “Krit amin morap unun top yogok amin. Uñun amin yokwisi jon kilap yombem. Uñun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan.” ¹³ Gen unun bami. Do gak anpakni panmilip añek Pinjkop nandan gadan imin kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ Yan anjaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanbejek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Miñat aminyo burikon yoni mini unun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Pinjkop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin unun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Pinjkop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ Gen kaganikon da yan yon, “Pinjkop nandan imisat”, mani anpakni da yan nolinban koman,

Pinjkop manji iminjek ekwan. Pinjkop da dimasi galak tan yomisak. Uñun gen pabinj yop aminsi, ae anpak tagisi kinda aripmi dima ani.

2

Amin pelan anpak Pinjkop da si galak tosok ban ani

¹ Mani, gak miñat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyin dekgi. ² Amin pelan pakbi teban nanjek but upbal dima ani do yoyiki. Uñun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi añek anpak tagisi banjin ani. Uñun nandan gadat tebaisi añek, amin do but dasi galak tan yominjek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyin dekgi.

³ Ae miñat pelan yo kisi yoyinbi Pinjkop da anpak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyinbi amin diwari anpak tagisi do yoyindetni. ⁴ Miñat pelan da miñat gimonji da eni gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyindetni. ⁵ Ae yoyin dekba miñat gimonji nandan kokwin tagisi añek anpak tagisi banjin añek Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egipni. Añek yutni kila tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anjomni, ae eni dakon pinjini egipni. Anpak unun ani kan, amin da Pinjkop gen do yanba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimonji da yolek ani unun ban asak

⁶ Unuden gin, gak wili gimonji panjeban abi ununyo kisi nandan kokwin tagisi añek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi banjin abi, anjaki amin da anpakgo kanjek yolni.

Minjat aminyokon yoyinjet pi aki bisapmon gen kilegisi yanjaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yan gandani. ⁸ Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusun kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ Gak oman amin yoyinbi madepni dakon pinbini egek pi tagisi madepni da galak tosak unun ban ani. Anek madepni da gen yoyinba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unun anakwa pindakban gwaljigi minisi ani. Yan aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yan tenjenoma unun do galak toni. Unun gen unun Pinjokop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Pinjokop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anen

¹¹ Nin nandaman, Pinjokop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak. ¹² Nandan yawotni unun da anpak yan anen do nolisak. Pinjokop da pindakban anpak injani an unun dima anen do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopnen do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Pinjokop yolnen do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban tanek kisik kisik bisap madep do jomjom anen. Unun bisapmon Yesu Kristo Pinjokopin Wikwisi ae Yokwikon

Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kisiron ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi anen do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi anen do parekgit.

¹⁵ Gak gen on minjat aminyo yoyindekge. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panthagap abi, ae gen pabin yopmanjan amin unun anpakni panmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

3

Pinjokop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi anen

¹ Gak minjat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon pinbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyinbi amin kinda do gen giren kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek minjat amin morap kabikon iyi do nandaba pinakwa anpak tagisi ban anjomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabin yop agiman. Sunduk da nin panjiklikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal anningwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Pinjokop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galak tan nimgut, anek golgoli nandanek nin do anpak

tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tetenagit bisapmon, ⁵ nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agiman do anek nin yokwikon ban dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon ban timikgit. Nin suganban monji nakan kalugi yombem anapno Telagi Wup da egip egip kalugi ningut. ⁶ Yesu Kristo Yokwikon Ban Timit Timit Aminin pi agit unun do anek Pinokop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan yawok niminek panpuluganban Pinokop da dabilon amin kilegisi agiman. Anpak unun anek egip egip teban abidonej do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman. ⁸ Gen morap gayisat unun bamisi.

Nak gen unun do madepsi yan tetenoki do nandisat, anaki minjat aminyo Pinokop nandan gadan iman unun da anpak tagisi ak do pi madepsi ani. Anpak unuden unun yo bamisi, ae unun da amin morapmi tagi panpulugogi. ⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yon, ae gen emat an amin, ae babikni dakon man dogin yanekwan, ae Moses dakon gen tebanon gen ton unun dakon mibili do gen emat an amin dakon geni gulusun do mirak dima yopbi. Gen unuden da nin aripmi dimasi panpulugoni.

¹⁰ Amin kinda panmuwukbi tuwil do anpak di aban kan, nandak nandakni anmilip ak do mama gen di iyiki. Kosit kalon bo kosit bamot gengo dima nandaban kan, manji iminek wagil yipman dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, unuden amin kosit kilegi kili yipman dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yan mudan ibi.

Taitus kinj Pol kosak

¹² Nak da Ateamas bo Tikikus kinda gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat. ¹³ Gak Senas unun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do panpulugoki. Anaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil. ¹⁴ Minjat aminin da pi tagisi anek yo do wadak wadak an amin panpulugoni dakon nandak nandak timitni. Panmuwukbi isal egek Pinokop dakon anpak dima yolni kan, unun tagi dima.

¹⁵ Minjat amin morap nak gat ekwaman unun da gak do gildat tagi yan yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin tagi minjat aminyo Yesu Kristo nandan gadan iminek nin do but dasi galak tan niman unun yoyiki.

Pinokop dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papia Mandagit

But piso gen

Pilimon unun man bini ton amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipman degek pasal kin kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol anjalon anek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kin kosak. Mani on papia mandan Onesimus do iban madepnikon ankgit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kan, madepni da tagi anakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobil ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ² Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Akipus Yesu do anek yokwi pabij yop do nin gat kalonji emat aman ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak. ³ Nit Pinjop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandan yawot an daminek butji panjawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanek Pinjopno ya yan iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yan nayan, gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminj kimokdol, ae Pinjop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yominj kimokdol. ⁶ Pinjop da gak anpuluganban yipman deri mini minjat aminyokon Yesu do nandan gadat asal unun yan tenjenok abi do Pinjop bisit iyisat. Yan anaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyanji nandaki. ⁷ Not, gak Pinjop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan yominj kimagek butni panjeban asal. Yan anaki unun da kisik kisik madepsi naminjakan butno yaworisi tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yanon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai tagi gayiken. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayiken. Amin do but dasi galak tan yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayiken. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yan tenjenok asat, ae Kristo dakon pi unun do anek dam tebanon egisat. ¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi an ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandan gadan injak do anpulugagim. Do unun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobil obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yan tenjenok dakon pi do anek dam

teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kan, nak unun do tagisi nandaken.
¹⁴ Mani gak dakon yan dagok dima kanek yo kinda dima aben. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisal kan unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayiken.
¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepman dekgit. Mani yo unun noman tan ingut, unun gak da yokwikon nan ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tan ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tan imin kimotdisal. Oman monji pini aban kan galaktokdisal, ae Kristo do anek gak da kanbi notgosi anakwan but dasi galak tan imin kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonisi ekwamak yan kosol kan, nak opbo but dasi nian abidanbim, Onesimus do yan gin abi. ¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon goman di agit kan, mani kulabik anek unun gomanon nak dakon man mandaki. ¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia on mandisat. Nak da naga goman unun sopben. Mani nandaki! Nak da gen bami gayiko nandan gadat agil, do gak nagon gomango ton. Goman unun gaga dakon egip egipgo. Mani unun do dima yoken.
²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun anpak anek nak dakon but anteban abi.

²¹ Papia on mandanek yan si nandisat, gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak nandisat, Onesimus do anpak akdisal, unun da anpak abi do gayisat unun

yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Pin kop da ji dakon bisit nandakdisak, anek nak nepban jikon tobil apdisat yan si nandan gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak da pokgen do an noman abi.

Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni tagi yipman iman

²³ Epapras da gildat tagi yan gayisak. Unun kisi Yesu Kristo do anek dam tebanon ekwamak.
²⁴ Nak dakon pi isalno, unun Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk ununyo kisi da gildat tagi yan gayan.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namın da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjkop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyanısi nandisak amin kinda da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do panpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni panıteban anek Pinjkop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjkop dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjkop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagit, yan anek unun kosiron da minat aminyo dakon panpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjkop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjkop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bamı don asak unun dakon tilak ban awit.

1:2: Jn 1.3 1:3: Jn 14.9; Kol 1.20; Ibr 8.1 2.7; Ya 13.33

On papia da minat aminyo dakon nandan gadat panıteban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyanısi sıntan kanek anpakni yolek jigi tepmiyo pabin yopni do yosok.

Pinjkop dakon Monji da gen niyisak

(Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pinjkop dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pinjkop da kombi amini panıtagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyınban babıknın da nandawit. ² Mani abısok mibi bisap ekwamanon Pinjkop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktım gat ae kundukon yo morap ton gat wasan yopgut. ³ Monji da Pinjkop dakon tilim gilgwani gat tenıtenosok. Iyi unun Pinjkop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktım gat ae kundu gat jonıkbın tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan panımilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pinjkop Kıla Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yıkgıt.

Pinjkop Monji da anelo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man imgut unun wukwisi, unun da anelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anelo dakon wukwisini egisak. ⁵ Unun yanısi nandaman, nido Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abısok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yan iyigit:

1:4: Pil 2.9 1:5: 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pinjkop da anjelo kinda do gen yan dimasi iyigit. ⁶ Ae Pinjkop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pinjkop dakon anjelo kisi morap da gawak iminj kimotni.”

⁷ Pinjkop da anjelo do gen kinda yan yagit:

“Unun da anjeloni aban mirim dagonj.

Unun da oman amini aban milenjasip dagonj.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pinjkop, gak kila amin madep tok-tok teban egi ananj kikdisal.

Gak da anjak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anjak kilegi do galak tanjek anjak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pinjkopgo da man madep gaminek bit nelak sonj gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapmanj mudosok.”

¹⁰ Pinjkop da Monji aeni yan iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanjakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi toso.

Ae kundukon yo morap tonj unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Unun imal giranji da yan pasildamal.

¹² Unun gak da yalinj yitnanj yan gironjtdisal.

Gak da amin da imal kulabik anj, unudenj kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini.”

¹³ Kalip Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo pinjbiggo egipni.”

Mani ni bisapmon anjelo kinda do Pinjkop da gen unuden kinda yagit? Dimasi! ¹⁴ Anjelo unun oman amin gin. Unun wup, Pinjkop da minjat aminyo yokwikon banj timitdisak unun panpulugoni do yabekdak.

2

Pinjkop da nin yokwikon banj timikgit unun yo madepsi

¹ Pinjkop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagimanj unun nandak nandakninon da tebai abidanek guramik kimotnej. Gen unun guramit do alek tanek di diwalik pikwam. ² Kalip babiknin Pinjkop da gen yoyik do anjelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unun iragek abinj yipgwit, unun anjak yokwi awit unun da aripmon tomni yokwisi timikgwit. ³ Pinjkop da nin yokwikon banj timit do pi agit unun yo madepsi, do nin Pinjkop da pi agit unun do nandano yo isali asak kanj, kosit nianjon da yokwi dakon kobogi yapnen? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon banj timit do yan tenjenagit. Anjakwan geni nandawit amin da yan niyiwit, “Gen unun bamisi gin.” ⁴ Ae Pinjkop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi tonj mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unun agit da Monji dakon gen unun bamisi yan nolinban komanj.

Yokwikon Banj Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unun anelo da kila ani do Pinjop da dima yan mudan yomgut. ⁶ Pinjop da papiakon timi kindakon amin kinda da yan yagit: “Pinjop, amin unun nianjen ban unun do nandak nandak anjegisal?”

Amin unun yo isali.

Gak nido kilani anjegisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anelo dakon pinjini egipgwit.

Gak da amin panenagak tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon pinji egipni do yan mudan ningul.”

Unun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosok, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima an, yo diwari dakon kilani ban gin an. ⁹ Mani nin Yesu koman. Pinjop da bisap pisipmisok yipban anelo dakon pinjini egipgut. Mani Pinjop da nandan yawotni do anek Yesu yabekban minjat amin morap dakon tamo abidanek tepmi madepsi panek kimakgit, do Pinjop da anenagak tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Pinjop unun yo morap dakon ami, ae unun da yo morap wasagit. Unun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anek tepmi unun pagit do anek unun da minjat aminyo dakon yokwikon ban timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjop da yan aban kilek tagit.

¹¹ Yesu gat, ae minjat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat unun Datni kaloni kinda gin. Yan do anek “not” yan yoyik

do mayagi dima nandisak. ¹² Unun yan yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yan tenjenoken.

Pinjop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unun da binapmon yan anjisiken.”

¹³ Ae yan yagit:

“Egip egipno Pinjopmon tosok yanji nandaken.”

Ae kinda gat yan yagit:

“Koki, nak Pinjop da monji gwayoni namgut nak unun gat oni ekwaman.”

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

¹⁴ Pinjop dakon monji gwayoni unun giptim ae yawiniyo ton, unun aminsi gin, do Yesu unun kisi amin dagagit. Anek minjat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tan imisak amin Sunduk, unun anupbal ak do anek kimakgit. ¹⁵ Minjat aminyo kimot do pasolgon, anek miktimon ekwan bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yan ekwan. Mani Yesu unun dam teban yipman detni do anek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anelo panpulugok do anek pi unun dima agit. Unun Abraham dakon babikni panpulugok do anek pi unun agit. ¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi an kimokdok, ae bupmini madepsi. ¹⁸ Panjilit noman tan iba iyi tepmi pagit, do minjat aminyo panjilit noman tan yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapman dak

(Kilapmi 3.1-4.13)

3

¹ Yan̄do, telagi not kabi, Piŋkop Kwen Kokup egisak un̄un da jiyo kisi yan̄ damisak. Ji Yesu do pakyaŋsi nandani. Un̄un Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandan̄ gadan̄ imiŋek mani do yan̄ ten̄ten̄ok aman̄ amin̄ un̄un.

² Piŋkop da pi un̄un iban kalip Moses da miŋat aminyo Piŋkop dakon yut madep da yan̄ agakwa pini tagisi an̄ek miŋat aminyoni paŋpulgagit, un̄uden̄ gin Yesu yo kisi Piŋkop dakon pi tagisi agit.

³ Mani, nandan̄, yut awaldak amin̄ dakon man da yut dakon man yapman̄dak. Do Piŋkop da Yesu do man madep imgut un̄un da Moses dakon man madep yapman̄dak. ⁴ Yut morap kalon̄ kalon̄ amin̄ da awalgwit, mani Piŋkop da yo morap wasagit. ⁵ Moses un̄un Piŋkop dakon oman amini egipgut, egek Piŋkop dakon gen guramik kimagek Piŋkop da yutnon pi agit. Un̄un Piŋkop da yo don yan̄ ten̄ten̄osak un̄un dakon yan̄ ten̄ten̄ok amin̄ egipgut. ⁶ Mani Kristo Piŋkop dakon Monji da miŋat aminyo Piŋkop dakon yut ekwan̄ un̄un kilani asak dakon pi tar̄ imisak. An̄ek Piŋkop dakon gen guramik kimagek pi un̄un asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandan̄ gadat tebaisi an̄ek Amin̄ Tagi da yo tagisi an̄ nimdisak un̄un do jomjom anen̄ kan̄, ninyo kisi Piŋkop dakon yutni ekwaman̄.

Gen pabiŋ yopman̄gan̄ amin̄ yik yawot dima akdan̄

⁷ Yan̄ do an̄ek Telagi Wup da yan̄ yosok:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandan̄ dani kan̄,

⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin̄ yipgwit, un̄uden̄ ji but teban̄ dima ani.

⁹ Un̄un miŋtim amin̄ dima ekwan̄ timon nak an̄kewalgwit.

An̄ek bilak 40 da aripmon pi tapmimi ton̄ agim un̄un kawit.

¹⁰ Yan̄ aba un̄un miŋat aminyo do butjapsi nandan̄ek yan̄ yagim,

‘Butnikon da nak dima nolgan̄. Bisapmi bisapmi kosit yipman̄ yomgum un̄un si yapman̄gan̄.’

¹¹ Do butjap nandan̄ek yan̄ teban̄ tok an̄ek yan̄ yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan̄ dimasi pigini.’”

¹² Not kabi, ji kan̄ kimotni. Not kindi ji da binapmon nandan̄ nandan̄ yokwi di nandan̄ek nandan̄ gadatni yipman̄ degek Piŋkop egip egipmi ton̄ manji di iban.

¹³ Bisap mini abisok gin ekwaman̄, do gildari gildari ji kalon̄ kalon̄ paŋmuwukbi diwari do gen tagisi ban̄ yoyini, an̄ek buri paŋteban̄ ani. An̄pak yokwi da jikon kindi an̄kewalban̄ but teban̄ di aban̄.

¹⁴ Nin Piŋkop wasan̄ek nandan̄ gadan̄ imguman̄ bisapmon, nandan̄ gadat tebaisi agiman̄. Nandan̄ gadatnin an̄teban̄ an̄apno teban̄ tar̄jakwan̄ wigi kimotnen̄ dakon bisapmon wigisak kan̄, nin Kristo dakon notnisi egipdaman̄.

¹⁵ Ji mama gen do dima in̄toni. Gen un̄un yan̄:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandan̄ dani kan̄, kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin̄ yipgwit, un̄uden̄ but teban̄ dima ani.”

¹⁶ Namin̄ amin̄ da kalip Piŋkop dakon gen nandan̄ek kwen wigik an̄ek geni abin̄ yipgwit? Miŋat aminyo Moses da timikban̄ Isip yipman̄ opgwit un̄un dagin an̄pak un̄un awit. ¹⁷ Ae Piŋkop da namin̄ do bilak 40 da arip butjap nandan̄

yomgut? Miñat aminyo yokwi anek kimakgwit anjakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unjun do butjap nandagit. ¹⁸ Piñkop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yan anteban agit? Miñat aminyo geni abin yipgwit unjun dogin agit. ¹⁹ Do nandaman, miñat aminyo unjun Piñkop dima nandan gadan imgwit, mibili yan do anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Piñkop dakon miñat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

¹ Piñkop da nin timik yik yawot kokupmon panjik do yan teban tok agit. Do nin si pasalek kan kimotnej, Piñkop da jikon amin kinda unjun kokupmon aripmi dima kikdisak yan kinda di kanban.

² Kalip Israel amin da nandawit, unjudej gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagiman. Mani isal nandawit, anek Piñkop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unjun nandawit da dima panpulugagit.

³ Mani miñat aminyo nin Piñkop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Piñkop da kokup unjun do nandanek gen yan yagit:

“Do nak butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Piñkop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudanek yik yawot kokupni kisi anoman agit.

⁴ Piñkop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Piñkop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindagit, anek unjun gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unjun mibiltok kaman unjun da yan yosok, “Unjun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.” ⁶ Unjun da yan nolisak, Piñkop dakon yik yawot kokup unjun tosok, mani amin diwari unjungwan dima pigiwit, nido unjun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit.

⁷ Yan do anek Piñkop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmanek unjun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirijit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unjun yan:

“Abisok ji nak Piñkop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Piñkop da bisap kindakon don yom do dima yanban.

⁹ Do nin nandaman, Piñkop dakon miñat aminyo yik yawot tan yomisak. Unjun Sabat yik yawot bisap yombem.

¹⁰ Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unjun kalip Piñkop da pi wasip anek yik yawot agit, unjudej gin pini yipmanek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi anej. Kalip gen pabin yop anpak awit unjudej amin kinda gen pabin yop anek yik yawot dima di abidanban.

¹² Nido Piñkop gen unjun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unjun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unjun yapmandak. Gen unjun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeke amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unjun pakyanji nandan mudosok.

¹³ Pinjkop da yo morap wasagit, unun kindasok Pinjkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanjansi ae nomansi Pinjkop da dabilon tonj. Ae Pinjkop da yanban nin anjak morap agimanj gat pi morap agimanj unun dakon mibili iyinj mudokdamanj.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin

(Kilapmi 4.14-10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanjek sanjek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin anjak morap agimanj unun Pinjkop iyinj mudokdamanj, do nin Yesu nandanj gadanj iminj kimotnej. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pinjkop dakon Monji. Do nin nandanj gadatnin unun yanj tentenok amanj unun tebaisi abidonej. ¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandanjek nin tapminnin madep dima unun nandisak. Nido panjekwal morap ninon noman tonj unun Yesu yo kisi noman tanj imgwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶ Do nin jiginin tonj bisapmon bisit anjek pasol pasoli mini Pinjkop da kila amin madep yityit tamonikon kinej. Unun nandanj yawot aminsi, unun da bupmi ae nandanj yawok nininej nin tagi panpulugosak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yanj. Pinjkop da amin kinda abidanj minjat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili iminj gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi

banj asak. ² Iyi miktim amin nin yombem tapminni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pinjkop dakon kosit yipmanj dekganj amin anjak yawori anj yomisak. ³ Unun tapminni madep dima do minjat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep panjek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipbenj” yanj aripmi dima yosak. Kalip Pinjkop da Aron yanj imgut unudenj Pinjkop da amin kinda yanj iminjakwan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pinjkop da iyi unun pi asak do manjigit. Pinjkop da yanj iyigit: “Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Pinjkop da yanj yosok: “Gak mukwa sogok amin toktoji egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miktimon egipgut bisapmon, Pinjkop do bisit agit. Unun nandagit, Pinjkop da kimoron nanj aripmi tagi abidosak yanj nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yanj tidanjek kunam morapmi takgit. Unun iyi do nandaban pinjakwan Pinjkop gawak iminej egipgut, do Pinjkop da bisitni nandanj imgut. ⁸ Yesu unun Pinjkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon anjak iyinj dekgit. ⁹ Tepmi panjek Pinjkop da pi imgut unun anj mudanjek amin morap geni guramikanj unun yokwini wiririk yominej egip egip teban yomyom amini dagagit. ¹⁰ Ae Pinjkop da Yesu manjinej yanj yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon

mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin monij da tilagon dima egipnerj

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi tonj. Nin unun do dayik do nandamanj. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok amanj. ¹² Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Pinjkop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak anj, do amin di da aeni Pinjkop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kanj tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwanj. ¹³ Nin nandamanj, mum banjin nonj amin unun amin monij. Anpak kilegi unun nianj unun dima nandanj. ¹⁴ Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun panjilikek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandanj pisanj mudanj.

6

Nin si teban tanj egek Pinjkop dayo tagi anjimjak do jomjom anej

¹⁻² Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yonerj. Nin yanj gin sigin anej kanj, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjamanj da yanj asak. Do nin sanjenek gen yanj banj gin dima yonerj: but tobil anek anpak morap kimot panalon anj unun manji yomyom dakon gen, ae Pinjkop nandanj gadanj imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdanj dakon gen, ae nin morap kisi Pinjkop da kokwin

anjek kobogi dagok dagogi mini abidokdamanj, unun dakon gen. Unuden gen banjin dima timik egipnerj. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet banj anej. ³ Pinjkop da yanj tagi anej do nandisak kanj, tagi anej.

⁴⁻⁶ Amin diwari Pinjkop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili anjilikek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Pinjkop gen anjilikek unun yo tagisi yanj kili nandawit, ae Pinjkop da wasanjek Amin Kila Asak dakon tapmim kanjek unun yo tagisi yanj kili nandawit. Unuden amin yokwikon manek Pinjkop manji imni kanj, tobil abanjek but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Pinjkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anjakkak. Unun amin da jigilak yanj imni yanj do tilak kindapmon aeni awigi anjakkak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda aberj. Bisap morapmi sikak mosok, anjakwan miktim da sikak abidanjek pi awit amin panpuluganjek jap tagisi panalon anj yomjak kanj, Pinjkop da on miktim do yo tagisi asak. ⁸ Mani miktim da nap keli tonj ae jonj yokwi banj gin panalon asak kanj, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Pinjkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anjakwan kindap da sonjan pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin minjat aminyo Pinjkop manji imanjan amin do yomanj, mani nandamanj, ji jigij unuden dima timitdanj. Pinjkop da ji panpuluganjek yokwikon banj timikgit. ¹⁰ Pinjkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Pinjkop but dasi galak tanj imanjek unun da panjtagap aban minjat amini panpulugawit. Ae yanj gin sigin

an. ¹¹ Ji morap da pi tebaisi yan gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandaman. Yan ani kan, nandan gadatji abidan kimagek Pinjkop da yo tagisi anjim do yagit ae unun do nandan teban tanjek jomjom an unun abidokdansi. ¹² Dima kurak toni do nandaman. Nandan gadat an kimagek Pinjkop da yo nim do yan teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak ban yol do nandaman.

Pinjkop dakon yan teban tokni do tebaisi nandan gadanen

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham yan teban tok animgut bisapmon, amin kinda da Pinjkop yapmanek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yan do anek Pinjkop da iyi da manon da gen yan anteban anek yan yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan.”

¹⁵ Iyiban Abraham butni yawori tanakwan jomjom anek don Pinjkop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen panteban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan anteban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan anteban ak asak kan, unun da geni anteban anakwan amin geni abin yip do nandayin amin dakon gen kositni sopman yomisak. ¹⁷ Kosit yan tosok do kalip Pinjkop da Abraham dakon minat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yan teban tok an nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anek iyi dakon gen anteban ak do gen yan anteban agit. ¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Pinjkop dakon

yan teban tokni gat, ae gen yan anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pinjkop da top dimasi yosak. Do minat aminyo pasal kin Pinjkop da kapmatjok pasilgiman nin Pinjkop dakon yan teban tokni unun do nandanek butnin panteban an kimagek Pinjkop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anek. ¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yobem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan nimek nin panpulugok do unjungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yobem.

7

Melkisedek unun man madepni ton

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Pinjkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon agut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Injakwan Abraham da emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anpak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini.

Menji da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Uñun Piñkop dakon Monji da yañ egipgut. Uñun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit uñun kokwin aban kabi 10 anjakwan uñudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yañsi nandaman, Melkisedek uñun man madepni ton! ⁵ Moses dakon gen teban da yañ yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa uñudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin uñun Liwai dakon notni, ae uñun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tar yoman uñun dakon kabi kinda notni uñun do yoman. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Piñkop dakon yañ teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷ Ae nin pakyañsi nandaman, gisam yomisak amin uñun amin madep anjakwan gisam timikdak amin uñun piñbini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, uñun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, uñun Piñkop dakon papia da sigin egisak yañ yosok. ⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin uñun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yañ tagi yoneñ, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yañ asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi

yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minjat aminyo gen teban abidawit, ae uñun gen teban da yañ yosok, Liwai amin kabi uñun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minjat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Piñkop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, uñun Melkisedek yombem, ae uñun Aron yombem dima? ¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Piñkop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, uñun Israel amin kabi njwakjwari kindakon altagit. Ae uñun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da uñun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi uñun altak uñun Melkisedek yombem, ae yañsi nandano pisosak, uñun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok. ¹⁶ Amin diwari uñun mukwa sogok amin dagawit, nido uñun Liwai kabikon nani. Mani uñun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni uñun tapmimi tonji, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi. ¹⁷ Piñkop gen da uñun do yañ yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi uñun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni uñun Piñkop da kili wiririk mudagit, nido gen teban uñun tapmimi mini ae uñun da nin aripmi dima panpulugogi. ¹⁹ Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yañdo, Piñkop da kosit njwakjwari kinda witalban

pisagit unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Pinjop da kapmatjok tagi kiner yanji nandan teban tanjek jomjom aman.

²⁰ Ae Pinjop da unun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unun gen yan anteban anjek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yan dima agit. ²¹ Mani, Pinjop da gen yan anteban anjakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pinjop dakon papia da yan yosok:

“Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

²² Pinjop yan yagit, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugi unun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugi unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

²³ Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unun kimakgwit, anjek mukwa sogok amin toktogi aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. ²⁵ Do minjat aminyo unun da manon Pinjop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogi mini egisak, anjek Pinjop da panpulugosak do bisit anjegisak.

²⁶ Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kindi dima tan imisak, ae Pinjop da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pinjop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak. ²⁷ Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon

yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anjek don minjat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit.

²⁸ Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapminni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pinjop da gen yan anteban anjek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

¹ Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ² Unun Pinjop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unun Amin Tagi dakon yut bamisi, unun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pinjop do but galak yo panji panji an, ae mukwa sogok dakon pi unun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin ununyo kisi mukwa sosaksi. ⁴ Unun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unun gen teban yolek Pinjop do but galak dakon yo mibili mibili iman. ⁵ Unun mukwa sogok pi unun telagi yut miktimon tosok unuden an. Telagi yut unun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nan telagi yut awal do agit bisapmon Pinjop da yan iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyanſi kan kimagek wupmi kabapmon goligim unun nanſi yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapman mudosok. Nido, unun binap amin egek sanbek sanbek kalugi anjeban asak, ae sanbek sanbek unun da sanbek sanbek kalipmi yapmandak. Ae sanbek sanbek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unun da sanbek sanbek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unun yapmandak.

Sanbek sanbek kalugi da sanbek sanbek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. Sanbek sanbek kalipmi unun wagil tagisi tam, Pin kop da sanbek sanbek kalugi aripmi dima aban. ⁸ Mani, Pin kop da minjat aminyo dakon gulusunni pindagek yan yagit:

“Amin Tagi da yan yosok,
‘Nandani, bisap kind a pdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat sanbek sanbek kalugi aben.

⁹ Sanbek sanbek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik panjapgun bisapmon sanbek sanbek agim unuden dima aben.

Nido nak da sanbek sanbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani sanbek sanbek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unun yan:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anek geno butnikon mandakdisat.

Anek nak da Pin kopni egapbo, unun nak dakon minjat amin kabi egipdan.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padikni yo yoyin degek “Ji Amin Tagi nandan imni” yan dima yokdan.

Nido kisi morap nak nandan namdan gin.

Unun amin isali bo ae man madepni ton unun nandan namdan gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominjek, ae sanbenjek dima nandakenj.”

¹³ Pin kop da sanbek sanbek kalugi do yanek, unun da yan nolisak, sanbek sanbek mibiltogi unun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganjek si pasil do an, unun bisap pisipmisok gin tokdan, anek wagil pasildan.

9

Pin kop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanbek sanbek mibiltogi unun Pin kop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tan imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kind a tagit.

² Unun Telagi Yut unun imal ban yut kaben kind a yut buri bamori yan witjiwit. Yut buri mibiltogikon terjenj popyop tamo gat, ae bret popyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yan yawit. ³ Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kind a abisinba magit. Anek imal unun da manjigwan yut buri kind a tagit unun Yut Buri Telagisi yan yawit. ⁴ Yo sonba kibanj tagisi an dakon alta wasawit unun gol ban kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanbek Sanbek Kinam wasanek gol ban kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo tingwan yo yan tawit: kwoba monin gol ban wasanbi ununngwan tagit, unun

kwobagwan mana* tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirinji kalip gugit, ae tip bamot Pinjop da sanbek sanbek dakon gen mandagit unjungwan tawit.

⁵ Ae anjelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sanbek Sanbek Kinam unun da kwenon yikgimal. Unun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anjelo bamot unun Pinjop unudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unun yo morap dakon mibili do aripmi dima yoken.

⁶ Yo morap yan da aripmon wasanek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun kalon dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalon wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unun yawi timik pawigigit. Anek unun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minjat aminyo da dima nandanek gulusun awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸ Unun anjagon Telagi Wup da yan nolisak, telagi yut unun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginenj dakon kosit dima pisagit. ⁹ Unun yo morap da abisok yan nolisak, mukwa sogok amin da Pinjop do but galak dakon jap iman ae bit kilapyo ban mukwa son iman, mani unun da Pinjop gawak iman amin dakon but aripmi dima panmilip asak, ae nin amin kilegisi yan aripmi dima nandakdan. ¹⁰ Gen teban unun da jap ae pakbi, ae pakbi sonba Pinjop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unun da Pinjop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonej.

Pinjop da gen teban on minjat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nanj paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da tonj unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unjungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miktim dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau monij dakon yawi ban timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi nanj timigek telagi yutgwan bisap kalon kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon ban yuman nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agiman. ¹³ Sanbek sanbek kalipmikon minjat aminyo Pinjop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minjat sonba sonj pasilgan dakon abilakni unun ban timigek unun minjat aminyokon tagal yomgwit. Unun Pinjop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yan awit. ¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusun kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tanj imgut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nanj paret agit, do yawini giptimnin bangin panmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani unun anjapknin yokwi morap nin kimoron panjwan unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pinjop da dabilon gwaljigi minisi ekwamanj yanjsi nandaman. Do

* **9:4:** Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Pinjop da yopban pinba Israel amin da nawit.
9:5: TP 25.18-22 **9:6:** IDT 18.2-6 **9:7:** MS 16.2-34 **9:9:** Ibr 10.1-2 **9:13:** MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4 **9:14:** 1Pi 1.18-19

nin Piŋkop egip egipmi ton dakon pi tagi aneŋ.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anjeban asak

¹⁵ Mibili yan do anek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun minjat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek minjat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do minjat amin morap Piŋkop da yan yomisak, unun da Piŋkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namin da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin imgut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimakgit amin da yan nandanakwa yo kabini tagi timitjak.

¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok.

¹⁸ Unun da tilak Piŋkop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anjeban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹ Moses da gen teban morap minjat aminyo do yoyin mudanjek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Anek isop kindap dakon kilinji nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumumi da Piŋkop dakon gen teban papia ae minjat amin morap da kwenon mawit. ²⁰ Anek yan yagit:

“Yawi on Piŋkop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anjeban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Piŋkop gawak

imin dakon yo morap ton unudon yawi pawilakwan mawit. ²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Piŋkop da minjat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unudon tagalba Piŋkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani panjelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yapmandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Piŋkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak unjungwan dima wigigit. Unun Piŋkop da kap-

matsisok altan noman tanej nin panpulugok do anek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unjungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unun bisap morapmi dima agit.

²⁶ Yan bisap morapmi asak tam, unun tepmi morapmi sigin pan anan kisak, unun Piŋkop da yo morap wasanban noman tawiron da win abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalonji kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalonjin kimagek don gen pikon atdan. ²⁸ Unuden gin, Kristo minjat aminyo morapmi dakon yokwini

dakon jigini timit do anek bisap kalon kindagin iyanan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minjat aminyo unun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minjat aminyo telagi yutnon aban unun panmilip aban tagisisi aripmi dima ani. ² Mukwa sogok unuden da minjat aminyo panmilip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbek dima abam. Mukwa sogok da minjat aminyo telagi yutnon apgwit unun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan, ⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririri.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anroman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pinkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.) ⁹ Ae sanbek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanbek sanbek kalugi anteban ak do anek sanbek sanbek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ Yesu Kristo Pinkop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan anek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanbek sanbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri. ¹² Mani, Kristo da paret kalonjisi kinda gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kikkisak. Yan an mudanek Pinkop da amin tet do yikgit. ¹³ Yigek Pinkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anegisak. ¹⁴ Nido unun iyanan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unun da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kikan.

15 Unjun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yanj tenjenok asak. Mibiltok yanj yosok:

16 “Amin Tagi da yanj yosok,
 ‘Sanbek sanbek kalugi nak da don unjun gat aben unjun yanj. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

17 Ae don gen unjun sanbenek yanj yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi anj do wagil in tokenj.”

18 Ae Pinjkop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat anj kimagek Pinjkop da kapmatjok kinej

19 Yanjo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wiginej. 20 Nin unjun yutgwan kosit kalugi egip egipmi tonj unjodon da tagi wiginej. Kosit unjun Yesu da iyi dakon giptim paregek witalgit, unjun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinba magit unjun witaldak wigigit.

21 Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unjun wukwisi ae Pinjkop dakon minjat amin kabi morap kilani asak. 22 Unjun da anpak yokwi agimanj dakon gulusunjin wiririkgit, do Pinjkop da dabilon gwaljigi mini da ekwamanj, yanji nandanen do yawini nin dakon buron tagalgit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nanj sugagit. Yanji agit do butninon anpak toptopmi morap tonj unjun wiririk mudonenj, anek Pinjkop do nandanj gadanj iminj kimagek unjun da kapmatsisok

kinej. 23 Nin nandanj gadatnin gat ae yo tagisi do nandanj teban tanek jomjom anek ekwamanj unjun do yanj tenjenok amanj do nandanj gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anenj. Nido, yo morap Pinjkop da ak do yanj teban tok agit, unjun asisi akdisaksi. 24 Nin kalonj kalonj Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do nandanj panjtagap ano amin do but dasi galak tanj yomni, anek anpak tagisi anj yomni. Nin unjun do nandak nandak anenj. 25 Ae Pinjkop dakon minjat aminyo nin amin diwari da anj unjudej muwut muwutnin dima yipmanj detnejen. Ji nandanj, Kristo dakon abap bisapni kili abinjek kapmat tosok, do nin kalonj kalonj amin diwari dakon but panjteban ak do pi madepsi anenj.

Nin Pinjkop dakon Monji manji dima imnejen

26 Nandani, nin gen bami kili nandanj pisagimanj, anek don si nandanj mudanek yokwi da anjpagon agipnejen kanj, yokwi unjun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosok. 27 Nin yanjon da egipnejen kanj, pasol pasol madepsi anek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinjkop dakon uwalni wagil sonj yomdisak unjun do jomjom akdamanj. 28 Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anjakwan amin bamori bo kapbi da kanjek sunj ak dakon yanjkwok awit kanj, unjun amin do bupmi dima nandanj imgwit. Kila amin da minjat aminyo yoyinba si anjakba kimakgit. 29 Do ji Pinjkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do nianji nandanj? Unjun amin jigi madepsi pakdanj. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anjeban asak, unjun da panmilip aban unjun amin Pinjkop

dakon aminsi dagawit anek telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandaman, Pin kop da yan yagit:

“Yokwi dakon kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”

Ae sanbenek yan yagit:

“Amin Tagi da minat amini dakon anpakni gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pin kop egip egipmi ton dakon Monji manji imneŋ kan, Pin kop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi aneŋ.

Nin nandan gadaron tebaisi atneŋ

³² Ji aesi kalip Pin kop dakon tentenŋ abidawit bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit. ³³ Bisap diwari minat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan damineŋ yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadaneŋ panpulugawit. ³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pin kop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pin kop dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pin kop da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni.

³⁷ Tebaisi atni, nido Pin kop gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak. Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan ibeŋ.”

³⁹ Mani nin duwalik pigek pasilneŋ dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidoneŋ dakon minat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilisi

(Kilapmi 11-13)

11

Pin kop do nandan gadan imineŋ tebaisi atneŋ

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyanŋi yanŋi nandaman, yo tagi morap Pin kop da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban taneŋ jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yanŋi nandaman. Ae dabil da yo unun dima pindakgaman, unun yo morap unun ton yanŋi nandaman. ² Kalip amin nandan gadat awit, aba Pin kop da anpakni do but galaksi nandagit. ³ Nin nandan gadat aman do yanŋi nandaman, Pin kop miktim gat ae kundukon yo morap ton unun yanban genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindakgaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Pin kop do nandan gadat awit

⁴ Abel Pin kop do nandan gadat anek mukwa son ingut. Aban Pin kop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibili

yanj do anek Pinjkop da but galak dakon yo Abel da ingut unun do galak tanek amin kilegi yanj iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yanj tenjtenj nimisak.

⁵ Enok Pinjkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Pinjkop da abidanj ananj Kwen Kokup wigigit. Amin da wisinek dima kawit, nido Pinjkop da kili abidagit. ⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Pinjkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Pinjkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Pinjkop egisak yanji nandan gadanj kimokdok, ae amin Pinjkop wusik do pi anj amin unun Pinjkop da yo tagisi anj yomisak yanj nandan gadanj kimokdok.

⁷ Pinjkop da Noa yo don noman tokdanj unun dakon but piso gen iyigit. Iyinjban yo unun Noa da dima pindakgit, mani Pinjkop dakon gen nandan gadanjek tap wakga kinda wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap waggakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktim amin morap diwari gulusunj awit unun panjtenj agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Pinjkop do nandan gadat agit, do Pinjkop da yanj ingut bisapmon Abraham Pinjkop dakon gen guramigkit. Unun kokupni yipmanj degek Pinjkop da miktim kinda iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kikerj unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit. ⁹ Unun nandan gadat anek kinj Pinjkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miktimon wanga amin da yanj

imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinjkop da miktim unun yom do yanj teban tok agit. ¹⁰ Abraham yanj agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipbenj yanj nandagit. Pinjkop da kokup pap unun nianj wasogi unun iyi nandanj mudanjek wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panjalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panjalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anek yanj nandagit, "Pinjkop da yanj teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok." ¹² Do amin kalonj unun amin pelanj anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun irenj tanek kundukon gik tonj ae tap kidipminjon niman tonj morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Unun minjat amin morap unun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Pinjkop da yom do yanj teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miktim njwaknjwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwamanj yanj yawit. ¹⁴ Yanj yonj amin unun iyi dakon miktim wisanj yanj nandamanj. ¹⁵ Miktim yipmanjek apgwit unun dogin nandanjek egipgwit tam tobi kokup egipgwiron tagi kwam. ¹⁶ Mani miktimni kalipmi unun yapmanjek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pinjkop do, "Gak nin dakon Pinjkop," yanj iyinjakwa Pinjkop mayagi dima pasak, nido unun amin do kokup pap kinda kili anjoman agit da

tosok.

¹⁷⁻¹⁸ Pinjkop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit:

“Aisagon da babikgo altokdan.”

Mani Pinjkop da Abraham anjkwalek monji anak mukwa sosak do iyanban monji kaloni Pinjkop do imgut. ¹⁹ Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Pinjkop da tagi aban pidosak.” Yan si nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Pinjkop nandan gadan imgwit

²⁰ Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

²¹ Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirin ni da diwarikon witjinjek Pinjkop gawak imgut.

²² Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanjek kikan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ Moses dakon meri datniyo nandan gadat agimal. Do Moses al-tanban kanek kapbi anjksibigimal, nido monji unun wagil tagisasi kanda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirin it do pasol pasol dima agimal.

²⁴ Moses nandan gadat anek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit. ²⁵ Unun Pinjkop dakon minjat amin kabi gat jigi kaloni panen yan nandagit. Yokwi dakon anjak anek bisap pisipmisok kisik kisik ak do

dima nandagit. ²⁶ Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmandak. Yan nandagit nido Pinjkop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanjek egipgut.

²⁷ Moses nandan gadat anek Isip miktim yipmanjek kigit. Kila amin madep da japmi nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Pinjkop pasili egisak unun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akit. ²⁸ Unun nandan gadat anek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kanda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

²⁹ Israel amin nandan gadat anek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anek pakbi nan kimakgwit.

³⁰ Israel amin nandan gadat anek Jeriko kokup pap anjwasinjakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

³¹ Kosit oba minjat Reap nandan gadat anek amin panman ak amin bamot panpulanjek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinjkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³² Bisap pisipmi do ni gen ban sanjenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. ³³ Unun amin nandan gadat anek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unun amin

11:17-18: WW 21.12; 22.1-14 **11:19:** Ro 4.17 **11:20:** WW 27.27-29,39-40 **11:21:** WW 47.31-48.20 **11:22:** WW 50.24-25; TP 13.19 **11:23:** TP 1.22; 2.2 **11:28:** TP 12.21-30 **11:29:** TP 14.21-31 **11:30:** Jos 6.12-21 **11:31:** Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25 **11:32:** GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1Ka 2.11; 1Sa 1.1-25.1 **11:33:** Dan 6.1-27

anjak kilegikon da amin kila anek Pinjop da yo yom do yan teban tok agit unjun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sogpwit.³⁴ Unjun amin da milej asip madepsi sogit unjun aba kimakgit. Ae emat agak siba panjekwolakwa dima dapgwit. Unjun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unjun emat amin tebaisi daganek miktim njaknjari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit.³⁵ Amin kimakbi aeni pidanba menji da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panupbal awit. Mani Pinjop manji iminek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotnej kan kimoron da pidanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit.³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyinek baljawit, ae diwari nap teban ban panjeban anek dam tebanon yopgwit.³⁷ Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban giptimi ilik daganba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unjun amin diwari sipsip ae meme gipban panek agipgwit. Unjun giptim dakon yo do wadanakwa amin da jigj yominek anpak yokwi anyomgwit.³⁸ Yan aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unjun nandan gadat amin da miktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unjun minjat amin morapyo nandan gadat awit do anek Pinjop da minjat aminyo tagisi yan nandan yomgut. Mani miktimon egek Pinjop da yo yom do yan teban tok agit unjun dima timikgwit,⁴⁰ nido kalip Pinjop da yo wagil tagisi nin kisi da timitnej do nandan kokwin

kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipnej do nandagit.

12

Nin Yesu pakyansi kanjek nandan gadan imnej

¹ Unjun nandan gadat minjat aminyo kalip egipgwit unjun gikwem da yan nin pangwasinek nandan. Yanjo, nin yo morap pabin nip do an unjun yopman mudanek yokwi nin bangaldak unjun pan dagonej. Anek timtim yanek dima yawogek Pinjop da napbi gwapbo anej do yagit unjudon agipnej.

² Yesu unjun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanakwan kanjek egipnej. Unjun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandanek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima anek tepmi panek kimakgit, da abisok Pinjop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pinjop da nin panjilek ak do jigj nimisak

³ Ji pakyansi nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an iminakwa tebaisi akit. Ji unjun do nandanek tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak.⁴ Asi, ji yokwi unjun pabik do emat madepsi awit, mani emat anakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan.⁵ Ae Pinjop da ji dakon but panjeban asak do gen yagit unjun kili intawit, ma?

Ji monjinoni yan dayinek yan yagit: “Monjino, Amin Tagi da gak anjilek ak do jigj gaban kan, unjun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayinban unjun do tapmingo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tan yomisak

unjun panjkilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yan yoyijek timikdak unjun si baljosok.”

7 Ji tebaisi agakwa Pinjkop da ji panjkilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji anjkilek ak do asak unjuden gin Pinjkop da jikon yan gin asak. Namun monji kinda datni da dima anjkilek asak? 8 Pinjkop da monjini kisi morap panjkilek asak. Ae dima panjkilek asak kan, monjinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan. 9 Ae miktimon datnin do nandani. Unjun da nin panjkilek ak do jigi niminjakwa nandano wukwan yonguman. Yan agiman do wupnin dakon Datni da nin panjkilek asak bisapmon unjun do madepsi gawak imijek egip egip abidonenji. 10 Miktimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da aripmon nin panjkilek awit. Mani Pinjkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yan gin telagi egipnen do anek nin panpuluganek panjkilek asak. 11 Dat da nin panjkilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima aman, nin butjik paman. Mani don panjkilek agit dakon bami koman, unjun anpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim panek tebaisi atnen

12 Yando, kisitji alek tanbi unjun panjenagek pi ani, ae njwakji tapmimi mini panjeban anek

13 “kosit kilegikon agipni.”

Yan ani kan, kandapji wagil dima yokwi tokdan, aeni kilek tokdan.

14 Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unjun Amin Tagi dima kokdan. 15 Pakyanji kan kimotni. Jikon da kinda manek Pinjkop dakon nandan yawotni di yipman dekan. Ae

jikon da kinda kindap isipmi da yan kwanek yokwi panalon andaban amin morapmi di panupbal aban Pinjkop manji di ibam. 16 Amin kinda yumabi anpak asak do kan kimotni. Bo amin kinda Iso da Pinjkop manji imgut unjuden asak do kan kimotni. Unjun jap bisap kalon noknogi unjun timit dogin anek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unjun kisi imgut. 17 Disi nandan, don yo kabini unjun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam tagit, mani but tobil anek gisamni timitjak dakon kositni dima tan imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unjudon kili obiman

18 Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unjuden dima an. Unjun kabapmon kijek yo dabil da pindakgwit, ae mirak panek nandawit. Unjudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unjun pindakgwit. 19 Anek kwen kinda madepsi yanakwan amin kinda da gen yagit. Yanakwan minat aminyo pasol pasol madepsi nandanek bisit tebaisi yan yawit, “Gen di gat nandak do pasolgoman!” 20 Pinjkop da gen yoyigit unjun do pasalgwit. Gen unjun yan:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kan tipnan anakba kimotjak.”

21 Yo unjun pindakgwit unjun do madepsi pasal nimnimigek Moses yan yagit:

“Nak nimnimigek madepsi pasol-dot.”

22 Mani ji yo unjudenon dima abin altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinjkop egip egipmi ton dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unjudon kili apgwit. Unjudon anelo tausen

morapmisi da muwugek kisik kisik an. ²³ Ji Pinƙop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinƙop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Pinƙop da panƙilek aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kanƙ kimotni

²⁵ Kanƙ kimotni. Pinƙop da gen yosok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pinƙop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnaƙek kigik dakon kosit dima taƙ yomgut. Do yaƙsi nandani, abisok Pinƙop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unun manji imneƙ kanƙ, nin panƙutnaƙek kigik dakon kosit minisi. ²⁶ Kalip Pinƙop da gen yaƙban miktim wudip agit. Mani abisok yaƙ teban tok aƙek yaƙ niyisak:

“Bisap kanda gat miktim anƙwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima, kundu yo kisi panƙwakwalitdisat.”

²⁷ Ae “bisap kanda gat” do yosok, do yaƙ nandaman, Pinƙop da miktim kunduyo kisi panƙwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unun wiririkban pasildan. Anakwan yo aripmi dima panƙwakwaliri unun daƙin tokdan.

²⁸ Pinƙop da kila asak kokup unun abidagiman unun aripmi dima kwakwaliri, yaƙ do aƙek yaƙ iyiner. Nin anƙak iyi galak tosok

unun aƙek iyi nanƙin gawak imineƙ pasol pasol aƙek mani anenotneƙ. ²⁹ Yaƙsi aneƙ, nido

“Pinƙopin unun kindap tebaisi,
do yo yokwi morap soƙ pilik mudokdisak.”

13

Nin kalonƙ kalonƙ amin do but dasi galak taƙ yomneƙ

¹ Ji panmuwukbi notji do but dasi galak taƙ yomyom anƙak dima yipman detni. ² Jikon amin kanda dima nandan imanƙ amin kanda apban kanƙ, unun abidok do dima inƙtoni. Kalip amin diwari da aminsi ban timikgamanƙ yaƙ nandawit, mani anelo ban timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwanƙ amin do dima inƙtaƙ yomni. Nin unun gat kisi dam tebanon ekwanƙ yaƙ nandani. Ae uwal da jigi yomanƙ amin unun do dima inƙtaƙ yomni. Ninyo kisi da jigi unun pamanƙ yaƙ nandaneƙ egipni.

⁴ Minat eyo anƙak unun yo madepsi kanda, do amin morap kisi da unun do nandaba wigakwan kilani anakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Pinƙop da yumabi anƙak mibili mibili anƙ amin unun kobogi yo yokwisi anƙ yomdisak.

⁵ Moneƙ dakon galaktok jikon dima tosak. Yo taƙ nimanƙ unun Pinƙop da yaƙ kili niyigit:

“Gepmanƙ deƙgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ Yaƙdo, nin nandanƙ teban taƙek yaƙ yomanƙ:

“Amin Tagi panƙpulugokno egisak,
do yo kanda do dima pasolben.
Amin da aripmi dima abin nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak toneƙ

⁷ Kila aminji kalip Pinƙop dakon gen dayiwit unun dima inƙtaƙ

yomni. Anpak awit dakon bami unun do nandanek nandan gadat awit unun yolek yan gin egipni. ⁸ Yesu Kristo unun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi anaj kikdisak teban. ⁹ Yanjo, amin da gen nwanjwari di dayin dekba nandan gadatji di witald kwam. Nin Pinjop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin panjeban aban atnej. Jap noknok dakon gen teban yolyol anpak da amin dakon but aripmi dima panjeban asak. Unun anpak da amin kinda aripmi dimasi anpulugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo dangwi tonj altakon daphi unun ban noj. Mani nin altanin nwanjwari kinda tosok. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanga sosen. ¹² Yangin Yesu dakon yawini da minjat aminyo panjelak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanga tepmi pagit. ¹³ Yanjo, nin kisi yut yomayo da wanga kinjek unun da mayagi pagit ninyo unuden gin panen. ¹⁴ Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktogi kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unjudon kinej dosi nandaman. ¹⁵ Yanjo, nin yipman deri mini Yesu da manon Pinjop anjisin kimotnej. Yan anej unun da gen dulumnin dakon paret asak. ¹⁶ Minjat aminyo do anpak tagisi anyomni, ae notji panpulugok do yo kabisi ban notji do yomin yomin ani. Unun anpak do dima intoni, nido unun paret kinda, Pinjop da unun do galak tosok.

Pinjop da nin panpuluganban tagisi egipnej

¹⁷ Kila aminji kilasi an unun don pi awit dakon mibili Pinjop iyikdan, do gawak yominjek geni guramitni. Yan ani kanj, kisik kisigon da pini akdan. Mani butjik pani kanj, unun da ji dima panpulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Pinjop da dabilon butningwan gwaljigi mini yanji nandaman, ae yo morapmon anpak kilegisi bangin ak do nandaman. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit anj kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, unun da sanbek sanbek dagok dagogi mini unun anteban ak do yawini parekit. Unun Pinjop da kimoron nan aban pidagit. Abisok Pinjop but yawot ami da ²¹ ji panjagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tujan daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anek unun da ninon pi aban anpak morap iyi galak tosok unun an mudonej. Tilimni dagok dagogi mini tan anaj kikdisak, do mani anjisin kimotnej. Unun asi.

Mibigen

²² Not kabi, nak ji dakon but panjeban ak do gen on mandan damisat unun do mirak pakyanji yopni, nido gen on mandisat unun dubagisi dima.

²³ Ji yan nandani, notnin Timoti unun dam tebanon nan yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kanj, nit ji dandak do apden.

²⁴ Nin dakon gildat tagi yipno kila aminji gat ae Pinjop dakon minjat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktim yipmanj apgwit ununyo kisi gildatni tagi yipba

13:9: Ro 14.17 **13:11:** MS 16.27 **13:12:** Jn 19.17 **13:13:** Ibr 12.2 **13:14:** Ibr 11.10,16; 12.22 **13:15:** Kap 50.14,23 **13:16:** Pil 4.18 **13:17:** 1Tes 5.12 **13:18:** Ya 24.16; 2Ko 1.12 **13:20:** Jer 32.40; Esi 37.26; 1Pi 2.25

jikon abisak. ²⁵ Pinƙop dakon nan-
daŋ yawotni ji kisikon tosak do
bisit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unjungwan Pinjkop dakon minjat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Minjat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pinjkop dakon gen pakyanji abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomin kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan minjat aminyo yoliban kokdan.

Nin panjkewalon tebaisi atneŋ, yan anek Pinjkop gat tagisi egipneŋ (Kilapmi 1.1-18)

¹ Nak Jems, Pinjkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miktim njaknjwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

Panjkit da nin panjeban asak

² Not kabi, panjkit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ Nido ji nandan, yo noman tanek nandan gadatji panjikildak, unun da tebai agek jigi guramitneŋ dakon anpak panalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anakwa unun anpak da jikon teban tosak. Yan anek Pinjkop dakon anpak kinda do

wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

Nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak amin unun bisit asak

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pinjkop da nandak nandak imjak do bisit asak, anakwan Pinjkop da imdisak. Pinjkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anek Pinjkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Pinjkop da unun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unun yombem. ⁷ Unuden amin Pinjkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anek anpak morap asak unun kosit nan gin kanek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pinjkop da dabilon man madepni tonj da egisak. ¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pinjkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jareŋ da biripmikwan unun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusinek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareŋi man mudanakwa, tilimni tagisi unun wagil pasilgan. Unuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anek kimot akdan.

Pinjkop yo tagisi an niminek yok-wikon dima panjisak

¹² Panjkewal morap noman tonjon jigi guramigek tebai akdak amin

uñun kisik kisik tagi asak. Nido pañkilit morapmon tebai atjak kañ, Piñkop da miñat aminyo but dasi galak tañ iman uñun do egip egip dakon pelit tim tilimi toñ yom do yañ teban tok agit, uñun imdisak.

¹³ Yokwi ak do pañkilit noman tañ iba “Piñkop da anñkilitban asat” yañ amín kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Piñkop aripmi dima anñkilitjak, ae Piñkop da amín kinda yokwi asak do dima anñkilitdak.

¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da pañkilitban yokwi agak dakon galaktok noman tosok. ¹⁵ Uñun but dakon galaktok yokwi uñun miñat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don yokwi anjalon aban noman tosok. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot anjalon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di pañkilitban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisisi uñun Dat da yopban kwen da pañ. Dat, kundukon teñteñi morap wasagit amín, uñun anpakni kulabik dimasi asak. Uñun gildat pañopmon yo dakon wupni dubak toñ da ae don pisip toñ uñun yombem dima.

¹⁸ Uñun yo morap wasagitwan amín nin da wukwini egipneñ do anjek iyi dakon galaktok yolek gen bamí niban miñat monjini dagagiman.

Nin Piñkop do bamisi nandan gadan imaman kañ, anpak tagisi kisi aneñ

(Kilapmi 1.19-5.6)

Nin geni nandanek guramitneñ

¹⁹ Not kabino, pakyañsi nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyañsi yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima

nandani. ²⁰ Nido, amín dakon butjap da Piñkop dakon anpak kilegi dima anjalon asak. ²¹ Yañ do anjek anpak inani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi ireñ tosok, uñun wiriritni. Anjek disi do nandaba piñakwa egek Piñkop da gen uñun butjikon kwaokgit uñun nañ abidoni. Gen uñun da ji yokwikon ban tagi timitjak.

²² Mani gen uñun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kañ, disi ban pañkewalgañ. ²³ Amín kinda Piñkop gen isal dogin nandanek dima guramitdak kañ, uñun amín kinda da wupni pakbi idapmon kosok uñun yombem. ²⁴ Uñun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kinek tomno dabilni uñun nianjen uñun tepmisi inñtosok. ²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi uñun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin pulugañ nipmandak, do amín kinda da uñun gen teban pakyañsi kañban pisañakwan geni dima inñtanek guramitjak kañ, Piñkop da uñun amín anpuluğanakwan pi morap asak uñun tagisisi noman tokdan.

²⁶ Amín kinda “nak Piñkop gawak imim silip an kimokdot” yañ nandisak, mani gen kagani dakon kila tagi dima anjek gen yokwi morapmi yosok kañ, uñun amín iyi nañ top anñkewaldak, ae Piñkop gawak imim dakon silip asak uñun yo isalisi. ²⁷ Piñkop gawak imim dakon silip Piñkop Dat da kañban gwaljigi minisi ae gulusuñni mini asak uñun yañ: Nin miñat monjiyo meñ datyoni kimakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak anjek pañpuluğanek jigini guramitneñ, ae nin dakon anpak kila tagisi aneñ, anapno miktim on dakon anpak yokwi da pañupbal aban Piñkop da dabilon

ijani dima egipneŋ.

2

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin aneŋ

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, unun nandan gadan iman, do amin kindo do anpak tagi anek ae kindo do manji imni kan unun tagi dima. ² Amin kindo yik imalyo tagisi ban panek ae kisit tamikon sip gol nan wasanbi kindo yipmanek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kindo imalni daganbi ae yokwisi kindo ununyo kisi wugisak, ³ anakwal ji da anpak tagi amin yik imalyo tagisi ban pak unun do an iminek yan iyan, “Gak obin on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yan iyan, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandan da kapmatjok mibilikon yikgi” yan iyan kan, ⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yan nandan yan asak. Yan anek ji kokwin amin daganek nandak nandak yokwikon da kokwin an.

⁵ Not kabino nandani. Miktim amin da dabilon yoni mini ekwan amin, unun banjin Pinjop da nandan gadat madepsi tungan yominjakwan egipni do kili manjigit. Kalip yan teban tok yan agit, amin but dasi galak tan iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdan, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit. ⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba pinban yoman. Namin da pabin depmanek jigi daminek ji timik gen pikon depmanan? Unun yoni morapmi amin dagin anpak unun an. ⁷ Pinjop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nandaban pinjakwan jigilak

gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pinjop unun kila amin madepnin, unun da papianikon gen teban kindo nimgut da yan yosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kindo do anpak tagi anek kindo yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ Amin kindo Pinjop dakon gen teban morap kisi guramigek kaloni kindo nanjin kirinjikdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinjikdak da arip gulusunni ton. ¹¹ Nido, Pinjop da yan yagit:

“Minat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yan kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kindo anpakbi kimakgit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kindo dagagil.

¹² Pinjop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulugan depmandak dakon gen teban unun do nandane kokwin akdisak. Do ji unun do nandane amin do bupmi nandane toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ Nido amin kindo amin do bupmi dima nandagit kan, Pinjop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kindo dima nandan imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandan gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kindo da “Nak Kristo nandan gadan imisat”

yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unun dimasi. ¹⁵ Panjmuwukbi notnin kinda bo ae saminin kinda imalni yokwi gin, anjakwan japni mini kan, ¹⁶ jikon da kinda da yan iyisak, “Butgo yawori tanjakwan panji njanali egipbi, ae kin jap nanjek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nian anpulusosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanjek anpak tagi kinda dima noman tosak kan, unun yo isali.

¹⁸ Mani amin kinda da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an.”

Yan yanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianon da gak dakon nandan gadat koker? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

¹⁹ Gak “Pinjkop kalonji dagin egisak” yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani kon yo kisi yan gin nandan gadanej madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki, ²¹ kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanjek Pinjkop do paret aban Pinjkop da yo agit unun kanek amin kilegi yan iyigit. ²² Pakyanji nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unun kalonji gadagimal, anjakwan unun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit. ²³ Do Pinjkop gen papiakon gen kinda tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan:

“Abraham unun Pinjkop do nandan gadat aban, Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.”

Ae amin da Abraham do Pinjkop dakon notnisi yan iyiwit. ²⁴ Do yanji nandani, amin kinda isal nandan gadat dogin Pinjkop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kinda anpak kilegi asak unun do nandanej amin kilegi yan iyisak.

²⁵ Yanjin kosit oba minjat Reap da amin panman ak amin bamot unun uwal da dapni yan do panjisibinjek yabekban kosit njwanjat nan tobil kigimal, do Pinjkop da minjat kilegi yan iyigit. ²⁶ Nin nandaman, amin kinda wupni kili yipman dekgit kan, unun amin kili kimakgit. Yanjin, amin kinda nandan gadat anek anpagon dima yipmanjak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi anej

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Pinjkop gen yoyindet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Pinjkop da minjat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon minjat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyanji kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kan, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmanjaman. Yan anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandanej. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim

madepsi da pisonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun monijisok. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kan, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anjakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak. ⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sojek madepsi anek koron sojek kindap morap tagini sosak. ⁶ Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anek egip egipnin madepsi panupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kisiron ekwan. ⁸ Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da tonj. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin ankisaman. Mani bisap diwari nin da minat aminyo Pinjokop da iyi yombem wasagit unun jobit yomaman. ¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, unun tagi dima. ¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori? ¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi

tagi potni? Yangin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kan, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anjakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kan, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kan, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktim dakon yo gin. Unun Pinjokopmon da dima abisak, Sunduk da analon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman tonj.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an; Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da bunon amin gat but kalonji ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen nandanek ekwan, ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun

but kalonj anjagon jap da pigaga kwoj unun da tilak anjak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anjak do galak toj amin unun Pinjkop dakon uwalni

¹ Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman toj unun mibili nido noman toj? Unun yokwi dakon but suligik dakon anjak mibili mibili butjikon emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanjakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

⁴ Minjat da eni yipmanek kin yumabi anjak asak unun da tilak ji Pinjkop kili yipman dekan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not animisak amin, unun Pinjkop dakon uwalni dagosok. ⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok, "Wup unun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotnej do nandisak." Gen unun gen isali yan nandan, ma? ⁶ Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pinjkop dakon papia da yan yosok:

"Pinjkop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak, mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak."

⁷ Do ji disi do nandaba pinakwan Pinjkop da yongamgan egipni. Sunduk kosit sopman iminakwa depman dek pasal kikdisak. ⁸ Pinjkop da kapmatjok kini, anakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi toj unun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi toj unun wiririk mudoni. ⁹ But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanakwa egipni. ¹⁰ Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anej

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anjak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. ¹² Pinjkop kalonj dagin gen teban panalon agit, unun kalonj dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalonj dagin minjat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panupbal asak. Do gak namn da amin dakon anjakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anej

¹³ Jikon amin diwari da yan yon: “Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin moner ilit pi anek bilak kinda egipner. Yan anek moner morapmi timitner.” Yan yon amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ Ji gen unuden ban yon, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandan. Egip egipji mukwa da yan noman tanek bisap pisipmisok gin tanek wagil pasilgan unun yombem. ¹⁵ Ji yan gin yoni kan tagi, “Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unun ak do nandaman unun anen.” ¹⁶ Mani disi dakon man pawigek disi pi madep akdan unun do yon. Unun yokwisi. ¹⁷ Pakyanansi nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kan, unun amin diwarini ton.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yan tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman tan damdisak. ² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miktan mudan. Ae imal morapji yo monan da kili nan mudan. ³ Golji gat ae silwasi gat unun manut an mudan. Unun manut da ji dakon yokwisi panoman aban nomansi tentenokdan, anek manut da giptimji kindap da yan sonba sokdan. Mibi bisap kili ununjok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat moner gat panmuwukan. ⁴ Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yuman nogini diwari panjutnanek diwari gin yomgwit. Moner diwat unun da Pin kop da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yan tidon. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo

da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kili pigigit. ⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmi jii yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi nanek madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yan yominek kili dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

Nin tebai agek bisit anek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen (Kilapmi 5.7-20)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

⁷ Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun do jomjom anegisak. Unun butni anteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildatyo da pini anakwal don bami pasak. ⁸ Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman tan daman unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok. ⁹ Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pin kop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

¹⁰ Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tentenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigi unun guramikgwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni. ¹¹ Nandani, nin yan yoman, “Amin butni anteban anek yawori egek jigi guramikgan unun Pin kop da gisamikban kisik kisiksi ekwan.” Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anteban anek yawori egek jigi morap noman

tañimgwit unun guramikgit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi animgut. Asi nandaman, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tañnimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan panjteban ak dima ani

¹² Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktim bo ae yo di da manon genji dima yan panjteban ani. Yo kinda ak do nandan kan "Asi" yan gin yoni. Mani dima ak do nandan kan "Dima" yan gin yoni. Genji yo di da manon yan panjteban aba Pinjkop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi ton

¹³ Jikon da kinda jigi pasak kan, Pinjkop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kan, unun Pinjkop dakon man anjksik do kap yosak.

¹⁴ Jikon da kinda sot asak kan, panmuwukbi dakon kila amin yan yoba opni. Abinek Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon sonimginjek Pinjkop da anpulguban kilek tosak do bisit ani.

¹⁵ Pinjkop do nandan gadanek bisit ani kan, Amin Tagi da sot amin unun anmili anek aban pidokdisak. Ae yokwi agit kan, Amin Tagi da diwarini wiririkimgjak. ¹⁶ Yan do, ji kalon kalon diwarisi Pinjkop dakon minjat aminyokon yanjkwok ani. Anek ji kalon kalon Pinjkop da amin diwari panpulgusak do bisit ani, anakwa Pinjkop da ji panmili asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kan, bisitni unun tapmimi ton, ae amin diwari tagisi panpulgogi. ¹⁷ Elaija miktim amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai anjakwan, sikak dima manjakwan bilak 3 ae kanek 6 agit. ¹⁸ Don bisit aeni anjakwan kundu da sikak

yipban manjakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipman dekgit amin abidan anopneñ

¹⁹ Not kabino, jikon da kinda Pinjkop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni anopjak kan, ²⁰ unun amin anpak tagisisi nan asak. Gen on do pakyansi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda anpulgubanek kosit yokwikon nan abidan Pinjkopmon ae anopjak kan, unun amin yokwi pakpak amin kimoron nan abidanjakwan kimot dima asak. Ae Pinjkop da yokwi pakpak amin dakon yokwini mo rapmi yopman yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon panjet 12 kabikon nani kında da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni panjeban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol minjat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan, mani jigi unun nandan gadatni panjilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

No Rule Pinjop dakon minjat amin kabisi agiman, do anpak tagisi ban anek, yo tagisi abidok do nandanek jomjom aman unun abidonej

(Kilapmi 1.1-2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Pinjop dakon minjat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsisgwan Pinjop Dat da ji kili nandan daminek iyi dakon minjat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da panpuluganban egip egipji kisi Pinjop do parek

iminek telak tanek Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Pinjop da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Pinjop da nandan yawot madepsi an daminek butji panjawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

Egip egip tagisi da nin do Kwen Kokupmon jomanjek tosak

³ Nin Pinjop dakon man anksinenj, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjopni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan ningut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Pinjop da egip egip kalugi ningut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anjoman agit unun abidonejsi yan nandanek jomjom anek ekwaman.

⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidonej do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Pinjop da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi minisi. Egip egip unun Pinjop gat kisi Kwen Kokup egipnen bisapmon abidonej do Pinjop da kili manjigit. ⁵ Kristo nandan gadan iminakwa Pinjop da tapmim madepnikon da ji panjunosok. Unun da ji yokwikon ban timigek panpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban tenjenokdisak. ⁶ Pinjop da yo unun akdisak, ji unun do nandanek kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin panjilit mibili mibili da noman tan daminakwa tepmi pan.

⁷ Pinjop da ji dakon nandan gadat anjilik kok do anek panjilit yum pindagakwan aban. Nin nandan, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon

nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sojek ankilik konj. Do nandani, panjilit mibili mibili altan daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kanj, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminek man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima konj, mani nandan gadan iminek but galaksi nandan. But galak unun da miktim dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan tenjenan mudogi. Dimasi. ⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Pinjkop da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinjkop da abisok nandan yawok daminek jikon yo tagisi akdisak unun do yan tenjenok awit. Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak unun dakon mibili nandak do pi madepsi awit. ¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgwan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anek don man madep pakdisak unun do yanjkwok agit. Anakwan kombi amin da nandawit, "Ni bisapmon nin yokwikon ban timitjak amin apjak?" ae "Unun bisapmon ni yo da noman tokdisak?" ¹² Mani, Pinjkop da yan yoligit, yo morap noman tokdan do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinjkop da Kwen Kokup nan yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek Pinjkop da yo asak do kili dayiwit. Anjelo kisi Pinjkop da ji do yo tagisi agit unun pindak nandanjo akdo tagisi nandan.

Pinjkop da telagi egipnenj do yosok

¹³ Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si panjtagap anek egipni, anek disi do kila tagisi anek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinjkop da nandan yawok daminek jikon yo tagisi unun akdisak unun do nandan gadat tebaisi anek jomjom ani.

¹⁴ Minjat monjiyo da gen guramit an unudenj ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anpak unun dima yolni. ¹⁵ Pinjkop da ji kili yan dangut, unun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. ¹⁶ Nido Pinjkop dakon papia da yan yosok:

"Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat."

Tomni madep nan nin yuman nagit

¹⁷ Pinjkop bisit iyinek "Dat" yan iyan. Dat unun da man timikgaman unun do nandanek kokwin dima asak. Nin kalonj kalonj da anpak aman unun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unun nin dakon kokupsinin yan dima nandani, ae Pinjkop do pasalek unun da yonjamgwan gin egipni. ¹⁸ Nido disi nandan, kalip babakji da mibili mini dima nandan pisanek egipgwit jiyo kisi yangin egipgwit, mani Pinjkop da ji yuman nanek unun anjagon ban pulagan depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togi silwa bo gol ban dima yuman nagit. ¹⁹ Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nan yuman nagit. Kristo unun sipsip monin gwaljigi minisi. ²⁰ Pinjkop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yuman nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinjkop da nin panpulugosak do

Kristo yipban kili altan tenjenagit.
²¹ Unun da ji panpuluganban Pinjop nandan gadan imgwit. Unun Pinjop da Kristo kimakbi tamokon nan aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinjop do nandan gadat anek yo ak do yan teban tok agit unun do jomjom an.

Nin amin do but dasi galak tan yomner

²² Ji gen bami yolgwit, yan anek disi Pinjop da dabilon gwaljigi mini awit. Anek Pinjop dakon minjat aminyo diwari but dasi galak tan yoman. Do abisok pi madepsi an kimagek but dasi galak tan yomin kimotni. ²³ Ji yan ani, nido egip egip kalugi Pinjopmon abidawit unun kimot kimori mini. Pinjop dakon gen dagok dagogi mini unun da egip egip kalugi unun anjalon asak. ²⁴ Pinjop da papiakon gen yan toso:

“Minjat amin morap jon da yan bisap dubak dima ekwan, ae man madepni da jarej da yan tepmi biripmigi mon.

²⁵ Mani Pinjop dakon gen tokogisi tan anjan kisak.”

Gen unun jikon Gen Bin Tagisi yan tenjenawit unun.

2

¹ Ji altok altok kalugi kili awit, do anpak yokwi morap yipman mudoni. Top yogok anpak gat, ae jamba but anpak morap gat, ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok gat, ae yanba yokwi tok morap gat unun kisi yipman mudoni. ² Monji njakjak kalugi mum do galagi madepsi nandan, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima toso, unun Pinjopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpuluganban Pinjop da egip egip kalugi unun damguron

tagan madep ani ae tapmim pani, anek Pinjop gat tagisi egipni. ³ Yan ani, nido Pinjop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anek Amin Tagi unun tagisi yan kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi ton

⁴ Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi ton yombem kinda. Minjat aminyo da kanba yokwi aban maba kigit, mani Pinjop da kili manjigit, anek kanban tagisisi agit.

⁵ Jiyo kisi gwak egip egipmi ton yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Pinjop da panpuluganban iyi dakon yutni dagon. Yan aban ji Pinjop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji pantagap aban Pinjop da paret si galak toso asak.

⁶ Unun do Pinjop da papiakon gen kinda yan toso:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon toso.

Unun do nandan gadan imni amin mayaktok aripmi dima pakdan.”

⁷ Ji nandan gadat an minjat aminyo yanji nandan, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandan gadat dima an amin, unun do Pinjop da papiakon gen yan toso:

“Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yan toso:

“Unun da tip da yan kosit obanikon toso, do amin morapmi kandapmi tidanek piligi paged tasik tokdan.”

Uñun Piñkop dakon gen abin yipmanjan, do kandapmi tidanj piligi pokgon. Kalip Piñkop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Piñkop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Piñkop iyi dakon minjat amin kabinisi ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tenjenok ani do yan damgut. Pilin tuk yipman degek tenjenikon apni do yan damgut. ¹⁰ Kalip Piñkop dakon minjat aminyo dima egipgwit, mani abisok minjat amin kabinisi ekwan. Kalip Piñkop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minjat amin diwar da binapmon pilik bamok kilegisi anej

(Kilapmi 2.11-3.22)

Nin Piñkop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup njakwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yan si dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² Ji Piñkop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Piñkop da minjat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Piñkop dakon man anjiskidjan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da

unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ Piñkop da anpak tagisi banjin ani do nandisak. Yan anek kanjo nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanjek gen dima yan damni. ¹⁶ Ji minjat aminyo puluganjwi da yan egipni. Mani "nin puluganbi" yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Piñkop dakon oman monji da yan egipni. ¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Piñkop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yomni. Piñkop do si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi panen

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon pinbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori andaman unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi andaman unun kisi dakon pinbini egipni. ¹⁹ Piñkop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi paman yan nandan kan, Piñkop da unun do tagisi nandakdisak. ²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kan, Piñkop da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi ban anakwa dikba unun do tepmi pani kan, Piñkop da yan do galak tosok. ²¹ Piñkop da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unun kili doligit.

²² "Unun yokwi kinda dima agit, ae top genyo kisi kinda dima yagit."

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbal ak do dima yagit. Unun

iyi nanj Pinjkop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut. ²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anek giptimni nanj nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipmanj mudanek anjak kilegi yol kimotnej mibili yanj do anek agit. Giptimni obisi anjakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit. ²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandanj pisanjek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Minjat eyo dakon gen

¹ Unjuden gin, minjat eni tonj unun esi dakon pinji egipni. Ae unun kabikon wili diwari Pinjkop dakon gen dima guramikganj kanj, minjatni ji but tobil ani do gen dima yanjakwa anjakji tagisi banjin pindagek but tobil tagi ani. ² Nido, minjat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinbisi ekwanj.

³ Minjat ji amin da dandaba tagisi ani yanj do busunji dima panjtilim ani, ae giptimji gol banj dima panjtilim ani, ae imal tagisi banj dima pani. ⁴ Tilim dima tasik togi banj but kagasi panjtilim ani. Tilim unun anjak yaworisi ae tayanjgok egip egip. Anjak unjuden Pinjkop da dabilon tagisisi. ⁵ Anjak unjuden do galak toni. Nido kalip bisapmon minjat telagi egek Pinjkop da yo tagisi yom do yanj teban tok anyomgut unun do jomjom anek unun tilim pawit. Anek eni dakon pinbini egipgwit. ⁶ Sara unun anjak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yanj iyigit. Ae ji anjak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kanj, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ Unjuden gin, wili minjatni tonj, ji nandak nandak tagisi banj yolek minjatji gat tagisi yitni. Minjat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yombem dima, unun madep dima, mani minjatyo kisi egip egip kalugi Pinjkop da butgalak do nimisak unun kili abidawit, do ji minjatji do nandaba wikwan yominek panpuluganek anjak tagisi banj anyomij kimotni. Anjak unun yolek ani kanj, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anjak tagisi anj yomnej

⁸ Gen on panjdagok do yanj yosot. Ji morap kisi but kalonj egek amin morap kisi do bupmi nandanj yomni. Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tanj yominek nandanj yawok yominek disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi anj daba kanj, kobogi do yokwi dima anj yomni. Ae yanba yokwi tok anj daba kanj, kobogi do yanba yokwi tok dima anj yomni. Kobogi do Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Pinjkop da ji yanj anek disi gisam timitni do yanj damgut. ¹⁰ Pinjkop gen papiakon gen yanj tosok:

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tanjakwan bisap tagisi kok do nandisak kanj, unun amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anjak yokwi morap manji yominek, anjak tagisi banjin asak.

Unun amin gat but kalonj ak do dakon pi anj kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anek bisitni do mirak yopmandak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tanj yomisak.”

Anpak tagi anej dakon tepmi tagi panen

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kan, namin da yo yokwi an damjak? ¹⁴ Mani anpak tagisi anek unun do tepmi pani kan, Pinjkop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani. ¹⁵ Butjikon da Kristo kalon nanjin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kan, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni. ¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da panobil yomni. Ae Pinjkop da dabilon kilegisi egipni. Yan aba Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan. ¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kan, Pinjkop da ji do tagisi nandakdisak. Mani anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitnej kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon banj timit do kimot anek ae pidagit

¹⁸ Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minjat aminyo dakon tamo abidanek yokwini wiririgek Pinjkopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktim aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak. ¹⁹ Unun kinj wup dam tebanon egipgwit unun do Pinjkop gen yan tenjenan yomgut. ²⁰ Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pinjkop gen abin yipgwit. Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pinjkop da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanjakwan jomjom anegakwan wigi Noa da tap wakgani wasan mudagit. Anek minjat

aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap wakgakon wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pinjkop da yokwikon banj timikban tagisi egipgwit. ²¹ Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pinjkop da ji yokwikon banj timit do telagi pakbikon banj timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon banj timit do Pinjkop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit. ²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pinjkop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinjini ekwan.

**No Rule Panjilit
madepsi da
panmuwukbikon noman
tan yoba tepmi pan**
(Kilapmi 4-5)

4

But kalip dakon anpak yipman mudoner

¹ Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit. ² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pinjkop dakon galaktok banjin yoldisak. ³ Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pinjkop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi

kinda unun kokup kidat do gawak yomyom anpak, unun anpak morap awit. ⁴ Abisok Pinjkop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili unun sanbej yoba dima an, anakwa unun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan. ⁵ Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak unun awit unun do yokdan. Pinjkop da amin si ekwan gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak. ⁶ Mibili yan do anek minat aminyo unun kili kimakgwit unun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon unuden yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Pinjkop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Pinjkop da but galak do yo nimisak unun pi tagisi yomner

⁷ Yo morap pasildan dakon bisap kili kapmat tosok. Do bisit ak do disi do kila anek dipmin dima pagek kalugi egipni. ⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Pinjkop dakon minat aminyo diwari do but dasi galak tan yomyom anpak tebaisi abidoni. Yan ani kan, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni. ⁹ Ae Pinjkop dakon minat aminyo diwari apba ji gat egipni kan, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ Pinjkop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Pinjkop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmin damgut unun anek amin diwari panpulugoni. ¹¹ Amin kinda Pinjkop gen yan tenjenok pi abidagit kan, Pinjkop da iyi yosok yan nandanej gen yosak. Ae amin kinda amin panpulugok pi asak kan, unun amin Pinjkop da tapmin imisak unun da aripmon pi unun an kimotjak. Yan anakwa minat aminyo da yo morap

ani unun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man ankisini. Unun man madepni ae tapminni dagok dagogi mini tan anan kisak. Unun asi.

Kristo da tepmi pagit unuden, tepmi pak do but galaksi nandaner

¹² Notnonisi, panjilit kinda kindap da yan jikon noman tosok. Mani ji wiripdagek yo njwanjwarisi kinda da noman tan nimisak yan dima nandani. ¹³ Unun panjiliron ji Kristo da tepmi pagit unuden pan, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni altan tenjenosak bisapmon ji kisik kisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, anakwa unun do amin da gen yokwi dayinba kan, ji unun do kisik kisik ani. Nido, Pinjkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon tosok. ¹⁵ Kan kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo anpak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi panupbal ani, anakwa tepmi pani kan, unun tagi dima. ¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwan do anek tepmi pani kan, mayagi dima nandani. Kristo dakon man unun do but galaksi nandanej Pinjkop ankisini. ¹⁷ Pinjkop da minat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do minat aminyo Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timitdan. ¹⁸ Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Yokwikon ban amin kilegi timit timit unun jigisi, do Pinjkop manji iman amin gat yokwi pakpak gat nian agagi?”

¹⁹ Do Pinjkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kan, unun amin egip egipni Pinjkop nin wasagit da kisiron yipmanjek anpak tagisi banjin ak do. Unun

da bisapmi bisapmi kilanin tagisi anjkmokdok.

5

Kila amin ji Pinjkop dakon minjat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak panmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da dabilon Kristo kanapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep noman al-tosak bisapmon Pinjkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit unun timitdaman. Kila amin ji pi yan ban ani do dayisat. ² Ji Pinjkop dakon minjat aminyo kila tagisi ani. Unun sipsip da yan ji da kisiron ekwan. Pinjkop da kisik kisigon da pi unun ani do nandisak. Do pi yanon da ani. Amin da tebai dayinba unun do anek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi unun dima ani. Pi unun ak do galagi nandani. ³ Amin madep daganek Pinjkop da minjat aminyo unun kisitjikon yopgut unun di pabin yopbam. Ji anpak tagisi ban anakwa pindagek yolni. ⁴ Yan ani kan, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da altan tenjenosak bisapmon tomni wagil tagisi unun abidokdan. Tomni tok-tok teban tosak ae dima tasik togi unun nan abidokdan.

Nin egip egipnin Pinjkop da kisiron yipnen

⁵ Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinjbi egip egip yol kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandaman: "Pinjkop da minjat aminyo iyi dakon man pawikwan unun pabin yopmanjak.

Mani amin pinjbi ekwan unun nandan yawok yominek yo tagisi an yomisak."

⁶ Do disi dakon galaktok pabin yopmanek Pinjkop tapmimi ton da yongamgwan egipni. Yan ani kan, iyi nandisak bisap unudon ji panenotjak. ⁷ Pinjkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik an unun kisitnikon yopni.

⁸ Ji kalugi egek disi do kila tagisi anek egipni. Sunduk uwalji unun laion yombem, unun da madepsi yan tidanek minjat aminyo nok do wusisak. ⁹ Ji nandan gadaron tebaisi agek pankilikban kan geni dimasi nandani. Ji nandan, Pinjkop dakon minjat aminyo diwari miktimi miktimi ekwan, unun ji da tepmi pan yan gin pan.

¹⁰ Pinjkop, nandan yawot dakon mibili, unun da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosak unudon iyi gat kisi egipni do anek Yesu Kristo obakon da ji yan damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pak-dan, mani don iyi nandan gadatji panjeban aban toktogisi tebaisi at-dan. ¹¹ Unun kalongin dagok dagogi mini tapmim morap kisi tan imisak. Unun asi.

Gen diwari

¹² Sailas, nak da koko unun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unun da nak anpuluganban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but panjeban akdo, ae Pinjkop dakon nandan yawotni bisapmi bisapmi jikon tosak unun dolik do anek papia on mandisat. Ji unun do nandanek tebaisi atni.

¹³ Panmuwukbi minjat aminyo Babilon* ekwan, unun minjat aminyo Pinjkop da ji gat kisi kili manjigit, unun da gildat tagi yan dayan. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi

5:2: Jn 21.15-17; Ya 20.28 5:3: 2Ko 1.24; Pil 3.17; Tit 2.7 5:5: YT 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6
5:6: Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10 5:7: Mt 6.25-30 5:8: 1Tes 5.6 5:9: Ep 6.11-13; Jem

4.7 5:12: Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40 5:13: Ya 12.2; 2Ti 4.11 * 5:13: Amin diwari da Babilon unun Rom kokup pap do yosok yan nandan.

yan dayisak. ¹⁴ Panmuwukbi diwari
do but dasi galak tan yoman yan
yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadanbi amin morap
butji yawori tosak do bisit asat.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papiagwan gen madep ton unun yan. Yesu yolyol minjat aminyo unun yoyindet toptopmi diwari agek minjat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pin kop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba pisosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanjakwa Yesu da iyi yoyindet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pin kop unun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do minjat aminyo do yawot yawot an yominjek jomjom anegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanakwan amin yokwi dakon gen pabin yopnen

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak minjat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pin kopnin ae yokwikon banj timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit. ² Ji abisok Pin kop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yomanj. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji

da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pin kop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pin kop do tapmin madepnikon da egip egipnin panjeban asak dakon yo morap gat ae Pin kop dakon anpak anek dakon yo morap aripmisi ningut. Nin da man madepni gat, ae tapminni gat, ae anpakni tagisi gat timitnenj do anek, nin yan ningut. ⁴ Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktin amin ninon tanjek nin madepsi panupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik togi unun yapmanjek Pin kop iyi dakon egip egip ae anpak abidonej do anek yo tagisi morap unun ningut.

⁵ Ji unun dosi nandanjek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebai tosak unudenj anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yan aba unun da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak. ⁶ Ae disi do kila anek anpak kalipmi pabin yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jigi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unudenj teban tosak. Ae Pin kop dakon anpagon agipni, yan aba tebai agek jigi guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷ Ae Pin kop dakon minjat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pin kop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tanj yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸ Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kanj, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami

morapmi tokdan. ⁹ Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon toj unun aripmi dima pindakganj ae unun amin dabili mini yombem. Pinjkop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pinjkop da yo tagisi agit unun kili intawit.

¹⁰ Not kabi, Pinjkop da ji kili yanj damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjij depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yanj ani kanj, aripmi dima manj potdan. ¹¹ Anakwa kositji wagil witald daminjakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Banj Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unudon bisap dagok dagogi mini egipdanj.

¹² Asi unun yo morap kili nandanj mudawit, anek gen bamikon tebaisi akganj. Mani ji da intoni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³ Nak kalugi sigin egipbenj bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kanj, tagisi yanj nandisat. ¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipmanj degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yanj kili noligit. ¹⁵ Yanj do anek kimagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi abenj.

Yabekbi kabi da Pinjkop dakon tenjerji Yesukon tarjan kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobil apdisak unun do dayigimanj bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unun banj dima dayigimanj. Dabilnin da Yesu dakon tenjerji ae tapmimni noman tarj iban kagimanj.

¹⁷ Pinjkop Dat da man madep iminek, tenjerji tagisi unun iban noman tarj imgut. Anek Pinjkop iyi Kwen Kokup tenjerji madepsi tosok unudon da Yesu do yanj yagit, "On Monjino, but dasi galak tarj imisat ae but galaksi nandanj imisat." ¹⁸ Nin unun gat kisi unun telagi ilenon egek gen unun Kwen Kokupgan da apban nandagimanj.

¹⁹ Unun yo dabilnin da pindakganj, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandanj gadamanj. Ae jiyi kisi geni tebaisi abidoni kanj tagisi. Kombi amin dakon gen unun kalij da yanj pilin tukgwan sonjegakwan wigij Pinjkop da abinek wisawisa dakon gik pap da yanj Kristo dakon tenjerji da butjikon tenjerjokdisak. ²⁰ Mani, yo madep kinda ji da nandanj kimotni unun yanj. Kombi amin dakon gen Pinjkop gen papiakon toj unun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit. ²¹ Nido, kombi amin dakon gen kinda kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin panjtagap aban Pinjkop gen yomgut unun banj yanj tenjerjok awit.

2

Amin yokwi da panmuwukbi dakon nandak nandak panjupbal awit

¹ Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unuden gin ji da binapmon amin diwari di kisi noman tarjek topmon da minjat aminyo Pinjkop dakon gen yoyijdet akdanj. Anek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandanj gadat panjupbal agagi ji da binapmon panjalon akdanj. Ae unun gin dima, Amin Tagi da yumanj nagit, mani unun amin da Amin Tagi manji imdanj.

Anjek iyi dakon egip egip panupbal anjakwa tepmisi tasik tokdan. ² Amin morapmi da unun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unun yoldan. Yanj aba amin da anpak bami dakon kosit do yanba yokwi tok akdan. ³ Unun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon monej gwayek do top gen morapmi dayikdan. Mani Pinjkop da unun amin pasilni do kili yagit. Pinjkop dipmin dima pokdok, amin unun panjasik akdisak.

⁴ Kalip anjelo di yokwi aba Pinjkop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unjungwan dam tebanon yopgut da ekwan. Egek Pinjkop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anjek ekwan. ⁵ Kalip minjat aminyo egipgwit unun Pinjkop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abinjakwan pasilgwit. Mani Noa unun anpak kilegi do yanj tentenok amin, do Pinjkop da Noa gat ae minjat aminyo ⁷ kabi gat kisi kila anjakwan tagisi egipgwit.

⁶ Pinjkop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yanjek unun kokup bamot sonbal abilakni dagin tanjek wagilsa tasik tagimal. Pinjkop da yanj aban minjat aminyo Pinjkop manji imni amin da unun do nandanek yo yokwisi ninon kisi yanj gin noman tanj nimdan yanjsi nandani. ⁷ Mani amin kilegi Lot unun Sodom kokupmon egek unun gen teban pabinj yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unun pindagek butjik nandagit, do Pinjkop da Lot abidanjakwan dima tasik tagit. ⁸ Asi, amin kilegi Lot unun Sodom amin da binapmon egek gildari gildari anpakni yokwi unun pindakgit, ae gen yokwini yanjakwa nandan yomgut. Unun buri kilegisi tanjakwan, gen teban pabinj yopyop anpak awit unun do

nandaban yokwi tanban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo unun agit unun do nandanen, anjek nin nandaman, Pinjkop yolgan amin panjkewal noman tanj yomni kan, Amin Tagi da unun panjkewalon banj timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anjakwan wigis Pinjkop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak. ¹⁰ Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdan. Unun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgan, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalisi anj.

Unun Pinjkop gen yoyindet amin toptopmi unun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok banjin yolgan, do Kwen Kokup anjelo mibiltogi tapmimi tonsi unun ibip do timisok di dima pasolgan. ¹¹ Anjelo morap yoyindet amin toptopmi unun yapmangan, mani Amin Tagi da dabilon yanba yokwi tok anj yominjek anjelo mibiltogi gen dima yanj yomanj.

¹² Unun amin jonj bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok banjin yolgan. Unun amin jonj kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit unun yombem. Yo mibili dima nandan pison, unun do gen yokwi yonj. Unun jonj bit kilapyo da tasik tonj unudenj tasik tokdan. ¹³ Anpak yokwi mibili mibili anjek amin diwari panupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdan. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak unun yanjsi nandan. Ji gat kisi jap non, anjek yanj aba ji garakji tonj daganjakwa man binji tagi unun panupbal anj. Mani anpak toptopmi unun anj unun do kisik kisik anj. ¹⁴ Bisapmi bisapmi minjat pindak

galak tanek yumabi anpak ak do nandan. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandan gadatni dima teban tanbi amin unun pangalak anek ilik pangwa yokwi an. Ae pindak galaktok dakon anpak do pakyansi nandan. Pin kop da unun amin obisi pantasik akdisak. ¹⁵ Unun anpak kilegi do manji yominek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit nan yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ Mani donki kinda da amin da yan gen yanek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yon, mani unun donki da unun aban kombi amin unun nugigi anpak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷ Unun yoyinet toptopmi pakbi dabil da yan wagil kibidan mudan, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun Pin kop da kokup pilin tuk pilisi unun kili an noman agit, do unudon panji egipdan. ¹⁸ Unun amin gen pap yanek geni isali do giptim pawigik an. Unun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do but sulugik an. Unun anpak anek abisok anpak yokwi yipman amin, unun ilikba kin unun amin yokwi yolgan. ¹⁹ Unun amin yokwi da yan yoyan: “Ji nin nolni kan, napmi mini tagisi egipdan.” Mani iyi anpak si tasik toni dakon oman monji ekwan. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kan, unun amin unun yo dakon oman monji egisak. ²⁰ Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin yan dakon nandak nandak kili timikgwit. Yan aba unun nandak nandak da

panpuluganban on miktim dakon anpak inani unun yapgwit. Mani anpak yokwi unudon aeni kin gadanba unun da dam tebanon egipni kan, unun yokwisi egipdan. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak inani unun da damon aeni yopjak kan, yokwi dakon yokwisi egipdan. ²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jigi. Mani Pin kop dakon gen telagisi abidanek manji imgwit do wagol jigisi ekwan. ²² Yo unun noman tan yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yan yosok:

“Pinan wanditdit anek tobil kin wanditditni nosok.”
Ae gen kinda yan yosok, “Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kin nenagon ae sosok.”

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹ Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisonban on yo morap do nandanek nandak nandakji kilegisi tosak do anek mandisat. ² Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yan tenjenok awit, ae Amin Tagi yokwikon ban timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat.

³ Yo madep ji da si nandan pisoni unun yan: Mibi gildaron yansul amin noman tokdan, anek butni dakon galaktok yokwi unun yoldan. ⁴ Jigalak gen yansi yokdan, “Unun ae tobil apdisat yan teban tok anek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimakgwiwon da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktim noman tajakwan tawit yan gin ton.” ⁵ Unun pakyansi nandanek

uñun yo do nandak do dima galak toñ. Kalip Piñkop da yanban kundu noman tagit. Anek miiktim pakbi binap nan abidan awiñ yipban noman tagit. ⁶ Ae don Piñkop da yanban pakbi da kulup madep anek on miiktim witiñban miiktim obisi yokwi tagit. ⁷ Ae abisok Piñkop da yanban kundu gat miiktim gat kindap da noman tanek pañupbal ani do jomjom an. Uñun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Piñkop do manji imgwit uñun wagisi tasik tokdan.

⁸ Notnoni, ji yo kalon on do dima inñtoni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalonji uñun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen uñun bisap pisipmisok gildat kalonji yombem gin yan kosok. ⁹ Amin diwari da yon uñun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yan teban tagit uñun ak do yawot yawot dima asak. Uñun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anegisak.

Miiktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰ Mani, Amin Tagi Dakon Gildat uñun kabo noknok da but pisoni mini aban uñun da tilak noman tokdisak. Uñun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanek yo morap kundukon toñ uñun kindap da sonban wagil son mudokdan. Ae miiktim gat ae yo morap miiktimon toñ uñun kisi kindap da sonban sanbenek dima tokdan.

¹¹ Nandani, yo morap kosit yanon dasi pasildan, do ji nianen anpak ban yolek ani? Ji telagisi egek Piñkop dakon anpak ban yolek ani. ¹² Anpak uñun anek Piñkop da apjak gildat do jomjom ani, anek uñun gildat tepmisi noman tosak

do antep an kimotni. Uñun gildaron gin kundu son pasildisak, anakwan kindap tedepmini madepsi uñun da yo moniñ moniñ morap Piñkop da uñun ban miiktim wasagit uñun sonban pakbi dagokdan. ¹³ Mani, Piñkop da miiktim kunduyo kalugi wasok do yan teban tok kili agit, ae amin anpak kilegisi an uñun dagin uñudon egipdan. Nin yo uñun da noman tosak do jomjom aman.

Nin kan kimagek Amin Tagi do jomjom aney

¹⁴ Notnoni, ji yo uñun noman tosak do jomjom an, do Piñkop da dabilon gwaljigi minisi egipneñ yan dakon pi tebaisi an kimotni. Yan anek yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Piñkop gat but kalonji egipni. Yan anakwa Amin Tagi da gildaron Piñkop da ji dakon anpakji tagisi uñun pindatjak. ¹⁵ Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom anek nin do yawori an nimisak. Uñun yan asak, nido nin yokwikon ban timit do nandisak. Piñkop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban uñunyo kisi da gen oden ban mandan damgut. ¹⁶ Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdan do yagit. Asi, uñun papiagwan gen di toñ uñun tagi dima nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi aman. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandan gadatni dima teban tanbi da gen uñun mandagit pañupbal anek gen ñwaktñwari yon. Ae Piñkop da papiakon gen diwari toñ kisi yan gin an. Yan an do anek uñun wagil tasik tokdan.

¹⁷ Notnoni, yo uñun altokdan uñun ji kili nandawit. Do ji disa do kila tebaisi an kimotni. Gen teban pabin yop amin dakon topni da ji ilik pangwa nandan gadatjikon sanbenek tebai dima di akbam. ¹⁸ Yesu Kristo Amin Tagin in ae

Yokwikon Banj Timit Timit Aminin,
uꞑun da ji do nandan yawok
damɔꞑakwan pakyaꞑsi nandan
iman. Yum kaꞑakwa Kristo dakon
nandan yawotni da jikon paptan
madep tosak. Anɔakwan uꞑun dakon
nandak nandak morap saꞑbeꞑek
timitni. Yesu uꞑun abisok ae bisap
dagok dagogi mini man madepni
tan anan kɔkdisak, do ankisɔꞑ
kimotneꞑ. Uꞑun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon pañdetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin pañpuluganban Piñkop Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipneñ do yosok. Ae pilin tuk dakon miñat aminyo da pañkilikba Piñkop dima yipmanñdetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yan yon: Kinda unun on miktimon yo ton unun tagi dima, do Yesu unun Piñkop dakon Monji tam, amin daganek miñat aminyo nin da ekwaman unun da aripmon miktimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yon unun Yesu unun asi Piñkop dakon Monji tam aminsi aripmi dima daganban.

Yan yon, amin kinda Piñkop gat tagisi egip do nandisak kan, miktim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun kisi on miktim dakon anpak, do unun do but dima yopni yan yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yan yosok, Yesu Piñkop dakon Monji da aminsi dagagit, do miñat aminyo Yesu nandan gadan iminek Piñkop but dasi galak tan iminek ae amin do but dasi galak tan yomin kimotni do yosok.

Nin tenñenikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandan yomneñ

(Kilapmi 1.1-3.10)

1:1: Jn 1.1 1:2: Jn 1.14 1:4: Jn 16.24
Kap 32.5; YT 28.13

Gen egip egipmi ton unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi ton unun do yan tenñenok aman. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmanapno gen yagit, ae dabil da kagiman, ae kisit da kwenikon igayigiman. ² Unun egip egip nomansi altanban kagiman. Nin unun egip egip dagok dagogi mini do yan tenñenok an damaman. Unun Dat gat egipgut da nomansi altanban kagiman. ³ Ji nin gat but kalon anek egipneñ do anek yo kan nandanjo agiman unun do dayaman. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalon anek ekwaman. ⁴ Kisik kisiknin da madepsi tungan tosak, yan do gen on mandan damaman.

Tenñenikon gin egipneñ

⁵ Yesu Kristo da gen yanban nandagiman unun nan gin dayaman. Gen unun yan: Piñkop unun tenñeni. Unudon pilin tukjok kinda dimasi toso. ⁶ Nin unun gat but kalon ekwaman yan yanek kosit pilin tukgwan agipneñ kan, nin top yanek anpak bamisi dima aman. ⁷ Mani iyi tenñenikon egisak unun da tilagon tenñenikon agipneñ kan, nin Piñkop dakon amin kabini gat but kalon aman. Anek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi aman.

⁸ Nin diwarinin mini yan yoman kan, nin ninban pankealgaman. Anek gen bami ninon dima toso.

⁹ Mani diwarinin yan kwok anek kan, Piñkop da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopman nimjak, anek anpak yokwi morap ninon ton unun wiririkban gwaljigi mini an mudoneñ.

¹⁰ Piñkop da nin do yokwi pakpak amin yan yanakwan nin diwarinin

1:5: 1Ti 6.16; Jem 1.17 1:6: 1Jn 2.4 1:8:

mini yan yoman kan, unun gen yoman unun da Pin kop unun top amin yan iyaman. Anek Pin kop dakon gen butninon dima toso.

2

Kristo unun pan pulugoknin

¹ Minjat monjiyono, yokwi dima ani do anek papia on mandan damisat. Mani amin kind a yokwi asak kan, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pangol gol anek Dat gen iyisak. ² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwan unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kind a Pin kop pakyan si nandan imisak unun da anpakni yoldak

³ Nin Pin kop dakon gen teban guramikgaman kan yan si nandan, nin Pin kop pakyan si nandan iman. ⁴ Amin kind a "Nak Pin kop pakyan si nandan imisat" yan yosok, mani gen tebani dima guramikdak kan, unun amin top amin kind a. Gen bami butnikon dima toso. ⁵ Mani amin kind a gen tebani guramikdak kan, unun amin da Pin kop pakyan si but dasi galak tan imisak. Yan anek egip egipni Pin kop monsi tanakwan egisak. ⁶ Nin egip egipnin Pin kop monsi tanakwan ekwan yan yoner kan, Kristo da anpak agit unun an kimotnejsi.

⁷ Not kabi, on gen teban mandan damisat unun kalugi dima, unun kalipmi. Ji unun gen teban nandan gadat si wasanek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unun gen teban kalipmi on unun gin. ⁸ Mani on gen teban mandan damisat unun da kalugi yan kind a asak. Pilin tuk unun pasil do anakwan ten teni bamisi unun kili yamanjak, do unun gen teban dakon bami Kristokon tanban koman, ae jikon yo kisi tanban koman.

⁹ Amin kind a nak ten tenikon egisat yan yosak, mani pan muwukbi notni kind a do nandan yokwi tok an imisak kan, unun amin pilin tukwan sigin egisak. ¹⁰ Amin kind a amin do but dasi galak tan yomisak kan, unun ten tenikon egisak. Ten tenikon agakwan yo kind a da aripmi dima kesalban anjatjak. ¹¹ Mani amin kind a pan muwukbi notni kind a do nandan yokwi tok an imisak, unun amin pilin tukwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unungwan agek dukwan agisak unun buri dima pisosok.

¹² Minjat monjiyono, Kristo dakon man do anek Pin kop da yokwisi yopman damgut. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹³ Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹⁴ Minjat monjiyo, ji Dat pakyan si nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji amin tebaisi, ae Pin kop dakon gen ji da buron tebaisi toso, ae Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak tonen

¹⁵ On miktim gat ae yo morap miktimon ton unun do but dasi dima galak toni. Amin kind a on miktim do but dasi galak tan imisak

amin Dat but dasi dima galak tan imisak. ¹⁶ On miŕtim dakon anpak yokwi morap unun Daron da dima aban. Anpak unun yan: yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi tan yoman unun do pibit tidok anpak. Unun kisi on miŕtim dakon anpak. ¹⁷ On miŕtim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pinŕkop dakon galaktok yoljak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Miŕjat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwaman. Kristo dakon uwal unun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman tan, do nin mibi bisapmon ekwaman yan nandaman. ¹⁹ Unun amin kabi kalip nin gat egipguman da nipman kiwit. Mani unun nin da kabikon nani dima. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini kiwit unun da nolisak, unun nin da kabikon nanisi dima.

²⁰ Mani Telagi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandan. ²¹ Gen bami dima nandan yanon da on gen dima mandan damisat. Ji gen bami nandan, ae gen bami da top gen dima panalon asak yan nandan do anek papia on mandan damisat. ²² Top amin unun namin? Yesu unun Kristo, Pinŕkop da miŕjat amin kabiyoni yokwikon ban timitjak do manjikbi amin dima yan yosok amin unun top amin. Unun amin unun Kristo dakon uwalni. Unun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ Amin kinda Monji do wasip yosok unun Dat do kisi yosok. Mani amin kinda Monji nandan gadan imisat yan yosok unun Datyo kisi nandan gadan imisak.

Telagi Wup da gen bami niyij dekdak

²⁴ Ji nandan gadat wasanek awit bisapmon gen nandawit unun tebaisi abidoni. Yan ani kan, egip egipji Monji gat Dat garon tanakwan egipdan. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yan teban tok agit.

²⁶ Top gen dayinba kosit kilegi yipman detdan amin dakon mibilni nandani do on papia mandan damisat. ²⁷ Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Unun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayindet asak yan do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayin dekdak. Ae gen morap dayisak unun top dima, bamisi ban dayisak, do Telagi Wup da dayin dekdak unun da aripmon Kristokon gadanek egipni.

Nin abisok Pinŕkop dakon gwakni kabi ekwaman

²⁸ Miŕjat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yan anakwa abin noman tosak bisapmon nin tebaisi agek inamnikon mayaktok dima panen. ²⁹ Kristo unun amin kilegisi yan si nandaman, do ununyo kisi nandaman, amin morap anpak kilegi an unun Pinŕkop dakon gwakni kabi ekwan.

3

¹ Mao, Dat da nin do but dasi galak tan nimisak unun madepsi daman. Pinŕkop dakon gwakni kabi yan si niyisak. Asi, nin Pinŕkop dakon gwakni kabi ekwaman. Miŕtim amin da Pinŕkop dima nandan imgwit, unun do anek ninyo kisi dima nandan niman. ² Not kabi, nin abisok Pinŕkop dakon gwakni kabi ekwaman, ae don egip egip nian egipdaman unun dima nandano pisosok. Mani yan

nandaman, Kristo da abin noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdaman, do nin iyi yombemsi da egipdaman. ³ Amin morap unun do nandan teban tanek ekwan amin unun Pinjokop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini an. Yan anek Kristo gwaljigi minisi egisak unun yombem gin ekwan. ⁴ Yokwi an amin unun Pinjokop dakon gen teban yapmanjan. Yokwi agak unun gen teban yapyap anpak. ⁵ Ji nandan, Kristo unun diwari wiririt do abin noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kan yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kan, unun Kristo bamisi dima nandan imisak.

⁷ Minjat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdan do kan kimotni. Amin kinda anpak kilegi asak unun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak unun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk unun yokwi sanbek sanbek agit da asak. Pinjokop dakon Monji unun Sunduk dakon pi tuwil panjasik ak do abin noman tagit. ⁹ Amin kinda Pinjokopmon da altosok unun Pinjokop dakon egip egipni unun aminon toso, do yokwi dima an an asak. Pinjokopmon da altanbi, do yokwi aripmi dima an an asak. ¹⁰ Pinjokop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yanon da kokwinigek nandaman. Amin kinda anpak kilegi dima asak, unun Pinjokop dakon monji dima. Ae amin kinda panmuwukbi notni do but dasi dima galak tan yomisak, unun Pinjokop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak noligit

(Kilapmi 3.11-5.21)

Nin kalon kalon amin do but dasi

galak tan yomne

¹¹ Nin Kristo wasanek nandan gadan inguman bisapmon gen kili nandagiman unun yan: Nin kalon kalon panmuwukbi notnin do but dasi galak tan yomin yomin ane. ¹² Ken da agit unuden dima ane. Unun Yokwi Ami dakon amin egek padige anakban kimakgit. Mibili nido anakban kimakgit? Iyi dakon anpak unun yokwi, ae padige dakon anpak unun kilegi, mibili yan do agit. ¹³ Not kabi, miktin amin da nandaba yokwi tok andamni kan, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin panmuwukbi notnin diwari do but dasi galak tan yomaman. Yan aman do anek yan nandaman, nin kimot dakon kosit kili yipguman da egip egip dakon kosit nan yolgaman. Amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak unun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kan, unun amin unun amin dapdap amin kinda. Disi nandan, amin dapdap amin unun egip egip dagok dagogi mini dima timikgan.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak bamisi unun nandaman, nido Yesu unun nin panpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi panmuwukbi notnin panpulugok do egip egipnin paregek kimotnensi. ¹⁷ Mani amin kinda miktin dakon yoni tan iminakwa notni kinda wadak wadak anek egakwan kanek bupmi nandan iminek dima anpulugosak kan, Pinjokop da amin do but dasi galak tan yomisak unun dakon anpak unun aminon dima toso. ¹⁸ Minjat monjiyono, amin do but dasi galak tan yomne unun genon dagin dima yone, anpagon da bamisi ane.

Paŋmuwukbi Piŋkop da dabilon tebaisi atni

¹⁹⁻²⁰ Nin amin do but dasi galak taŋ yomamaŋ kaŋ yaŋsi nandamaŋ, gen bami yolgamaŋ. Ae butnin da nin paŋkiligek gen yaŋ nimisak kaŋ, Piŋkop da dabilon butnin yawori tosak, nido Piŋkop da yo morap kisi nandaŋ mudosok, ae nandaŋ nandakni da butninon nandaŋ nandaŋ toŋ morap uŋun yapmaŋ mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yaŋsi nandamaŋ kaŋ, Piŋkop da dabilon pasol pasoli mini atneŋ. ²² Nin gen tebani yolgamaŋ ae aŋpak aneŋ do galak tosok uŋun amaŋ, do bisiron da yo nido iyamaŋ uŋun nimisak. ²³ Gen tebani uŋun yaŋ: Monji Yesu Kristo nandaŋ gadaŋ imneŋsi, ae iyi niyigit uŋudenŋ gin amin do but dasi galak taŋ yomneŋ. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak uŋun amin Piŋkopmon egisak, ae Piŋkop uŋun aminon egisak. Piŋkop da Telagi Wupni ninggut, do nin yaŋsi nandamaŋ, Piŋkop ninon egisak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

¹ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwaŋ, do amin da abineŋek Piŋkop dakon Wup da gen on nimik yaŋ dayinba kaŋ, tepmi dima nandaŋ gadani. Asi, Piŋkop dakon Wup da gen yomik bo dima, yaŋ do paŋkiligek pindatni. ² Piŋkop dakon Wup da pi asak bo dima yaŋon da kaŋ nandaŋyo ani: Amin kinda da Yesu Kristo uŋun aminsi dagagit yaŋ yosak kaŋ, uŋun Piŋkop da yabekdak yaŋ nandaŋ imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yaŋ dima yosak kaŋ, uŋun Piŋkop da dima yabekdak, uŋun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Uŋun don

apdisak yaŋ kili nandawit. Uŋun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Miŋat monjiyono, ji Piŋkop dakon amin kabi ekwaŋ. Wup jikon egisak uŋun da wup yokwi miktim aminon pi asak uŋun yapmaŋdak, do ji kombi amin toptopmi uŋun kili pabiŋ yopgwit. ⁵ Uŋun amin kabi uŋun miktimon nani, do gen yoŋ uŋun miktimon nani baŋ yaŋakwa miktim amin da geni nandaŋ yomaŋ. ⁶ Nin Piŋkopmon nani. Piŋkop nandaŋ imaŋ amin uŋun da genin nandaŋ nimaŋ. Mani amin Piŋkopmon nani dima uŋun da genin dima nandaŋ nimaŋ. Yaŋon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin amaŋ.

Piŋkop do but dasi galak taŋ imneŋ kaŋ, amin do yaŋ gin aneŋ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak uŋun Piŋkopmon da abisak, do amin do but dasi galak taŋ yomneŋ. Amin morap amin do but dasi galak taŋ yomaŋ uŋun Piŋkopmon da altaŋbi, ae Piŋkop nandaŋ imaŋ. ⁸ Piŋkop uŋun but dasi galak taŋ yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak taŋ yomisak uŋun Piŋkop dima nandaŋ imisak. ⁹ Piŋkop da iyi dakon Monji kalonŋ naŋ nin da egip egip uŋun obakon da abidoneŋ do yabekban miktimon pigit. Piŋkop yaŋ aŋek nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun noligit. ¹⁰ Amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak uŋun yaŋ: Nin da Piŋkop do galak taŋ ingumaŋ uŋun da yo bami dima agit, mani Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimineŋek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak taŋ nimineŋek yaŋsi agit, do nin kalonŋ kalonŋ amin do but dasi galak taŋ yomiŋ kimotneŋsi.

12 Amin kinda da Pinjkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak taj yomnej kanj, Pinjkop ninon egisak, ae but dasi galak taj yomyom anpakni unun ninon bamisi tosok.

13 Pinjkop da Wupni nimgut, do nin Pinjkopmon ekwamanj ae Pinjkop ninon egisak yanjsi nandamanj. 14 Ae Dat da yo agit unun kili kagimanj, unun Monji yabekban miktim amin kisisi yokwikon banj timit do pigit. Nin unun dakon yanj tetenok amanj. 15 Amin kinda da Yesu do asi Pinjkop dakon Monji yanj yosok amin Pinjkop unun aminon egisak, ae unun amin Pinjkopmon egisak. 16 Nin nandamanj, Pinjkop da nin do but dasi galak taj nimisak, ae nin unun dogin nandanj gadamanj.

Pinjkop unun but dasi galak taj yomyom anpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak taj yomyom anpak anjek egisak unun amin Pinjkop gat ekwamal, ae Pinjkop unun amin gat egisak. 17 Nin yanjsi egipnej kanj, but dasi galak taj yomyom dakon anpak ninon bamisi tosok. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwamanj, do Pinjkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima anej. 18 Amin kinda amin do pakyanjsi but dasi galak taj yomisak unun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak taj yomyom dakon anpak egip egipninon bamisi tosok kanj, pasol pasol yolban kinj mudosak. Kobogi yokwi timitdamanj yanj do anjek pasol pasol nandamanj. Amin kinda pasol pasol nandisak unun amin but dasi galak taj yomyom dakon anpak egip egipnikon bamisi dima tosok.

19 Pinjkop da mibiltok nin do but dasi galak taj nimgut, do nin amin do but dasi galak taj yomamanj.

20 Amin kinda “Nak Pinjkop but dasi galak taj imisat” yanj yosak, mani panjmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok anjimisak kanj, unun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak unun but dasi dima galak taj yomisak, unun amin Pinjkop dima kokogi unun but dasi aripmi dima galak taj imisak. 21 Kristo da gen teban kinda nimgut unun yanj: Amin kinda Pinjkop do but dasi galak taj imjak kanj, panjmuwukbi notni do yanj ginsi asak.

5

Miktim dakon tapmim abinj yipmanjgamanj

1 Amin morap Yesu unun Kristo, Pinjkop da minjat amin kabini yokwikon banj timitjak do manjikbi amin yanj nandanj gadanj unun amin Pinjkopmon da altanji. Amin morap dat kinda do but dasi galak taj iman unun minjat monjijoni kisi do yanj gin nandanj. 2 Nin Pinjkop but dasi galak taj imamanj ae gen tebani guramikgamanj kanj nin yanjsi nandanen, nin Pinjkop dakon minjat monjijoni but dasi galak taj yomamanj. 3 Pinjkop but dasi galak taj imamanj kanj, nin gen tebani guramitnej. Ae gen tebani unun guramit do jigi dima pamanj, 4 nido amin morap Pinjkopmon da altanji unun da miktim dakon tapmim abinj yipmanjanj. Nin nandanj gadatnin do anjek emaron teban tanjek miktim dakon tapmim abinj yipmanjgamanj. 5 Namun dasi on miktim dakon tapmim abinj yipmandak? Amin Yesu do Pinjkop dakon Monji yanjsi nandanj gadanj unun da.

Pinjkop Monji dakon gen

6 Yesu Kristo unun abinek telagi pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin

dima sogit, yawini yo kisi tagalgit. Telagi Wup, gen bami dakon amisi, unun da Yesu Kristo dakon mibili yan tenjenok asak. ⁷⁻⁸ Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat unun kapbi da Yesu Kristo do yan tenjenanba gen kaloni asak.

⁹ Amin da gen yon unun nandan gadaman, mani Pin kop da Monji do gen yagit unun da amin dakon gen yapmandak. ¹⁰ Amin kind a Pin kop dakon Monji do nandan gadasak unun Pin kop da gen yagit unun abidanek burikon yipmandak. Mani amin kind a Pin kop da Monji do gen yagit unun nandaban bami dima asak kan, unun amin Pin kop do top amin kind a yan yosok.

¹¹ Pin kop da Monji do yan yagit: Unun da egip egip dagok dagogi mini nimdosi yagit. Unun egip egip dagok dagogi mini Monjikon tosok. ¹² Amin kind a egip egipnikon Pin kop dakon Monji gat kaloni ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Anjakwan amin kind a Monji gat kaloni dima ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagiman yan si nandan en

¹³ Pin kop Monji dakon man do nandan gada n iman amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yan nandani do anek gen on mandan damisat. ¹⁴ Do but bamori mini inamikon agek yan si nandan en, nin Pin kop dakon galaktok yolek bisit iyine n kan, bisitnin nandan nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandan nimisak yan nandaman kan, yo nido bisit iyan unun abidokdaman yan si nandan en.

¹⁶ Amin kind a da pan muwukbi notni kind a kanjakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon

yokwi kind a asak kan, bisit an iban Pin kop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi an unun do yosot. Yokwi kind a tosok unun anek wupji wagil kimotdan. Nak unun do bisit ani do dima yosot. ¹⁷ Anpak morap kilegi dima aman unun kisi yokwi. Mani yokwi diwar i unun da kimot dima analon an.

¹⁸ Nin nandaman, Pin kopmon da altan bi minat amin morap unun yokwi dima an an an. Pin kop dakon Monji da pan kutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak. ¹⁹ Nin nandaman, nin Pin kop dakon minat monjiyoni ekwaman, mani amin diwar i morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandaman, Pin kop dakon Monji da abin Pin kop bamisi nandan imne n do butnin paban pisagiman. Nin Pin kop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agiman. Yesu Kristo unun Pin kop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibilisi.

²¹ Minat monjiyono, ji kokup kidat* da kagikan egipni.

5:7-8: Jn 15.26 **5:9:** Jn 5.32-37 **5:10:** Jn 5.36-40 **5:12:** Jn 3.36 **5:13:** Jn 20.31

5:14: Jn 14.13-14; 1Jn 3.21-22 **5:16:** Mt 12.31 **5:18:** 1Jn 3.9 * **5:21:** Kokup kidat unun Pin kop yipmanek yo ninan egip egipgokon yo madep yan nandisal unun da kokup kidatgo asak.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon pan̄detni unun da mani an̄kisibiñek iyi do 'kila amin kindā' yan̄ yan̄ek papia on mandagit yan̄ nandan̄. Papia on kokup kindā dakon pan̄muwukbi do mandagit. Unun pan̄muwukbi do tilak an̄ek 'miñat kindā gat gwakni gat' yan̄ yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun miñat dakon peni dakon gwakni unun pan̄muwukbi ae kabi kindā do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipman̄gan̄.

On papia dakon gen madep ton̄ unun Pin̄kop dakon gen pan̄upbal an̄ek top yon̄ amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan̄ yomyom an̄pak an̄ kimotni do yosok.

Nin Pin̄kop gen tebaisi abidan̄ek gen n̄wakn̄wari do pindak kimotn̄eñ

¹ Nak pan̄muwukbi dakon kila amin da miñat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan̄ damisat. Pin̄kop da gak iyi do man̄jigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan̄ damisat, ae nak gin̄ dima, miñat amin morap gen bami nandan̄ unun kisi da ji do but dasi galak tan̄ daman̄. ² Gen bami ninon tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun do an̄ek but dasi galak tan̄ damaman̄.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan̄ yomyom an̄pagon Pin̄kop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan̄ yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosok do bisit asat.

Butdasi galak tan̄ yomyom dakon an̄pak an̄eñ

⁴ Dat da an̄eñsi do yagit unun da aripmon miñat gak dakon miñat monjiyo diwari da gen bami yolgan̄. Nak unun dakon gen nandan̄ek but galak madepsi nandagin. ⁵ Ae miñat, gen kindā yolni do nandisat unun yan̄: Nin kalon̄ kalon̄ amin do but dasi galak tan̄ yomiñ yomiñ an̄eñ. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan̄ gadat si wasan̄ek awit bisapmon da unun gen teban kili abidawit da abidan̄ an̄an̄ oban̄. ⁶ Butdasi galak tan̄ yomyom dakon mibilisi unun yan̄: Nin Pin̄kop dakon gen tebani guramigek agipn̄eñ. Ji wasan̄ek nandan̄ gadat si awit bisapmon da gen teban kindā nandawit unun yan̄: but dasi galak tan̄ yomyom dakon an̄pak an̄ek agipni.

Kristo dakon gen tebaisi abidoneñ

⁷ Kosit kilegi yipman̄ detni do pan̄kewalgañ amin morapmi miktimi miktimi akwan̄. Unun da Yesu Kristo am̄nsi dagagit yan̄ dima nandan̄ teban ton̄. Amin unuden unun top amin ae Kristo dakon uwalni. ⁸ Do pakyan̄si kan̄ kimotni. Pi teban an̄ek yo abidawit unun di yipman̄ dekbam. Pakyan̄si kan̄ kimotni kan̄, unun dakon tomni tagi timitdan̄. ⁹ Amin kindā Kristo dakon gen yipman̄ek gen n̄wakn̄warikon kisak kan̄, Pin̄kop unun amin gat dima egisak. Mani amin kindā Kristo dakon gen tebaisi abidosok amin unun Dat gat ae Monji gat unun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kindā da abin̄ Kristo dakon gen bami dima dayin̄detjak kan̄, unun amin gildat tagi yan̄ dima iyini, ae yutjikon dima an̄kini. ¹¹ Amin kindā unuden amin gildat tagi yan̄ iyisak kan̄, an̄pulugan̄ban pi yokwini kisi da amal.

* **1:1:** Unuden 'miñat gak gat ae gwakgo gat' unun pan̄muwukbi kindā dakon tilak asak. **1:4:** 3Jn 3 **1:5:** 1Jn 2.7 **1:7:** 1Jn 4.1-3

Kila amin da kin pindat do nandagit

¹² Gen morapmi ton, mani papi-akon mandak do dima nandisat. Abin dandabo gen yan nandat anen kan tagisi yan nandisat. Yan anen kan, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pin kop da iyi do manjigit, unjun da gildat tagi yan gayan.

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

2 Jonon mandagit unjudeŋ gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yaŋ yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon paŋdet kinda da mandagit yaŋ nandaŋ.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unjun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari paŋpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unjun kaŋ kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Piŋkop dakon pi amin paŋpulugoneŋ

¹ Nak paŋmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandaŋ gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak taŋ gamisat.

² Not giman, wupgo tagisi tosok, unjudeŋ gin yo morap asal unjun abi tagisi noman toni, ae giptingo yo kisi tagisi tosok yaŋ do bisit asat. ³ Paŋmuwukbi notnin di da abin gak da gen bami abidaŋ kimagek egisal unjun dakon geni nayinba but galak madepsi nandagim. ⁴ Nak dakon minjat monjiyono gen bami yolgaŋ dakon geni nandisat bisapmon kisik kisik diwari nandisat unjun yapmaŋek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

⁵ Not giman, gak but dasi nandaŋek paŋmuwukbi not paŋpulugosol. Ae dima nandaŋ yomisal, mani yum pindagek paŋpulugosol, do gak pi tagisi kinda naŋ asal. ⁶ Diwari da on paŋmuwukbi kabikon abin gak da amin do but dasi galak taŋ

yomisal unjun dakon geni yaŋba nandagimaŋ. Gepmaŋ degek kik do ani bisapmon Piŋkop da nandisak unjun da aripmon paŋpulugok abi. ⁷ Yesu dakon pi ak do nandaŋek kin pi unjun aŋek Piŋkop dima nandaŋ imaŋ amin kabikon paŋpulugok di dima timikgaŋ. ⁸ Nin Piŋkop dakon pi amin unjudeŋ paŋpulugoneŋ kaŋ tagisi. Yaŋ aŋek kaŋdo nin unjun gat pi kaloni aŋek Piŋkop dakon gen bami jonitneŋ.

Diotrepes anpak yokwi agit

⁹ Nak gen diwari paŋmuwukbi do kili mandagim, mani Diotrepes unjun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. ¹⁰ Yaŋdo, opbeŋ kaŋ anpak asak unjun do yaŋkwok abeŋ. Unjun nin do yaŋba yok aŋek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima paŋkisak. Ae unjun gin dima, paŋmuwukbi da pi amin iyi da yutnon paŋkik do aba yaŋsop anyomisak. Ae paŋmuwukbi kabi da waŋga egipni do yoldak.

Demitius anpak tagisi agit

¹¹ Not gimano Gaius, anpak yokwi dima yolek abi, anpak tagisi baŋ yolek abi. Amin kinda anpak tagi asak unjun Piŋkop dakon amin. Mani amin kinda anpak yokwi asak unjun Piŋkop dima kaŋbi. ¹² Amin kisi da Demitius dakon anpak tagisi unjun do yon. Ae Piŋkop dakon gen bami unjuno kisi anpakni tagisi unjun da aŋteŋteŋ asak. Ninyo kisi anpakni tagisi unjun do yomaŋ. Disi nandaŋ, gen unjun bamisi yomaŋ.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

¹³ Gen morapmi ton, mani paŋiakon mandak do dima nandisat. ¹⁴ Abin gandabo gen yaŋ nandat andeŋ kaŋ, tagisi yaŋ nandisat.

15 But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwamaŋ uŋun da gildat tagi yaŋ gayaŋ. Notnoni uŋudon ekwaŋ amin kalonj kalonj manikon da gildat tagi yaŋ yoyiŋ yoyiŋ aki.

Papia Jut da Mandagit

But piso gen

Gen on papiagwan toj unun 2 Pita kon gen toj unun yombem pali. Unun Pinjkop dakon minjat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yon unun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yan yosok, “Pinjkop da minjat amin kabini nin nandan gadat kaloni kongin atnej do yosok. Ae amin kinda da nin da nandan gadat aman unun kulabik aripmi dima asak.” (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyindet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Unun da yan yon, Pinjkop dakon nandan yawotni unun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yan yon. Unun topsi yon do kan kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandan gadatji do kila anek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabin yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia unun Pinjkop da minjat aminyo yan damgut ji do mandisat. Pinjkop Dat da but dasi galak tan damisak, anjakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Pinjkop da panpuluganban bupmi anjak gat, ae but yawot anjak gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anjak da egip egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Pinjkop da nin morap yokwikon ban timit do anek pi madepsi agit unun do papia mandan dam do galagi

madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandaken yan nandisat unun yan: ji nandan gadatji kilani tebaisi anek uwalji dakon gen pabin yopni. Pinjkop da nandan gadat kaloni on minjat amini nin do nimgut, do amin kinda da yo nin da nandan gadaman unun kulabik aripmi dimasi asak. ⁴ Nak gen unun dayisat, nido Pinjkop manji iman amin di panmuwukbigwan pasilikon da kili abin pigej. Unun amin gen yokwisi yan yon, “Pinjkop dakon nandan yawotni madepsi, do yumabi anjak mibili mibili tagi anej.” Unun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madeprin kaloni manji iman, do kalipsigwan Pinjkop gen papia da yagit unun da aripmon unuden amin pasildan.

⁵ Ji Amin Tagi da kalip yo agit unun kili nandawit, mani butji pabo pisanban unun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kisiron ban timikban Isip yipman kiwit. Anek don nandan gadat dima awit amin unun panjasik agit. ⁶ Ae anelo do nandani. Diwar unun Pinjkop da pi yomgut unun ak do dima galak tawit, anek kokupni yipman dekgwit. Yan awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi unun ban panjeban agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwan. Unun Pinjkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom anek ekwan. ⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup unun da kapmatjok tawit unun do nandani. Ununyo kisi anjak yokwisi awit. Wili minjatyo kisi da yumabi anjak mibili mibili awit, do Pinjkop da kindapmon sonban pasilgwit. Unun da mama gen niyinek yan nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori

mini unjungwan kobogi timitdan.

⁸ Ji dakon nandak nandak panjupbal ak do pi an amin unjuno kisi yan gin anpak yokwi an. Dipmin mibili mibili pindagek unj do panthagap aban yumabi anpak anek giptim timni panjupbal aba injanisi an, ae Pinjok kwen wigik an iminek anelo tapmimi ton unj do yanba yokwi tok an. ⁹ Maikel unj anelo morap dakon mibiltok amini, mani unj yan dima agit. Maikel gat Sunduk gat namin da Moses dakon giptim abidosak yan do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yanba yokwi tok an iminek gen yan imdo si pasalgit. Yan gin yagit, "Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat." ¹⁰ Mani unj amin yo morap mibili dima nandan pison unj do yanba yokwi tok an. Unj bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgan. Unj anpakni da obisi panjupbal an. ¹¹ Awa, kan kimotni. Unj Ken dakon anpak an. Unj Balam da agit unjden moner timit do tek kindap an. Unj Kora da agit unjden Pinjok kwen wigik an iman, do wagil pasildan.

¹² Ji but kalon anek jap noknok bisap madepmon yikgan bisapmon unj amin ji da binapmon yikgan unj imal kwakwagikon garak an unj yombem. Mani unj ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandan. Unj amin iyi bangin panpulugok dogin nandan. Unj gikwem sikak dima yopba manakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwan unj yombem. Unj kindap bami tok-tok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit. ¹³ Unj amin tap madepsi tamalikgan unj yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yan ilenikon

noman ton. Unj kundukon gik kositni ban dima yolek akwan unj yombem. Do Pinjok da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili anjnoman an yomgut, unjodon kin toktok teban egi wigikdan.

¹⁴ Enok unj Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Unj da unj amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, "Koni, Amin Tagi telagi aneloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abinek minat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan imgwit dakon kobogi yomdisak." ¹⁶ Unj amin yo morap noman tan yoman unj do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Unj iyi dakon butni dakon galaktok yokwi unj yol do galak ton. Unj gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minat aminyo unj panpulugoni do pangalak an.

Nandan gadatji yipba unj da butji panjeban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altok-dan unj do aesi nandani, unj Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tenjenan dangwit. ¹⁸ Unj da yan dayiwit, "Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Pinjok manji iminek iyi dakon galaktok yokwi yoldan." ¹⁹ Unj amin da panmuwukbi panwasan. Unj miktin dakon galaktok bangin yolgan. Telagi Wup unj aminon dima egisak.

²⁰ Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Pinjok da iyi ji do danggut unj yipba unj da butji panjeban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani. ²¹ Pinjok da ji do but dasi galak tan damisak, do unj da kapmatjok egek

bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi analon anakwan egip egip teban abidoni. ²² Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni. ²³ Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Unun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Pinkop da dabilon garagi tagi unun da dubagikon egipni.

Nin Pinkop dakon man awiginej

²⁴ Kili nak Pinkop ankisiat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Unun da timik panji depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi tan damdisak. ²⁵ Unun kalon dagin Pinkop egisak. Anek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit unun do anek nin yokwikon ban timikgit. Do mani awiginej. Unun Kila Amin Madep egisak, ae tapmim madepni tan imisak, ae yo morap dakon busunji egisak. Wasok wasogikon yan egipgut, ae abisok kisi yan gin egisak, ae don bisap morap kisi yan gin egipdisak teban. Unun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon An Imgut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Uñun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia unun amin da Yesu yolyol amin madepsi panupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin unun Yesu Kristo do Amin Taginin yanji nandan gadan imgwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panjeban anjakwan jigi madep unun da dima pabin yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdan unun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin unun bisapmon egipgwit unun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen unun dakon mibili unun yan: Yesu Kristo unun Amin Tagi, ae unun da kisiron da Pinjop da uwalni kisi morap pabin yopdisak, anek Sunduk yo kisi abin yipdisak. Anek Yesu pini an mudosak bisapmon Pinjop da minjat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Pinjop gat egek ae sanjebek jigi dima pakdan, nido Pinjop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

*Yesu Kristo da panmuwukbi 7 kabi do gen yipgut
(Kilapmi 1-3)*

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Pinjop da imgut. Yo unun tepmisi altokdan.

Yesu da anjeloni yabekban abin pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit. ² Yo morap noligit unun bamisi pindakgim. Pinjop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen unun bamisi.

³ Pinjop yo morap noman toni do yagit unun dakon bisap kwan tosok, do amin kinda da on kombi gen panmuwukbi do manjin yomjak kan, unun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi unun nandanek guramitni amin, ununyo kisi kisik kisik ani.

Jon da panmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ Nak Jon da panmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Pinjop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak unun da nandan yawok damanakwan butji yawori tosak. Ae wup 7 kabi Pinjop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan ununyo kisi da nandan yawok damanakwan butji yawori tosak. ⁵ Yesu Kristo, Pinjop dakon gen bamisi yan tenjenok amin, unun kimoron da mibiltan pidagit. Ae unun kila amin madep morap miktimon ekwan unun dakon Amin Tagini. Unun kisi da but yawot nandan damanakwan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ Yan anek nin unun gat amin kila anen do manjin nipgut, ae iyi dakon Pinjop ae Datni unun dakon oman anen do mukwa sogok amini egipnen do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi.

⁷ Koni. Unun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap

kisi da dabil da kokdaŋ. Amin morap Yesu sugawit unun kisi da kokdaŋ. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da unun do nandaŋek kunam bupmiyo madepsi akdaŋ. Asi, yo morap unun altaŋ mudokdaŋ. Unun asi.

⁸ Amin Tagi Piŋkop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, unun da yaŋ yosok, “Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat.”

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Piŋkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan kalonji ekwamaŋ, do but yaworon da jigi ae tepmiyo kalonji pamaŋ. Paŋek kisin da dima alek taŋek tebai akgamaŋ. Nak Piŋkop dakon gen yaŋ teŋteŋaŋek, “Nak Yesu nandaŋ gadaŋ imisat” yaŋ yaŋim, do anek nak abidaŋ tap binap miktim tim Patmos unudon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telaŋi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anakwan manjinokon nandaŋapbo amin kinda gen madepsi yaŋ tidaŋek kweŋ da yaŋ yaŋit. ¹¹ Unun amin da yaŋ yaŋit, “Yo morap pindakdal unun papiakon mandaŋ yopbi paŋmuwukbi 7 kabi do kini. Mandaŋ yopbi paŋmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini.”

¹² Yaŋban nak gen nayigit amin unun kok do tobiŋim. Tobilek teŋteŋi tamo gol baŋ wasaŋbi 7 kabi pindakgim.

¹³ Unun da binapmon “amin dakon monji yombem kinda” akban kagim. Unun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anek nap kinda gol baŋ wasaŋbi

naŋ piŋbirikon anŋwasineŋ wamgut. ¹⁴ Busuŋi ae busuŋ daŋgwani unun kwakwagisi, sipsip dakon daŋgwan ae gik sitnaŋ yombem. Ae dabilni kindap tebaisi soson unun yombem. ¹⁵ Kandapni unun teŋteŋisi ain kinda mani bras kindapmon soson unun yombem. Ae tekni nandagim unun pakbi madepsi pokgon unun dakon wiwik yombem. ¹⁶ Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unun gen kaganigwan da pawin tagit. Gildat da tebaisi wisisak unudeŋ tomno dabilni madepsi teŋteŋagit.

¹⁷ Nak unun kaŋek kandapnikon maŋ pagek amin kimakbi da yaŋ pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjineŋ yaŋ yaŋit, “Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi anaŋ kisat. Kimot dakon yoma witdal, ae amin kili kimakgwit unun dakon kokup dakon yoma witdal kisitnokon ton. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unun dakon geni mandaki. Yo abisok ton, ae yo don noman tokdaŋ, unun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi kisitno amin tet do taŋba pindal, ae teŋteŋi tamo gol baŋ wasaŋbi 7 kabi yaŋ pindal, unun dakon mibili pasili tosok. Mibili unun yaŋ: gik 7 kabi unun paŋmuwukbi 7 kabi dakon aŋeloni. Anakwa teŋteŋi tamo 7 kabi unun paŋmuwukbi 7 kabi.”

2

Epesas paŋmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da saŋbeŋek yaŋ yaŋit, “Gak paŋmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan unun dakon aŋeloni do gen yaŋ mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tettenj tamo gol ban wasanji 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak. ² Anpak asal ae pi teban asal unun kili nandan mudagam. Gak tebaisi agek amin anpakni yokwi do dima galak tan yomisal. Diwari da yan gayiwit, 'Ninyo kisi yabekbi', mani unun yabekbi dima yan unun gaga kili geni kokwinigek top amin yan pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi anpaman. Mani tebaisi agek jigi unun imegek kuraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen ton. Nandan gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tan namgul, mani abisok yan dima asal. ⁵ Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anpak kalip agil unun do aego nandanek but tobil anek anpak kalip agil unuden abi. Yan dima abi kan, abin lamgo unun si gwayeken. ⁶ Mani anpakgo tagisi kinda unun yan: Nikolas dakon amin kabi dakon anpak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unun amin dakon anpak do nandako yokwi toso.

⁷ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da yan dagan iminapbo egip egip kindap walon jap pan nosak. Kindap unun Paradais kon Pinjop da pigaga toso.

Smena panmuwukbi do gen yipgut

⁸ Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Smena ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo

gagon obisak. ⁹ Gagon jigi ae tepmiyo morapmi noman tan gaman, ae yogo minisi da egisal, unun nandan gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yan gaman unun nandisat. Unun amin da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Juda amin dima, unun Sunduk dakon amin kabi. ¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani unun do pasol pasol dima abi. Ji panjewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari ban dam tebanon yopdisak. Yan aban jigi ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdan. Dikba kimotni do yoni kan, tebaisi agek nandan gadatji dima witdal kisak. Anakwa egip egip dakon pelit tilimi ton daben.

¹¹ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima anupbal asak."

Pegamum panmuwukbi do gen yipgut

¹² Unun da gen sanbenek yagit, "Gak panmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal unudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni unudon toso unun nandisat. Mani nak dakon man abidan kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yan tettenok amin tagisi kinda, unun Sunduk da egisak kokupmon anakba kimakgit. Yan anakwa gak unun bisapmon nak do wasip dima yagil.

¹⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Gagon amin di da Balam dakon anpak abidan kimokgon. Balam dakon anpak unjun yanj. Kalip Balam da Balak Israel amin panjkewal dakon mibili iyinj dekgit. Iyinj dekban Balak da Israel amin panjkewalban yokwi anek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit unjun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Unjuderj gin amin di gagon ekwan unjun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikgan. ¹⁶ Gak but tobil abi. Yanj dima abi kanj, nak kili unjunjok gagon obinjek gen kaganokon emat agak siba tosok unjun nanj unjun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kanj, nak da mana di abisok pasili tonj unjun ibenj. Ae tip kwakwagi kinda ibenj. Unjun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Unjun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak unjun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panjmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Unjun da gen sanbenjek yagit, “Gak panjmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan unjun dakon anjelo do gen yanj mandaki:

Nak Pinjkop dakon Monji. Dabilno unjun kindap tepmisi sosok unjun yombem, ae kandapno tenjenosok unjun ain kinda mani bras suganba kwakwagisi anj unjun yombem. Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Anpak morap asal unjun nandanj mudosot. Gak amin do but dasi galak tanj yomisal, ae nak nandanj gadanj namisal, ae amin diwari panjmulugok do pi asal. Nak

nandisat, pi mibiltok agil unjun yapmanjek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen tonj. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minjat unjun da nak kombi amin kinda yanj yosok, mani pi monjino top panjkewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi unjun noni do yoyinj dekdak. ²¹ But tobil asak do nandanjek bikbik imisat. Mani but tobil anek yumabi anpakni yipmanj det do dima nandisak. ²² Do unjun minjat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap unjun minjat gat yumabi awit but tobil anek unjun minjat dakon anpakni dima yipmanj mudoni kanj, unjunyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat. ²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yanj anjapbo panjmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalonj kalonj anpak ani da aripmon tomni damdisat yanj nandanj namdanj. ²⁴ Mani panjmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unjun dakon gen dima yolganj, ae ‘Sunduk dakon geni pasili’ yanj yonj, unjun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yanj dayisat, jigi kinda gat dima dabeng. ²⁵ Mani yo morap timikganj unjun tebaisi timigakwa wigi nak da opbenj dakon bisap asak.

²⁶ Emaron teban tanjek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unjun yanj mudanj ibo miktim morap kila akdisak.

²⁷ ‘Kila amin pini tapmimi tonji anek ain win kirinj nanj uwalni pudanj moninj moninj akdisak, amin da miktim kwoba pudanj moninj moninj anj unjun da tilagon akdisak.’

Datno da yan mudan namgut, unun da tilak unun amin do yan mudan iben. ²⁸ Ae wisawisa do gik wisak unun kisi iben. ²⁹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanjsi nandani.”

3

Sadis panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pinjok dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Amin da gak do yan yon, ‘Sadis panmuwukbi kabi unun egip egipmi tonjsi.’ Mani kili kimakgil.

² Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit unun panjeban abi. Nido anpakgo kinda Pinjokno da dabilon kilegisi yan kinda dimasi kat. ³ Gen bami kalip nandanek abidagil, unun do aego nandabi. Nandanek guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak kan, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnen.

⁵ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgen. Datno da inamon ae aneloni da inamon mani yan tenjenokenj.

⁶ Amin mirakni tonj da Telagi

Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanjsi nandani.”

Piladelpia panmuwukbi do gen yipgut

⁷ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma witdal abidosot. Nak da yoma witdaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witdali. Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ Anpak morap asal unun kili nandan mudagim. Koki! Injamgokon yoma kinda witdalbo pisolok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagil. ⁹ Sunduk dakon amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Pinjok dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon njakben anek nak da ji but dasi galak tan damisat yanjsi nandani. ¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altan gamgwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin panjkewal do noman tokdisak bisapmon kilago anapbo jigi unun dima altan gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pinjokno dakon telagi yut anteban asak. Anek

Piŋkop dakon yut yipmanjek aeni wanga dima pigisak. Uŋun aminon Piŋkopno dakon man, ae Piŋkopno dakon kokup pap dakon man mandakerŋ. Kokup pap uŋun Jerusalem kalugi, uŋun Kwen Kokup yipmanjek Piŋkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi uŋun aminon mandakdisat. ¹³ Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyaŋsi nandani.”

Laodisia paŋmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Uŋun da saŋbenek yaŋ yaŋgit, “Gak paŋmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwaŋ uŋun dakon aŋeloni do gen yaŋ mandaki:

Nak Piŋkop dakon geni gat ae yaŋ teban tok geni gat do gen uŋun asisi yaŋ yogok amin. Nak Piŋkop dakon gen bamisi yaŋ tenŋerok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yaŋ tenŋerjosot. Piŋkop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ Anpak morap asal uŋun kisi nandaŋ mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yaŋgok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yaŋ do aŋek gen kaganokon da gak wanditdisat. ¹⁷ Gak ‘Moneŋno morapmi ae yo kabino morapmi toŋ. Yo kinda do wadak wadak dima asat’ yaŋ yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandaŋ gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molaŋ molaŋ agisal. Aŋek gaga dima nandabi pisolok. ¹⁸ Yaŋ do aŋek nawa gen on gamisat. Nak dakon

golno kindapmon soŋba gwaljigi minisi aŋ uŋun gol baŋ yubi kaŋ, monenjo morapmisi taŋ gamdanj. Ae giptingo wam do imal kwakwagi baŋ yubi kaŋ, amin da gandaba molaŋ dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanjek dabilgokon yopbi kaŋ, tagisi sintokdisal. ¹⁹ But dasi galak taŋ yomisat amin uŋun tebai yoyiŋek aŋpakni paŋkilek ani do jigi yomisat. Do aŋpakgo paŋkilek ak do pi tebai aŋek but tobil abi.

²⁰ Nandaki! Nak yomakan agek yoma domon tidanek yaŋ yosot: Nak yutnon tagi wikenj? Amin kinda tekno nandaŋek yoma witdaljak kaŋ, nak wigiko uŋun gat egek jap nondenj.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kaŋ, uŋun amin do yaŋ da-gaŋ ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitdenj. Kalip nak da emaron teban taŋek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgim unudenj yitdenj. ²² Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyaŋsi nandani.”

Sipsip Moniŋ da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witdalakwan Miktim Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdan

(*Kilapmi 4-11*)

4

Kwen Kokupmon Piŋkop gawak imaŋ

¹ Uŋun da kwenon aeno kaŋapbo Kwen Kokupmon yoma kinda witdal kigit da taŋban kagim. Kaŋapbo amin uŋun kalip nak do kwenj da yaŋ tebaisi yaŋ tidanek yaŋ namgut uŋun da yaŋ yaŋgit,

“Idon winjaki yo morap don altok-dan goliko.”² Nayinban unudon gin Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda tanban kagim. Unjun tamokon amin kinda yikban kagim.³ Unjun amin tip jasper ae tip gami konilian da yan tenjenagit. Kilap ban kinda da kila amin madep yityit tamo unjun anjwasigiti. Kilap ban kildani unjun tip kalikaligi emeral yan.⁴ Kila amin madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo unjun anjwasinjek tanba pindakgim. Unjun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Unjun kila amin imalni kwakwagi ban pawit, ae busunikon peliti kildani ton gol ban wasanbi ban pawit.⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenjeni da yangwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririg agiti. Kila amin madep yityit tamo noman da kalin 7 kabi sowit. Kalin unjun Pinjkop dakon wupni 7 kabi.⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda tagiti, unjun tap idap daman glas ban wasanbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi ton unjun kila amin madep yityit tamo dakon ilenji 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi unjun burikon ae manjikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit.⁷ Yo egip egipmi ton kinda unjun laion yombem. Ae kinda unjun bulmakau wili yombem. Ae kinda unjun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kinda unjun sinjin madep kwen agegisak yombem.⁸ Yo 4 kabi egip egipmi ton kalon kalon unjun kisi piri 6 kabi tan yomin yomin awit. Anakwa giptimi kalon dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da

mibilgwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yan yon, “Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami kalipsi egipgut, ae abisok egisak, ae don apdisak, unjun telagisi” yan yon.

⁹ Yo egip egipmi ton kabi unjun da Amin unjun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak unjun do kisik kisik madepsi anek mani awigek ya yan iyan. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi ton unjun yan anakwa¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin unjun kila amin madep yityit tamokon yikdak unjun da buron man pokgon. Man pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unjun gawak iman. Ae pelitni kildani ton gol ban wasanbi unjun kila amin madep yityit tamo tosok unudon noman ilik yopmanjek kap yan yon,

¹¹ “Amin Tagi Pinjkopnin,

gak da yo morap galaktok-gokon wasagil da abisok ton. Yan agil do minjat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anek mango awigini, ae tapmimgo madepsi da yongamgwan pinji egipni kan tagisi.”

5

Jon da papia kinda kili sogwit kagit

¹ Amin unjun kila amin madep yityit tamokon yikgit unjun kisitni amin tet do papia gironjikbi kinda tanban kagim. Papia unjun teri teri kildani ton, ae kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anjelo tapmimi tonji kinda kanapbo gen papmon da yan

4:3: Esi 1.28 4:4: PA 3.18 * 4:4: Unjun kila amin unjun anjelo man madepni ton kabi kinda do yosok. 4:5: Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 4:6: Esi 1.5-10,22; 10.14 4:8: Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12 4:10: PA 19.4 5:1: Ais 29.11; Esi 2.9-10

tidaneġ yan yagit, “Namin amin kilegisi kinda dasi kendol pakbi ban panġteban abi pakdegeġ papia tagi witdalġak?”³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktim da mibiligwan ekwan kinda da papia unun aripmi dima witdalġak bo ae aripmi dima kosak.⁴ Nak papia unun amin kinda da aripmi dimasi witdalġak bo ae kosak yan kaġek kunam madepsi sanġek sanġek morapmi takġim.⁵ Yan anġapbo kila amin kabikon da kila amin kinda da yan nayigit, “Gak kunam dima takġi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, unun Dewit dakon babinikon guġi unun da don noman taġ wigit. On Laion emaron teban tagit. Yan agit do unun da papia kendol pakbi ban kosiri 7 kabi panġteban abi unun pakdegeġ tagi witdalġak.”

Jon da Sipsip Moniġ kaġit

⁶ Yan nayiġakwan Sipsip Moniġ kinda akban kaġim. Unun paret ak do si anġakba kimakġit yombem. Unun kila amin madep yiyit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi tonġ gat ae kila amin gat da anġwasiwit. Sipsip Moniġ unun jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni unun Pinġkop dakon wupni 7 kabi. Unun Pinġkop da yabekban miktimi miktimi kiġ mudawit.⁷ Kili Sipsip Moniġ da kila amin madep yiyit tamokon kiġ Amin yikġit da kisiri amin tet do papia tagit unun abidaġit.⁸ Papia unun abidaġakwan yo 4 kabi egip egipmi tonġ, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Moniġ da kapmatġok maġ pakġwit. Kisisi kalonġ kalonġ gita moniġni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibani tagisi tugawit, unun Pinġkop dakon miġat amin kabiyoo dakon bisitni.

⁹ Yan anġek kap kaluġisi kinda yan yawit,

“Gak da papia ġironiġkbi abidaneġ kendol pakbi ban panġteban abi unun aripmi tagi pakdeġki.

Nido ġikba kimageġ yawigo nanġ miġat aminyo Pinġkop do im do anġek yumaġ nagil.

Asi, amin mibili mibili ekwan, ae ġeni mibili mibili, ae ġiptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwan kisi yumaġ nagil.

¹⁰ Yumaġ nanġek amin kila ani do manġiġ yopġul,

ae nin dakon Pinġkop dakon oman ani do mukwa sogok amini manġiġ yopġul.

Unun da kila amin madep egeġ miktimon amin kilani akdanġ.”

Sipsip Moniġ dakon man anġisiwit

¹¹ Kili aeno kaġ egapbo anġelo morapmisi dakon ġeni nandagim. Unun anġelo dakon tilakni milion morapmisi ae tausen morapmisi da arip. Unun anġelo kila amin madep yiyit tamo ae yo egip egipmi tonġ ae kila amin kabi ban panġwasineġ akġwit.¹² Yan tidaneġ kap kinda yan yawit,

“Sipsip Moniġ on kalip anġakba kimakġit.

Unun da man madep gat, ae yo tagisi morap gat, ae nandak nandak tagisi gat, ae tapmimi wukwisi unun kisi tagi timitġak.

Amin morap kisi da mani anġenageġ kisik kisik an imineġ ya yan iyini kaġ unun kilegisi.”

¹³ Ae yo morap Pinġkop da wasagit unun dakon ġeni kisi nandagim. Yo morap Kwen Kokup ekwan, ae

5:5: WW 49.9; Ais 11.1,10; PA 22.16

5:6: Sek 4.10; Jn 1.36; PA 13.8

5:8: Kap 141.2; PA

8.3-4 5:9: Kap 33.3; 40.3; 96.1; 98.1

5:10: TP 19.6; Ais 61.6; PA 1.6; 20.6

5:11: Dan 7.10;

Ibr 12.22

miktimon ekwan, ae miktim kagagwan ekwan, ae tap kaga ekwan kisi dakon geni nandagim. Unun da yan yawit,

“Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak,
ae Sipsip Moniŋ gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae tapmim gat pindagek kisik kisik anek dagok dagogi mini man madep damaman.”

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip egipmi tonj unun da yan yawit, “Unun asi.” Yan yanakwa kila amin kabi da man pakeg gawak yomgwit.

6

Sipsip Moniŋ da kendol banj papia anjeban awit unun pakdekgit

¹ Nak kanapbo Sipsip Moniŋ da papia gironkibi abidanek kendol pakbi banj kosiri 7 kabi panjeban abi unun mibiltok nani pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 4 kabikon da kinda gen yagit. Geni unun kiririn da yan yagit, “Gak op.”
² Aeno kanek os kwakwagi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda obipni abidanek yikgit. Unun amin do kila amin madep dakon pelit kinda imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kinjek emat morapmi sigin anek teban token yanjon da nandanek kigit.

³ Sipsip Moniŋ da kendol pakbi banj papia anjeban abi 2 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 2 unun da yagit, “Gak op.”
⁴ Yanakwan os gami kinda apban kagim. Unun da kwenon amin yikgit unun do tapmim ibi. Unun tapmim unun on miktimon yawori tosok unun panjagosak dakon tapmim. Panjaganban amin da notni dapman dapman anek kimotdan. Unun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Moniŋ da kendol pakbi banj papia anjeban abi 3 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 3 unun da yagit, “Gak op.” Yanakwan os pilisi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit, unun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit.
⁶ Anakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 kabikon da yan yagit, “Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak unun wit yigi moniŋisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima panjasik abi.”

⁷ Sipsip Moniŋ da kendol pakbi banj papia anjeban abi 4 unun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 da yan yagit, “Gak op.”
⁸ Yanakwan os kilonkiloni kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit unun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba banj dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Moniŋ da kendol pakbi banj papia anjeban abi 5 unun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip unun amin da Pinjop dakon gen tebaisi abidanek unun dakon yan tentenjok anakwa uwal da dapba kimakgwit.
¹⁰ Amin wup unun da tebaisi yan tidanek yan yawit, “Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianjasi gak do jomjom anapno miktim amin gen pikon yopmanek yawinin dakon kobogi

yobi?" ¹¹ Yanba unun amin do paba pigik dubagi kwakwagasi kalon kalon yominek yan yoyiwit, "Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nian da dapdan unun Pinjkop da kili manjigit. Uwal da unun kisisi dapman mudanakwa don Pinjkop da yawisi dakon kobogi yomdisak."

¹² Sipsip Monin da kendol pakbi 6 papia arteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit. ¹³ Anjakwan gik kundukon ton miktimon mawit. Gik mawit unun pik kindap dakon sopmi dima pek tanakwa mirim da pisonakwa mon unun da tilak mawit. ¹⁴ Anjakwa papia gironjik yopmanngaman, unun da tilagon kundu si kin pasilgit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim ton unun tamoni yopman degek duwalik kiwit. ¹⁵ Anjakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni ton gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi ton gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan, unun kisisi pasal kin tip gopbatgwan ae kabapgwan tip madep ton unun da mibiligwan pasil do kiwit. ¹⁶ Anek kabap gat ae tip gat do yan tidanek yawit, "Ji nin da kwenon man witjin nimanakwa pasili egipner. Pasili egapno Amin unun kila amin madep yiyit tamonikon yikdak unun dima nindasak, ae Sipsip Monin butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak. ¹⁷ Amin do butjap madepsi nandanek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep

kili unun abik. Namin amin dasi tapmimni unun abin yipmanek tagi egipjak?"

7

Israel amin 144 tausen da Pinjkop dakon tilak abidawit

¹ Unun da kwenon anjelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit. ² Yan anakwa anjelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjkop egip egipmi ton dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanek apgut. Abinek anjelo 4 kabi Pinjkop da miktim gat tap gat pantasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yan tidagit. ³ Yan tidanek yan yagit, "Ji miktim ae tap ae kindap tepmisi pantasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjkopnin dakon tilak pi monjini da inamon yopdaman. Yan anapno don yo morap tagi pantasik ani." ⁴ Ae nandanapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen

ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12 tausen

ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen
ae Liwai da kabikon 12 tausen
ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen
ae Josep da kabikon 12 tausen
ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Unun amin da Pinjkop dakon tilak timikgwit.

6:12: Mt 24.29; Ya 2.20; PA 8.12; 11.13; 16.18
2.10,19,21 **6:16:** Lk 23.30 **6:17:** Jol 2.11; Mal 3.2
9.4,6; PA 9.4 **7:4:** PA 14.1,3

6:13: Ais 34.4 **6:14:** PA 16.20 **6:15:** Ais
7:1; Jer 49.36; Dan 7.2 **7:3:** Esi

Minat amin morapmi da Pinjkop gawak imgwit

⁹ Ae unun da kwenon amin morapmisi pindakgim, unun manjiri mini. Amin unun amin kabi kabi egi egi an unun morap kisi dakon. Ae miktim morap kisi, ae giptim mibili mibili, ae gen mibili mibili unun kisi kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da inamon akgwit. Unun ilikba pigik kwakwagisi ae dubagi ban pawit. Ae kisirikon jopban tam ban timikgwit. ¹⁰ Unun amin kabi madep tebaisi yan tidanek yan yawit,

“Pinjkopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Monji kisi unun dagin nin yokwikon ban timikbal tagisi ekwaman.”

¹¹ Anakwa anjelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egip egipmi ton unun panjwasinek akgwit. Agek kila amin madep yityit tamo kanek man pagak tomno dabilni miktimgwan yopmanek Pinjkop gawak imgwit. ¹² Anek yan yawit,

“Unun asi! Nin dagok dagogi mini Pinjkopnin do ya yan iyinek kisik kisik madepsi anek man madepni do yan tenjenonon.

Dagok dagogi mini nandan kokwini tagisi, ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi!”

Unun amin kabi dakon tepmi kili unun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kinda da yan nayigit, “On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payin unun namin? Ae dukwan da aben?”

¹⁴ Yanban iyigim, “Amin tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yan nayigit, “On amin uwal da kision jiggi tepmiyo

madepsi pawit da abisok tagi ekwan. Imalni Sipsip Monji dakon yawi ban suganba kwakwagisi awit. ¹⁵ Yan awit do anek Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman akgan. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani an iman. Pinjkop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyi unun gat egek panjutnosak. ¹⁶ Jap do ae dima akdan, ae pakbi do dima akdan. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdan. ¹⁷ Nido, Sipsip Monji kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anek pakbi egip egipmi ton da dabilikon unudon panjikdisak. Anakwan Pinjkop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanjberjek dima tatdan.”

8

Sipsip Monji da kendol pakbi ban panjeban abi 7 unun pakdekgit

¹ Sipsip Monji da kendol pakbi 7 papia anteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan Kwen Kukupmon wayinji minisi tagit. Yan tanjakwan wigi 30 minit da tilak agit. ² Ae koko anjelo 7 kabi Pinjkop da inamon akgan unun do kwen 7 yan yoba timikgwit.

³ Anakwa ae anjelo kinda alta da kapmatjok panji akgit. Unun anjelo gol idap kinda yo kibani tagisi unudon idawik mukwa kibani tagisi sok do abidagit. Anakwan yo kibani tagisi morapmisi imgwit. Iba Pinjkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanek alta gol ban wasanbi Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unudon mukwa son imgut.

⁴ Yan anakwan mukwa kibani tagisi gat, ae Pinjkop dakon amin dakon

bisitni gat, anelo da kision da Pin kop da inamon wigiwit. ⁵ Anakwa anelo da kindap altakon tagit unun abidan mukwa sokso idapgan yopban tuganba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tenjenji da yangwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririnj agit, ae miktim wudip agit.

Anelo 4 kabi da kwenj pisowit

⁶ Anakwan anelo 7 kabi unun kwenj 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ Anelo mibiltok akgit unun da kwenj pisonakwan ais ae kindap ae yawi gat pankolop abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anakwa miktim kabi kinda sogit, ae kindap dakon kabi kinda sogit. Ae jon kaluk kalugi kisisi son mudawit.

⁸ Ae anelo unun da bujon nani kwenj pisogit. Anakwan yo kinda kabap madepsi yombem si sonakwan, maba tap kaga pigi magit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kinda yawi dagagit. ⁹ Ae yo egip egipmi ton tap kagagwan ekwan unun kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kinda si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anakwa tap wakga kabi kinda wagils tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anelo 3 kwenj pisogit. Anakwan gik madepsi kinda kalinj da yan sonjek kundu yipman abinj magit. Unun pakbi madep madep pokgon unun kabi kapbi yan kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit. ¹¹ Gik unun dakon mani unun Yo Isipmi ae Emari Tonj. Unun abinj pakbi kabi kindakon manakwan pakbi unun isipmisi agit, do amin

morapmisi pakbi unun nanek kimakgwit.

¹² Ae anelo 4 kwenj pisogit. Anakwan gildat ae kanek ae gikyo unun kokwin aba kabi kapbi anakwa gildat kabi kinda ae kanek kabi kinda ae gik morap dakon kabi kinda panupbal anakwan pilin tuk awit. Yan awit do gildari dakon ae kalbi dakon tenjenji tagi dima tenjenawit.

¹³ Unun da kwenon singinj madepsi kinda kwen binap akwan kagim. Singinj unun madepsi yan tidanjek yan yagit, "Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwan amin. Anelo kapbi kwenj pisokdan, anakwa miktimon amin jigi madepsi pakdan."

9

Anelo 5 kwenj pisogit

¹ Anelo 5 unun kwenj pisonakwan gik kinda kundukon da abinj miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unun dakon yoma witdal unun gik do ingwit. ² Anakwa gik da gapma unun witdalakwan unun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanakwan pilin tuk agit. ³ Anakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ Pilak pilak unun yan yoyiwit, "Ji jon gat, ae yo mibili mibili miktimon kwonj gat, ae kindap gat unun dima panupbal ani. Ji amin Pin kop dakon tilakni injamikon mini unun ban gin panupbal ani. ⁵ Ji unun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butgwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni." Tepmi pi

yomni unun skopion da amin injin yoba tepmi madepsi pan unun da tilagon yomdan. ⁶ Unun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unun os amin da emat do pan-tagap an yombem pindakgim. Busunikon pelit gol ban wasanbi yombem da tan yongwit. Tomno dabilni unun amin dakon yombem. ⁸ Busun dan-gwani unun dubagisi minjat dakon yombem, ae geni unun laion dakon yombem. ⁹ Paba pigik ain yombem ban pibiri witi-wit. Piri unun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unuden awit. ¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman. ¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon aneloni da kila amin madepni egi yongut. Ibru genon da unun anelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit. Unun gen dakon mibili: Yo Morap Pan-tasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anjelo 6 kweni pisogit

¹³ Anjelo 6 kweni pisonakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanbi, Pin-kop da inamon tosok, unun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unudon da yagit. ¹⁴ Gen unun altagit da anjelo kwen abidagit unun yan iyigit, "Anjelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon pan-teban awit da ekwan unun witdal yopbi kini." ¹⁵ Yanban anjelo 4 kabi unun kin

amin morap miktimon ekwan unun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do witdal yopgut. Anjelo kabi unun kili noman tawit da pi unun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit. ¹⁷ Unun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unun yan pindakgim: amin unun emat dakon yik imalyo pawit. Paba pigik unun gami, ae pili, ae kilonkilon ban pawit. Os dakon busun unun laion dakon busun yombem. Anakwa os da gen kagagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sonjek witi-wit. ¹⁸ Unun amin kokwin kabi kapbi anek, yo yokwi kapbi unun os da gen kagagwan da altawit da minjat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit. ¹⁹ Os unun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unun tunon amin emari ton yombem. Paljigi diwarikon tunon amin dakon busun ton, do unun ban amin panupbal awit.

²⁰ Amin diwari unun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Kon gat ae kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yongwit. Kokup kidat unun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap ban wasawit, unun dima sin-ton ae gen dima nandan ae kosit dima akwan. ²¹ Unun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi pan-kisibiwit. Mani but tobil anek yo unun yop do dima nandawit.

10

Anjelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanjapbo anjelo tapmimi ton kinda Kwen Kokup da pigit. Unun giptimi gikwem nan wangut, ae busunji da kwenon kilap ban kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yan tenjenagit. Anjakwan kandap bamotni milen asip yombem. ²Unun anjelo papia gironjikbi monin kinda kisirikon abidagit, ae papia unun witaldawi kwi da tagit. Unun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anjek kandapmi teri kinda miktimon bamagit. ³Anjek laion da madepsi yan tidon, unuden madepsi yan tidanakwan kiririn 7 kabi da madepsi yawit. ⁴Kiririn 7 kabi yanakwa gen yawit unun mandak do agim, mani Kwen Kokupgan da tek kinda yan noman tagit, “Kiririn 7 kabi dakon gen unun nandak nandagokon gin toni. Dima mandabi.”

⁵ Kanjapbo anjelo tap idapmon ae miktimon baman akgit, unun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakit. ⁶Anjenagek gen yan anteban agit. Pinjop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon ton, ae miktimon gat ae yo morap miktimon ton, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan ton unun wasagit Amin da manon gen yan anteban anjek yan yagit, “Bisap kili unun mudokdisak. Pinjop ae sanjenek jomjom dima akdisak. ⁷Anjelo 7 kweni pisonakwan Pinjop da yo ak do yagit da pasili ton, unun panalon aban bami ton akdisak. Unun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut.”

⁸ Anjelo yan yanakwan tek unun Kwen Kokup da aeni noman tanjek nayigit, “Gak kin anjelo unun tap idapmon ae miktimon baman akdak da kisiron papia tosok unun abida.” ⁹Nayinban kin anjelo yan iyigim, “Papia monin unun

nak do nam.” Iyiko yan nayigit, “Abidanek na. Gen kagagokon kaban dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagowan emat akdisak.” ¹⁰ Yanakwan papia unun kisirikon nan abidanek nagim. Nanjek gen kaganokon kaban pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si nan mudanek butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yan nayigit, “Gak aego minjat amin morapmikon, ae miktimon morapmikon, ae amin geni mibili mibili yonon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdan, unun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Pinjop gen yan tenjenagimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kirin kinda naminek yan nayigit, “Gak pidanek Pinjop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yoman. Yan anjek amin unun yutgan Pinjop gawak iman unun manjiki. ² Mani tamo wanga da tosok unun Amin Nwaktwari Kabi da egipni do parekbi, do unun tilak dima yipbi. Unun amin kabi da abin Pinjop dakon telagi kokup pap pabin yomanek kila tebaisi anjek bamanakwa kanek 42 yan akdisak. ³ Anakwa nak da amin bamori unun geno yan tenjenonjil do tapmim yoben. Amin bamot unun bupmi dakon yik imalyo ban pakdamal. Anjek nak dakon gen yan tenjenanakwal gildat 1,260 yan akdisak.”

⁴ Amin bamot unun miktimon daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unun mani. ⁵ Uwalni da yo yokwi an yomni kan, kindap gen kaganikon da noman tanjek sonba mini an. Asi, amin di unun amin bamot yo yokwi

10:4: Dan 12.4,9 **10:5:** GT 32.40; Dan 12.7
Esi 40.3; Sek 2.1-2 **11:2:** Lk 21.24; PA 13.5

10:7: Am 3.7 **10:9:** Esi 2.8-3.3 **11:1:**
11:4: Sek 4.3,11-14 **11:5:** 2Sa 22.9; Kap 97.3

aŋ yomni kaŋ, kosit yaŋon da si kimotdaŋ. ⁶ Uŋun amin bamot kundu kosit sopmaŋ ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim taŋ yomaŋ. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi taŋ yomaŋ. Ae miŋtim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi taŋ yomaŋ. Yo unjuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Piŋkop dakon gen yaŋ tenŋeŋaŋ aŋki wasip anjakwal, jon kilap yokwisi kinda unjun gapma kidagi mini yipmaŋ degek kwen wikdisak. Wiŋ amin bamot gat emat wamaŋek amin bamot pabiŋ yopmaŋek dapban kimotdamal. ⁸ Anjakwan bumjotni unjun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unjun tilak anek mani Sodom ae Isip yaŋ yon. Unjun kokup pap unjudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giŋtimni mibili mibili, ae miŋtim miŋtim ekwaŋon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdaŋ. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdaŋ. ¹⁰ Miŋtim amin da amin bamot unjun kili wagil kuŋwamal yaŋ pindagek, but kwaktok nandaŋek notni do but galak yo yomdaŋ, nido kombi amin bamot unjun miŋtim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kiŋ mudarjakwa, Piŋkop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidaŋ akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwiŋ amin unjun madepsi pasalgwiŋ. ¹² Anjakwa amin bamot unjun nandaŋakwal amin kinda da

Kwen Kokupgwan da tebai yaŋ tidanek yaŋ yoyigit, “Jil idon winjil.” Yaŋakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal. ¹³ Wugakwal unjudon gin wudip madepsi kinda anjakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anjakwan timi 9 kabi daŋin tagi tawit. Unjun wudip da amin 7 tausen yaŋ dapban kimakgwiŋ. Anjakwa si egipgwiŋ amin madepsi pasalek Kwen Kokup Piŋkop dakon man yaŋ anksiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unjun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kweni pisogit. Anjakwan nandaŋapbo Kwen Kokupgwan da madepsi yaŋ tidanek yawit, “Piŋkop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unjun bamot miŋtim miŋtim dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak.” ¹⁶ Anjakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yiyit tamokon Piŋkop da inamon yikgaŋ, unjun nwaŋkeŋ anek tomni dabilni miŋtimon yopmaŋek Piŋkop gawak imgwiŋ. ¹⁷ Anek yaŋ yawit,

“Amin Tagi Piŋkop Tapmim Ami,
gak abisok egisal,
ae kalipsigwan egipgul.
Tapmim madepgo abidanek
kila amin madep pigo
wasanek asal,
do nin ya yaŋ gayamaŋ.

¹⁸ Piŋkop do kuraktok aŋ amin unjun Piŋkop do butjap madepsi nandawit,
mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unjun noman tosoŋ.

Abisok amin kimakgwit gen pigokon opni dakon bisap.

Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unjun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwan amin, unjun amin mani tonj ae mani mini kisi do tomni tagisi yomdisal.

Abisok minjat aminyo panjupbal awit amin, unjun panjasik aki dakon bisap.”

¹⁹ Kila amin da yan mudanakwa, anelo da Pinjokop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosoq unjun witaldalgwit. Anakwa Pinjokop dakon Sanjek Sanjek Kinam Telagi Yut Madepmon tanban kawit. Mal da dukwan dukwan yamanakwan kiririn unjun wuwik madepsi yagit. Anakwan miktim wudip anakwan ais morapmi sikak da yan mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagisi tasik tawit (Kilapmi 12-20)

12

Jon da minjat gat ae nugim yokwisi madep gat pindakgit

¹ Kili kundukon tilak njwakjwarisi kinda noman tagit. Tilak unjun yan: Minjat kinda gildat dabil nanj imali do wamgut. Anakwan kanek kandapni da mukgwani tagit, ae gik 12 kabi da busunikon peliri do tanjimgwit. ² Minjat unjun monji kwapni tonj. Monji altok do anakwan tepmi nandanek madepsi yan tidagit. ³ Ae kundukon tilak kinda gat noman tagit. Tilak unjun yan: nugim yokwisi giptimi gami madepsi kinda noman tagit. Unjun nugim yokwisi unjun busunni 7 kabi. Anakwan jomi 10 yan busunikon kwawit. Anakwan kila amin madep pelit 7 kabi da busunikon tawit.

⁴ Unjun dakon paljigi da kundukon gik morapmi wiririkban miktimon mawit. Unjun gik kokwin kabi kapbi anek, unjun dakon kabi kinda kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unjun minjat unjun da monji anjalak do agit unjun da inamon akgit. Minjat unjun da monji anjalanban monji unjun si nok do jomjom anek akgit. ⁵ Anakwan minjat unjun monji wili anjalagit. Unjun wili da kila agak dakon ain teban abidanek minjat amin morap miktimon ekwan unjun kila tebaisi akdisak. Minjat monji altanban unjudon gin ananj kwen Pinjokop ae Pinjokop da kila amin madep yityit tamo unjudon awigiwit. ⁶ Anakwa minjat unjun pasal kin miktim amini minikon kigit. Unjudon Pinjokop da tamoni kili anjoman agit. Unjudon kilani anek jap iminjakwa wigi gildat 1,260 yan asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat madepsi kinda noman tagit. Maikel gat anelo kabini gat nugim yokwisi madep unjun gat emat wamgwit. Ae nugim yokwisi madep gat ae anelo kabini kisi emat kobogi awit.

⁸ Mani emaron teban toni dakon tapmim dima tanj yomgut, do Kwen Kokup ae sanjenek dima egipgwit.

⁹ Pinjokop dakon anelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unjun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwi ani do panjekwaldak. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yonj. Unjun maba miktimon pigit, ae aneloni kisi unjun gat maba piwit.

¹⁰ Kili unjun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgan da amin kinda da madepsi yan tidanjek yan yagit,

“Abisok Pinjokopnin da minjat amin kabini yokwikon banj timikdak. Tapmimni altan

tenjenajakwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapmimni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anjelo da kili maba pigik. Unjun gildat kalba ae kalbiyo Pinjkopnin da inamon gen yan yomgut. ¹¹ Notnin egip egipni panjutnok do dima nandawit. Sipsip Monin da yawikon, ae Pinjkop dakon gen yan tenjenawiron da tapmim panjek emaron teban tanjek uwal abin yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit. ¹² Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktim gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik. Pik da bisap pisipmisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi unjun nak maba miktimon pigim yan kanjek, minjat unjun monji wili anjalagit unjun anjopgut. ¹⁴ Mani nugim yipmanek dubagikon miktim amini minikon tagi pidan kisak do singin madepsi dakon piri bamori unjun minjat do imgwit. Unjudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anjupbal asak. ¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unjun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unjun pakbi madepsi da yan pak abigek minjat unjun yolgit. Nugim yokwisi unjun pakbi pak abigek minjat unjun anjan abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktim da minjat anpuluganek gen kagani antan kinjakwan nugim yokwisi madep da pakbi unjun wandikgit unjun miktim da si nan mudagit. ¹⁷ Anjakwan nugim yokwisi madep unjun minjat do butjap madepsi nandagit, do minjat unjun dakon monji diwari gat emat wam

do kigit. Minjat dakon monji unjun Pinjkop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tenjenanek Yesu yolgan amin unjun. ¹⁸ Nugim yokwisi unjun tap idap da ilenjikon akgit.

13

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

¹ Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tan wigit. Unjun busunji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 kabi da busunjikon kwawit. Anakwa kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunjikon man tan tan awit. Man unjun Pinjkop jigilak mibili mibili yan imim dakon man da tawit. ² Jon kilap yokwisi unjun kagim unjun jon pusiket madep lepat yan yon, unjun yombem. Mani kandapmi unjun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unjun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unjun jon kilap yokwisi do imgut. ³ Unjun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minjat amin morap kisi unjun kan nimnimigek yolgwit. ⁴ Nugim yokwisi madep unjun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unjun gawak imgwit. Ae jon kilap yokwiyo kisi gawak iminek yan yawit, “Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat emat aripmi tagi wamjil?”

⁵ Pinjkop da yum kanakwan jon kilap yokwisi unjun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unjun asak dakon yan dagok Pinjkop da imgut. ⁶ Unjun gen

kagani wɪtdalek Piŋkop jigilak yaŋ iŋgut. Yaŋ imiŋek Piŋkop dakon man, ae Piŋkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwaŋ kisi do manji gen yagit. ⁷ Piŋkop da yum kaŋakwan Piŋkop iyi dakon miŋat amin kabikon emat agit. Emat anek dapmanek pabiŋ yopgut. Uŋun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yoŋ kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yaŋ dagok aŋ ibi. ⁸ Piŋkop da miktim diŋa wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani diŋa mandagit, uŋun amin da joŋ kilap yokwisi gawak imdaŋ. Papiya uŋun Sipsip Moniŋ kalip aŋakba kimakgit, uŋun dakon.

⁹ Amin mirakni toŋ da gen on pakyaŋsi nandani! ¹⁰ Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi kaŋ, uŋun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda emat agak sibakon kimotjak do manjikbi kaŋ, emat agak sibakon kimotdisak. Yo uŋuden noman taŋba, Piŋkop dakon miŋat amin kabi butni yawori taŋakwa tebai agek nandaŋ gadatni tebaisi abidoni.

Joŋ kilap yokwisi 2 uŋun da miktim amin paŋkewalgit

¹¹ Aeno joŋ kilap yokwisi kinda gat kaŋapbo miktim kagagwan da wigit. Uŋun jomi bamori sipsip moniŋ dakon jom yombem. Ae gen yogokni uŋun nugim yokwisi madep kinda egisak dakon yombem. ¹² Joŋ kilap yokwisi 2 uŋun da joŋ kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yaŋ dagok aŋ iŋgut. Uŋun tapmim naŋ joŋ kilap yokwisi mibiltok nani da iŋamon pi agit. Uŋun tebaisi yoyiŋakwan miktim gat ae miŋat aminyoni gat da joŋ kilap yokwisi mibiltok nani

gawak iŋgwit. Joŋ kilap yokwisi si kimori da tilak wudani taŋ iŋgut mani wudani aeni kibidagit. ¹³ Joŋ kilap yokwisi 2 uŋun da wasok tapmimi toŋ madep madep baŋ agit. Wasok tapmimi toŋ kinda agit uŋun yaŋ: Amin da dabilon wasok aban kindap si soŋek Kwen Kokup yipmanek miktimon piwit. ¹⁴ Piŋkop da tapmim imiŋakwan wasok tapmimi toŋ morap joŋ kilap yokwisi mibiltok nani da iŋamon anek miktim amin paŋkewalgit. Anek joŋ kilap yokwisi uŋun kalip emat agak siba da aŋakgit, mani abisok egisak gin, uŋun dakon man yaŋ aŋkisk do kindap baŋ wupni pasini do tebaisi yoyigit. ¹⁵ Piŋkop da tapmim imiŋakwan egip egip dakon mirim joŋ kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap joŋ kilap yokwisi dakon wupmi wasaŋbi do diŋa gawak imni uŋun da si dapban kimotdaŋ.

¹⁶ Joŋ kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyiŋban amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae iŋamnikon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani toŋ, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin diŋa ekwaŋ amin, ae oman amin ekwaŋ amin kisi tilak yopman yomgwit. ¹⁷ Do amin kinda uŋun joŋ kilap yokwisi dakon tilakni mini kaŋ, aminon yumaŋ nok diŋa asak, ae uŋudon yumaŋ nok diŋa ani. Joŋ kilap yokwisi dakon tilakni uŋun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da joŋ kilap yokwisi dakon namba pakyaŋsi manjiŋ nandisak. On uŋun amin dakon namba. Nam-bani uŋun 666.

14

Sipsip Moniŋ dakon miŋat amini kap kalugi yawit

¹ Nak aeno kanjapbo, Sipsip Moniŋ Saion Kabap unjudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unjun gat kisi akgwit. Sipsip Moniŋ dakon man gat ae Datni dakon man gat injamnikon mandabi. ² Ae nandanapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgwan da apgut. Unjun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririŋ madep da yan agit. Wuwik nandagin unjun amin da gita tidanakwa gen yon unjun dakon wuwik yombem. ³ Kap kalugi kinda Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi tonj da inamon ae kila amin da inamon yawit. Amin 144 tausen yan Pinjop da miktimon miŋat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unjun kabi dagin kap unjun tagi nandaba piosak. ⁴ Unjun amin kabi miŋat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Moniŋ da kik do agit, unjun yol awilgan gin. Unjun Pinjop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unjun Pinjop da miŋat amin kabini mibiltoksi timikgit da yan si egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Moniŋ gat dakon miŋat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusunni mini egipgwit.

Anjelo kapbi da yan tenjenok awit

⁶ Nak aeno kanjapbo ae anjelo kinda kwen binap kwan kagim. Unjun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwan yoyiŋ tenjenosak do yabekbi. Miktimi miktimi miŋat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unjun kisi do yabekbi. ⁷ Unjun da abiŋ gen papmon da yan yagit, “Pinjop do pasal imiŋek man madepni yan

anjenotni, nido Pinjop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pinjop kundu ae miktimon ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unjun gawak imni.”

⁸ Ae anjelo kinda buŋon yolgit unjun da yan yagit, “Kokup madep Babilon unjun kili tuwil kigit. Asi, unjun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae miŋat amin kabi morap miktimon ekwan unjun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyiŋ dekgwit. Unjun awit unjun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit.”

⁹ Unjun anjelo bamot da buŋon ae kinda da abiŋ gen papmon da yan yagit, “Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak imiŋek tilakni injamikon ae kisirikon abidosak kanj ¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unjun Pinjop dakon butjap nan nokdisak. Wain unjun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unjun amin Pinjop dakon telagi anjelo kabi da inamon, ae Sipsip Moniŋ da inamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmi sosok unjudon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ Kindap unjun sonjakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak imiŋek mani dakon tilak abidosok unjun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak.”

¹² Unjun bisapmon Pinjop dakon miŋat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unjun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandanapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit,

“Gen yan mandaki, ‘Abisok miñat amin kabi Amin Tagi nandan gadan imiñek kimokgon ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.’” Ae Telagi Wup da yan si yosok, “Asisi, amin unun oman pi madepsi awit unun yipmanek yik yawot pani. Yan anakwa anpak kilegisi awit unun mandabi da ton unun da yolba kisi kini.”

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unun da kwenon nak gikwem kwakwagi kind a kagim. Unun gikwemon

“amin dakon monji yombem kind a”

yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi kind a tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kind a abidagit. ¹⁵ Ae anelo kind a Pin kop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unun gikwemon yikgit unun tebaisi yan tidanek yan iyigit, “Sibago abidanek jap bami tan balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tan, do abisok jap unun baljoki dakon bisap.” ¹⁶ Yanakwan amin unun gikwemon yikgit unun sibani abidanek miktimon jap pik tawit unun baljagit.

¹⁷ Ae anelo kind a gat Pin kop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosoq unun yipmanek wanga pigit. Ununyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kind a abidagit. ¹⁸ Ae anelo kind a alta yipmanek apgut. Anelo unun kindap sosok dakon kila agak dakon tapmim tan imgut. Unun da anelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanek yan iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tan mudan, do gak sibago geni tepmisi unun abidanek miktimon dakon wain sop unun mandanek

timi kindakon gin panmuwukgi.”

¹⁹ Yanakwan anelo sibani abidan miktimon dakon wain sop mandanek panmuwuk yopgut. Yopmanek wain sop unun baman til do baman til tamo madep kindagwan similgit. Baman til tamo madep unun Pin kop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unun wain sop baman til tamo madep kokup pap da wanga tagit, wain sop unudon baman tilgwit. Anakwa unjungwan da yawi madepsi pak abigek miktimon kisi witjinban 300 kilomita da arip agit. Anakwan yawi winan win os da gen kagakon ain tim tosoq unun da aripmon wigigit.

15

Anelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi ton si kind a noman tanban kagim. Anelo 7 kabi pindakgim. Unun da amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unun da mudanakwa ae yo kind a dima noman tosak, Pin kop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kind a tap idap madep yombem kagim. Unun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unun da kidipmimon amin morapmi akgwit. Unun amin kabi emaron teban tanek jon kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abin yipgwit amin. Unun gita Pin kop da yomgut unun timikgwit.

³ Anek Pin kop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Monin gat dakon kap yawit. Kap unun yan:

“Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami, pi masi masimi tapmimi ton si asal.

Amin kabi morap dakon Kila Amin Madepni, anpakgo unun kilegisi ae bamisi.

4 Amin Tagi, gak kalon dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yan ankisajak?

Anpakgo kilegisi unun kili altan noman tawit, do miktim morap dakon amin da abinek gawak gamdan.”

5 Unun da kwenon aeno sintoko Pin kop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unun witaldalgwit. 6 Anjelo 7 kabi unun amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unun Pin kop dakon yut yipmanjek wanga piwit. Unun imal gwaljigi minisi tenjenini ton ban pawit. Ae pibirikon imal dak gol ban wasanbi ban pangwasinjek wamgwit. 7 Yo 4 kabi egip egipmi ton da kabikon kinda da idap madep gol ban wasanbi 7 kabi anjelo 7 kabi do yomgut. Pin kop, dagok dagogi mini egi anjan kisasak teban, unun dakon butjapni unun idap madepmon tujan tawit. 8 Ae Pin kop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut Madepmon tujan tawit. Amin kinda da unjungwan aripmi dima wigisak. Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi ban pini aba daganakwa don wigigi.

16

Idap madep 7 kabi Pin kop dakon butjapni ton unun tagalgwit

1 Nandanapbo Pin kop da Telagi Yut Madepgan tek madepsi kinda nandagam. Unun anjelo 7 kabi tebai yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pin kop dakon butjap unun idap madep 7 kabikon ton unun pabidan panji miktimon tagalni.”

2 Yoyinban anjelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yan anakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin jon kilap yokwisi dakon tilakni

tan yomgwit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit, unun da giptim timon yikgwit.

3 Ae anjelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Anakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi ton unun kimakgwit.

4 Ae anjelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit. 5 Anakwan nandanapbo anjelo pakbi kila agit unun da yan yagit, “Pin kop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Anpakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anek yo yokwisi altan yomni do yagit. 6 Unun amin kabi da kombi amingo gat, ae minjat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unun awit do gak da yawi kolen yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.” 7 Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

8 Kili anjelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pin kop da gildat do tapmim iminakwan gildat da madep tanek amin son yomgut. 9 Gildat tepmisi sonjek, amin unun obisi son yomgut. Anakwan Pin kop ibipgwit. Pin kop da nandanakwan yo yokwisi unun altan yomgwit, mani but tobil anek mani dima yan ankwisawit.

10 Kili anjelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli

injīwit. ¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unun do nandanek Kwen Kokup dakon Piŋkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unun but tobil anjek manji yom do dima nandawit.

¹² Ae anjelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidajakwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anroman agit. ¹³ Ae kon kapbi mengak yombem pindakgim. Kinda unun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit. ¹⁴ Unun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili mibili awit. Unun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Piŋkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Piŋkop gat emat wam do muwutdan.

¹⁵ “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iy da kapmatjok toni kan, unun amin kisik kisik asak. Nido, unun amin molan molan dima agipjak, anjakwan amin da mayagini aripmi dima kokdan.”

¹⁶ Kili kon da kila amin madep gat emat amini gat timik panabin miktim tim kinda Ibru genon da Amegedon yan yon unudon panmuwukgwit.

¹⁷ Kili anjelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anjakwan Piŋkop da Telagi Yut Madepgwan, kila amin madep yiyit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da

yan tidanek yan yagit, “Kili unun mudosok.”

¹⁸ Yanjakwan mal da dukwan dukwan kisi yamgwit. Anakwa wuwik madepsi noman tanjakwan kiririn anakwa wudip madepsi agit. Wudip unun madepsi daman agit. Miktimon amin egi anan oban bisapmon wudip madep unuden kinda kalip dima noman tagit. ¹⁹ Kili kokup pap Babilon pudan ki timi kapbi awit. Anakwa minjat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tan mudawit. Piŋkop da kokup pap Babilon dakon anpak yokwisi do nandanek, wain kapmon iban nagit. Wain unun Piŋkop dakon butjap damani. ²⁰ Wudip daman anjakwan miktim tim morap tap binap tawit unun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit. ²¹ Anakwa ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalon kalon mawit dakon jigini unun 50 kilo da arip. Unun ais sikak kundukon da amin da kwenon manjek, amin wagilsi dapman panjasik awit. Piŋkop da ais sikak unun yipban man obisi panupbal aban unun do Piŋkop ibipgwit.

17

Yumabi minjat madep tomni yokwisi timikgit

¹ Unun anjelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abin yan nayigit, “Gak apbi yumabi minjat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi ban timitdisak unun goliko.

² Miktim dakon kila amin madepni unun minjat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi minjat unun gat yumabi awit unun but upbal anjek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

³ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anelo unun da nak anaj miktim amin dima ekwan timon anki nepgut. Unjudon minjat kinda jorj kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unun jorj kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unun man morap unun Pinjop do manji gen mibili mibili tawit. Jorj kilap yokwisi unun busuŋni 7 kabi, ae jomi 10 kabi yan busuŋikon kwawit. ⁴ Minjat unun imal pagit unun gami ae pili yombem ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirij yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pinjop da dabilon anpak injan injani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unun kisisi unun kapmon tugan tawit. ⁵ Minjat unun injamnikon mani mandawit. Mani unun tilak gen yombem kinda. Mani unun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unun Yumabi Minjat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unun dakon Menji.” ⁶ Unun minjat da Pinjop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan imanjek mani yan tentenawit amin dapban kimakgwit. Unun minjat kanjapbo amin unun dakon yawini nanek but upbal amin yombem agit. Unun kan wiripdagek but morap nandagam.

⁷ Kili anelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Minjat jorj kilap yokwisi busuŋni 7 kabi ae jomi 10 kabi unun da kwenon yikban kwamal, unun bamot dakon mibili pasili toso, mani nak unun do golikdisat. ⁸ Jorj kilap yokwisi kagil, unun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanjek kwen

wikdisak. Wijek Pinjop da anjakan wagil pasildisak. Miktim amin, Pinjop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unun da jorj kilap yokwisi kanek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹ “Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busuŋ 7 kabi unun ilerj 7 kabi dakon tilak asak. flerj 7 kabikon minjat unjudon yikdak. ¹⁰ Ae busuŋ 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosak bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹ Jorj kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

¹² “Ae jom 10 kabi unun jorj kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tan. Mani jorj kilap yokwisi unun gat yan dagok kaloni panek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdan. ¹³ Kila amin madep unun nandak nandakni kaloni dagin tokdisak. Anjek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jorj kilap yokwisi dogin imdan. ¹⁴ Yan aba Sipsip Moninj gat emat wamdan. Wamanjek Sipsip Moninj da wagilsi pabinj yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yomgut anjek iyi do manjinj yopgut da geni tagisi guramikgan. Unun amin kabi gat Sipsip Moninj gat da emaron teban

tokdanj.”

¹⁵ Anjelo da sanbenek yan nayigit, “Pakbi madep unun kanaki yumabi minat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi ananj kwanj unun dakon tilak asak. ¹⁶ Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minat do nandaba yokwi tok anjmdanj. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririkba molanj atdisak. Yanj anek giptimni dakon sabamni nanek kindapmon wagil sokdanj. ¹⁷ Pinjop da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdanj. Unun but kalonj anek kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdanj. Yanj anakwa wigi Pinjop da yo morap altanj mudoni do yagit unun altanj mudokdanj. ¹⁸ Minat unun kal, kokup pap madep unun kila amin madep morap miktimi miktimi egi ananj kwanj unun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

¹ Unun da kwenon kanapbo anjelo kinda gat Kwen Kokup yipmanj pigit. Unun man bini tonj, ae tilimni tagisi do anek miktim madepsi tenjtagit. ²⁻³ Tebaisi yanj tidanj yanj yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unun dakon waini tebaisi banj yanj nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unun gat awit. Babilon amin unun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit,

do miktimi miktimi monenj ilit pi anj amin unun yoni morapmi amin dagawit. Anjak yokwisi unun agit do kokup pap madep Babilon unun kili tasik tak! Unun kili tasik tak! Unun abisok konj da egipni dakon tamo dagak. Konj yokwisi gat, ae minam injani yokwisi mibili mibili gat kisi unudon ekwanj.”

⁴ Ae Kwen Kokupgan da amin kinda da yanj yagit, “Minat amin kabino, ji kokup pap unun yipmanj abigini. Anjak yokwi asak, do unun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do jiyo kisi di timikbam. ⁵ Yokwini panabinj kakwanjakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinjop da yokwi morapni agit unun pakyanji nandanj kimokdok. ⁶ Ji unun yumabi minat da amin do anjak yokwisi nianj anyomgut, unun anjak yanj gin anj imni. Unun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. ⁷ Unun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unun agit, unun da aripmonsi tepmi madepsi iminjakwa kunam morapmisi tatjak. Unun iyi dakon man awigek yanj yosok, ‘Nak minat madep egisat, do minat madep da yityit tamo madepmon nak unudon yikdat. Nak minat sakwabat da yanj isal dima egisat. Jigi abisok dima altanj namni anjakwa kunam aripmi dima takgenj. Aripmi dimasi.’

⁸ “Yanj yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altanj imdanj. Sot yokwisi noman tokdanj, ae amin morapmi kunam tatdanj, ae jap do madepsi akdanj. Anjakwa kindap da Babilon sonban pasildisak. Pinjop Amin Tagi, unun tapmimni madepsi, unun da Babilon dakon anjak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

17:16: PA 18.8
51.6,45; 2Ko 6.17
18:7: Ais 47.7-9

18:2-3: Ais 13.21; 34.11-14; Jer 50.39; PA 14.8
18:5: WW 18.20-21; Jer 51.9
18:8: PA 17.16

18:4: Ais 48.20; Jer 50.8;
18:6: Kap 137.8; Jer 50.15,29; 2Tes 1.6
18:9: Esi 26.17; 27.30-35

9 “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. 10 Kanba tepmi yokwisi unun paban kanek, madepsi pasoldan. Anek dubagikon da agek yan yokdan, ‘Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kalonji dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!’

11 “Amin da sanbejek yo kabini dima yumdan, do monej ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. 12 Yuman nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirinj tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka imal, ae kindap kibanj tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. 13 Ae yoman nok dakon yoni diwari kisi tan yomgwit, unun sinamon, ae jap pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibanj tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibanj tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unun yo morap amin di da sanbejek yumyumi mini. 14 Monej ilit ilit amin unun da yan yokdan, ‘Yo tagisi morap unun butgo dasi timikgej yan nandagil, unun yo morap gak da dubagisikon ton. Yo tagisi morapgo yuman nogi wukwisi gat, ae tilimgo tagi tagi

morapgo unun kisisi pasil mudan. Ae sanbejek dima pindatdisal.’

15 “Ae amin monej ilit pi unun yo morap ban awit, anek unun kokup papmon monej morapmisi timikgwit, unun amin da kokup pap unun da tepmi yokwisi pakdisak unun kanek madepsi pasoldan. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdan. 16 Anek yan yokdan, ‘Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anek giptimgo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirinj yuman nogi wukwisi ban pantilim agil. 17 Bisap awa kalonji dogin monej morap unun gat ae tilim gat unun wagil tasik tan mudan.’

“Tap wakga pawilgan amin morap gat, ae tap wakgakon da miktim njwakjwarikon kwan amin morap gat, ae tap wakgakon pi an amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monej ilit pi an amin, unun kisi Babilon da dubagikon agek 18 kindap son injak dakon mukwa kanek, yanji yan tidokdan, ‘Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.’ 19 Yan yanek miktimon kimbaban timik busunjon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. Yan anek yan tidanek yan yokdan, ‘Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwan unun kokup pap dakon monej morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kalonji dogin unun kokup pap wagilsi tasik toso!’

20 “Kwen Kokup gat, ae Pinjop dakon minat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unun kokup papmon abisok yo noman toso unun

do kisik kisik ani. Pinjop da unun kokup pap da jikon anpak yokwi andangut unun kokwinigek unun dakon kobogi imisak.”

²¹ Gen unun yan mudanjawan anjelo tapmimi tonj kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unun wit misinjiganj dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unun anenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, “On asat yan gin unun kokup pap madep Babilon abidanj tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanbejek dima kokdanj. ²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirinj dakon gen, bo kwenj, ae sanbejek gak da nagalgwan dimasi yokdanj. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili anj unun sanbejek gagon dima egipdanj. Ae tip madep da wit misinjiganj dakon wuwigi gagon sanbejek dima tosak. ²³ Ae lam dakon tenjeni ae sanbejek dima tenjenanj gamjak. Ae minjat eyo anek sojnok anj dakon wuwigi gagkwan ae sanbejek dima noman tokdanj. Kalip monenj ilit amango miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjkilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top panjkewalgil.”

²⁴ Pinjop da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunni madepsi tanj imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunni kisi Babilon dogin tosok.

19

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

¹ Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidonj dakon wuwik yombem nandagim. Yanj tidanjek

yanj yawit, “Pinjop anjksino! Nin dakon Pinjop unun dagin nin yokwikon banj timikgit. Unun man madepni tonj ae tapmimni tonj. ² Asisi, Pinjop gen kokwini unun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unun da miktim amin morap gat yumabi anpak anek panjupbal agit. Yanj agit do Pinjop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unun Pinjop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak.”

³ Ae yanj tidanjek yawit, “Pinjop anjksino! Kindap da unun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!” ⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj njwakbenj anek Pinjop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anek yanj yawit, “Unun asi. Pinjop anjksino!” ⁵ Ae Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yanj tidanjek yanj yagit, “Pinjop dakon pi monji, Pinjop do pasalek ekwanj amin, ji amin mani mini ae mani tonj, ji Pinjop anjksini!”

Sipsip Moninj minjat panjawan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yanj, gen yanjba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririnj da yanj madepsi yawit. Unun da yanj tidanjek yanj yawit, “Pinjop anjksino! Amin Taginin Pinjop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ Kili Sipsip Moninj da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anjkwaw kisik kisik madepsi anek mani yanj anjksinenj. ⁸ Pinjop da imal kwakwagisi tagisi, tenjenini madepsi, ae gwaljigi mini unun

18:21: Jer 51.63-64; Esi 26.21

18:22: Ais 24.8; Esi 26.13

18:23: Jer 7.34; 16.9; 25.10

18:24: Jer 51.49; PA 17.6

19:2: GT 32.43; PA 6.10

19:6: PA 14.2

19:7: Ais 61.10; PA

minjat do imgut.” (Unjun imal kwakwagisi ae tagisi unjun Pinjkop dakon amin da anjak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anjelo da yan nayigit, “Gen yan mandaki: ‘Amin unjun Pinjkop da Sipsip Monin da minjat pakdisak da sonok madepmon kini do yan yomisak unjun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanjenek yan nayigit, “Gen on Pinjkop dakon gen bamisi.”
¹⁰ Kili nak anjelo dakon kandap da kapmatjok njwakben anek gawak im do agim. Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yan tentenagat unjun nandan gadan amin kabi, ji da Pinjkop oman anjiman, unjudej gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop nan gawak ibi. Nin nandaman, Yesu Kristo da gen yan tentenagat, unjun dagin amin panjtagap aban kombi gen yonj.”

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

¹¹ Nak kanapbo Kwen Kokup witdal kigit. Anjakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unjun oskon amin kinda yigit, mani unjun yan: Pini Do Butdasi Nandanek Anjesisak Amin, ae Anjak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unjun anpakni kilegisi nan yolek asak. ¹² Dabilni unjun kindap dakon milen asip yombem, ae busujikon kila amin madep dakon pelit morapmi tan imgwit. Giptimikon man kinda mandawit. Iyi gin kalon da man unjun nandisak, amin diwari dima nandan. ¹³ Imal dubak pagit unjun yawi madepsikon anjim abi nan pagit. Mani unjun Pinjkop Dakon Gen. ¹⁴ Kwen Kokup dakon emat amin unjun osni kwakwagi unjudon yigek yol anjan kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban

pawit. ¹⁵ Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unjun emat agak siba nan amin kabi morap miktimi miktimi egi anjan kwan unjun pabij yopdisak.

“Ain kirin nan abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yan anek wain sop pinjtil tip gapmakon wain sop bamanj tildisak. Unjun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak. ¹⁶ Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yan mandabi: “Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

¹⁷ Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwan do yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon jap noknok madep do abij muwutni. ¹⁸ Anek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani tonj kisi dakon giptim tim noni.”

¹⁹ Ae jon kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abij muwukgwit. Unjun amin unjun oskon yigit gat ae emat amini gat emat wam do anek muwukgwit. ²⁰ Mani jon kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jon kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi tonj morapmi anek amin panjekwalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit. Jon kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima

kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal. ²¹ Anakwa amin unun oskon yikgit, unun da emat agak siba gen kaganikon tagit unun nan jon kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anakwan minam morap da unun emat amin dakon giptimni nanjek buri tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yan dam tebanon egipgut

¹ Kili kanpabo anelo kind a Kwen Kokup yipman pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witald abidagit, ae nap teban madepsi kind a kisi abidagit. ² Unun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unun abidagit. Mani kind a Kon, ae mani kind a Sunduk yan jon. Anelo da nap teban nan waman anteban aban bilak 1 tausen egipgut. ³ Kili anelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan gapma unun dakon yoma sopmanek tebaisi anteban agit. Miktim amin morap aripmi dima panjewaljak, yan do agit. Unun bilak 1 tausen mudanakwan don yipman dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

⁴ Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unun tamokon amin unudon yikgwit. Pinjkop da gen kokwin ani do yan mudan yomgut. Ae amin uwal da tegi mandan daganek dapba kimakgwit, unun dakon wupni pindakgim. Kalip unun amin da Pinjkop dakon gen tebaisi abidanek, Yesu do yan tenjenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. Unun amin jon kilap yokwisi gat ae wupni wasanbi gat do dima gawak imgwit, ae unun dakon

tilakni inamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unun amin egip egip aeni abidanek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit. ⁵ Unun wasok wasok amin kimoron da pidon amin. (Amin diwari kimakgwit unun bisapmon egip egip dima abidawit. Unun bilak 1 tausen mudanakwan don egip egip abidokdan.) ⁶ Amin unun wasok wasoksi aeni pidoni amin unun kisik kisik tagi ani. Pinjkop da unun amin iyi do manjigit, do kosiri kind a gat aripmi dima kimotdan. Unun Pinjkop ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdan.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unun mudanakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witaldakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak. ⁸ Unun wanga abigek minat aminyo miktimi miktimi ekwan unun panjewaldisak. Unun amin kabi mani Gok ae Megok yan jon. Sunduk da emat ani do panmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unun tap kidipminon niman ton yombem morapmisi. ⁹ Unun miktimi miktimi da apgwit. Abin Pinjkop dakon minat amin kabi gat ae kokup pap Pinjkop da si galak tan imisak unun gat angwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pinj emat amin unun son yoban mini awit. ¹⁰ Sunduk da amin panjewalgit, do Pinjkop da Sunduk maban gapma madep tip salfa tepmisi soson unudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unun bamot unun gapmakon kili egipgumal. Unun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi madepsi bisap mudok mudogi mini panjegipdan teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Unun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kinda tanban kagim. Ae unun tamokon amin kinda yikban kagim. Anjakwan miktim gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanjenek dima tagimal. ¹² Amin kimakbi pindakgim. Unun amin mani ton, ae mani mini, unun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kili anjelo da papia di kwinkgwit. Ae papia kinda kisi kwinkgwit, unun egip egip dakon papia. Anjakwan Pinjokop da unun papiakon gen tawit unun pindagek amin kimakgwit unun dakon anjak kalip awit unun kokwin agit. ¹³ Ae amin kalip tap idapgwan kimakgwit unun kisi Pinjokopmon kwa anjak morap kalip awit unun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unun Pinjokopmon kwa amin kalon kalon da anjak kalip awit unun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unun maban pakbi idap kindap sosok unudon pigigimal. Pakbi idap unun kindap sosok unun amin kosiri kinda gat kimokgon dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima ton unun kisi maba pakbi idap kindap sosok unudon pigiwit.

Pinjokop da yo morap panjaluk akdisak

(Kilapmi 21-22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Unun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat

pindakgim. Kundu mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unun kili wagil kin pasilgimal. Ae tap idap sanjenek dima tagit. ² Ae Pinjokop dakon telagi kokup pap unun kagim. Unun Jerusalem kalugi. Unun koko Pinjokop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pigit. Unun tilimni tagisi, minjat da amin pak do tagap tanjek tilimni tagisi pasak unuden. ³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yan tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Pinjokop dakon yut amin da binapmon tanjakwan iyi dakon minjat amin kabini egipni. Asi, Pinjokop iyi unun gat egipdan. Anjek unun dakon Pinjokopni egipdisak. ⁴ Unun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni unun kisisi wiririkban kunam sanjenek dima tatdan. Ae amin sanjenek dima kimotdan, ae but yokwi anjek sanjenek kunam dima tatdan, ae tepmi sanjenek dima pakdan. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat unun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit, unun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanjenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi.” ⁶ Yanjek yan nayigit, “Pi unun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat unun wasip anjan asat. Amin kinda tegi hap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini unun nosak. ⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da unun yo morap iben. Anjek nak da Pinjokopni egapbo unun da monjino egipjak. ⁸ Mani

20:12: Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 **20:13:** Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 **21:1:** Ais 65.17; 2Pi 3.13 **21:2:** Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 **21:3:** MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16 **21:4:** Ais 35.10; 65.19; PA 7.17 **21:5:** 2Ko 5.17 **21:6:** Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8,17; 22.17 **21:7:** 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 89.26-27 **21:8:** Mt 25.41; PA 20.15; 22.15

amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yon, unun iyi da kokupmon pigikdan. Unun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da soson unun. Unun amin kimot kosiri kinda gat an unun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo unun anelo 7 kabi idap madepmon Pinjop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit unun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monin dakon minjatni abisok pakdisak unun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anelo unun da nak bedan anki ilej madepsi ae kwensi kinda unudon nepgut. Anki nepmanek Pinjop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Unun koko Pinjop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ Pinjop dakon tilimi madepni unun kokup papmon tentenagit. Tentenini unun nwaknwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tentenini yombem. Unun tip jaspas yombem da yan tentenagit. Unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² Kokup pap yoma nagalni unun kwensi. Unun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi unun yoma kagakon akgan. Anakwa Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal unun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do

yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap unun dakon nagal tebaisi tosak do kwiniri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monin dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unun tipmon tawit.

¹⁵ Anelo gen nayigit unun da kalin kirin gol ban wasanbi kinda abidagit. Unun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unun gat, ae nagal unun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ileni 4 kabi dakon tilakni unun kaloni gin. Dubagini ae madepni unun kisi aripnginsi. Anelo da kokup pap kalin kirin ni nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ileni 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon tilakni unun aripnginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unun amin da tilak yopmangan unun nanngin anelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unun tip jaspas ban wasanbi. Anek kokup pap unun gol jimjimi minisi ban wasanbi. Kokup pap unun dakon gol unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unun Pinjop da tip yuman nogi wukwisi mibili mibili unun ban pantilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unun tip jaspas. Ae tip 2 unun tip pili unun tip sapaia. Ae tip 3 unun tip aget. Ae tip 4 unun kalikaligi, unun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unun tip sadonikis, unun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unun tip gimman konilian. Ae tip 7 unun kilonkiloni, unun krisolait. Ae tip 8 unun tip kalikaligi nwaknwarisi kinda unun beril. Ae tip 9 unun tip

kilonkilonji njwaknjwari kinda unun topas. Ae tip 10 unun tip krisopres. Tip 11 unun tip aiasin. Ae tip 12 unun tip gami njwaknjwari kinda tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unun pel 12 kabi, unun kindirinj yumanj nogi wukwisi. Yoma kalonj kalonj pel madep kalonj kalonj banj wasanjbi. Kokup dakon kosit pap unun gol banjin wasanjbi. Gol unun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami gat ae Sipsip Moninj gat da iyi Telagi Yut Madep da yanj egipgumal. ²³ Unun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjkop dakon tilimni da kokup pap tenjenan imisak. Anjakwan Sipsip Moninj unun kokup pap dakon lamni da yanj egisak. ²⁴ Amin miktimi miktimi egi ananj kwanj da unun kokup pap dakon tenjenikon agipdanj. Anjakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unun yumanj nogi wukwisi unudon panjopdanj. ²⁵ Unun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdanj. ²⁶ Amin miktimi miktimi egi ananj kwanj unun yoni tilimi tagisi tonj gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unudon panjopdanj. ²⁷ Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili anj gat, ae top yonj amin unun kokup papmon dima piginj. Minjat aminyo Sipsip Moninj dakon egip egip papiakon mani tonj, unun dagin unun kokup papmon pigikdanj.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

21:23: Ais 60.19-20; PA 22.5 **21:24:** Ais 60.3,5 **21:25:** Ais 60.11 **21:27:** Ais 52.1; Esi 44.9; 1Ko 6.9-10 **22:1:** Esi 47.1 **22:2:** WW 2.9; Esi 47.12; Jol 3.18; Sek 14.8 **22:4:** Mt 5.8; PA 3.12 **22:5:** Dan 7.18,27; PA 5.10; 20.6; 21.23,25 **22:6:** PA 1.1 **22:7:** PA 1.3 **22:8:** PA 19.10

¹ Kili anjelo unun da pakbi madep kinda noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. ² Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nanj pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kinda da butgwan bami pot do kosiri 12 yanj anj anj asak. Kanek morap kisi bami tanj tanj asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi ananj kwanj unun sotni panmilip ak do tonj. ³ Yo morap jobit pabi unun yo morap sanjenek ae dima tokdanj. Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Pinjkop dakon oman amin da gawak imdanj. ⁴ Gawak iminek tomno dabilni kokdanj, ae Pinjkop dakon mani oman amini da inamnikon tokdisak. ⁵ Pilin ae sanjenek dima tokdisak. Anjakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pinjkop da iyi minjat amin tenjenan yomdisak. Anjakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdanj.

⁶ Anjelo unun da yanj nayigit, “Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandanj gadagi. Pinjkop Amin Tagi da kombi amin dakon wup panjtagap aban geni yanj tenjenonj. Unun anjeloni yabekban abinj yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minjat aminyo kombi gen on papiakon tonj unun guramikganj, unun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandanek yo unun pindakgim. Yo unun nandan pindakyo an mudanek anelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon iwakber anek gawak im do agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen toj unun guramikgan amin unun dakon pi isalni. Pinjop kalon nanjin gawak ibi.” ¹⁰ Yan nayinek sigin yan yagit, “Kombi gen on papiakon toj unun dima sopman anteban abi. Nido, Pinjop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwan tak. ¹¹ Amin anpak yokwi an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anpak inan inani an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anpak kilegisi an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin telagi ekwan, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yan yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minjat amin morap tomni yom do apdisat. Anpak awit dakon kobogi do tomni anpak awit da aripmon yomdisat. ¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bujonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip an an asat.”

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugon unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon barni tagi pan noni, ae unun da kokup pap da yoma kaga nan tagi pigini. ¹⁵ Anakwa amin anpak yokwisi an amin gat, ae amin sot wamwam anek yo tapmimi toj pawilgan amin gat, ae yumabi an amin gat, ae amin dapba kimokgon amin gat, ae kokup kidat gawak iman amin gat, ae amin anpak

toptopmi do galak tanek yolgan, unun amin morap Pinjop dakon kokup pap da wanga egipdan.

¹⁶ “Nak Yesu, nak da anelono yabekgo jikon obik da panmuwukbi jikon gen on yan tentenjosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugi wugit unun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tentenjosok unun.”

¹⁷ Telagi Wup gat ae minjat unun Sipsip Monin pakdisak gat da yan yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yan yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kan tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kan, unun amin abinek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Unun Pinjop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon toj unun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ Nak da on papiakon kombi gen toj unun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosogon amin kinda gen kinda gat sanbesak kan, amin panupbal ak yo yokwisi on papiakon toj, unun Pinjop da sanjenban unun aminon noman tar imdan. ¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon toj di wiriritjak kan, Pinjop da yo tagisi on papiakon toj unun wiririk imjak. Anakwan unun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima pan nosak, ae Pinjop da telagi kokup papmon unudon dima egipjak. On papiakon unun dakon geni toj.

²⁰ On yo morap do yan tentenok asak amin da abisok yan yosok, “Asisi, nak kilisok unun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. ²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandan

22:11: Dan 12.10 **22:12:** Ais 40.10; Jer 17.10; PA 2.23 **22:13:** Ais 44.6; PA 1.8,17; 21.6

22:14: WW 2.9; 3.22 **22:16:** IDT 24.17; Ais 11.1,10; Ro 1.3; PA 2.28; 5.5 **22:17:** Ais 55.1; PA 21.6 **22:18:** GT 4.2; 12.32 **22:20:** Mt 24.30-31; 1Ko 16.22

yawotni unun Pinḡop dakon miṅat
amin kabikon tosak.

KAP

But piso gen

On papia unun Israel amin dakon kap papiani Pin kop gawak imgwit bisapmon yawit. On papiagwan kap diwari ton unun Jerusalem Pin kop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yan yan awit. Ae kap diwari unun bisit, do miñat aminyo da Pin kop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalon kalon da jigi pan pan awit bisapmon, unun ban yan yan awit.

On kap gat ae bisit gat unun amin morapmi da jigi bo ae kisik kisik mibili mibili noman tan yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da pan muwukba papia kinda dagagit.

On papiagwan bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unjungwan Pin kop an kisik kap ton, ae yokwi yan tenjenok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit ton. Ae jigi ae pan kilit bisapmon pan pulugok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Pin kop nandan gadan imim dakon yan tenjenok kap, ae Pin kop do ya yan iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yan tenjenok agak dakon kap, ae Pin kop do bisit iyinba uwal pan upbal asak dakon bisit, ae miñat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi ton.

On kap morap gat ae bisit gat unun miñat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin ton, ae butjik bisapnin ton. Ae monji gwayo bulagi tapminnin ton da egipner dakon bisapnin ton, ae miñat pelan amin pelanyo anej bisapnin ton. Bisap diwari sot aman, ae bisap diwari tagi ekwaman. Kap papia on da nin da bisap morap on

domdom aman unun abidosok. Do kalipsigwan da win abisok ekwamanon on kap papia da Pin kop dakon miñat aminyo dakon nandan gadat madepsi pan teban anek egip egipni pan pulugagit.

Kap diwari dakon gen busun ton unun da kwenon but pisoni unudon ton do pindakgi. But piso unun Ibru genon ban timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yanakwa amin diwari da duban bo kap dakon yo kidat diwari nian tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

1

(Kap 1-41)

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

¹ Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak,

ae amin yokwi gat kisi dima akgan,

ae Pin kop do manji gen yon amin gat kalon dima yikgan, unun amin kisik kisik tagi asak.

² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak.

Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandan egisak.

³ Unun amin kindap kinda pakbi ilenon kwaokbi yombem.

Bami toktok bisapmon bami unudon tantan asak, ae tami dima kibidosok.

Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman ton.

⁴ Amin yokwi unun yan dimasi.

Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk pangwan unun yombem.

⁵ Yan do anek gen kokwin bisap madepmon Pin kop da amin yokwi gen pikon yopban

geni aripmi dima abin
yipdan.

Yokwi pakpak amin kilegi da
kabikon dima egipdan.

⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani
asak, mani yoki pakpak
unjun tasik tokdan.

2

*Pinjkop da kila amin madep kinda
manjigit*

¹ Minjat amin kabi morap miktimi
miktimi ekwan unjun nido kwen
wigik ak do gen yan panjeban an?

Minjat aminyo unjun nido isal
dogin yokwi ak do gen yan
panjeban an?

² Miktim morap dakon kila amin
madepni emat ak do tagap
tonj.

Unjun muwugek Yawe gat
ae amin unjun minjat amin
kabini kila asak do bit nelak
tagal ibi amin gat
pabin yop do gen yan panjeban
an.

³ Gen yan yon, "Unjun bamot dakon
amin wamwam nap teban
panjagono.

Ain nap kandapninon
panjeban agimal unjun
witdalno."

⁴ Kwen Kokup kila amin madep
yityit tamonikon yikdak
amin jikgo yanjan yomisak.

Amin Tagi da jigilagon da
pabin yopmandak.

⁵ Butjapsi nandan yominjek
gen tebai yoyinban pasal
kimokgon.

⁶ Unjun da yan yoyisak, "Nak da
on amin kila amin madepno
egipjak do kili yipgum da
telagi ilenno Saion unjudon
yikdak."

⁷ Kila amin madep da yan
yosok, "Yawe da yo madep
kinda nayigit unjun yan
tenjokdisat.

Yan nayigit, 'Gak Monjino.
Abisok nak gak dakon Datgo
dagosot.

⁸ Bisit nayinbi minjat amin morap
miktimi miktimi ekwan unjun
gak do gabo miktim kisisi
kila abi.

⁹ Gak da kila amin pi tapmimi
tonsi anjek kila amin madep
dakon kindap kirin ain nan
wasanbi unjun nan uwalgo
pudan monin monin akdisal.
Amin da miktim kwoba pudan
monin monin an unjun da
tilagon akdisal."

¹⁰ Yan do, kila amin madep ji
nandan kokwin tagisi anjek
egipni.

Miktimon kila amin, mama
geno nandani.

¹¹ Ji Yawe do pasal iminjek omani
ani.

Kisik kisik anjiminjek pasal
nimnimik imni.

¹² Ji monji dakon pinjini egek
gawak imni.

Butjap tepmi nandisak, do
japmi nandan daban di
kimakbam.

Amin morap panjunosak do
Pinjkopmon kwan unjun kisik
kisik tagi ani.

3

*Amin kinda da wisa dagokdo
tapmim pak do bisit agit*

Dewit monji Apsalom do pasalek
kigit bisapmon kap on mandagit.

¹ Yawe, uwalno morapmisi! Amin
morapmi da yokwisi an na-
man.

² Unjun da yan yon, "Pinjkop da
aripmi dima anpulugokdisak."

³ Mani Yawe gak pasik da yan nak
anjisibisal.

Anpuluganbi emaron teban
tosot.

Gak kalon dagin but yokwino
wiririkbi pasilakwa anteban
abi tebai akdat.

- 4 Yawe da anpulgusak do yan tidosot.
Ujun telagi kabapnikon egek yan ilitno dakon kobogi namisak.
- 5 Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak intosot.
Ae don pidanek tagisi egisat, nido Yawe da kilano tagisi asak.
- 6 Uwalno 10 tausen da teri teri da abin andagat ayin, mani unun do dima pasolgen.
- 7 Yawe gak apbi! Pinjkopno abin anpulgoki!
Uwalno mogim kulbak dapbi.
Amin yokwi unun dakon geni dapman biripmikgi.
- 8 Yawe gak dagin nin panpulanganbi teban toman.
Minjat amin kabigo nin yo tagisi an nibi dosi nandisat.

4

Kalbi amin kinda tapmin timit do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Gita tidanek yogogi.

- 1 Pinjkopno kilegisi, gak do yan tidoken bisapmon nandan nabi.
But yokwino wiririkbi pasilgit.
Bupmi nandan naminek bisitno nandaki.
- 2 Amin ji, bisap nian da man madepno abin yip do pi ani?
Bisap nian da yo isali mibili mibili do but dasi galak tan yomim kimotni?
Bisap nian da top anpak yolni?
- 3 Ji gen on do pakyansi nandani.
Amin morap Yawe dakon pinbinisi ekwan, unun iyi do manjigit.
Nak unun do yan tidoko bisitno nandisak.
- 4 Ji Pinjkop do si pasalek anpak yokwi morap yopman mudoni.
Si potni bisapmon gen on do pakyansi nandanek gen kagasi sopni.

- 5 Paret Yawe da galak tosek unun ban anek egip egipji Yawekon tosek yansi nandani.
- 6 Amin morapmi da yan yon, "Namin da nin panpulanganban tagisi egipnen?"
Yawe, butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
- 7 Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi pan bisapmon amin kisik kisik an.
Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon yipgul unun da unun dakon kisik kisik yapmandak.
- 8 Yawe gak dagin kilano anaki tagisi egisat, do yo kinda do dima pasalek tamokon pokdot bisapmon tepmisi pak intosot.

5

Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da kasisin pisonakwa yogogi.

- 1 Yawe bisit anek iyon iyon yanapbo geno do mirak yopbi.
- 2 Kila Amin Madepno ae Pinjkopno, anpulgoki do bisit asat, do yan ilitno nandan nabi.
- 3 Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.
Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom asat.
- 4 Pinjkop, gak anpak yokwi do kisik kisik dima asal.
Yokwi an amin gak da kapmatjok tagi dima egipmi.
- 5 Iyi do nandaba wikwan amin gak da dabilon tagi dima atni.
Anpak yokwi an amin morap dimasi galak tan yomisal.
- 6 Yawe, gak da top gen yogok amin morap panjupbal asal.

Amin dapba kimokgon amin
gat, ae amin panjkewalgan
amin gat dimasi galak tan
yomisal.

⁷ Mani gak da nak but dasi galak
tan namisal, do gak da yut-
non tagi wigiken.

Telagi yutgokon unjodon
njwakben anek gawak gabenj.

⁸ Yawe, uwal da nak anjupbal akdan,
do kosit yipman naminjaki
anjakgo kilegi unjun yolbenj.
Kosit agipbenj do nandisal
unjun noliki.

⁹ Uwalno gen bamisok kinda
dimasi yonj.
Amin diwari panjupbal ak dogin
nandanj.
Gen kagani unjun kimakbi
tamo da yanj pisonj.
Amin pangalak ak do gen
morapmi yonj.

¹⁰ Pinjkop, gen yanj yominjek yo yok-
wisi anj yobi.
Nandak nandak yokwini
panjupbal abi.
Yo akdo nandanj kokwin anj iyj
unjodon yokwalni.
Unjun kwen wigik anj gaminjek
yokwi morapmi anj, do yolbi
gak da injam da dubagikon
kinj mudoni.

¹¹ Mani amin morap panjknoki do
gagon kwanj unjun kisik kisik
tagi ani.
Unjun but galak nandanj kisik
kisik dakon kap dagok da-
gogi mini tagi yoni.
Panjknunajaki but dasi galak
tan gamanj amin kisik kisik
sigin anek mango awiginj.

¹² Gak da amin kilegi do yo tagisi anj
yomisal.
Emat dakon pasik da yanj tanjek
panyongam asal, ae kilani
tagisi anjaki tagisi ekwanj.

6

*Amin kinda jigini ton unjun Pinjkop
da anj pulugosak do bisit agit*

Dewit dakon kap kinda. Gita
napmi 8 kabi unjun nanj tidanjek
yogogi.

¹ Yawe, butjap nandanj gen tebai
dima nayiki.

Butjap madepsi nandanj nak
anjmilip ak do tepmi pi dima
nabi.

² Yawe, tapmimno mini, do bupmi
nandanj nabi.

Yawe, giptimno tep namanj, do
anjmilip abi.

³ Butno wagilsj jik tosoj.
Yawe, bisap nianj da jigj
panjegipbenj?

⁴ Yawe, tobil obinjek yokwikon banj
abidoki.

Bisapmi bisapmi amin do but
dasi galak tanj yomisal, do
anj puluganji dima kimokgenj.

⁵ Amin kimakbi dima nandanj
gamanj.

Kimakbi tamogwan da gak
dima anj kisanj.

⁶ Iyonj iyonj yanj egapbo tapmimno
wagilsj manj mudonj.

Kalbi morap kunam pakbino
da tamono wagilsj anjgik
asak.

Kunam tagapbo busunj kidinjo
madepsi gik tosoj.

⁷ Uwalno morapmisi, do kunam
gin tak egapbo dabilno
piriropanj.

Anjakwa yo kinda dima kosot.

⁸ Kunam tak egapbo Yawe da kilj
nandanj namgut, do anjak
yokwi anj amin ji kisisi nep-
manjek kit.

⁹ Yawe da anj pulugosak do anek yanj
tidanjapbo nandanj namgut.

Yawe da bisitno nandagit.

¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but
yokwiyo pakdanj.

Tepmisi tobil kinjek mayaktok
pakdanj.

7

Jigini tonj amin kinda dakon bisit
Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unjun da yokwi an iban butjik panjek kap on Yawe do yagit.

¹ Yawe Pinjkopno, gak da nak anjknutnoki do obisat.

Anjapuluganjaki nak anjopmanjanj amin da dima nikba kimokgej.

Yokwikon nanj abidanjaki dima tasik tokenj.

² Laion da amin dakon gipni panjagonj, unjun da tilak di anjupbal abam.

Hlik anjanj timi kindakon anjkinakwa amin da nak yokwikon nanj aripmi dima di abidanjam.

³ Yawe Pinjkopno, yokwi agim dakon gulusunjo tanj namisak, bo amin diwari do yokwi anj yomgum,

⁴ bo notno isal dogin yokwi anj ingum,

bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgin kanj,

⁵ yum pindagaki uwalno da nak anjopmanjek abidoni.

Nak tagi bamanjek obisi anjupbal anek giptimno yipba kimbabanjon isal tosak.

⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi anj.

Unjun butjap nandanj yominjek yo yokwisi anj yobi.

Pinjkopno, anjak kilegi dogin galak tosol, do abinjek anjapulugoki.

⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek minjat amin kabi morap gak da kapmatjok abinj muwutni do yoyiki.

⁸ Yawe, minjat amin morap dakon anjakni kokwin asal, do anjapuluganjaki gen pikon teban tokenj.

Nido, anjak kilegi gat ae anjak tagisi gat banjin asat.

⁹ Pinjkop gak wagil kilegisi.

Amin morap dakon nandak nandak butyo pakyanji pindak nandanjo asal.

Amin yokwi anjak sanjenjek dima ani do kirinjik yobi.

Mani amin kilegi panjapuluganjaki tebai atni.

¹⁰ Pinjkop unjun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon banj timikdak.

¹¹ Pinjkop unjun gen kokwin kila amin kilegisi.

Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandanjek pabinj yopmandak.

¹² Yokwi anj amin but tobil dima ani kanj, Pinjkop da emat agak sibani geni tonji asak do ilitdisak, ae obipni panjilitdisak.

¹³ Amin unjun dapban kimotni do dikdikni kili panjnoman agit.

Dikdik milenj asipmi tonj panjnoman asak.

¹⁴ Amin yokwi unjun yokwi ak do nandaban teban tonj.

Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.

¹⁵ Amin kinda abidok do gapma dubagi kinda wayikdak,

mani iyi unjun gapma wayikdagwan mosok.

¹⁶ Gulusunj iyi asak unjun da iyinanj witjinj imisak.

Ae butjap ematyo amin diwari do anj yom do nandak nandak asak,

unjun da tobilek iyi nanj anjupbal asak.

¹⁷ Yawe unjun amin kilegisi, do ya yanj iyisat.

Pinjkop Wukwisi do mani anjksik do kap yokenj.

8

Piŋkop dakon man madep gat ae amin dakon man tagi unun dakon gen

Dewit dakon kap kindā. Kokup pap Gat dakon gita nanj tidanjek yogogi.

¹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanjbisi. Tilingo wukwisi, kundu si yapmanjak.

² Gak da man madep gamni do minjat monjiyo gat ae monji njakjak gat yoyinj dekdal.

Man madep gaminjakwa uwalgo da gak abinj gep do anjtidok anjek gen mapmit anj.

³ Kundukon gik kanekyo kisitgo da wasanj kwen yopgul da tonj unun pindagek yan nandisat.

⁴ Minjat aminyo nin nianjen amin di banj nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kagimansi asal?

⁵ Piŋkop gak da nin gaga da mibilgwanjok nipgul.

Gak da nin wasanjek tilim gat ae man madep gat nimgul.

⁶ Yo morap wasagil unun nin da kilani anenj do yanj mudagil.

Unun yo morap nin dakon piŋbi ekwanj.

⁷ Sipsip bulmakau, ae jonj bit kilapyo gat,

⁸ minam kwen akwanj gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwanj unun kisi nin dakon piŋbi ekwanj.

⁹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanjbisi.

9

Amin kindā da Piŋkop dakon anjapakni kilegi do Piŋkop ya yanj iyig'it
Dewit dakon kap kindā. Tek kindā mani Almut Laben yanj yonj tegon da yogogi.

¹ Yawe, butnokon da ya yanjsi gayikenj.

Pi tagisi morap agil unun do minjat aminyo yoyikenj.

² Gak do nandanjek kisik kisik abenj. Piŋkop Wukwisi, mango awigik do kap yokenj.

³ Uwalno da gandanjek pasal kwanj. Manj pagek kimak mudonj.

⁴ Kila amin madep yityit tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal.

Anjapakno kokwin anjaki gen pikon teban tosot.

⁵ Miktimi miktimi dima nandanj gamanj amin gen tebai yoyigil.

Amin yokwi kili panjupbal agil, ae dagok dagogi mini amin da injanj yomdanj.

⁶ Uwal wagilsi tasik tawit. Piŋkop gak da kokup papni kili panjupbal agil, ae amin da injanj yomdanj.

⁷ Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogi mini egi wigisak.

Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.

⁸ Unun anjapak kilegikon da minjat amin kabi morap dakon anjapakni kokwin akdisak.

Ae anjapak tagisikon da minjat amin kabi morap kisi kila akdisak.

⁹ Uwalon jig'it panj amin Yawe da tagisi panjknutnosok.

Jig'it bisapmon unudon kinjek pasilganj.

¹⁰ Yawe, minjat aminyo gak wisinj gandak do pi anj amin manji dima yomisal.

Yanj asal, do mango nandanj amin egip egipni gagon tosok yanjsi nandanj.

¹¹ Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.

- Kap yanek mani an'kisini.
Amin morap kisikon pi morap
agit unun do yan tenjenok
ani.
- 12 Yawe da jigi pan amin nandan
yomisak, ae kunam takba
mirakni dima sopmandak.
Yokwi an yoman amin do
kobogi yokwisi yomisak.
- 13 Yawe, bupmi nandan nabi.
Uwal da jigi tepmiyo naman
pindakgi.
Pali kimot do asat, do yok-
wikon nan abidanaki tagisi
egipben.
- 14 Anpuluganbi yo morap agil dakon
geni tagi yanek mango
awigiken.
Saion kokup pap da wigaron
agek yan tenjenok anek yok-
wikon nan abidagil unun do
kisik kisik aben.
- 15 Miktimi miktimi dima nandan
gaman amin da nin timit do
gapma wayan,
mani iyi unungwan moŋ.
Nin timit do pat yopman,
mani iyi unun paron yok-
walaŋ.
- 16 Yawe dakon gen kokwin pi
agakni unun kilegisi yan
unun amin da nandan iman.
Amin yokwi amin diwari
panupbal ak do yo awit,
mani unun yo yokwi da tobilek
iyi ban panupbal awit.
- 17 Pin'kop manji imenek yokwi an
amin morap unun kimakbi
kokupmon pan'ki egipdan.
- 18 Bisapmi bisapmi Pin'kop da
yoni mini amin dima intan
yomisak.
Jigini madepsi ton amin, unun
Pin'kop da panpulugosak do
nandan gadat anek jomjom
an.
Unun yum pindagakwan isal
dogin jomjom dima an.

- 19 Yawe, apbi. Yum pindagaki
miktim amin da teban tanek
dima abin gepni.
Miktimi miktimi amin dima
nandan gaman unun gaga
da inamon yopmanek gen
kokwin an yobi.
- 20 Yawe, panpasol anaki madepsi pa-
solni, ae iyi do nin miktim
amin gin yan'ansi nandani.

10

*Amin kinda Pin'kop da anpulugosak
do bisit agit*

- 1 Yawe, gak nido nak da dubagikon
egisal?
Bisap yokwikon gak nido pasil
namisal?
- 2 Amin yokwi iyi do nandaba
wigakwa yoni mini amin
panupbal ak do yolgan.
Amin diwari yokwi anyom do
nandak nandak an, unun yo
yokwi iyi timikgan.
- 3 Amin yokwi galaktok yokwini do
nandanek pibit tidok asak.
Yo morapmi timit do nandan
amin pan'kisisak, ae Yawe
ibipmandak.
- 4 Amin yokwi iyi do nandaban
wigakwan Pin'kop wisin kok
do pi dima asak.
Pin'kop do nandaban yo isali
asak.
- 5 Yo morap aban tagisi noman ton.
Yawe, gak dakon nandak
nandak kindasok dimasi
nandisak.
Unun da uwalni do manji gen
yan yomisak.
- 6 Yan nandisak, "Nak aripmi dima
moken.
Bisapmi bisapmi yo di da nak
aripmi dima abin nepni."
- 7 Bisap morap amin jobit yomisak,
ae top gen yosok, ae amin
dap do yosok.
Yokwi ak do ae jigi panalon ak
do gen tepmisi yosok.

8 Unjun kokupmon pasili egek amin gulusunni mini amin apba dapban kimotni do jomjom asak.

Unjun si pasilek amin tapmimni mini panupbal ak do yubun egisak.

9 Laion da yan pasilikon yigek kila tebai asak.

Unjun pasil yigek tapmimni mini amin paron yokwalban ilik panjisak.

10 Anjakwan unjudon gin tapmimni mini amin tasik tonj.

Amin yokwi dakon tapmim madepni da pabin yopmanjak.

11 Amin yokwi da yan nandisak, "Pinjkop da nak intar namgut.

Iyi dakon dabil kili soggut, do dima nandisak."

12 Yawe, abin yokwi pakpak amin kobogi yokwi anyobi.

Pinjkop, amin jigini tonj unjun dima intar yobi.

13 Yokwi pakpak amin da nido Pinjkop do yanba yokwi tok anj?

Ae nido "Pinjkop da kobogi yokwi dima nimdisak" yan nandanj?

14 Mani gak da yokwi pakpak amin dakon anjak pindak mudosol.

Anjak yokwi aba amin diwari da tepmi pan unjun pindagek kobogi yokwi yomisal.

Jigi nandanj amin gak da panpulugoki do buri gagon yopmanjan.

Mej datyoni kimakbi amin gak da tagisi panpulugosol.

15 Yokwi pakpak dakon tapmim pabin yopmanjek anjak yokwini burjon ae dima pindakgi.

16 Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wigikdisak.

Pinjkop njwakjwari gawak yomanj amin miktimnikon ban yolban tasik tokdanj.

17 Yawe, gak jigini tonj amin dakon bisit nandanjek buri panjeban akdisal.

18 Mej datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigi timikganj amin gat dakon bisitni nandanj yomdisal.

Panpuluganjaki gen pikon atni bisapmon teban tokdanj.

Ae miktimon minjat aminyo da sanjbenek yo yokwi dima anyomdanj.

11

Amin kinda Pinjkop do nandanj gadat tebaisi agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

1-2 Nak anjknosak do Yawekon kisat.

Do gak nido yan nayisal, "Amin yokwi obipni panjiliganj!

Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon sambanj!

Do minam kinda da yan pasalek kabapggwan wig!

3 Anjak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kanj, amin kilegi nianj ani?"

4 Mani Yawe telagi yutnikon egisak. Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.

Yo morap anj unjun kisisi nandanj mudosok.

5 Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kagimansi kokwin asak.

Emat do galak tonj amin dimasi galak tanj yomisak.

6 Amin yokwi do kindap tepmisi sosok unjun tagal yomisak.

Anjek giptimni obisi sonj yomni do mirim tepmisi sosok unjun yipban abisak.

Ujun yokwi awit dakon kobogini.

- ⁷Yawe anpak kilegi gin asak.
Anpak kilegi an amin do but dasi galak tan yomisak.
Anpak kilegi an amin unun da tomno dabilni kokdanj.

12

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹Yawe, gak gawak gaman amin pasil mudan.
Gak golgan amin kinda dima kokdisal, do abin nak anpuluga.
- ²Amin morap kisi amin diwarikon top yon.
Panjkewal do gen galagi yoyan.
- ³Yawe, gak da gen galagi yon amin dakon gen kagani sopbi.
Ae pibit tidok an amin dakon gen kagani sopbi dosi nandisat.
- ⁴Ujun amin da yan yon, “Top gen yanek teban toner.
Nin da galak togon gen yokdaman.
Amin kinda da kosit dima sopmanj nimjak.”
- ⁵Mani Yawe da yan yosok, “Amin yokwi da tapmimni mini amin pabin yopmanjan, ae yoni mini amin iyon iyon yanek ekwan.
Do nak da abin panpulugoken.
Ujun nak da panjutnoken do yon, do yansi akdisat.”
- ⁶Yawe dakon yan teban tok gen unun bamisi.
Ujun silwa kindapmon kosiri ⁷yan sonba jimjim mini an, unun yombem wagil tagisi.
- ⁷⁻⁸Yawe, amin yokwi unun dukwan dukwan kisi agek anpak injani unun do yo tagisi yan nandanj.

Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi anaki amin yokwi da nin dima panjupbal ani.

13

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹Yawe, ni bisapmon aego nandan nabi?
Nak do dagok dagogi mini injan naminj wigikdisal bo?
Gak bisap nian da pasil naminjaki dima gandakenj?
- ²Bisap nian da butnokon da tepmi pasat unun sigin pakenj?
Gildat nian da but yokwino sigin tosak?
Bisap nian da uwalno da sigin abinj nepni?
- ³Yawe Pinjkopno, nandan naminek bisitno nandaki.
Dima anteban aki kan, nak kimokgenj.
- ⁴Yan anaki kando uwalno da “kili abinj yipmamanj” yan dima yoni.
Ae nak da manj pokgo kanek kisik kisik dima ani.
- ⁵Mani bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal yansi nandako dagosok.
Ae jigikon ban anpulugosol, do gak do kisik kisik abenj.
- ⁶Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani awigek kap yokenj.

14

Amin dakon anpak yokwini

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹Nandan kokwini tagi dima amin burikon da yan yon,
“Pinjkop kinda dima egisak.”
Ujun amin yokwisi.
Yo wagil yokwisi ban gin anj.

- Kinda da anpak tagi kinda dima asak.
- ² Yawe unun Kwen Kokup da sirtanban pinjakwan minjat amin morapyo pindakdak. Unun da amin kinda nandak nandakni tagisi kinda Pinjkop wisin kok do pi asak bo dima yan do wisasak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekgwit. Unun amin wagil amin yok-wisi, kisi morap arip gin. Kindasok da anpak tagisi kinda dimasi asak.
- ⁴ Pinjkop da yan yosok, “Yokwi an amin nandak nandak tagi di dimasi timitdan. Bret nanba mudon, unun da tilak minjat amino nan mudon. Ae nak da panpulugoken do bisit dima an naman.”
- ⁵ Mani Pinjkop minjat aminyo geni guramikan amin gat egisak, do amin yokwi unun madepsi pasoldan.
- ⁶ Yoni mini amin da yo ak do panjosit an unun tuwil do pi an. Mani yoni mini amin Yawe da pankutnosok.
- ⁷ Nak Pinjkop da Saion amin kinda yabekban abin Israel amin yokwikon ban timitjak do nandisat. Yawe da minjat amini panpuluganban aeni tagisi egipni bisapmon, Israel amin kisik kisik akdan. Asi, but galaksi egipdan.

15

Anpak Pinjkop da nin da anej do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, namn da gak da telagi yut-gwan tagi wigisak?

Telagi kabapgokon namn da tagi egipjak?

- ² Amin kinda sun kinda aban amin da yanba yokwi tok dima an imgwit, ae anpakni kilegisi, ae burikon da nandanek gen bami gin yosok, unun amin da tagi egipjak.
- ³ Amin do yanba yokwi tok dima asak, ae notni do anpak yokwi dima anyomisak, ae notni do top dima yan yomisak.
- ⁴ Yokwi pakpak amin do dima galak tanek Yawe do pasolgon amin do nandaban wukwan yomisak. Yan teban tok asak unun jigi noman tan iman bisapmon dima kirinigeek geni guramik kimokdok.
- ⁵ Amin da goman an iba di gat sanbenek imni do dima yosok. Ae amin da topni pan-teban anek si yuman nanakwa amin kilegi gen pikon yop do aba geni dima nandan yomisak. Unun anpak kilegi morap yol-gan amin unun dagok dagok mini aripmi dima mokdan.

16

Amin kinda da nandan gadat anek bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon.

¹ Pinjkop, ankutnoki do gagon obisat, do kilano aki.

² Nak Yawe yan iyigim, “Gak Amin Tagino.

Yo tagisi morap timikdat unun gak da kision dagin aban.”

³ Pinjkop dakon amin unun tagisi.

Nak unun gat egip do tagisi nandisat.

⁴ Amin timtim yanek pinjkop njwakjwarikon kwan unun jigi morapmi pakdan.

- Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi tagal do unun gat dima muwutneŋ, ae piŋkopni dakon man dima yokeŋ.
- ⁵ Yawe, gak kalon gin nak dakon yo morapno.
Yo morapno gak da kisiron gin tonj.
Yo morapno paŋkutnaŋ namisal.
- ⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon gin timikdat.
Asisi, yo morap namisal unun wagil tagisi.
- ⁷ Yawe aŋkisikeŋ. Unun da tagisi egipbeŋ do nayiŋ nolisak.
Ae kalbi butno da nayiŋ dekdak.
- ⁸ Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok ekwan nandisat.
Kapmatjok egek tapmim namisak, do yo kinda da aripmi dima aŋkwakwalitjak.
- ⁹⁻¹⁰ Yum nandaŋaki nak kimakbi kokupmon aripmi dima paŋki egipbeŋ.
Anek gak dakon Telagi Amin yum kaŋaki kimakbi tamokon taŋ dima miktosak.
Yaŋdo, butno tagisi aŋakwan mango yaŋ aŋkisisat.
Pasol pasoli mini tagisi egisat.
- ¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisal.
Gak nak da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi asat.
Ae aŋpulugaŋaki butno kisik kisik taŋakwan dagok dagogi mini yaŋgin taŋ aŋaŋ kikedisak.
- ² Ni aŋpak da kilegi unun gak da nandisat, do aŋpulugaŋaki gen pikon teban token dosi nandisat.
- ³ Gak da nak dakon but nandaŋ mudosol.
Kalbi abiŋ aŋkilik nandaŋek nagon nandak nandak yokwi kinda dima taŋban kal.
Gen yokwi kinda dima yoken dosi nandisat.
- ⁴ Gen tebango guramigeek emat pidokyo aŋ amin dakon aŋpak manji yomgum.
- ⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit naŋ agek kandapno suŋ dima pilik bamosot.
- ⁶ Piŋkop, gak da bisitno dakon kobogi namisal.
Unun do aŋek gak do bisit asat.
Mirak yopmaŋek bisitno nandaki.
- ⁷ Nin do but dasi galak taŋ nimisal, unun dakon bami nolikek yo tagisi aŋnibi.
Tapmim madepgokon da nin paŋpulugosol.
Nin gak da kapmatjok egek uwalnin da dima nindani do pasilgamaŋ.
- ⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal unudeŋ kilano aki.
Pup meni da pudigi pirigwan wutjisak unun da tilak nak wutjiki.
- ⁹ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da nak aripmi dima aŋupbal ani.
Nikba kimokgeŋ do aŋdigat aŋ.
- ¹⁰ Amin diwari do nandaŋ yawotjok di dimasi aŋ yomaŋ.
Gen pap yaŋek iyi dakon man pawikwaŋ.
- ¹¹ Nak abiŋ nepdosi nandaŋ teban taŋ,
do kandap tamono yolek aŋdigat ayiŋ da ekwaŋ.

17

Amin kilegi kinda dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak amin kilegi, do aŋpulugaŋek nandaŋ nabi do yaŋ tidosot.
Nak top amin dima, do bisitno nandaki do nandisat.

- 12 Uñun laion da kilap dap do an uñun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubiñ ekwan uñun da tilak.
- 13 Yawe, gak abin uwalno gat emat wamanek pabin yopbi.
Emat agak sibago abidanek uñun gat emat wamanek yokwi pakpak da kisiron ban abidoki.
- 14 Yawe, tapmim madepgokon da anpuluganaki uwalno da dima nikba kimokgen.
Uñun miktim dakon yo banjin panmuwut do nandan.
Anpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi an yobi.
Ae monjini gat ae babikni don altoni uñun yo yokwisi an yobi.
- 15 Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.
Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yan nandanek but galaksi nandakenj.

18

Pinjkop da nin anpuluganawan emaron teban tomanj

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwar morap da kisiron ban abidagit bisapmon Yawe do yagit.

¹ Yawe, gak da nak anjeban asal.

Nak but dasi galak tan gamisat.

² Yawe uñun tip madepno, uñun da nak anjisibisak.

Uñun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.

Anjek uwal da kisiron nan abidosok.

Pinjkopno uñun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yan do unudon kin pasildat.

Yawe uñun pasikno, ae yokwikon nan abidanek kilano asak dakon tapmim tan imisak.

Uñun dam tebano.

³ Nak Yawe do bisit asat.
Anpuluganawan uwalno da aripmi dima anjupbal ani.

Yawe uñun anjisigisi noman.

⁴ Nap teban da nak tebaisi wamanjak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamalikedak,
uñun da tilak kimot da nak palisi abidagit.

⁵ Paron yokwalek aripmi dima pulugan kigi,
uñun da tilak kimot da nak abidanban kimakbi tamokon palisi kigim.

⁶ Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yan tidagim.

Pinjkop da anpulugosak do yan tidoko Telagi Yutnikon egek yan ilitno nandagit.

Anjek bisitno do mirak yopgut.

⁷ Bisitno nandanek uwalno do butjap madepsi nandan yomgut.

Anjek miktim aban wudip madepsi agit.

Anjawan iler dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.

⁸ Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.

Anjawan milen asip gen kaganikon da baljanek yo morapmi sowit.

Anjawan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi kiwit.

⁹ Uñun kundu witdalek pigit.

Anjawan gikwem pilisi da kandapni da mibilgwan tawit.

¹⁰ Uñun anjelo madep serabim kinda da kwenon yikban piriropman abigit.

Ae mirim minam da yan piri ton da Pinjkop abidan tepmisi abigit.

¹¹ Uñun da pilin tuk yipban kubikgit.

Gikwem pilisi sikak mok do anjawan wamanjak uñun da witjigit.

- 12 Unjun da gikwem aban tenjenisi anakwa ais sikak gat kindap patdet gat unjun gikwemngwan da mawit.
- 13 Yawe Kwen Kokup egek kiririn da yan madepsi yan tidagit. Pinjkop Wukwisi da madepsi yan tidagit.
- 14 Unjun da aban mal da dikdikni da yan uwalni yaban pasal kiwit.
- 15 Yawe, gen tebai yipmanjaki tap dakon mibili noman tagit. Migan pisonji miktim dakon mibili noman tagit.
- 16 Yawe kwen egisak unjun kisiri yipban pinjakwan nak yokwikon ban abidagit. Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
- 17 Uwalno da madepsi teban tanakwa nak da aripmi dimasi pabin yopmi, mani Yawe da nak unjun da kisiron ban abidagit.
- 18 Bisap yokwi kinda noman tan namajakwan uwalno abin nagon emat awit. Mani Yawe da kilano agit.
- 19 Unjun da an puluganakwan tagisi egipgum. Tagisi nandan namgut do anek nak yokwikon nan abidagit.
- 20 Nak anpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo tagisi morapmi namgut. Sunj kinda dima agim do anek Pinjkop da yo tagisi an namgut.
- 21 Yawe dakon gen teban tagisi yol kimakgim. Pinjkopno manji iminek yokwi dima agim.
- 22 Bisapmi bisapmi gen tebani do nandanek geni tagisi unjun dima abin yipgum.
- 23 Unjun da nandisak, nak gulusun mini.
- Kosit agipgum unjun kila tebai anek yokwi kinda dima agim.
- 24 Dabilnikon gwaljigi minisi egipgum, do Yawe da anpakno kilegi unjun do nandanek kobogi do anpak tagisi an namgut.
- 25 Yawe, amin kinda gak dima gepmandetjak kan, gak unjun amin dima yipman detdisal. Amin kinda anpak kilegi anek gulusunni mini kan, kobogi do yo tagisi gin an imdisal.
- 26 Amin kinda anpak gwaljigi mini asak kan, gak da anpakgo gwaljigi mini unjun yolisal. Mani amin kinda anpak yokwi asak kan, kalgimansi kanek kobogi imisal.
- 27 Gak da minjat aminyo iyi do nandaba pan amin yokwikon ban timikdal. Mani iyi do nandaba wikwan amin pabin yopmandal.
- 28 Yawe Pinjkop, gak da lamno yipbi tenjenosok, anek nagon pilin tuk yoldal.
- 29 Pinjkop, anpulanganjaki uwal kabi madep unjun aripmi tagi pabin yopben. Ae anteban anjaki kokup pap dakon dam madep aripmi tagi irakgen.
- 30 Pinjkop dakon anpak unjun wagil kilegisi. Yo kinda ak do yan teban tok asak kan, geni unjun bami noman tokdan. Yawe unjun pasik yombem, do amin morap uwal da dima pindatni yan do unjudon kin pasilakwa tagisi panjutnosok.
- 31 Yawe kalonjin Pinjkop bamisi. Unjun kalon dagin tip madep da yan dam anjimisak.
- 32 Pinjkop dagin nak anteban anjakwan tebai akdat.

- Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
- 33 Jon kilap dia unun kandapmi tagisi do gilokon aripmi dima mosak, unun da aripmon anpuluganakwan ilenon kwensi tagisi agisat.
- 34 Unun da emat agak do nayin degek kisitno anteban asak, do obip tebai ain kinda mani bras unun ban wasanbi unun tagi panjilikgen.
- 35 Yawe, gak da nak uwal da kisiron ban abidagil. Pasikgo nabi unun da manjigwan pasildat. Kisitnokon abidanjaki tebai akdat. Anpulugosol, do minjat aminyo da dabilon man madepno tonj.
- 36 Kosit ilalogi nan yul namgul, do sagalek dima nikgit.
- 37 Nak uwal pansopmanjek timikgim. Yo yokwisi anyominejek wagil kisisi dapbo pasilgwit.
- 38 Nak da yabo manj pakgwit. Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdan.
- 39 Gak da emat dakon tapmim namgul, anjek uwal kisitnokon yopmanjaki pabinj yopgum.
- 40 Anjaki uwal tobil manji naminejek pasal kiwit. Amin dima galak tanj namgwit unun wagil dapbo pasilgwit.
- 41 Amin da panpulugonisi do yanj tidawit, mani dima apgwit. Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandanj yomgut.
- 42 Mirim da milip milip pisonjba dukwan dukwan kwanj, unun da tilak obisi panjupbal agim. Uwal mabo kinjek nenjak da yanj kosiron tawit.
- 43 Minjat aminyo da uwal anj namgwit bisapmon, anpuluganjaki dima anjupbal awit. Anjek Amin Nwaktjwari Kabi dakon mibiltok amini egipbenj do nak manjigil. Minjat aminyo dima nandanj yomgum, abisok nak da yonjgangwan ekwanj.
- 44 Unun da mibilno nandanjek unudon gin geno guramikganj. Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abinj njwakbenj anj namanj.
- 45 Tapmim pawit unun kili yipba magit, ae kokup papni tapmimi tonj unun yipmanj degek si nimnimik nimnimik nagon obanj.
- 46 Yawe unun toktogisi egisak. Unun tip madep da yanj nak dam asak, do mani anjksinenj. Pinjkop da nak yokwikon nanj abidagit, do nin man madepni awiginenji.
- 47 Pinjkop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi anj yomisak. Anjek amin kabi miktimi miktimi ekwanj unun yopban nak da yonjgangwan ekwanj.
- 48 Yanj anjek uwalno da kisiron nanj abidosok. Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul. Anpuluganjaki emat pidokyo anj amin da dima nikba kimakgim.
- 49 Unun do anjek Amin Nwaktjwari Kabi da binapmon mango awigikenj. Yawe, mango awigik do kap yokenj.
- 50 Yawe da kila amin madepni nak Dewit anj puluganakwan uwal madepsi pabinj yopmanjat.

Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak tañ namisak.
Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni unun but dasi galak tañ yomdisak.

19

Yo morap Pinjkop da wasagit unun da man madepni nolisak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Kundu da Pinjkop dakon tilimni nolisak.

Kwen yo morap da Pinjkop unun nappisap aminsi yan nolisak.

² Gildari gildari man madepni do yon.

Ae pilini pilini mibilni yanakwa nandaman.

³ Tenjenji gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.

Nin da unun bamot dakon tekni dima nandaman.

⁴ Mani unun da miktim amin morap kisi yoyin dekgamal.

Geni kin miktim morap kisi aripmi asak.

Kudukon Pinjkop da gildat do imal yut kinda witjigit.

⁵ Gildat dabil unungwan da amin kinda da minjat panek but galagon da yutni yipmanek wanga pisak,

unun da tilak wanga pisak.

Gildat dabil unun amin kinda da napbi gwapbo do timtim yanek kik do asak,

unun da tilak kisik kisik anek kositni nan kisak.

⁶ Gildat dabil unun kundu dakon diwarikon da altan winjek teri kinda kisak.

Tedepnikon yo kinda aripmi dima pasiljak.

Pinjkop dakon geni unun wagil tagisi

⁷ Yawe dakon nawa gen unun gwaljigi mini wagil tagisisi.

Unun da egip egipnin panjaluk asak.

Yawe dakon gen unun bami tañ tañ akdan gin, dima sun tokdan.

Unun da nandak nandakni mini amin panthagap aban nandan kokwini tagisi amin dagon.

⁸ Yawe dakon geni tagisi unun abidanek but galaksi nandaman.

Yawe dakon gen tebani unun gwaljigi minisi.

Unun da nandak nandak tagisi nimisak.

⁹ Yawe do pasalek gawak imim unun anpak tagisi kinda, don tañ anaj kikdisak.

Yawe da anpak anej do niyisak unun bamisi ae kilegisi gin.

¹⁰ Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljigi mini yapmandak, do nin unun do madepsi galak toman.

Galagini madepsi da kaban kok tamonikon da mon unun dakon galagini yapmandak.

¹¹ Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.

¹² Namn da iyi dakon anpak yokwini morap nandisak?

Yokwi diwari dima nandanek asat unun wiririkbi kilegisi egipben.

¹³ Ae unun gin dima, anpak yokwi yan dino nandanek dima aben do oman monjigo kilano aki.

Kwen wigik anpak da nak dima abin nepjak do nandisat.

Nak kilegisi egek yokwi madep dima aben do nandisat.

¹⁴ Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.

Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon ban yuman nan nepnep amino.

20

Amin kinda Pinjkop da anpulanganban emaron teban tosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Jigi noman tan gamni bisapmon Yawe da gak anpulugosak dosi nandisat.

Jekop dakon Pinjkop da gak ankutnosak dosi nandisat.

² Unjun telagi yutnikon Saion kokup papmon egisak.

Unjun da gak anpulanganek anjeban asak dosi nandisat.

³ Unjun da paret morap asal unjun do tagi nandisak dosi nandisat.

Ae paret morapgo kindapmon sosol unjun do galak tosak dosi nandisat.

⁴ Pinjkop da yo morap galak tosol unjun gamjak, ae pi morap ak do nandisak unjun da anpulanganakwan aripmi tagi abi dosi nandisat.

⁵ Emaron teban toki bisapmon kisik kisik anej, ae Pinjkopnin dakon man awiginen.

Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.

⁶ Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit anpulugosok.

Unjun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.

Iyi da tapmimon anpulanganek uwalni da kisiron nan abidosok.

⁷ Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgan tamoni unjun do pibit tidok an.

Ae amin diwari osni do pibit tidok an.

Mani nin Yawe Pinjkopnin dakon tapmim do yo madepsi yan nandaman.

⁸ Unjun amin man mudokdan.

Mani nin pidanek tebai at-daman.

⁹ Yawe, kila amin madepnin anpulanganjaki emaron teban tonej.

Gak do yan tidonej bisapmon panpulugoki.

21

Pinjkop da kila amin madep anpulanganban mani awigigit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Yawe, kila amin madep da tapmimgo do kisik kisik nandisak.

Gak da anpulanganjaki emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.

² Yo timit do nandagit unjun gak da ibi kili timikgit.

Yo do bisit gayigit, unjun imgul.

³ But galagon da abidanek yo tagisi imgul.

Anek kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi busunikon yipgul.

⁴ Egip egip do bisit gayinban imgul.

Anek egip egipni anjebak abi toktogisi egipdisak.

⁵ Anpulanganjaki man madepni madepsi tosok.

Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da imgul.

⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini anjimin wigikdisal.

Gak unjun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi nandisak.

⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosok yanji nandisak.

Pinjkop Wukwisi, unjun da kila amin madep do bisapmi bisapmi but dasi galak tan imisak, do tebaisi atdisak.

⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak.

- Amin dima galak tan iman
amin kisiri amin tet da
tebaisi timitdisak.
- 9 Kindap madep da yo sosoŋ,
uŋun da tilak noman altosak
bisapmon uwalni dapban
pasildan.
- Yawe da butjap nandan
yominek pabin yop-
manjakwan kindap da soŋ
yomine mudokdan.
- 10 Kila amin madep da uwalni
dakon monji gwayoni kisi
morap dapban kimak mu-
dokdan.
- Anjakwan monji gwayoni
miktimon sanbenek dima
egipdan.
- 11 Uwal da nandak nandak anek
kila amin madep yokwi an
im do gen yan panjeban an,
mani aripmi dima abin yipni.
- 12 Dikdikgo ban yaman yobi tobilek
pasal si kikan.
- 13 Yawe, tapmimo madepsi do gak
dakon man ankisik do kap
yoneŋ.

22

*Iyon iyon dakon gen ae ya dakon
kap*

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ
amin dakon kila amin da minat
aminyo yoyinban kap tek “Wisa
dagok dakon dia minat” uŋun nan
yoni.

- 1 Pinjopno, Pinjopno, nido nipman
dekgil?
Iyon iyon yanapbo nido
dubagikon egek jigikon nan
dima anpulugosol?
- 2 Pinjopno, gildari gildari gak do
yan tidosot,
mani kobogi dima nayisal.
Kalbiyo kisi gak do yan tidosot,
mani yawori kinda dima
abidosot.

- 3 Mani gak telagi egisal. Gak kila
amin madep yigaki Israel
amin da mango anjisan.
- 4 Kalip babiknin da egip egipni
gagon tosoŋ yanji nandan
gangwit.
Anjakwa gak da uwalni da kisiron
ban pulugagil.
- 5 Gak do yan tidanba jigikon ban
pulugagil.
Nandan gadan gaminjakwa
panpulugagil, do nandan
gadatni uŋun isali dima agit.
- 6 Mani nak amin dima, nak walen
yombem yo isali.
Amin morap da nandaba yokwi
tok anjaminek manji namaŋ.
- 7 Amin morap nak nandan uŋun
yansul an namaŋ.
Anek yanba yokwi tok anek wunda
kwakwal an namaŋ.
- 8 Anek yan yoŋ, “Yawe da
anpulugosak do nandan
gadan imisak,
do yum kanakwa uŋun da jigikon
ban pulugan yipjak.
Yawe do madepsi galak tan
imisak, do yum kanakwa
anpulugosak.”
- 9 Pinjop gak dasi kilano anjaki men
da buron da tagisi altagim.
Mum nagim bisapmon
anpuluganbi egip egipno
gagon tosoŋ yanji nandan
gangum.
- 10 Menno da anjalagiron da wasaneŋ
gak da kisiron egipgum da
egisat.
Si altagimon da wasaneŋ gak
Pinjopno egipgul da egisal.
- 11 Jigi mibili mibili aban, ae
panpulugokno mini, do
dubagikon dima egipbi.
- 12 Uwalno uŋun bulmakau wili da
yan anjgwasan.
Uŋun tapmimni madepsi,
Basan miktim dakon bul-
makau wili yombem.

- 13 Laion da jon kilap nok do yan tidaŋek gen kagani anŋaŋ kwan, unuđen uwalno da nak anjupbal ak do anj.
- 14 Pakbi isal dogin tagal ki mudon, unun da tilak tapmimno minisi anj.
Kidatno dakon sanbekni kisi kalkalaŋ mudonj.
Bit nelak da pakbi dagon unun da tilak butno wagilsi tapmimi mini pakbi idap asak.
- 15 Tapmimno mini anakwan melno tiptan gen kaganogwan tegosok.
Gak da nepbi kimot da tamokon pokdot.
- 16 Amin yokwi da nak pinjan da yan anjgwasanj.
Anjek kisit kandapyo nokon injinba geni da giptimnogwan pigenj.
- 17 Kidatno kisi noman tanakwa tagi manjikenj.
Unun da nak da yokwi tat unun kanek kisik kisik anj.
- 18 Imalno kokwinik timigek paba pigikno namn da abidosak yan do satu wasok anj.
- 19 Yawe, nak nepmanjek dubagikon dima egipbi.
Panpulugokno, tepmi abin anjputuga.
- 20 Anjputuganbi emat agak siba ban dima nikba kimokgenj.
Unun amin pinjan yombem da kisiron ban puluganbi dima nikba kimokgenj.
- 21 Laion da gen kaga ae jon bulmakau da jomon ban pulugan nepbi.
- 22 Yan anaki notno kabikon man madepgo yan tenŋenokenj.
Ae minjat amin kabiyoy da muwutnikon gak anjksikenj.
- 23 Yawe do pasal iman amin kabi, Yawe anjksisini.

- Jekop dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.
Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.
- 24 Nido jigi madepsi pan amin manji dima yomisak.
Tepmi jigiyoy pan amin unun do nandaban yo isali dima asak.
Unun manji dima yomisak.
Panpulugosak do yan tidaŋba bisitni nandan yomisak.
- 25 Amin madepsi Pinjop gawak im do muwutni bisapmon gak anjksikenj.
Minjat aminyo gak do pasolgon unun da dabilon kalip gak do paret ak do yan teban tagim unun akdisat.
- 26 Bupmi amin jap aripmisi nan tugokdanj.
Ae Yawe wisin kokdo pi an amin unun da mani anjksikdanj.
Pinjop da panpuluganban dagok dagoy mini butni tagisi tan anan wigikdisak.
- 27 Amin miktimi miktimi ekwan Yawe do nandanjek tobil iyikon apdanj.
Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwan unun da abinjek gawak imdanj.
- 28 Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin morap kilani asak.
- 29 Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da njwakben an imdanj.
Miktim amin morap kimagek miktim dagokdanj unun kisi morap da abinjek Pinjop gawak imdanj.
- 30 Don altaŋ altaŋ ani amin da omani anjindanj.
Amin da Amin Tagi do yan tenŋenok anakwa don altoni amin da nandan anan kikanj.
- 31 Pinjop da anpakni kilegikon da iyi minjat amin kabini yokwikon ban timikgit,

uñun dakon geni don altoni
amin ban yoyikdan.

23

Yawe uñun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe uñun kila amino, do yo
kinda do wadak wadak dima
asat.

² Anji jon kalikaligi timon nepban
pak yawokdot.

Anjek pakbi moniñ moniñ
yawori pokgoñ uñudon gin
nayiñ awildak.

³ Tapmim kalugi namineñ man
bini tagisi tosak do kosit
kilegikon nayiñ awildak.

⁴ Pinjop, gak nak gat egisal, do gilo
ae pilin tukyogwan agipben
kañ, yo yokwi do dima pasol-
geñ.

Gandako sipsip kila amin
dakon kindap kiriñ abidosol,
do uñun da butno anteban
asak.

⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon
nomansi panoman asal.

Yutgokon but galagon
da abidanek bit nelak
busuñnokon tagaldal.

Yo galagi ireñisi idawukbi
idapno si tugosok.

⁶ Miktimon egipben bisap morap-
mon kilano tagisi anjek
but dasi galak tan namin
wigikdisal.

Ae bisap mudok mudogi mini
yutgokon egi wigiken.

24

Pinjop uñun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kinda.

¹ Miktim gat ae yo morap unjungwan
toñ uñun Yawe dakon.

Ae kokup morap gat ae minjat
amin morap unjungwan ek-
wanj kisi uñun dakon gin.

² Pakbi ilarisi da binapmon miktim
wasagit.

Miktim dakon mibili tap binap
yipgut.

³ Namin da Pinjop da kabap
madepmon tagi wigisak?

Ae namin da iyi da telagi ta-
mokon tagi atjak?

⁴ Yokwi dima asak amin, ae butni
kilegi, ae kokup kidat do
dima gawak yomisak,

ae notni topmon da yan teban
tok dima anyomisak, uñuden
amin da aripmi tagi.

⁵ Uñuden amin Pinjop da
gisamitjak.

Yokwikon ban timigek amin
kilegi yan iyisak.

⁶ Uñuden amin da Pinjop wisineñ
Jekop dakon Pinjop da kap-
matjok kisak.

⁷ Wigat, ji witdal kini. Yoma
kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anjakwa Kila Amin Madep tilimi
tonsi da wigisak.

⁸ Kila Amin Madep tilimni tonsi
uñun namin?

Uñun Yawe kalon gin.
Tapmimni madepsi, emaron
teban tosok.

⁹ Wigat, ji witdal kini. Yoma
kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anjakwa Kila Amin Madep tilimi
tonsi da wigisak.

¹⁰ Kila Amin Madep tilimi tonsi
uñun namin?

Uñun Yawe tapmimni
pidanbisi.

Uñun kalon dagin Kila Amin
Madep tilimi tonsi da egisak.

25

*Amin kinda Pinjop da kilani asak
do bisit agit*

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.

² Pinjopno, egip egipno gagon tosok
yanji nandisat.

Anpuluganaki mayagi dima
paken, ae uwalno da abin

- nepmanjek kisik kisik dima ani.
- 3 Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima pani,
mani amin panjkewalgan amin unun mayaktok pakdan.
- 4 Yawe, nian egipben do nandisal unun noliki.
Kositgo noliki.
- 5 Pinjkopno, yokwikon ban anpulugosol do nayin dekki gengo bami yol anan kikenj.
Gildat kinda kalon anpulugoki do jomjom anegisat.
- 6 Yawe, gak amin do bupmi nandanek but dasi galak tan yomisal unun do nandaki.
Kalipsigwan da anpak unun agil da anan obisal.
- 7 Pinjkop nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do dima nandaki.
Gak amin do bupmi nandan yomisal, do but dasi galak tan nabi.
- 8 Yawe unun wagil tagisi ae kilegisi.
Yando, yokwi pakpak amin kositni yolisak.
- 9 Amin iyi do nandaba pan unun kositni kilegi yolisak, ae anpakni kilegi yoyin dekdak.
- 10 Yawe da sanbek sanbekni ae gen tebani yolgan minat aminyo unun do but dasi galak tan yominjek dima yopman dekdak.
- 11 Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi unun wiririk nabi.
- 12 Yawe yolgan amin kosit kilegi nian agipni unun yolisak.
- 13 Unuden amin tagisi egipdan, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdan.
- 14 Yawe unun minat aminyo pasal iman unun dakon notni egisak.
Anjek sanbek sanbek unun gat agit unun do yoyin dekdak.

- 15 Yawe da gin nak paron nan kukwosok, do unun da anpulugosak do dabilno unudon gin yipmandat.
- 16 Naga dage egapbo amin da yokwi an naman, do tobil abinjek nandan yawok nabi.
- 17 Butjik morapno unun si pap toсок, do wiririk naminjaki yawori egipben.
Anpuluganjaki jigi da dima abin nepni.
- 18 Butjik morapno gat ae jigino gat do nandanek yokwi morapno yopman nabi.
- 19 Uwalno morapmisi unun do pindat.
Unun nak do japmisi nandanek ukwayit anj.
- 20 Anpulugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nan abidoki.
Anpuluganjaki mayagi dima pakenj.
- 21 Anpulugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.
- 22 Pinjkop, amin kabigo Israel yuman nanjaki jigini mibili mibili ton unun da dima pabin yopni.

26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak anpak kilegi gin anjek gak dogin nandan gadasat, do amin kilegi yan nayiki.
- 2 Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.
- 3 Nido nak do but dasi galak tan namisal unun bisapmi bisapmi nandisat.
Anjek bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yoldat.
- 4 Nak top yon amin gat dima yikgamanj.
Ae jamba but amin gat dima akwamanj.

- ⁵ Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
Ae unun gat yit do dimasi galak tosot.
- ⁶ Yawe, nak diwarino mini yan nandaki do kisitno pakbi nan sugosot.
Nak gak dakon alta anjwasinej
- ⁷ gen papmon da gak anjksinej pi tagisisi asal unun do amin yoyisat.
- ⁸ Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
Gak dakon tilingo unudon tosok.
- ⁹ Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgen.
Amin dapidap amin dapmanjek nakyo kisi dima nikgi.
- ¹⁰ Unun amin yo yokwi ak do gen panjosit an.
Ae amin da notni yo yokwi anyomni do amin do tomni yomanj.
- ¹¹ Mani nak anpak kilegi gin asat.
Bupmi nandanj naminej yokwikon ban pulugan nepbi.
- ¹² Nak miktim kilegikon akdat.
Yawe, amin gawak gam do muwukanj unun da bikbigon gak anjksikenj.

27

Pinjkop anjksik dakon bisit

- Dewit dakon kap kinda.
- ¹ Yawe unun tentenino ae yokwikon ban timit timit amino, do namin do pasolgenj?
Yawe da nak anjktnosok, do nido pasol pasol abenj?
- ² Amin yokwi nak anjupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek manj potdanj.
- ³ Emat amin morapmisi da abinj anjwasini kanj, dima pasolgenj.
Uwal da nit do apni kanj, but morap dima abenj.
- ⁴ Yawe do yo kalonj kinda do bisit asat.

Unun da nandanj naban miktimon egipbenj bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipbenj do nandisat.

Anjek Yawe unun wagil tagisisi do dabilno unudongin yipmanjek kisik kisik anjek egipbenj.

Anjek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandanjek egipbenj.

- ⁵ Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon unun da iyi da yutnon anjksibinj nepban egipbenj.

Yoma sopmanjek tagisi anjksibinj nepjak.

Tip madep kinda da kwenon nepban tagisi egipbenj.

- ⁶ Yan aban uwalno nak anjwasanj unun pabinj yopbenj.

Nak kisik kisik anjek yan tidanjek iyi da telagi yutnikon paret anj ibenj.

Anjek kap yanjek mani anjksikenj.

- ⁷ Yawe, gak do bisit abo bupmikon da bisitno nandanjek anjapulugoki.

- ⁸ Gagon opbenj do nayisal, do Yawe nak kili unun obisat.

- ⁹ Dima gandakenj yan do dima pasilgi.

Nak oman amingo, do butjap nandanjek dima akwayikgi.

Pinjkop, gak panjapulugokno.

Gak da nak yokwikon nan abidosol.

Dima nepmanj dekgi.

- ¹⁰ Menj datyo da manji namjil kanj, Yawe da kilano sigin akdisak.

- ¹¹ Yawe, gaga dakon anpak do nayinj dekgi.

Uwalno morapmi, do kosit kilegi nan nayinj ananj kiki.

- ¹² Yum nandanjaki uwalno da nak dima abidoni.

Unun topmon da gen yan
naminek nak anupbal akdo
an.

13 Nak asisi nandisat, don on
miktim egisaron Yawe da yo
tagisi an namdisak.

14 Yawe anpulugosak do jomjom aki.
Tebaisi agek nandan gadan
iminjek but pasol dima abi.
Yawe do jomjom aki.

28

Pin kop da anpulugosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda.

1 Yawe, gak tip madepno, bisitno
nandanek anpuluga.

Dima anpulugoki kan, nak amin
kimakbi da tilak egipben.

2 Bupmi nandan naminek
anpulugoki do yan tidoken
bisapmon nandan nabi.

Bisit anek kisitno panjenokgo
telagi yutgo da tet do
wigisak.

3 Yokwi pakpak amin gat kisi nak
dima ilik pan ki mabi kinen.
Unun amin kwen da notni do
gen galagi galagi yon.

Mani burigwan nandak nan-
dakni yokwi morapmi ton.

4 Anpak yokwi awit unun da
aripmon kobogi do tepmi pi
yobi.

Amin do yokwi awit unun
pan tobilbi iyikon kini.

5 Yawe da pi madepsi anek yo
morap wasagit unun do
dima nandan.

Yando, unun amin yut kinda
nan yan tuwilek dima
awaldisak.

6 Bupmi nandan namjak do bisit
abo bisitno kili nandagit, do
Yawe dakon man awigiken.

7 Yawe da tapmim naminek pasikno
asak.

Yan asak do anek nandan
gadan imisat.

Yawe da nak anpulugosok unun
do kisik kisik madepsi nan-
dan imisat.

Nak ya yan iyinek kap
morapmi yosot.

8 Yawe da minjat amin kabini
tapmim yomisak.

Kila amin madepni pini asak
do manjigit unun anpulugok
do tagap tanek dam tebani
aripmi dima tuwili da yan
egisak.

9 Minjat amin kabigo yokwikon ban
pulugan yopbi.

Gaga do manjigit amin kabi yo
tagisi an yobi.

Kila amini egek dagok dagogi
mini kilani abi.

29

Sikak mirimyo madep anjakwan
Pin kop dakon yan ilit nandaman
Dewit dakon kap kinda.

1 Ji anelo tapmimi ton, ji Yawe
an kisini.

Tilimni gat ae tapmimni gat do
nandanek an kisini.

2 Yawe dakon man madepni unun
tilimi ton, do an kisini.

Ji si telak tanek gawak imni.

3 Yawe da gen yanjakwan tap
kwenon kinjakwan nandan.

Pin kop tilimni madep kiririj da
yan madepsi yosok.

Gen madepsi yanban suligi tap
madep kwenon kinjakwan
nandan.

4 Yawe gen yosok unun tapmimi
tonsi yosok.

Yanjakwan amin morap da
Yawe unun kila amin madep
wikwisi yan nandan iman.

5 Yawe gen yanjakwan Lebanon
miktim dakon sida kindap
gawikgan.

6 Unun da wasok aban Lebanon
Kabap da bulmakau monji
da wigi mok an unuden an.

- Ae fley Emon da bulmakau wili bilagi da yan wigi mok asak.
- ⁷ Yawe da gen yanakwan mal asak.
- ⁸ Unun da wasok aban Kedes dakon miktım kibiri unun wudip madepsi asak.
- ⁹ Yawe da gen yanakwan kindap teban da kwasigilgan, anakwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi mon. Yan anakwan Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yan tidanek yan yon, "Pinjkop unun tilimni ton!"
- ¹⁰ Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.
- ¹¹ Yawe minjat amin kabini tapmin yomisak. Yan anek gisamigakwan yaworisi ekwan.

30

Amin kinda da Pinjkop ya yan iyik do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma witdal do yawit.

- ¹ Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nan abidagil. Yum pindagaki uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima awit. Yan agil do mango yan ankisinat.
- ² Yawe Pinjkopno, anpulgoki do bisit gayiko anpulanabi kilek tagim.
- ³ Yawe, kimot do anapbo abi pidagim. Kimakbi tamogwan pigik do anapbo egip egipno aego namgul.
- ⁴ Yawe dakon minjat amin kabini, Yawe ankisini. Mani telagi ankisini.
- ⁵ Bisap pisipmisok butjap nandisak. Mani miktımon ekwaman bisap morap nin do tagisi nandanek yo tagisi annimisak.

- Dabil pakbigo kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo kisik kisik aego akdisal.
- ⁶ Kalip nak tagisi egek yan yagim, "Yo kinda da aripmi dima aban yokwi token?"
- ⁷ Yawe, gak nak do tagisi nandanek anpulgagil bisapmon iley kinda da yan tebaisi akgim. Mani manji namgul bisapmon unudon yokwi tagim.
- ⁸ Yawe nak gak do yan tidagim. Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anek yan iyigim,
- ⁹ "Nak kimakbi tamogwan pigiken kan, ni yo tagi kinda da nomtosak? Amin kimakbi da mango tagi ankisini? Gak da toktogı ninon yo tagisi asal dakon gen unun da tagi yan tenjenoni? Aripmi dima.

- ¹⁰ Nandan naminek nak do bupmi nandaki. Yawe, nak anpulgoki."
- ¹¹ Gak da butno jigisi tagit unun antagap abi kisik kisik kap asat. Ae but yokwi nandagim unun anyawot abi but kwaktok nandisat.
- ¹² Yan agil, do gen mapmit aripmi dima aben. Mango ankisiken. Yawe Pinjkopno, dagok dagogi mini ya yan gayiken.

31

Yawe da minjat aminyo gawak iminek ekwan unun kilani tagisi asak
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak da nak ankutnoki do abisat. Anpulanagi uwal da dima abin nepni. Gak kilegisi do uwal da kisiron ban pulagan nepbi.

- ² Nandan naminejek tepmisi pulugoki.
Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abin nepni.
- ³ Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan naminejek kosit nolayiki.
- ⁴ Uwalno da nak abidok do pat yipman.
Mani gak pasili tamono, do abin anjuktanajaki paron dima yokwalgenj.
- ⁵ Wupno gak da kisiron yipmandat.
Yawe, gen bami dakon Pinjkop, yokwikon ban pulugan nepbi.
- ⁶ Gak kokup kidat gawak yoman amin dimasi galak tan yomisal.
Mani egip egipno Yawekon tosoq yansi nandisat.
- ⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.
Jigi morapno pindagek butjik pagim unun pindak nandanjo agil.
- ⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.
Anpuluganajaki tagisi egisat.
- ⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandan nabi.
Kunam morapmi tagek dabilno piroppman.
But yokwi nandanek giptimno wagils alek tan.
- ¹⁰ Butnokon da jig nandan egisat.
Unun da egip egipno anpisip asak. Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipbenj.
Nak jigino madepsi do tapminno minisi anakwan kidatno wagils yokwi tonj.
- ¹¹ Uwal da jigilak yan namanj.

- Kokup isalno da nak do nandaba yokwitok an namanj.
Anakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi anj.
Kosiron agapbo nak nandan amin unun pasal si kwanj.
- ¹² Amin kimakba intan yomamanj unudenj amin morap kisi nak do intan namanj.
Nak miktim kwoba pudan kwa maba kwanj unun yombem.
- ¹³ Nak nandanapbo uwalno morapmi da manji gen yan namanj.
Yo pasolisi da nak anjwasan.
Muwugek nianji anek anjatno kimakban yan do yan nandan anj.
- ¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosoq yansi nandisat.
Nak yan josot, "Gak Pinjkopno."
- ¹⁵ Nak don egi ananj kikkisat unun gak da kisiron tosoq.
Uwalno nak anjsoptomanganj unun da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanjek yo tagisi an nabi.
Butdasi galak tan namisal, do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁷ Yawe, anpulugoki do yan tidosot, do anpuluganajaki mayagi dima pakenj.
Yokwi pakpak amin panmayak abi.
Anjaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.
- ¹⁸ Unun amin kwen wigik anek amin kilegi do yanba yokwi tok anyomanj,
do unun top yogok amin pantasik abi gen dima yoni.
- ¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gaminejek ekwan unun gak da anpakgo tagisisikon da panpulugosol.
Minjat amin morap da dabilon panjuktunoki do gagon kwanj amin kilani tagisi asal.

- 20 Gak da unun amin gaga da kapmatjok panjisibisal.
Yan anaki dap do yon amin dap do si panjidok an.
Gak da yongamgwan egakwa uwalni da gen yokwi yanjek aripmi dima pabin yopni.
- 21 Yawe anjisino. Nak do but dasi galak tan namisak.
Kokup papmon egapbo uwal da anawasinek nit do awit bisapmon tagisi anpulgagit.
- 22 Unun bisapmon wuripdagek yan yagim, “Gak da nak nolbi gak da dubagikon egisat.”
Mani bupmi nandanek anpulgoki do yan tidoko nandan namgul.
- 23 Telagi minat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan imni.
Geni guramikgan amin kilani tagisi asak, mani iyi do nandaba wigisak amin unun kobogi yokwisi yomisak.
- 24 Yawe da panpulgusak do jomjom an amin morap ji butji panteban anek atni.

32

Diwarinin yankwok anek kisik kisik anej

Dewit dakon kap kinda. Kap on do “Maskil” yan yon.

- 1 Amin kinda gulusun agit dakon yokwini Pin kop da wiririk imisak, unun amin kisik kisik tagi asak.
- 2 Amin kinda Pin kop da diwarini wiririk imisak, ae topni mini egisak amin unun kisik kisik tagi asak.
- 3 Diwarino dima yan tenjenagam bisapmon gildat kalba ae kalbi but yokwi nandanek iyon iyon yanjek egipgum.
Anek tapminno wagilsi alek tawit.
- 4 Gildari ae kalbi tepmi pi namgul.

Gildat da miktim kanban kibidosok unun da tilak tapminno kisisi man mudawit.

- 5 Don diwarino gagon yan tenjenagam.
Anpakno yokwi kinda dima anjisibigim.
“Yawekon diwarino kisi yan kwokeŋ” yan yagim.
Yan kwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.
- 6 Do amin gak golgan jigi bisapmon gak do bisit yoni.
Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abinek aripmi dima pabin depni.
- 7 Gak kalon gin pasili tamono.
Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abin nepni.
Gak da nak jigikon nan pulugosol, do nak anawasinek aggan amin da but kwaktok kap yon.
- 8 Yawe da yan yosok, “Nak da gayin degek kosit agipbi unun golikdisat.
Nawa gen gayinek kilago akdisat.
- 9 Gak os bo donki da yan kadim dima dagoki.
Unun amin da gen kaganikon ain tim ton unudon nap teban panteban anek ilikba geni guramikgan.”
- 10 But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman ton.
Mani Yawe si nandan gadan iman amin unun dagok dagogi mini but dasi galak tan yomisak.
- 11 Amin kilegi ji butji tagisi tanakwan Yawesi anjisini.
Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandanek yan tidoni.

33

Pin kop yan ankisik dakon kap

- 1 Amin kilegi ji kisik kisik nandanek
Yawe anjksini.
Unun anpak unun ji da agagisi.
- 2 Yawe anjksinjak kulele tidoni.
Gita napmi 10 kabi ton unun
tidanjakwa geni galagisi
nandisak.
- 3 Kap kalugi yanek gita si nandan
kimagek tidoni.
Yan anek kisik kisik anek yan
tidoni.
- 4 Yawe dakon gen unun gen bamisi.
Yo morap asak unun da nin
toktogisi dima nipman dekdak
yan nolisak.
- 5 Yawe unun anpak kilegi ae gen
kokwin kilegisi unun do but
dasi galak tosok.
Dagok dagogi mini miktimi
miktimi amin do but dasi
galak tan yomisak.
- 6 Yawe da gen yanakwan gildat
kanek ae gikyo kundukon
noman tawit.
Gen yanakwan yo morap kun-
dukon noman tawit.
- 7 Amin da kwobakon pakbi kolenba
ton unun da tilagon Yawe
da tap pakbi anmuwukban ta-
monikon gin tagit.
- 8-9 Gen yanakwan on miktim noman
tagit.
Gen tebai yanakwan noman
tagit do miktimi miktimi
amin kisisi Yawe do pasalek
tamtam yan imnisi.
- 10 Miktimi miktimi minjat aminyo da
yo ak do panjosit an unun
Yawe da tuwildak.
Ae pi ak do nandan unun kosit
sopmandak.
- 11 Mani Yawe da yo morap ak do
yosok unun jonjgek an mu-
dosok.
Pi morap ak do nandisak unun
toktogisi kulabik aripmi
dima asak.
- 12 Minjat amin kabiyo Yawe yipba
unun da Pinjopni egisak
unun amin kisik kisik tagi
ani.

- Unun minjat amin kabiyo iyi do
kili manjgit.
- 13 Yawe unun Kwen Kokup da
sinjanban pinjakwan amin
kisisi pindakdak.
- 14 Unun kila amin madep yityit
tamonikon yigek sinjanban
pinjakwan miktimon amin
morap pindakdak.
- 15 Unun da amin dakon but nan-
dak nandakni wasagit, do yo
morap an unun pindak nan-
danjo asak.
- 16 Kila amin madep kinda unun
emat amini morapmi da
uwalni aripmi dima pabij
yopni.
Ae emat amin kinda unun iyi
da tapmimon da uwalni da
kisiron da aripmi dima pasal
kidak.
- 17 Emat dakon os unun tapmimni
madepsi, mani uwal da
kisiron ban aripmi dima
panpulugosak.
- 18 Mani amin morap Yawe do pa-
solgon unun iyi kilani asak.
Dagok dagogi mini amin do
but dasi galak tan yomisak
unun do nandanek jomjom
an amin unun kilani tagisi
asak.
- 19 Unun amin kabi panpuluganjakwan
dima kimokgon, ae jap
da mini an bisapmon
jap yomanjakwan dima
kimokgon.
- 20 Yawe unun dagin nin tagi
panpulugosak, do unun do
jomjom aman.
Unun da pasiknin egakwan
unun da yongamgwan tagisi
ekwaman.
- 21 Nin mani telagi unun do nan-
dan dagoman, do kisik kisik
aman.
- 22 Yawe, gak nin panpulugoki do
jomjom aman.
Dagok dagogi mini but dasi
galak tan nibi dosi nan-
daman.

34

Dewit Pinjkop da anpulanganban ankisigit

Dewit Abimelek gat egek topmon da njugigi daganban Abimelek da yolban kigit. Kinjek kap on mandagit.

1 Nak Yawe ankisiken. Bisapmi bisapmi mani ankisiken.

2 Yawe da anpulgagit do nandanek mani anjenokgej.

Jigini tonj amin da unun do nandanek but galaksi nandani.

3 Yawe dakon man madepni do yanek ankisinenj.

4 Yawe da nak anpulgusak do bisit iyiko nandagit.

Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.

5 Yawe nandan gadanj iman amin kisik kisik anek mayagi dima nandan.

6 Nak jigikon egek Yawe do yan tidoko bisitno nandanek jigi morapnokon nan puluganj neggut.

7 Yawe dakon anelo da Yawe do pasal iman amin da kapmatjok egek yokwikon ban panpulgusak.

8 Yawe ankilik koni, unun tagisi. Panjutnosak do kwanj amin unun kisik kisik tagi ani.

9 Minjat amin kabiyoni ji Yawe do pasal imni.

Nido pasal iman amin unun yo kinda do wadak wadak dima anj.

10 Laion da jap do anj, mani Yawe wisin kok do pi anj amin unun yo tagisi do wadak wadak dima anj.

11 Minjat monjiyono, abinek mirak yopgut.

Apba Yawe do pasol pasol ani do dayin dekho.

12 Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandanj?

13 Yanj egip do nandanj kanj, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.

14 Ji anpak yokwi manji yominek anpak kilegisi gin ani.

Amin gat but kalonj anek egip do pini si teban tanek ani.

15 Yawe unun amin kilegi kilani anek bisitni nandanj yomisak.

16 Mani yokwi anj amin dima galak tanj yomisak.

Kimagakwa amin da intanj yomdanj.

17 Amin kilegi Yawe bisit anj iba nandanj yomisak.

Panpulanganban jigi da dima pabinj yopmananj.

18 Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak, ae nagon yo tagi di dima noman tokdanj yanj nandisak amin unun anpulgusak.

19 Amin kilegi jigi morapmi noman tanj yomanj, mani Yawe da jigi morapnikon ban puluganj yopmandak.

20 Yawe da kilani tagisi anjakwan amin kinda da kidatni kinda dima jokgaldisak.

21 Anpak yokwi da yokwi anj amin dapba kimotdanj.

Amin kilegi dakon uwalni Yawe da tepmi pi yomdisak.

22 Mani Yawe da iyi dakon oman amini yokwikon ban yumanj nanj yopmandak.

Amin morap panjutnosak do nandanj iman amin unun dima tasik toni do yoyikdisak.

35

Amin kinda Pinjkop da anpulgusak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

1 Yawe, kosit sopmanj namanj amin dakon kositni sopmanj yobi.

- Ae amin nak gat emat aman
amin, gak unun gat emat ani.
- ² Emat dakon yik imalyo gat ae
pasik gat timigek abin nak
anpulugoki.
- ³ Dikdik gat ae gwawiya gat timigek
nak an sopmanan aminon
emat abi.
“Nak yokwikon ban timit timit
amingo!” yan nayiki.
- ⁴ Unun amin da nikba kimokgen do
nolgan.
Pabin yopmanaki mayaktok
pani.
Unun da nak anupbal ak do gen
yan panjeban an.
Yopbi tobi kinakwa panjtok
abi dosi nandisat.
- ⁵ Yawe, mirim da wit dakon
gipmi wiririk pangwan, unun
da tilak anelogo da amin
yokwi unun wiriritjak dosi
nandisat.
- ⁶ Anelogo da yolban kinakwa kositni
aban pilin tuk ae sagalegiyo
ani dosi nandisat.
- ⁷ Nak da yokwi kinda dima an
yongum, mani nak abidok
do pat yipgwit, ae nak da
moken do gapma kinda
wayikgwit.
- ⁸ Yan awit, do dima nandanakwa
gak da yum pindagaki yokwi
da timitjak,
ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
ae gapma unun wayikgwiron
yi unudon moni.
- ⁹ Yawe da yan anakwan but galak
nandan imdisat.
Nak anpulugokdisak do tagisi
nandan imdisat.
- ¹⁰ Butnokon da yan iyiken, “Yawe,
gak yombem kinda mini.
Gak da tapmimni mini amin
unun tagisi panpuluganaki
amin tapmimni ton da dima
panupbal an.
Gak da bupmi amin wadak
wadak an unun panpuluganaki
- kabo noknok da yoni dima
timikgan.”
- ¹¹ Top amin da anpak yokwi di dima
agimon gen yan naman.
- ¹² Nak anpak tagi ban an yominapbo,
unun da kobogi do anpak
yokwi ban an naman.
Do but yokwi nandisat.
- ¹³ Mani sot awit bisapmon
bupmi madepsi nandan
yominjek bupmi dakon imal
wamgum.
Nak jap kelek egek gak da
panpulugoki do bisit agim.
- ¹⁴ Unun notno bo ae padigino
yombem kinda do bupmi
nandagim.
Nak amin kinda da meni
kimagakwan bupmi ae
kunamyokon da agisak unun
yombem.
But yokwi nandanek kunam ae
bupmiyo anek egipgum.
- ¹⁵ Mani jigı pasat bisapmon unun
muwugek kisik kisik an.
Ae amin di dima nandan
yomisat unun da abin nep do
muwukgan.
Ak nandari mini gen yokwi
yan naman.
- ¹⁶ Unun da yansul sigin yan naminek
gen yokwisi nayan.
Dima galak tan naminek mam
non.
- ¹⁷ Amin Tagi, bisap nian da sigin
yum pindagek nak dima
anpulugoki?
Anpuluganaki nak dima anupbal
ani.
Unun laion yombem da nak
nitdan, do unun da kisiron
ban pulugoki.
- ¹⁸ Gak da yan anak miyat amin kabi
morapmi kisi gak gawak
gamdo muwutnikon ya yan
gayiken.
Asisi, miyat amin kabi madepsi
da binapmon mango
awigiken.

- 19 Amin diwari isal dogin uwal an naman.
 Yum pindakbi nak abin nepmanjek kisik kisik di abam.
 Unun isal dogin nandaba yokwi tok an naman.
 Do yum pindagaki nak dakon jigi do kisik kisik dima ani.
- 20 Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok di dima yon.
 Amin kokupmon tagisi ekwan unun panupbal ak do gen ban yon.
- 21 Unun da gen papmon da gen yanji yan naman,
 "Asisi, nin da gandanapno anpak yokwi agil."
- 22 Yawe, gak da unun amin kili pindak mudal.
 Gen mapmit dima aki.
 Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima egipbi.
- 23 Gak Pinkopno ae Amin Tagino.
 Pidan abin nak anpuluganjek gen kokwin kilegisi an nabi.
 Pidanek nak dakon gen anteban ak do yan tentenok abi.
- 24 Yawe Pinkopno, gak anpak kilegi asal.
 Do nak anpuluganbi uwalno da nak anpak kilegi asat yanji nandani.
 Yum pindagaki nak da yokwi toko nandanek kisik kisik dima ani.
- 25 Yum pindagaki iyi do "Nin yo ak do nandagiman unun abisok tagisisi kili unun aman" yan dima yoni.
 Yum pindagaki "Kili anupbal aman" yan dima yoni.
- 26 Nagon jigi noman tak unun do kisik kisik an, do panmayak anek panintok abi.
 Unun iyi dakon man pawigik do anek nak abin nepmanjan, do mayaktok yominek mani pabin yopbi dosi nandisat.
- 27 Mani nak do amin kilegi yan nayiki do nandan amin,

unun kisik kisik dakon yan tidok anek buri tagisi toni dosi nandisat.
 Bisapmi bisapmi yan yoni,
 "Yawe unun mani wukwisi!
 Oman amini tagisi egipjak do but galaksi nandisak."

- 28 Yan anakwa nak da anpakgo kilegi do yan tentenok anek gildat kinda kalon gak anjikisen.

36

Amin dakon anpak yokwini

Yawe dakon oman amin Dewit da kap on mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yokwi unun amin yokwi da buron yigek gen iyisak.

Unun amin Pinkop do disok dimasi pasoldok.

- ² Unun iyi do nandaban wigakwan nak yokwi pakpak aminsi kinda yan iyi do dima nandisak.

- ³ Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat ae top gen yosok.

Anpak kilegi asak dakon nandan kokwin tagisi disok dima tan iman.

- ⁴ Dipmin tamokon pokdok bisapmon yokwi asak dakon kosit dakon nandak nandak asak.

Kosit yokwisi bangin agek anpak yokwi manji dima yomisak.

Pinkop dakon anpak tagisi

- ⁵ Yawe, gak amin do but dasi galak tan yomisal.

Unun dakon tilakni kundu gat arip, madepsi.

Ae gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol.

Tilakni unun kwen ason gikwem da arip.

- ⁶ Anpakgo kilegi unun madepsi kabap daman yombem.

Gen kokwin pi agakgo unun tap idap ilarisi yombem.

- Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat kilani anjaki tagisi ekwan.
- ⁷ Pinjop, amin do but dasi galak tanj yomyomgo unun wagil tagisisi.
Minjat amin morap kisisi gagon obinej pasilgan.
Pup pidok meni da pirigwan panji pasil yikgan unun yombem.
- ⁸ Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do dima an.
Yogo galagisi unun morapmisi.
Unun pakbi madep pokgon unun ban yan yobi nonj.
- ⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.
Gak gaga tenjeni amisi, do tenjenigokon yo morap tagisi pindakgaman.
- ¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandan gaman unun amin but dasi galak tanj yobi.
Buri tagisi amin panpuluganjaki tagisi egipni.
- ¹¹ Gak yum pindagaki iyi do nandaba wigisak amin da nak dima bamoni.
Ae yum pindagaki amin yokwi da nak dima nolba kiken dosi nandisat.
- ¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi manj da pokgon, ae aripmi dima pidokdan.
- ³ Gak egip egipgo Pinjopmon tosok yan nandanej anpak tagisi banj abi.
Yan anek miktimgokon bisap dubak tagisi egipdisal.
- ⁴ Pinjop do kisik kisik anj iminjaki yo galak tosok unun gamjak.
- ⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.
Egip egipno unudon tosok yan nandan iminjaki, unun da gak anpulugosak.
- ⁶ Anpakgo tagisi unun aban noman gildat dabıl da yan tenjenokdisak.
Anek gildat dabıl da gildat binapsi wisisak, unun da tilak minjat aminyo da dabilon anpakgo kilegi nomansi antenjen akdisak.
- ⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayangok yikgi.
Tayangok egek butgo yawori tanjakwan anpulugosak do jomjom abi.
Amin da anpak yokwi mibili mibili anek yo tagisi morapmi timikgan unun do nandaba kik dima abi.
- ⁸⁻⁹ Amin yokwi wagil tasik tanj mudokdan.
Mani minjat aminyo nandan gadat anek Yawe da panpulugosak do jomjom an, unun miktimnikon tagisi egipdan.
Do gak butjap yipbisi.
Ae nandaba kik yo kisi dima abi.
Yan abi kan, unun da gak ilik ankwon yokwi akdisal.
- ¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil tasik tanj mudokdan.
Unun wusinj pindat do pi abi, mani dima pindatdisal.
- ¹¹ Mani minjat aminyo anpakni yawori, unun Pinjop da miktim morap kisi yomdisak.
Unun yiyit wagil tagisi anek kisik kisik egipdan.

37

Yo ni da amin tagisi gat ae amin yokwi garon noman tokdan
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Gak amin yokwi da anpak an unun do nandaba kik dima abi.
Gak anpak yokwi an amin pindagek nak da yan asat tam tagi yan dima nandabi.
- ² Unun jonj bo ae kindap tam da kibidon, unun da tilak amin yokwi bisap pisipmisok kibidokdan.

- 12 Amin yokwi amin kilegi panupbal ak do nandak nandak asak. Anjek nandaban yokwi tok an yominek mam nan yomisak.
- 13 Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kinda noman tokdisak, unun bisapmon amin yokwi pasil mudokdan, do Yawe da jikgo yanjan yomisak.
- 14 Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae wadak wadak an amin yam do emat agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae obip panjilikgan. Unun anpak kilegi yogan amin dapba kimot do an.
- 15 Mani emat agak siba da iyi ban wamikon sugokdan. Anakwa obipni si jokgal kikdan.
- 16 Amin kilegi dakon yoni kalonjisok unun da amin yokwi dakon yoni morapmi yapman mudosok.
- 17 Nido, Yawe da amin yokwi dakon tapmim pabin yopmanjek amin kilegi kilani tagisi akdisak.
- 18 Yawe da gulusunni mini amin unun kilani tagisi asak. Ae yo tagisi yomisak unun toktogisi timik wugikdan.
- 19 Bisap yokwikon jigi dima pakdan. Ae amin diwari jap do ani bisapmon amin kilegi japni morapmi tan yomdan.
- 20 Mani amin yokwi tasik tan mudokdan. Jaren gat jon gat da pasilgan, unun da tilak Yawe dakon uwalni pasildan. Asisi, mukwa da bisap pisipmisok tanek pasilgan, unun da tilak pasildan.
- 21 Amin yokwi yo do goman anjek sop do dima nandisak. Mani amin kilegi amin diwari do yo morapmi yomisak.
- 22 Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun miktimni timigek tagisi egipdan.
- Mani minjat aminyo jobit timitni do yagit unun wagil tasik tan mudokdan.
- 23 Yawe da amin kinda do but dasi galak tan imisak kan, unun amin anteban anjakwan kosit kilegisi agisak.
- 24 Unun amin mosak kan, wagilsi dima yokwi tosak. Yawe da kisitnikon abidanek anpuluganban aeni pidan akdak.
- 25 Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak amin pelan kili at. Mani Pin kop da amin kilegi kinda manji dima iban kagim. Ae amin kilegi dakon monji gwayoni jap do wadak wadak anjek amin da panpulugoni do dima yan tidanba pindakgim.
- 26 Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin diwari do yo morapmi yoman. Ae monji gwayoni da men datni kisik kisik yoman.
- 27 Gak anpak yokwi morap do manji yominek anpak tagi banjin abi. Yan abi kan, dagok dagogi mini miktimon tagisi egipdisal.
- 28 Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin do but dasi galak tan yomisak. Minjat amin kabini geni guramikgan unun manji dima yomdisak. Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi akwan amin kilani asak, mani amin yokwi dakon gwakni unun tasik tokdan.
- 29 Amin kilegi Pin kop da miktim yomgut unun abidanek unudon toktogisi egi wugikdan.
- 30 Amin kilegi unun nandan kokwin kilegisi anjek gen yosok. Unun gen kokwin kilegi anjek gen yosok.

- 31 Pinjokop dakon nawa gen butnikon tosok, ae kositni kilegi unjun dima yipman degek sagalek dima anjakdak.
- 32 Amin yokwi amin kilegi anjakban kimotjak do yubin egisak.
- 33 Mani Yawe da amin kilegi yipman dekbam amin yokwi da aripmi dima anjakban kimotjak.
Ae amin yokwi da amin kilegi gen pikon yipjak kan, Yawe da yum kanakwan gen pikon aripmi dima abin yipjak.
- 34 Yawe da gak anpulgusak do jomjom anek anpakni yolgi.
Yan abi kan, man madep gaminjakwan miktim unjun gangut unjun abidokdisal.
Anek kanaki amin yokwi panupbal akdisak.
- 35 Nak amin yokwi tapminni madepsi kinda kagim.
Sida kindap da kindap diwari yapman mudosok, unjun da tilak minjat aminyo yapman mudagit.
- 36 Mani don unjudon kinjek mini kagim.
Nak unjun amin wusik do pi agim, mani dima kagim.
- 37 Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin diwari gat yaworisi ekwan amin do nandaki.
Unjun amin dakon diwatni tagisi egipdan.
- 38 Mani Yawe da yokwi pakpak obisi panupbal akdisak.
Unjun dakon diwatni wagil tasik tan mudokdan.
- 39 Yawe da amin kilegi yokwikon ban timikdak.
Jigi altan yoman bisapmon dam tebani aripmi dima tuwili egi yomisak.
- 40 Panjutnosak do Yawekon kwan, do amin yokwi da kision ban timigakwan tagisi ekwan.

38

Amin kinda jigini ton dakon bisit Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.
Butjap madepsi nandisal mani nak anmilip ak do tepmi pi dima nabi.
- 2 Gak gaga dakon gobin nan yaman namil, anek kisitgo da nikdak.
- 3 Gak da butjap nandan namisal, do sot yokwisi asat.
Nak diwarino ton, do giptimno tapmimi minisi asak.
- 4 Gulusunno da kili witjin namgut.
Ae unjun jigino yik yombem jigini madepsi, do nak da aripmi dima imeri.
- 5 Giptimnokon wuda ton dakon tabani unjun madepsi, ae miktanbi.
Nak nandan kokwini mini amin da aripmon anpak gulusun agim do anek unjun noman tan namen.
- 6 Butnokon jigi madepsi tanakwan tasik tosot.
Gildat kinda kalon bupmi nandanek kunam gin tak egisat.
- 7 Giptimno tedepmisi kindap da yan son naminjakwan sot madepsi asat.
- 8 Yo kinda da tebaisi baman namisak unjun da tilak nak obisi tasik tanek yokwisi egisat.
Butnokon da yokwisi nandanek tepmi madepsi nandisat do iyon iyon yosot.
- 9 Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisal.
Butno da kunam yokwisi takdak, unjun gak da dabilon pasili dima.
- 10 Wamno gami pi tebaisi anjakwan tapminno minisi asak.
Dabilno pilin tanakwan tagi dima sinjosot.
- 11 Notnoni gat ae gen kalonno gat nak da kapmatjok ap

- do dima galak ton, nido wudano yokwisi.
Gwakno kisi dubagikon ekwanj.
- 12 Nikba kimokgej do nandan amin unun nak abidok do pat yipmanj.
Amin nak antasik ak do nandan amin yo yokwi an nam do gen yonj.
Bisapmi bisapmi yokwi an nam do gen yan panjeban anj.
- 13 Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandan yomisat.
Nak kadim yombem, do antan yok kinda dima asat.
- 14 Nak amin kinda gen aripmi dima nandagi, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.
- 15 Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.
Amin Tagi, gak Pinjopno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.
- 16 Nak bisit yan asat, “Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandani.”
- 17 Nido, nak kili ununjak mokdisat.
Ae tepmi toktogisi pasat.
- 18 Nak gulusunjo gagon yan tentenjosot, anek yokwi agim do hupmisi nandisat.
- 19 Uwal morapno unun tapmimi tonji.
Unun da isal dogin uwal an namanj.
- 20 Nak anpak tagisi an yomisat, mani kobogi do anpak yokwi an namanj.
Nak anpak kilegi yolapbo unun do nandanek nak dakon uwal dagonj.
- 21 Yawe, dima nepmanj dekgi.
Pinjopno, nak da dubagikon dima egipbi.
- 22 Amin Tagi, gak yokwikon banj timit timit amino.
Nak tepmisi anpulugoki.

39

Amin jigini ton dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin Jedutun do mandabi.

1 Nak kili yagim, “Anpak morap aben unun kila tagisi anek abenj.

Ae gen yokenon yokwi kinda dima abenj.

Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinda dima yokenj.”

2 Nak gen mapmit anek gen kinda dima yagim.

Ae yo tagi kisi do genjok kinda dima yagim.

Mani butjikno unun madepsi taganek paptan madepsi agit.

3 Anek butnokon da nandaba kiksi agim.

Nak sigin nandanek butno da jigi madepsi nandagim, do gen yagim.

4 Yawe bisit yan iyigim, “Egip egipno dakon wasip nayinbi nandako.

Bisap nianj da egipben unun nayinbi nandakenj.

Egipben dakon bisap unun pisipmisok unun do nayiki.

5 Nak dakon bisap pisipmisok yipgul.

Gak da dabilon nak dakon bisap yo isali.

Amin kinda da mirim yawik pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj.”

6 Amin morap gildat panjopmon wupnin noman tanek tepmi pasilgan unun yombem.

Yo morapmi timit do pi madepsi an, mani pi madep an unun bami mini.

Amin da yo morapmi panjmuwukanj, mani namin da timitjak unun dima nandanj.

- 7 Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom asat?
Nak gak do nandan gadanej gak dagin anpulgoki do jomjom asat.
- 8 Yokwikon nan abidanej diwari morapno wiririk nabi.
Yum pindagaki nandan kokwini tagi dima amin da yanjul dima an namni.
- 9 Mani nak gen dima yosot. Nak gen mapmit gin asat.
Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.
- 10 Sanbejek tepmi pi dima nabi.
Obisi nikgil, do tapmimno minisi asak.
- 11 Gak da amin tebai yoyinej yokwini dakon kobogi yomisal.
Yo monin da imal kinda nanba yokwi tosok, unun da tilak yo morap unun do galak tosok unun wagil wiririkbi pasil mudon.
Amin kinda da mirim pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj.
- 12 Yawe, bisitno nandaki.
Anpulgoki do yanj tidosot unun do mirak pakyanji yopbi.
Mirakgo dima sopbi, nido gak gat bisap pisipmisok gin miktimon egipdamak.
Nak babikno yobem.
Unun kisi bisap pisipmisok gin miktimon egipgwit.
- 13 Sanbejek yo yokwisi dima an nabi.
Yum nandanaki butno ae tagisi asak.
Anjaki don kimagek on miktim wagil yipmanj dekgenj.

40

Pinjkop anjiskis kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

- 1 Nak butno yawori tanakwan Yawe da anpulgusak do jomjom agim.
Anjek yanj tidanapbo nak da tetgin do tobilek tekno nandagit.
- 2 Nak gapma dubagisikon manj nejak kagagwan egapbo Yawe da ilikban wigim.
Awinj tip kwenon nepban kosit tagi agipgum.
- 3 Pinjkopnin anjiskikenj do kap kalugi kinda namgut.
Amin morapmi da yo agit unun kanjek Yawe do pasalek egip egipni Yawekon tosok yanji nandanj imdanj.
- 4 Egip egipni Yawekon tosok yanji nandanj amin unun kisik kisik ekwanj.
Unuden amin iyi do nandaba wikwanj amin dima yolganj, ae kokup kidat dima gawak yomanj.
- 5 Yawe Pinjkopno, gak nin panpulgok do yo tagisi morapmi agil.
Gak da nin do nandak nandak asal unun madepsi, ae nin panpulgok do pi asal unun manjiri mini.
Nak da amin aripmi dima yoyiko nandanj mudogi.
- 6 Amin da bit kilapyo dapmanj mukwa sosonj, ae kindapmon wagil sonjba sosonj, ae diwari wiririt do mukwa sosonj, unun kisi do madepsi dima galak tosol.
Mani gak da nak antagap abi gak dakon gengo guramit do nandisat.
- 7 Do yanj yosot, “Nak gagon kili abisat. Kalip nak do gen kili mandabi unun yanj,
- 8 Pinjkopno, nak gak dakon galaktok yol do tagisi nandisat.
Gak dakon nawa gen butnokon tonj.”

9 Gak da anpak kilegi asal unun minjat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwukganon yoyisat.

Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.

10 Gak da anpakgo kilegikon da nak yokwikon ban pulugan nepgul, unun dakon geni dima witjiko tagit.

Gengo guramigek nin yokwikon ban timikgil unun dakon yan kwok asat.

Amin do but dasi galak tan yomisal ae anpak bamisi gin asal unun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyin tenjenosot.

11 Yawe, bupmi nandan nabi. Nak do but dasi galak tan naminek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.

12 Nido jigi morapmi noman tan naman, unun manjiri mini.

Yokwino morapmi da witjin namik da tagi dima sintosot.

Anpakno yokwi morapmi da busun dangwano dakon tilak yapmandak.

Butno tagi dima tanakwan tapminno minisi asak.

13 Yawe, jigikon nan tagi abidoki?

Yawe, tepmisi abinek nak anpulugoki.

14 Amin di da nikba kimotdisat.

Gak da si pabin yopmanek panin tok abi, anaki mayak-tok pani.

Amin diwaru nak dakon jigino do kisik kisik an.

Gak da wiririkbi tobil kinakwa pabin yopbi dosi nandisat.

15 Nak da yokwi toko nandanek tagisi nandan.

Gak da mayaktok sigin yominaki anpak yokwini do gembin pikpiksi nandani dosi nandisat.

16 Mani gak wisin gandak do pi an amin buri tagisi anakwa but galaksi nandan.

Minjat aminyo gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandan amin, unun da, "Yawe unun wukwisi" yan tagi yoni.

17 Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.

Pin kop, gak dagin panpulugok amino, ae nak yokwikon nan abidosol.

Do jomjom dima abi. Tepmisi nak anpulugoki.

41

Sot amin kinda Pin kop da anmilip asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

1 Amin kinda da tapminni mini amin pindagek panpulugosok, unun amin kisik kisik tagi asak.

Jigi altan imni bisapmon Yawe da pulugan yipdisak.

2 Yawe da unun amin ankutnanakwan kimot dima asak.

Kilani anakwan miktinnikon gisami ton egakwan uwalni da dima abin yipdan.

3 Amin unun sot asak bisapmon Yawe da anmilip aban tapmin kaluk pakdisak.

4 Nak yan yagim, "Yawe, nak yokwi gak do angamisat, do bupmi nandan naminek sotno anmilip abi pasiljak."

5 Uwalno da nandaba yokwi tanban naminek yan yon, "Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?"

6 Kinda da abin nandanek top yan namisak.

Anek sotno dakon mibili nandanek kin amin yoyinek anupbal ak do yosok.

- 7 Uwalno kisi da muwugek gen pişigon da yo yokwisi kında da altan imik yan yanek yan yoŋ,
- 8 “Sot yokwisi kında da abidak, do pokdok tamokon da aripmi dıma pıdosak.”
- 9 Nak notno kında kalip notnosi yan nandan imiŋek jap kalonjı nagımak.
Mani uŋunyo kisi da nandaba yokwi tok an namınek uwal annamisak.
- 10 Yawe, nak do bupmi nandanek sotno anmılıp anaki uŋun amın kobogı yobenj.
- 11 Uwalno da nak dıma abıŋ nepmanan, do nak yanşı nandısat, gak nak do tagısi nandan namısal.
- 12 Nak anpak kilegi gin asat, do kilano anaki gak da kapmatjok toktogısi egi wigıkenj.
- 13 Yawe, Israel amın dakon Piŋkop toktogısi ankısin anan wigınenj teban. Uŋun asi.

PAPIA 2

(Kap 42-72)

42

Amin kında kokupni yipmanjek dubagikon egısak dakon bisit

Kap on do “Maskil” yan yoŋ. Uŋun Kora amın kabı dakon. Kap on kap yoŋ amın dakon kıla amın do mandabi.

- 1 Joŋ kilap dia mıktım kibiri timon pakbi do tep toŋ, uŋudenj nak Piŋkop gak gat egıp do tagısi nandısat.
- 2 Piŋkop, amın da pakbi do tep toŋ uŋudenj, nak Piŋkop egıp egıpmi toŋ gak do nandısat.
Ni bısapmon kiko Piŋkop gat egıpden?
- 3 Gıldarı ae kalbiyo amın da yan yoŋ, “Piŋkopgo dukon egısak?”

Yan nayan, do bısapmi bısapmi kunam tagegisat.

Gıldarı ae kalbiyo kunam ban japmi do nanjegısat.

- 4 Bısap tagısi kalıpmi do nandanek butno obısi yokwi tosook.

Kalıp nak amın morapmi Piŋkop da yutnon mibıltaŋ yomiŋek paŋkigim.

Nin kiŋek kisik kisik do yan tidagımanj.

Anek ya yan yagımanj.

Uŋudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.

- 5 Nıdo but yokwi nandısat? Nıdo butno jik tosook?

Nak Piŋkop do nandan gadanek uŋun da yokwikon ban kukwanj nepjak do jomjom abenj.

Uŋun Piŋkopno, do aeno mani yan ankısıkenj.

- 6 Butno madepsi jik tosook, do nak gak do nandısat.

Nak Jodan Pakbi tet do ae fleŋ Emon ae fleŋ Mısa uŋudon egek aeno nandan gamısat.

- 7 Tap da tagan wiŋek ilenon mıktım wıtjisak ae pakbi tek manakwa wıwıkmadep asak, uŋudenj gin jigi morapmi da wıtjin namınakwa yokwisi nandısat.

- 8 Yawe da gıldaron but dası galak taŋ namısak.

Kalbi ya yan iyik do kap yosot.

Piŋkop egıp egıp namısak uŋun bısit iyısat.

- 9 Piŋkop tip madepno yan iyısat, “Gak nıdo inıtaŋ namısal?”

Yum pındagaki uwal da abıŋ nepmanakwa butno nıdo obısi jik tosook?”

- 10 Toktogısi uwalno da sitnok an namınek yan yoŋ, “Piŋkopgo dukon egısak?”

Gen uŋun da gobıŋ da yan yamanj namınakwan kımot do nandısat.

- 11 Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
 Nak Piŋkop do nandan gadanek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
 Unun Piŋkopno, do aeno mani yan anksiken.

43

Amin kinda kokupni yipman dekgit dakon bisit

- ¹ Piŋkop, manji gaman amin da nak abin nep do an.
 Nak anpulanganek gen yokwi yan naman unun kosit sopman yobi.
 Anek anpak tagisi asat unun yolnbi koni.
 Unun top amin, anpakni yokwisi, unun da kision ban pulugan nepbi.
- ² Gak Piŋkopno. Amin yokwi da dima abidoni yan do gagon obin pasildat.
 Yan anapbo nido manji namisal?
 Nido uwal da abin nepmanakwa butno obisi jik tosok?
- ³ Tenjenigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obinek kosit nolnjl.
 Nolinbal kanek nomansi telagi ilengokon gaga egisalon wigiken.
- ⁴ Wigek gak da altakon opben.
 Piŋkop, gak da butno antagap anaki kisik madepsi nandisat.
 Gak Piŋkopno, do nak gita tidanek kap yanek mango anksiken.
- ⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
 Nak Piŋkop do nandan gadanek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
 Unun Piŋkopno, do aeno mani yan anksiken.

44

Israel amin Piŋkop da panpulanganek do bisit iyiwit

Kap on do "Maskil" yan yon. Unun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Piŋkop, babiknin da kalip egipgwit bisapmon pi tapmimi ton agil unun dakon geni niyiwit.
 Nin mirak yopmanek gen unun kili nandagiman.
- ² Gaga da tapmimon da amin nwanjwari miktimnikon egipgwit unun yolbi kiwit.
 Anek unun miktim babiknin do yominjaki unudon tebai egipgwit.
 Gak da Amin Nwanjwari Kabi panupbal agil, mani babiknin panpulanganjaki tagisi egek madepsi iren tagis.
- ³ Babiknin emat agak sibakon da miktim unun dima abidawit.
 Iyi dakon tapmimon da emaron dima teban tawit.
 Gak da but dasi galak tan yomgul do unun gat egek tenjen yomgul.
 Gak da tapmimon gin emaron teban tawit.
- ⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.
 Gak da yanjaki Jekop dakon amin kabi da emaron teban ton.
- ⁵ Gak da tapmimon gin uwalnin yolno kwan.
 Gak da manon da uwalnin baman misinjgaman.
- ⁶ Obip da anpulanganban emaron teban token yan dima nandisat.
 Ae emat agak sibano da nak anpulanganban dima teban token.
- ⁷ Gak dagin panpulanganjaki uwal nin dima pabin nipgwit.
 Unun da nin do dima galak tan niman, mani gak da unun gat emat wamanek panmayak agil.

- 8 Pinj kop, nin gildat kinda kalonj gak do man madep gamaman.
Bisap dagok dagogi mini mango anjksinon.
- 9 Mani gak manji kili nimgul, anek pabin nipmanjek emat aminin gat kisi sanjek emaron dima kwanj.
- 10 Yanj anjaki uwal da panjopba pasal kinjapno yo kabinin kili timikgwit.
- 11 Gak da yum nindanaki nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwaman.
Anek gak da miktinninon ban nolbi dukwan dukwan kinj Amin Njwakjwari Kabi da binapmon ekwamanj.
- 12 Gak da yum pindagaki minjat amin kabigo Amin Njwakjwari Kabi dakon oman monji dagawit.
Yumanj nanek tomni pinjbsi gangwit, mononni madepsi dima timikgil.
- 13 Gak da ninon yanj anjaki, amin nin da kapmatjok ekwanj unj da yanjsul anj nimanj.
Miktin morap nin panjwasinjak tanj ananj kwanj unj da yanjsul madepsi anj nimanjak gen mayagisi yanj nimanj.
- 14 Gak da amin kabi morap miktimi miktimi ekwanj unj panjtagap anjaki nin dakon man do mayak mayak gen yonj.
Ninon yo noman tanj unj do jikgo madepsi yanjanj nimanj.
- 15-16 Uwal da jigilak gen yanj naminjak gen girenj nayanj.
Anek kobogi do anjak yokwisi anj namanj.
Do bisapmi bisapmi yokwisi nandanjak mayaktok obisi pasat.
- 17 Pinj kop, nin gak dima injanj gangumanj, ae gak dakon sanjek sanjek dakon gen dima abinj yipgumanj.
Mani unj yo morap noman tanj nimgwit.
- 18 Nin manji gaminjak gak dakon kosit dima yipmanj dekgimanj.
- 19 Mani jonj kilap da ekwanj timon gak da nin panjupbal agil.
Anek pilin tuk madep nanj nin witjigil.
- 20-21 Pinj kopnin, gak do injanj gamgumanj, bo ae kisitnin amin njwakjwari dakon pinj kopni do yopno kinjakwa bisit agimanj tam gaga nandabim.
Nin da butgwan nandak nandak morap pasili tonj unj nandanj mudosol.
- 22 Nin gak dakon minjat aminyo ekwamanj, do gildat kinda kalonj uwal da nindapba kimokgomanj.
Nin sipsip si nindapba kimori da tilak ekwamanj.
- 23 Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol? Pida!
Nin do toktogisi manji dima nibi.
- 24 Gak mibili nido pasil nimisal?
Amin da yokwi anj nimanjakwa nin jiggi madepsi sigin pamanj.
Nin dakon jiggi do dima injanj nibi.
- 25 Nin manj kimbabanon pagapno giptinnin amin kimakbi da yanj miktimon tonj.
- 26 Pinj kop, pidanj abinj nin panj puluga.
Butdasi galak tanj yomyom anjakgo do nandanjak nin yokwikon banj timigaki kimot dima anenj.

45

Kila amin madep da minjat pasak dakon kap

Kap on do "Maskil" yanj yonj. Unj Kora amin kabi dakon. Kap on minjat pakpak dakon kap. Kap yonj

amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek "Jareŋ tagisi" kon da yoni.

¹ Nandak nandaknokon gen tagisi morapmi toŋ.

Nak kap on mandan yobo kap yoŋ amin da kila amin madep do yan imni.

Gen kagano unun kilda mandak tagisi dakon kilda mandak yombem.

² Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.

Gengo unun tagisi gin.

Do toktogisi Pinƙop da gak do yo tagisi an gamdisak.

³ Gak kila amin madep tapmimi toŋ.

Gak tilimgo morapmi, ae man madepgo unun wukwisi.

Gak emat agak siba kwen-gokon anteban anek emat do tagap toki.

⁴ Gak kila amin madep mibiltogi man madepgo toŋ.

Oskon yigek emaron kinjek teban toki.

Yan anaki amin da gen bami aripmi dima abin yipni.

Ae amin da kosit kilegi nan yolek agipni do emat asal yan nandani.

Pi tapmimi toŋ anaki gandaŋek tamtam yokdan.

⁵ Gobinjo unun kisigisi do uwalgo wami gamikon obisi sugan yomisak.

Amin Nwakinwari Kabi pabin yopmanaki gak da kandap mibilgogwan ekwan.

⁶ Pinƙop, gak kila amin madep tok-tok teban egisal.

Minjat amingo kosit kilegikon da kila asal.

⁷ Gak anpak kilegi do but dasi galak tanek anpak yokwi do kuragisi nandisal.

Yan nandisal do Pinƙopgo da gak kisik kisik abi do bit nelak tagal gamgut.

Notgo kinda yan dima tagal imgut.

⁸ Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon pakbi kibani tagisi unun ban dapbi.

Kila amin madep dakon yut unun elepan dakon jomi ban pantilim abi.

Anek gak da kisik kisik abi do gita tidon.

⁹ Kila amin madep dakon gwani gat minjat man madepni toŋ diwari gat unun gak da yut-non ekwan.

Kwin amin tetgo do akdak.

Unun tilimni Opir miktim dakon gol ban wasanbi.

¹⁰ Minjat gimoni kila amin madep pak do nandisal, gak nak dakon gen do mirak yopmanek unun do nandaki.

Gak minjat aminyo kokup-gokon ekwan unun inƙan yobi, ae yawi diwatgo kisi inƙan yobi.

¹¹ Nido kila amin madep da minjat tagisi yan gandaŋek but dasi galak tan gamisak.

Unun amin tagigo, do man madep imin kimokgi.

¹² Tair kokup pap dakon minjat aminyo da but galak do yo panabin gamdan.

Ae yoni morapmi amin da gak dakon tagi tim abidok do but galak do yo panabin gamdan.

¹³ Kila amin madep dakon minjatni iyi dakon yutgwan egisak.

Unun minjat tagisi.

Imal pak unun mali gol ban wasanbi unun ban pantilim abi.

¹⁴ Imalni unun kildani mibili mibili. Abisok minjat unun kila amin madepmon anan kwan.

Anakwa minjat gimoni notni kisi yol anan kwan.

¹⁵ Kisik kisik anek but galak nandaneŋ kila amin madep da yut madepgwan wukwan.

- 16 Kila amin madep gak monjigo morapmisi altokdan.
 Unun da datgoni dakon tamo timigek man madep panjek miktim morapmon minjat aminyo kila akdan.
- 17 Gak dakon man madepgo minjat aminyo abisok ae don altanek egi ananj kikdan unudon yan tenjenan ananj kiken.
 Anapbo toktogisi minjat aminyo da mango anksisin wigikdan.

46

Pinjkop nin gat egisak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek "Minjat gimonji kabi" kon da yoni.

- 1 Pinjkop unun nin dakon pasili tamonin.
 Unun da nin bisapmi bisapmi panjeban asak.
 Jigi paman bisapmon unun nin da kapmatjok egek panpulgusok.
- 2 Yando, miktim wudip anjakwan ilej oba tuwil ki tapmon piginikan, nin unun do dima pasolne.
- 3 Tap madepsi tamaligakwan tarak madepsi anjek ilej oba pankwakwalitjak kan, nin unun do dima pasolne.
- 4 Pinjkop Wikwisi Madep unun telagi kokup papnikon egisak.
 Unun kokupmon pakbi madep kinda pakeg amin kisik kisik yomisak.
- 5 Pinjkop unun kokup papmon egisak, do kokup unun aripmi dima yokwi tosak.
 Wisa migon yipmanjakwan Pinjkop da kokup unun anjuktnosak.
- 6 Miktimi miktimi minjat aminyo da pasol pasol madepsi anjakwa on miktim dakon kila amin madep gat minjat amin kabiyoni gat obisi tasik ton.

Pinjkop da gen pap yanjakwan miktim pakbi dagon.

- 7 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
 Jekop dakon Pinjkop unun dam tebanin aripmi dimasi tuwili egisak.
- 8 Ji abinek Yawe da wasok asak unun do pindakgit.
 Miktimon wasok masi masimi asak unun pindatni.
- 9 Miktimi miktimi emat panjawot asak.
 Obip gat gwawiya gat gwok-galek pasikni kindapmon sosok.
- 10 Unun da yan yosok, "Ji tayanagak egek nak Pinjkop bamisi unun pakyanji nandan namni.
 Miktimi miktimi amin nak do nandaba wukwan namni.
 On miktimon nak dogin nandaba wigisak."
- 11 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
 Jekop dakon Pinjkop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak.

47

Pinjkop unun minjat amin morapyo kisi dakon kila amin madep yikdak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- 1 Minjat amin morap ji kisik kisik anek kisit tidok ani.
 Ji kisik kisik dakon yan tidok anek kap yanek Pinjkop anksisini.
- 2 Yawe Wukwisi Madep unun njawakjwarisi.
 Unun miktimon minjat amin morap dakon Kila Amin Madep Wukwisi egi yomisak.
- 3 Unun da uwalnin pabin yopban nin dakon pinbinin ekwan.
- 4 Pinjkop da Jekop dakon diwatni nin do but dasi galak tan ningut.

- Iyi miktım kında manjınek nin do kılı nimgut.
 Uñun miktım do nandano yo madepsi asak.
- ⁵ Piñkop Kwen Kokup wigigit.
 Wigakwan amın kisik kisik anek madepsi yan tıdanek kwenyo kisi pisowit.
- ⁶ Kılı Piñkop ankisik do kap yono.
 Anek Kıla Amın Madepnin kisik kisik kap yan imno.
- ⁷ Piñkop uñun Kıla Amın Madep yigek miktım morap kisi kıla asak.
 Nin mani ankisik do kisik kisik kap yonen.
- ⁸ Piñkop uñun Kıla Amın Madep yigek mıñat amın morap kisi kıla asak.
 Kıla Amın Madep yityit tamoni telagi uñudon yikdak.
- ⁹ Mıñat amın morap dakon kıla amını uñun muwukba nin gat kisi Abraham dakon Piñkop yan ankisaman.
 Uñun on miktım dakon kıla amın madep morap dakon Piñkop egisak.
 Miktımı miktımı mani wukwisi tan anan kisak.
- ³ Piñkop uñun kokup papgwan egisak.
 Egakwan amın da Piñkop uñun dam tebanin arıpmı dima tuwili egisak yan kan nandanyo an.
- ⁴ On miktım dakon kıla amın madep Saion gat emat anek abın yıp do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apgwit.
- ⁵ Abın pasolisi kan pasal si kiwit.
- ⁶ Madepsi nımnımıgek mıñat da monji altok do anakwa tepmi madepsi pan uñun da tilak nandawit.
- ⁷ Yan nandanakwa gak da dapbi kimakgwit.
 Uñun gildat wisak tet da mirim madep da Tarsis amın dakon tap wakga panupbal asak,
 uñun da tilak gak da uñun amın panupbal agil.
- ⁸ Kalip Piñkop da kokupni ankutnanek yo agit uñun dakon geni nandagiman.
 Abisok aeni yan gin anakwan koman.
 Nin Piñkopnin Yawe Tapmım Ami da kokup papmon ekwaman.
 Piñkop da kokupni anteban anakwan bisap mudok mudogi mini tebai tan anan wigikdisak.
- ⁹ Piñkop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak tan nimisal uñun do nandanek ekwaman.
- ¹⁰ Piñkop, miktım diwarikon da diwarikon mango wukwisi toso,
 do uñudon amın da mango ankan.
 Gak tapmıngo madepsi, ae anpak kilegisikon da mıñat amıno kıla asal.
- ¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal,
 do Saion Kabapmon amın

48

Saion kokup pap uñun man madepni toso ae tilimni tagisi

Kap on Piñkop gawak imim kap. On Kora amın kabi dakon.

- ¹ Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wigek Piñkop da kokup papgwan pıgek ankisın kimotneñ kan uñun tagisi.
- ² Piñkop dakon kabap uñun wagil tagisi ae dubagisi.
 Miktımı miktımı amın da Saion Kabap do but galaksi nandan.
 Kıla Amın Madep Wukwisi dakon kokup pap uñun kabapmon toso.

da kisik kisik anakwa Juda
miktım dakon kokup monıj
monıj amin da but galak
nandanı.

12 Ji kiı Saion kokup pap dakon
dam madep anıwasınek
uwal pındat do dam uıun
da kwenon yut dubak dubak
abi uıun manıjini.

13 Ji Saion kokup pap dakon dam
madepni gat, ae yut tebani
gat, uıun pakyanısi pındatni.
Yan anek don altoni amin
yoyini.

14 On Piıkop uıun bısap mudok
mudogi mini Piıkopniin egi
wigisak.

Uıun da kosit nolınakwan wigi
kimot da paı dagosak.

49

*Amin moneı dogin nandanı uıun
amin nandanı kokwini tagi dima*
Kap on Kora amin kabı dakon. Kap
on kap yoı dakon kila amin do
mandabi.

1 Miıat amin morap ji nandani.

Miktımi miktımi ekwan mııat
amin morap ji nak dakon
gen do mırak yopni.

2 Mani toı amin ae amin isali, yoni
morapmi amin ae yoni mini
amin, ji kisi gen on yosot
uıun pakyanısi nandani.

3 Nawa gen yoko nandanek egip
egip tagisi dakon mibılı nan-
danı pisoni.

4 Nak nawa gen do mırak yop-
manek gita tidanek tilak gen
dakon mibılı dayıkenı.

5-6 Amin egip egipni moneıon
gin toı yan nandanek pıbit
tıdok an amin uıun da nak
anıwasınek anıupbal ak do anı.
Mani uıun anı amin do dima
pasolgenı.

7 Amin kında da iyiı dakon egip
egipni yum do Piıkop do
moneı arıpmi dima imıak.

8-9 Egip egip dakon yumanı noıı
uıun wukwisi.

Piıkop do moneı imınek
miktımon bısap dagok da-
gogi mini egi anıı kineı
dakon kosit kında dimasi
tosok.

10 Pındakımanı, nandanı kokwini
tagisi amin gat, ae nandanı
kokwini tagi dima amin gat,
ae burı mini amin uıun kisi
kimotdanı.

Kımagakwa yo morapni amin
ııwakııwari da tımitdanı.

11 Uıun kalıı miktım yumanı narıek
iyi do tımiıkwit,
mani kımakbi kokup da
kokupsini aban uıudon
dagok dagogi mini egııdanı.

12 Amin dakon yoni tagisi uıun
da kimot dakon kosit arıpmi
dima sopıak.

Uıun joı bıı kılapyo da yanı
kimotdanı.

13 Amin egip egııni iyıkon tosok
yanı nandanı amin uıun
kimotdanı.

Uıudon amin nandak nandak
tagi mini.

Uıun amin yoni morapmi do
kisik kisik anı, mani uıun
kimotdanı.

14 Sıpsıı da yanı kımagek kımakbi
kokupmon kini do Piıkop da
yanı mudanı yomıut.

Yutni tagisi yıımanı detni, ae
gııtıımi da mıktanı mudoni.
Anıakwa kimot da kila amını egi
yomdısak.

15 Mani, Piıkop da nak yokwıkon
nanı abııdokdısak.

Anıakwan amin kımakbi tamo
da nak abııdosak dakon
tııpmim dima tanı imdısak.

16 Amin dııwari moneı morapmi
tııtııni, ae yutni madepsi
anı, ae tııımi morapmi kanı,
gak uıun do but yokwi dima
abi.

17 Uıun kımagek yo dı arıpmi dima
pabııdanıek kıkdanı.

- Yo morapni tilimi tonj unjun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kikkandj.
- 18 Ekwanj bisapmon, yoni unjun do kisik kisik anj.
- Unjun pi madepsi anjek yo morapmi timigakwa minjat aminyo da "amin tagisi" yanj yonj.
- 19 Mani unjun kimagek babikni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdanj.
- 20 Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
- Nin jonj bit kilapyo da aripmon kimotdamanj.

50

Pinjkop da amin dakon anjak kokwin asak

Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop Tapmin Ami unjun Yawe.
Unjun da amin kisisi miktimon ekwanj unjun yanj ilikdak.
Gildat wisak tetgin da wasanek kinj si pigisak tetgin amin ekwanj kisisi yanj ilikdak.
- 2 Pinjkop unjun Saion kokup papmon egisak.
Kokup unjun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Pinjkop dakon tilimni unjudon da tentenanj kisak.
- 3 Pinjkopnin tayangok dima abisak.
Yo morapmi sonban mudonj unjun dakon kindapni da mibiltanj iban abisak.
Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.
- 4 Minjat amin kabiyoni dakon anjak kokwin anakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yanj yoban abamal.
- 5 Pinjkop da yanj yosok, "Minjat amin kabino nak gat sanjbek sanjbek anjek unjun anteban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutnejanj."
- 6 Kwen Kokup da iyi yanj tentenanjek yanj yosok,
"Pinjkop unjun anjakni kilegisi.
- Unjun iyi gen kokwin agak ami."
- 7 Pinjkop da yanj yosok, "Minjat amin kabino mirak pani.
Nak gen kinda dayikdisat.
Israel amin nak da gen pikon depdisat.
Nak Pinjkop egisat.
Nak ji dakon Pinjkop.
- 8 Ji da bit kilapyo parekganj ae bit kilapyo bisapmi bisapmi nagon panjabinj sonba sonj mudonj nak unjun do gen tebai dima dayisat.
- 9 Nak bulmakau wili bo meme ji da nagalon banj timit do dima nandisat.
- 10 Jonj kilap morap koron ekwanj gat ae bulmakau ilenj tausenon ekwanj gat unjun kisi nak dakon gin.
- 11 Kabapmon minam morap ekwanj unjun kisi nandanj yominj mudosot.
Ae jonj kaga yo moninj morap ekwanj unjun kisi nak dakon.
- 12 Nak jap do abenjanj kanj, but piso dima dayikdisat.
Miktim madep gat ae yo morap unjungwan tonj unjun kisi nak dakon gin.
- 13 Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi gat unjun nosot yanj nandanj, ma? Unjun dimasi.
- 14 Ji nak do ya yanj nayini kanj, unjun da mukwa sogok tagisi asak.
But galak do yo morap Pinjkop Wikwisi nak do nam do yanj teban tok awit unjun namni.
- 15 Ji yanj anjek jigij altanj damni bisapmon nak do yanj tidanba panpulugokdisat.
Yanj anjapbo man madep namni."
- 16 Mani Pinjkop da amin yokwi do yanj yosok, "Ji nido gen tebano isaldogin gen kagakon da yonj?
Ae nak dakon sanjbek sanjbekno dakon gen nido yonj?"

- 17 Ji nak da egip egipji panmilip aben do kuragisi nandan, anek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabin yopmanan.
- 18 Ji kabo noknok pindagek not anyoman.
- Anek yumabi amin gat kisi akwan.
- 19 Ji gen yokwi gat ae top gen gat yon.
- 20 Anek notji gen yan yoman.
- Disi dakon menji dakon monjini yanba yokwi tok an yoman.
- 21 Ji yan anakwa nak gen kinda dima yagim.
- Do nak disi yombem yan nandan naman, mani dimasi.
- Abisok nak tebai dayinek nomansi gen pikon depdisat.
- 22 “Minjat aminyo manji naman amin ji nandani.
- Ji yan gin egipni kan, nak da ji panupbal anapbo amin kinda da ji yokwikon ban aripmi dima timitjak.
- 23 Amin kinda ya yan nayisak, unun paret nan yan namisak.
- Unun amin da mano awigisak.
- Ae nak da amin geno guramitni unun yokwikon ban timitdisat.”

51

Yokwi wiririt dakon bisit

Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandanek kap on mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pin kop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisal, do nandan yawok nabi.
- Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipman nabi.
- ² Suga anmilip anaki anpak yokwino mudoni.

Diwarino wiririk naminjaki kilek token.

- ³ Gulusun at yanji nandisat.
- Unun gulusunno toktogisi tanba nandisat.
- ⁴ Nak gulusun gak nanjin an gamisat.
- Gak da dabilon yokwisi at.
- Yando, gen pikon nepmanek gen yan nabi unun tagisi.
- Gen kokwin kilegisi anek kobogi namdisal.
- ⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.
- Men da butgwan wasanek yikgim bisapmon yokwi gat kisi yikgim.
- ⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipner do nandisat.
- Do gak da nandan kokwingo tagisi butnokon nayin dekgi do nandisat.
- ⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipben do nandisat.
- Sugan nepbi ais kwakwagisi unun da tilak kilegisi egipben.
- ⁸ Butno antagap abi aeno kisik kisigi ton egipben.
- Asi, wagilsu abin nepgul, mani aeno kisik kisik aben do nandisat.
- ⁹ Diwarino aego dima pindakgi.
- Yokwino kisi wiririk mudoki.
- ¹⁰ Pin kop, butno ankaluk abi kilegisi asak.
- Butno ankaluk abi gak nanjin golben.
- ¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipben.
- Telagi Wupgo nagon egisak unun dimasi gwayeki.
- ¹² Kalip yokwikon nan anpulanbi kisik kisik nandagim unun aego nabi.
- Anpulanbi gak dakon gen guramikgen.
- ¹³ Anek yokwi pakpak amin anpakgo yoyin dekgo tobilek gagon opni.

- 14 Pin̄kop, Yokwikon Ban̄ Timit Timit Amin̄o, nak yokwi an̄pbo amin̄ kind̄a kimakgit. Mani diwarino yipman̄ nabi. Yan̄ an̄jaki an̄pakgo kilegi do nandan̄jek kisik kisik kap yoken̄.
- 15 Amin̄ Tagi, gen dulumno an̄tagap abi mango an̄kisiken̄.
- 16 Gak bit kilapyo parek gaben̄ un̄un do dima galak tosol. Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do dapman̄ soko soñ pasilni kan̄, gak un̄unyo kisi do dima galak tosol.
- 17 Pin̄kop, nak naga do nandako pin̄bisi asak un̄un da paret si galak tosol asak. Amin̄ iyi do nandaba pin̄jakwa but tobi an̄ un̄un manji dima yomisal.
- 18 Saion kokup pap amin̄ do galak tan̄jek pan̄pulugoki. Jerusalem kokup pap dakon dam madep aego abi atjak.
- 19 Yan̄ an̄jek un̄un bisapmon gak paret tagisi un̄un do galak tokdisal. Ae soñba wagil pasildan̄ un̄unyo kisi do galak tokdisal. Nin bulmakau wili gak da al-takon soñ gamnen̄.

52

Amin̄ kind̄a an̄pak yokwi do kisik kisik asak, un̄un amin̄ nandan̄ kok-wini tagi dima

Kap on kap yon̄ dakon kila amin̄ do mandabi. Dewit dakon kap kind̄a. On kap do “Maskil” yan̄ yon̄. Dewit da kap on Idom miktimon amin̄ kind̄a mani Doek un̄un da kiñ Sol, “Dewit Aimelek da yutnon kik” yan̄ iyigit bisapmon mandagit.

¹ Amin̄ tebai, gak nido Pin̄kop dakon miñat amin̄yo do an̄pak yokwi an̄ yomgul un̄un do pibit tidok asal?

- Bisapmi bisapmi Pin̄kop da nandan̄ yawot an̄ yomisak.
- ² Gak top amin̄, gengo siba geni tepmisi yombem geni tepmisi da amin̄ diwari obisi mandan̄ yomisak. Gildari gildari amin̄ diwari pan̄upbal ak do nandak nandak asal.
- ³ Gak an̄pak kilegi do dima galak tosol. An̄pak yokwi dogin galak tosol. Gak gen bami yogok do dima galak tosol. Top yogok dogin galak tosol.
- ⁴ Gak top amin̄. Amin̄ diwari pan̄upbal ak dakon gen dogin galak tosol.
- ⁵ Mani nandaki. Pin̄kop da gak wagisi an̄upbal akdisak. Gak tebaisi abidan̄jek yutgokon nan̄ maban̄ abigikdisal. An̄jek obisi gikban̄ pasilaki miktimon san̄benjek dima egipbi.
- ⁶ Amin̄ kilegi da un̄un yo noman tan̄ gaba pindagek si pasoldan̄. Gak do jikgo yan̄jan̄ gamin̄jek yan̄ yokdan̄,
- ⁷ “Kabit. Un̄un amin̄ Pin̄kop da an̄pulugan̄jek an̄teban̄ asak do dima nandagit. Un̄un moneñ yo morapni do nandan̄ gadagit, an̄jek an̄pak yokwi da an̄pulugan̄jakwa tagisi egipben̄ yan̄ nandagit.”
- ⁸ Mani nak dima. Nak olip kindap da yan̄ Pin̄kop dakon yut kidipmiñon tagisi kwosot. Nak Pin̄kop but dasi galak tan̄ namisak un̄un do toktogisi nandan̄ dagoken̄.
- ⁹ Pin̄kop, gak da nak an̄pulugagil, do bisapmi bisapmi ya yan̄ gayiken̄. An̄jek miñat amin̄yogo da dabilon mango awigek

“Pinjkop da nak do yo tagisi an
namisak” yan yokdisat.

53

*Amin dakon gulusun anpakni gat
ae anpak yokwini gat dakon gen*

Dewit dakon kap kinda. On kap do
“Maskil” yan yon. Kap yon amin
dakon kila amin da minat aminyo
yoyinban tek “Malat” ron da yoni.

¹ Nandan kokwini tagi dima amin
da

“Pinjkop kinda dima egisak”
yan yon.

Unun amin anpak kosirikon
dima an.

Unun anpak amin da dimasi
agagi ban an.

Kinda da anpak tagi kinda
dimasi asak.

² Pinjkop Kwen Kokup egek
sinanban minat aminyokon
pisak.

Anek nandan kokwini tagisi ae
Pinjkop dakon mibili nandak
do pi an amin di ekwan bo
dima yan do wisisak.

³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi
kili yipman dekgwit.

Kisi morap aripgin, unun amin
wagil yokwisi.

Kinda da anpak tagi kinda
dimasi asak.

⁴ Pinjkop da yan yosok,

“Yokwi an amin nandak nan-
dak tagi di dima timikgan.

Amin da bret nanba mudon,
unun da tilak amin yokwi da
minat amino nan mudon.

Ae nak da panpulugoken do
bisit dima an.”

⁵ Mani madepsi pasoldan.

Kalip yan dima pasalgwit.

Nido, Pinjkop da uwal morapji
unun wagisi dapmanek
kidatni maban dukwan
dukwan kikan.

Ji da uwalji panmayak akdan,
nido Pinjkop da manji kili
yomgut.

⁶ Nak Pinjkop da amin kinda Saion
nan yabekban abin Israel
amin yokwikon ban timitjak
dosi nandisat.

Pinjkop da minat amini
panpuluganban aeni tagisi
egipni bisapmon Israel amin
kisik kisik akdan.

Asi, but galaksi nandakdan.

54

*Amin kinda da Pinjkop anpulugosak
do bisit agit*

Kap on kap yon dakon kila amin
do mandabi. Dewit dakon kap
kinda. On kap do “Maskil” yan
yon. Sip kokup dakon amin da kin
“Dewit nin da binapmon pasilak
da egisak” yan Sol iyiwit bisapmon
Dewit da kap on mandagit. Kap on
gita tidanek yogogi.

¹ Pinjkop mango wukwisi, do amin
yokwi da kisiron ban pulu-
gan nepbi.

Tapmingo madepsi do
anpuluganbi tagisi egipben.

² Pinjkop, nak dakon bisit nandaki.

Mirakgo yopmanek geno nan-
daki.

³ Nak dima nandan yomisat amin
da abin nitdan.

Ematni yokwisi amin da nikba
kimokgen do aban.

Unun amin da Pinjkop do yo isali
yan nandan.

⁴ Mani Pinjkop unun panpulugokno.

Amin Tagi da tapmim
namanakwan sigin egisat.

⁵ Yo yokwi annaman unun iyikon
noman toni.

Bisapmi bisapmi dima nep-
man dekdal, do uwalno
dapbi pasil mudoni.

⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek
paret gaben.

Mango unun tagisi, do mango
ankisiken.

⁷ Anpuluganaki jigi morapno da
dima abin nepgwit.

Dabil da pindagapbo gak da uwalno pabiŋ yopgul.

55

Amin kinda Piŋkop da anpulgusak do bisit agit

Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yaŋ yoŋ. Kap on gita tidaneŋ yogogi.

¹ Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.

Anpulgoki do yaŋ tidoko dima nandabi da tilak dima egipbi.

² Bisitno pakyaŋsi tagisi nandaneŋ gen kobogi nayiki.

Jigi unun da nak anupbal akdisak.

³ Uwal da nak anupbal ak do gen tebai yipman.

Amin yokwi unun da nak abiŋ nepmanŋaŋ, do butnokon da yokwisi nandisat.

Unun da jigi morapmi namineŋek butjap madepsi nandaneŋek uwal madepsi an naman.

⁴ Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.

Anek unun da aban butno madepsi jik tosok.

⁵ Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi nimnimikdak.

Pasol pasol da obisi abiŋ nepmanjak.

⁶ Do yaŋ yosot, “Bupmisi, nak kinarim da yaŋ pitno ton ak do nandisat.

Anek piriropman kin yik yawot tamo kinda wusiŋ kan unudon yikgen.

⁷ Nak piriropman dubagisi kindakon kin miktim amin dima ekwanon egipben.

⁸ Tepmisi kin ek yongamno kinda analon anek mirim ae sikakyo madepsi da dubagikon tagi egipben.”

⁹ Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat an, do Amin

Tagi, gak da geni panjntok abi.

¹⁰ Unun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwan.

Kokup pap dakon minjat aminyo gulusun morapmi gat ae yokwi morapmi an.

¹¹ Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat panupbal an.

Kosit ileŋon notni pabiŋ yopmanek yoni gwayek do panjekwalgan.

¹² Uwal kinda da nabipjak kan, unun jigi tagi paken.

Uwal da nit do asak kan tagi pasilgen.

¹³ Mani dima. Gak kalonjin.

Gak notnosi, egip egipnit kaloni.

Anpak yokwi unun gak da gaga asal.

¹⁴ Nit kalip but kalonon da Piŋkop da yutnon amin diwari gat kisi kigiman.

¹⁵ Anpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but pisoni mini tepmisi kimotni do nandisat.

Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.

¹⁶ Mani Piŋkop da anpulgusak do bisit asat, do iyi nak yokwikon nan abidosak.

¹⁷ Jigi da nak anupbal an, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.

¹⁸ Amin morapmi da nikgan, mani giptimno dima yokwi tan, nido Piŋkop da jigikon nan pulugan nepmanek kilano anakwan tagisi egisat.

¹⁹ Piŋkop toktok teban kila amin madep egisak.

Uwalno Piŋkop do dima pasal iman, ae anpakni kulabik ak do dima nandan, do Piŋkop bisitno nandaneŋ uwal emaron pabiŋ yopdisak.

- 20 Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat an.
 Anek kalip notni gat sanbek sanbek awit unun tuwildak.
- 21 Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.
 Geni da aban but yawot ekwaman, mani geni unun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandan nimisak.
- 22 Jigi morap imekdal, unun Yawe da kisiron yopbisi.
 Anjaki unun da imegek kilago anek gak anteban asak.
 Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.
- 23 Mani Pinjkop, gak da amin dapba kimokgon amin gat, ae top yon amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pipegk pasil mudokdan.
 Kimot bisapni tanakwa yawi kalik da tepmi kimotdan.
 Mani egip egipno gagon tosok yansi nandan gabenj.

56

Pinjkop nandan gadan imisak amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yan yon. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak" unun tegon da yoni.

- 1 Pinjkop, nak do nandan yawok nabi.
 Amin da nak nit do anek nolgan.
 Gildat kinda kalon uwalno da nit do abanj.
- 2 Wisa dagokdo da wigi pilindosi uwal da nit do pi an.
 Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abinj nep do an.

- 3 Pinjkop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egip egipno gagon tosok yansi nandisat.
- 4 Egip egipno Pinjkopmon tosok yansi nandanek geni bamisi do nandak nandak anek mani awigisat.
 Nak Pinjkop nandan gadan iminek yo kinda do dima pasolgen.
 Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 5 Yo morap akdisat unun uwal da panjupbal ak do pi an.
 Toktogisi nak anjupbal ak do kosit wusik an.
- 6 Unun kisi muwugek si pasilek ekwan.
 Nak da kosit agisat unudon yubinek nikba kimokgen do pi an.
- 7 Pinjkop, gak da anpak yokwi an unun do yo yokwisi an yobi.
 Gak butjap nandan yominek emaron teban tanek pabinj yopbi.
- 8 Jigi pasat unun gak da nandisat.
 Anek nak unun do jigisi nandanek kunam tagegisat.
 Kunam pakbino nian da mon unun gak da manjinjek papiagokon kili mandal.
- 9 Nak yansi nandisat, Pinjkop unun panjplugokno,
 do bisit an iben bisapmon unun da uwalno yolban kinj mudokdan.
- 10 Nak Pinjkop dakon gen awigisat.
 Asisi, Yawe dakon gen awigisat.
- 11 Egip egipno Pinjkopmon tosok yansi nandisat,
 do yo kinda do dima pasolgen.
 Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 12 Pinjkop, nak kalip yo ak do yan teban tok agim unun akdisat.
 Nak ya yan gayinek paret abenj,
- 13 nido gak da kimoron nanj puluganjaki dima kimakgim.

Anpulanganaki sagalek dima
nikgwit.
Do Pinjop da dabilon toktogisi
tenjēnison agipbej.

57

*Amin kinda Pinjop da anpulgosak
do bisit agit*

Dewit dakon kap kinda. On kap
do “Miktam” yan yon. Dewit Sol
do pasalek kin tip kinamgwan
pasil egipgut bisapmon kap on
mandagit. Kap yon amin dakon
kila amin da minjat aminyo
yoyinban “Dima pantasik ani” unun
tegon da yoni.

¹ Pinjop, bupmi nandan nabi.

Nak gagon abisat, kilano aki do
nandisat.

Pup pudik da meni da pit
kagagwan pasilek ekwan,
unun da tilak anjutanjaki
tagisi egisat.

Nak yan gin egapbo wigi
anjupbal ani dakon yo da
pasilni.

² Nak Pinjop Wukwisi do yan
tidosot.

Unun da anpulanganban galak-
tokni tagi yolgenj.

³ Unun Kwen Kokup egek nak
yokwikon nan abidanek nak
anjupbal ak do an amin unun
pabinj yopdisak.

Pinjop toktogisi but dasi galak
tan naminek dimasi nepmanj
dekdak.

⁴ Amin da nak angwasanj.

Unun laion amin noknok
yombem.

Geni unun tepmisi, gwawia ae
gobinj yombem.

Melni unun emat agak siba
yombem geni tepmisi.

⁵ Pinjop, minjat aminyo da gak
dakon man kundu yap-
manek kwensi awigini do
nandisat.

Tapmingo yipbi miktam
morap kisikon nomansi
tenjēnosak.

Yan anjaki minjat amin morap
kisi da man madepgo do
nandani.

⁶ Uwal da nak abidok do pat
yipmanj, do jigi madepsi da
nak obisi abinj nepmanjak.

Nak da mokenj do kosiron
gapma wayik yipmanj.

Mani dima magim.

Iyi unun gapmagwan mawit.

⁷ Pinjop, butnokon da gak do
tebaisi nandanj gadasat.

Do gak dakon man awigik do
kap yokdisat.

⁸ Dipmin yipmanjek pidokenji.

Gita ae kuleleyo tidokenji.

Wisa dima daganjakwan nak da
kalip pidanek kap yokenj.

⁹ Amin Tagi, Amin Nwakjwari
Kabi da binapmon ya yan
gayikenj.

Minjat amin morap kisikon
agek mango awigikenj.

¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak
tan nimisal.

Unun dakon tilak yipnenj kan,
wigi kundu da arip akdisak.

Toktogisi gengo tagisi unun
yol kimagek ninon yo
tagi asal unun aripmi tagi
manjinenj kan, tilakni unun
wigi gikwem kagagwan da
arip.

¹¹ Pinjop, minjat aminyo da gak
dakon man madepsi awigini
do nandisat.

Tapmingo yipbi miktam
morap kisikon nomansi
tenjēnosak.

Yan anjaki minjat amin morap
kisi da man madepgo do
nandani.

58

*Amin kinda da Pinjop da amin
yokwi tepmi pi yomjak do bisit agit*
Dewit dakon kap kinda. On kap do

“Miktam” yan yon. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Dima panjasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yon, ma?

Amin morap kisi dakon gen kokwin tagisi an bo?

² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin nandan.

Ji gen kokwin kilegisi dima anek dukwan dukwan minat aminyo madepsi panjupbal an.

³ Amin yokwi unuden kaluk al-tonon da wasanek kosit tagisi yipman degek anpak yokwi gin an, ae top banjin yanekwan.

⁴ Geni unun tunon amin dakon pakbi emari ton yombem.

Mirakni intagit, do

⁵ tunon amin unun pidan kap asak do kasisin pison bisapmon, ami dakon kasisinni dakon tekni dima nandisak.

Ami kasisin dakon mibili pakyan nandanek pisosok, mani tunon amin tekni dima nandisak.

⁶ Pin kop, kila amin yokwi unun panjupbal akisi.

Unun laion emat yokwisi an yombem, do geni biripmik mudoki.

⁷ Pakbi da pak kin ek miktingwan pasilgan unuden si pasilni.

Amin da jon bamanba kibidon unuden gak da si bamanaki yokwi toni.

⁸ Unun galjisip da kimagek miktimon mikton, unuden tasik toni.

Ae monji men da butgwan kimagek gildat dima kon, unuden tagi kimotni.

⁹ Amin kinda da kindap moningok kinda pasisak, unun da tilak, Pin kop da tepmisi panjupbal akdisak.

Unun kalugi egakwa Pin kop da butjapsi nandan yominjek sibat sibat yan maban kikan.

¹⁰ Pin kop da amin yokwi yo yokwisi an yomjak bisapmon, amin kilegi kisik kisik akdan.

Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi ban kandapni sugokdan.

¹¹ Anakwa amin diwari da yan yokdan,

“Asisi, Pin kop da amin kilegi do kobogi do tomni tagisi yomisak.

Asisi, Pin kop da gen pikon amin morap dakon anpak kokwin asak.”

59

Amin kinda uwal da dima anjupbal ani do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon. Sol da Dewit abidanek anakba kimotjak do amin yabekba yutnikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Dima panjasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Pin kopno, uwalno da kisiron ban nak abidoki.

Kilano anaki dima anjupbal ani.

² Amin yokwi da kisiron nan gwayeki, anek amin nikba kimotdisat da kisiron ban nak abidoki.

³ Pindakgi. Nikba kimokgen do yubin ekwan.

Yawe, yokwi kinda dima agim, mani amin yokwi emat agak amin unun nit do muwukgan.

⁴ Yawe, sun kinda dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap tan.

Jigino do kanek abin anpuluga!

⁵ Pin kop Yawe, Tapmam Ami, tepmisi abinek nak anpulugoki. Gak Israel amin dakon Pin kop, tepmisi abin amin kabi

- morap egi ananj kwan tepmi pi yobi.
 Unun jamba but aminsi, do bupmi dima nandanj yobi.
- 6 Pilin kaga abinej kokup pap da kosiron agek piñan da yan nimi yonj.
- 7 Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da monj.
 Unun emat agak siba geni tepmisi yombem.
 Mani yanj yonj, "Namin da nandanj nimjak?"
- 8 Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjanj yomisal.
 Gak da unun miñat amin morap kabi kisi do yanjsul anj yomisal.
- 9 Gak dagin nak anteban anek kilano asal.
 Piñkop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
- 10 Piñkopno da but dasi galak tanj namisak, ae unun da abinj anpulugokdisak.
 Piñkop da nak yum nandanjek nepban pindagapbo uwalno pabinj yopdisak.
- 11 Amin Tagi, dima dapbi kimotni.
 Miñat amino da tapmimgo madep do di inñanbam.
 Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi kinakwa panjupbal aki.
- 12 Toktogisi yokwi ak dogin yonj.
 Iyi do nandaba wikwanj do yum pindagaki iyi da paron yokwalni.
 Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yonj.
- 13 Do gak da butjap nandanj yominej dapbi kimotni kanj tagisi.
 Amin yokwi unun dapbi pasilni.
 Yanj anaki miñat aminyo da gak do Piñkop, ae Israel amin dakon kila amin madep, ae dukwan dukwan kisi dakon kila amin madep egisal yanj nandanj gamni.
- 14 Pilin kaga abinej kokup pap da kosiron agek piñan da yanj nimi yonj.
- 15 Jap wusinj pindak nok do kinj ap anj.
 Ae buri dima tugoni kanj, nimi yonj.
- 16 Mani, nak tapmim madepgo do kap yokenj.
 Wisa dagokdo but dasi galak tanj namisal, unun do nandanjek kap yokenj.
 Nido, kalip jigi mibili mibili noman tanj namgwit bisapmon tagisi anjuktanagil, anek dam tebano aripmi dima tuwili egipgul.
- 17 Piñkop, gak kalonjin teban tokno.
 Gak dakon man awigik do kap yokdisat.
 Piñkop, toktogisi but dasi galak tanj namisal, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

60

Amin kinda Piñkop da yokwikon nanj abidosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yanj yonj. On kap da niyinjdet kinda asak. Dewit da Siria amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wangwit bisapmon miktim Soba gat Joap gat dakon amin da tobil abinej Idom amin 12 tausen miktim kinda mani Galegi Tapmi Morapmi unjudon dapgwit. Unun bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin da miñat aminyo yoyinban "Sanjek sanjek dakon jareñ tagisi" unun tegon da yoni.

- 1 Piñkop, gak da manji nimgul.
 Ninon yanj abi emaron magimanj.
 Nin do butjap nandagil, mani abisok aego tobil abinej nin panpulugoki.

- 2 **Gak da abi miktimnin wudip agit.**
 Miktim pudanbi gapma madep
 kinda noman tagit.
 Abisok miktimnin obisi tasik
 toso.
 Aego anmilip abi.
- 3 **Minjat amin kabigo nin do jigi morapmi nimgul.**
 Unjun wain ban yan nibi nan
 mudanek but upbal obisi
 agiman.
- 4 **Mani gak da tilak kinda anenakgil.**
 Do amin gak do pasolgon unjun
 tilagon kin altanek tagisi
 egakwa uwal da aripmi
 dima dapni.
- 5 **Gak da nin but dasi galak tan nimisal, do bisitnin nandan nibi.**
 Anjek tapmim madepgokon da
 nin yokwikon ban timigaki
 nin tagisi egipnen.
- 6 **Pinjkop iyi da yutnon egek yan yagit, "Nak emaron kili teban tat.**
 Do nak kisik kisik anjek Sekem
 dakon miktim gat ae Sukot
 dakon galegi oba unjun gat
 minjat amino do kokwinik
 yomdisat.
- 7 **Giliat miktim gat Manase miktim gat unjun nak dakon.**
 Epraim miktim unjun busun
 kutnokno.
 Ae Juda miktim unjun kila
 amin madep dakon kindap
 kirinno.
- 8 **Mani Moap miktim unjun nak dakon pakbi sogok idap.**
 Ae Idom miktim unjun nak
 dakon kandap gwil popyop
 tamo.
 Anjek nak emaron Pilistia amin
 pabin yopmanek kisik kisik
 anjek yan tidokdisat."
- 9 **Pinjkop, namin da nak anjan kokup pap dam tebani tonon anjisak?**
 Ae namin da nak Idom
 miktimnin emat ak do
 anjisak?

- 10 **Pinjkop, gak da nin manji kili nimgul, ma?**
 Nin dakon emat amin dima
 panpulugok do nandisal, ma?
- 11 **Amin dakon panpulugok unjun yo isali gin, do nin panpuluganaki uwal gat emat tagi wamnen.**
- 12 **Pinjkop da nin panpuluganakan emaron teban tonej.**
 Iyi uwalnin pabin yopdisak.

61

Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit agit

Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. Gita tidanek yogogi.

- 1 **Pinjkop, mirakgo yopmanek anpulugoki do yan tidosot unjun nandaki.**
 Bisitno nandaki.
- 2 **Nak miktim dubagisikon da gak do yan tidosot.**
 Butnokon da panpulugogi mini
 egisat yan nandanek yan
 tidosot.
 Anki nepbi tip madep da
 yongamon pasili egipben,
- 3 **nido tagisi anjknosol.**
 Nagal tebano agaki uwalno da
 aripmi dima abin nepni.
- 4 **Nak bisap mudok mudogi mini gak da yutnon egipben do nandisat.**
 Pup pudik meni da pitgwan
 tagisi ekwan, unjun da tilak
 gak da kapmatjok egapbo
 anjknoki do nandisat.
- 5 **Pinjkop, nak yan teban tok agim unjun gak da nandagil.**
 Yo tagisi gak do pasolgon amin
 kabi do yomisal unjun nak do
 kili namgul.
- 6 **Kila amin madep anteban abi bilak morapmisi egipjak.**
 Anteban abi babikni morapmi
 altan ani unjun
 pindatjak.

- ⁷ Piŋkop, anġteban anġaki bisap dagok dagogi mini gak da dabilon kila amin madep egipjak.
Toktogisi but dasi galak taŋ imiŋek kilani anġek anġkutnoki dosi nandisat.
- ⁸ Yanġ anġaki gildari gildari yo ak do yanġ teban tok agim unġun abenġ.
Anġek gildari gildari kap yanġek mango anġkisikenġ.

62

Piŋkop kalonġ dagin kilanin asak
Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jedutun” unġun tegon da yoni.

- ¹ Nak tayanġok egek Piŋkop dogin jomjom asat.
Unġun da nak yokwikon nanġ abinġakwan egisat.
- ² Unġun kalonġ gin tip madepno ae yokwikon banġ timit timit amino.
Unġun kalonġgin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abinġ nepni.
- ³ Bisap nianġ da nak nikba kimokgeŋ do emat akdanġ?
Ji nak dam garanġi yombem kinda da yanġ wagilsi tuwil kikenġ do nandanġ.
- ⁴ Nak man madepno toŋ, mani ji nak dakon man madepno anġupbal ak do nandak nandak panġkosit anġ.
Ji top gen dogin galak toŋ.
Ji Piŋkop da nak do yo tagiši anġ namjak do gen tagiši yoŋ, mani butjikon da “Piŋkop da anġupbal asak kanġ tagiši” yanġ nandanġ.
- ⁵ Nak tayanġok egek Piŋkop do jomjom asat.
Anġek unġun kalonġ dagin anġpulugosak do nandanġ teban tanġek jomjom asat.
- ⁶ Unġun kalonġ gin tip madepno ae yokwikon banġ timit timit amino.
Unġun kalonġgin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abinġ nepni.
- ⁷ Piŋkop kalonġ dagin yokwikon banġ abidanġek man madep namisak.
Unġun da tip madepno agakwan tebaisi akdat.
Unġun dagin dam madepno agakwan tagiši anġkutnosok.
- ⁸ Miŋat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Piŋkopmon tosek yaŋsi nandani.
Nin Piŋkopmon kinapno tagiši panġkutnosok, do butjikon yo morap toŋ unġun Piŋkop do imiŋ mudoni.
- ⁹ Amin isali unġun mirim pamanġ yombem bami mini.
Ae amin mani toŋ unġun jigi bisapmon nin aripmi dima panġpulugogi.
Unġuden amin kokwin anenġ kanġ, bami mini tagapmisi pindatdamanġ.
Unġun mirim pamanġ yombem bami mini.
- ¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebai dima yoyini.
Ji amin panġkewalek kabokon da yo timit timit unġun anġpak tagi yanġ dima nandani.
Moneŋ ae yo kabiyosi ireŋ tanġba unġun do butjikon da unġun yo madep yanġ dima nandani.
- ¹¹ Bisap morapmi Piŋkop da yanġ yanġban nandagin, “Nak naga Piŋkop, tapminno madepsi.
- ¹² Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisat.”
Amin Tagi, anġpak amanġ unġun da aripmon gak da amin kalonġ kalonġ do kobogi niminġ niminġ asal.

63

Amin kinds da Pinjkop gat egip do nandanjek bisit agit

Dewit Juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi unjodon egek kap on mandagit.

¹ Pinjkop, gak Pinjkopno.

Nak pi madepsi anjek gak wisisat.

Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapminno minisi anjakwa amin da pakbi do an unjoden wupno da gak do tepmisi nandisak.

Anjek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.

² Telagi yutnon gandagim.

Tapmingo madep gat ae tilingo gat pindakgin.

³ Miktimon egip egip unjun tagisi, mani unjun yapmanjek gak da nin do but dasi galak tan nimisal unjun da wukwisi asak.

Do nak mango yan anjisisat.

⁴ Nak si egipben bisapmon mango yan anjisin wigiken.

Kisitno si panjagak gak do bisit an an aben.

⁵ Amin da jap galagisi nelagi ton nanjek aripmi an unjoden wupno galagisi nandisak.

Do nak kisik kisik kap yanek mango yan anjisisat.

⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gakdosi nandan egisat.

Kalbi nandak nandak gak dogin asat.

⁷ Gak panpulugokno egisal, do nak gak da pit kagagwan tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.

⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.

Anjakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.

⁹ Amin nikba kimokgen do nandan amin, unjun tasik tokdan.

Unjun kimakbi kokupgwan pigikdan.

¹⁰ Uwalni da emat agak sibaban dapba kimagakwa jon pinan da giptimni nokdan.

¹¹ Mani kila amin madep nak naga Pinjkop do kisik kisik akdisat.

Ae Pinjkop yol do unjun da manon da yan teban tok awit amin, unjun kisik kisik tagi ani.

Mani unjun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

64

Amin kinds Pinjkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinds. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pinjkop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki.

Nak uwal do pasoldot, do anpuluganbi nak aripmi dima nitni.

² Amin yokwi nak anjupal ak do pasulikon da gen yan panjosit an.

Anjek nak nit do muwukan, do kilano anjaki yo yokwi dima an namni.

³ Geni unjun geni tepmisi.

Emat agak siba da yan mandan nama.

Amin da amin do tilak anjek obip panjilkan, unjun da tilak geni emari ton ban nak panjilik nama.

⁴ Unjun pasil egek amin kilegi do obip yamanjan.

Unjun dima pasolgon, do tepmisi yamanjan.

⁵ Iyi panjeban ak do anpak yokwi unjun an.

Amin diwari yokwalni do pat yopmanjek gen yan yon,

“Amin kinds da nin aripmi dima nindakdisak.”

⁶ Anpak yokwi ak do gen yan panjeban anjek yan yon,

- “Anpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak tagisi aman.
Yo unun akdaman unun amin kinda da aripmi dima kan nandanjo asak.”
Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nandanen.
Unun pasilisi.
- ⁷ Mani Pinjkop da iyi dakon gobin ban yaman yomdisak.
Anakwan unudon gin wuda madepsi noman tokdan.
- ⁸ Amin diwari panjupbal ak do yawit, do Pinjkop da panjupbal akdisak.
Amin morap unun pindatni amin da jikgo yokwisi yanjan yominjek winda kwakwal an yomdan.
- ⁹ Minjat amin morap kisi Pinjkop do pasoldan.
Anjek Pinjkop da yo unun asak unun do yokdan, ae unun do nandan egipdan.
- ¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdan.
Anjek panjuktunosak do iyikon kinjek tagisi egipdan.
Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdan.

65

- Kisik kisik anjek Pinjkop ya yan iyiwit*
Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Pinjkop, nin Saion kokup papmon kinjek gak anjisinensi.
Yan anapano yo morap ak do yagiman unun kinda dima sun tosak.
- ² Gak da bisitnin nandan nimisal.
Amin morap kisisi gagon opdan.
- ³ Diwarinin da witjinba wagil yokwisi egipguman, mani gak da diwarinin wiririk ningul.

- ⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisal unun kisik kisik ekwan.
Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi ton unun ban tugok tugogisi panjek ekwaman.
- ⁵ Pinjkop gak dasi nin yokwikon ban timik timik anjaki tagisi ekwaman.
Gak bisitnin nandanek pi tapmimi ton anjek nin panpulugosol.
Amin miktim diwarisikon ae tap diwarisikon ekwan unun kisi gak da panpulugoki do jomjom an.
- ⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasan yopgul da tamonikon ton.
Gak tapmingo madepsi.
- ⁷ Gak da tap madep paptan tamaligakwan anyawot anjaki wayini mini tosok.
Ae minjat amin kabi egi anjan kwan gen pap yanjek pidok pidok an unun gak da panjawot asal.
- ⁸ Wasok madep madep anjaki amin unun do pasolgon.
Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin wasok tapmimi ton asal unun do nandanek kisik kisik kap yan gaman.
- ⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi mosok.
Yan anjaki miktim tagisi anakwan jap bami tagisi ton.
Pinjkop gak da pakbi morapmi yopgul da dima dugon.
Yando, jap bami madepsi iren tanakwa amin da aripnikon pan non.
Gak da yan ak do kili nandagil.
- ¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi manjek miktim anyawot anakwan pakbini ton anakwa jap gisamigaki bami tagi ton.
- ¹¹ Gak nin do tagisi nandanek jap pakpak bisapmon jap madepsi panjirenan nimisal.

Jap tamokon jap morapmisi
tuganj wigisak.

¹² Miktim amin dima ekwanjon jon
tim morap tan ananj kwan
unjudon bulmakau gat ae sip-
sip gat morapmisi ekwan.

Ae ilej morapmon jon
kalikaligisi kwanakwa kisik
kisik anj.

¹³ Jon timon sipsip morapmisi
ekwan ae galegikon wit
morapmisi kwanek tonj,
do yo morap kisik kisik anek
kap yonj.

66

*Pinjkop do kisik kisik anek ya yanj
iyik dakon kap*

Kap on Pinjkop gawak imim kap.
Kap yonj amin dakon kila amin do
mandabi.

¹ Miktimon minjat amin morap kisik
kisik anek yanj tidanjek Pinjkop
anjisini.

² Kap yanjek man madepni yanj
anjisini.
Man madepni madepsi yanj
anjisini.

³ Pinjkop yanji iyini, "Yo morap asal
unjun wagil tagisisi.
Tapmingo unjun madepsi, do
uwalgo da madepsi pasol-
gonj.

⁴ Miktimon amin morap gak gawak
gamanj.
Kap yanjek mango yanj
anjisanj."

⁵ Ji abinej Pinjkop da yo agit unjun
pindatni.
Yo masi masimi amin da binap-
mon agit unjun do pindatni.

⁶ Unjun da Tap Gami aban kibidanj
miktim kibiri yombem
anjakwan unjudon da teri
kinda wugiwit.

Ji abinej mani yanj anjisinino.

⁷ Unjun tapmimni madepsi, ae kila
amin madep dagok dagogi
mini egi wugisak teban.

Egek amin da yo morap anj
unjun pakyanji pindakdak.

Do kwen wugik dima anj
imnejanj.

⁸ Minjat amin kabi morap ji
Pinjkopnin anjkinjakwa amin
da wiwikni nandani.

⁹ Unjun da kilanin anjakwan sigin
ekwamanj, ae sagalek dima
nindapmanjanj.

¹⁰ Pinjkop, amin da silwa sonja
gwaljigi minisi anj unjun
da tilak gak da nin kili
panjekwalgil.

¹¹ Gak da nin paron banj timikgil.
Yanj anek ninon jigi madepsi
yipmanj ningul.

¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi
bamanj ningwit.
Anjaki nin kindap ae pakbi
madep kagagwan agipgumanj.
Mani abisok gak da kokup
tagisikon panjabil.

¹³⁻¹⁴ Kalip jigi noman tanj naban
paret kindap da si sonj
mudogi unjun gam do gen
kagano kon da yanj teban tok
kili agim.

Yanj agim do on paret gak
da yutnon panjobinej
kindapmon sokdisat.

¹⁵ Gak do bit kilapyo madepsi
banj altakon sonjek gak do
paret abenjanj.

Sipsip wili madepsi banj
sonjapbo unjun dakon kibanj
tagisi unjun nandabi.

Bulmakau wili ae meme wili
kisi gak do paret abenjanj.

¹⁶ Minjat amin morap ji Pinjkop do
pasalek ekwanj amin ji abinj
nak dakon gen nandani.

Pinjkop nak anpulugok do yo
madepsi agit, unjun dakon
geni dayikdisat.

¹⁷ Nak mani yanj anjkinjek
anjpulugosak do yanj tidagim.

¹⁸ Butnokon diwarino tawit unjun
yanjkwok dima agim tam,

Amin Tagi bisitno dima nandaban.

¹⁹ Mani Pinjkop da nak kili nandan namgut.

Asisi, tekno nandanjek bisitno kili nandagit.

²⁰ Nak Pinjkop dakon man anjkisiat. Ujun bisitno nandaban isali dima agit.

Anej nak do but dasi sigin galak tan namisak.

67

Pinjkop anjkisik kap

Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidanjek yogogi.

¹ Pinjkop nin do nandan yawok nimanjek ninon yo tagisi abi. Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi dosi nandan.

² Yan anjaki amin kisi da gak dakon anpakgo nandani. Ae gak da amin yokwikon ban tagi timikdal dakon tapmim miktim amin kisi morap da nandani.

³ Pinjkop, amin da gak anjisinini do nandisat. Amin morap kisi da gak anjisinini dosi nandisat.

⁴ Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miktimi miktimi minjat amin kabi kosit kilegi yolisal. Yan asal do minjat amin kisi dakon but tagisi anakwa kisik kisik kap yoni dosi nandisat.

⁵ Pinjkop, amin da gak anjisinini do nandisat. Amin morap kisi da gak anjisinini dosi nandisat.

⁶ Miktim da jap morapmi panalon asak, ae Pinjkop, nin dakon Pinjkop da nin gisamitjak.

⁷ Asisi, Pinjkop da nin gisamigakwan amin morap miktimi miktimi ekwan unun da Pinjkop do pasal imdan.

68

Israel amin Pinjkop da panpulugagit do kisik kisik awit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pinjkop da tepmisi abanjek uwalni yoljak.

Pinjkop do uwal an amin pasalek kin mudoni dosi nandisat.

² Mirim da mukwa pisonba kin pasilgan, yan gin Pinjkop da uwal yoldisak.

Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagon, yan gin amin yokwi Pinjkop da injamon tasik tokdan.

³ Mani amin kilegi kisik kisik akdan. Anej Pinjkop da dabilon butni tagisi anjek kisik kisik madepsi akdan.

⁴ Pinjkop anjisininjan. Man madepni do nandanjek anjisinjek kap yonenji. Ujun gikwemon yigek kisak. Mani unun Yawe. Nin iyi da dabilon kisik kisik anenjan.

⁵ Pinjkop iyi da telagi kokupmon egek minjat monjiyo datni kimakgwit unun kilani asak, ae sakwabatyo kisi kilani asak.

⁶ Ae minjat aminyo dage dage anjek ekwan unun diwatni panalon anyoban tagisi yikgan.

Ae dam tebanon ekwan amin puluganban kokupmon tagisi ekwan.

Mani kwen wugik an amin miktim kibiri tim yokwisikon panji egipdan.

⁷ Pinjkop, kalip gak minjat aminyogo mibiltan yominjek miktim amin da aripmi dima egipmi timon timik pawilgil.

⁸ Ujun bisapmon Sinai dakon Pinjkop abanjakwan miktim wudip agit.

- Asi, Israel dakon Piŋkop abinjakwan sikak madepsi magit.
- 9 Piŋkop, gak da sikak madepsi yipbi miktimgokon magit.
Anjaki miktim yokwi da miktim tagisi ae dagagit.
- 10 Uŋun miktimon miŋat amin kabigo da kokup wasawit.
Gak yogo morapmisi uŋun ban wadak wadak amin paŋpuluganaki tagisi egipgwit.
- 11 Amin Tagi da miŋat amini do gen yomgut, aban miŋat morapmi da kiŋ gen uŋun yaŋ tenŋawit.
- 12 Gen uŋun yaŋ, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwan.
Anakwa miŋat kokupmon ekwan da amin emaron yo timikgan uŋun kokwin an.
- 13 Miŋat uŋun sipsip kila an, mani silwa gat gol gat ban giptimni tagisisi paŋtilim anek minam dakon tilimi yombem dagon.
- 14 Piŋkop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, anek uŋun kabapmon ais yopban mawit.
- 15 Basan dakon kabap uŋun madepsi.
Hleŋ moniŋ moniŋni morapmisi.
- 16 Kabap madep Basan, gak nido Piŋkop da Jerusalem dakon kabap Saion uŋudon iyi yit do tilak agit uŋun do nandabi yokwi tok asal?
Yawe iyi toktogi uŋun kabapmon egipdisak.
- 17 Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilgan tamo tausen morapmi kon da apgut.
Sinai Kabap yipmanek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.
- 18 Piŋkop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban tanek iyi timikgit uŋun amin timikban kisi wigiwit.
Uŋun kwen wigik amin uŋun dakon yoni ban but galak do timikgit.
Piŋkop Yawe iyi uŋun kabapmon egipdisak.
- 19 Amin Tagi dakon man awigino.
Gildari gildari nin dakon jigi imekdak.
Piŋkop kalon dagin nin yokwikon ban timikdak.
- 20 Piŋkopnin da nin paŋpuluganjakwan tagisi ekwaman.
Amin Tagi Yawenin da nin paŋpuluganjakwan dima kimokgoman.
- 21 Mani Piŋkop da uwalni dakon busuŋni paŋsulitdisak.
Uŋun anpak yokwi toktogisi an amin paŋtasik akdisak.
- 22 Amin Tagi da yaŋ yosok,
“Nak da uwalji Basan ekwan uŋun aeno timik paŋapdisat.
Tap idap da kadagikonsi ban timik pawiken.
- 23 Ji uwalji dakon yawi ban kan-dapji sugokdan.
Anakwa piŋanji da galak toknikon nokdan.”
- 24 Piŋkopno, ae Kila Amin Madepno, miŋat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik anek abisal.
Kisi morap da gandanakwa telagi yutgogwan wigisal.
- 25 Kap yogok amin mibiltok kwan, anakwa duban tidok amin buŋon oban.
Anakwa miŋatjok tambarin tidon uŋun binapmon kwan.
- 26 Uŋun kap yaŋ yon,
“Nin Piŋkop dakon miŋat aminyo, nin muwugek Piŋkop dakon man awigino.
Israel amin, nin Yawe dakon man awigino.”

- 27 Benjamin dakon miñat aminyo kalonjisok da mibiltok kwan. Ae Juda amin dakon kila amin gat ae miñat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi ban yolgan. Anakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin bunjon yolgan.
- 28 Piñkop, gak tapmingo kalip noligil, unun nan abisok nomansi noliki.
- 29 Kila amin madep da yutgo Jerusalem tosok unudon abinek gak do but galak do yo panaban.
- 30 Piñkop, Isip unun jon kilap yokwi yombem, unun tebaisi iyiki. Gak da uwalnin morap kwen wigik an unun tebaisi yoyiki. Tebai yoyinaki wigi nwakber anek silwa gamni dakon bisapmon wugisak. Emat ak do nandan amin yolbi dukwan dukwan kini.
- 31 Isip amin da but galak dakon yo timigek Jerusalem opdan. Anakwa Itopia amin da Piñkop do kisitni panenagek gawat gawat akdan.
- 32 Amin Nwaknwarri Kabi, ji Piñkop do kap yanek Amin Tagi dakon man awigik do kap yoni.
- 33 Unun kundu wasok wasogikon da kili tagit da tosok unudon agisak. Nandani. Piñkop madepsi yan tidosok.
- 34 Miñat aminyo morap, ji Piñkop dakon tapmim madepni do yan tenenoni. Unun Israel amin dakon kila amin madepni. Kundukon tapmim madepni nomansi koman.
- 35 Piñkop iyi da telagi yutnon tapmimi tonji yikdak, do pasal imin kimotnen.

Israel amin dakon Piñkop miñat amini do tapmim madepni yomisak. Piñkop ankisino!

69

Dewit Piñkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da miñat aminyo yoyinban “Jaren tagisi” unun tegon da yoni.

¹ Piñkop, nak anpuluga!

Pakbi winanek teknokon kili wik.

² Naknenak kagagwan man pigigim da egisat.

Miktim tebai nikon bamanek tebai akgen?

Pakbi ilarigwan agapbo pakbi da igek wagil witinban tokdisat.

³ Piñkop gak da anpulugoki do toktogisi yan tidan egek tapmimno minisi asak.

Bisap dubagi gak do jomjom anek egit, do tekno bap tanakwan dabilno tep naman.

⁴ Isal dogin nandaba yokwi tok an naman amin morapmi ekwan.

Busun dangwano dakon tilak yapmandak.

Uwalno mibili mini nak antasik ak do an.

Nak kabo dima nan yominapbo top yan naman, do naga dakon yo kabino diwari yomisat.

⁵ Piñkop, nak nandan kokwini tagi dima amin kinda gak da nandan namisal.

Diwarino aripmi dima panxisibiken.

⁶ Amin Tagi Yawe Tapmim Ami, yum nandanaki yokwi di abo gak da anpulugosak do nandan gadat anek jomjom

- an amin da mayaktok di pabam.
- Israel amin nin dakon Pinjopnin yum nandanaki yokwi di abo gak wisin gandak do pi an amin da mayaktok di pabam.
- 7 Nak gak goldat, do amin da manji gen yan naman.
Yan anjakwa mayaktok pasat.
- 8 Peno padik padikyo da dima nandan naman wup an.
Gwakno da nak kokup njwakjwarikon amin kinda yombem nandan naman.
- 9 Nak gak dakon yut do madepsi galak tosot, do yutgo da tagisi tosak do pi madepsi asat.
Amin da gak do gen yokwi yan gamañ unun yanba nagon obisak.
- 10 Nak kunam tagek gak do nandanek jap kelkel anek gawak gamisat bisapmon, amin da nak do gen yokwi yan naman.
- 11 Nak but yokwi dakon imal pasat bisapmon, amin da manji gen yan naman.
- 12 Muwut muwut tamokon amin da nak do yanba yokwi tok an.
Ae pakbi teban nanek but upbal an amin da abin nep do kap yon.
- 13 Mani Yawe, nak gak do bisit asat.
Pinjop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unudon nabi.
Gak nak do but dasi galak tan namisal, do asi pulugan nep do yagil unun do nandanek bisitno dakon kobogi nabi.
- 14 Pulugan nepmanaki neñak kagagwan dima pigi pasilgen.
Nak do yanba yokwi tok an naman amin da kisiron ban pulugan nepmanaki pakbi ilarigwan dima pasilgen.
- 15 Yum nandanaki pakbi da ige nak dima witjisak, ae pakbi ilarigwan dima pigi pasilgen.
Yum nandanaki bumjot gapma da nak dima galautjak.
- 16 Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak tan naminek yo tagisi an namisal.
Yan do, bisitno dakon bami nabi.
Bupmigo unun madepsi, do abin an pulugoki.
- 17 Nak gak dakon oman monjigo.
Pasilikon dima egi nabi.
Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandanek bami nabi.
- 18 Nak da kapmatjok abinek yokwikon ban yuman nan nepbi.
Uwalno da kisiron nan pulugan nepbi.
- 19 Uwalno nak do gen yokwi yon unun gak da nandanaki nayan.
Mano abin yipmanjakwa mayaktok pasat unun nandisal.
- 20 Gen yokwi unun yan naman unun do but yokwisi nandisat.
Anek tapmimno minisi asak.
Amin di da nak dakon but bo anteban ani yan nandagim, mani dima.
Ae amin di da nak anteban ak do gen tagi di bo nayini yan nandagim, mani dima.
- 21 Jap do agim bisapmon marasin yokwi ban namgwit.
Tekno kibidanban wain isipmi banjin noker do namgwit.
- 22 Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik kisik bisap da tobilek kilap da yan paron depban yokwalni, ae gapmagwan manek tasik toni dakon yo yan asak dosi nandisat.

- 23 Dabilni abi pilin tuk ani, anjek yo sanbenjek dima pindatni.
Manji panjupal abi tebai dima atni dosi nandisat.
- 24 Butjap sigin nandanj yominej yo yokwisi anj yobi.
Anjek butjapgo da aban pasil mudoni.
- 25 Kokup ekwanj unjun isal tosak.
Ae imal yutnikon amin kinda dima egipjak dosi nandisat.
- 26 Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi da yokwi anj yom do pi sigin anj.
Gak da amin diwari dakon giptim pandaganjek giptim tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yanj yominej jigij yomanj.
- 27 Amin yokwi dakon yokwini do dima inntanj yobi.
Unjun amin dimasi panpulugoki.
- 28 Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.
Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima mandaki dosi nandisat.
- 29 Nak jigij tepmiyo madepsi pasat.
Pinjkop, gak da nak yokwikon nanj abidanjek nak anjmilip abi.
- 30 Yanj anjaki nak kap yanjek Pinjkop dakon man awigikdisat.
Anjek ya yanj iyinej man madepni do yanj tenjentok abenj.
- 31 Anjapbo Yawe da anjak unjun abenj do but dasi galak tanj kimotjak.
Bulmakau banj paret abenj unjun do madepsi dima galak tosoak.
- 32 Nak Pinjkop anjisikenj bisapmon minjat aminyo jigij panj da unjun kanjek kisik kisik akdanj.
Ae minjat aminyo Pinjkop wisinj kok do pi anj amin unjun Pinjkop da butni panjteban akdisak.
- 33 Yawe da yo do wadak wadak anj amin dakon bisitni nandanj yomisak.
Minjat amini dam tebanon ekwanj unjun do dima inntanj yomisak.
- 34 Kundu gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwanj, ji kisi morap Pinjkop dakon man awigini.
- 35 Nido, Pinjkop da Saion kokup pap dakon minjat aminyo uwal da kisiron banj timitdisak.
Anjek Juda minjat aminyo panpuluganban kokup papni ae akdanj.
Yanj aban Pinjkop dakon minjat aminyo unjun kokup papmon tagisi egek, unjun miktim wagil abidoni.
- 36 Pinjkop dakon oman amini dakon diwatni da unjun miktim abidokdanj, ae minjat amin Pinjkop but dasi galak tanj imanj unjun da unjun miktimon egipdanj.

70

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop da Dewit dakon jigij kanj nandanjo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pinjkop, nak yokwikon nanj abidoki.

Yawe, tepmisi abinej nak anpuluga.

² Amin diwari da nak nikba kimotdisat.

Gak dasi pabinj yopmanjek panjntok anjaki mayaktok pani.

Ae amin diwari nak dakon jigij do kisik kisik anj, wiririkbi tobil kinakwa mani pabinj yopbi dosi nandisat.

³ Nak do manji gen yonj amin, obisi panmayak anjaki anjak

yokwini do wiripdatni dosi nandisat.

⁴ Mani amin gagon oban, unun buri tagisi anjakwa gak do kisik kisik ani.

Minjat aminyo unun gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandanek tok-togisi

“Pinjop unun wagil tagisisi!” yan tagi yoni.

⁵ Mani Pinjop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi dima anpulugoken, do tepmisi abin anpulugoki.

Yawe, gak gaga nak dakon panpulugokno ae yokwikon ban timit timit amino.

Jomjom dima abi, tepmisi anpulugoki!

71

Amin pelan dakon bisit

¹ Yawe, anjuktunoki do gagon obisat. Nak anjuktunajaki mayagi dima pakenj.

² Gak wagil kilegisi, do nak anpuluganek uwalno da kisiron nan kukwanj nepbi. Bisitno nandanek pulugan nepbi.

³ Gak tip madepno egek nak tagisi anjuktunosol.

Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do gen teban yipmanjaki uwal da kisiron da pulugan kikenj.

⁴ Pinjopno, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.

Unun emat aminsi, ae anpakni unun wagil yokwisi.

⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi pulugan nepdisal yan nandanek egisat.

Nak monisogon da nandan gadan gamin anan wigim.

⁶ Menjno da nak analanban gak da kila anjaki wik da abisok egisat.

Yan asal do bisapmi bisapmi mango yan anjisin kimokgenj.

⁷ Amin morapmi nandanakwa yo noman tan naminakwa yan nandan, gak kalon dagin tagisi anjuktunosol.

⁸ Gildat kinda kalon nak gak dakon man awigisat, anek minjat aminyokon gak dakon tilingo do yan tenjenok asat.

⁹ Abisok nak amin pelan kili at, do tapmimno minisi.

Gak nepmanj degek manji di nabim.

¹⁰ Uwalno nikba kimokgenj do muwugek anupbal ak do gen yan panjeban anj.

¹¹ Unun yan yon, “Kili yolek abidono.

Unun anpulugosak amin kinda dima egisak.

Pinjop kili yipmanj dekgit.”

¹² Pinjop, dubagikon dima egipbi.

Pinjopno, tepmisi abinek nak anpulugoki.

¹³ Gen yan namanj amin unun pabinj yopmanjek dapbi pasilni.

Nak anupbal ak do nandan, do gak da panjntok anek madepsi panmayak abi dosi nandisat.

¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandan gadan gamin anpulugoki do jomjom abenj.

Mango madepsi sigin awigikenj.

¹⁵ Anpakgo kilegisi unun do amin yoyikenj.

Yo masi masimi morapmisi nagon agil unun aripmi dima manjin mudogi, do gildat kinda kalon gak do nandan egek pulugan nepgul unun dakon geni amin yoyikenj.

¹⁶ Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandanek gak anjisienj.

“Yawe kalon gin unun amin kilegisi” yan yoyin tenjenokenj.

- 17 Pinjkop, nak moniņisogon da gak da nayiņ dek anaj wigił.
Gak da yo masi masimisi asal unun do amin yoyiņ tenņosot.
- 18 Abisok nak amin pelaj kili at, ae kuluno madepsi kwan, do Pinjkop nak dima nepman deki.
Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do miņat amin kabiyoyo altaj altaj ani unun yaj tenņejok anjyomiņ yomiņ abeņ.
- 19 Pinjkop, anpakgo kilegi unun tujan kundu da aripmon wigigit.
Gak pi madepsi agil.
Amin kinda gak yombem mini.
Gak da yapman mudosol.
- 20 Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anņeban akdisal.
Miktim kagagwan naņ abi pidokenj.
- 21 Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.
Aņek butno aego anņeban akdisal.
- 22 Pinjkopno, gak dimasi nepman dekdal, do mango awigik do gita tidokenj.
Israel amin dakon Pinjkop telagi, mango awigik do gita tidanek kap yokenj.
- 23 Nak kisik kisik aņek yaj tidokenj.
Gak do kap yanek mango awigikenj, nido yokwikon naņ abidagil.
- 24 Amin da nak abiņ nep do awit, mani gak da pabiņ yopmanek obisi paņmayak agil.
Yaj agil do nak gildat kinda kalon gak dakon anpak kilegi do miņat aminyokon yaj tenņejok abeņ.

72

Pinjkop da kila amin madep anpulugosak dakon bisit

Solomon dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop, anpakgo kilegi unun kila amin madep do iyiņ deki gen kokwin kilegi asak.
- 2 Anjaki anpak kilegikon da miņat amin kabiyoyo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi anjomjak.
- 3 Kila amin madep anpak kilegi asak, unun do ileņ madep ae moniņikon jap bami tagisi pani.
- 4 Anpuluganbi kila amin madep da bupmi amin paņpuluganban tagisi egipni.
Ae yo do wadak wadak an amin dakon gwakni paņpulugosak.
Mani amin do yokwi anjoman amin unun pabiņ yopjak.
- 5 Kila amin madep anpuluganbi gildat ae kanek tonjil da aripmon egipjak.
- 6 Kila amin madep anpuluganbi anpak tagisi banjin asak.
Anjaki sikak da manek jap paņireņ asak unun da tilak anpakni tagi da tagisi noman tosak.
- 7 Miktimon egipjak bisapmon amin anpak kilegisi banjin ani.
Kaneke da taņ anaj kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.
- 8 Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman tosoke, gat ae Pakbi Yupretis kon da miktim morap taņ anaj kwan unun gat kisi kila akdisak.
- 9 Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.
Ae uwalni da miktimonsi manpagek pasal imni.
- 10 Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap

miktim tim tonj unjun dakon
kila amin madep kisi da
gawat gawat an iminek yo
tomni madep ban imni.

Arebia miktim gat ae Seba
miktim gat dakon kila amin
madep da yan gin akdanj.

11 Kila amin madep morap da
njwakberj an iminjakwa minjat
amin morapyo da oman an
imdanj.

12 Yoni mini amin da panpulugosak
do yan tidanba panpulugosak.
Ae jigi panjek panpulugogi mini
amin panpulugosak.

13 Ae amin tapmimi mini
wadak wadak ekwanj
unjun do bupmi nandanek
panpulugosak.

14 Unjuden amin do but dasi
galak tanj yomisak, do
uwal da pabinj yopmanek
panupbal ani bisapmon uwal
da kisiron ban puluganj
yopdisak.

15 Kila amin madep unjun bilak
morapmi egipjak dosi
nandisat.
Arebia miktim amin da gol
imni.
Gildat kinda kalonj Pinjkop
da anpulugosak do minjat
aminyo da bisit an imni dosi
nandisat.

16 Lebanon miktimon wit tagisi
kwonj, unjuden gin amin da
pigaga yan gin kwoni.
Jonj morap kwanj irenj tonj unjun
da tilak kokup papmon amin
yanj gin irenj toni.

17 Kila amin madep unjun dakon
man madepni do dima injtoni
dosi nandisat.
Gildat da toktogisi tosok unjun
da aripmon man madepni
toktogisi yanj gin tanj anj
kisak.
Unjun amin dogin anjek miktimi
miktimi amin da gisami tonj
egek kila amin madep do

gisami tonj amin yanj iyini
dosi nandisat.

18 Pinjkop, Israel amin dakon Yawe
anjkisino.

Yo masi masimisi unjun kalonj
dagin asak.

19 Mani tilimni tonj unjun toktogisi
anjkisino.

Miktimi miktimi tilimni tugok
tugogisi tanj ananj kikkdisak.

Unjun bami, unjun asi.

20 (Dewit, Jesi dakon monji,
unjun dakon bisit obinj idon
dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73-89)

73

*Pinjkop amin yokwi do yo yokwisi
anjyomdisak*

Asap dakon kap kinda.

¹ Pinjkop da Israel amin do yo tagisi
anjyomisak.

Pinjkop da butnigwan yoni
minisi amin do yo tagisi
yomisak.

² Mani nak da naga yokwikon pali
magim.

Nak kandapno sagalek yanj
nikban manek nandanj ga-
datno pali yipmanj degkim.

³ Nido, nak kwen wugik amin
yokwi pakpak unjun
pindakgo yoni morapmisi
anjakwa unjun dakon yoni do
pindak galaktok agim.

⁴ Giptimnikon tepmi dima nandanj.
Unjun amin tebai ae giptimni
unjun tagisi gin.

⁵ Jigi amin diwari da panj unjuden
dima panj.

Amin diwari jigi mibili mibili
panj, mani yo unjuden di dima
noman tanj yomanj.

⁶ Do iyi do nandaba wigakwa kisik
kisik anj, ae nomansi amin
diwari dapmanek panupbal
anj.

⁷ Unjun but nandak nandaknikon
da anpak yokwi ak do nan-
danj unjun panjalon anj.

- 8 Amin diwari do manji gen yan yominek yokwi an yom do gen yon.
Ujun kwen wugiksi anek amin diwari panupbal ak do gen madepsi yon.
- 9 Pin kop Kwen Kokup egisak unun do gen yokwi yan iman.
Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi an kimokgon.
- 10 Do Pin kop dakon minat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanej geni unun nandan gadan.
- 11 Amin yokwi da gen yan yon, "Pin kop da yo nin da aman unun aripmi dima nandisak. Pin kop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok."
- 12 Amin yokwi unun jigi di dima noman tan yoman.
Anakwa yoni morapmisi, ae sigin iren ton.
- 13 Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.
Ujun isal dogin agim, ma?
- 14 Pin kop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.
- 15 Nak gak dakon minat aminyogo do amin yokwi da gen yon unuden yoyigim tam, top yoyikom.
- 16 Nak amin yokwi da yo unun an dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.
- 17 Pin kop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.
Anek amin yokwikon yo noman tokdan unun do nandako pisagit.
- 18 Pin kop, gak da amin yokwi abi kosit sagalegisi ban akwan, anek abi manek wagilsa tasik ton.
- 19 Unun tepmisi tasik ton.
Ae kimotni unun pasol pasolisi ae yokwisi.
- 20 Amin Tagi, unun amin da dipmin pindakgan da wisa daganakwan pasilgan unun yombem.
Gak da abinaki amin yokwi pasil mudoni.
- 21 Unun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon da yokwisi nandagim.
- 22 Nandak nandakno minisi agit.
Jon kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.
- 23 Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do abidosol.
- 24 Nak da kosit kilegi agipben do nayin dekdal.
Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni ton unudon gak gat egipdamak.
- 25 Namun amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila an?
Amin di minisi, gak kalon gin.
Pin kop, nak gak do but dasi galak tan gamin kimokdot.
Gak do but dasi galak tosot unuden miktim dakon yo morap do dima galak tosot.
- 26 Giptimno ae wupno tapminni minisi anjil kan, Pin kop gak kalongin teban tokno.
Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini egipben.
- 27 Asisi, minat aminyo manji gaman unun tasik tokdan.
Amin gak golgwit da ae kili gepman dekgwit, unun panupbal abi mini ani.
- 28 Mani nak gak da kapmatjok egisat, unun da tagisi.
Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi anikutnosol.
Nak yo morap agil do yan tenjenok aben.

74

Piŋkop da Israel amin paŋpulugosak do amin kinda da bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan jon.

¹ Piŋkop, gak nido toktogisi manji nimisal?

Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do butjap tebaisi nandan nimisal?

² Miŋat aminyogo nin do aego nandaki.

Kalipsigwan miŋat aminyogo nin manjin nipgul.

Gak da nin yuman nagil da nin gak dakon kabi ekwaman.

Saion Kabap kalip egipgul unun do aego nandaki.

³ Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili pantasik awit.

Abinek yo morap pantasik awit unun pindakgi.

⁴ Uwalgo da telagi yutgokon wigek yan tidanjek galak toknikon yo awit.

Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit unun dakon tilakni ban yopgwit.

⁵ Amin da koron kindap pasan unuden, gak dakon yut pasiwit.

⁶ Kindap kwik tilak tagisi ban pantilim abi, unun uwal da parenka ae ama madep ban tidanj tuwilgwit.

⁷ Kindap ban yutgo sowit.

Unun anpak yokwisi anek yut unun gaga egip do manjigil, unun anupbal aba telagi dima tagit.

⁸ Nin wagilsi pabin nip do nandak nandak awit, do miktinninon Piŋkop gawak imim yut morap ton unun sonj mudawit.

⁹ Gak da wasok tapmimi ton kinda abi dima koman.

Ae abisok kombi aminin mini.

Ni bisapmon jigi unun pasiljak unun ninon da kinda dima nandisak.

¹⁰ Piŋkop, bisap nian da uwal da yansul yokwisi an gamni?

Toktogisi gak dakon man do yanba yokwi tok anegipni?

¹¹ Gak nido nin dima paŋpulugok do nandisak?

Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.

¹² Mani Piŋkop, kalipsigwan gak kila amin madepnin egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi nimisal.

Bisap morapmi gak da nin paŋpuluganbi emaron dima tasik tagiman.

¹³⁻¹⁴ Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil, anek unun tap pakbi kagagwan nugim madep mani Liwa-iatan unun dakon busunji paŋsulikgil.

Anek giptim timni miktim kibiri nimani ton timon jon kilap do yobi nawit.

¹⁵ Gak dasi abi pakbi monin miktim timon noman tanjek pak abigiwit.

Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.

¹⁶ Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.

Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.

¹⁷ Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.

Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.

¹⁸ Yawe, gak dima injtoki.

Uwalgo da yansul yokwisi an gaman.

Unun nandan kokwini tagi dima amin da mango do yanba yokwi tok an.

¹⁹ Miŋat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do gak da nin nipman dekbj jon bit

- kilapyo da dima panjupbal ani.
 Uwal da minjat amingo nin obisi panjupbal an, do dimasi injtan nibi.
- 20 Miktimninon dukwan dukwan morap kisi emat an, ae pilin tuk madepsi toso, do gak da nin gat sanjek sanjek agil unun do aego nandaki.
- 21 Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin baman yominek dima panmayak ani.
 Wadak wadak amin unun da mango ankisini do nandisat.
- 22 Pinjkop, uwal da gen yan gama, do gak abinek gen pikon gaga da tet kila tebai abi.
 Gildat kinda kalon nandan kokwini tagi dima amin da yansul yokwisi an gama unun do nandaki.
- 23 Uwalgo da gen pap yanek gen yokwi yan gama.
 Unun toktogisi madepsi yan tidon.
 Pinjkop, anpak yokwini do dima injtan yobi.

75

Pinjkop amin yokwi pabin yopmanjek amin kilegi panpulugosok
 Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Dima panjasik ani" unun tegon da yoni.

- 1 Pinjkop, nin gak do ya yan gayinek mango toktogisi awikwaman.
 Anek man madepgo do yan tenjenok anek wasok tapmimi ton mibili mibili agil unun do yoman.
- 2 Pinjkop da yan yosok, "Nak da gen pikon depben dakon bisap kinda kili manjigim.
 Gen kokwin kilegisi akdisat.
- 3 Miktim wudip anakwan minjat aminyo unun yawori dima ekwan.

- Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai tosak.
- 4 Nak da iyi do nandaba wikwan amin yan yoyisat, 'Ji pibit tidok dima ani.'
 Ae amin yokwi yan yoyisat, 'Ji disi dakon man dima pawigini.
- 5 Disi dakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae madepsi yan tidanek manji gen dima yan namni.'"
- 6 Minjat aminyo man madep yomyon dakon pi unun miktim teri teri tan an an kwan dakon amin kinda da aripmi dima agagi.
- 7 Pinjkop kalon dagin anpaknin kokwin asak.
 Unun da amin diwari pabin yopmanjek amin diwari pawigisak.
- 8 Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain yokwisi ae tebaisi yo isipmi gat iktagilbi unjungwan tujanbi.
 Unun tagalban amin yokwi morap da kisi nan mudon.
- 9 Mani nak toktogisi Jekop dakon Pinjkop do yan tenjenok anek mani awigik do kap yoken.
- 10 Pinjkop da amin yokwi dakon tapmim wiririkban pasildan.
 Mani amin kilegi do tapmim madepsi yomdisak.

76

Pinjkop da emaron teban tagit
 Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Gita tidanek yogogi.

- 1 Juda miktimon amin da Pinjkop pakyansi nandan iman.
 Israel miktimon mani wukwisi toso.
- 2 Yutni unun Jerusalem toso.
 Saion Kabapmon toso.
- 3 Unun kokupmon uwal dakon gobinri gat, ae pasikni gat,

ae emat agak sibani gat jokgalgit.

Piŋkop da emat dakon yo morapni paŋupbal agit.

⁴ Piŋkop, gak tilingo unun madepsi, ae gak kila amin madep mibiltogi.

Gak wukwisi, man madepgo da kabap madep dakon man madep yapman mudosok.

⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi toŋ dakon yoni tagisi gwayeŋ paŋapgul.

Unun emat amin unun kili kimak mudawit, ae emat dakon yo kabini timitni dakon tapmim mini.

⁶ Jekop dakon Piŋkop, gak da tebai yoyigil, do os gat ae amin ilik pawilgan tamo gat kisi wayiŋi mini.

⁷ Piŋkop, amin gak do si pasolgoŋ. Gak da butjap nandan yobi bisapmon, namn da gak da dabilon tagi atjak?

Amin kinda da aripmi dima.

⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi yokwisi timitni do yagil, anjaki miktimon miŋat aminyo da pasalek tayangok egipgwit.

⁹ Piŋkop gak pidan agek amin yokwi dakon anpakni kokwin anek jigini toŋ amin pulugan yopmanŋal.

¹⁰ Gak butjap nandanek kobogi yomisal, do amin diwari mango awikwan.

Ae amin emaron dima yokwi toni unun da gak gawak gamdan.

¹¹ Yawe Piŋkopgo yan teban tok an iminek unun gen si guramiki.

Miŋat amin morap ji Yawe do pasalek but galak do yo paŋki imni.

¹² Unun on miktim dakon kila amin madep kwen wigik an, unun pabiŋ yopmanŋak, do madepsi pasal iman.

77

Amin kinda da jigŋ bisapmon Piŋkop do yan tidagit

Asap dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jedutun” unun tegon da yoni.

¹ Nak Piŋkop da anpulugosak do yan tidosot.

Bisitno nandisak do nandisat.

² Jigŋ bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.

Kalbi bisit an imisat, mani but yawot dima abidosot.

³ Nak Piŋkop do nandak nandak anek iyoŋ iyoŋ yosot.

Nandak nandak anek butno jik toso.

⁴ Butno jigŋsi, do gen aripmi dima yokeŋ.

Piŋkop gak da yum nandanaki dipmin dima pokdot.

⁵ Nak kalip tagi egipgum unun do nandisat.

Bilak unun kili kiŋ mudawit, unun do nandisat.

⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi anek naga do yan yosot,

⁷ “Amin Tagi da toktogi manji namjak bo?”

Nak do sanbenek dima galak toso bo?”

⁸ Amin do but dasi galaktan yomyom anpakni wagil pasilgit bo?

Yan teban tok morapni isali bo akdan?”

⁹ Piŋkop da kili inŋan nimgut da bupmi nandan nim do dima bo nandisak?

Butjapni da bupmini sopmanŋak bo?”

¹⁰ Nak yan nandanek yagim,

“Piŋkop Wukwisi, gak abisok nak dima anpulugosol, do nak unun do butno obisi jik toso.”

¹¹ Piŋkop, nak gak dakon pi madep do aeno nandaken.

Asi, wasok tapmimi toŋ kalip agil unun do nandaken.

- 12 Pi morap agil unun do nandaken.
Pi tapmimi tonj agil unun kisi do nandaken.
- 13 Pinjkop, anpakgo telagi.
Kokup kidat kinda gak gat arip dima.
Gak da yapman mudosol.
- 14 Pinjkop, gak kalon dagin wasok tapmimi tonj asal.
Kalip gak da tapmingo madepsi minjat amin kabi morapmon yoligil.
- 15 Gaga da tapmimon da minjat amin kabigo Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon banj timikgil.
- 16 Pinjkop, Tap Gami da gak gandagit bisapmon si pasalek kwakwalikgit.
- 17 Sikak madepsi manakwa kiririn madepsi awit.
Anek mal madepsi anek tenjen dukwan dukwan kisi yamgwit.
- 18 Mirim kwasigilgwit da binapgan gak da kiririn yopbi yawit.
Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi tenjenanakwa miktim kwakwalikgit.
- 19 Gak tap binap nanj agipgul.
Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.
- 20 Gak mibiltok kinaki minjat aminyo da bujon golgwit.
Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

78

Amin yokwi aba Pinjkop da but yokwi nandagit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yanj yonj.

- 1 Nak dakon minjat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyanji nandani.

Gen yokdisat unun do mirak pakyanji yopni.

- 2 Nak ji do tilak gen dayikdisat.
Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.
- 3 Kalip babiknin da yo unun do kili niyinja nandanjek timikgimanj.
- 4 Nin monji gwayonin do gen unun dima panjisibinenj.
Monji gwayonin unun yoyinenj.
Pinjkop dakon tapmimni gat ae pi tapmimi tonj agit gat ae wasok tapmimi tonj mibili mibili agit unun do yoyinenj.
- 5 Pinjkop da Jekop do geni yomgut.
Israel dakon babini da guramitni do yomgut.
Kalipsigwan babiknin yanj yoyigit,
“Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyanji yoyinjetni.”
- 6 Yanj ani kanj, minjat monjiyo don altoni unun da nandanj pisanjek yoyin dekanj anj ani.
- 7 Yanj anakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Pinjkopmon tosok yanji nandanjek jomjom anek yo agit unun do dima injtoni.
Anek gen teban morapni tagi guramitni.
- 8 Anek babikni yombem dima egipni.
Babikni kwen wigik anek Pinjkop dakon gen pabinj yopmanjek tebai dima nandanj gadanj imgwit.
Anek wupmon da toktogisi dima yolgwit.
- 9 Kalip Epraim amin obip gobinyo tanj yomgwit, mani emat noman tanban pasal kiwit.
- 10 Pinjkop da sanjek sanjek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do nandawit.

- 11 Wasok tapmimi ton yolinban pindakgwit unun do kili injtawit.
- 12 Babikni da dabilon Isip miktim unudon Soan miktim timon Pinjkop da wasok tapmimi ton agit.
- 13 Unun da tap idap pudanban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da panjigit.
- 14 Gildari unun gikwem nan yolinjakwan unun nan kanek yolgwit, ae kalbi kindap tenjen nan yolinjakwan unun nan kanek yolgwit.
- 15 Miktim kibiri timon tip pudanban pakbi madepsi mibilikon noman tanban nawit.
- 16 Tipmon pakbi aban noman tagit unun koron pakbi madep da yan pakigit.
- 17 Mani Pinjkop Wukwisi do yokwi sigin an ingwit.
Miktim kibiri timon egek kwen wigik an ingwit.
- 18 Pinjkop ankilit do anek yan awit, jap si galak tawit unun si yomjak dosi tebai iyiwit.
- 19 Pinjkop manji gen yan iminek yan yawit, "Pinjkop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"
- 20 Asi, mibiltok tip tidanban pakbi madepsi noman tagit.
Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"
- 21 Yawe da geni unun nandanek Jekop do butjap nandan yomgut.
Israel dakon amin kabi do kindap yipban pinjakwan japmisi nandan yomgut.
- 22 Nido, dima nandan gadan imgwit.
Unun da kilani aripmi tagi asak yan dima nandawit.
- 23 Yan awit, mani Pinjkop da yanban kundu yoma witdal kigit.
- Witdal kinakwan Kwen Kokup da
- 24 mana yopban pinakwa nawit.
Unun Kwen Kokup dakon jap.
- 25 Unun anelo dakon jap.
Pinjkop da mana morapmi aripnikon yomgut.
- 26 Anek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.
Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.
- 27 Anek minam morapmisi, kimbaban ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.
- 28 Pinjkop da minam morapmi yopban manek yut kaberni panjwasijek tawit.
- 29 Manakwa nanek aripmisi tugawit.
Yo unun do galak tawit unun Pinjkop da yomgut.
- 30 Mani jap si galak tawit unun sigin nan egakwa
- 31 Pinjkop da butjap nandanek Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi unun dapban kimakgwit.
- 32 Pinjkop da wasok tapmimi ton yan agit, mani minjat aminyo da yokwi sigin anek dima nandan gadan ingwit.
- 33 Do mirim da gen kakakon noman tanek tepmisi pasilgan unun da tilak tepmisi panjpasil agit.
Unun panjupbal aban pasol pasol madepsi anek kimakgwit.
- 34 Pinjkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobil anek tobil abin yolgwit.
- 35 Aeni nandawit, Pinjkop unun tip damanin.
Pinjkop Wukwisi unun yokwikon ban timit timit aminin.
- 36 Mani unun si angalak anek top yawit.
- 37 Unun but dasi dima yolgwit.

- Unun gat sanbek sanbek awit
unun kirinikgwit.
- 38 Mani bupmi nandan yominjek
diwarini wiririk yominjek
dima panupbal agit.
Bisap morapmi butjapni
yipmanek dima japtan
yomgut.
- 39 Unun do aeni nandagit, unun
miktim amin gin, unun
mirim da yan kin mudon,
aeni dima aban.
- 40 Bisap morapmi miktim kibiri
timon kwen wigik anakwa
bupmisi nandagit.
- 41 Israel amin dakon Pin kop
Telagisi bisap morapmi
ankewalakwa nandaban
yokwi tok anyomgut.
- 42 Tapmim madepni do intawit, ae
uwal da kisiron ban timikgit
unun do dima nandawit.
- 43 Unun tilak tapmimi ton Isip
miktimon Soan miktim
timon agit unun do dima
nandawit.
- 44 Pakbi antobilban yawi daganba
aripmi dima noknogi agit.
- 45 Ae bigal morapmi yabekban
injin yomgwit.
Ae mengak morapmi yabek-
ban yo morapni panupbal
awit.
- 46 Ae pilak pilak yabekban kin pi-
gagani yo kwawit unun nan
mudawit.
- 47 Ae ais yipban manek wain napni
ae pik kindapni panupbal
awit.
- 48 Ae ais yopban manek bul-
makauni dapba kimakgwit.
- 49 Butjap madepsi nandan yominjek
yo yokwisi an yomgut.
Anek anelo kabi kinda yabek-
ban kin panupbal anakwa jigi
madepsi pawit.
- 50 Butjap madepsi nandanek yum
dima pindakgit.
- Sot madepsi yoban kimakgwit.
- 51 Isip amin morap kisi dakon
monji mibiltogi dapban
kimakgwit.
- 52 Mani unun sipsip kila amin
yombem da iyi mibiltok
kinek minat amin kabini kila
agit.
Miktim kibiri timon kosit
yoligit.
- 53 Timik panwan jigini mini
egipgwit, do dima pasalgwit.
Mani tap idap da uwalni
witjigit.
- 54 Timik panpan telagi miktimnikon
panpagut.
Unun miktim ilenji obani ton iyi
da tapmimon abidagit.
- 55 Minat amini apgwit bisapmon
amin njaknwaru yolban
kiwit.
Kinakwa miktim unun Israel
amin kabi do kokwinik
yomgut.
Anek yopban yutnikon
yikgwit.
- 56 Mani Israel amin da Pin kop Wuk-
wisi ankwalek kwen wigik
an iminjek gen tebani dima
guramikgwit.
- 57 Kalip babakni da awit, unuden
gin, kwen wigik anek Pin kop
manji imgwit.
Unun obip girenji dikdik sun ya-
mandak unun yombem.
- 58 Kokup kidat dakon alta
wasanakwa unun do anek
Pin kop da butjap madep
nandagit.
Pin kop yipmanek kokup kidat
gawak yominjakwa nandaba
yokwi tok an yomgut.
- 59 Pin kop da anpakni pindagek but-
jap nandan yomgut, do Is-
rael amin do manji wagilsi
yomgut.

60 Anek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unjun yipman kigit.

Kalip unjun yutnon egipgut bisapmon minjat aminyo da binapmon egipgut.

61 Mani yum pindagakwan Sanjek Sanjek Kinam uwal da abidawit.

Unjun tamo timon tapminni gat ae tilimni unjudon tagit.

62 Minjat amin kabini do butjap nandanek yum pindagakwan uwal da emat agak siba ban dapba kimakgwit.

63 Monji bulagi emat madepmon kimagakwa minjatjok wili mini, do amin dima pawit.

64 Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa minjatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima tan yongut.

65 Amin da dipminon da pidon unjuden Amin Tagi pidagit.

Ae amin tebai wain morapmi nanek pokgon da don pidanek yan tidon unjun da tilak Yawe pidagit.

66 Anek uwal gat emat anek yolban kin mudawit.

Pabin yopmanakwan mayak-tok toktok teban pawit.

67 Mani Josep dakon babakni dima manjigit.

68 Unjun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak tan imisak unjun ban manjigit.

69 Yutni telagi unjun kabapmon agit.

Kwen kundu wasagit, ae miktim wasagit da tebai tomal, unjuden yutni anteban aban tebaisi toktogisi tokdisak.

70 Pinjkop da oman amini Dewit manjinek sipsip kila agiron nan abidagit.

71 Sipsip kila agiron nan abidanek yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit.

Pinjkop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.

72 Dewit but dasi nandanek kilani tagisi agit.

Anek tagisi timik panjigit.

79

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit awit

Asap dakon kap kinda.

1 Pinjkop, Amin Nwakjwari Kabi gak da miktimon kili aben da minjat amin kabigo nin gat emat anj.

Yutgo telagi unjun anupbal aba telagi dima tagit.

Anek Jerusalem obisi anupbal awit.

2 Telagi oman amingo dapmanek bumjotni yo isali yan nandanek yum pindagakwa sinjin gat ae jon pinan gat da giptimni nonj.

3 Minjat amingo dapmanakwa yawi da tagal kinjek Jerusalem pak pukwan.

Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.

4 Miktim nin da kapmatjok ton unjun dakon amin da yansul an nimanj.

Miktim morap nin pangwasinjek tan anan kwan unjun da yansul madepsi an nimirjek gen mayagisi yan nimanj.

5 Yawe, bisap nian da butjap nandan nibi?

Gak toktogisi butjap nandan nimdisal bo?

Gepman dekgiman do butjapgo kindap da yan sonjek dima kimotdisak, ma?

6 Gak minjat amin kabi dima gawak gaman ae mango yanek bisit dima an amin unjun do butjap nandaki.

- 7 Unjun amin kabi da minjat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, anek miktimni obisi anjupbal awit.
- 8 Babiknin da anpak yokwi awit unjun do yo yokwi dima an nibi.
Abisok nin yokwisi ekwaman do bupmi nandan niminek tepmisi panpulugoki.
- 9 Pinjkop, gak yokwikon ban timit timit Pinjkopnin.
Man madeppo do nandanek nin panpuluganek diwarinin wiririkgi.
- 10 Amin Nwakwari Kabi da nin do yan yon, "Pinjkopni dukon egisak?"
Unjun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin Nwakwari Kabi yo yokwisi an yominjaki gandak do nandan.
- 11 Dam tebanon ekwan amin dakon kunamni nandaki.
Anek tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unjun yokwikon ban timikgi dosi nandisat.
- 12 Uwal nin da kapmatjok ekwan unjun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi anpak yokwini dakon kobogi yominjaki kosiri 7 yan asak.
- 13 Yan anjaki minjat amin kabigo, sipsip kabigo, nin toktogisi ya yan gayinnej.
Ae babiknin don altoni unjun kisi da mango anjisinini.

80

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda. Kap yan amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Sanjek sanjek dakon jarej tagisi" unjun tegon da yoni.

- 1 Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip ban yan kosit yolisal.
Bisitnin nandan nibi.
Anjelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilingo minjat amin kabigo do yolijnbi pindatni.
- 2 Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madeppo noliki.
Abin nin yokwikon ban timikgi.
- 3 Pinjkop, kalip egip egip tagisi egipguman unjun aego anjaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- 4 Yawe Pinjkop Tapmim Ami, minjat amin kabigo bisit gayinakwa bisap nian da butjap nandan yobi?
- 5 Butjap nandan nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbiyonin asak.
- 6 Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ilenon ekwan unjun da abin nin dakon miktim abidok do emat an.
Uwalnin da yansul an niminek yanjan niman.
- 7 Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unjun aego anjaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- 8 Kalipsigwan gak wain nap kinda Isip miktimon nan anjapgul.
Anek on miktimon amin kabi yolbi kinakwa wain nap unjun kwaokgil.
- 9 Miktim unjun garam anek kwaokbi kwanek geli dubagisi pigiwit.

Pigakwa madepsi kwanjek
miktim kisi ilimikgit.

10 Anek kabap anyongam anek unun
dakon kilinj da sida kindap
madepsi unun kisi witjigit.

11 Unun dakon kilinj da tap madep
Mediterenian da aripmon
kiwit.

Ae teri kinda do gigi da kwanjek
pakbi madep Yupretis da
aripmon kiwit.

12 Gak mibili nido wain pi dakon
dam tuwilgil?

Yan agil do amin da kin ap anek
bami pan.

13 Jon bit da abin panupbal an, ae jon
kilap da non.

14 Pinjop Tapmim Ami, ninon tobil
apbi.

Kwen Kokupmon da ninon
sinjanbi pinjakwan wain pi do
kilani abi.

15 Gak da gaga da tapmimon nin
kwaokgil, do abisok abin nin
panpulugoki.

Nin wain nap bulagi yombem
ban gak da panjeban abi
tebaisi awit.

16 Uwalnin da mandan kindapmon
kili sowit, do gak da butjap
nandan yominjek panupbal
aki.

17 Mani, minat aminyo nin gaga
do manjigil, ae gak da abi
madepsi taganek teban
tagiman, do panpuluganek
kilanin aki.

18 Yan aki kan, nin gak dima gep-
man detnej.

Gak da panpuluganbi tagi egek
bisit an gaminjek mango
awiginen.

19 Yawe Pinjop Tapmim Ami, kalip
egip egip tagisi egipguman
unun aego arkaluk abi.

Butgo ninon yipmanek yo
tagisi an nibi.

Anek yokwikon ban pulugan
nipbi.

81

*Jap noknok bisap madep dakon
kap*

Asap dakon kap kinda. Kokup pap
Gat dakon gita tidanek yogogi.

¹ Pinjop panpulugoknin do kisik kisik
kap kinda yonen.

Jekop dakon Pinjop do kisik
kisik kap yonen.

² Kap yoni. Tambarin tidanek, gita
gat ae kulele gat kisi tidoni.

³ Kanek kaluk abisak bisapmon
kwen pisoni.

Kanek binap tanjakwan Pinjop
gawak imim bisap madep-
mon kwen pisoni.

⁴ Yan anen do Jekop dakon Pinjop
da Israel amin nin do gen
teban unun ninggut.

⁵ Kalipsi Isip amin pabin yopgut
bisapmon, Pinjop da gen
teban unun Israel amin nin
do ninggut.

⁶ Nak amin kinda tekni dima
nandisat unun da gen yanban
nandisat.

Unun da yan yosok,

“Nak yo jigi morap ji da kwap-
mon tawit unun kukwan
yopgum.

Ae miktim simil gok panpulugoko
mibilikon yopba tanakwa pi
teban sanjenek dima awit.

⁷ Jigikon egek bisit nayinba pulugan
depgum.

Gikwem kiririn yosok
unungwan da bisitji nandagim.

Nak Meriba pakbikon nandan
gadatji pindat do anek ji
pankewalgim.

⁸ “Nak dakon amin kabino, nawa
dayiko nandabit.

Israel amin, nak dakon gen
nandanek guramitni do
madepsi nandisat.

⁹ Ji miktim njwaknjwari dakon kokup
kidatni dima yolni, ae dima
gawak yomni.

- 10 Nak kalonjin ji dakon Yawe ae Pinjkoji egisat.
Nak naga Isip miktimon banj ji timik panjogum.
Gen kagasi antanj kinakwa upmokgen.
- 11 “Mani babikji da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.
Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.
- 12 Do yum pindagapbo kwen wigik anpakni yolek galak toknikon yo awit.
- 13 “Nak minjat amino da geno guramik kimotni dosi nandisat.
Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.
- 14 Yanj ani kanj, nak da uwalni tepmisi pabij yopdisat.
Anjek uwal gat emat wamanjek pabij yopbenj.
- 15 Anjapbo minjat aminyo nak do nandaba yokwi tok anj, unjun madepsi pasal nimnimik namni.
Anjakwa toktogisi yo yokwisi anj yobenj.
- 16 Mani nak da ji do bret galagisi, ae kabanj kok koron nani dabenj, anjapbo butji tugokdanj.”

82

Pinjkop unjun kila amin madep mibiltogi

Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop unjun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.
Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.
- 2 Anjek yanj yoyisak,
“Ji bisap nianj da gen kokwin pi gulusunj ani?
Ji yokwi pakpak amin nido panpulugonj?”

- 3 Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi panpulugoni.
Anjek jigi panjek yokwi ekwanj amin unjun panjutnoni.
- 4 Amin yokwi ekwanj ae yo do wadanj amin unjun yokwi pakpak da kisiron banj puluganj timigek panpulugoni.
- 5 Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin anpak kilegi dima anj.
- 6 Nak gen yanj yosot, ‘Ji pinjkop ekwanj.
Ji Pinjkop Wukwi Madep dakon monjini ekwanj.
- 7 Mani amin morap kimokgonj jiyo yanj gin kimotdanj.
Kila amin morap kimokgonj jiyo yanj gin kimotdanj.’”
- 8 Pinjkop, minjat amin morapyo unjun gak dakon gin, do abinj miktim amin morap gen kokwin anyobi.

83

Asap da Israel amin dakon uwalni Pinjkop da dapban pasilni do bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

- 1 Pinjkop, gak gen mapmit dima abi.
Gak isal dima yikgi.
Pinjkop, gak isal dima egipbi.
- 2 Pindakgi. Uwalgo emat wasanjek anj.
Gak do nandaba yokwi tok anj amin kwen wigik anjgamanj.
- 3 Unjun pasili egek minjat amingo yokwi anj yom do gen yanj panjeban anj.
Gak da minjat amingo unjun kilani tagisi asal, mani uwal unjun panjupbal ak do muwugek gen yonj.
- 4 Unjun da yanj yonj, “Kili kino!
Israel amin dapno pasil mudanjakwa, amin da sanjbenjek dima nandanj yomni.”

- ⁵ Piŋkop, uŋun amin gak abin gep do but kalon an.
- ⁶ Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,
- ⁷ ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilistia amin ae Tair amin, uŋun miktim morap dakon amin da yo uŋun ak do nandan.
- ⁸ Siria yo kisi uŋun gat muwukgan. Uŋun amin tapmimi ton kabi uŋun Lot dakon babini kabi panpulugon.
- ⁹ Uŋun amin kabi da gak anupbal ak do but kalon an, do kalip Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison unudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yan gin uŋun amin panupbal abi.
- ¹⁰ Uŋun bisapmon gak da kokup pap Endo unudon panupbal abi bumjotni miktimon tanej miktawit.
- ¹¹ Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil unuden gin emat amini dakon mibiltok amini panupbal aki. Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil unuden gin kila amini pabin yopbi.
- ¹² Uŋun amin da yan yawit, "Piŋkop dakon sipsip upmot miktimni nin do anawatneŋ."
- ¹³ Piŋkopno, miktimon kimbaban ban yan uwalgo wiririkbi kini. Mirim da wit dakon gipmi pisonba kwan unuden wiririkbi kini.
- ¹⁴ Kindap da koron soson, ae ilen gurigi ton da madepsi soson,
- ¹⁵ yan gin gak da sikak mal kiririnyo madepsi yipbi abineŋ uŋun amin kabi yolban pasal kini. Ae uŋun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.
- ¹⁶ Yawe, pabin yopmanjaki mayak-tok madepsi pani.

Anek gak tapmimo madepsi yan yokdan.

- ¹⁷ Pabin yopmanjaki toktogisi pasal kimotni do nandisat. Panmayak anek dapbi kimotni dosi nandisat.
- ¹⁸ Yan anjaki uŋun da gak kalongin Yawe ae Piŋkop Wukwisi egek miktim morap kisi kila asal yan nandan gamni.

84

Amin kinda da Piŋkop dakon telagi yut do galak tagit
Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidaneŋ yogogi.

- ¹ Piŋkop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi ton galagisi.
- ² Nak unudon egip do but dasi madepsi galak tosot. Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok. Giptim ae nandak nandakno kisi da Piŋkop egip egipmi ton gak do kisik kisik kap yosot.
- ³ Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno. Bibagap ae bibagap giman da gak dakon alta da kapmatjok yutni anek pudigi kila amal.
- ⁴ Minjat aminyo gak da yutnon ekwan uŋun kisik kisik anek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yon.
- ⁵ Minjat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak ton, uŋun kisik kisik tagi ani.
- ⁶ Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Giban, unudon kinakwa uŋun miktimon pakbi gapma morapmi noŋan ton. Anakwa sikak manakwa pakbi gapmakon wiŋon.
- ⁷ Uŋun amin kosit agek tapmim kaluk sigin pan.

- Ujun Saion kin Piŋkop da inamon altokdan.
- ⁸ Piŋkop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.
Jekop dakon Piŋkop, mirak pak yaŋsi yopmanjek geno nandaki.
- ⁹ Nin dakon kila amin madep do koki.
Pasiknin da yaŋ nin dam anjek kilanin tagisi asak.
Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi an ibi.
- ¹⁰ Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipben kan, unun da tagisisi asak.
Ujun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat unun yapman mudosok.
Nak oman amin pinbisi egek Piŋkopno dakon yoma kagakon yoma kila agak amini egip do but dasi galak tan kimokdot.
Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.
- ¹¹ Nido Yawe unun panjutnok aminin ae tenteninin.
Ujun da nin do yo tagisi an nimejek man madep nimejak.
Kilegi akwan amin do yo tagi yom do dima panjutnosok.
- ¹² Yawe Tapmim Ami, minat aminyo gak nandan gadan gaman amin unun kisik kisik tagi ani.

85

Piŋkop da amin kabini kila asak do amin kinda da bisit agit
Kap on Kora amin kabi dakon kap.
Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak da miktimgo ae amin kabigo Jekop nin panpuluganaki kalip tagisi egipguman abisokyo kisi yaŋ gin anaki tagisi ekwanan.
- ² Amin kabigo nin yokwi morap agiman dan dakon diwarinin unun wiririk nimgul.
- ³ Gak kalip nin do butjap nandagil unun nandabi magit.
Nin do japmisi nandagil, mani kulabik anek butgo magit.
- ⁴ Piŋkop, yokwikon ban timit aminin, kalipsi nin tagisi egipguman abisok panjaluk abi yaŋgin egipneŋ.
Butjap sanbenek dima nandan nibi.
- ⁵ Bisap mudok mudogi mini butjap sigin nandan nimeŋ wigikdisal?
Babikon da babikon yaŋ gin tan anan wigikdisak?
- ⁶ Minat amin kabiyogo aego panjeban abi nin kisik kisik anek gak anjksineŋ.
- ⁷ Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin do but dasi galak tan nimejal unun dakon bami nolipbi koneŋ.
Yokwikon ban timigaki tagisi egipneŋ.
- ⁸ Nak Piŋkop Yawe da gen yosok unun do mirak pakyaŋsi yopmandat.
Nin da anpak yokwi kalip agimanon tobil dima pigineŋ kan, unun iyi dakon telagi amin kabini nin but yawot nim do yosok.
- ⁹ Asisi, amin Piŋkop do pasal iman unun yokwikon ban timitdisak.
Anjakwan tilimni miktimninon tokdisak.
- ¹⁰ Ujun bisapmon amin da amin do but dasi galak tan yomejek anpak tagisi an yomdan.
Yaŋ anek kilegisi egek but yaworon da tagisi egipdan.
- ¹¹ Miktimon Piŋkop but dasi yolyol anpak miktimgwan da pawinban pisanek kwokdisak.

Ae Kwen Kokup da anpak kilegi sinjanban miktimon pikdisak.

- 12 Asisi, Yawe da yo tagisi nimirakwan miktimmn da jap morapmisi panalon akdisak.
- 13 Yawe apjak dakon kosit yul im do kan, amin da anpak kilegi aba kanjek unjudon tagi apjak.

86

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon bisit kinda.

- 1 Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno nandanek anpulugoki do nandisat.
- 2 Yokwikon nan abidanaki dima kimokgen, nido nak gak nan goldat.
Nak oman amingo, gak nan nandan gadan gamisat, do anpulugoki.
- 3 Amin Tagino, nak gildat kinda kalon gak do bisit asat, do nak do bupmi nandan nabi.
- 4 Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do oman amingo nak do kisis kisis nabi.
- 5 Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk nimisal.
Gak minat aminyo bisit gayaŋ unun but dasi galak tan yomisal.
- 6 Yawe, gak bisitno do mirak pakyaŋsi yopbi.
Nak do bupmi nandan nabi do yaŋ tidosot.
Yaŋ ilitno nandaki.
- 7 Nak gak do yaŋ tidosot bisapmon anpulugosol, do jigi paken bisapmon gak do bisit abeŋ.
- 8 Amin Tagi, pinjkop gak yombem di mini.
Gak da kisi morap yapmandal.
Ae amin kinda da wasok tapmimi ton asal unuden kinda aripmi dima asak.
- 9 Amin Tagi, minat amin kabi morap gak da wasagil, unun

da abin njwakben an gaminek gak dakon man awigikdan.

- 10 Nido, gak kalongin tapmingo madep ae gak dagin yo masi masimisi asal.
Gak kalongin Pinjkop bamisi.
- 11 Yawe kositgo kilegi do nayin dekbi gengo bamisi yolek egipben.
Nayin dekbi gak dogin nandan egek mango awigiken.
- 12 Amin Tagi Pinjkopno, nak but dasi gak anksiken.
Toktogisi mango anksin wigiken.
- 13 Nido gak nak do madepsi but dasi galak tan namisal.
Kimoron nan pulugan nepbi gapmagwan dima pigigim.
- 14 Pinjkop, kwen wigik amin da nak nit do aban.
Unun amin yokwi bupmini mini da nak nikba kimokgen do abin muwukan.
Unun manji gaminek gengo dima guramikgan.
- 15 Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandan yawotyto tugagit da tosok.
Gak butjap tepmi dima nandisat.
Gak nin do but dasi galak tan nimek gengo anteban anek nin anpulugan wigisal.
- 16 Tobil nagon abinek bupmi nandan nabi.
Menno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat, do nak dakon but anteban anek yokwikon nan pulugan nepbi.
- 17 Yawe, gak da nak do but dasi galak tan namisal unun dakon tilak kinda nolnbi koken.
Yaŋ anaki uwalno da gak da nak anpuluganek anteban asal unun kan nandan yo anek anpak yokwini dakon mayagi pani.

87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda.
Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

- 1 Pinjkop da kokup papni telagi kabapmon agit.
- 2 Yawe da Israel miktim dakon kokup morap do galak toso, mani Jerusalem do madepsi but dasi galak toso.
- 3 Pinjkop dakon kokup pap dakon minjat aminyo, ji nandani, Pinjkop da yo tilimi ton tagisi jikon asak.
- 4 Pinjkop da yan yosok, "Namin amin da nak dakon gen guramikdak, unun manjiker bisapmon, Isip ae Babilon kisi manjiker.
Anek Pilistia, Tair ae Itopia do yan yokdisat, 'Unun yo kisi Jerusalem amin gin.'
- 5 "Nak Jerusalem do yan yokdisat, 'Unun minjat amin morap kisi dakon kokup pap.'"
Ae Pinjkop Wukwisi da Jerusalem anpulanban tebaisi tokdisak.
- 6 Yawe da amin diwari dakon man mandakdisak.
Anek panmuwugek Jerusalem minjat aminyo gat kisi manjikdisak.
- 7 Anakwan minjat aminyo unun kap yanek kisik kisik anek yan yokdan, "Jerusalem, gak yo tagisi morap ninon ton unun dakon mibilisi."

88

Amin kinda Pinjkop da anpulgusak do yan tidagit

Eman unun Sera kabikon nani kinda da kap on mandagit. Kap on do Maskil yan yon. Kora amin kabi da Pinjkop gawak iminek kap on yon. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Malat Leanot" unun tegon da yoni.

- 1 Pinjkop, Yawe, gak panpulgokno.
Gildari ae kalbi gak do yan tidosot.
- 2 Bisitno nandaki.
Anpulgoki do yan tidosot,
- 3 nido jigi morapmi nagon noman tan naminakwa pali kimokdot.
- 4 Amin diwari da si kimot do an, nak unun yombem.
Tapmimno kisisi mudan.
- 5 Nepman degakwa amin kili kimakgwit gat kisi ekwaman.
Amin da amin kinda anakba kili kimakgit da kimakbi tamokon toso, nak unun yombem.
Amin wagisi intan yominek sanbenek dima panpulgokdisal unun yombem.
- 6 Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili pigigim, da pilin tuksigwan egisat.
- 7 Butjago da obisi abin nepgut.
Tap idap da yan tamaligek wutjinban tagim.
- 8 Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.
Gak da nepbi nak amin yokwisi daganapbo madepsi pasal naman.
Unun da tebai abidanakwa aripmi dima pulugan kiken.
- 9 Nak jigi panapbo dabilno yokwi tanakwan tagi dima sintosot.
Ae gildari gildari kisitno panenagek gak da anpulgoki do bisit asat.
- 10 Gak wasok tapmimi ton amin kimakbi panpulgok do anek asal, ma?
Amin kili kimakgwit da pidanek mango awikwan, ma?
- 11 Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da gak da but dasi galak tan nimisal yan di yon bo dima?
Si tasik togi tamokon da gak da kilanin tagisi asal yan di yon bo dima?

- 12 Piliñ tuk tamogwan ekwan amin da wasokgo tapmimi ton unun di pindakgan?
Amin gak da kili inñan yomgul tamokon ekwan unun da anpakgo kilegi di pindakgan?
Unun dimasi!
- 13 Yawe, nak gak da anpulugoki do yan tidosot.
Nak wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
- 14 Mani Yawe, nido manji namisal? Nido pasil namisal?
- 15 Monji bulagi egipgum bisapmon da win abisok egisaron, jigi panek kili ununjok kimotdisat.
Gak da yo yokwisi pasol pasolisi an naminjaki tapmimno mini asak.
- 16 Yawe, butjapgo da wutjin namisal.
Gak da obisi nigeek obisi anupbal asal.
- 17 Gildat kinda kalon nak do yan asal.
Pakbi da igek miktim morap kisi wutjisak, unun da tilak amin da nak angwaseñ.
- 18 Gak da abi notno tagisi nepman dekan.
Nagon pilin tuk dagin tosok.

89

Israel amin jigi bisapmon kap on yogogi

Etan unun Esra amin kabikon nani kinda dakon kap. Kap on do Maskil yan yon.

- 1 Yawe, gak da amin do but dasi galak tan yomisal, unun do nak toktogisi kap yoken.
Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol unun dakon geni babikon da babikon yan tenñoken.
- 2 Gak toktogisi nin do but dasi galak tan nimisal unun dakon geni yan tenñan wigiken.

Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol.

- Unun anpak kundu da tebai tosok unuden toktogisi tokdisak.
- 3 Gak da yan yagil,
“Naga dakon amino manjinek unun gat sanbek sanbek kili agim.
Oman monjino Dewit unun do yan teban tok kili agim.
- 4 Anek yan iyigim, ‘Israel dakon kila amin madep noman tan noman tan ani unun gak da kabikon dagin noman tokdan.
Babikon da babikon gak da kabikon nani kinda da kila amin madep yiyit tamokon yitdisak.’”
- 5 Yawe, Kwen Kokup anelo gak da yo tagisi agil unun do kap yanek mango awikwan.
Gak da gengo guramikdal unun do nandanek kap yon.
- 6 Nido Kwen Kokupmon Yawe gak yombem kinda mini.
Anelo kinda gak yombem mini.
- 7 Anelo dakon kila amin da muwukanon Pinkop do si pasolgon.
Unun anelo kabi angwasiñek akgan unun masi masimi, mani Pinkop da unun kabi si yapmanek wagil masi masimisi.
- 8 Pinkop Tapmim Ami, gagon tapmim madep tosok unuden amin kinda mini.
Toktogisi gak kulabik dima anek gengo guramik kimokdol.
- 9 Gak da tap idap tapmimi ton unun kila asal.
Tap idap si pidosok bisapmon gak da abin yipmanjaki wayin dima asak.
- 10 Gak da Isip dakon tapmim madepni tuwilek obisi anupbal agil.
Anek tapmim madepgonon da uwalgo pabin yopgul.

- 11 Kundu gat miktim gat unun gak dakon gin.
Gak da miktim gat yo morap unudon tonj gat wasagil.
- 12 Gak da not tetgin dakon miktim wasagil, ae saut tetgin dakon miktim kisi wasagil.
Flej Tabor gat ae flej Emon gat gak do kisik kisik anek kap yan gamamal.
- 13 Yawe, gak tapmimgo madepsi.
Tapmimgo pidanbisi.
- 14 Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anek gen kokwin pi kilegisi asal.
Gak minjat amin do but dasi galak tan yominjek gengo anjeban anek tagisi panpulugosol.
- 15 Amin gak gawak gaminek kap yan gaman unun kisik kisik tagi ani.
Yawe, amin morap gak da inamon tetjenigokon akwan unun kisik kisik tagi ani.
- 16 Unun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalon unun do nandanek kisik kisik anek mango anksan.
- 17 Gak kalongin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandaman.
Nin do nandan yawok niminek panpuluganaki emaron teban toman.
- 18 Asisi, Yawe unun pasiknin egi nimisak.
Gak Israel amin nin dakon Pinjop Telagisi nin da kila amin madepnin nimgul.
- Pinjop da Dewit do yan teban tok agit*
- 19 Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anek yan yoyigil,
“Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
- Nak da minjat aminyo da binapmon nan kila amin madep egipjak do abidagim.
Anek kila amin madep dakon pelit kinda busunikon yipman imgun.
- 20 Nak da oman amino Dewit kili manjigim, anek yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
- 21 Nak tapmimno yipbo unun gat toktogisi egipdamal.
Nak dakon tapmim da aban teban tokdisak.
- 22 Uwalni da emaron aripmi dima abin yipni.
Ae amin yokwi da aripmi dima abin yipni.
- 23 Nak da uwalni baman yomdisat, anek amin nandaba yokwi tan imni amin dapbo kimotdan.
- 24 Nak da but dasi galak tan imin kimagek unun gat toktogisi egipdisat.
Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anpuluganapbo pabin yopdisak.
- 25 Nak da miktimni abo tap idap Mediterenian unudon da wasanek kin pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
- 26 Anek Dewit da yan nayikdisak, ‘Gak Datno ae Pinjopno.
Gak da tip tebano egek toktogisi anpulugosol.’
- 27 Nak da manjiko monjino mibiltogi dagosak, ae kila amin madep mibiltogi daganek miktimon kila amin madep morap yapman mudosak.
- 28 Nak toktogisi but dasi galak tan imin kimotdisat.
Anek unun gat sanbek sanbek anapdo sanbek sanbek unun toktok teban tan wigikdisak.

- 29 Toktogisi unun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosoq unun da tilak, unun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.
- 30 “Mani babini kabi nawa geno pabij yopni, ae nak dakon gen dima yolni kan,
- 31 bo ae geno do manji iminek gen tebano dima guramitni kan,
- 32 yokwini do nandanek baljokdisat.
- 33 Mani unun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak tan imdisat.
Anek dima yipman dekgen, ae unun do yan teban tok agim unun dima ansun aben.
- 34 Nak unun gat sanbek sanbek agimak dima kirinjiken, ae geno kulabik kinda dima aben.
- 35 Nak Dewit do yan teban tok agim.
Nak telagisi, do top dimasi yosot.
- 36 Babikni kabi toktogisi egi wugikdan.
Gildat da tosoq unun da tilak unun dakon diwatni da minat aminyo bisap dubagi kila akdan.
- 37 Kanek da kundukon tosoq, unun da tilak toktogisi yan egi wigikdan.”
Uwal da kila amin madep abij yipgwit bisapmon kunam takgwit
- 38 Mani abisok kila amin madep manjigil unun do butjap nandan imisal.
Kili yipman dekgil, anek manji imgul.
- 39 Oman amingo gat sanbek sanbek agimal unun pan dagagil.
Gak da kila amin madep pelitni mabi miktimon manek yo isali agit.
- 40 Gak da kokup papni dakon dam kili tuwilgil.
Yutni tebaisi unun kili tasik tawit.
- 41 Minat amin morap kapmatjok akwan unun da yo kabini kabo timikgan.
Ae amin kapmatjok ekwan da yansul an iman.
- 42 Gak da yum pindagaki uwal da emaron abij yipgwit.
Yan anyominjaki kisik kisik awit.
- 43 Gak da abi emat amini emaron dima teban tawit, anek emat bisapmon dima anpulugagil.
- 44 Gak da abij yipgul da kila amin madep sanbenjek dima egisak, ae sanbenjek minat aminyo kila dima asak.
- 45 Gak da abi amin pelan tepmisi asak, anek mayaktok madepsi da wutjin imisak.
Pinjkop da panpulugosak do bisit awit
- 46 Yawe, gak bisap nian da pasildisal?
Toktogisi, ma?
Bisap nian da butjapgo kindap da yan tebai sosak?
- 47 Yawe, nin bisap pisipmisok gin ekwaman, do nandan nibi.
Gak da nin wasagil, mani mibili mini ekwaman da kimak mudokdaman.
- 48 Namin da toktogisi egek aripmi dima kimotjak?
Namin da tebaisi egek kimakbi tamokon aripmi dima kisak?
Amin kinda minisi.
- 49 Amin Tagi abisok nin dima galak tan nimisal, ma?
Dewit gat yan teban tok anek nin but dasi galak tan nim do yagil unun nianj?
- 50 Amin Tagi, oman amingo nak do nandaki.
Amin da nak do yansul an naman.
Amin Nwakanwari Kabi dakon manji gen yokwini dakon jigi imekdat.

- 51 Yawe, gak da nak kila amin madep manjigil, mani uwal da yansul an namañ.
Dukwan dukwan morap kisasat yansul an namañ gin.
- 52 Nin Yawe dakon man toktogisi awigi kimotneñ.
Uñun asi.

PAPIA 4

(Kap 90-106)

90

Piñkop gat amin gat dakon gen

Kap on Piñkop dakon pi amini Moses dakon bisit.

- 1 Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.
Kalip babiknin gagon egipgwit, ae abisokyo kisi, nin yan gin gagon ekwamañ.
- 2 Kalipsigwan ae don kisi toktok teban egipgul da egisal.
Kabap morap dima noman tawit, ae miktimon yo morap dima wasagil, mani gak kili egipgul.
- 3 Gak da yan yosol, "Minat aminyo ji aesi miktim dagoni."
Yan yanek minat aminyo abi kimagek ae miktim dagon.
- 4 Gak da bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalongin, apma gildat egapno tepmi mudak unun yombem gin yan kosol, ae emat amin da kalbi bisap pisipmisok kila an unun da arip gin.
- 5 Pakbi da igeek amin timik panabikwa kimokgon, unuden gak da amin abi kimokgon.
Bisap pisipmisok ekwan, unun dipmin yombem gin pindakgan.
- Unun jon yombem da wisa dagokdo kwan*
- 6 madep tanek tilimni yopmanan, mani pilindo si kibidan mudon.

- 7 Gak nin do butjap nandisal, do nin panupbal asal.
Gak nin do butjap nandisal, do madepsi pasolgoman.
- 8 Gak da nin dakon yokwi morap kisi pindak mudosol.
Yokwi morap pasili aman, unun gak da nomansi yopmanek pindak mudosol.
- 9 Miktimon egipneñ bisap morapmon butjapgo da kagagwan ekwamañ.
Egip egipnin mudok do anakwan yanwik anek kimokgoman.
- 10 Nin bilak 70 yan da aripmon gin ekwamañ.
Ae tapmimnin toni kan, bilak 80 da arip tagi egipneñ.
Mani unun bilak morap ekwamañon, nin pi madepsi aman, anek jigi morapmi panalon aman.
Unun bilak morap tepmisi kin mudanakwa nin tepmisi pasilgamañ.
- 11 Namin da butjap madepgo dakon tapmim unun nandisak?
Butjapgo unun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kan, unun da tagi asak.
- 12 Niyin dekb: on miktimon bisap dubagi dima egipdamañ yansi nandanen.
Yan aki kan do nandan kokwin tagisi ban panek egipneñ.
- 13 Yawe, butjapgo bisap nian da sigin tosak?
Oman amingo nin do bupmi nandan nibi.
- 14 Wisa dagokdo but dasi galak tan nimanaki butnin kadimisi tosak.
Yan anaki miktimon egi anan kinen daman kisik kisik kap yanek tagisi egipneñ.
- 15 Gildat nian da jigi nimgul unun da arip kisik kisik nibi.

Ae bilak nian da yokwisi egipguman unun da arip kisik kisik nibi.

16 Wasok tapmimi ton asal unun oman amingo nin do nolijbi pindatneŋ.

Ae tilingo tagisi minjat monjyonin do yolijbi pindatni dosi nandisat.

17 Amin Tagi Pinjkopnin, gisamgo ninnon tosak do nandaman.

Ninon tanjakwan pi morap aman unun bami tagisi tosak.

Asi, panjeban anjaki pi aman dakon bami tagisi tosak.

91

Pinjkop unun kila aminin

1 Pinjkop Wukwi Madep gat ekwan amin unun Pinjkop Tapmim Ami da yongamgwan egek yik yawot tagisi an.

2 Nak Yawe do yan yosot, "Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak tagisi anjuktunosol.

Gak Pinjkopno. Egip egipno gagon tosoke yanji nandisat."

3 Pinjkop da kilago tagisi anjakwan paron dima yokwalgi.

Ae gak nagal anjakwan sot teban gagon dima noman toni.

4 Pup da pudigi pirigwan wutjan unjudeŋ Yawe da tagisi anjuktunosak.

Unun toktok teban kilago anjek pasikgo asak.

5 Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kinda da anjupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

6 Ae sot teban kinda da kalbi al-tan gamjak, bo gildat binap yo yokwisi kinda da gak anjupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

7 Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin

10 tausen amin tetgo do kimotni kan, unun yo yokwiga kak da kapmatjok aripmi dima apni.

8 Dabilgo da si pindagaki Pinjkop da amin yokwi kobogi yokwi yomdisak.

9 Yawe Wukwi Madep da yongamgwan egipbi kan,

10 yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni.

Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima apni.

11 Kosit morap agipbikon Yawe da anjeloni pi yoban kilago akdan.

12 Anjakwa kandapgo tipmon tidokiy an do gak kisit da bedan awildan.

13 Gak da laion emari yokwi gat ae tunon amin emari ton gat baman misinjitdisal.

14 Yawe da yan yosok, "Amin nak do but dasi galak tan namaŋ unun yokwikon ban timikgen.

Amin nak dakon man do nandan teban ton unun panjuktunoken.

15 Nak do bisit aba bisitni nandan yoben.

Ae jigi noman tan yomni kan, nak unun gat egipneŋ.

Nak da yokwikon ban timigek man madep yoben.

16 Nak da yokwikon ban timigek egip egipni sanbeko dubagi anjakwan tagisi nandakdan."

92

Pinjkop anjistik kap

Kap on Sabat bisapmon Pinjkop gawak iminek yogogi.

1 Yawe, gak Pinjkop Wikwisi egisal. Ya yan yanek kap yanek mango anjisinin kan unun tagisi.

2 Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak tan nimisal

- uñun do yañ tenjenok aneñ
kañ uñun tagisi.
Ae kalbi morap bisapmi
bisapmi pañpuluganeñ dima
nipmanñ dekdal uñun do
yañ tenjenok aneñ kañ uñun
tagisi.
- ³ Gita napmi 10 kabi dakon ae gita
napmi morapmi toñ uñun
bañ tidaneñ kisik kisik aneñ
uñun dakon yañ tenjenok
aneñ kañ uñun tagisi.
- ⁴ Yawe, gak yo tagisi asal uñun do
nandaneñ butno tagisi asak.
Kisitgo da pi asak uñun do nan-
daneñ kisik kisik kap yosot.
- ⁵ Yawe, gak pi tapmimi tonji asal.
Nandak nandakgo uñun ilarisi.
- ⁶⁻⁷ Amin yokwi jon yombem
tagi kwon, ae yo morapmi
timigeñ tagisi ekwan.
Mani gak da wagilsi pañupbal
akdisal.
Amin nandak nandakni mini
ae nandanñ kokwini tagi
dima amin on yo morap do
aripmi dima nandanñ pisoni.
- ⁸ Mani Yawe gaga kila amin madep
toktok teban egi wigisal.
- ⁹ Yanji nandamanñ, amin gak
do uwal an gamanñ, uñun
kimotdan.
Yo yokwi an amin pabiñ yopbi
birapmigi dukwan dukwan
kikdan.
- ¹⁰ Mani gak da tapmim madep
namgul uñun jon bul-
makau wili dakon tapmim
yombem.
Gak da yo tagisi an namisal, do
but galaksi nandisat.
- ¹¹ Dabilno da pindagapbo uwalno
tasik tañ mudawit.
Mirakno yopmaneñ uwalno
yokwisi dakon kunam
wiwik nandagim.
- ¹² Amin kilegi uñun silbat da yañ
madepsi taganeñ bami tok-
dan.

Sida kindap Lebanon
miktimon toñ uñun da tilak
tagokdan.

- ¹³ Amin kilegi uñun Yawe da yutnon
kili kwaokbi.
Piñkopnin da yutnon egeñ
madepsi tagon.
- ¹⁴ Amin pelan aneñ bami sigin tok-
dan.
Tagisi taneñ tami dima
biripmigi maneñ kalikaligi
sigin tokdan.
- ¹⁵ Aneñ yanji yañ tenjenokdan,
“Yawe uñun anpakni kilegi
gin.
Uñun tip madepnin egisak, ae
yokwini kinda dimasi tañ
imisak.”

93

*Piñkop uñun kila amin madep
egisak*

- ¹ Yawe uñun kila amin madep
egisak.
Kila amin madep dakon imal
pasak.
Asi, kila amin madep dakon
imal pasak, ae tapmimni
uñun madepsi.
Miktim daman uñun wasanban
tebaisi tosoq, aripmi dima
puweñ kisak.
- ² Yawe, gak kila amin madep yityit
tamogokon kalipsigwan
kilisi yikgil.
Yo morap dima noman
tanakwa gak kilisi egipgul.
- ³ Yawe, tap pakbi madep uñun da
madepsi tamalikgan.
Aneñ wiwik madepsi yanjeñ su-
lukwan, ae ileñikon tebaisi
tidon.
- ⁴ Mani Yawe, gak dakon tapmimo
uñun pidanbisi.
Tap pakbi madepsi tamalikgan
uñun dakon tapmim yap-
manñdak, ae ileñikon tidon
uñun dakon tapmim yo kisi
yapmanñdak.
- ⁵ Gak dakon gen tebango uñun tok-
togisi tokdan.

Yawe, gak dakon yut dagok da-
gogi mini telagisi tokdisak.

94

*Piņkop da amin yokwi morap
pabiņ yopmaņek amin kilegi morap
paņpulugokdisak*

¹ Yawe, gak Piņkop, gak da yokwi
pakpak amin yokwi aņ
dakon kobogi yomisal.

Do abisok butjapgo yoliņaki
tilingo koni.

² Miktim daman dakon gen kokwin
amin madep pidoki.

Abisok abiņek iyi do nandaba
wigisak amin dakon aņpak
yokwini do kobogi yokwisi
yobi.

³ Yawe, bisap niaņ da amin yokwi
da aņpakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyi do nandaba
wigakwa aņpak yokwini aņ
uņun do pibit tidok aņ.

⁵ Yawe, miņat amin kabi gaga do
manjigil, amin da pabiņ yop-
maņek jigi madepsi yomaņ.

⁶ Uņun da sakwabat gat, ae miņat
monjiyo meni datni yopmaņ
kimakgwit gat, ae amin
kokup ņwakiņwarikon da apg-
wit da miktimninon ekwaņ,
uņun dapba kimokgoņ.

⁷ Aņek yaņ yoņ, "Yawe da nin dima
nindasak.

Israel amin dakon Piņkop yo
nin da amaņ uņun do nand-
aba kik dima asak."

⁸ Nandak nandakji mini amin,
mirak yopmaņek butji
pisoni!

Ji ņugigisi. Ni bisapmon nan-
daņ kokwin tagisi amin dag-
oni?

⁹ Piņkop da miraknin wasagit, do
aripmi dima nandisak, ma?

Ae dabiłnin wasagit, do iyi
aripmi dima siņtosak, ma?

¹⁰ Miņat amin kabi egi aņ aņ kwan
kobogi yokwi yomisak, do

ji do kobogi yokwi aripmi
dima damjak, ma?

Uņun miņat amin morap kisi
dakon yoyiņdetni.

Uņun nandak nandakni mini,
ma?

¹¹ Yawe da miņat amin morap kisi
dakon nandak nandak kili
nandaņ mudagit.

Uņun nandisak, yo morap ak
do nandaņ, uņun bami tagisi
dima noman tokdaņ.

¹² Yawe, gak da amin kında aņmilip
akdo tepmi imiņek nawa
gengo iyiņ dekgi kaņ, uņun
amin kisik kisik tagi asak.

¹³ Jigi bisapmon gak da yik yawot
imisal.

Yaņgin egakwan amin yokwi
kimagek miktim kagagwan
pikwaņ.

¹⁴ Nido, Yawe da miņat amini
aripmi dima yopmaņ detjak.

Asisi, miņat amin kabi iyi do
manjigit uņun manji aripmi
dima yomjak.

¹⁵ Ae don aņpak kilegikon da gen
kokwin akdaņ.

Aņakwa amin kilegi da uņun
yoldaņ.

¹⁶ Namin da nak aņpulugaņek amin
yokwi pabiņ yopjak?

Namin da nak aņpulugaņek
amin gulusuņ aņ uņun pabiņ
yopjak?

¹⁷ Yawe da nak dima aņpulugagit
tam, bisap dubak dima
kimakbi tamokon pakgim.

¹⁸ Nak yaņ nandagim, "Kandapno
sagalegi, do kili uņun maņ
nitdisak."

Mani dima. Yawe, nak do
but dasi galak taņ namiņek
abidaņaki dima magim.

¹⁹ Butjik nandagim bisapmon,
butno aņteban aņek
aņpulugaņbi kisik kisik agim.

²⁰ Gak kila amin yokwi gat pi dima
aņ.

- Unjun amin da minjat aminyo
anjpak yokwi tagi ani do gen
teban yopmanganj.
- 21 Unjun muwugek amin kilegi
panjupbal ak do gen yan
panjteban anj.
Ae gulusunj dima anj amin
dapba kimotni do gen yan
yomanj.
- 22 Mani, Yawe dam madepno
aripmi dima tuwili egisak.
Pinjkopno da tagisi anjknosok.
- 23 Unjun anjpak yokwi awit dakon
kobogi yomdisak.
Yokwini unjun nandanj
yomisak, do dapban
kimotdanj.
Asi, Yawe Pinjkopnin da obisi
panjtasiak akdisak.

95

Pinjkop anjkisik kap

- 1 Apba kisik kisik kap Yawe do
yono!
Pinjkop tip madepnin yok-
wikon banj puluganj nipgut
unjun do nandanjek yanj
tidanjek kisik kisik kap yono.
- 2 Unjun da kapmatjok kinjek ya yanj
iyinenj.
Anjek kisik kisik kap yanjek
mani anjkisino.
- 3 Nido Yawe unjun Pinjkop tapmimi
tonjsi egisak.
Unjun Kila Amin Madep
tapmimi tonjsi egek amin da
pinjkopnin yanj yonj yo morap
yapmanj mudosok.
- 4 Miktim galegi ae kabap miktim
kisi unjun iyi dakon.
- 5 Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit,
do kisi bamot iyi dakon gin.
- 6 Ji apba njwakbenj anjek gawak imno.
Yawe unjun da nin wasanj
nipgut.
- 7 Unjun Pinjkopnin egisak.

Nin sipsip kabini, do nin
dakon kila anjek japnin
nimisak.

- Abisok geni nandanj imni.
- 8 Yawe da yanj yosok, "Kalip babikji
da miktim kibiri timon,
Meriba ae Masa miktimon,
but teban awit.
Ji yanj dima ani.
- 9 Yo agim unjun pindakgwit, mani
nak anjkewal do pi madepsi
awit.
- 10 Nak bilak 40 unjun amin do butjap
nandanj yomgum.
Anjek yanj yagim, 'Butdasi nak
dima nolganj.
Nak dakon gen dima gu-
ramikganj.'
- 11 Yanjdo, nak japtanjek yanj yoyigim,
'Asi dayisat, ji nak dakon yik
yawot kokupgwan dimasi
pigini.' "

96

Pinjkop da minjat amin kabinikon anjpak tagisi asak

- 1 Yawe do kap kalugij kinda yanj
imni.
Miktimi miktimi amin ekwanj,
ji Yawe do kap yanj imni.
- 2 Yawe do kap yanj iminjek mani
anjkisini.
Gildari gildari amin yokwikon
banj timik timik asak unjun
dakon geni yanj tenjenoni.
- 3 Amin kisisi miktimi miktimi ek-
wanj tilimni gat ae yo masi
masimisi asak unjun do yanj
tenjenanj yomni.
- 4 Yawe unjun wagil tagisisi, do
anjkinj kimorisi.
Unjun kokup kidat morap yap-
manjad, do si pasal imimisi.
- 5 Miktim diwari dakon pinjkopni
unjun kokup kidat dakon
wupmi gin.
Mani Yawe da kundu wasagit.
- 6 Yawe unjun kila amin madep egek
man madepni tanj imisak.

Tapmimni madep gat ae yo morapni kildani tagisi telagi yutnikon tan iman.

7 Minjat amin kabi morap, yan simil anek Yawe dakon tilimni gat ae tapmim madepni gat do yoni.

8 Yan simil anek tilim madepni do nandanek Yawe ankisini.
Paretji timigek Telagi Yut Madepni da nagalgwan pigini.

9 Unun telagisi ae tilimni njwaknjwarisi, do Yawe gawak imni.
Amin miktimi miktimi ekwan, ji nimnimigek pasal imni.

10 Miktimi miktimi egi anan kwan unun dakon amin yan yoyini, "Yawe unun kila amin madep egisak.
Unun da miktim daman anteban aban wayin dima asak.
Yawe da don gen kokwin pi kilegisi anek amin dakon anpak kokwin akdisak."

11 Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anjil.
Tap idap, gak wayin madepsi anek kisik kisik abi.
Ae yo morap tap kagagwan ton, jiyo kisi kisik kisik ani.

12 Jap pi gat ae yo morap unjungwan ton, ji kisik kisik ani.
Unun bisapmon kindap morap koron ton unun kisik kisik kap yokdan.

13 Yawe da buron kisik kisik akdan, nido Yawe abin gen kokwin anek miktim daman kisi dakon minjat aminyo dakon anpak kokwin an yomdisak.
Anpak kilegikon da, ae gen bamikon da, miktimon minjat amin morapyo gen kokwin anyomdisak.

97

Pinjkop unun kila amin madep mibiltogi

1 Yawe unun kila amin madep egisak. Miktim gak kisik kisik aki.

Miktim tim tap binap ton ji but galak nandani.

2 Gikwem gat ae pilin gat da anjwasamal.
Anpak kilegikon da amin kila asak.

3 Kindap da mibil tan iminjek uwalni anjwasinjek ekwan unun sonban pasilgan.

4 Unun da malni yopban miktim tentenjosok.
Miktim da kanek nimnimikdak.

5 Yawe apban kanek kabap da pakbi dagon.
Unun miktim morap kisi dakon Amin Tagi egisak.

6 Kundu da anpakni kilegi do yan tentenjak anjakwan minjat amin morapyo da tilimni kon.

7 Amin kokup kidat gawak yominjek pankisan unun mayak tok pan.
Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.

8 Saion kokup pap amin gat, ae Juda miktimon kokup pap tan anan kwan unun dakon amin gat da unun nandanek, gen kokwin tagisi asal unun do but galak nandanek kisik kisik anj.

9 Nido Yawe gak Pinjkop Wikwisi egek miktim morap kisi kila asal.
Gak pinjkop njwaknjwari morap kisi yapmanjek mango wukwisi tosok.

10 Ji Yawe but dasi galak tan iman amin, ji anpak yokwi do nandaba inanisani asak.
Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi an amin da kision ban timigek kilani asak.

- 11 Pinjkop da amin kilegi tenjenan yoban kisik kisik pan.
 12 Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik anjiminjek mani telagi do nandanek ya yan iyini.

98

Pinjkop unjun amin morap dakon kila amin madepni

- 1 Yawe da yo masi masimisi agit, do kap kalugi kinda yan imno.
 Tapmimni madepsi ae anpakni telagi, do emaron teban tagit.
 2 Yawe emaron teban tagit unjun dakon yan tenjenok agit.
 Anpakni kilegi yolijnban miktimi miktimi amin kisi da kawit.
 3 Israel amin do but dasi galak tanej dima yopman det do yan teban tok agit unjun do sigin nandisak.
 Pinjkopnin da emaron teban tanej nin yokwikon ban pulugan nipgut, unjun miktimi miktimi amin ekwan unjun da kili kawit.
 4 Miktim amin morap, ji yan tidanej Yawe anjisinini.
 Kisik kisik kap yanek anjisinini.
 5 Gita tidanej kap yanek Yawe anjisinini.
 6 Kwen gat ae kasisin gat pisonjek yan tidanej kisik kisik anek Yawe anjisinini.
 Unjun Kila Amin Madep egisak.
 7 Tap gat yo morap tagwan ton, ji yan tidoni.
 Miktim gat amin miktimon ekwan, jiyo kisi yan tidoni.
 8 Pakbi madep ji kisi tidoni.
 Kabap ji kisik kisik anek kap yoni.
 9 Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik anek kap yoni, nido Yawe miktim amin morap gen kokwin an yom do abisak.
 Gen kokwin kilegisi akdisak.

99

Pinjkop unjun kila amin madep mibiltogi

- 1 Yawe unjun kila amin madep egisak.
 Miktimi miktimi amin ji pasal nimnimikyo ani.
 Kila amin madep tamonikon yigakwan anjelo madep serabim da teri teri akgan.
 Anjakwa miktim wudip asak.
 2 Saion kokup papmon unjudon Yawe tapmim madepni tan imisak.
 Ae unjun da minjat amin morap kisi dakon man yapmanek mani da wikwisi asak.
 3 Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unjun do yan anjisin kimotnisi.
 Gak telagisi.
 4 Kila amin madep tapmimi ton gak anpak kilegisi unjun do galagisi nandisak.
 Gak da Israel amin nin do anpak tagisi gat ae anpak kilegi gat nibi yolgaman.
 Gak da Israel miktimon gen kokwin kilegi gat ae anpak kilegi gat asal.
 5 Ji Yawe Pinjkopnin anjisinini.
 Unjun telagi egisak, do burikon kinjek gawak imni.
 6 Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin egipgumal.
 Ae Samuel yo kisi mani yanek gawak ingwit amin kabikon nani kinda.
 Unjun da Yawe do bisit aba bisitni nandan yomgut.
 7 Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unjudon egek gen tebani yomgut.
 Yoban gen teban morap Pinjkop da yomgut unjun guramikgwit.
 8 Yawe Pinjkopnin, gak da minjat aminyogo dakon bisitni nandan yomgul.

Gak da diwarini wiririk
yomgul, mani gulusunji
dakon kobogi do jigi yomgul.

⁹ Yawe Pinjokpnin unjun telagi, do
mani awigek iyi da telagi
kabapmon gawak imnenj.

100

Pinjokp ya yanj iyik dakon kap.

¹ Amin miktimi miktimi ekwan ji
kisik kisik anjek yanj tidanjek
Yawe anjksini.

² Ji but galagon da Yawe gawak
imni.

Kisik kisik kap yanjek unjun da
kapmatjok kini.

³ Yawe unjun Pinjokp yanjsi nandan
imni.

Unjun da iyi nin wasanj nipgut.

Nin unjun dakon gin.

Nin unjun dakon minjat amin
kabini, nin sipsip kabini iyi
pawilakwan ekwamanj.

⁴ Telagi yut madep da nagal-
gwan pigek ya yanj iyinjek
anjksinenj.

Nin ya yanj iyinjek mani yanj
anjenotnejenj.

⁵ Nido Yawe unjun tagisi.

Dagok dagogi mini amin do but
dasi galak tanj yomisak.

Babikon da babikon geni
anjanban anjek amin kabini
panpuluganj anjanj kikdisak
teban.

101

*Kila amin madep dakon yanj
teban tok*

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak amin do but dasi galak
tanj yomisak, ae amin dakon
anjpak kokwin kilegisi asal
unjun do kap yokenj.

Nak gak anjksik do kap yokenj.

² Nak anjapak kilegi banj gin yolgenj.
Yawe, ni bisapmon gak abinj
nak anjapulugoki?

Nak naga da yutnon anjapak
kilegi banj gin abenj.

³ Nak yo injani kinda dimasi kokenj.
Pinjokp manji iman amin dakon
anjpak do dima galak tosot.

Nak unjun gat kalonji dima
agipnejenj.

⁴ Nak butnokon da yokwi di dima
abenj.

Ae anjapak dima agagi do nan-
dak nandak dima abenj.

⁵ Nak da amin do yanba yokwi
tok anj amin obisi panjupbal
akdisat.

Iyi do nandaba wigisak amin
gat dima egipnejenj.

⁶ Nak amin Pinjokp yolgan unjun banj
galak tanj yobenj, ae unjun
gat gin nak da yutnon tagi
egipnejenj.

Amin toktogisi anjapak kilegi
anj, unjun amin dagin oman
amino egipni.

⁷ Jamba but amin nak da yutnon
dima egipni, ae top yon amin
nak gat dima egipnejenj.

⁸ Gildari gildari amin yokwi
miktinninon ekwan unjun
panjupbal ak do pi abenj.

Nak da amin anjapak yokwi anj
amin wiririgapbo Yawe da
kokup papmon sanjenjek
dima egipni.

102

*Amin kinda da jigi panjek bisit
asak*

Amin kinda jigi panjek tapminni
minisi anjakwan Yawe da anjapulugosak
do bisit agit.

¹ Yawe, bisitno nandaki. Nak gak
da anjapulugoki do yanj tidosot.
Nak dakon kunamno nandanj
nabi.

² Jigi madepsi pakenj bisapmon
dima gandakenj yanj do dima
pasilgi.

Bisitno nandaki.

Gak do yanj tidokenj bisapmon
tepmisi nandanjek nak
anjapulugoki.

- 3 Egip egipno unun mukwa da yan bisap pisipmisok tanjek pasilgan unun yombem.
Kindap madep da sosok unun da tilak giptimno tepmisi sosok.
- 4 Amin da jon kibidanbi bamon unuden nak yokwisi egisat.
Do jap nok do dima galak tosot.
- 5 Nak iyon iyon yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari ginsi.
- 6 Nak singin da yan miktim kibiri timon yokwisi egisat.
Ae kalbi dakon minam da kokup amin da antasikabi do amin da aripmi dima egipmi timon ekwan unun da arip egisat.
- 7 Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si sijnat egisak.
Bupmisi, nak minam kinda da yut kwenon yikdak unun da tilak nak naga gin egisat.
- 8 Gildat kinda kalon uwal da nak gen yokwi nayan.
Tasik token do yanek yansul an naman.
- 9-10 Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abilak banjin nosot, ae dabil pakbino kapmon manba pakbi gat kisi nosot.
Nak sibat sibat ban yan abidan mabi timi kindakon kigim.
- 11 Pilindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.
Nak jon da kibidon unun yombem.
- 12 Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.
Mango unun wukwisi, do minat aminyo don altokdan unun da gak nandan gamdan.
- 13 Abisok abin Saion kokup pap do bupmi nandan iminjek anpulugoki.
Bupmi nandan ibi dakon bisap kili noman tak.
Abisok bupmi bisap.
- 14 Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak tan yoman.
Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kimbaban pindagek unun da but yokwi yomisak.
- 15-16 Pinjop da Saion kokup pap aeni wasanek tilimni minat amin kabikon yolikdisak.
Anjakwan minat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktim dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdan.
- 17 Unun giptim dakon yo do wadan amin unun dakon bisitni nandan yomdisak.
Bisit aba sanbenek manji dima yomdisak.
- 18 Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandanek mani awigin.
- 19 Gen unun yan mandanen, "Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek sijnatban pigit.
Unun Kwen Kokup egek sijnatban miktimon pigit.
- 20 Anek dam tebanon amin jigi panek kunam tagakwa nandagit.
Ae dapba kimotni do yanbi amin unun pulugan yopban kiwit."
- 21 Yan agit do Saion minat aminyo da Yawe dakon man yan tenjeroni.
Jerusalem minat aminyo da anjisini.
- 22 Unun bisapmon minat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yan akdan.

- 23 Nak tagan amin madep egapbo
Yawe da tapmimno anupbal
anej bisapno anpisp agit.
- 24 Do nak yan iyigim, "Pinjkopno,
toktok teban egisal.
Nak amin pelanj dima at, do
egip egipno abisok dima
gwayeki.
- 25 On miktim dakon teban tokni
kalipsigwan kili yipgul da
tosok.
Ae kundukon yo morap ton
unjun gak dakon kisit kilda.
- 26 Kundu gat miktim gat tasik tok-
damal. Imal giranji da pudan
kwan, unjun da tilak yokwi
tokdamal.
Amin da imal kulabik an,
unjun da tilagon gak da
kulabik anaki sanbenjek dima
tokdamal.
Mani gak toktok teban
egipdisal.
- 27 Gak kulabik dima anej yan gin
egipgul da egisal.
Gak dagok dagogi mini egi
wigikdisal.
- 28 Oman amingo nin dakon minjat
monjiyo gak da buron
egipdan.
Ae unjun dakon diwatni
panpuluganaki gak gat tagisi
egipdan."

103

*Pinjkop da nin do but dasi galak
tan nimisak*

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe anjisiken.
Nak butno nan yan iyisat,
gak gwinimbil mani telagi
anjisiki.
- 2 Yawe anjisiken.
Nak do yo morap tagisi asak
unjun do dima intoken.
- 3 Unjun da diwarino kisisi wiririk
namisak.
Ae sotno kisisi panmilih aban
kilek tosot.

- 4 Yawe da yokwikon ban pulu-
ganban dima kimokdot.
Ae but dasi galak tan naminek
bupmi nandan namisak.
- 5 Yo tagisi do galak tosot unjun
aripnokonsi namisak.
Yan anakwan nak aeno amin
kalugi daganek singin da yan
tapmimi ton agisat.
- 6 Amin da pabin yopmanakwa
yokwi ekwan amin Yawe
da anpakni kilegikon da gen
kokwin tagisi an yomisak.
- 7 Kalipsigwan yo morap ak do
nandagit unjun Moses nan
iyigit.
Ae pi tapmimi ton agit unjun
Israel amin do yolinban
pindakgwit.
- 8 Yawekon bupmi ae nandan ya-
wotyo tosok.
Unjun butjap tepmi dima
nandisak, ae amin do but
dasi madepsi galak tan
yomisak.
- 9 Bisapmi bisapmi yokwi aman do
gen dima yan nimisak.
Ae butjapni bisap dagok
dagogi mini dima tan anjan
kisak.
- 10 Diwarinin dakon kobogi yokwisi
timiri mani dima nimisak.
Nin yokwi morapmisi aman
unjun dakon kobogi do
yo jigisi timiri mani dima
nimisak.
- 11 Nido amin iyi do pasal iman
amin unjun but dasi galak tan
yomisak.
Butdasi galak tan yomyomni
unjun pidanbisi, miktim yap-
manek kwensi ason kundu
tosok unjun dakon tilak.
- 12 Gildat wisagon da si pigisak tet
unjun dubagisi.
Unjun da tilak Pinjkop da
diwarinin wiririkban
dubagisikon ton.
- 13 Dat da minjat monjiyoni do
bupmi nandan yoman unjun

- da tilak Yawe da amin iyi do pasal iman amin do yanji nandan yomisak.
- 14 Nido tapmimnin madep dima, nin miiktim gin yan nandan nimisak.
- 15 Amin nin jon yombem egip egipnin pisipmisok.
Nin jon dakon jareni yombem da bisap pisipmisok egek kibidomanj.
- 16 Mirim da jarej panwayinj aba manakwa amin da jarej sanbejek dima pindakganj.
- 17 Mani Yawe da toktok teban minjat aminyo pasal iminek ekwanj unun do but dasi galak tanj yomisak.
Ae babak don altoni unun do anpak kilegisi anj yomdisak.
- 18 Yawe da sanjek sanbek agit unun yolek geni guramikganj amin do yo tagisi anj yomdisak.
- 19 Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.
- 20 Anjelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyanji yopmanjek guramik kimokgonj kabi, ji Yawe anjisini.
- 21 Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani anj, ji Yawe anjisini.
- 22 Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan tanj ananj kwanj, ji Yawe anjisini.
Nak Yawe anjisikenj.
- 2 Amin da imal banj giptimni wamanjanj unudenj, gak gagananj tenjenj nanj wamanjal.
Amin da imal yut ilikba pikwanj unudenj, gak da kundu gat ae gik morap gat yopmanjal.
- 3 Anjek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.
Gikwem da os da amin ilik pawilganj tamo tingo daganakwan mirim da gak ananj kisak.
- 4 Gak da mirim yabekbi unun da gengo ananj kisak.
Ae gak da abi mal da oman amingo dagonj.
- 5 Gak da miiktim on yipgul da tamonikon wagil tebai tosoj, ae aripmi dima duwalik kisak.
- 6 Gak da tap idap yipbi imal da yanj miiktim wutjigit.
Anjaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.
- 7 Mani don tap idap tebai iyinjbi duwalik kigit.
Tap idap gak da tebai yanjbi nandanjek tintim yanjek kigit.
- 8 Tap idap kabap morap yipmanj degek miiktim kuldugi timon pigigit.
Gak da tap idap unudon tosoj do yagil da abisok unudon tosoj.
- 9 Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak unun dima iratjak.
Tap idap miiktim morap aeni dima wutjisak.
- 10 Kabap da galegikon miiktimgwan pakbi dabil panjnoman anjaki pakbi pagek kuldugi timon pukwanj.
- 11 Jon bit kilapyo pakbi unun banj nonj, ae jon donki kisi unun pakbi nonj, anjek tekni panjawot anj.
- 12 Pakbi ilejon kindap tonj, minam unudon yutni anjek kindap kilinon yigek gen yonj.

104

Pinjkop yo morap wasagit, do mani awigino

1 Nak Yawe anjisikenj.

Yawe Pinjkopno, gak wukwisi.

Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo tonj.

- 13 Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon moŋ.
Pi asal dakon bami da on miktimon tugosok.
- 14 Gak da bulmakau da noni do joŋ yopbi kwoŋ.
Ae yo mibili mibili abi kwanakwa nin jap unjudon pamaŋ.
- 15 Nin wain nok do wain sop pamaŋ, anek but galaksi nandamaŋ.
Ae tomno dabilnin sono gul-gwa ani yaŋ do olip dakon nelagi pamaŋ.
Ae jap da giptimnin panjeban ani do pigaga jap pamaŋ.
- 16 Sikak maŋakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikgaŋ.
Yawe dakon sida kindap unjun kalipsigwan iyi kwaokgit.
- 17 Unjun sida kindapmon minam da yutni aŋ.
Ae bilak minam unjun kwat kwenon yutni unjudon aŋ.
- 18 Joŋ meme kabap madepsikon akwaŋ.
Anakwa misan kabap dakon tip madep da paŋyoŋgam anakwa ekwaŋ.
- 19 Gak da kanek wasagil da unjun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.
Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak unjun gildat da iyi nandisak.
- 20 Gak da pilin tuk abi noman tanakwan koron joŋ bit kilapyo akwaŋ.
- 21 Laion kilap wisineŋek madepsi yaŋ tidon.
Piŋkop gak da kilap wisanaŋ unjun yomisal.
- 22 Gildat wisak bisapmon tamonigwan si paŋki pokgoŋ.
- 23 Anakwa amin pidan kin pini anakwa wigi gildat pigisak.
- 24 Yawe, gak da yo morapmi wasagil.
Gak nandaŋ kokwin anek yo morap unjun wasagil.
Gak da yo morap wayin anek ekwaŋ wasagil unjun on miktimon tugaŋbisi.
- 25 Tap idap unjun madepsi.
Tap kilap madep ae monin monin morapmisi gat ae yo diwari gat kisi unjungwan ekwaŋ.
Nin da aripmi dima manjitneŋ.
- 26 Tap kwenon tap wakga kin ap anakwa tap kilap madepsi wasagil unjun tap pidanek kisik kisik anek wigi mok aŋ.
- 27 Unjun kisisi jap do aŋ bisapmon gak da upmoki do jomjom aŋ.
- 28 Gak da jap yominaŋki noŋ.
Gak da upmagaki buri tugon.
- 29 Mani manji yominaŋki si pasolgoŋ.
Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktim dagon.
- 30 Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi abidon.
Yo morap paŋkaluk anaki miktimon kalugisi ton.
- 31 Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini taŋ anaŋ kisak dosi nandisat.
Anakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.
- 32 Unjun miktimon sinjanban miktim wudip asak.
Kisitni kabapmon yopban mukwa pidon.
- 33 Nak si egipben bisapmon Yawe do kap yoken.
Nak miktimon egi anaŋ kikdisat unjun da aripmon Piŋkopno sigin yaŋ ankisiken.
- 34 Nak Yawe do kisik kisik asat.
Do unjun da nandak nandakno do galak tosak dosi nandisat.
- 35 Yawe, yokwi aŋ minjat aminyo paŋupbal aki.

Nak amin yokwi wagil pasilni
do nandisat.
Nak Yawe an̄kisiken.
Yawe an̄kisini!

105

*Piŋkop gat miŋjat amin kabiyoni
gat dakon kap*

¹ Yawe bisit iyineŋ ya yaŋ iyino.

Pi madep madep agit uŋun
dakon geni yoyino miŋtimi
miŋtimi amin da nandani.

² Kap yaŋek mani an̄kisineŋ wasok
tapmimi ton̄si morapmi agit
uŋun do yaŋ ten̄tenono.

³ Mani telagi an̄kisineŋ.

Amin morap Yawe gawak im
do uŋun da kapmatjok kwan
uŋun kisik kisik madep ani.

⁴ Bisapmi bisapmi Yawe da kap-
matjok kiŋek paŋpulugaŋek
tapmim niŋjak do sigin
iyineŋ.

⁵⁻⁶ Ji Yawe dakon oman amini
Abraham dakon babini kabi,
ji Jekop da kabikon nani,
Yawe da iyi do manjikbi
kabi, Yawe da pi tapmimi ton̄
ae yo masi masimi agit uŋun
do aesi nandani.

Ae amin yokwi do kobogi
yokwi yomgut uŋun do
nandani.

⁷ Yawe uŋun Piŋkopnin.

Uŋun da miŋtimi miŋtimi miŋjat
amin morap kilani asak.

⁸ Yawe da saŋbek saŋbekni nin gat
toktogisi agit.

Dagok dagogi mini saŋbek
saŋbekni do nandan̄ egisak.

⁹ Yawe da Abraham gat saŋbek
saŋbek uŋun agit.

Uŋun saŋbek saŋbek agit uŋun
dima kiritit do Aisak naŋ
yaŋ teban tok an̄ ingut.

¹⁰ Ae Jekop, Israel amin dakon
babi, saŋbek saŋbek uŋun
toktogisi tosak do Yawe da
iyigit.

¹¹ Uŋun da yaŋ yaŋit, “Nak da Ke-
nan miŋtim gak do gabeŋ.
Miŋtim uŋun babigoni do
tosak.”

¹² Kalip Israel amin kalon̄isok,
ae apbi amin yombem da
egipgwit.

Asi, Kenan miŋtimon egipgwit,
mani iyi dakon miŋtim uŋun
mini.

¹³ Uŋun amin ŋwakŋwari da
miŋtimon agi agi awit.

¹⁴ Mani, Yawe da yum
pindagakwan amin di da
dima pabiŋ yopgwit.

Paŋpulugaŋek kila amin madep
yokwi anyom do nandawit
uŋun tebai yoyigit.

¹⁵ Kila amin madep uŋun yaŋ
yoyigit, “Miŋjat aminyo
uŋun nak dakon pi ani do
manjigim, do an̄pak yokwi
dima anyomni.

Nak dakon kombi amino do
yokwi dima anyomni.”

¹⁶ Yawe da aban Kenan miŋtimon
jap do madepsi awit.

An̄ek japni paŋpasil agit.

¹⁷ Mani Josep yabekban uŋun da
mibil tarjek uŋun da kalip
paŋki Isip miŋtimon egipgut.
Peni padik padikyo da monen̄
timit do nandan̄ek amin
dakon oman monjini egipjak
do amin do yomgwit.

¹⁸ Ain nap baŋ kandapnikon
paŋteban aba kandapmi pilin
tagit.

Ae ain giron̄ikbi madep kinda
tegikon an̄teban awit.

¹⁹ Yaŋ egakwan wigi yo uŋun altoni
do kalip yaŋkwok agit uŋun
bami noman tagit.

Yawe dakon gen da Josep
dakon gen uŋun bamisi yaŋ
yoligit.

²⁰ Kili Isip amin dakon kila
amin madep da amin kinda

- yabekban kin Josep dam tebanon nan pulugagit.
 Amin Nwaktjwari Kabi dakon kila amin unun da Josep pulugan yipban kigit.
- 21 Anek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep imgut.
- 22 Kila amin madep dakon yo morapni kila an unun dakon mibiltok amin morapni kila agit.
 Ae kila amin madep nandak nandak iman amin kabi unun yoyindetak dakon tapmim kisi tan imgut.
- 23 Don Jekop panji Isip egipgut.
- 24 Ae don Yawe da minjat amin kabini panpuluganban gwakni morapmi awit.
 Ae panpuluganban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.
- 25 Yawe da Isip amin dakon butni panjobilban minjat amin kabini do uwal an yomgwit.
 Anek Yawe dakon oman amini do yokwi an yom do kosit wusik awit.
- 26 Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjinek yabekban Isip kigimal.
- 27 Kin altanek Yawe dakon wasok tapmimi ton Isip miktimon agimal.
- 28 Yawe da pilin tuk yipban pilin tuk da miktim wutjigit, mani Isip da geni abin yipgwit.
- 29 Pakbi kulabik aban yawi daganek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.
- 30 Mengak morapmisi iren tanek miktimni kisi tugawit, ae kila amin madep iyi dakon yut tamoyo kisi tugawit.
- 31 Yawe da yanakwan bigal gat ae gugim gugim kisi morapmisi iren tanek Isip miktim kisi tugawit.
- 32 Ae sikak kulabik anek ais gat ae mal gat ban yopban piwit.
- 33 Wain napni gat ae pik kindapni gat panupbal anek kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.
- 34 Gen yanakwan pilak pilak noman tawit.
 Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima manjiri.
- 35 Pilak pilak da yo tami ton morap nawit.
 Anek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi nawit.
- 36 Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji mibiltogi Pinjok da dapban kimak kimak awit.
- 37 Mani don, Israel amin timik panjinakwan Isip yipman dekgwit.
 Silva ae gol kisi timigek kiwit.
 Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima agit.
- 38 Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kin mudanakwa but galak nandawit.
- 39 Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tanek unun da minjat amini panyongam agit.
 Ae kalbi kindap madep kinda yipban unun da tenjeni yomgut.
- 40 Jap do iyinba minam yopban apba nawit.
 Ae Kwen Kokup dakon bret yoban nanek tugawit.
- 41 Tip madep kinda wital kinakwan pakbi kinda tagal kinjek miktim kibiri timon pakbi madep kinda pak kigit.

- 42 Yo morap yan agit, nido kalip Abraham oman amini do yan teban tok agit unjun do sigin nandagit.
- 43 Do anjek minjat amini timik panjigit.
Anjakwan minjat amin kabi iyi do kili manjigit unjun kap yanjek kisik kisik anjek kiwit.
- 44 Kinakwa Amin Nwaknwarri Kabi dakon miktim unjun do yomgut.
Ae yum pindagakwan unjun dakon pi timikgwit.
- 45 Israel amin da gen morapni gat ae gen teban morapni guramik kimotni do yan agit.
Yawe dakon man awigini!

106

Pinjkop da minjat amin kabini do anjak tagisi asak

- 1 Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unjun tagisisi, do ya yan iyinejsi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Yo madep agit do namin da unjun dakon geni tagi yan tenjenosak?
Ae anpak tagisi morap agit unjun da aripmon namin da mani tagi awigisak?
- 3 Amin do gen kokwin kilegisi an yominek bisapmi bisapmi anpak kilegisi an amin unjun kisik kisik tagi ani.
- 4 Yawe, minjat amin kabigo panpuluganek yokwikon ban timikgi bisapmon, nakyokisi abidoki.
- 5 Nak minjat amin kabigo pindagapbo tagisi yigek yo tagisi timitni do nandisat.
Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa nak unjun do kisik kisik aben.
- Anjek nin gak dakon amin kabigo ekwaman do mango anjksinej dosi nandisat.
- 6 Kalip babiknin da awit, unuden nin yokwi agiman.
Nin anpak yokwi mibili mibili agiman.
- 7 Isip miktimon babiknin gak da wasok tapmimi ton agil unjun do pakyanji dima nandawit.
Gak da bisap morapmi anpak tagisi an yomgul, mani unjun do si intawit.
Anjek Tap Gamikon kin altawit bisapmon gak kwen wigik an gamgwit.
- 8 Mani Yawe da tapmim madepni yolik do nandagit, ae man bini dima mosak do yokwikon ban timigakwan dima yokwi tawit.
- 9 Tap Gami tebai iynban miktim kibiri tim dagagit, do amin da miktim kibiri timon kwan unjun da tilak minjat aminyo mibiltan yominek tap idap pudanek panpan kigit.
- 10 Amin uwal an yomgwit amin da kisiron ban timigakwan dima panupbal awit.
- 11 Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mudawit, kind dima egipgut.
- 12 Yawe da yan anjakwan minjat aminyoni da yan teban tok morap an yomgut unjun do nandan gadawit.
Anjek kap yanjek anjksiwit.
- 13 Mani Yawe da yo agit unjun do tepmisi intawit.
Anjek mibiltok Pinjkop da si yoyinjakwan yo ak do dima nandawit.
Iyi da nandak nandagon da yo awit.
- 14 Miktim kibirikon egek burikon da jap dogin madepsi nandanek Pinjkop anjksilikgwit.

- 15 Pinjkop yo nido iyiwit unun yomgut, mani sot madep kinda kisi yipban sot awit.
- 16 Miktim kibiri timon egek di da Moses gat Aron Yawe dakon mukwa sogok amini telagi gat do nandaba yokwi tok an yomgwit.
Anjek Pinjkop da nin do tapmim yangin nimisak tam tagi yan nandawit.
- 17 Anjakwa miktimon gapma madep kinda pisan pigakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanjakwan pasilgwit.
- 18 Anjakwa kindap da pinjek unun amin bamot yolgwit amin sorban mini awit.
- 19 Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasanek unun Pinjkopnin yan yanek gawak imgwit.
- 20 Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.
Unun anpak anek Pinjkopni tilimi tonji abin yipgwit.
- 21 Pinjkop da Isip miktimon pi tapmimi tonji anek Isip da kisiron ban timikgit, mani Israel amin da si intan imgwit.
- 22 Pinjkop da wasok tapmimi ton Isip miktimon agit, ae yo njwakjwarisi Tap Gamikon aban minjat aminyo madepsi wiripdakgwit.
- 23 Pinjkop da minjat amini dapban kimotni do yagit.
Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Pinjkop da dabilon agek Israel amin panpuluganek Pinjkop dakon

- butjap dakon kosit sopmanjakwan Pinjkop da dima panjupbal agit.
- 24 Unun Pinjkop da panpulugosak do yan teban tok agit unun do dima nandan gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.
- 25 Imal yut kabenjigwan egi egi anek Yawe do yanba yokwi tok anek geni dima guramikgwit.
- 26 Yan awit, do Pinjkop da gen tebaisi yominjek miktim kibiri timon kimotni do yagit.
- 27 Anjek babikni yolban panji Amin Nwakjwari Kabi da binapmon egek miktim njwakjwarikon egipni do yagit.
- 28 Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak iminjek kokup kidat egip egipmi mini unun do paret abi unun nawit.
- 29 Anpak unun aba Yawe butjap nandanek sot madep yokwisi kinda yomgut.
- 30 Mani Pinias da pidan agek binap amini egi yominjakwan sot madep unun pasilgit.
- 31 Pinias da yo unun agit unun do anpak kilegisi kinda asak yan nandan imgwit da wun abisok ekwamanon kisi yangin nandaman.
- 32 Israel amin Meriba pakbikon yokwi aba Pinjkop butjap nandan yomgut, do unun anpakni do anek Moses jigi madep pagit.
- 33 Moses buri yokwi tanban dima yogogi gen yagit.
- 34 Yawe da yoyigit unuden, Amin Nwakjwari Kabi dima dapba kimakgwit.
- 35 Israel amin Pinjkop dima nandan iman kabikon minjat eyo

- anej unun dakon anpak yokwini yolek awit.
- 36 Yan anej kokup kidatni gawak yominej anpak yokwisi anej egipgwit.
- 37 Unun da monji gwayoni dapman kokup kidat do paret awit.
- 38 Iyi dakon monji gwayoni ban dapgwit.
Monji gwayoni gulusuj dima awit, mani dapman paretne do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.
Anakwa yawini da miktim anupbal aban Pinjkop da dabilon inani agit.
- 39 Anpak unun anej iyi ban panupbal aba Pinjkop da dabilon inani awit, anej minjat kinda da eni yipmanej yumabi asak unun da tilak Pinjkop manji imgwit.
- 40 Yan awit do Yawe minjat amin kabini do japmi nandanek nandaban inanis agit.
- 41 Ae yopman degek yum pindagakwan Amin Nwakjwari Kabi da kisiron kiwit.
Anakwan uwalni dakon pinji egek geni guramikgwit.
- 42 Uwal da jigi morapmi yominjakwa unun dakon tapmim da yongamgwan egipgwit.
- 43 Bisap morapmi Yawe da minjat amini panpulugagit, mani iyi dakon galaktok yolek kwen wigik anej yokwi morapmisi awit, do yokwisi egipgwit.
- 44 Mani bisit awit bisapmon bisitni nandan yomgut.
Anej yokwisi egipgwit do bupmi nandan yomgut.
- 45 Bupmisi nandan yominej sanjek sanjek agit unun do ae nandagit.
- Ae amin kabini do but dasi galak tan yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.
- 46 Anej uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri panjobilban Israel amin do bupmi nandawit.
- 47 Yawe Pinjkopnin, yokwikon ban timikgi.
Nin Amin Nwakjwari Kabi da binapmon ekwaman, mani aego panmuwugek miktminon panji nipbi.
Yan anaki mango telagi do nandanek ya yan gayinej, ae kisik kisik anej gak anjksinej.
- 48 Yawe anjksinej.
Unun Israel amin nin dakon Pinjkop abisok ae don egi anan kinej kisi dakon.
Amin morap kisi da yoni, "Unun asi!"
Yawe anjksini!

PAPIA 5

(Kap 107-150)

107

Pinjkop anpakni tagisi unun do kisik kisik anej

- 1 Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinisi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Minjat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kisiron ban pulugan nipgut, do yanji yanek mani anjksini.
- 3 Unun da ji miktim dubagikon egakwa timik panjopgut.
Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik panjopgut.
- 4 Diwari miktim kibiri timon agipgwit.

- Kokup pap kinda analon anek unudon panji egipni dakon kosit kinda dima kawit.
- 5 Jap ae pakbiyo do obisi anek pali kimakgwit.
- 6 Yokwi yanji egek, Yawe do yan tidanba yokwikon ban pulugan yopgut.
- 7 Anek timik kosit kilegi nan panpan kokup pap kindakon kin al-tanek unudon egipgwit.
- 8 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.
- 9 Nido minat aminyo pakbi do tegi kibidon unun pakbi yoban nanek yawokgon, ae jap do an amin jap morapmi yoban nanek tugon.
- 10 Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.
Amin da nap teban ban pan-teban anek jigi yomgwit.
- 11 Nido, Pinjop Wukwisi kwen wigik an iminek geni abin yipgwit.
- 12 Yan aba Pinjop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.
Anek miktimon man pagakwa panpulugoni dakon amin mini.
- 13 Yan egek Yawe do yan tidanba panpuluganek jigini unun wiririkban pasilgwit.
- 14 Yawe da pilin tukgwan ban timik panabinjek dam teban dakon nap tebani pandagagit.
- 15 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.
- 16 Nido, yoma ain kinda mani bras unun ban dapman pan-teban abi unun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba panjokgal jokgal asak.
- 17 Diwari kwen wigik anek nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

- Gulusun morapmi awit, do jigi tepmiyo madepsi pawit.
- 18 Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.
- 19 Yokwi yan egek Yawe do yan tidanba jigini unun wiririkban pasilgwit.
- 20 Iyi yanek giptimni panmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.
- 21 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.
- 22 Ya yan iyik do paret anisi.
Ae kap yanek kisik kisik anek yo tagisi agit unun do minat aminyokon yan tentenonisi.
- 23 Diwari tap binap tap wakgakon pi awit.
Tap madepmon agek monen ilit pi awit.
- 24 Yawe da wasok agit unun pindakgwit.
Tap ilarisikon wasok tapmimi ton agit unun pindakgwit.
- 25 Yawe da yanban mirim madep anakwan tap pakbi da madepsi tamalikgwit.
- 26 Anakwan tap wakga kwen anekban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.
Yan anakwan pasildaman yan nandanek but pasol madepsi awit.
- 27 Pakbi teban morapmi nanek obigi abigi an unun da tilak tap wakgakon agipgwit.
Ae tap wakga awil do antidok awit.
- 28 Yokwisi agek Yawe do yan tidanba panpuluganban jigini pasil yomgwit.
- 29 Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamalikgit unun yawori tagit.
- 30 Tap pakbi kanba yaworisi tanakwan but kwaktok nandawit.
Yan nandanakwa Yawe da dukwan kik do nandawit unun

- tamo tagisikon paŋki yopban akgwit.
- 31 Yawe da toktogisi but dasi galak taŋ yomisak ae amin kabini tagisi paŋpulugosok, do ya yaŋsi iyini.
- 32 Piŋkop dakon miŋat amin kabi gat muwugek mani aŋkisinisi, ae kila amin muwut muwuron mani aŋkisinisi.
- 33 Yawe da yaŋban pakbi madep kibidon, ae pakbi dabil dugon.
- 34 Uŋun da yaŋban miŋtim pakbini toŋ uŋun da kulabik aban yosok kinda uŋudon dima kwosok.
Uŋun miŋtim amin da aŋpak yokwi awit, do Yawe da jiŋi yaŋ yomisak.
- 35 Yawe da yaŋban miŋtim kibirikon pakbi noman toŋ, ae miŋtim pakbini minikon pakbi dabil morapmi noman taŋek pokgon.
- 36 Aŋakwa jap do aŋ amin paŋabin yopban uŋudon kokup pap kinda aŋek yikgaŋ.
- 37 Yiŋek jap pi ae wain pi aŋek bami ireŋisi paŋ.
- 38 Yawe da paŋgisam aban miŋat monjiyoni morapmi ireŋ toŋ, ae bulmakauniyo kisi yaŋ gin ireŋ toŋ.
- 39 Mani don uwalni da pabiŋ yopba kalonisosok daŋin egek bupmi nandaŋek yokwisi ekwaŋ.
- 40 Yawe da kila amini pabiŋ yopban miŋtim kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwaŋ.
- 41 Mani wadak wadak aŋ amin paŋpulugaŋban miŋat monjiyoni uŋun sipsip da yaŋ ireŋ toŋ.
- 42 Amin kilegi da Yawe dakon aŋpakni kaŋek but kwaktok nandaŋ.
Mani yokwi pakpak amin uŋun gen kagani sopmaŋek gen dima yon.

- 43 Nandaŋ kokwinji tagisi amin, ji uŋun yo morap do pakyaŋsi nandaŋek egipni.
Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun do nandani.

108

Piŋkop da miŋat amini paŋpulugosak do amin kinda da bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

- 1 Piŋkop, butnokon da gak do tebai nandaŋ gadasat.

Asi, nak wagil gakdosi nandaŋ gadasat.

Nak mango awigik do kap yokdisat.

- 2 Nak pidaŋek dipmin yopbo kiŋakwan gita gat kulele gat tidoken.

Wisa wisa do uŋun baŋ tidoken.

- 3 Yawe, nak Amin Nwakiŋwari Kabi da binapmon ya yaŋ gayiken.

Nak miŋat amin morap kabikon kiŋek mango awigikdisat.

- 4 Gak da nin do but dasi madepsi galak taŋ nimisal.

Nin da uŋun dakon tilak yipneŋ kaŋ, kundu da aripmon wigikdisak.

Gak toktogisi gengo yolek nin paŋpulugaŋek dima nipman dekdal.

Nin da uŋun dakon tilak yipneŋ kaŋ, giŋkweŋ da aripmon wigikdisak.

- 5 Piŋkop, nak miŋat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat.

Tilingo yipbi noman taŋakwan miŋat aminyo miŋtim morap kisikon ekwaŋ uŋun da koni.

- 6 Gak da nin but dasi galak taŋ nimisal, do bisitno nandaki.

Aŋek tapmin madepgokon da nin yokwikon baŋ timigaki nin tagisi egipneŋ.

- 7 Pinjkop telagi yutnikon egek yan yosok, “Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik anek minjat amino do Sekem miktim kokwinidiat, ae Sukot miktim dakon kuldukgiban kokwinik yomdisat.
- 8 Gileat miktim gat Manase miktim gat unun nak dakon.
Epraim miktim unun nak dakon busun kutnokno.
Anakwa Juda miktim unun kila amin madep kali kirino.
- 9 Moap miktim unun pakbi sogok idapno.
Ae Idom miktim unun kandap gwil yopyop tamono.
Pilistia amin emaron pabin yopmanek kisik kisik anek yan tidokdiat.”
- 10 Pinjkop, namin da nak anan kokup pap dam tebani tonon tagi ankisak?
Ae namin da nak Idom miktimon emat ak do tagi ankisak?
- 11 Pinjkop, gak da nin manji kili ningul, ma?
Nin dakon emat amin dima panpulugok do nandisal, ma?
- 12 Amin dakon panpulugok unun yo isali gin, do nin panpulugajaki uwal gat emat tagi wamnen.
- 13 Pinjkop da nin panpulugosak kan, emaron teban tonen.
Iyi uwalnin pabin yopdisak.
- 2 Nido, amin yokwi da uwal an naminek aminon nak do top gen yoyan.
- 3 Unun nak do kuragisi nandanek gen yokwisi nayan, mani unun gen dakon mibili mini.
- 4 Nak unun do butdasi galak tan yominek unun panpulugok do bisit asat, mani gen yan naman.
- 5 Nak anpak tagi ban anyomiat, mani kobogi yokwi ban anjnama.
- Nak unun do but dasi galak tan yomiat, mani nak do kuragisi nandan.
- 6 Amin yokwi kinda manjikbi unun da uwalno tagi abin yipjak.
Iyi dakon uwalni kinda da gen tagi yan injak.
- 7 Gen kokwin asak amin da unun amin gulusunni ton yan kosak.
Ae unun amin dakon bisitni kisi diwarini ton yan kosak.
- 8 Nak unun amin tepmisi kimagakwan amin njakwarini da unun dakon pi tamo abidosak dosi nandiat.
- 9 Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egipni, ae minjatni sakwabat egipjak dosi nandiat.
- 10 Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyinek egipni dosi nandiat.
Ae yut tasik tanbikon egipdan unudon ban amin da yolakwa abigikdan.
- 11 Uwalno goman amini da abin miktim ae yo morapni kisi timitjak dosi nandiat.
Anakwa kokup njakwarikon amin da abin yo morapni yum do anek pi agit unun tagi timitni.
- 12 Amin kinda da anpak yawori dima an injak dosi nandiat.
Ae amin kinda da monji datni mini egipni unun do bupmi dima nandan yomjak.

109

Jigini ton amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pinjkop, nak mango ankisiat.

Manji dima naminek bisitno nandan nabi.

- 13 Miñat monjiyoni tagi kimotni, anjakwa amin don altoni da unun amin dakon man dima nandani dosi nandisat.
- 14 Nak babakni da anpak yokwi awit do Yawe da unun do nandisak dosi nandisat.
Anjek merji dakon diwarini dima wiririk imjak do nandisat.
- 15 Yawe da diwarini do toktogisi nandan yomjak, anjakwan miñat aminyo da unun dakon diwatni do wagilsi iñtan yomni dosi nandisat.
- 16 Unun amin, amin diwari do anpak yawori an yom do dima nandagit.
Unun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat panjopmañek dapban kimakgwit.
- 17 Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.
Piñkop da amin diwari gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do ununyo kisi Piñkop dakon gisam dima timitjak.
- 18 Toktogisi amin diwari jobit pani do yagit, unun gen yagit da iyi dakon imalni agit.
Unun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.
Anjek kidarigwan bit nelak da yan pigisak.
- 19 Jobit yagit unun nan imali do tagi banjaljak, anjek boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.
- 20 Amin nak do gen yokwi yanek gen yan naman amin unun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.
- 21 Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.
- Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.
- 22 Nak wadak wadak amin.
Butjik madepsi nandisat.
- 23 Wupnin gildat panop do noman tonj da gildat pigakwan pasilgan unun da tilak nak pasil do asat.
Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unun yombem.
- 24 Nak gak do nandanek jap kelek egapbo ñwak tukwalno tapmimi mini ak.
Nak amin kidari gin agim.
- 25 Gen yan naman amin da nandanek jikgo yanjan naman.
Busun kwakwal anek jikgo yanjan naman.
- 26 Yawe Piñkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.
- 27 Uwalno buri panjobilbi gak dagin nak anpuluganek yokwikon nan abidosol yansi nandan gamni.
- 28 Piñkop da nak anupbal asak do yokdan, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.
Yokwi an naman amin pabin yopmanjaki mayak tok pani do nandisat.
Anjaki pi amingo nak but kwaktok nandaben.
- 29 Uwalno da mayaktok ban imal ban yan pani, anjakwa miñat aminyo da mayaktokni unun pindatni.
- 30-31 Mani Yawe da wadak wadak amin panpuluganek kilani asak.
Amin da gen yan yominek kimotni do yan dagok anjakwa unun da kisiron ban timikdak.
Yansi asak, do nak gen pap yanek Yawe ya yan iyiken.

Miñat aminyo da gak gawak gam
do muwutni bisapmon
mango anjksikenj.

110

*Yawe gat ae kila amin madep
manjigit dakon kap*

Dewit dakon kap kinda. Kap on
Pinjkop gawak imim dakon kap.

¹ Yawe da nak dakon Amin Tagi
yanj iyigit, “Gak abinj nak da
aminsi tet do yikgi.

Anjaki uwalgo dakon tapmim pabinj
yopbo gak dakon pinjbisi
egipni.”

² Yawe Saion kokup papmon
egisak.

Unjun da man madep gaban miktim
madep kila akdisal.

Ae yanj yosok, “Gak da uwalgo kila
akdisal.”

³ Uwalgo gat emat wamni
bisapmon miñat amin
kabigo gat kinjek unjun da
but dasi nandanjek gak
anjpulugokdanj.

Gak kila amin madep dakon telagi
imalgo pakdisal.

Kalbi morap gik sitnanj manjek jonj
pankaluk anj, unjun da tilak
gak gildari gildari tapmim
kalugi pakdisal.

⁴ Yawe da gen yanj anteban anjek
nandak nandakni unjun ku-
labik dima asak.

Gen unjun yanj yagit, “Melkisedek
da mukwa sogok amin
egipgut, unjudenjak mukwa
sogok amin kinda dagok
dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak anteban ak do gak
da kapmatjok egisak.

Butjap nandisak bisapmon kila
amin madep madep gat
emat wamanjek obisi pabinj
yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin
anyominek madepsi dapban
kimotdanj.

Miktimi miktimi kila amin
madep madep obisi pabinj
yopdisak.

⁷ Kosit ilenjon pakbi kinda pok-
dok unjudon pakbi nanj
teban tanjek emaron teban
tokdisak.

111

Yawe anjksino

¹ Yawe dakon man anjksino!

Miñat amin kabnikon nak but
dasi nandanjek ya yanj iyikenj.

² Yawe unjun pini wagil tagisi asak.
Amin morap Pinjkop dakon pi
do galak tonj pini unjun do
nandanjek ekwanj.

³ Yo morap asak unjun da tilimni
anjalon aban wagil tagisisi
asak.

Anpakni kilegi unjun toktogisi
tanj ananj kisak.

⁴ Yawe da miñat aminyo dakon
nandak nandakni panjtagap
aban yo madep madep agit
unjun do sigin nandanjek ek-
wanj.

Yawe bisapmi bisapmi nandanj
yawok niminek nin do
bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasoljon amin jap yomisak.
Sanjek sanjek agit unjun dima
injtosok.

⁶ Amin njwaknjwari dakon miktim
miñat amini do yominek
tapmimni madep anjalon
agit.

⁷ Anpakni unjun bamisi ae kilegisi.
Gen morapni unjun bamisi gin,
do tagi guramitnej.

⁸ Gen tebani unjun bamisi ae tok-
togisi tanj ananj kikdanj.

Unjun butdasi nandanjek yol
kimotnej do ningut.

⁹ Pinjkop da iyi dakon miñat amin
kabini yumanj nagit.

- Anek unun gat sanbek sanbek
dagok dagogi mini agit.
Pin kop unun mani telagi ae
masi masimi.
- 10 Amin kinda nandan kokwini
tagisi amin kinda dagok do
nandisak kan, Yawe do pasal
imjak.
Amin geni guramikan unun
nandak nandak tagisi
yomisak.
- Dagok dagogi mini mani
anjisin anan kinej!

112

Amin kilegi dakon kisik kisik

- 1 Yawe anjisinini!
Amin morap Yawe do pasalek
geni do galak ton unun kisik
kisik tagi ani.
- 2 Monji gwayoni minat aminyo da
binapmon man madejni
ton da egipdan.
Amin kilegi unun dakon
diwatni Pin kop da yo tagisi
anjomdisak.
- 3 Yutnison yo kabini morapmi tan
imni, ae anpakni tagisi unun
do amin da dima in toni.
- 4 Pulin tukgwan ten teni da altanek
amin kilegi panpulugosok.
Amin kilegi unun amin do
nandan yawot an yominek
bupmi nandanek kosit kilegi
agisak.
- 5 Amin kinda yo kabini amin do
yum yomisak, bo ae goman
do yanba nandan yomisak,
ae yuman gwayek kosit
kilegikon da asak unun amin
tagisi egipjak.
- 6 Unun amin tebaisi atjak.
Anakwan man bini don tan
anan kikkisak.
- 7 Gen bin yokwi nandisak
bisapmon pasol pasol dima
asak.
Yawe tebaisi nandan gadan
imisak.

- 8 Unun tebaisi agek pasol pasol
dima nandisak.
Ae uwalni emaron aripmi
dima teban tokdan yan
nandisak.
- 9 Yoni mini amin do yo morapmi
yomisak.
Man bini amin da binapmon
tanjakwan unun do nandaba
wukwan iman.
Anpakni tagisi unun do amin da
dima in toni.
- 10 Yokwi pakpak amin da unun
kanek but jap nandan.
Yan anek mam nan yominek
gip timni man mudon.
Yo ak do nandan unun sun ton.

113

*Pin kop da yo tagisi an yomisak do
kisik kisik an*

- 1 Yawe anjisinini.
Oman amini ji Yawe anjisinini.
Mani anjisinini.
- 2 Dagok dagogi mini Yawe dakon
man anjisinini.
- 3 Gildat da wisak tetgin ae pigisak
tetgin minat amin morap ek-
wan kisi da Yawe anjisinini.
- 4 Yawe unun miktimi miktimi man
madejni toso.
Tilimni unun kundu si yap-
manek wagil tagisisi.
- 5 Yawe Pin kopnin egisak, unun
yombem kinda mini.
Unun kwensi kila amin madej
yityit tamonikon yikdak.
- 6 Unudon da mibilisigwan sin tanek
kundu gat miktim gat
pindakdak.
- 7 Anek yoni mini amin sibat
sibat tamokon ekwan unun
panpuluganek
- 8 iyi dakon minat amin kabini
dakon kila amin gat yopban
tagisi ekwan.
- 9 Minat monji sun ekwan unun
panpuluganban monji

morapmi panalanjek kisik
kisik madepsi an.
Yawe anjksini.

114

*Tap Gamikon Pinjkop da miñat
amin kabini yokwikon ban timikgit
dakon kap*

- 1 Israel amin kalip Isip yipman
degek kiwit.
Jekop dakon diwatni da amin
gen njwakñwari yonj kabi
dakon kokup yipmanjek
kiwit.
- 2 Yanj awit bisapmon Juda miñat
aminyo Yawe dakon telagi
yut dagawit.
Israel amin Pinjkop da kila agit.
- 3 Tap Idap Gami Israel amin
pindagek pasal kigit.
Ae Jodan Pakbi isal tanjek dima
pak kigit.
- 4 Kabap unjun meme da yanj wigi
mokmok awit, ae ileñ unjun
sipsip da yanj wigi mokmok
awit.
- 5 Tap Gami gak yo ni da noman
tanban pasal kigit?
Jodan Pakbi gak nido dima pak
kigit?
- 6 Kabap morap nido meme da yanj
wigi mokmok awit?
Ae ileñ moniñ moniñ ji nido
sipsip da yanj wigi mokmok
awit?
- 7 Miktim daman, abisok Amin Tagi
abisak, do gak wudip aki.
Jekop dakon Pinjkop unjun kili
abik, do gak wudip aki.
- 8 Unjun da tip kulabik aban pakbi
idap moniñ kinda dagagit.
Anjek tip tebanon wasok aban
pakbi dabil noman tagit.

115

*Pinjkop kalonjin unjun Pinjkop
bamisi*

- 1 Pinjkop gak bisapmi bisapmi
nin do but dasi galak tanj
nimejek dima nipmanj dek-
dal.
Yanj asal do nin dakon man
dima pawigineñ.
Gak dakon man madeppo
nanjin anjksineñ.
- 2 Amin Nwakñwari Kabi da “Pinjkopji
dukwan egisak?” nido yanj
niyanj?
- 3 Pinjkopnin Kwen Kokup egisak.
Unjun yo kinda ak do nandisak
kanj si akdisak.
- 4 Amin Nwakñwari Kabi kokup
kidatni dakon wupmi unjun
gol ae silwa ban wasonj.
Unjun amin kisit da wasonj.
- 5 Kokup kidat dakon wup unjun gen
kagani tonj, mani gen aripmi
dima yoni.
Dabilni tonj mani aripmi dima
siñtoni.
- 6 Mirakni tonj, mani gen aripmi
dima nandani.
Unjun tomnoni tonj, mani yo
dakon kibanj aripmi dima
nandani.
- 7 Unjun kisitni tonj mani yo aripmi
dima igayini.
Ae kandapni tonj, mani kosit
aripmi dima agipni.
Ae gen kinda tegikon da dima
noman tokdanj.
- 8 Kokup kidat dakon wupmi wasonj
amin unjun kokup kidat wup
yombem anj.
Ae amin morap egip egipni
kokup kidaron tonj yanjsi
nandanj unjun kisi kokup
kidat yombem gin anj.
- 9 Israel miñat amin kabi, egip egipji
Yawekon tosok yanjsi nan-
dani.

- Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- 10 Piñkop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon nani, egip egipji Yawekon tosoke yañsi nandani.
- Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- 11 Yawe do pasolgoñ amin kabi, egip egipji Yawekon tosoke yañsi nandani.
- Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- 12 Yawe da nin sigin nandan niminek gisamitjak.
- Uñun da Israel miñat amin kabi gat ae Aron dakon amin kabi kisi gisamitjak.
- 13 Yawe da amin mani toñ ae mani mini iyi do pasal iman amin uñun kisisi gisamitjak.
- 14 Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi pañireñ asak dosi nandisat.
- 15 Yawe Kwen Kokup ae miktimyo wasagit uñun da ji gisamitjak dosi nandisat.
- 16 Kwen Kokup kwensi ason tosoke uñun Yawe iyi dakon.
- Mani miktim uñun amin nin do ningut.
- 17 Amin kimakbi gen wayinyo mini tamo uñungwan pigeke Yawe dima ankisaneñ.
- 18 Mani nin abisok ae don dagok dagogi mini Yawe ankisineñ. Yawe ankisini!

116

Piñkop da amin kindan pulugañban ya yañ iyigit

- 1 Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi galak tañ imisat.
- Asisi, bisitno nandisak.
- 2 Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egipben bisapmon bisit dima yipman dekgeñ.
- 3 Kimot da nak nap da yañ wamgut.

Nak kimakbi kokup do nandanek pasol pasol madepsi agim.

- Yañ anek nandaba kik madepsi agim.
- 4 Yañ nandan egeke Yawe yañ iyigim, “O Yawe, pulugañ nepbi!”
- 5 Yawe da nin nandan yaworon dasi yo tagisisi animisak.
- Piñkopnin da bupmi nandan nimisak.
- 6 Yawe da nandak nandakni mini amin pañkutnosok.
- Kalip tapmimno mini da egapbo pulugañ nepgut.
- 7 Yawe da nak do yo tagisisi an namgut, do butno aeni yaworisi tosoke.
- 8 Yawe, pulugañ nepbi dima kimagim.
- Yañ anek dabil pakbino wiririgek kilano anaki dima kesal nikgit.
- 9 Yañdo, nak miktimon egipben bisapmon Yawe gat kalonji agipdeñ.
- 10 Nak Piñkop nandan gadan iminek bisit yañ agim, “Yawe, nak jigisi nandanek egisat.”
- 11 Ae si pasalgim bisapmon yañ yagim, “Amin kisi morap uñun top amin gin.”
- 12 Yawe da nak do yo tagisi an namisak, do kobogi do yo nanañ ibeñ?
- 13 Yawe da nak yokwikon nan abidagit, do ya yañ iyinek paret ak do wain kap anenokgeñ.
- 14 Miñat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yañ teban tok agim uñun abo pindatdan.
- 15 Yawe dakon telagi amin uñun iyi dakon wam tabilni,

- do kimokgon bisapmon pindakban yo madepsi an.
- 16 Yawe, nak gak dakon oman monjigo.
Mejno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat.
Nak nap tebanon egapbo pulugan nepgul.
- 17 Nak ya yan gayinek paret anek mangokon da bisit aben.
- 18 Minjat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yan teban tok agim unun abo pindatdan.
- 19 Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret unun aben.
Yawe ankisini!

117

Yawe ankisinen

- 1 Minjat amin kabi morap egi anjan kwan, ji Yawe ankisini.
Miktimi miktimi minjat amin morap ji mani yan ankisini.
- 2 Nin do but dasi galak tan nimisak.
Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipman dekdak.
Yawe ankisini!

118

Pin kop da panpulugagit do ya yan iyiwit

- 1 Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Israel amin ji yan yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”
- 3 Pin kop dakon mukwa sogok amin kabini yan yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”

- 4 Minjat aminyo morap Yawe do pasal iman amin yan yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”
- 5 Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanek jigino unun wiririkban pasilgwit.
- 6 Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgen.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 7 Yawe panpulugokno nak gat egisak.
Kanapbo Yawe da uwalno pabin yopdisak.
- 8 Pankutnosak do Yawekon kinen kan tagisi.
Egip egipnin amin kindakon tosoq yan nandanek kan, unun da tagi dima.
- 9 Pankutnosak do Yawekon kinen kan tagisi.
Egip egipnin kila amin madep kindakon tosoq yan nandanek kan, unun da tagi dima.
- 10 Uwal morapmi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 11 Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 12 Kaban morapmi da yan nak angwasiwit.
Mani jon kibiri sonba sonek tepmi pasilgan, unun da tilak tepmi kimakgwit.
Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 13 Nak gat emat madepsi wamanek abin nep do aba nandagim.
Mani Yawe da nak anpulugagit.
- 14 Yawe da tapmim madepsi namisak.
Iyi nak yokwikon nan pulugan nepmandak.

- 15 Pinjok dakon minjat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik anek yan tidon do nandaki.
Yan yon, "Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!"
- 16 Yawe dakon tapmim madepni da nin panpuluganban emaron teban tagiman!
Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!"
- 17 Nak dima kimokgen.
Nak egek Yawe da yo agit unun do yan tenjenok aben.
- 18 Yawe da nak anjilek ak do yo yokwisi annamgut, mani yum nandanakwan dima kimakgin.
- 19 Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witald naminjaki pikek Yawe ya yan iyiken.
- 20 Unun Yawe dakon wigat.
Amin kilegi da unun nan tagi pigini.
- 21 Gak bisitno nandanek yokwikon nan pulugan nepgul, unun do ya yan gayisat.
- 22 Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.
- 23 Yawe da iyi yo unun aban nin da kono yo masi masimisi asak.
- 24 Yawe on gildat unun nin do nimik.
Nin kisik kisik anek but galak nandanen.
- 25 Yawe, gak da nin yokwikon ban timikgi do gayaman.
Gak da nin panpuluganbi yo morap ano tagisi gin noman toni.
- 26 Yawe da manon abisak amin unun Pinjok da yo tagisi an injak.

Yawe da yutnon nin mani anjisinin.

27 Yawe unun Pinjok.

Unun da tenjeni nimisak.

Kindap kilin timigek kin alta anjwasini.

28 Gak Pinjokno, do ya yan gayisat.
Gak Pinjokno, do mango awigisat.

29 Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

119

Pinjok dakon gen teban unun tagisisi

1 Amin kosit kilegikon akwan, ae gulusunni mini, ae Yawe dakon gen teban guramikgan, unuden amin kisik kisik ekwan.

2 Amin Pinjok dakon gen guramigek but dasi nandanek yolgan unuden amin kisik kisik ekwan.

3 Unuden amin gulusun kinda dima an.

Yawe dakon anpak banjin yolgan.

4 Gak da gen morapgo niminek nin da kilani tagisi anek guramitnen dosi gen teban yipgul.

5 Gak dakon gen si teban tanek guramik kimokgen dosi nandisat.

6 Nak yan aben kan, gak dakon gen teban do nandan egipben bisapmon mayagi dima paken.

7 Gen tebango kilegi do pini anek nandabo piosak bisapmon butno kilegisi tanakwan mango anenokgen.

8 Nak gen tebango kisi morap guramikgen.

Wagil dima nepman dekgi.

Piŋkop dakon gen teban guramikgan amin dakon gen

9 Nian anek monji gimoni da anpak kilegi gin anek egipni?

Gak dakon gen guramigek kando kilegisi egipni.

10 Nak but dasi nandanek gak wisin gandak do pi asat.

Anpuluganaki gak dakon gen teban dima yipman dekgen.

11 Nak yokwi kinda dima angabeng do anek gengo butnokon yopgum.

12 Yawe mango ankisiasat.

Gen tebango nayin dekgi.

13 Gen teban morap niyigil unun minat amin morapyo yoyin tenjenosot.

14 Nak amin da moneŋ ae yo galagisi do galak ton, nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi nandisat.

15 Nak gengo do pakyanŋsi nandan egisat.

Ae anpakgo do nandan egisat.

16 Nak gen tebango do galagisi nandisat.

Unun dima intoken.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban do but galak nandisak

17 Oman amingo nak do yo tagisi an nabi.

Yan anaki nak kalugi egek gengo guramikgen.

18 Nandak nandakno dakon yoma witalaki nawa gengokon gen wagil tagisi morap ton unun aripmi tagi nandan pisoken.

19 Nak on miktimon miktin njwakjwarikon amin kinda da egisat.

Do gen tebango dima ankisibin nabi.

20 Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban yol do tek kindap pasat.

21 Gak da iyi do nandaba wikwan amin gen tebai yoyisal.

Unun amin jobiri ton, ae gen tebango manji yominek iyi da galak togon akwan.

22 Unun da jigilak yan naminek nabipmangan.

Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki gen unuden dima nayini.

23 Kila amin muwugek nak dakon man abin yipmangan.

Mani oman amingo nak toktoŋi gak dakon gen do nandanek.

24 Gak dakon gen do but dasi galak tosot.

Gengo da kosit kilegi agipben do nayin dekdak.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban yol do pi madepsi asak

25 Nak kimbabanon yokwisi pokdot.

Yan teban tok agil unun da aripmon abi pidanapbo anteban aki.

26 Anpak morapno do gayiko kobogi panjobil namgul.

Gengo nayin dekgi.

27 Nayin dekbŋi gengo dakon mibili nandan pisoken.

Ae wasok tapmimi ton morapgo unun do nandan egipben.

28 Butno jigisi asak.

Yan teban tok agil unun da aripmon nak anteban aki.

29 Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kin mudoni.

Anpak tagisi an naminek nawa gengo do nayin dekgi.

30 Nak gak gol do gen yan anteban agim.

Toktogisi nawa gengo dogin nandan egisat.

31 Yawe, gengo unun guramik kimokdot.

Ankutnanaki mayaktok dima paken.

32 Gen tebango tepmisi guramitdisat.

Nido, gak da nandak nandak di gat sanjenek namdisal.

Amin kinda Piŋkop da nandak nandak anpulugosak do bisit agit

33 Yawe, gengo nayiŋ dekbi guramik egapbo bisapno mudosak.

34 Nawa gengo dakon mibili noliŋbi but dasi nandanek guramikgeŋ.

35 Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do unun dakon kosit noliŋbi unun naŋ kikeŋ.

36 Butno antagap abi gak dakon gen do galagi nandanek yo do pindak galaktok dima abeŋ.

37 Anpuluganaki yo isali do pindak galak tok dima abeŋ.

Yaŋ teban tok agil unun da aripmon egip egipno ankutnoki.

38 Oman amingo nak do yo ak do yaŋ teban tok agil unun da aripmon anaki amin da pasal gamni.

39 Nawa gengo unun tagisi. Anpuluganbi mayaktok dima pakeŋ.

Mayagi pak do si pasoldot.

40 Gengo guramit do galagisi nandisat.

Anpakgo kilegisi, do egip egipno ankutnoki.

Amin kinda Piŋkop dakon gen do nandan gadat agit

41 Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak taŋ nabi, anek nak yokwikon naŋ abidoki dosi nandisat.

Gak yaŋ ak do kili yaŋ teban tagil.

42 Nawa gengo do nandan dagosot. Do anpuluganaki nabipmanan amin do gen kobogi aripmi tagi panobil yobeŋ.

43 Nawa gengo da nak tagi anpulugosak yaŋ nandan teban tajeŋ jomjom asat.

Do anteban anaki bisapmi bisapmi gengo bami yaŋ tenjenoken.

44 Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik kimokgeŋ.

45 Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit dima sopman namjak.

46 Nak da kila amin madep gengo do yoyikeŋ.

Unun da mayagi dima namni.

47 Gen tebango do but galaksi nandisat.

Gen teban morapgo unun do but dasi galak tosot.

48 Gen tebango unun tagisi yaŋ nandanek, unun do but dasi galak taŋ kimokdot.

Gengo unun do nandan egipbeŋ.

Amin kinda da Piŋkop dakon gen teban do yo bamisi yaŋ nandisak

49 Gak oman amingo nak do kalip yaŋ teban tok agil unun do nandaki.

Unun da nak antagap aban tagisi egipbeŋ yaŋsi nandan teban tajeŋ jomjom asat.

50 Yaŋ teban tokgo da egip egip namisak.

Jigi pasat bisapmon unun da butno anteban asak.

51 Iyi do nandaba wikwan amin da yaŋsul yokwisi an naman.

Mani nawa gengo do manji dima yomisat.

52 Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi unun do nandan egisat.

Unun da butno anteban asak.

53 Amin yokwi da nawa gengo manji yomianakwa japmisi nandan yomisat.

54 Nak kokupno da dubagikon egek gengo do kap yosot.

55 Yawe, nak kalbi mango do nandak nandak anek nawa gengo yoldat.

56 Gak dakon gen guramikdat.

Unun da but galak namisak.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban yol do but dasi galak tagit

- 57 Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak wadak dima asat.
Gengo yol do yan teban tok asat.
- 58 Gak da nandan yawot an nabi do yan teban tok agil, do yan si abi do bisit gayisat.
- 59 Anpak morapno do kili nandagim, anek tobilek gengo guramit do agim.
- 60 Jomjom dima aben.
Gen tebango tepmisi guramikgen.
- 61 Amin yokwi da nap nan nak anteban anek anpak yokwinikon ilik anan kik do an, mani nawa gengo do dima injosot.
- 62 Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya yan gayik do pidosot.
- 63 Amin morap gak do pasalek gengo guramikgan amin not an yomisat.
- 64 Yawe, gak da miktimon minjat amin morap kisi do but dasi galak tan yomisal.
Gengo do nayinjet abi.

Pin kop dakon gen teban unun da nin tagisi panpulugosok

- 65 Yawe, yan teban tok agil unun da aripmon oman amingo nak do anpak tagisi an namgul.
- 66 Gen tebango do nandan gadasat.
Do nandak nandak gat ae gen kokwin tagisi agak dakon nandak nandak do nayin dekki.
- 67 Nak ankilek akdo pi dima agil bisapmon kositgo yapgum.
Mani abisok gengo guramikdat.
- 68 Gak tagisi, do yo asal unun tagisi ban asal.
Gengo do nayin dekki.
- 69 Iyi do nandaba wikwan amin da top morapmi yan namgwit.
Mani but dasi nandanek gengo guramikdat.
- 70 Unun amin nandak nandakni kilegi mini.

Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.

- 71 Gak da jigi namgul unun tagisi agil.
Unun da gengo do nayinjet tagisi agit.
- 72 Nawa gengo do nandako yo madepsi asak.
Unun da gol ae silva monej morapmisi yapmandak.

Pin kop dakon gen teban unun kilegisi

- 73 Kisitgo da nak wasagil.
Nandak nandak naminaki gen teban morapgo nandan pisoken do pi tagisi aben.
- 74 Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanek jomjom asat.
Do minjat amin morap gak do pasolgon amin nak nandani bisapmon kisik kisik ani dosi nandisat.
- 75 Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban morap unun kilegisi gin.
Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do anek jigi namgul.
- 76 Gak nak do toktogisi but dasi galak tan nam do yan teban tok kili agil.
Do gen yagil da aripmon nak oman amingo dakon but anteban abi dosi nandisat.
- 77 Nawa gengo do but dasi galak tosot.
Do nak do bupmi nandanaki tagisi egipben dosi nandisat.
- 78 Iyi do nandaba wikwan amin da top yanek isal dogin abin nepgwit.
Anpakni unun do gak da panmayak abi mayak toni dosi nandisat.
- 79 Namin amin da gak do pasolgon ae gak dakon gen teban nandan unun da nagon apni dosi nandisat.

80 Anpuluganjaki gen teban morapgo guramigek anpakno do mayaktok dima paken dosi nandisat.

Amin kinda Pinjkop da yokwikon nanj abidosak do bisit agit

81 Gak da nak yokwikon nanj abidoki do jomjom anjek butjiksi nandisat, anjek tapmimno minisi ayin.

Mani gengo da nak tagi anpulugosak yanj nandanj teban tanjek jomjom asat.

82 Gak da yanj teban tok agil unun aripmi akdisal yanj do jomjom anjek sinjanj egit da dabılno tep namanj.

Anjek yanj yosot, "Ni bisapmon butno anteban abi?"

83 Nak wain tibit meme gip banj wasanji kalipmi kinda amin da mukwakon yipba teban tanji yombem.

Mani gen tebango do dima injosot.

84 Bisap nianj da oman amingo nak jomjom sigin abenj?

Yo yokwi anj namanj amin do ni bisapmon kobogi yokwi anj yobi?

85 Iyi do nandaba wikwanj amin, nawa gengo dima guramikganj.

Nak da mokenj do gapma wayikganj.

86 Minjat aminyo nin da gen teban morapgo tagi nandanj gadanenj.

Amin da isal dogin yokwi anj namanj, do anpulugoki do nandisat.

87 Palisok nikba kimakgim, mani gengo dima yipmanj dekgim.

88 Nak do toktogisi but dasi galak tanj namisal, do anpuluganjaki dima kimokgenj.

Yanj anjaki gen teban morapgo guramikgenj.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban do nandanj gadagit

89 Yawe, gak dakon gengo toktogisi tanj ananj kikdisak.
Unun Kwen Kokup tebaisi toso.

90 Anpakgo tagisi unun amin don altanek egipdanj kabikon toktogisi tanj ananj kikdisak.

Miktım yipgul da tamonikon tanjek dima diwalik kisak.

91 Gaga yagil unun da aripmon yo morap tawit da abisokyo kisi tonj gin.

Nido yo morap kisi da gak dakon pi anj.

92 Nawa gengo do but dasi dima galak tagim tam, nak jigi panjek kili kimakgim.

93 Gengo dimasi injtokenj.
Nido unun yolapbo gak da egip egipno anjknal.

94 Nak gak dakonsi, do yokwikon nanj abidoki.

Nak gengo guramit do pini asat.

95 Amin yokwi nikba kimokgenj do jomjom anj.

Mani, gen tebango do nandanj egipbenj.

96 Abisok nak nandisat, yo wagil tagisi kinda minisi.

Mani gengo unun yo tagisisi, ae tilakni mini.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban do but dasi galak toso

97 Nak gen tebango do but dasi galak toso.

Gildat kinda kalonj unun dogin nandanj egisat.

98 Gen tebango nagon toktogisi toso, do nandanj kokwin tagisi amin kinda daganjek uwalno dakon nandak nandak yapmandat.

99 Nak toktogi gak dakon gen bami dogin nandanj egisat, do nandak nandak tagisi timigek yoyindet morapno kisi yapmandat.

100 Gengo kilegisi unun guramikdat, do nandanj kokwino tagisi da

- amin pelan dakon nandak
nandak yapmandak.
101 Anpak yokwi ak do dimasi
nandisat, nido gengo banjin
guramit do nandisat.
102 Gak da gaga dakon gen do nayin
dekgil, do gen unjun dima
yipman dekgim.
103 Kaban kok unjun gen kaganokon
galagisi, mani gengo da unjun
yapmanek wagil galagisisi
asak.
104 Gengo da nandak nandak tagisi
namisak, do anpak yokwi
morap do dimasi galak tosot.

*Amin Pinjok dakon genon tenjenj
abidonj*

- 105 Gengo da nak anpuluganban
kosit kilegi agipben dakon
lamno asak.
Ae kosit agipben dakon
tenjenno asak.
106 Gen tebang kilegisi guramit do
yan teban tok kili agim, do
yan gin akdisat.
107 Yawe, jigi madepsi da wutjin
namisak.
Yan teban tok agil da aripmon
anpuluganbi kalugi egipben.
108 Yawe, nak ya yan gayisat
unjun da paretno asak, unjun
timikgi.
Gen tebang do nayin dekgi.
109 Nak toktogisi kimot da kap-
matjok kin asat.
Mani nawa gengo dima
injtokerj.
110 Amin yokwi da nak abidok do
pat yipman, mani gengo
dima yipman dekdak.
111 Toktogisi gengo abidan
kimokdot.
Anjabo unjun gen da kisik kisik
namisak.
112 Gengo guramik kimokgenji,
anjabo wig kimokgenj da
bisapmon wigisak.

*Pinjok dakon gen teban da
panpuluganakwan nin tagisi ekwa-
manj*

- 113 Amin gak gol do but bamot
anj unjun do dima galak tanj
yomisat.
Mani nawa gengo do but dasi
galak tosot.
114 Gak kalongin pasili tamono ae
pasikno.
Gengo da nak tagi anpulugosak
yan nandan teban tanjek
jomjom asat.
115 Yokwi pakpak minjat aminyo ji
nepman dekgit.
Pinjokpno dakon gen teban gu-
ramit do nandisat.
116 Yan teban tok agil da aripmon
anjteban anaki egipben.
Anaki yo abidok do nandan
teban tanjek jomjom asat
unjun dima sunj tosak.
117 Kisitnokon abidanaki tagisi
egipben.
Anaki toktogisi gengo do nan-
danj egipben.
118 Minjat amin morapyo gen
tebang yipmanj dekganj
unjun manji yomisal.
Top geni unjun sunj tokdanj.
119 Gak da amin yokwi morap
sibit sibit gin yan nandan
yominjek mabi kwanj, do
gengo do but dasi galak
tosot.
120 Nak gak do pasalek giptimno
madepsi nimnimikdak.
Gen kokwin tamokon gak da
amin gen yan yomdisal unjun
do nandanjek madepsi pasol-
dot.

*Amin kinda Pinjok dakon gen
teban guramikdak*

- 121 Nak anpak kilegi tagisi banj agim.
Yum nandanaki uwalno da
yokwi dima anj namni do
nandisat.
122 Pi amingo nak anpulugok do yan
teban tok abi do nandisat.
Yum pindagaki kwen wigik
amin da jigi dima namni.
123 Yokwikon nanj abidoki do yan
teban tok agil unjun aripmi
akdisal yanj do jomjom anjek

- sintan egit da dabilno tep namaj.
 124 Oman amingo nak butdasi galak tan naminek gen bami do nayin dekki.
 125 Nak oman amingo, do nandak nandak naminjaki gengo do tagi nandabo pisosak.
 126 Abisok minat aminyo nawa gengo kirinikan unun Yawe gak da kobogi yobi dakon bisap.
 127 Gol unun yo tagisi, mani unun yapmanek gen tebango do but dasi galak tosot.
 128 Gen morapgo kisi guramikdat. Anpak yokwi morap do dima galak tosot.
- Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon gen*
- 129 Gen tebango unun wagil tagisisi do anek guramikdat.
 130 Amin kinda da notni kinda anpuluganban gengo dakon mibili nandisak kan, tentenikon egipdisak. Gengo unun da nandak nandakni mini amin nandak nandak yomisak.
 131 Nak amin da pakbi do tep ton unun da tilak gen tebango do galagisi nandisat. Unun nandak do but dasi galak tosot.
 132 Amin morap mango do but dasi galak ton unun bupmi nandan yomisal, unuden gin abin bupmi nandan nabi.
 133 Yan teban tok agil unun da aripmon kosit nolayiki. Ankutnanjaki yokwi kinda da nak abin nep do pi dima asak.
 134 Pulugan nepmanjaki nak abin nep do yon amin da dima anupbal ani. Yan anjaki gengo guramikgen.
 135 Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi. Gen teban morapgo do nayin dekki.

- 136 Amin da nawa gengo dima guramikgan do anek kunam tagapbo dabil pakbino pakbi madep da yan pokgon.

Pinjkop dakon gen teban unun kilegisi

- 137 Yawe gak kilegisisi. Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
 138 Gen teban morap nimgul unun kilegi ae nin da tagi nandan gadanen.
 139 Uwalno gengo do nandak nandak dima an, do butjap madepsi nandanek tapminno mon.
 140 Yan teban tokgo unun pankiligek unun bamisi yan kili pindakgin. Do oman amingo nak yan teban tok gengo unun do but dasi galak tosot.
 141 Nak amin isali nan amin da abin nepmangan. Mani gengo do dima intosot.
 142 Anpakgo kilegi unun toktogisi tan anjan kikan.
 Ae nawa gengo unun bamisi.
 143 Jigi morapmi nagon noman ton, mani gengo do but galaksi nandisat.
 144 Gengo unun toktogisi kilegisi. Anpuluganbi gen unun do nandan pisanjek tagisi egipben.
- Amin kinda Pinjkop da yokwikon nan abidosak do bisit asak*
- 145 Yawe, nak gak do bisit tebai asat. Bisitno nandanjaki gen morapgo guramikgen.
 146 Nak gak do yan tidosot. Yokwikon nan abidanjaki gen tebango tagi guramikgen.
 147 Wisa dima daganakwan pidanek anpulugoki do yan tidosot. Gen tebango da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanjek jomjom asat.
 148 Kalbi dipmin dima pokdot.

- Toktogisi yan teban tok gengo dogin nandan egisat.
- 149 Yawe, toktogisi but dasi galak tan namisal, do bisitno nandaki.
Gak kilegisi, do kilano anjaki egipben.
- 150 Amin nandak nandakni yokwi da nak anupbal ak do nak da kapmatjok aban.
Unun amin nawa gengo dima guramikgan.
- 151 Mani Yawe, gak nak da kapmatjok egisal.
Ae gen teban morapgo unun bamisi gin.
- 152 Gengo unun anteban anjaki dagok dagogi mini toktogisi tosok unun kalipsigwan kili nandagin.
- Amin kinda Pinjkop da yokwikon nan abidosak do yan tidagit*
- 153 Nak nawa gengo do dima injtosot, do jigino madepsi unun karjek anpulgoki.
- 154 Uwal da gen yan naman, do anpulanjek yokwikon nan abidoki.
Kalip yan teban tok agil unun yolek egip egip nabi.
- 155 Amin yokwi gen tebango unun dima guramikgan, do yokwikon ban dimasi timitdisal.
- 156 Yawe, bupmigo unun madepsi.
Gak kilegisi, do kilano anjaki egipben.
- 157 Amin morapmi da yokwi an naminek uwal an naman.
Mani gengo bami dima yipman dekdal.
- 158 Manji gaman amin pindakdal bisapmon nandaba yokwitok an yomisat, nido unun gengo dima guramikgan.
- 159 Gengo do but dasi galak tosot unun nandisal.
Yawe, gak da but dasi galak tan namin kimokdol, do yokwikon nan abidanjaki tagisi egipben.

- 160 Gen morapgo unun bamisi gin.
Nawa gen morapgo kilegisi unun toktogisi tan anjan kikdan.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban guramik kimot do nandagit

- 161 Kila amin da mibili mini nak yokwi an naman.
Mani nak gengo do nandanek nimnimikdat.
- 162 Amin kinda da yo tagisi morapmi timikdak, unun da tilak yan teban tok gengo do kisik kisik madepsi asat.
- 163 Nak anpak toptopmi do nandabo tagi dima an.
Mani gen tebango do but dasi galak tosot.
- 164 Nawa gengo unun kilegisi, do gildat morap kisi nak gak do ya yan kosiri 7 kabi yan yan asat.
- 165 Minjat aminyo nawa gengo do but dasi galak ton, unun butni yaworisi ton, ae yo kinda da kesalban dima man dapni.
- 166 Yawe, yokwikon nan abidoki do jomjom asat.
Nak gen tebango guramikdat.
- 167 Nak gengo do but dasi galak tosot, do gengo guramikdat.
- 168 Anpak morapno unun pindakdal, do gen teban morapgo unun guramikdat.
- Amin kinda Pinjkop da anpulgusak do bisit agit*
- 169 Yawe, anpulgoki do yan tidosot, do nandan nabi dosi nandisat.
Yan teban tok agil unun da aripmon nandak nandak tagisi nabi.
- 170 Kalip yagil unun da aripmon bisitno do mirak yopmanek yokwikon nan abidoki dosi nandisat.
- 171 Gengo do tagisi nayin dekdal, do toktogisi mango anjisiken dosi nandisat.

- 172 Gen teban morapgo unun kilegi gin, do gengo do kap yoken dosi nandisat.
- 173 Nak gengo yoldosi nandagim, do toktogisi nak anpulugok do tagap toki dosi nandisat.
- 174 Yawe, gak da nak yokwikon nan abidoki do madepsi nandan egisat.
Nawa gengo da kisik kisik namisak.
- 175 Egip egip naminjaki mango anjisikenj.
Gengo da anpulugosak do nandisat.
- 176 Sipsip da kinj pasilgan unun da tilak kosit tagisi kili yipman dekim.
Do abinj oman amingo nak do wusiki.
Nak gen tebango do dima injtosot.

120

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 Jigi noman tanj namgwit bisapmon Yawe do yanj tidoko bisitno nandan namgut.
- 2 Bisit yanj agim, “Yawe, top amin da nak anjekwalni yanj do nak puluganj nepbi.”
- 3 Top amin ji, Pinjkop da ji do yo ni banj anj damjak?
- 4 Unun da emat amin dakon gobinj banj yamanj damdisak.
Anej kindapni tedepmi jikon tagaldisak.
- 5 Nak ji da binapmon yokwisi egisat.
Amin da Mesek miktimon bo Kade amin da binapmon yokwisi ekwanj unun da tilak jikon yokwisi egisat.
- 6 Nak minjat aminyo yawori egip egip do ikwayit anj amin gat kisi bisap dubagisi ekwanj, do kuragisi nandisat.

- 7 Nak da tagisi yitni do yosot bisapmon unun emat gin ak do nandanj.

121

Yawe unun nin dakon kila amin
Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 Nak sintoko ilenjon wigisak.
Panpulugokno dukwan da apban kokenj?
- 2 Yawe kundu gat ae miktim gat wasagit unun dagin panpulugokno egisak.
- 3 Kilago asak, do aripmi dima manj pokgi.
Kilago anek dipmin dima pokdok.
- 4 Pakyanjsi nandani, Israel amin dakon kila amin unun pak nandat kinda dimasi asak.

- 5 Yawe unun gak da ilenjonjok egek kilago anek gak anyonjam asak.
- 6 Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima anjupbal anjil.
- 7 Yawe da kilago anjakwan yo yokwi morap tonj kindasok da gak dima anjupbal asak.
Egip egipgo kisi kila asak.
- 8 Yawe da abisok ae don kinj apyo akdisal unun kilago ananj wigikdisak.

122

Jerusalem anjisik dakon kap
Dewit dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 “Kili apba Yawe da yutnon kino” yanj nayinba nandabo tagisi agit.
- 2 Nin kili abinj Jerusalem dakon wigat yapmanjek nagalgwan pigimanj da akgamanj.
- 3 Jerusalem kokup pap unun wagil tagisi wasanji.

- 4 Israel amin idon abin Yawe ya
yaŋ iyini do kalip kili yoyigit
uŋun gen yolek abin abin aŋ.
- 5 Uŋudon gen kokwin agak tamo
tosok.
Dewit dakon diwatni kila amin
madep egi egi awit uŋun
dakon gen kokwin tamo toŋ.
- 6 Jerusalem yaworisi tosak do bisit
ani.
Bisit yaŋ ani,
“Yawe, Jerusalem do galagi
nandaŋ amin paŋpulugaŋbi
tagisi egipni.
- 7 Paŋpulugaŋbi Jerusalem da na-
galwan ekwan amin emari
mini tagisi egipni, ae kila
amini gat kisi tagisi egipni
dosi nandaŋ.”
- 8 Gwakno gat ae notno gat do nan-
daŋek Jerusalem amin do
bisit yaŋ abeŋ,
“Ji emari mini tagisi egipni.”
- 9 Nak Yawe Piŋkopnin dakon telagi
yut do nandaŋek bisit yaŋ
abeŋ,
“Yo kinda do wadak wadagi
mini tagisi egipni.”

123

*Amin kinda Piŋkop da bupmi nan-
daŋ imjak do bisit agit*

Piŋkop gawak imim tamokon kigik
dakon kap.

- 1 Yawe, nak Kwen Kokup siŋtoko
wigakwan gandako kila
amin madep yiyit ta-
mogokon yikdal.
- 2 Oman amin amin tagini do
nandaŋ gadasak, anjakwan pi
amin miŋat uŋun amin tagi
miŋat do nandaŋ gadasak,
yaŋ gin nin Yawe gak do
nandaŋ gadamaŋ.
Gak Piŋkopnin, gak daŋin
bupmi nandaŋ nibi do
jomjom amaŋ.

- 3 Yawe, amin da yokwi aŋ
nimiŋakwa jigisi nandaŋ,
do bupmi nandaŋ nibi.
- 4 Bisap dubagisi iyi do nandaba
wikwan amin da pabin nipg-
wit, do jigisi nandaŋ.

124

*Piŋkop uŋun miŋat amin kabini
dakon Paŋpulugok Amini*

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop
gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- 1 “Yawe da nin dima paŋpulugagit
tam, niaŋi?”
Israel amin da uŋun gen dakon
kobogi yoni.
- 2-3 “Amin da butjap nandaŋ
nimiŋek ninon emat awit
bisapmon Yawe da nin dima
paŋpulugagit tam, uwal da
japmisi nandaŋek obisi tagi
paŋupbal abam.
- 4 Butjapni pakbi da yaŋ igek
timikban tagi pasilnom.
- 5 Pakbi madep uŋun igek timikban
tagi kimak mudonom.
Mani dima.”

- 6 Nin Yawe do ya yaŋsi iyineŋ.
Yum nindaŋakwan uwal da nin
dima nindaŋakwan pasilgimaŋ.
- 7 Nin minam da yaŋ amin kinda da
pat yipguron yokwalgimaŋ
da pulugaŋ kigimaŋ.
Pat uŋun tuwil kigit, do nin pu-
lugaŋ kigimaŋ.
- 8 Yawe Kwen Kokup ae miktimyoo
wasagit, uŋun da iyi nin
tagisi paŋpulugosok.

125

*Piŋkop da miŋat amin kabini yop-
ban tagisi yikgan*

Piŋkop gawak imim tamokon kigik
dakon kap.

- 1 Miŋat aminyo egip egipni
Yawekon tosoŋ yaŋsi nan-
daŋ amin uŋun Saion Kabap
yombem.

- Kabap unun dima nimmimige
tebaisi tokdisak.
- ² Hej da Jerusalem angwasihek ton
unun da tilak Yawe da abisok
ae don pangwasihék miñat
amini kilani akdisak.
- ³ Amin yokwi da amin kilegi dakon
miktim toktogi kilani dima
ani.
Yañ ani kan, amin kilegi yokwi
akdan.

- ⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi
unun aminon anpak tagisi
anjobi.
- ⁵ Mani miñat aminyo iyi dakon
anpak yokwini yolek an,
unun yo yokwisi an yobi.
Yokwi pakpak amin do yo yok-
wisi an yobi.
Israel amin yawori tagi egipni.

126

*Piñkop da panpulugosak do Israel
amin da bisit awit*

Piñkop gawak imim tamokon kigik
dakon kap.

- ¹ Yawe da nin uwal da kisiron
ban timik aeni Saion
kokup papmon panpagut
bisapmon dipmin yombem
pindakgiman.
- ² Nin jikgo madepsi yanjagiman.
Anjek kisik kisik kap yagiman.
Yañ anapno miktim diwari
dakon miñat aminyo da yan
yawit,
“Yawe da Israel amin
panpulugok do pi madepsi
agit.”
- ³ Asisi, Piñkop da nin panpulugok
do pi madepsi agit, do nin
wagol tagisisi nandaman.
- ⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak
manakwa jon yo morap
ae kwon unun da tilak
panpuluganaki kalip tagisi
egipguman yan gin aenin
tagisi egipnen.

- ⁵ Amin kunam tagek jap kwaok-
gan, unun kisik kisik nan-
danek bami pakdan.
- ⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet
kwaot do jap yet pigaga
pangwan, unun don jap bami
pektanba pan panjobihék
kisik kisik kap yokdan.

127

*Piñkop da yo tagisi an yoban
mani anjisiwit*

Solomon dakon kap kinda. Piñkop
gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- ¹ Yawe da panpuluganban kisit kilda
yut dima an tam, pi isal
dogin abam.
Yawe da panpuluganban kila
amin kokup pap kinda kilani
dima an tam, kila isal dogin
abam.
- ² Nin jap timit do nandaba kik
anek wisa dima daganakwan
pidan pi gin anegapno wigi
pilin toni kan, pi unun isal
dogin aman.
Nido, Piñkop da miñat aminyo
but dasi galak tan yomisak
unun yik yawot yomisak.
- ³ Piñkop da nin do yo tagisi an
nimehek monji gwayo but
galak do nimisak.
Unun gisam tagisi Piñkopmon
timikgaman.
- ⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo
unun gobin da yan emat
amin kinda da kisiron ton.
- ⁵ Amin monji gwayo morapmi
amin kisik kisik tagi ani.
Unun da gen pi tamokon
uwal gat gen pi anakwa
anpulugokdan.
Anakwa mayagi dima pakdisak.

128

Piŋkop da geni guramikgan amin do yo tagisi anyomisak

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Amin morap Yawe do pasalek geni guramikgan unun amin kisik kisik tagi ani.

² Ji pi anek unun dakon bami pan noni.

Ji kisik kisik anek tagisi egipdan.

³ Miŋatgo da yutgokon wain nap da yan bami madepsi toni.

Ae miŋat monjiyogo da olip kindap moniŋ yombem da yutgokon tamokon anjwasinek yitni.

⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwan amin kisik kisik tagi ani.

⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak unun da gisam tagi damjak.

Ji miktimon egipni bisap morapmon Jerusalem kanakwa tagisi tosak dosi nandisat.

⁶ Ji bisap dubagisi egek babikji pindatni do nandisat.

Israel amin yawori tagi egipni.

129

Israel amin da Piŋkop da uwalni panupbal asak do bisit awit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Israel amin, gak moniŋisogon da wiŋ abisok ekwamanon gak uwal da yokwi an gamgwit dakon gen niyiki.

² Gak yan yoki, “Moniŋisogon da wiŋ abisok ekwaman bisapmon uwal da nak yo yokwisi an naman. Mani nak aripmi dima abin nepni.

³ Nak obisi baljanakwa nap kirin da manjinokon giptimno dapba kirinikwan.

Pi kaga dangap pindakgaman unun da tilak baljanba wuda dubagisi di noman ton.

⁴ Mani Yawe unun kilegisi.

Nak amin yokwi da nap teban wamgwit unun mandan daganakwan oman monji sanbenek dima egisat.”

⁵ Nak Yawe da miŋat aminyo Saion kokup pap do uwal an, unun mayaktok yominek pabin yopmanek yolban tobilek kokupnikon kini dosi nandisat.

⁶ Unun jon yut kwenon kwanek don dubak tokdo anakwa gildat da pindakban tepmi kibidon unun yombem ani dosi nandisat.

⁷ Amin kinda da jon unun baljan panmuwuk wamanek dima pankisak.

⁸ Ae miŋat aminyo uwalnin da kapmatjok kinjek “Yawe da yo tagisi an daminek gisam damjak” yan dimasi yoyini dosi nandisat.

130

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, butno jigisi tanakwan anpulugoki do yan tidosot.

² Amin Tagi, bisitno nandaki. Anpulugoki do gayisat, do nandan nabi.

³ Yawe, gak da diwarinin manjinek gen pikon nipbim tam, Amin Tagi namn da gengo yapban?

⁴ Mani gagon diwari wiririt toсок, do nin gak do pasal gamneŋsi.

⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandanek jomjom asat.

Anek geni do tebaisi nandan gadasat.

⁶ Nak Amin Tagi da anpulgusak dosi nandanek but kindap asat.

Kalbi kila amin da uwal apni do kila anek wisa tepmi dagosak do antep an unun yapmanek but kindap madepsi asat.

⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi galak tan nimisak, ae dima yokwi tonen yan do bisapmi bisapmi nin panpulgusak, do Yawe da nin panpulgokdisak yan si nandan teban tanek unun do jomjom anen.

⁸ Unun da Israel amin nin yokwikon ban timigek diwarinin kisisi wiririk nimisak.

131

Amin kinda iyi do nandaban pinakwan bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.

Mano dima awigisat.

Nak yo kinda ni da wikwisi asak ae yo unun dakon mibili aripmi dima nandako pisosak unun do nandaba kik dima asat.

² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno yawori tosok.

Nak egisat unun monji nakanjak da yan menji da kisiron nandaba kigi mini pagegisak nak unun yombem.

³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don kisi Yawe da panpulgusak do nandan teban tanek jomjom ani.

132

Pinjkop dakon telagi yut madep do kisik kisik awit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, gak Dewit do dima injtoki.

Ae jigi morap pagit kisi do dima injtoki.

² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Pinjkop tapmimi ton, unun do yan teban tok kinda yan yagit,

³ “Nak yutnon dima kiken, ae dipmin potpot tamokon dima pokgen.

⁴ Nak dipmin dima pokgen.

⁵ Mibiltok Yawe do yut kinda aben, unun Israel amin dakon Pinjkop Tapmimi Ton unun da egipjakdo.

Anek don yik yawot aben.”

⁶ Nin Betlehem kokupmon egek Sanbek Sanbek Kinam dukwan tosok unun dakon geni nandagiman.

Anek unun Kariat Jearim da miktimon tanban kagiman.

⁷ Kanek yan yagiman,
“Nin kili Yawe da yutnon wigino.

Ae unun da kapmatjok kinjek gawak imnen.”

⁸ Yawe, gak Sanbek Sanbek Kinango gat kisi abinek yik yawot yutgokon yikgi.

Sanbek Sanbek Kinam unun gak dakon tapmim madeppo dakon tilak asak.

⁹ Mukwa sogok amingo panpulgunanaki toktogisi anpak kilegi ani.

Anaki unun anpakni kilegi da imalni tagisi da yan asak.

Ae minjat aminyogo panpulgunanaki kisik kisik anek kap yoni dosi nandisat.

¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandan ibi.

Kila amin madep gaga manjigil
uñun manji dima ibi.

- 11 Gak da kalip Dewit do yan teban
tok tebaisi an imgul, ae
gengo kulabik aripmi dima
akdisal.
Yan iyigil, “Nak da monji
kabigokon kind a yipbo kila
amin madep egipjak.
- 12 Monjigoni nak dakon sanjek
sanjekno guramitni, ae
gen morapno yoben uñun
guramitni kan, don bisap
dagok dagogi mini babigoni
dakon monjini kila amin
madep dagokdan.”
- 13 Yawe da Saion kokup pap iyi do
tilak agit da unudon toktogisi
egip do nandisak.
- 14 Yan yagit, “Nak uñun kokup pap-
mon toktogisi egipdisat.
Nak uñun kokup papmon kila
amin madep egipben do
tilak kili agim.
- 15 Nak Saion kokup pap dakon
minjat aminyo do yo
morapmi imdisat.
Anapbo yo do wadak wadak
dima akdan.
Anjek yoni mini amin do jap
morapmi yobo nan tugok-
dan.
- 16 Nak da Saion kokup pap dakon
mukwa sogok amin kabini
yokwikon ban timikgo uñun
da imalni yombem asak.
Anapbo Saion dakon minjat
aminyo da kisik kisik kap
yokdan.
- 17 Nak da Dewit da kabikon amin
kinda abidanjek yipbo uñun
kokup papmon kila amin
madep dagosak.
Anjek minjat amin kabino do
lam kind a da yan tenjenan
yomjak.
- 18 Nak da uwalni panmayak akdisat.
Mani kila amin madepno tilim
madepni gat yitdisak.”

133

*Not do but dasi galak tan
yomyom anpak do tagisi nandawit*
Dewit dakon kap kind a. Pin kop
gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

¹ Pin kop dakon minjat aminyo but
kalon anek egipni kan uñun
tagisi, ae buri tagisi akdan.

² Uñun anpak uñun wagil tagisisi.
Uñun olip dakon nelagi
yombem.

Olip dakon nelagi Aron do
tagal iminjakwa mogim
dan gwanikon pigek imal
dubakni da diwarikon
pigigit.

³ But kalon anpak uñun kalbi
gik sitnan Emon Kabap ae
Saion Kabapmon mon uñun
yombem tagisi.

Yawe da but kalon ekwan
amin gisamni yomisak.

Egip egip dagok dagogi mini
uñun yomisak.

134

Pin kop dakon man ankisino

Pin kop gawak imim tamokon kigik
dakon kap.

¹ Yawe dakon oman amin morap, ji
kalbi yutnikon pi an amin, ji
mani ankisini.

² Telagi yutnikon kisitji panenagek
Yawe dakon man ankisini.

³ Yawe kundu ae miktim wasagit
uñun Saion egisak, uñun
da yo tagisi anjamjak dosi
nandisat.

135

Yawe ankisik dakon kap

¹ Yawe ankisini!

Yawe dakon oman amin, ji
mani ankisini.

² Ji Yawe da nagalgwan Pin kop da
yutnon omani an, ji Yawe
ankisini.

- 3 Yawe unun tagisi, do Yawe anġisinej.
Mani unun tagisisi, do kap yanjek anġisini.
- 4 Yawe da Jekop iyi do anawakgit.
Israel unun Pinġkop iyi dakon amin kabi.
- 5 Yawe unun mani wukwisi yan nandisat.
Amin Tagi da pinġkop toptopmi morap kisisi yapman mudosok.
- 6 Yawe kwen kundukon, ae miktimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak unun asak.
- 7 Unun da yanban gikwem noman tonj, ae mal anjek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnikon da mirim yopban kwanj.
- 8 Isip miktimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi unun dapban kimakgwit.
- 9 Isip miktimon kila amin madep gat ae kila amini gat panupbal ak do wasok tapmimi tonj mibili mibili agit.
- 10 Yawe da miktim morapmi panupbal anjek kila amin madep tapmimi tonj morapmi dapban kimakgwit.
- 11 Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anġakban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miktim dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.
- 12 Yan anjek unun kila amin madep dakon miktimni amin kabini Israel do yomgut.
- 13 Yawe, mango bisap mudok mudogi mini tan anan kikkisak.
Babikon da babikon man bingo do nandan anan kikkidan.
- 14 Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi panġkutnokdisak.
Oman amini do bupmi nandan yomisak.
- 15 Amin Nwaktjwari Kabi kokup kidatni unun silwa ae gol ban wasonj.
Amin kisit da wup unun wasonj.
- 16 Kokup kidat dakon wupmi unun gen kagani tonj, mani gen aripmi dima yoni.
Ae dabilni tonj, mani yo aripmi dima pindatni.
- 17 Ae mirakni tonj, mani gen aripmi dima nandani.
Ae mirim dima panj.
- 18 Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin, ae egip egipni kokup kidaron tosok yanji nandan amin morap, unun kokup kidat dakon wupmi yombem akdanj.
- 19 Israel minjat aminyo, ji Yawe anġisini.
Yawe dakon mukwa sogok amin, ji mani anġisini.
- 20 Liwai da kabikon nani, ji Yawe anġisini.
Minjat aminyo Yawe do pasलगonj amin, ji mani anġisini.
- 21 Yawe Jerusalem kokup papmon egisak, do minjat aminyo ji Saion wigek mani anġisini.
Yawe anġisini!

136

Pinġkop ya yan iyik do dakon kap

- 1 Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinensi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

2 Nin Yawe ya yaŋ iyineŋ.

Uŋun da piŋkop toptopmi
morap yapmaŋ mudosok.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

3 Nin Amin Tagi ya yaŋ iyineŋ.

Uŋun da amin tagi morap yap-
maŋ mudosok.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

4 Uŋun kaloŋ da wasok tapmimi toŋ
madep asak.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

5 Iyi da nandak nandagon da
kundu ae yo morap kwen
toŋ uŋun wasagit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

6 Miktım yipban kwen tagit, ae
pakbi yipban mibilikon tagit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

7 Gildat gat kanek gat wasagit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

8 Gildat yipban gildat kinda kila
asak.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

9 Kanek gat gik morap gat yopban
pilin kila aŋ.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

10 Nin Yawe ya yaŋ iyineŋ.

Uŋun Isip amin dakon
monji mibiltogi dapban
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

11 Israel amin timik paŋobiŋakwan
Isip yipmaŋ dekgwit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

12 Iyi da tapmim madepmon da
timik paŋopgut.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

13 Tap Gami pudaŋban timi bamori
agit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

14 Iyi mibiltok kiŋek miŋat amini
timik paŋobiŋakwan tap idap
pudawit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

15 Mani Isip dakon kila amin
madep gat ae emat amini
gat yopban pakbi naŋ
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

16 Miktım kibiri timon miŋat amini
mibiltan yomiŋek kigit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

17 Kila amin madep tapmimi toŋ
dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

18 Ae kila amin madep man bini toŋ
dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

19 Amo amin kabi dakon kila
amin madep Sion aŋakban
kimakgit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

20 Ae Basan dakon kila amin
madep Ok aŋakban kimakgit.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

21 Aŋek uŋun kila amin madep
dakon miktımi miŋat amini
do yomgut.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

22 Miktım uŋun oman amini Israel
do yomgut.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

23 Uwal da pabiŋ nipgwit bisapmon
nin do sigin nandan nimgut.

Toktok teban nin do but dasi
galak taŋ nimiŋ kimokdok.

24 Aŋek uwal da kisiron baŋ
timikgit.

Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimin kimokdok.

²⁵ Minjat aminyo gat ae bit kilap morap gat jap yomisak.

Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimin kimokdok.

²⁶ Do Kwen Kokup Pinjokop ya yanji iyinen.

Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimin kimokdok.

137

Israel amin uwalni da miktimon egek kokupni do kunam takgwit

¹ Nin Babilon amin dakon pakbini da ilenikon yigek Saion kokup pap do nandak nandak anek kunam takgiman.

² Kindap kapmatjok tawit unun da kilinikon gitanin mindano tanakwa sanbenek dima tidagiman.

³ Nido nin timik miktimnikon panjkwit amin da kap yonen do niyiwit.

Yokwi anningwit amin da tebai yan niyiwit,

“Nin da kisik kisik panen do ji da kap yoni do nandaman. Saion dakon kap kinda yoni.”

⁴ Mani miktim dubagikon egek Yawe dakon kap nianon da tagi yonen?

⁵ Jerusalem, nak gak do injtoken kan, Pinjokop da nak anjntok aban sanbenek gita dima tidoken.

⁶ Jerusalem, nak gak do injanek yo isali yan gandanek yo diwari do nandako wigini kan, Pinjokop da nak melno ankadim aban kap dima yoken dosi nandisat.

⁷ Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon dakon emat amin jonjkgwit unun do aego nandaki.

Babilon amin da emat wamanjek Jerusalem abidawit bisapmon Idom amin da gen yan yawit,

“Yut morapni kisi tuwil mudanek panjupbal an mudoni.”

⁸ Babilon, nandaki.

Gak tasik tokdisal.

Nin do anpak yokwi nian an ningul unuden gin kobogi yokwisi timitdisal.

Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik kisik tagi asak.

⁹ Unun da gak dakon monji monin monin timik maban tipmon manjek obisi tasik tanek kimotdan.

138

Amin kinda Pinjokop do ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak but dasi nandanek ya yan gayisat.

Pinjokop toptopmi da dabilon kap yanek mango yan anjisat.

² Bisapmi bisapmi but dasi galak tañ naminek kilano tagisi asal, ae mango gat gengo gat da yo morap yapman mudanek unun da wukwisi amal.

Yardo, nak Telagi Yut Madepgokon gawak gaminek mango yan anjisiken.

³ Gak do bisit asat bisapmon nandan namisal.

Anek tapmim naminek butno anteban asal.

⁴ Yawe, miktimon kila amin madep morap da gengo kili nandayin, do unun da mango yan anjisini dosi nandisat.

⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandanek kap yoni dosi nandisat.

6 Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba panj amin unun nandanj yominej kilani asak. Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.

7 Jigi mibili mibili altan naba kilano anjaki dima kimokdot. Uwalno da nak do japmi nandanj, mani gak tapmingo madep, do si pabinj yopmanjek nak anpulgosol.

8 Yawe da nak nianji egipbenj ae pi ni banj abenj do nandagit unun kilano anjakwan an mudokenj. Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tanj namisal. Gak da nak wasagil, do dima injanj nabi.

139

Pinjkop da nandanj niminej kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

1 Yawe, gak butnokon yo ni da tonj unun kokwin anek bamisi nandanj namisal.

2 Gak nak da yik pidoty asat unun nandanj mudosol. Dubagikon da nandak nandakno nandanj mudosol.

3 Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nianj egisat unun gak da nandisal. Gak anpakno kisisi nandanj mudosol.

4 Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.

5 Gak mibiltok ae bunonyo agaki kisitgo da nak abidosok.

6 Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanjek wukwisi asak. Unun nak da aripmi dima nandakenj.

7 Nak dukwan kinjek Wupgo yipmanj dekgenj?

Nak pasal dukwan kinjapbo gak kapmatjok dima egipdisal?

8 Kwen Kokupmon wigikenj kanj, gak unudon egipdisal.

Ae kimakbi tamogwan pigikenj kanj, unudon kisi egipdisal gin.

9 Pidanj piriropmanj gildat wisak tetgin do dubagisi kikenj bo tap diwarisikon kikenj kanj,

10 gak unudon egipdisal gin. Anek kisitgo da nak abidanek kosit nolikdisal.

Tapmingo madep, do nak anpulgokdisal.

11 Nak "Pilin tuk da nak anjisibisak, ae gildat dakon tetjenj nak anjwasisak unun da pilin tuk asak" yanj yokenj kanj

12 pilin tuk da nak aripmi dima anjisibisak.

Kalbi unun gildat kalba yombem akdisak.

Pilin gat ae tetjenj gat kisi pindakbi aripsi amal.

13 Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.

Menj da butgwan nak unjungwan wasan mudagil.

14 Nak da gak anjisisat, nido gak da pi njwakjwarisi anek nak wasan negul.

Nak pakyanji nandisat, gak da yo morap wasagil unun njwakjwarisi.

15 Menj da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno tagarnek notnikon sanbewit.

16 Menj da dima anjanjakwan kili nandagil.

Nak miktimon dima altagim, mani gak da gildari gildari miktimon egipbenj do nandagil unun papiagokon kili mandagil.

17 Pinjkop, nandak nandak morapgo unun wagil tagisisi.

- Nandak nandakgo unun madepsi, amin da aripmi dima manjiri.
- 18 Gak da nandisal yo morap manjikenj kanj, tap ilejon niman morap yapjak. Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin egisat.
- 19 Pinjkop, amin yokwi dapbi kimotni do nandisat. Amin dapdap amin ji nepman dekit!
- 20 Unun amin da gak do gen yokwi yonj, ae gak dakon man do gen girenj yonj.
- 21 Yawe, nak amin gak do kuragi nandanj amin do kuragi nandanj yomisat. Ae amin kwen wigik angamanj amin do nandaba yokwi tok anj yomisat.
- 22 Asisi, nak unun amin do kuragisi nandisat. Unun pindakgo nak dakon uwalno anj.
- 23 Pinjkop, kokwin tagisi anjek nak dakon nandak nandak morap butnokon tonj unun do nandaki. Anjekwalek nandak nandak morapno do pakyanjsi nandaki.
- 24 Egip egipno kokwin tagisi abi. Anjapak yokwi di nandak nandaknokon di tanjbam. Egip egip teban dakon kosit nanj ananj kiki.
- 140**
- Amin kinda da Pinjkop da kilani tagisi asak do bisit agit*
Dewit dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.
- 1 Yawe, amin yokwi da kisiron banj puluganj nepbi. Kilano tagisi anjaki emat amin da dima anjupbal ani.
- 2 Toktogisi anjapak yokwi ak do nandak nandak anj, anjek toktogisi minjat aminyo da binapmon pidok pidok panjalon anj.
- 3 Gen yogokni unun tunjon amin emari tonj dakon geni yombem, geni tepmisi. Ae gen yogokni unun tunjon amin emari tonj dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da minjat aminyo panjupbal anj.
- 4 Yawe, kilano tagisi anjaki amin yokwi da dima abinj nepni. Dam anjaki emat amin nak anjupbal ak do gen yonj, unun yo kinda dima ani.
- 5 Kwen wigik amin da nak do pat yipmanj. Nak do kilap nanj yanj abidok do nap teban banj nak da kosiron pat yipmanj.
- 6 Yawe yanj iyisat, "Gak Pinjkopno." Yawe, nak anjplugoki. Yanj tidosot, do nandanj nabi.
- 7 Amin Tagi Yawe, gak yokwikon banj timit timit aminno tapmimi tonjsi. Kalip uwal gat emat wamunganj bisapmon anjknutnagil.
- 8 Yawe, amin yokwi da yo timit do galak tonj unun dima yobi. Yum pindagaki anjapak yokwi ak do gen yanj panjteban awit unun dima ani.
- 9 Yum pindagaki uwalno da emaron dima abinj nepni. Yo unun ak do nandanj unun panjotobilbi iyikon noman toni.
- 10 Kindap yipbi kwenikon moni. Mabi gapma madepgwan pigek ae dima wini.
- 11 Isal dogin amin diwari gen yanj yomanj amin yum pindagaki nin da miktimon tagi dima egipni. Ae emat aminon yo yokwisi noman tanj yoba pasilni do nandisat.

- 12 Yawe, gak da jigi panj amin gat ae yo do wadak wadak anj amin gat panj pulugosol.
- 13 Minjat aminyo kilegi da mango anj kisikdan.
Unjun gak gat kisi egipdan.

141

Amin kinda kalbi bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak gak do yanj tidosot.
Tepmisi anj pulugoki do nandisat.
Gak do yanj tidosot, do bisitno nandaki.
- 2 Bisitno da mukwa kibanj tagisi da yanj gagon opjak dosi nandisat.
Ae gak do kisitno panjenokdot unjun da pilindo dakon paretno yanj asak.

- 3 Yawe, gen kagano do kila tagisi anjaki gen yokwi kinda dima yokerj.

- 4 Yum nandanjaki butnokon da anjak yokwi ak do dima nandakenj.
Ae yum nandanjaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima anej.
Yum nandanjaki unjun dakon jap noknok bisap madepmon unjun gat dima yitnej.

- 5 Yum nandanjaki amin kilegi kinda da nak anj milip ak do jigi tagi namjak.

Mani nak amin yokwi not dima anj yobenj.

Pinj kop da amin yokwi unjun anjak yokwini dakon kobogi panjobil yomjak do bisit asat.

- 6 Amin da amin yokwi dakon kila amini unjun timigek maba tip domon pigini bisapmon Yawe dakon gen unjun bamisi yanj nandaba pisokdanj.

- 7 Anjek amin da jap pi do miktim pidanek panjamit anj, unjun da tilak unjun amin dakon kidari panjamit anjek maba kimakbi tamogwan pigikdanj.

- 8 Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandanj gadasat.

Gak da nak tagisi anj kutnosol.

Yum nandanjaki dima kimokgej.

- 9 Anj puluganajaki amin yokwi da pat yipgwit unjudon dima yokwalgej.

- 10 Yopbi iyi pat yipgwiron iyi yokwalni.

Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anj upbal asak.

142

Dewit Pinj kop da anj pulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yanj yonj. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit.

- 1 Nak Yawe da anj pulugosak do tebaisi yanj tidosot.

Bupmi nandanj naminej anj pulugosak do bisit asat.

- 2 Nandaba kikno gat ae jigi morap noman tanj namanj unjun kisi iyinj mudosot.

- 3 Jigisi nandanjek wagilsi yokwi tokdisat yanj nandisat bisapmon, Yawe nianj si abenj unjun gak da nandisal.

Kosiron yokwalgej do amin da pat piwit.

- 4 Nak anj pulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.

Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tanjek dima anj kutnosok.

- 5 Yanj do, Yawe nak anj pulugoki do bisit gayisat.

Gak kalonjin pasili tamono.

- Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.
- 6 Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat unun nandaki.
Nak an̄sopman̄gan̄ amin unun tapm̄imni madepsi.
Arip̄mi dima pab̄iñ yopben̄, do unun da kisiron ban̄ pulugan̄ nepbi.
- 7 Jigikon yikdat, do pulugan̄ nepbi tagisi egipben̄.
Yañ an̄aki yo tagisi an̄namisal unun do nandan̄ek min̄at amin kab̄iyogo muwutnikon mango an̄kisiken̄.

143

Amin kinda Pin̄kop da an̄pulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe bisitno nandaki.
Mirakgo yopman̄jek an̄pulugoki do yañ tidosot unun nandaki.
Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepman̄ dekdal, do bisitno nandaki.
- 2 Gak da dab̄ilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman am̄ingo nak gen pikon dima nepbi.
- 3 Uwalno da nol an̄ki nikban man̄ miktimon pokdot.
An̄jakwan amin kili kimakgwit da arip̄mon pilin tukgwan egisat.
- 4 Nandak nandakno upbal tan̄jakwan but pasol madepsi nandisat.
- 5 Kalipsi egip̄gum unun do nandisat.
Yo morap agil ae pi tagisi agil unun do nandak nandak tebaisi asat.
- 6 An̄pulugoki do didasat.
Miktim kibirisi da sikak do nandisak, unun da arip̄mon

nak gak do madepsi galak tan̄ gamisat.

- 7 Yawe, butno tapm̄imi mini aban nandisat, do bisitno nandan̄ek tepm̄isi an̄pulugoki.
Dima pasil nabi.
Yañ abi kan̄, amin kili kimakgwit unun da tamokon kiken̄.
- 8 Egip̄ egip̄no gagon tosok yañsi nandisat, do an̄pulugan̄bi wisa dagokdo gak da amin nin do but dasi galak tan̄ nimisal unun do nandan̄ek.
Nak bisit gayisat, do kosit nolin̄bi unun nan̄ kiken̄.
- 9 Yawe, kilano abi do gagon obisat, do uwalno da kisiron ban̄ pulugan̄ nepbi.
- 10 Gak Pin̄kopno, do nayiñ dekbi gak dakon galaktok yolek egipben̄.
Wupgo tagisi unun da mib̄il̄tan̄ nam̄in̄akwan kosit kilegikon agipben̄.
- 11 Yawe, man bingo tagisi tosok do yokwikon nan̄ pulugan̄ nepbi.
Gak amin kilegisi, do jigi morap pasat unun wiririk nabi.
- 12 Nak do but dasi galak tan̄ namisal, do uwalno dapbi kimotni.
Nak oman am̄ingo, do uwalno obisi dapbi kimotni.

144

Kila amin madep da Pin̄kop da an̄pulugan̄ban emaron teban tagit do ya yañ iyigit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Nak Yawe dakon man an̄kisiat.
Unun tip madepno.
Emat dakon mib̄ili tagisi nayiñ dekdak.
An̄jek an̄tagap aban emat do tagap tosot.

- 2 Uņun but dasi galak taņ namisak,
ae dam tebano aripmi dima
tuwili egisak.
Uņun pasili tamono, ae yok-
wikon baņ timit timit aminno.
Uņun pasikno tebaisi, do
aņkutnaņakwan tagisi egisat.
Amin Nwakņwari Kabi pabiņ
yopmaņakwan nak da
yoņgamgwan ekwan.
- 3 Yawe, miņat aminyo nin niaņen
amin di baņ nin do nandak
nandak madep asal?
Nin yo isalisi.
Gak nido kilanin kakgimansi
asal?
- 4 Mirim bisap kalon pișono kwan
uņun da tilak bisap pișipmisi
ekwamaņ.
Wupnin gildaron tepmisi altan
pasilgan uņun da tilak bisap
pișipmisok gin ekwamaņ.
- 5 Yawe, kundu witdalek piki.
Kisitgo kabapmon yopmaņaki
mukwa madepsi pidoni.
- 6 Mal yipbi noman taņek uwal yol-
ban kiņ mudoni.
Gobiņgo yamaņaki pasal kiņ
mudoni.
- 7 Kisitgo yipbi piņakwan nak ilikbi
wikerņ.
Aņaki pakbi ilarisi yipman
dekgeņ.
Amin Nwakņwari Kabi da
kisiron baņ abidoki.
- 8 Uņun amin gen bami dima yoņ.
Top baņ gin yaņek gen uņun
bamisi yaņ yoņ.
- 9 Piņkop, nak abisok gak do kap
kalugi yoken.
- 10 Kila amin madep paņpulugaņaki
emaron teban toņ.
Oman amingo Dewit nak yok-
wikon naņ abidagil.
- 11 Uwal yo yokwi aņ namaņ da
kisiron baņ abidoki.
Aņek Amin Nwakņwari Kabi da
kisiron baņ abidoki.
Uņun gen bami dima yoņ.
Top baņgin yaņek gen uņun
bami yaņ yoņ.
- 12 Nin monjinin wili kindap da yaņ
tebaisi tagoni do nandamaņ.
Ae gwanin da kila amin
madep dakon yut dakon
tilimni tagisi da egipni do
nandamaņ.
- 13 Pigaganin da jap bami morapmi
taņakwa jap paņ yopyop yut
madepsi tugaņ toni do nan-
damaņ.
Aņakwa sipsipnin da monji
morapmi sigin paņalani.
- 14 Ae bulmakau da monji morapmi
paņalani.
Aņakwa yokwi di dima altoni ae
kinda dima kimotjak.
Nin dakon kosiron miņat bo
wili kinda da jigi bo ae tepmi
paņek kunam dima tatjak do
nandamaņ.
- 15 Miņat amin kabi yo uņuden
timikgaņ uņun kisik kisik tagi
ani.
Miņat aminyo Yawe yipba
Piņkopni egisak uņun kisik
kisik tagi ani.

145

Piņkop aņkisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on
Piņkop dakon man aņkisik dakon
kap.

1 Piņkopno ae Kila Amin Madepno,
bisapmi bisapmi mango
aņkisiken.

2 Gildari gildari mango aņkisiken.
Dagok dagogi mini gak aņkisiņ
wigiken.

3 Yawe uņun mani wukwisi, do
mani aņkisiņ kimotneņ.

- Mani wukwisi, do unun dakon
mibili kisi amin da aripmi
dima nandaba pisogi.
- ⁴ Babikon da babikon pi madep an
an agil unun do yan yan ak-
dan.
- ⁵ Amin da tapmim madepgo gat
ae Kila Amin Madep Wikwisi
egisal unun do yokdan.
Anakwa nak do pi madep
madep asal unun do nan-
danek egipben.
- ⁶ Amin da pi masi masimi asal unun
dakon geni yokdan.
Anakwa nak da man madepgo
do yoken.
- ⁷ Anpakgo tagisi unun dakon geni
yanek kapmon da anpakgo
kilegisi unun do yoni.
- ⁸ Yawe da nin do nandan yawok
niminek bupmi nandan
nimisak.
Butjap tepmi dima nandanek
but dasi galak tan nimisak.
- ⁹ Amin morap kisi do anpak tagisi
anyomisak.
Anjek yo morap wasagit unun
do bupmikon da kilani asak.
- ¹⁰ Yawe, yo morap wasagil unun da
mango ankisini.
Minjat amin kabigo da mango
ankisini.
- ¹¹ Amin kila agakgokon tilingo
tosok unun do yokdan.
Anjek tapmim madepgo dakon
geni yokdan.
- ¹² Yan anakwa amin morap da pi
madep asal unun do nan-
dani.
Anjek gak kila amin madep
tapmimi ton egisal ae mango
wukwisi tosok yan nandan
ganni.
- ¹³ Gak kila amin madep dagok da-
gogi mini egek amin morap
kilani akdisal.
- Yawe yan teban tok gen yagit
unun kinda dima yapmanek
guramik kimokdok.
Nin panpulugok do yo tagisi gin
asak.
- ¹⁴ Jigini ton amin panpuluganek
amin da pabin yopmangan
amin unun panjenakban tagisi
ekwan.
- ¹⁵ Yo morap egip egipmi ton jap do
an bisapmon gagon sintanba
wikwan jap upmokdol.
- ¹⁶ Jap gat ae yo morap gat
aripnikon yomanjaki tagisi
ekwan.
- ¹⁷ Yawe unun anpak kilegi gin asak.
Yo morap wasan yopguron
anpak tagisi ban anyomisak.
- ¹⁸ Butdasi nandanek bisit iyan
amin Yawe unun amin da
kapmatjok egisak.
- ¹⁹ Iyi do pasolgon amin yo nido
galak ton unun yoban
timikgan.
Bisitni nandanek yokwikon
ban timikdak.
- ²⁰ Iyi do but dasi galak tan iman
amin Yawe da kilani asak.
Mani yokwi an amin panupbal
akdisak.
- ²¹ Bisapmi bisapmi Yawe dakon
mani ankisiken.
Yo morap egip egipmi ton ji
dagok dagogi mini mani
telagi ankisini.

146

*Pinjkop Panpulugokni dakon mani
ankisiwit*

- ¹ Yawe dakon man ankisini.
Nak naga mani ankisiken.
- ² Miktimon egipben bisapmon
Yawe dakon mani ankisiken.
Pinjkopno do kap yanek ankisin
wigek kimokgen.
- ³ On miktim dakon kila amin
madep da gak aripmi dima
anpulugokdan, do egip egipji

- uŋun aminon tosoƙ yaŋ
dima nandani.
- ⁴ Uŋun kimageƙ miƙtiƙ dagokdaŋ.
Yo ak do yawit uŋun bami dima
noman tokdaŋ.
- ⁵ Mani amin kinda Jekop dakon
Piŋkop da aŋpulugosak do
nandaŋ gadaŋek jomjom
asak uŋun amin kisik kisik
tagi asak.
- ⁶ Piŋkop da kundu ae miƙtiƙ ae tap
ae yo morap uŋungwan toŋ
wasagit.
Toktogisi yo morap ak do
yosok uŋun akdisak.
- ⁷ Jiƙikon ekwaŋ amin paŋpulugosok.
Ae jap do aŋ amin jap yomisak.
Yawe da dam tebanon ekwaŋ
amin witdal yopban kwaŋ.
- ⁸ Dabili mini amin dabilni paban
pisaŋban siŋtoŋ.
Ae jiƙi da tebai pabiŋ yop-
mangaŋ amin uŋun jiƙini
kukwaŋ yomisak.
Yawe uŋun amin kilegi do but
dasi galak taŋ yomisak.
- ⁹ Dubagikon amin nin da miƙtiƙon
ekwaŋ uŋun kilani asak.
Ae sakwabat gat ae monji menji
datniyo kimakbi uŋun kisi
kilani asak.
Mani amin yokwi aŋ uŋun da
yo ak do nandaŋ uŋun kosit
sopmaŋ yoban dima aŋ.

- ¹⁰ Yawe uŋun dagok dagogi mini
kila amin madep egipdisak.
Saion kokup pap amin ji dakon
Piŋkop dagok dagogi mini
Kila Amin Madep egipdisak.
Yawe dakon man aŋkisini!

147

*Yawe uŋun man madepni toŋ ae
tapmiƙ madepni toŋ*

- ¹ Yawe aŋkisini!
Piŋkopnin kap yaŋek aŋkisamaŋ
kaŋ, aŋpak kilegisi amaŋ.

Yaŋ aŋapno butnin tagisisi
tosok, ae aŋkisamaŋ uŋun
agagisi naŋ amaŋ.

- ² Yawe da Jerusalem kokup pap
aeni aŋkaluk aŋek Israel
amin kalip uwal da timik
miƙtiƙ dubagikon paŋkiwit
uŋun aeni paŋmuwukdak.
- ³ Buri yokwi tawit uŋun paŋmiŋlip
aŋek wudani wamaŋ
yomisak.
- ⁴ Uŋun da giƙ maŋjiŋek giƙ kalon
kalon do man yomisak.
- ⁵ Amin Taginin uŋun wukwisi
madep, ae tapmiƙni
madepsi.
Nandak nandakni uŋun tilakni
mini.
- ⁶ Yawe da amin iyi do nandaba paŋ
uŋun paŋpulugosok.
Mani yokwi pakpak amin
pabiŋ yopban miƙtiƙon
maŋ pokgoŋ.
- ⁷ Yawe ya yaŋ iyinƙek kap yaŋ imno.
Gita tidanƙek Piŋkopnin
aŋkisino.
- ⁸ Uŋun da giƙwem kwen yopban
sikaƙ maŋakwa ilenon jon
kwoŋ.
- ⁹ Uŋun da jon kilap do jap yomisak,
ae minam pidikyo kisi yaŋ
tidanba jap yomisak.
- ¹⁰ Yawe uŋun os dakon tapmiƙ
gat ae amin dakon tapmiƙ
gat do nandaban yo madep
dima asak.
- ¹¹ Mani, amin iyi do pasal iman
ae Yawe da nin do but dasi
bisapmi bisapmi galak taŋ
nimisak yaŋsi nandaŋ gadaŋ
amin uŋun do galak taŋ
yomisak.
- ¹² Jerusalem amin ji Yawe aŋkisini.
Saion amin ji Piŋkopji aŋkisini.

- 13 Unun da kokup papji dakon wigat panṭeban anjek amin kabigo gisam yomisak.
- 14 Unun da panpuluganban emari mini tagisi ekwan.
Ae wit tagisi dakon ban panṭireṅ aban nanjek butji tugon.
- 15 Gen kinda yipmanḍak unun tepmisi miktimon pisak.
- 16 Unun da ais yopban sipsip dakon danḡwi da yan man miktim yalisak.
Anjek gik sitnan yopban abilak da yan man tayinḡkwan.
- 17 Ais madep yopban tip da yan miktimon mon.
- Anjek unun da aba kokup mirimisi anjakwan amin kinda da mirim abin yipmi mini.
- 18 Ae don gen yipban mirim anjakwan ais pakbi daganjek pokgon.
- 19 Geni Jekop do imgut.
Nawa geni Israel amin do yomgut.
- 20 Miktim diwari tan an an kwan dakon minḡat aminyo do yan dima agit.
Nawa geni dima nandan.
Yawe dakon man anḡkisini!

148

Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon ae miktimon ton unun da Pinḡkop anḡkisan

- ¹ Yawe anḡkisini!
Ji ason Kwen Kokup ekwan,
Yawe anḡkisini.
- ² Anḡelo morapni anḡkisini.
Kwen Kokup emat amin kabi morapni anḡkisini.
- ³ Gildat gat kanek gat jil anḡkisinḡil.
Gik morap tenṭenon ji anḡkisini.
- ⁴ Kundu kwen ason anḡkisiki.
Pakbi kundu yapmanjek kwensi ton, ji anḡkisini.

- ⁵ Iyi yanjakwan unun yo morap noman tawit, do unun yo morap Yawe dakon man anḡkisini.
- ⁶ Unun yo morap wasanjakwan tamonikon toktogisi tebai ton.
Gen yagit unun dima pasiljak.
- ⁷ Miktimon yo morap ton, ji Yawe anḡkisini.
Ji tap kilap madep madep gat,
ae tap idap morap ilariḡsi,
- ⁸ ae mal, ae ais madep moninḡyo,
ae gikwem, ae mirim madep Yawe dakon galaktok yolgan, ji kisi da anḡkisini.
- ⁹ Ji kabap madep ae moninḡ gat ae kindap sopmi ton ae sida kindap madep,
- ¹⁰ ae jon kilap gat ae bulmakau ae yo moninḡ morap egip egipmi ton gat ae minam gat, ji kisisi Yawe anḡkisini.
- ¹¹ Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat ae kila amin morap gat,
- ¹² ae wilisok ae minḡatjek ae amin pelan ae minḡat moninḡyo, ji kisisi Yawe anḡkisini.
- ¹³ Unun kisi morap Yawe anḡkisin kimotni.
Unun kalon gin mani wukwisi.
Tilimni da miktim gat kundu gat yapman mudosok.
- ¹⁴ Unun da iyi dakon amin kabi Israel unun do but dasi galak tan yominjek panṭeban asak do anjek anḡkisan.
Yawe anḡkisini!

149

Yawe anḡkisik dakon kap

- ¹ Yawe anḡkisini! Kap kalugi yan imni.
Pinḡkop yol kimokgon minḡat amin kabini ji muwugek anḡkisini.
- ² Israel amin ji Pinḡkop da wasagit,
do but galak nandan imni.

Saion kokup pap amin ji Kila
Amin Madepji do kisik kisik
ani.

³ Kap anjek mani yan anjisini.
Tambarin gat ae gita gat
tidanek mani anjisini.

⁴ Yawe da minjat amin kabini do
galak tan yomisak.

Anjek amin iyi do nandaba
pinbi an unun yokwikon ban
timikdak.

⁵ Yan asak, do minjat amin kabini
but dasi yolgan unun kisik
kisik ani dosi nandisat.
Dipmin potpot tamokon kisik
kisik kap yoni.

⁶ Pinjop yan anjisinjek emat
agak siba geni tepmisi ban
timigek

⁷ Amin Nwakwari Kabi gat emat
wamanek yo yokwisi an
yominjek pabin yopni dosi
nandisat.

⁸ Anjek ain nap ban kila amin
madepni gat ae kila amini
gat dakon kandap panjeban
ani.

⁹ Anakwa Pinjop da yagit unun
da aripmon kobogi yokwisi
timitni.

Anakwa amin kabini iyi yol
kimokgon unun dakon man
madep tokdisak.

Yawe anjisini!

150

Yawe anjisino

¹ Yawe anjisini!

Pinjop telagi yutnikon egisak,
unun anjisini.

Kwen Kokup tapmimi tonji
unudon egisak, unun
anjisini.

² Pi masi masimisi asak do anjisini.
Mani unun wagil wukwisi do
anjisini.

³ Kwen pisonjek anjisini.

Gita mibili mibili tidanek
anjisini.

⁴ Tambarin tidanek kap anjek
anjisini.

Gita tidanek kasisin pisonjek
anjisini.

⁵ Ain idap notnikon tidan tidan
anjek anjisini.

Unun tidanja gen madepsi
yanakwa anjisini.

⁶ Yo morap mirim pan unun Yawe
anjisini!

Yawe anjisini!